بسم الله الرحمن الرحیم

محمد ظاهر شاه دافغانستان پخوانی پاچا د جهاد د شروع څخه د خپل قهرمان مجاهد ملت ملګری

عربستان : | محمد قاسم کرزی - امریکا - ورجینیا | Feb-20-92

د جهاد په لمړی کال کی د عربستان د جدې په ښار کښی په یوه هوټل کی ناست وم ، چه د افغانستان پخوانی پاچا محمد ظاهر شاه د عبدالستار سیرت سره د هوټل ته راننوتل او د عربستان د خارجه وزارت دوو غړو بدرګه کاوه د خپل تالګی اطاق ته ولاړی . وروسته ما د وزارت خارجی د غړو څخه پوښتنه وکړل چه د غه شخص څوک دی اوورسره ناست زموږ پخوانی پاچا و . ولی ته څوک یی ؟ دغه دوو نفرو د وزارت خارجی راته ووېل چه غواړی چه والا پرشی د جهاد ته .

د غه شپه تیره شوه د سبا څخه په مکة المکرمه کی د کعبی شریفی په الطواف کی ولیدی د العمره په آداء کولو بوخت و ، بعد له العمره د آداء کولو د پیره افغانانو سره روغبړ وکړی . څو ورځی بعد له موږ ډیر افغانان په الطایف شریف کښی چه د عربستان د دوبی پایتخت دی د پاچا ولیدنی ته ورغلو د یله روغبړ پاچا ډیر خفه و ، د عربستان پاچا په سفر وخت کی ملک خالد بن عبد العزیز او د ضیاء الحق د پاچا د ننګ میزمانی وکړی او پاکستان ته ئی د تللوا جازه ورنکړه ، او حتی ددغه وکړی غوښتنه چه سلطان محمود غازی او جنرال سردار عبدالولی ته ئی هم اجازه ورکول چه پاکستان ته ولاړشی او د خپل قهرمان ملت په جهاد کی برخه واخلی .

مصر : اولین د عربي ممالکو په رئیس جمهور یادی لی سو او د سرداد مرحوم شهید انور السادات و . چه د لمړی ځل دپاره د مجاهدینو سره کمک شروع کړی ، او د مرحوم شهید انور السادات د افغانستان جهاد د مصر جهاد باله اوده اعلانیه وکړل چه د مصر آزادی د ډیل جمال الدین افغان په تورده احتمال شویده . اوزه او د مصر ټول ملت د افغانستان د جهاد سره هر ډول کمک ته حاضر یم او حتی د خپل وطن حکومت جوړیده اجازه هم مجاهدینو ته ورکول . خو دبره مرغه ددغه مرحوم سره وخت یاری ونکړه او د مصر دا فراعینو لخوا شهید واوژل شو . دافغانستان پخوانی پاچا د شهید انور السادات په وژلو ډیر خواشینه شو او د الی یوه لویه ځایله دافغانستان د جهاد و بالل .

ایران : پاچا د ایران او ګاوندی هیواد څخه هم محروم و ، او د ایران دولت ارخمینی نه مخکی چه پاچا ایران ته ورشی او یا د جهاد مجاهدینو سره کمک وکړی د عراق په جنګ اخته و . او مهاجرین افغانان چه ایران ته پناه وړل - خمینی د عراق و جنګ ته لیږل او د افغانستان غم د ایران د دولت نه درلود .

هندوستان : د ګاندی او وزیر خارجه د غوښتنی چه دافغانستان موضوع سیاسی لیاری حل کړی ، پدی باره کی د ایټالیا ته ولاړی او د پاچا سره وکتل چه دا کتنه د پاکستان د وخت په حکومت بد تاثیر وکړی ، او نور هم د پاچا سره روابط قطع کړل چه تاولی د خپل ممالک په باره کی د ګاندی د وزیر خارجه سره وکتل حال دا چه پاچا کوم تبصره نه کاوه او د همسایه ګاونډیو ممالکو څخه محروم و او د هند په اړه یو د حل اردیده اکړی چه د وخت نه پیروی ونه کړی خو هغه کتنه هم د پاکستان او (I S I) او د تنظیمونو له طرفه کومه نتیجه ورنکړه او د غه کتنه ئی تخریب کړه . او پاچا نور هم د خپل ملت د مسلمانو ملی په لاره کی نور هم محروم شو .

شوروی U.SS.R : د شوروی څوځلی د پاچا څخه غوښتنه وکړه چه موږ په خپل مملکت کی ته حاضریږو ، نور محمد تره کی ، حفیظ الله امین ، ببرک کارمل او نجیب احمدزی د (150) زرو د عسکرو سره په افغانستان کی موفق نشو ، او حتی د خپل وزیر خارجه او د پر د کابل وزیران او نجیب نه ضعیف جمهور رسول دی . چه موږ په دننه افغانستان کی د پر هر جا څخه مملوست نه وکړو ولی د ملت او آرام او د احیز او مسلمان مشر غواړی ، چه هغه په (ظاهر بابا) زیکی هیر ته د ټیت و بزرګ ممالکت سره راکول کړی . ته راشه زه استعفی کوم . پښتانه هم پاچا ته 40 کاله پاچهی کی په ملیونو هم نډی آزار کړی او دده د وخت ښی ورځی په خوب وینی پاچا په جواب کی ورته ووېل دنیا چه زه دلته افغان او مشر په صفت د افغانستان د مسلمان او قهرمان مجاهدینو او مهاجرینو او الدارایت د غوښتنی سره د هر وخت حاضر یم چه د خپل ملت د اوس په حالت ته د لیږد مسلمان او مشر په صفت خاتمه ورکړم پدی شرط چه بیګانه عسکر او نه زموږ د خاوری څخه لاشو او ایسته کړی . او د افغانستان ملت په پرېږدی چه خپل سرنوشت په خپله تعین کړی ، او پاچا حق لری چه د شوروی ته د جواب ورکړی . څه وخت ووینو چه د پاچا خوښه ده او روسان وه دوه میلونه شهیدان کړل په شمول د پاچا د کورنی او قوله شهیدان شول پاچا څخه د روس څخه او دهغې پاچا ګوډاګی او AGent ګیرا او نیغی د ملت په خوښه او راضی او د ټولو پاچا سیاست وی چه هر څه چه زما ملت او مسلمان او د قهرمان ولس خوښه وی زما خوښه ده ددوی خوښه ده ولس .

پاکستان : د پښتونستان او د دیورنډ د معاهدی د لوی او د پاڅون څخه افغانان د ذوالفقار علی بوټو د وخت ته مړ لرګی دی . او هر وخت چه د افغانستان د پښتونستان د حقوقو دفاع کول پاکستان په د خپلو عسکرو سره د افغانستان امنیت خرابوه چه هر مثال ئی د لغمان والی او د پوزل دسیسی شر موضوع چه ډیره مسلمانان شهیدان شول . پدی کار کی لمړی ځل دپاره ګلبدین حکمتیار د اسلامی حزب مشر کړی او ډیر

اختیارات او قدرت ئې ورکړی . جنرال ضیاالحق د پاکستان حکومت کړی ته نیضه نه دعوت
کړل ، په همغه دعوت کې د دوی شتون په دوړو کې څه ناځه ګلبدین حکمتیار حلا کړي او بېر
اوږه لی لاس ورکښېنود او ورته وی ویل . چه ته لمړنی جهادی حزب ئې چه
ویه کابل کې به کښېنې [YOU The One In Kabul] دا د پاکستان سیاست
وُچه اول زموږ ورته چه هم سوله کړي او رمخه اوچولو او ګرولو ئې وودشي او زور
تر ان هم لاده د دوی ورکړي چه الله مونږ . لودستان ولښتو شتان د حزب اسلامی
حکمتیار صاحب په لېږه که بو (AGent) د دوی نماینده په کابل کې کښېنوی .
لوبه هم د ای اس ای (ISI) رسمي کار روون و حزب اسلامي ئې وغورځه ورکړل چه به شوي
وورځ ملي وقومي او ملي مشر ان او د پاچا هم وزیران د منځه وړل او هر ځا چه د
وطن دوستي او لوړه آزاده را ډګړي د پاچا مناره کې وکړل هم به ما تر زور شوو
یا د وخصوص ترا او ته اسول کیدی هم . مشالونه ښاغلی عبدالرحمن پژواک «
صاحب د چه ۲۴ ساعتونو کې د پاکستان څخه خارج شو ، پژواک صاحب دغه ملاطلی د
په ګونی او خارج کی . او دغه ملي صاحب چه د افغان ولس ملا تړونکی او اولی زیاتی
کړاو یالی د پاکستان څخه خارج کړي . استاد مجروح صاحب ئې شهید کړی د پاچا پر
رامه ګړي ماتری ترور او شهید کړي ، شهید الفتح صاحب ، شهید قوماندان حاجی
عبدالطیف بارکزی ، شهید خلیل الله کرزی . شهید عبدالرزاق بالاکوزي . شهید
ملاعبدالنجیب بوپلزی ، شهید قوماندان غفور جان پوپلزی او نور ډیر نور کړه ،
ملي وقومي قوماندانان په شمول د 30 قوماندانان او سره چه ډیر شهید ، درو کې
شول ، بل منځه مثال عصمت آغکزی د مسلم چه د غږ یان اسلام به نامه ئې ډیر به
مړانه جهاد شروع کړي عصمت او دده قوم د پاچا مرداره د پاکستان حکومت غوښتل چه
دی د حزب اسلامی سره یو ځای کړي هم عصمت او دده قوم ورونه منل او په ملي ډول شاملو ړی
مجبوره شو څان او قوم د کابل حکومت ته ځان تسلیم کړي . همداډه علت وُچه په لوا حزب
غوښتل د افغانستان چه مرکز کو سرتیر د کېږي ملي ، قومي او ورو روحانی مشران ته چه د پاچا
طرفدار وه ، نه د تنظیم او نه د حزب اجازه ورکړه او همیشه به ئې دغه استثنی ساتل کول .
دامریکا او CIA سیاست : امریکا . CIA د ISI په ګډون د افغانستان جهاد
طوالانی کاوه ، وتنظیم ته ئې د دوي اسلحه وکلکاوه چه به ټولېږي وه او په مره او دوه
کم څخه 60% کلاشنکوف د حزب اسلامی امیر حکمتیار صاحب ته ورکول او دده کار ئې داره او هدایتون
با اجراتیان . او ته ... لمخ د اسلام په نامه ئې غوښتل د روس څخه د وستانه د جنګ فصاد
را ځلی د روس امپراطوری ورته ... کړي ، د روس اقتصاد ورخ معه کړي چه د کار امریکا غوښتل
سره وروسره ورو ... انسان مهماتو 90% د امریکا د پاکستان د منطقی په ... شو . او د حزب اسلامي

امام ګلبدین حکمتیار ته ضرورت نلري . او د کابل اوس د ملل متحد بر ځای چه د افغانستان ملل
د ملل متحد بر ځای وه و راځول هم ځان ته لوی تسمیه ته ضرورت لري . او د همدغه نه وړیتی
په ډیر د دوری ځه مسیله اوس هم د افغانستان د آزادي سیمو د روسي ملاتړ وی
لري راتی پوره ملل متحده چه وا چوی . تعلق امریکا نوع اینده ډول او ډیر سره کړل او
د ګرد دوستي ځای دی اضافه کړی ته تش ډوستی وافغان د پاکستان تو به سره موجود وی
نه بوله مرحله کوښې په 40 ورځو کوښي د آزادي ایا د افغانستان ۱۴۰ کالو کې نه
آزاد نري . نور د ګاسو لوله بو همدو ته کوښت لکه ډول AIA لری د افغانستان
اوس نه تیرښتان او د هلمند او نورو تنظیم شوی د کلونو د افغانستان مرکزي کړی . ډیر د وی
دی امریکا یان دی د افغانانو ته پوښتنه وکړي ؟

ملل متحد یا - UNITED · NATION - د افغانستان مسله عوامل د سیاسي

... لاری حل کړی او ته هم د افغانستان د موضوع باره وضع کړی کړی چه همداري
تونوو ظلوالو قولی دی کمراد ته ضرورت لري . دوی لعنی ملل متحد په دغه
افغانستان او د ... تیر جنګړه کی رانډرۍ او لیسوی کړیدی ، ... چه ددعه روی
او د حکلابو ښتنی 90% قضیه د افغانستان د ننه وهمایوی د افغانستان غږوالی
یا چا حرپو سیمی برکی او وین المللی ... دی عوامل او ددوی د غښتلي
آزادي سیمي ورکی پر جنوب ... تو افغانستان د سیمه څو ما ټرانډ ... ی د
د یا حرېر رانګ ... دی او د جی د کابل حکومت لا اوس د ظاهر شاه راتګ
دلو ... مصحف هسته ... لري د کابل د ... او ... سیاره او ... ګوره غلګ
روزمره د افغانستان ته د ... رم سره روان دی . او ددی نه اوبیا زي
افغانستان حکم ديري نامری او ... او د ملی د حرمونو او مسلمان وضعه ده
چه ... نارمې سیمو ورځو کې د ... تو ... لري وکړي او په ...
دی مسلمان او افغان ۱۴ ... کالو ... اود خارجي محالو او استعداد ته
هم پوهیږو او ځای د محلی ... پر ... ووهلی ترخوړ سوز ... خارج کی ...
... د ... او ... او د ... خپل کلیو او ... ... کړي
... افغانان ... او لیدلي ئې ... عزت او افغانیت لري لطری
... او نه ... هم ... وي ... تو ...
... ګړي او ... هم فایده نه کوی . ... د افغانستان وتحاد او آزادي
په امید .

[داجهان قصاب خانه که وخلا به ماڼه + پای لسته ولا به غولي وقصابيږم
هرچا ته خپل وطن کشمیر دی + پردی وطن ورتو ... کوینه]

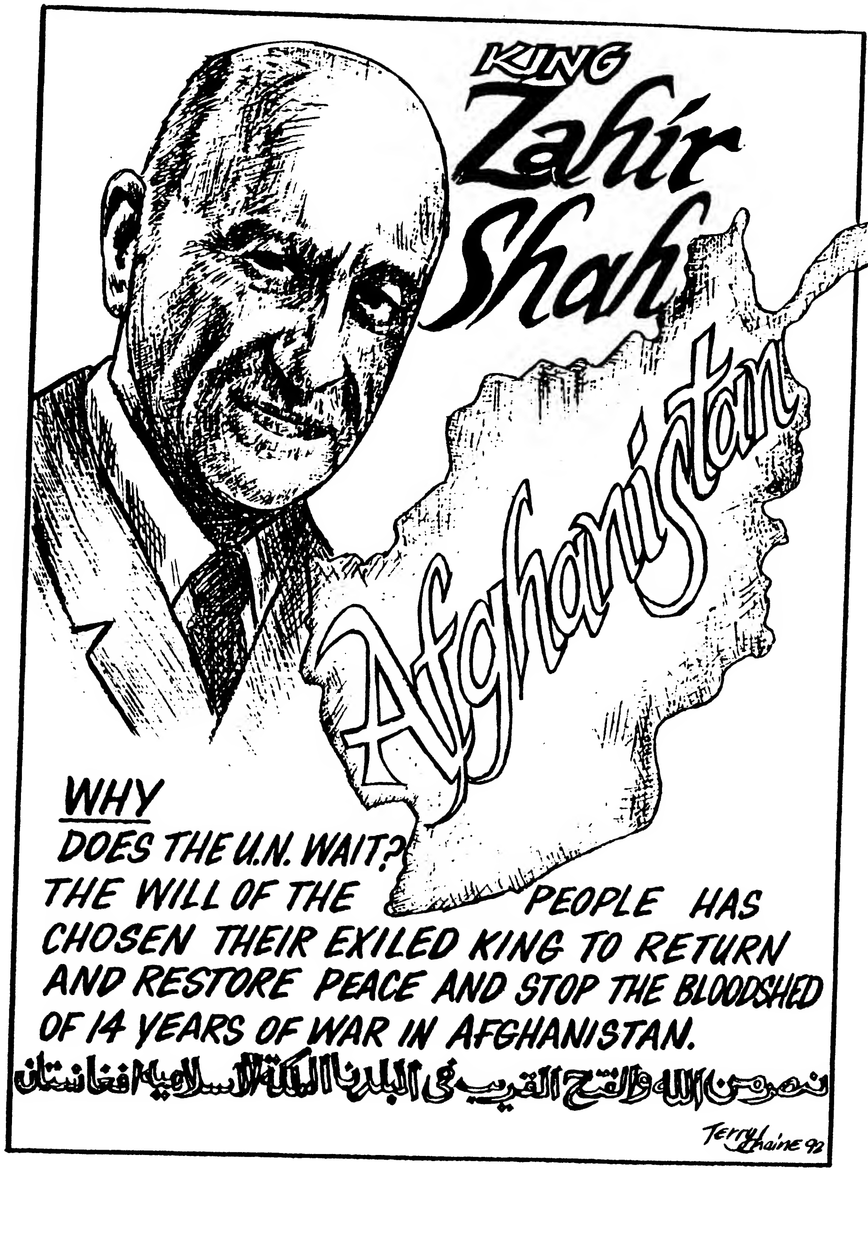

محمد قاسم دري

دملګرو ملتو څخه دافغانستان دمهاجرینو او واقعي مجاهدینو غوښتنې او ګیلې؟

ترکله به موږ خدای پاک د ظلمیانو پرچپاونو مردار ښکار (قبر - کفن او مړګ) څخه خلاص وو .

ترکله به د تنظیمونو راسی حکومت ته ناست یو چه نوم په ډیر او بد د مګر دیره پنجابي عسکر جواب نړي .

ترکله به (C.I.A و I.S.I) زموږ په کورونو او ډبانډي چارو کی لاس وهي .

ترکله به وایران و پاکستان په موږ کی اختلاف د خلکو ، ژبي او مذهب پیدوي .

ترکله به زموږ سرنوشت بیګانه هیوادونه راتاکی او په خبر به نه یو چه څه پدول پاتي ملا یوو .

ترکله به زموږ تنظیمونه د خدای په کعبه کی اتحاد کوي ، او بیا ورو شته یو دبله سره وژني .

ترکله به مو د پلرونو او نیکه ګانو مینه دبل چا په قبالدوي ، بیرته زما او اختیار نه ئی دقاضي وي .

ترکله به زموږ ګران هیواد افغانستان د روسانو او پنجابي عسکرو دجنګ میدان وي .

ترکله به به دبانډینو هیوادو کی مظاهري کوو او چیغي به وهو چه خدایه افغانستان آزاد کړي .

ترکله به مو د امریکا ، بی بی سی BBC راډیو ګانو ته غوږ نیولي وي چه دوطن دآزادي زیري وکړي .

ترکله به د تنظیمونو د آمیرانو ... ره دعوي وي او په ماین کی به بیګناه مهاجرین او مجاهدین وژل کیږي .

ترکله به بیا خوابدي یو چه کابل یو دار ګ ، لري خود آمیرانو صاحبانو تعلدوبر ښو .

ترکله به د ابمباری وی اوریدی او زګی به وچ ولاړه دوازه سو ځل کیږي .

ترکله به میلونو الرونه داخوان په نامه اختیل کیږي ، او افغان بیچاره به په خبر نه وي .

ترکله به بیا جرت کی یم چه د اکثریت دخوښي حکومت چه دولتونه ئی دځان دپاره خوښوي او زموږ دپاره نه .

ترکله به می موتر نه وي ذده چه وي چلوم او بل چا ته به هم اجازه چه موټر چلول ئی ذده وي نه ورکوم .

ترکله به می حوله ترلي وي حقیقت به نه وایم ولی چه که حقیقت ووایم په آیاتو و حدیث می کافروي .

ترکله به زه هم [ډاکټر ، انجنیر ، کمپوډر ، ویټرنر ، ملا ، سیاست ملاد ، مولوي صاحب] یم او دیوه شهادتنامه لرم .

ترکله به زموږ هیواد بې خاونده وي او پاکستان به په خپله خوښه د سرحداتو حاصل خیزه ځمکي وړ ونه په خپله خاوره ګډوي او دتیانګ ، لماري ، موټرانو او دبرق خادي دا دسیو په قیمه به پاکستان کی خرخیږي .

ترکله به دپاکستان د رشوة خور و مامورینو په چاړه پرهر بندر او دروازه هلالیږم .

ترکله به دبانډینو هیوادو کی د کلتور - اسلامیت ژبي او ناموس د ساتلو په غرض څخه خلي زړونو الی کیږم .

ترکله به مال ، تحت او امر دکامو به پرلو به لار اپله کوي او د دروس څخه به زموږ د جنګ تاوان ندراخلي .

ترکله به زموږ ګونډي ، یتیمان او بیچاره بې وطنه مهاجرین دغه لاندې دغم لنډي وائي .

افغانستان به خدای آزاد کړي	+	لکه مرغان خوار ه وزرولړن له ځونه
په زوره زخمي به تر څو ګرځم	+	په زړه زخمي توري بلا خوږلي یمه
زړه ګی زما زخمي زخمي دی	+	ځکه لنډي په وینو سري خولي ته راځینه

Feb-20-1992

مکاتیب وارده

۲ مارچ ۱۹۹۲
تورنتو

حضرت امجد آقای هاشمیان ! با عرض احترامات خدمت جناب عالی ،توفیق و تائیدات روز افزون میهنی ،برای شما و مجلهٔ وزین تان استدعا میکنم ۰

تازگیها آیینهٔ افغانستان را از دوستی جهت مطالعه و مرور دریافت کردم ۰ من که پنج سال می شود در سرزمین سرما و یخبندان کانادا مقیم می باشم جسته و گریخته خبرنامهها و مجلات فارسی دری را دیدهام و قسماً در خط فرهنگی ــ سیاسی کشوربودهام ، ولی متاسفانه نمیدانم نظر به چه عللی تا کنون آیینهٔ افغانستان در کانادا به نحوی که شایسته است راه نیافته است.شاید یکی از علل ،جو حاکم انحصارگریهای گروهی و انتشار ابتدالات حزبی بوده باشد ! درست نمیدانم ۰ باری ،درین دم و فرصت که میرود تا میهن گرامی ما هست و بود تازه یی را تجربه کند ،تمرین و ممارست در زمینهٔ ارزشهای انکار ناپذیر دموکراسی و آزادیهای لازمهٔ حیات مدنی ،امریست که نیاز به توضیح مطول ندارد. پیشگامی آیینهٔ افغانستان را درین راستا به فال نیك گرفته برای دست اندرکاران آن مجله و شخص شما تبریك و تهنیت عرض میدارم ۰

اینك مبلغ ۳۰ دالر وجه اشتراك شش ماههٔ مجله را ضمیمهٔ بهای کتاب " زندان ــ پلچرخی " اثر استاد گرانمایه ام دکتور عثمان روستار خدمت می فرستم تا سر از شمارهٔ مسلسل ۲۱ ــ ۲۲ مرا به مثابهٔ مشترك همیشگی جویش بپذیرید ۰ آرزو مندم تا کلکسیون کامل مجلهٔ آیینهٔ افغانستان را داشته باشم ،اگر اشکالی نداشته باشد برایم در مورد قیمت مجموعی و آماده کردن شماره های گذشتهٔ مجله ،معلومات دهید ۰

اینجانب که گاهگاهی دستی به قلم میبرم و شعرگونه چیزهایی رقم میزنم خواستم تا به مشاعرهٔ که آقای کریم نواب طرح کرده اند ،لبیك بگویم بنا " دو بیت زیر را جهت مطالعهٔ شما گسیل میدارم ،هر چند ذوق و سلیقه هایم در مورد شعر و متابعات آن سالها میشود که تغییر و تحول پذیرفته است۰ مینویسم :

به بحر عشق هر آنکو فگند ،لنگر خویش
سکون صخره نجوید ،زاصل وگوهر خویش
به اوج مسند هفت آسمان ،گذارد پای
کسی که در سر عشق وطن نهد ،سرخویش

در پایان به امید روزهای روشن مردم وسر زمین آزادهٔ ما ،برای همهٔ عزیزانی که یاد لحظه لحظهٔ شان تلاش در مسیر سربلندی و سعادت افغانستان عزیز است ،موٴفقیت بیشتر آرزو میکنم۰ با تقدیم حرمت۰

محمد عظیم
پسانسر فاکولتهٔ حقوق و علوم سیاسی دانشگاه کابل

محترم سید قاسم رشتیا ــ از سویس

دانشمند گرامی پروفیسر هاشمیان مورخ ۲ مارچ ۹۲

از مجله آیینه افغانستان باید ممنون بود که علاوه بر دیگر خدمات فرهنگی درین عالم آوارگی وسیله ارتباط وبازیابی دوستان و همکاران دورافتاده را نیز فراهم مینماید. من بذریعهٔ همین مجله از صحتمندی و محل بودوباش یك عده رفقاء ودوستان و همقطاران دیرینهٔ خویش اطلاع و اطمینان حاصل کرده ام۰ ازجمله سه تن از آنها آقای حفیظ الله خیال هنرمند مشهور و آقای عبدالمجید راغب ازنویسندگان سابقه دار کشوردرشماره اخیر آیینه (ص ۱۱۹) ضمن اشاره بمضمون من دربارهٔ سوابق تاتر و سینما و رادیو نکاتی را تذکرداده اند که در وقت نوشتن مضمون که از حافظه نوشته بودم وکم وبیش پنجاه سال از آن جریانات گذشته است در مورد آنها مغالطه بعمل آمده است ۰ من از این یادآوری و همکاری آنها وکلمات قدردانانهٔ ایشان صمیمانه تشکر میکنم و در هر دو مورد نوشته آنها را تصدیق مینمایم ۰ همچنین با اغتنام فرصت از یك همکار دیرینه دیگر آقای عبدالحق متخصص تلگراف که قبلا در نوشتهٔ خود در باره تاریخچه تلگراف بهمین منوال از خدمات ناچیز اینجانب یاد و مراتب قدرشناسی خود را اظهار نموده بود ابراز امتنان مینمایم ۰

ضمنا این تذکرات مطلب دیگری را درهمین مبحث بخاطرم آورد که باید در باره آن چند کلمه گفته شود وآن موضوع سابقهٔ فلم برداری در افغانستان است .باید گفته شود که اولین فلم سینمایی افغانی در دههٔ ۲۰ شمسی باابتکار مرحوم استاد عبدالرشید لطیفی وبهمکاری آقای عبداللطیف نشاط وآقای عبدالرشید جلیا وچند هنرمند دیگر دریکی از ستودیوهای فلمبرداری لاهور بنام "عشق و دوستی" تهیه شده بود که داستان آن هم اثر استاد لطیفی بودو این فلم در سینمای کابل به نمایش گذاشته شد. بعد ازآن در قسمت تهیه فلمهای داستانی اقدامی صورت نگرفت تا آنکه در دهه ۳۰ فلمهای خبری بکمك اداره اطلاعات سفارت امریکا از طرف ریاست مطبوعات وقت تهیه وسپس موسسه (افغان فلم) بهمین منظور درکابل تاسیس گردید. با احترام ۰

\- - - - - - - - - - -

محترم انجنیر امین الله رفعتی ازلیون

برادر محترم داکترهاشمیان

ازچندی باینطرف تماس نزدیك با مجله آیینه پیدا شده مارا سخت مصروف نگه میدارد از خداوند برای شما توفیق و کامیابی بیشتر میخواهم مجله شما بسیار جالب وارزنده می باشد و مارا ازاحوال وطن عزیزوجهاد قهرمانی مجاهدین مطلع میسازد.

یادآور میشوم که همه مردم افغانستان به وجود مجاهدین غیوروخداپرست واقعاً افتخار داریم زیرا بزرگترین قدرت نظامی جهانی و رژیم کمونستی راکه دشمن آزادی وبشریت میباشد بزانو درآورد واینك شرمنده بحال زار درمرحله تجزیه شدن است .شوروی با تمام قدرت آن از بین رفت اما وظیفهٔ مجاهدین محترم وتمام وطنپرستان افغانستان تمام نشده است ۰

هستی وزندگی مردم ستمدیده ما ووطن عزیز ماافغانستان درخطر میباشد، درباره نجات آنها همه باید تلاش کنیم تا مردم خودرا از چنگ حکومت پوشالی کمونستی ودیگروطنفروشها وادمکشان نجات دهیم ۰

برادرمحترم ــ رهبران تنظیمهای پشاورو ایران وهمه ما وشما به نزدخدا ومردم خود مسئولیت داریم بلحاظ خدا ازمنافع شخصی واختلافات ذات البینی خود بگذریم وبا اتفاق ودلسوزی بحال زارمردم بیگناه و مظلوم توجه کنیم .هرروزکه میگذرد اطفال معصوم، زنها، پیرمردها وحتی جوانان مادر اثر جنگ خانمانسوز، خونریزی، کمبودمواد غذایی ومواد ارتزاقی ازبین میروند یگانه راه حل معضله افغانستان اتفاق وتصمیم نجات افغانستان عزیزمیباشد وبس .ما نباید چشم بدیگران داشته باشیم زیرا خارجیها هرکه باشند بمفاد خود اقدام کرده ومیکنند ولی نجات وطن وظیفهٔ همهٔ ما و شما میباشد.

موضوع دیگریکه میخواهم بتوجه شما برسانم این است که در مجله شماره ۲۰ صفحه ۱۱۷ شاعرمحبوب ومشهوروطن اقای محترم یوسف ائینه زیرعنوان «« هفت شور در ائینه‌ها »» یك شعر بسیار عالی اصل و علل کودتای منحوس وشرم آورثور و موجبات سقوط حکومت وقت سردار محمد داودخان را توسط شخصی با تخلص «« رفعتی »» تذکر داده و درصفحه ۱۲۳ توضیح فرموده اند که «« رفعتی »» منشی و ترجمان محمد داودخان در سفرمذکور بود.

میخواهم بعرض واطلاع هموطنان برسانم که این شخص پلید وجاسوس وطنفروش را اصلا نمیشناسم و ازخاندان ما نمیباشد. این شخص نزدخدا ومردم افغانستان مجرم است خداوند اورا لعنت کند و باید بمقابل محاکمه ملت قرارگیرد.

تخلص رفعتی ازچهل سال باینطرف توسط من انتخاب وبکاررفته در اسناد تحصیلی ام که ازفرانسه بدست اورده ام ثبت و درشرکت نساجی که من مدتی معاون نساجی گلبهار بودم رسما درسوانح واسناد مربوط بمن درج میباشد. همه مردم و ازجمله اقای داکتر هاشمیان که درلیسه استقلال همصنف من بودند مرا و تخلص مرا میشناسند. این موضوع را تذکر دادم تا غلط فهمی و سوءتفاهم رفع‌گردد که این (رفعتی) ترجمان جاسوس با من وفامیلمن هیچ ارتباط و پیوستگی حتی شناخت ندارد. از جانب دیگر بسیار ممنون میشوم که اگرجناب استاد ائینه یا هموطنان محترم دیگر درباره ٔ (رفعتی) جاسوس وخاین وطن ونوکر روس که دزدی او نسبت دزدیدن تخلص من اینك ثابت است معلومات بیشتر بدهند که حالا کجاست و چه میکند.
بااحترام . انجنیر امین الله رفعتی لیون/فرانسه

برادرمحترم اقای انجنیر امین الله رفعتی

شما واقعیت را نوشته اید و من شاهدهستم که تخلص شما (رفعتی) ازحدود چهل سال بوده و شما هیچنوع قرابت خونی و فامیلی با ان (رفعتی) کمونست خاین که تخلص شما را دزدیده ندارید. هرگاه وطن عزیز آزاد شود شما باساس اسناد و شواهد رسمی که دارید حق خواهید داشت بالای او در مطبوعات دعوی کنید وتخلص خود را ازاو بازستانید.

این (رفعتی) دزد کمونست خاین را من هم پوره نمیشناسم ولی اینقدر میدانم که دراوایل دوره ترکی دفعتا رئیس (کابل تایمز) مقررشد. قرار مسموع اوتحصیلات عالی (حتی لیسانس)ندارد ولی یکتن از ایجنت های فعال کی جی بی بوده و او و یکنفر دیگر بنام سرور یورش ازکمونستهایی بودند که «« انگلیسی کمونستی »» را بکمك و راهنمایی کی جی بی یادگرفته بودند وهردونفر یکمقدار دیالکتیك نیز ضبط کرده دربین کمونست های کم سواد موقف یك چشمه در بین کوران را داشتند و از مدرك همین دسترسی بزبان انگلیسی و جاسوسی برای کی جی بی سروریورش بوظیفه ٔ معین وزارت خارجه وبعدا شارژدافر درموسسه ملل متحد رسید که هنوزهم بحیث نماینده خاد درنیویارك وظیفه مراقبت و مغز شویی سفیر و سایر اعضای سفارت رژیم را دارد. اما (رفعتی) جاسوس بمرض شرابخوری گرفتار والکولیست شد که هرروزدردفترکار دوسه بوتل ودکا سرمیکشید دردوره ترکی یکی دوبار درسفرهای رسمی ترجمان ترکی بود اما چونکه او پرچمی بود ترکی بالایش اعتماد کامل نداشت . تاسال ۱۹۸۰ که من بکابل بودم (رفعتی) خاین مقام و منزلت بالاداشت و ازجمله تیوریسین های حزب کشیفوکراتیك خلق بود اما باچانته ٔخالی زیرا غیر از انگلیسی کمونستی چیز دیگری یاد نداشت .

شما خواهید پرسید «« انگلیسی کمونستی »» چه معنی دارد ؟ عرض میکنم این از ان نوع انگلیسی است که درکورسهای مستعجله یا در دارالترجمه ها (ازقبیل دارالترجمه نور که ترکی داشت) تدریس میشد برای مدت کوتاه یکسال و اصرار و فشار بالای اصطلاحات کمونستی انداخته میشد که مثلا اگر ترجمان یکهزار کلمه انگلیسی یاد می داشت سی فیصد ان اصطلاحات خاص کمونستی میبود چنانچه هرگاه بکابل تایمز دوره کمونستی نظر اندازید ملتفت میشوید که بعد از رویکارامدن ترکی انگلیسی ژورنالستی بانگلیسی کمونستی تبدیل شده است . سرور یورش چند بارترجمه ٔ شفاهی مصاحبه های زعمای کمونستی را کرده هر بار روش خاص استعمال اصطلاحات کمونستی در افاده های او مشهود بود وازینرا بخاطری میکرد تانزد حکومت ولینعمت شوروی کریدت بگیرد و همینطور هم شد زیرا یك ترجمان تحصیل ندیده و کم سواد اول معین وزارت تجارت مقررشد بعد ازان بمطبوعات بحیث نماینده کی جی بی مقرر شد و سپس بوزارت خارجه رفت و معین‌سیاسی شد وبعدا از ان بحیث معتمدترین شخصیت خاد برای ایفای پلانهای خاد و مراقبت نمایندگیهای رژیم در نیویارك و واشنگتن به نیویارك بحیث وزیر مختار مستشارمقررگردید که تاحال همینجا است . دوسال واندی پیش که او وزیرمختارشارژ دافر نمایندگی رژیم درموسسه ملل متحد بود یك هموطن از نیویارك گفت : «« اینك رژیم کابل در ملل متحد هم یورش آورده است . »» احترامات و تمنیات نیك مرا بپذیرید. (هاشمیان)

ادامه صفحه 83

موافقه بیك کمپنی استرمن باعتبار رسمیت سفارت افغانستان ازینقرار بود که بعد ازرسیدن مال بسفارت پول ان پرداخته میشد . وقتی پولکمپنی نرسید و ازگرفتاری قاچاق سفارت اطلاع یافت تقاضای ۹۹ هزار دالر خودرا ازسفیر مزدوریار نمود. سفیر جواب داد که مال بسفارت نرسیده بلکه دولت هنگری قبض کرده است . همان بود که کمپنی دنمارکی ازطریق دولت دنمارك بالای رژیم کابل بحساب فرمایش رسمی سفارت آن در بوداپست ـ هنگری اقامه دعوی کرده است .

یك کمونست دیگر موسوم به هنر غیرت که عضو کومیته مرکزی و سکرتر اول سفارت رژیم در صوفیه ـ بلغاریا بود و ثروت بسیار زیاد از مدرك قاچاقبری با امتیازات سیاسی اندوخته بسفارش دوستان افغانی خود در ناروی بمملکت ناروی پناهنده شده اکنون قرارمسموع خود را بامور روزنامه نگاری در اوسلو ناروی مصروف ساخته است . خداکند روزنامه های افغانی در اروپا درباره ٔ سوابق این شخص معلومات بیشتر نشر کنند .

اعتراض قانوني

<u>محترم محمدیوسف عشانزاد - آرنج</u>

برادرمحترم دکتورصاحب هاشمیان سلام و رحمت برشما که برای ما اوارگان بیوسیله مجله خواندنی وکیف کردنی تهیه میدارید. مجله‌ای باین حجم و وسعت طبعا خلا ها میداشته باشد خصوصا که می شنویم شما بجان تنها انرا تتبع میکنید.

درشماره ۲۲/۲۱ (ص ۱۲۰) توضیح شما زیر عنوان ((یادداشت مربوط به بخش آرشیف ملی)) بنظر من قابل تبصره میباشد. من همیشه اولتر بخش ارشیف ملی مجله تانرا میخوانم چراکه مطالب مفید و اموزنده دارد. این یادداشت را شما بهر منظوری نوشته باشید بنظر من اصل عدالت در اختفای نام یك نویسنده - انهم نویسنده دانشمند که بر رویدادهای مهم تاریخی نقد و تبصره میکند - مراعات نمیشود و مدیریت مسئول شما در نظر خوانندگان مجله مورد سوال قرار میگیرد :

— اینکه در اروپا و امریکا چه ضرورت باختفای نام میباشد ؟
— اینکه نقاد موضوعات علمی و تاریخی چرا از اظهار حقایق بترسد ؟
  — اگر بصحت قضاوت خود اعتماد دارد وحقایق را بمردم میرساند چه بهترکه شناخته شود.
  — اگر قضاوت ناقص را پخش میکند چه بهتر که ازمردم بیاموزد وخودرا تکامل بخشد.

— اینکه تنها شما او را میشناسید کافی نیست باید مردم هم او را بشناسند .
— اینکه نقاد پرده پوش نه تنها بمردم حرمت قایل نیست بلکه بالای شخص شما بحیث مدیر مسئول ظلم میکند .
— اینکه شما خودتان با اختفای نام نقاد هم برخود و هم بر مردم ظلم میکنید .
— اینکه نقد نقاد بی هویت را شما چرا نشر کنید و ما چرا بخوانیم ؟
— اینکه بزودی در پهلوی دانشمند اروپا دانشمند اسیا دانشمند افریقا و دانشمند استرالیا بلکه دانشمندان محلی از قبیل دانشمند ارنج کونتی - دانشمند ریورساید -دانشمندساندیاگو و دانشمند سانفرانسسکو انکشاف خواهد کرد ومجله خواندنی شما زیر بار نامهای مستعار خم خواهد شد.

التجای من اینست که نامهای مستعار یکسر خلع شوند و شما جرات و روش همیشگی افشاگری مجلهٔ خودرا حفظ کنید . من بشما خوشبین و روادارهستم ودرین نوشته کمال صداقت تبارزیافته .با احترام

یوسف عشانزاد سابق معلم دارالمعلمین

برادر محترم جناب اقای عشانزاد

نظر شما روی پرنسیپ وارد است ولی بعضا روی ملحوظاتی که هدف ان جلوگیری از بگو مگومیباشد مجلات از اختفای نام کارمیگیرند. ما در طول عمر نشراتی خود یك فیصد نام مستعار نداشته ایم و کوشش میکنیم بعد ازین همین نیم فیصد هم پایانتر بیاید. باتقدیم احترام (اداره)

<u>محترم عبدالعزیز فروغ از نیویارك</u>

بسم الله الرحمن الرحیم

جناب محترم دوکتور هاشمیان موسسه مجله ایینه افغانستان

در صفحه ۱۳۲ شماره ۲۲/۲۱ مجله وزین آیینه افغانستان نگاشته شده است که درکتاب ((اوسنی لیکوال)) تالیف (بینوا) سوانح و نمونه اشعار مرحوم خواجه محمدخان متخلص به (فیض) درج است . از مطالعه کتاب اوسنی لیکوال واضح میگردد که مولف این اثر خواجه محمدخان مرحوم را بنام (زهیر) معرفی و سوانح و اثار وی را در صفحات ۵٦۵ تا ۵۷۰ کتاب خویش تحت همین عنوان درج نموده است . بر اساس این توضیح لطفا متن صفحه ۱۳۲ مجله را تصحیح نمائید . مرحوم خواجه محمد خان که در دوره اعلیحضرت امان الله خان برای پنجشال ترجمان و معاون جریدهٔ هفته وار ((طلوع افغان)) قندهار بود بعضی اثار انتقادی خویش را بنام ((خسته)) در آن جریده نشر میکرد.

با احترام .

اداره مجله از تصحیح فوق و اطلاعات بیشتری که در باره مرحوم خواجه محمدخان سابق حکمران ارائه شده و یك شخصیت نیك و خدمتگار صادق وطن وعلاوتا شخص دانشمند وبا فرهنگ بوده اند از پسر مرحومی هموطن محترم اقای عبدالعزیز فروغ تشکر مینماید. (اداره)

افغانستان در پنج قرن اخیر

تالیف : میر محمد صدیق فرهنگ

جلداول قیمت ۳۵ دالر جلددوم قیمت ۲۰ دالر

106 محترم عبدالصمد پغمانی - از دهلی

برادر محترم استاد هاشمیان مدیر مجله آیینه افغانستان

راپور مفصل کنفرانس اتلانتا که در شماره ۲۲/۲۱ ماه جنوری ۹۲ مجله وزین آیینه افغانستان نشر شده بود برای مهاجرین افغان در دهلی که شمه ای از حالات اسفناك آنها را در همین شماره زیر عنوان «رنجهای افغانهای مهاجر در جهنم دهلی» نشر کرده اید - بسیار مایه امیدواری گردیده زیرا وضعیت هندوها بمقابل افغانها روز بروز بدتر شده میرود و سفارت رژیم هم انرا دامن میزند و بحکومت هندوستان روی می اندازد تا زجر و ظلم را بالای افغانها بیشتر سازد تا که مجبور شوند بدروازه سفارت رژیلان وکمونست پناه ببرند. اما افغانها قسم یادکرده اند که دختر خود را به هندو فروختن نسبت به پناه بردن بدروازه سفارت وطنفروشان شرف دارد. شما را چه دردسر بدهم که برما چه میگذرد. همین دیروز دو نفر افغان فقیر که ازاضافات وپسمانده های دکانهای ماهی پزی هندو ها تغذیه میکردند وفات کردند و شفاخانه گفت تسمم غذایی بوده جسد هایشانرا ندادند توسط قرانطین دفن گردیدند.

شما در راپور کنفرانس اتلانتا یکجا نوشته اید که اقای سلطان محمود غازی هم اشتراك داشت و یك بیانیه ایراد نمود - ما بسیار علاقه داریم بدانیم ایشان در خصوص پلان اعلحضرت محمدظاهر شاه چه گفتند چونکه ایشان بهرجا بحیث نماینده پادشاه میروند ایا شما از او وپرسیدید که پادشاه که چشم و هوش همه بطرف اوست چه وقت و چطور حرکت خواهد کرد و ایا پادشاه از حال زار مردم خود در دهلی خبر دارد ؟ امید است درین باره توضیحات بدهید که اقای سلطان محمود غازی در بیانیه خود چه گفت ؟

دوم - در باره نماینده ملل متحد اقای بینان سیوان شما نوشته اید که او را تحت فشارقرار داده بودید، چشم شما را صدقه افغانها ازاین جرات شما خصوصا در دهلی بسیار خوشی کردند زیرا هر هفته ازکابل رادیو میشنویم که بینان سیوان امد و ملاقات کرد و رفت. آخر این شخص و ملل متحد چرا اینقدر سست می جقند ؟ پس او بمقابل فشار و پرسشهای شما چه گفت که چه وقت کنفرانس را دایر میکند؟ اینك مجاهدین ماه مبارك رمضان را بهانه آوردند، درحالیکه این ماه برای مذاکرات صلح نسبت بهرماه دیگر بهتر بود، در رمضان قران نازل شده و در همین ماه پیغمبر اسلام (صلعم) جهاد کرده اند. پس چرا صلح ومذاکرات انجام نیابد ؟ مجاهدین افراط گرا که نمیخواهند صلح و کنفرانس دایر شود بعد از رمضان شاید بهانه زنانه را پیش کنند که بین دو عید نکاح نمیشود! نماینده ملل متحد باید میفهمید که رمضان محض یك بهانه بود که وقت کمایی کنند و پلانهای تخریبات و شروع جنگ خود را پیش ببرند. ایا در رمضان مسلمان بالای وطن خود و برادر مسلمان خود راکت انداخته ؟ اما مجاهدین برای مقاصد خودشان در رمضان راکت میپرانند ولی مذاکره نمیکنند!

ما افغانها در دهلی در جهنم و در آتش هستیم، ازهرکس و هرچیز منکر شده ایم نزدیك است ایمان هم خراب شود چند خانوار افغان را هندو ساختند وبه درمسال میروند، عزت و ناموس بر باد شده بلحاظ خدا چاره ای بسنجید. با احترام

برادر محترم اقای پغمانی -
از وضع اسفناك دهلی پیوسته اطلاع میرسد ونشر میشود، یك عده افغانهای با درد در امریکا اعانه فرستاده اند که در بخش مربوطه زیرعنوان اعانه ها میخوانید، خانه شان آباد. امید است یکتعداد بیشتر ذکات روزه خود را بعد از عید بفرستند تا یك مبلغ آبرومند جمع شده بمحتاجان دهلی کمك شود. اکنون که راپور کنفرانس اتلانتا نشر شده ومذاکرات داخل کومیته ها بیرون برآمده، اینك به سوالات شما بطور مختصر جواب عرض میکنم :

محترم اقای سلطان محمودغازی یکبار درجریان مذاکرات کومیته برای مدت ٤ دقیقه بزبان فارسی بیانیه داد که توسط داکتر نیك محمد کامرانی (که پهلویش نشسته بود) بانگلیسی ترجمه شد. درجریان مذاکرات کومیته آقای داکتر قدرت الله مجددی سه بار از موجودیت و مشروعیت حکومت موقت پشاور دفاع کرد و سوال میکرد که در حالیکه یك حکومت انتخابی موجود است ضرورت برای تاسیس یك حکومت انتقالی جدید چیست ؟ هاشمیان مشروعیت و موجودیت حکومت موقت تنظیمها را باارائه دلایل و شواهد رد میکرد و این گفتگو شکل یك دیالوگ شخصی بین قدرت الله مجددی و هاشمیان را اختیار نموده بود. در همین وقت اقای سلطان محمود غازی بدلایل بسیار معقول مشروعیت و انتخابی بودن حکومت موقت پشاور را رد کرد وگفت این حکومت از حمایت و اعتماد مردم بر خوردار نیست، ناکام شده و چیزی از دست آن ساخته نیست، باید یك حکومت انتقالی جدید رویکار بیاید که قانون اساسی و انتخابات را براه اندازد. بعد از او اکثر دانشمندان، حتی شخص بینان سیوان قدرت الله مجددی را مخاطب قرار داده موجبات سقوط و عاطل شدن حکومت موقت پشاور را برشمردند و گفتند راه دیگر نیست غیر ازینکه یك حکومت انتقالی ازبین جرگه افغانها توسط خود افغانها رویکار بیاید که برای مدت یك یا دوسال قانون اساسی و انتخابات را براه اندازد و انگاه زمام امور را بدست حکومت دارای اکثریت در پارلمان بسپارد و این کار باید زیر نظر موسسه ملل متحد انجام یابد. اقای سلطان محمود غازی در بیانیه متذکره هیچ اشاره یا تذکری در خصوص اعلحضرت پادشاه سابق و پلان و تشبثات او نداد و نه خود را بحیث نماینده پادشاه سابق معرفی کرد. دربرون کنفرانس البته من با اقای غازی درباره افغانستان

صحبتها داشتیم و یك شب هردویما بدون موسپید محترم سید شمس الدین مجروح پاچا که در اتلانتا تشریف دارند بمنزل شان رفتیم وطبعا درباره احوال و اوضاع وطن صحبت میکردیم ۱۰ قای غازی میگفت که پادشاه موقف خود را در اعلامیه های متعدد روشن ساخته که خواهان چوکی ومقام نیست و حاضر است خود را در خدمت ملت قرار بدهد بشرطیکه یك جرگه زیر نظر ملل متحددایر شود تا تاسیس حکومت انتقالی مشروعیت پیدا کند ـ ملت و هم جهان آنرا برسمیت بشناسد ـ آنوقت بهر صفتی که بالای او صدا شود حاضر بخدمت خواهد بود.

دلیل اینکه در کنفرانس اتلانتا از پادشاه سابق درمذاکرات ذکری بعمل نیامد این بود که طرق نجات افغانستان از مصیبت و بدبختی کنونی مطرح بحث بود و پادشاه یك وسیله است نه هدف. هدف افغانستان است که پادشاه در طرح نجات آن فقط یك وسیله شمرده میشود و البته وسایل و راه های دیگری نیز که از نظریات سایر افغانها نمایندگی کند باید تحت مداقه قرارگیرد که کومیته دانشمندان همین راه و روش را تعقیب میکرد.

سوال دوم شما راجع به بینان سیوان و آنچه را شما سست جقیدن او افاده کرده اید میباشد. بلی من چه در کنفرانس عمومی وچه در کومیته از طرز کار ملل متحد شکایت کردم و در کومیته از بینان سیوان خواستم تاریخ تدویر کنفرانس را تعین کند. او که در برابر اصرارمکرر من عاجز شده بود برئیس کومیته روی آورد و خواست ازین تکلیف معذور دانسته شود وحق هم داشت زیرا سرمنشی جدید تازه شروع بکار کرفه بود و در آنوقت (۱۵ جنوری) موقعیت خود بینان سیوان که آیا سرمنشی جدید او را بحیث نماینده شخصی خود تائید میکند یا نه معلوم نبود لهذا بینان سیوان نمیتوانست روز معین تدویر کنفرانس را تعین کند. آنگاه تجویز دیگری پیش کردم و گفتم اگر تاریخ قطعی نمیدهد وعده بدهد ((در ظرف سه ماه)) کنفرانس را دایر خواهد کرد. ازین تکلیف نیز معذرت خواست وگفت باید با سرمنشی جدید مذاکره کند ولی بطور مطایبه و مزاح اینقدر گفت که یقین دارد پیشتر از سه ماه دایر خواهد شد. من دو بار بوضاحت گفتم که دلیل اصرار من برای تثبیت تاریخ کنفرانس اینست که اطلاع دارم که گروه های مخالف کنفرانس نیز بیکار ننشسته برای ناکام ساختن و حتی عدم انعقاد آن فعالیت میکنند. بینان سیوان گفت گروه های مخالف هر روز بمفید بودن این کنفرانس ملتفت شده میروند و امیدوار است عده بیشتر گروه های مخالف آنرا تائید کنند و باین ترتیب رئیس کومیته موضوع تثبیت تاریخ کنفرانس را به بینان سیوان گذاشت تا بعد از مذاکره با سرمنشی جدید تاریخی را اعلان کنند. که تا امروز (۲۱ مارچ) اعلان نشده است و اکنون عوض اواخر ماه اپریل اواسط ماه می را مناسبتر تصور میکنند.

برداشت شما از بهانه ماه رمضان که مجاهدین معتدل (و نه افراطی) تجویز کردند درست است. علت آنرا ما هم ندانستیم که کسانیکه بدایر شدن کنفرانس موافقت کرده بودند چرا تاریخ مجوزه ۱۵ مارچ را بخاطر رمضان به پانزده اپریل به تعویق انداختند. اینقدر شنیدیم که تنظیمهای معتدل را بعضی تنظیمهای افراطی گپ داده بودند. سه تنظیم افراطی حکمتیار، خالص و سیاف که کنفرانس را بکلی رد کرده بودند ـ اما تنظیم ربانی هم به نعل میزد و هم بمیخ. خوجه ئیب به امیران باصطلاح ملیگرا گفته بود که برای مشوره با قوماندانهای خود تا آنها را راضی بسازد که بکنفرانس اشتراك کنند، بوقت بیشتر ضرورت دارد. ولی بعد از رفتن خوجه ئین به تهران و انعقاد قرارداد مخفی با تاجکستان و ازبکستان وائتلاف با سه جنرال رژیم کابل که بدترین جنایات بشری در افغانستان را انجام داده اند و بالاخره بعد از حمله بالای مزار شریف آنهم بروز بالا کردن جنده شاه اولیاء ـ اکنون بهمه معلوم شده است که خوجه ئیب چرا وقت بیشتر ضرورت داشت ـ حالا سه تنظیم باصطلاح ملیگرا هم بساده لوحی خود و رندی و زیرکی خوجه ئین خوب مستشعر شده اند و شاید پشیمان باشند که چرا ماه مبارك رمضان را بهانه کرده بودند ولی حا دیگر دیر شده است. خوجه ئین سه تنظیم باصطلاح ملیگرا را غولاند وطرح خود را که یك پلان بسیار خاینانه و برای تجزیه افغانستان میباشد براه انداخت اما موفق شده نمیتواند فقط چهره خود را همانند تنگه قلب ظاهر ساخت.

برادر محترم ـ پادشاه سابق و همه افغانها از حال فلاکت بار مهاجرین دهلی خبر دارند. من از افغانها در اروپا و امریکا خواهش میکنم ذکات روزه خود را بصندوق دهلی بفرستند. ازجناب پادشاه سابق و همکار محترم خود استاد عبدالستار سیرت خواهش میکنم بحکومت عربستان سعودی تماس و سفارش کنند تا یکمقدار کمك عاجل از طریق سفارت خود در دهلی بمهاجرین افغانی در دهلی توزیع کند. کومیته ای متشکل از افغانهای قابل اعتماد و خیر خواه هر یك اقایان سید احمد میوند علومی ـ احمد صدیق حیاء ـ محمد یعقوب مسعود ـ صدیق سرگردان ـ همشیره ملیحه (که نامه شان درصفحه ۹۵ نشر شده) و یکی دوتن دیگر از خانمهای با عاطفه دهلی بخوبی می توانند با سفارت سعودی در تشخیص محتاجین درجه اول و توزیع کمك بانها کمك و راهنمائی کنند. در خاتمه شما را بخداوند میسپارم وسفارش میکنم هر طوری است برای اقلا سه ماه دیگر آزتحمل و حوصله کار بگیرید انشاءالله تا سه ماه اینده یك روشنی و راه حل معقول پیدا میشود. و من الله التوفیق.

کمونزم در آیینهٔ حقیقت
تالیف : عزیز احمد پوری قیمت ۴ دالر

افغانستان در مسیر تاریخ
تالیف : میر غلام محمد غبار
قیمت ۴۵ دالر

بجواب دکتور صاحب بهشتی

۳ حوت ۱۳۹۳ — بنام آنکه جان را فکرت آموخت — (احمد صدیق (حیا))

محترم دکتور زکریا بهشتی! سلام برشما. تبصرهٔ مختصر ولی بی منطق شمارا در صفحهٔ ۸۹ - شمارهٔ مسلسل (۲۰) آئینهٔ افغانستان مطالعه کردم. عجب است که شما خودرا (بهشتی) گفته ودر پاریس که مرکز عیاشی می باشد زندگی می کنید والبته در شامهای آن ساعت شما بیشتر بخوشی می گذرد. معلوم است که اروپای امروز فاقد کلتور ومدنیت ها می باشد. نمی دانم که بعقیدهٔ شما کلتور ومدنیت همین بی بندوباری ورقص وشراب خوری وبرهنه بودن زن ها و بامردان یکجا آب بازی کردن و دروغ گفتن وغیره می باشد. ثابت است که مدنیت باید توأم با دیانت وادب وحیا باشد - دانشمندی فرموده:

تمدن جسم ودین در وی چو جانست - تمدن بی تدین خاکدانست.

درست است که در هر محیط وقوم اشخاص خوب وخراب وجود دارد - ولی مقصودم همان غرب زده ها وغافل از تمدن اسلام وحقایق دین وقرآن عظیم می باشند که دیده شان را همان زرق وبرق اروپا ودانسنگ ها و بی قیدی های اروپا وامریکا کور کرده وآن اعمال خلاف اخلاق وانسانیت را می پسندند - اگر مراد از ترقی وپیشرفت بزعم شما همان آزادی های خلاف مدنیت انسانی در اروپای باشد من از چنین ترقی وتمدن بیزارم - تمدن با تدین گر شود یار. همه دنیا شود رنگین وگلزار. من سرخود را بگریبان خود کرده ام ولی شما که سررا از گریبان حیا کشیده وبنام (بهشتی) غرب زده شده ومفتون تجمل اروپا می باشید که بعوض اینکه شما نیز بحیث یک مسلمان گفتار پوچ توماس جفرسن را تقبیح می کردید برعکس آن را پسندیده اید - (بهشتی) چنین نمی باشد. شما اگر واقعاً بهشتی می بودید بجای آنکه وارد پاریس می شدید بسوی آستان های قدس یعنی مکهٔ معظمه ومدینهٔ منوره مشرفیاب می شدید ودر آنجا انوار قرآن عظیم وتجلیات عظمت کبریای مطلق را تماشا می کردید.

حضرت پیرهرات که از عرفای جلیل القدر اسلام اند چه خوش فرموده اند: (اگر بر آب روی خسی باشی وگر بر هوا پری مگسی باشی دل بدست آر تا کسی باشی) مدنیت سیاه وتاریک اروپا نمودار همین گفتار مبارک می باشد زیرا با داشتن طیاره وتخنیک و فابریکه ها وکشتی ها وقصرهای سربفلک وتجملات فریبنده که امثال شما را از جا می برد چون از اسلام وحقایق آن بهره ونصیبی ندارند وغافل از خالق توانا خود بوده همان حضرت مسیح را که پیغمبر وبندهٔ خداوندی باشد بصفت (ابن الله) دانسته وبرخلاف عقیدهٔ قرآن کریم - حضرت مسیح را مقتول ومصلوب می دانند وعلامت صلیب را سمبول آن دانسته ونکتائی را باختصار آن بگردن می آویزند وکاری جز خوردن وخفتن وشهوترانی ندارند ودر لباس تمدن - اعمال وحشیانه را بجا می آورند وشب وروز در فکر اختراع آلات ناریه وبمب های آدم کش ودیگر وسایل تخریبی می باشند آیا چنین محیط را متمدن می توان گفت؟ ... اگر اروپای امروز واقعاً از دانش بهره می داشتند پیرو قرآن مجید می شدند وراه حقیقت را در پیش می گرفتند ومصدر کارهای مفید ومثمر می گردیدند - اما متاسفانه بقول حضرت حافظ شیرازی: —

جنگ هفتاد ودو ملت همه را عذر بنه - چون ندیدند حقیقت ره افسانه زدند.

ولی من یقین دارم: فردا که پیشگاه حقیقت شود پدید - شرمنده رهروی که عمل بر مجاز کرد.

آری - محال است (سعدی) که راه صفا - توان رفت جز در پی مصطفی ....

عید مبارک

خواهان سعادت شما - از دهلی.

مبارزهٔ اخلاقی

محترم انجینر غلام حسن محسن زاده کانکورد

عنوان فوق ازلابلای نوشته دکتور زکریا بهشتی موسس ورئیس اتحاد اسلامی افغانستان که بجواب تبصرهٔ هموطن عزیزما محترم عبدالعلی غواص در مورد زیبا آئین ملکهٔ زیبایی در صفحه ۱۱۸ شماره ۲۲/۲۱ آیینه افغانستان پرداخته بودند انتخاب گردیده است. درنکوهش کار روایی زیبا آئین قبلا نیز بعضی هموطنان عزیز ما ازطریق آیینه افغانستان مطالبی به نشررسانیده بودند ولی این اولین عکس العمل میباشد که از طرف اقای بهشتی در تردید تبصره محترم غواص درمورد زیبا آئین از طریق مجله آیینهٔ افغانستان منتشر گردید. ایشان قضاوت محترم غواص را نامناسب دانسته با تفکر و بینش خود موضوع را ارزیابی و از موقف ملکهٔ زیبایی دفاع کرده به تحلیل مطلب پرداخته اند. ازتحریرشان میتوان نتیجه گرفت که شاید دکتورای خویش را در جامعه شناسی اخذنموده باشند زیرا همه عقب ماندگیها یجوامع بشری را بگفته خودشان مربوط به عنعنات قدیمه، عنعنات فرسوده و فلج کننده، دانسته اند. ناگفته نماند زینت بخش هر نوشته آقای بهشتی کلمات اجتماعی، اقتصادی، هنری، علمی، حقوقی، اخلاقی، فلسفی و ... که هم وزن و هم قافیه بوده، میباشد که بایست ازکلمات فوقالذکر برداشت نیکو نمود.

نوشته اند «بعد ازچندین قرن است یك دختر نجیب دلاور با شهامت افغانی بمسابقه ملکه زیبایی در امریکا شرکت می نماید.» اقای رئیس صاحب، صفات نجیب، دلاور وبا شهامت را میتوان بخواهران عزیزی که اساسات اسلامی وعنعنات افغانی خویش را بدیده قدر نگریسته به آن پابند وعلاقمند میباشند نثار نمود. صفات نجیب، دلاور و با شهامت را میتوان به رابعه ها، ملالی ها، عایشه ها، وامثالهم اطلاق نمود. صفات نجیب دلاور وبا شهامت را ازآن خواهرانی باید دانست که در طول سالهای متمادی جهاد برحق ملت مجاهد افغانستان دوش بدوش برادران خویش رزمیده و از هیچ گونه فداکاری دریغ نورزیده دراین راه جام شهادت نوشیده اند. صفات نجیب دلاور وبا شهامت را میتوان بخواهرانی نسبت داد که بخاطر آزادی وطن از چنگ روس وحشی و حفظ اساسات اسلامی با براه انداختن تظاهرات ندای

آزادی را بگوش جهانیان رسانیده و در این راه شهید داده اند مانند ناهید شهید. صفات نجیب دلاور و با شهامت زیبنده» آنها یی نمیباشد که صرف بگفته بی محتوای جناب شما «نقطه «عفت محرم را سطر ساخته» و باقی خود را در محضر تماشاچیان به نمایش قرار دهد. آقای رئیس صاحب پا از گلیم خود فراتر نهاده بدون در نظر داشت بیت حضرت بیدل که گفته :

با هرکه هرچه خواهی سنجیده بایدت گفت تا کفه وقارت پا در هوا نماند

چنین قلم فرسایی نموده اند: «اما درجمله کلام رب العلمین حدود حجاب تعین نگردیده است» از این جمله نامبرده چنین استنباط میگردد که کلام الهی را با ترجمه و تفسیر بکلی میدانند واز شریعت غرای محمد (ص) و علم فقه نیز اگاهی دارند ذی سعادت و از همین جاست که ایشان بهشتی تخلص نموده موسس و عهده دار ریاست اتحاد ملی اسلامی مقیم فرانسه میباشند وبعقل سلیم خویش حدود حجاب را تعین فرموده اند چنانکه نوشته اند «زنان ومردان نقطه عفت محرم را سطر نمایند». بی شك با ین حدود اربعه ای که تعین نموده اید، حجاب ازدیدگاه اقای بهشتی فقط بشکل موضعی میباشد . بطور یقین میتوان گفت که اگر اجل چند سال دیگر موقع گشت وگذار را درا طراف برج ایفل برای آقای بهشتی بدهد خواهند فرمود که حجاب وجود ندارد .

اقای رئیس صاحب بایست مبارزه اخلاقی را که شما از آن نام برده اید تا مبارزه بی حیایی از هم فرق نمود . بابدن برهنه با درنظر داشت (نقطه عفت محرم را سطر نمودن) در انظار مردم ظاهر شدن را نمیتوان مبارزه اخلاقی محسوب نمود . فهمیده نشد که اخلاق را چگونه تعبیر و از آن چه بردا شت کرده اید ؟

نوشته اید : «زیبایی اندام و چهره یکی از نعمت های عشق پروردگار (ج) است». واقعا زیبایی از جمله نعمت های پروردگار (ج) است اما این نعمت زیبایی محض در اندام زیبای انسان خلاصه نمی شود که شما در چندین جای از اندام زیبا نام برده اید. هرگاه با دیده باز درموجودات کاینات نظر انداخته شود زیبایی های بیشماری دیده میشود که بشر را قدرت شمردن آن میسر نیست . برای اهل دانش و بینش همین بیت کفایت میکند که شیخ سعدی گفته :

برگ درختان سبز در نظر هوشیار هر ورقش دفتریست معرفت کردگار

وجای آن باقی نمیماند که بعد از دیدن اندام زیبا بگفته شما «به نعمت های عشق پروردگار ج پی برد». در جای دیگر نوشته اند : «اقای غواصی از خواب سنگین در این اخر قرن بیست بیدار شوید» چنین آواز زبان رئیس صاحب خوش آیند است، همینکه شما بیدار هستید کفایت میکند. اقای بهشتی باور کنید تا زنده هستم جمله «نقطه عفت محرم....» شما را فراموش نخواهم کرد وبرای آینده گان خواهم گفت کلانها گفته اند «نقطه عفت محرم را سطر» نمائید. نمیدانم این نازک خیالی را ازکجا آموخته اید.؟

آقای بهشتی در جای دیگر مقاله شان نوشته اند «در حقیقت یك مبارزه اخلاقی است که همه زنان محبوب افغان دلاور بیدار شوند» اقای بهشتی ما را بخیر تو امید نیست شر مرسان. چون خطاب بهمه زنان افغان نموده اید ناگزیر باید گفت کسانیکه شیفته اینگونه مبارزه اخلاقی بوده و مورد تائید و پشتیبانی شان میباشد ایجاب مینماید تا درقدم اول خود از این مبارزه اخلاقی پیروی نموده بالای خویش تطبیق نمایند زیرا تا وقتیکه آنچه را میگویند بان عمل نکنند گفتار شان مانند حباب روی آب عمر کوتاهی داشته همنشین و همقطاری مثل خویش را پیدا کرده نمیتوانند. اقای بهشتی معطل بفردا نشویدو همین امروز از زیر بار ذلت و عقب ماندگی طوریکه خود شما نوشته اید خود را رهایی بخشید تا باشد که مسئولیت فردی تانرا درجامعه بصورت مطمئن طوریکه خواسته خودتان است انجام داده باشید وجامعه را بشاهرای ترقی سوق دهید آین ارزوی تانرا که فقط جامعه را باساس مبارزه اخلاقی خود کامه تان بشاهرای ترقی سوق دهید تنها میتوانید درفرانسه برآورده سازید زیرا در افغانستان اسلامی غیر عملی میباشد و ممکن از این ناحیه بدرد بی درمان دچار شوید . امید است در اینده با درنظر داشت وظیفه بس مهم که به عهده دارید یعنی ریاست اتحاد ملی اسلامی را و با درنظر داشت تحلیل و بررسی درست موضوع در جهت مثبت به تحریر مضمونی اقدام خواهید نمود و الی ایجاب مینماید تا در قسمت تغیر نام ریاست وتخلص تان تجدید نظر نمائید .

یادداشت اداره آیینه افغانستان که در صفحه ۱۱۸ در آخر نوشته شما تحریر شده مورد تائیدما میباشد. انجنیر غلام حسن محسن زاده مورخ ۳ مارچ ۹۲ ـ کانکورد .

برادرمحترم آقای دکتورزکریا بهشتی ـ نامه ۲۸ فروری ۹۲ شما در صفحه بعد نشر شده تا تصورنکنید که نظریات انتقادی شما معروض تصرف قرارمیگیرد. ولی اگرمطمئن میبودم که شخص لجوج نیستید این نامه تانرا نشر نمیکردم زیرا شما خوائید دید که سیل انتقادات را جلب خواهد کرد. من شخصا جناب شما را نمیشناسم ولی از روی نوشته هایتان باین قضاوت رسیده ام که دربین شما وفرهنگ افغانی فاصله ایجاد شده است، حتی در نوشته و املاء کلمات فارسی مشکلات دارید: در مقاله گذشته (ص ۱۱۸ شماره ۲۲/۲۱) نه تنها (ستر) را (سطر) نوشته اید بلکه افاده های شما قرین بکفر است، مثلا پروردگار (ج) را به عشق متصف کردن درحالیکه درقران مسلمین صفت عاشق به اوتعالی منسوب نشده و یا این جمله تان که «ذات پروردگار ج بکمال عشق به زیبایی متجسم است» نه تنها بی معنی است بلکه شما رب العالمین (ج) را جسم می پندارید که مغایر تعلیمات اسلام است .

را ترک کرده ودر ممالک میزبان دارای سواد در زبان وفرهنگ بیگانه شده اند، پروبلم تداخل مجدد را در سیستم تعلیمی و تربیتی آینده کشور واحیانا درساحه کاریابی خلق مینماید. احتمالا روسای برخی خانواده ها (درصورت موجود نبودن سابق قویتر بازگشت)، حاضر نخواهند شد با عودت بکشور تعلیم فرزندان خود را بیشتر معروض به بی نظمی بسازند.

— اشتغال بوظایف : روسای خانواده ها و اعضای بالغ فامیلها غالباً بوظایفیکه درحد زندگی مهاجرت معیشت متوسط را تامین میکند، مصروف گردیده اند. حتی در برخی موارد بوظایف انتفاعی منهمک شده اند. ترک وظیفه وشغل فعلی به آرزوی احتمالا موهوم دریافت بهتر از آن ویا معادل آن در وطن ایجاب داشتن خوش بینی زیاد الوصفی را در رابطه بانکشاف اوضاع آینده مینماید.

— شکل آینده دولت میتواند سابق مثبت یا منفی در جذب یا دفع کدرهای متخصص باشد باین معنی که بسیاری از دانشمندان وپرسونل فنی دارای ذهنیت لیبرال در صورتیکه سررشته دولت بدست گروه هایی بیفتد که مسلمانان لیبرال اهل معارف و پوهنتون را با تعبیه مارکهای ناروای آگنده از تعصب لسانی، قومی و مذهبی از دولت برانند و عمال قدرت را صرفا در حلقه اهل حل وعقد محدود بسازند، حاضر نیستند بکشور بازگردند.

علاوتاً مهاجرت درغرب برای کدرهای متخصص این مجال را فراهم آورد تا بیشتر ازگذشته به سنن دیموکراسی لیبرال چون آزادی عقیده، آزادی بیان، آزادی مطبوعات، آزادی اجتماعات و آزادی انتخابات آشنا شوند. برای قشر تعلیم یافته، افغانی پناهنده در غربت، ادامه زندگی در افغانستان تحت شرایط استبداد و اختناق هرگاه نا ممکن نباشد، بسیار دشوار خواهد بود. مشی توام با اتوریته در جهت تامین اداره، سالم و موثر مرکزی، برای تامین ثبات سیاسی و وحدت ملی آینده، ناقض اصول «دیمو کراسی رهبری شده» نیست.

ب— عوامل موثر در بازگشت بوطن عبارتند از :
یک — ختم جنگ و استقرار صلح .
دو — استقرار حکومت مسلمان اعتدالی و قابل نفوذ برای همه اقشار مردم و بخصوص قشر روشنفکر.
سه — حب وطن و ناسیونالزم .
چار — وجود یک سیستم پاداش مادی که شامل عناصر زیر خواهد بود.

— اعطای معاش کافی: در افغانستان درگذشته ها بمتخصصین خارجی بشکل متوسط از ۲۰۰ تا ۳۰۰ هزار دالر درسال معاش تادیه میکردند. کدرهای متخصص افغانی که بعضا با دانش تخصصی بیشتر از گذشته (بدلیل آموزش افزونتر از مجرای کارپراتیک درخارج برای تعدادی) بوطن باز میگردند و بمحیط کار نسبت به متخصصین خارجی معرفت زیادتر دارند. خود را مستحق پاداش مطلوب کار خواهند دانست .

— استرداد مایملک ضبط شده و بخصوص منازل مسکونی.

— پیش بینی یک سیستم جبران ترفیعات رتبوی و علمی (علمی برای کدرهای موسسات تعلیمی) توام با اعطای بخشی از معاشات دوران جهاد به دانشمندانیکه در پیشبرد داعیه جهاد سهم موثر گرفته اند.

پنج — اعطای سهولت برای دخول در کشور و خروج از آن برای کسانیکه تمایل بدیدار منسوبین فامیل خود درجریان ادای خدمت در بیرون افغانستان باشند.

شش — تماس دیپلوماتیک باکشورهای میزبان کدرهای متخصص افغانی بقصد تشویق یا احیاناً ایجاد فشار درچوکات تجویز قوانین موضوعه بر آنها بهدف باز گرداندن شان بکشور.

دانشمندان معارف و پوهنتون وتکنوکراتها محصول لااقل شصت سال (پس ازحصول استقلال با حذف دهه ٔ جنگ و بحران) تلاش معارف و موسسات تعلیمی افغانستان در سطح ملی و بین المللی برای تربیه کدر های متخصصین افغانی هستند. این تلاش بعضا توام با «گردن پتی» وتکدی حکومات وقت افغانستان در برابر موسسات و دول خارجی بوده است . بناءً آنها سرمایه های انسانی اعمار مجدد آینده ٔ افغانستان هستند.

ما در آینده بالوسیله سیل کمکهای خارجی(اعم ازپولی، مالی و کدر تخصصی) میتوانیم با سرع وقت پل، مکتب، سرک وغیره اعمار کنیم . اما برای تدارک سرمایه ٔ انسانی (کدر فنی) تلف شده درجنگ وپناهنده بمعیار قبل از کودتای کمونست (درصورتیکه عودت پرسونل افغانی بباز گشت بوطن مطرح نباشد یا درمعایر کوچکی مطرح باشد) ، حد اقل به ٦٠ سال دیگر تپ و تلاش برای حصول کمک خارجی و سرمایه گذاری در موسسات تعلیماتی ضرورت داریم . بناءً بسیار واقعبینانه وبه صرفه خواهد بود تا امکانات بازگرداندن این قشر بوطن برای سهم گیری در اعمار مجدد افغانستان سر ازهمین اکنون تحت مطالعه قرار بگیرد. از همین لحاظ باید در کدرتشکیل حکومت موقتی (هرگاه از این حکومت غیر ازنام چیزی باقی مانده باشد) و یا در کدر تشکیلا ورگان های مربوطه سازمان ملل متحد موظف به امداد برای افغانهای مهاجر و یا درچوکات کمیته های امداد خارجی برای مهاجرین

ضرور نیست درین سن و سال الفبای فلسفه اسلامی را بیادشما بدهم که خداوند نه جوهراست نه عرض. جملهٔ دیگر تان «زیبایی اندام نقطه عفت پوشیده میباشد» میرساند که شما بمعنی کلمه عفت دقت نکرده اید چونکه عفت پوشیده و لچ ندارد. حتی اگر این مطلب ازمقوله های اگزیستانسیالست ها ترجمه شده باشد، درست ترجمه نشده زیرا اگزیستانسیالست ها زیبایی اندام را تنها در پوشش نمی بینند. آنچه زیبایی اندام خوانده میشود (که از چشمی تا چشمی و ازفرهنگی تا فرهنگی فرق میکند) در پوشیدگی یا غیر آن در هر دو صورت تبارز کرده میتواند.

بالای چند مطلب نامه مورخ ۲۸ فروری تان ذیلا تبصره میشود:

شما امر میفرمائید که ٦ صفحه مقاله قبلی تان بصورت فوری نشر شود «که بسیاری از دانشمندان و منورین هموطنان عزیزبا آرزوی آن انتظار میکشند وحسن نظر دارند.» ازآنجا ئیکه ٦صفحه مذکور در تردید مدعیات تاریخ غبار بارتباط واقعات دورهٔ سلطنت اعلیحضرت محمدنادرخان اقامه شده و اکثر این واقعات زیر نظر مردمی گذشته که بشمول خودم حیات دارند، من نوشته های شما را مقرون بواقعیت تشخیص نداده نشر نکردم و شما عین همان مطالب را بطور فشرده یکبار دیگر درنوشته ۲۸ فروری ۹۲ تان تکرار نموده اید که اینك خوانندگان مجله به نظریات شما درباره تاریخ مرحوم غبار که ازطرف مورخین داخلی وخارجی بحیث یك تاریخ کلاسیك افغانستان پذیرفته شده است آشنا می شوند. وانگهی رد مدعیات تاریخی سند و ثبوت کار دارد اما شما تصورات واهی شخصی خود را بحیث ثبوت ارائه داشته اید که با معاییر نقد تاریخی مطابقت بهم نمیرساند. بازهم شما مخیرید و میتوانید در رد تاریخ غبار یك کتاب مستقل بنویسید وبمصرف خود چاپ و توزیع کنید.

شما برمن انتقاد نموده اید که چرا «جهت جلب نمودن مشتری های افغانی برای فروش کتاب افغانستان در مسیر تاریخ اشتهارات میکنید» جناب شما را باشتباه دیگری متوجه میسازم که در بیع اشتهار و فروش فرق نگذاشته اید. شاید شما عذر بد تر ازگناه بپندارید که ما این کتاب را تجدید چاپ نموده و بفروش میرسانیم زیرا نایاب شده بود و زیاد مطلوب بوده خواننده دارد و مردم که قدر آنرا میدانند پیهم به ٤٥ دالر میخرند - شما که آنرا قیمت می پندارید نخرید.

درجائیکه شما میفرمائید «در این حالت وآخر قرن بیست بالای کلمات معجزه ویقین از استاد عبدالله سمندر غوریانی که ۱۵ صفحه رساله مملو نموده است بچاپ رسیده است ویا اینکه بالای اشعار برجسته حضرت بیدل تبصره باین فرصت انتشار گردیده است و نیز آقای دکتورها شمیان بالای سجل خانوادهٔ سادات خود شرح مفصل داده اند....» میرساند که شما موضوعات دینی، تربیتی و ادبی را خوش ندارید یعنی از فرهنگ ملی تان دور افتاده اید، ولی اکثر خوانندگان این مجله باین موضوعات علاقه زیاد نشان میدهند. راه حل اینست که هرگاه جناب شما مجله آیینه افغانستان را مطالعه میکنید چون بخش های مختلف دارد، همان بخشها ئیرا مرور بفرمائید که طرف پسندتان است. و اما در باب قیمت چاپ یك صفحه ۳۰ دالر درشرایط امریکا واقعیت دارد. ما برای یك صفحه ۳ سنت قیمت چاپ می پردازیم و تیراژ فعلی ما یکهزار جلد است که هرگاه ۳ سنت را ضرب هزار کنید ۳۰ دالر میشود. امید است موضوع دیگری قابل مناقشه نباشد. شما میتوانید نظریات و مقالات تانرا بجراید دیگر برای نشر بفرستید و ماهم صلاحیت نشر و ترمیم یا حذف بعضی کلمات وجملات وحتی سانسور مقالات وارده را برای خود قایل هستیم. تمنیات نیك ما را برای سال نو توام با تبریکات عید بپذیرید. باحترام س. خ. هاشمیان

یک خبر جالب

جنرال قادرکمونست (معروف به قادر سگ) در جرمنی آنقدر لت خورده که درشفاخانه بستر است. پاچا جان پسر مرحوم جنرال سید صالح خان سابق لوی درستیز دریك گفتکو و برخورد قادرسگ راآنقدر زده که پنجه های دست وقبرغه هایش شکسته وبشفاخانه انتقال یافته. تفصیل واقعه هنوز بدست نیامده است ولی افغانهای جرمنی همه ازین عیدی که پاجان بقادر سگ داده بخوشی استقبال نموده اند.

ارسالی دکتور زکریا بهشتی موسس ورییس اتحاد ملی اسلامی افغانستان
از پاریس، تاریخ ۲۸ فروری ۱۹۹۲ ع

اقای فاضل محترم دکتور سید خلیل الله هاشمیان در امریکا.

یکعده از مقالات ام بجلد دومی ونمبر ۸ ماهای اکتوبر و نوامبر ۱۹۹۱ ع به رساله ائینه افغانستان بچاپ رسیده است که خیلی متشکرم، ولی در صفحه ۱۰۸ دو صفحه مقاله ام انتشار یافته است وشش صفحه متباقی ان کمبواقعات تاریخی افغانستان مستند است که ازانتشار ان صرف نظربعمل امده است. امید است که بچاپ نمودن ان اقدامات فوری بعمل اید که بسیاری از دانشمندان ومنورین هموطنان عزیزبه ارزوی انتشار ان انتظار می کشند وحسن نظر دارند.

درباره کتاب افغانستان در مسیر تاریخ از غلام محمد غبار مرحومی قضاوت مرا بشکل تا قرشایع نموده اید و کتاب ذان را یك تاریخ کلاسیك افغانستان تصدیق وتائید می نماید. جای شك نیستکه برای یکعده هموطنان کشور ما که بمعرفت تاریخ سیاسی معلومات کافی ندارند که بتاسف حسن نظر نشان مید هند که قابل عفو استند ولی شمایك شخص عالم بوده ومی دانید که کشور ما اضافه تر از ۹۸ در صد بی سواد وبی دانش استند. هر شخصیکه از طرف یکعده طرفداران به نیکی ولیا قتهو یاد می شوند قضاوت کورکورانه می نمایند که بتحت تاثیر پروپاگند های افتراء امیز قرار میگیرند وتنیکه چنین شخصیت ها یك رساله ویا یك کتاب در باره واقعات گذشته کشور خویش می نویسند که بسیاری از ایشان بعضاً اشتباه قرار میگیرند و گفتنی های بسیار ناقص و خیلی سطحی از روی محرومیت ها و عقده ها انتقادات غیر مستند ابراز میکنند که مورد توجه وجلب دانشمندان و منورین قرار نمیگیرد که انسان باید بواقعات گذشته افغانستان بشرایط وحالت ذهنیت اجتماعی و مسایل اقتصادی توجه مبذول نماید. در صورتی که یکعده نویسندگان تدقیق وتحلیل نامکمل ونا مناسب برای جامعه خود ارائه میکنند که در حقیقت به اصل واقعات تاریخ سیاسی خیانت میکنند و روحیه جامعه خویش راکثیف و کثند می سازند. کسانیکه از کتاب افغانستان در مسیر تاریخ اقای غلام محمد غبار مرحومی پشتیبانی میکنند که حاضرم که یك کنفرانس در پاریس دایر گردد که از بیان وحدسیات پروبلم های شخصی شان در تاریخ سیاسی افغانستان به صفحات مختلف کجا نبوده اند که با اسناد موثق مورخین اروپائی ها با یکعده اسناد سیاسی مطالعه گردد و ثابت خواهد گردید که اقای غلام محمد غبار از واقعیت بینی تاریخ سیاسی افغانستان که بچه اندازه اشتباهات تولید نموده اند که جز بد ذهنیت ملت نجیب افغانستان ما تخریب کاری چیزی دیگری نیست شامل نموده اند.

آقای حشمت خلیل غبار فرزند جناب آقای غلام محمد غبار مرحومی که بحاسا س صمیمیت و تکولت حقوق داشتیم که به همکاری شان پدرمهربان شانرا در خانه شان ملاقات نمودم که تقریباً سه ساعت مذاکرات ما طول کشید چای عصر را باهم صرف کردیم واقعاً جناب آقای غلام محمد غبار یك شخصیت مهربان بودند که به شخصیت شان احترام داشته و خواهم داشت و کدام کینه و کدورت شخصی با جناب شان ندارم که تنها وتنها بالای کتاب تاریخ شان اشتباهات موجود بود که قضاوت اعتراضی خود را ابراز نمودم و شخصیکه عالم در علوم باشد که هرگز قضاوت ناقص ارائه نخواهد نمود که جای تاسف استکه بتحلیل وتجزیه ام قضاوت نا قص متذکر گردیده اید .

آقای دکتور در چندین رساله ائینه افغانستان متواتراً ملاحظه میگردد که جهت جلب نمودن مشتری ها افغانی برای فروش کتاب افغانستان در مسیر تاریخ آقای غلام محمد غبار مرحومی اشتهارات میکنید که شاید نظریه واقعیت بینانه برای فروش کتاب افغانستان در مسیر تاریخ به شما اشفتگی تولید نموده باشد زیرا گفتن حقیقت در کشورهای عقب مانده بی دانش وبی سویه خیلی تلخ استکه امکان ندارد که قابل هضم باشد و نیز اضافه میشود که این کتاب تاریخ طلا نایاب را به ۴۵ دالر قیمت گذاشته اید × امروز شما در کشور غنی ترین از ملك جهانی زندگی میکنید اثر نویسند گان فوق العاده در سطح جهانی که جایزه نوبل کسب میکنند که از ۲۰ الی ۳۰ دالر اضافه قیمت ندارد در بازار بفروش می رسد ولی شما که کتاب طلای نایاب افغانستان در مسیر تاریخ از آقای غلام محمد غبار مرحومی با کاغذ بسیار ابتدائی بچاپ رسیده است که فوتو کاپی می نماید می خواهید که به ۴۵ دالر بالای افغان های غریب و پناینده در کشورهای خارجی استند بفروش برسانید که ایا یك استثمار غیر اخلاقی نیست؟ونیز یك صفحه فوتو کاپی رساله ائینه افغانستان را شما به ۳۰ دالر مصرف اثرا تخمین نموده اید که ایا شما هنوز فکر میکنید که دانشمندان و منورین افغانستان از همه چیز بی خبر ونادان مانده اند ؟کسانیکه تا امروز شما اظهار نکردند از حیا ووجدان بیان نکردند و بنده مجبوراً بشما خاطر نشان میسازم که فرانسه که یکی از قیمت ترین کشور های جهانی استکه ده صفحه رساله شما بیك فرانك فوتو کاپی میگردد اما کشور امریکا که یکی از کشور های غنی ترین کره ارض استکه قیمت کاغذ وماشین فوتوکاپی بمقایسه کشور فرانسه خیلی ارزان استکه شما چطوربخود اجازه داده اید که یك شماره رساله را به ۴۰ فرانك در فرانسه برای فروش قیمت گذاشته اید ،که ایا وجداناً شرم آور نیست؟ونیز یکعده مقالات ادبی و بی فایده دراین حالت و موقف مصیبت سیاسی با حالت پریشانی و غربت ملت افغانستان در رساله ائینه افغانستان انتشار میگردد بحالت موجوده افغانستان بی اهمیت استکه تنها مقالات واقعات سیاسی گذشته ودر راه حل معضله سیاسی تجسس ضروری ولازمی استکه به تشویق نویسندگان ودانشمندان ومنورین توجه مزید شمارا آرزومندم که از ابتدا صفحه تا صفحه تقریباً ۱۰۰ رساله شما مقالات سیاسی انتشار گردیده استکه قابل توجه استو تبصره های بی نتیجه وبی فایده دراین حالت واخر قرن بیست بالای کلمات معجزه و یقین از استاد عبدالصمد رغیانی ۴ ۱۵ صفحه رساله مملو نموده است بچاپ رسیده است ویا اینکه بالای اشعار برجسته حضرت بیدل تبصره باین فرصت انتشار گردیده است ونیز آقای دکتور هاشمیان بالای سجل خانواده سادات خود شرح مفصل داده اند یك وظیفه شخصی استو این خاندان دارای کدام قدرت فوق العاده سیاسی در افغانستان نداشتند که بازی نمایند و آی کاش آقای دکتور هاشمیان از شهامت وبرجستگی همه قوماندان های مختلف مناطق افغانستان تذکر مینمودند که در راه مبارك آزادی وحاکمیت ملی افغانستان فی سبیل الله جهاد نمودند که با اراده قوی و شجاعت قادر شدند که عساکر وحشیانه شوروی را سرنگون وسرکوب نمودند و از خاك های مقدس افغانستان بشکست ورسوائی خارج ساختند که ایا این یادگار تاریخی شان بالاتر از سجل خانواده سادات شان نیست؟بصراحت اظهار میگردد که جهاد مجاهدین افغانستان امروز در تاریخ اسلام بی نظیر وبی مثال است .

با احترام

[signature]

دسترګو لیدلي حال

محترم ن-س- رحیمدا دنیویارك

په لمړی قدم کښې تاسو دآیینه افغانستان دآزادی او غیر حزبي نشریې مسئول او ستاسي ټولو محترمو همکارانو ته سلامونه وړاندی کوم .

خدای پاك دی پدی سپیڅلی خدمت او مبارزه کښې دمنور افغانستان او ټولو دربدرو هیوادوالو په مقابل کی نور هم توان او توفیق درکړی .

دډیری مودی راپه دیخوا د آیینه افغانستان خوندوری نشریې لوستونکی یم او د اولین ځل لپاره ودی شکلی مجلې ته د څه لیکلو افتخار راپه برخه کیږی . داوسنی خوزمن او دربدره افغانستان دحقیقی مسئولینو او بیا کمونزم پرضد ۱٤ کلنی مبارزی په هکله مبارزو هیوادوالو ډیرڅه لیکلی دی، همدا رنګه په پاکستان کی دا سلامی تنظیمونو دقیادت په دوران کښې د مبارزی مختلف شکلونه او دهغه نتیجه او هم د اوه ګونو اسلامی مشرانو غوښتنی او خواهشات دټولو وطنوالو حتی نړیوالو ته دلمر په شان ځلانده دي، غواړم خپلو د سترګو لیدلي نژدی حال او دګران افغانستان دآینده سرنوشت ټاکلو په باره کی دهغو دربدره هیوادوالو نظریات او غوښتنی کوم چه د کویټی په ښار - لولایی - پښین - کچلاك - څنګله او بعضي نورو منطقوکښی د لوږی او فقر په حالت کی پر یوه مړی هډ قدرت نلری او دافغانستان د آزادی په خاطر دالله پاك ودربار ته لاس په دعا دی چه پدی آزادی او غیر حزبی نشریه کښې نشر او دټولو وطنوالو ترغوږ ورسوم .

د افغانی مجاهدینو دژوندانه سطحه و خپل انتهایی حالت ته رسیدلی وه . د لوږی، بی کوری او بازاری اوچتو قیمتونو شکایتونه دهر بیوزله او مجبوره افغان مهاجر دخولی نه اورویدل کیدل او په بی صبری سره یې د ګران وطن د آزادیدو او وطن ته بیرته ستنیدو انتظار کښې .

دځوریدلو او بی کوره وطنوالو بعضو په ډیرعصبانیت سره په پاکستان کی افغانی اسلامی امیران محکومیدل، بعضو دکرغیړن نجیب د محکومیدو او وطن ته بیرته ستونیدو په خاطر یو اوبل لوری ته د امید سترګی اړول بعضي بیا د نا امیدی او مایوسی په ژور ځاه کښې په چرت او فکر کښې دوب پاتی وه او بعضي هم د ګران افغانستان د تجزیه کیدونه داریدل .

ولی داکثریت پر خولو د افغانستان د اوسنی روان حساس او سیاسی حالت او ګران وطن دآزادی بیرته ودانیدو او پخوا په شان ټولو افغانی قومونو دیووالی په خاطر د پخوانی پادشاه محمد ظاهرشاه نوم ووپر پخوانی پادشاه باندی بیرحمانه حملی لاتر اوسه ټول ځورول او نوموړی عمل یې یو وحشیانه، غیر انسانی او دافغانستان دخپلواکی رته خلل ګڼی او غندی یې . محمد ظاهر شاه یې د اوسنی ویجاړه او رنځیدلی افغانستان په راس کښې د پخوانی تجربی په اساس د یوه ملی او عادل رهبر په حیث یو ضروری او معقول اصل بولی .

دهغه روځی په انتظار چه ټوله آواره افغانان یو ځل بیا په خپل ملك کښې د پخوا په شان دهرډول خارجی مداخلو نه لیری تر یوه ملی او اسلامی بیرغ لاندی یو ځای ژوند اختیار کړی . په درنښت .

زندان پلچرخي

تالیف : پوهاند دکتور عثمان رو

قیمت ۱۰ دالر

افغانستان در مسیر تاریخ

تالیف : میر غلام محمد غبار

قیمت ۴۵ دالر

محترم محمد همایون اسلام آباد

بسم الله الرحمن الرحیم

از افسانه تا حقیقت

درشماره دوم سال دوم (نمره مسلسل ١٤) ٢ ثور ١٣٧٠ (اپریل و می ١٩٩١) مجله آیینه افغانستان مضمونی تحت عنوان "پوزه ایشان" بقلم جناب اخترمحمد برکی بنظر رسید. نوشته های مذکور راکه مطالب مختلفی را تحت یك عنوان ارائه کرده اند تنها تخیلات شخصی داکتر صاحب میتوان تعبیر کرد. از جمله آنچه درباره "خزانه غیبی" پوزه ایشان یاد شده افسانه ای بیش نبوده و در ولایت بغلان و قندز مردم ازاین افسانه ها چیزی نشنیده اند. گرچه درچند سطر مختصر ولی جامع یادداشت ادارهٔ محترمه مجله آیینه حقایق تذکر داده شده است، باوصف آن بغرض مزید معلومات داکتر صاحب برکی و دیگر علاقه مندان مطالبی تقدیم میداریم.

ایشان غلام قادرخان از اوپیان چاریکار وهمان مرد مجاهد میباشد که در قیام عمومی مردم علیه انگلیس ها در جنگ دوم افغان - انگلیس از جمله رهبران برجسته جهاد و ازمبارزان فعال بود. دربین قیام عمومی که در ماه دسمبر ١٨٩٧ میلادی یعنی یکصدوسیزده سال قبل از امروز (وقت نوشتن این سطور) صورت گرفت، در تاریخ بعضی از سران جهاد چنین نام برده شده اند: "درکابل و کوهدامن و کوهستان برهبری محمد کریم خان افسر نظامی، غلام حیدرخان کابلی، میربچه خان مشهور کوهدامنی، میرغلام قادرخان اوپیانی، برادر پرویز شاه خان پغمانی، درتگاب و نجراو محمد عثمان خان صافی و برادرش محمد شاه خان، در لوگر غلام حیدرخان چرخی (بعدها سپه سالار) سمندرخان و محمد حسن خان، درمیدان و وردك جنرال محمد جانخان، درغزنه وزابلستان ملادین محمد اندری معروف بملا مشك عالم، عبدالقادرخان غزنوی، ملاعبدالغفورخان لنگری، گل محمدخان اندری، در هرات نایب سالار حفیظ الله خان و سردار محمد ایوبخان، درننگرهار عصمت الله خان جبارخیل و ده ها نفر رهبران دیگر اجتماع مردم شروع گردید." (١)

درجای دیگر دربارهٔ ایشان غلام قادرخان و سکه های او چنین آمده است: "یکی از رهبران سپاه کوهدامن و کوهستان میر غلام قادرخان اوپیانی بود که اینك در چاریکار نشسته و به تجمع مردم مبارز میپرداخت. این شخص در فضای آزاد مجلس میکرد وتوسط دهل و سرنا ازفراز درخت مرتفعی جوانان را دعوت بامتن زیر بیرق مینمود. میرغلام قادرخان، نقره باب و زیور زنانه را آنچه از خود داشت و آنچه از اعانه زن و مرد جمع میشد، میگداخت و سکه میزد و بمصرف داوطلبان جهاد می رساند. چون پادشاه در کشور وجود نداشت تا بنام او سکه زده و خطبه خوانده شود، میرغلام قادرخان در مسکوکات نقره شین خود این بیت را منقور کرد:

میکنم دیوانه گی تا بر سرم غوغا شود سکه بر زر میزنم تا صاحبش پیدا شود

یعنی این رهبران حقیقی مردم افغانستان که جان ومال خود را در راه دفاع ازآزادی کشور نثار می کردند هیچکدام سلطنت و وزارتی برای خود نمیخواستند." (٢)

وقتیکه مردم در مقابل انگلیس ها (که تازه بشهر کابل وارد شده بودند) جهاد میکردند، امیر شیر علیخان بامید کومك دولت روس بمزار شریف رفته بود (او اول جنوری ١٨٧٩ وارد شهرمزار شریف شده بود).. و محمد یعقوبخان را انگلیسها بهندوستان تبعید کرده بودند. ایشان غلام قادر خان شخصی را در صحنه نمیدید که بنام او سکه ضرب کند، لذا در سکه ها بیت فوق را نقر کرد. و طوریکه میگویند ازآنجمله در مقدمه ایکه در کتاب جرگه های بزرگ ملی (لویه جرگه ها) نوشته محمد علم فیض زاد بقلم مرحوم استاد خلیل الله خلیلی دیده مشود. مردم از ایشان غلام قادر خان خواسته بودند تا پادشاهی را قبول کند، ولی او ابا ورزیده بود. بارتباط نوشته جناب داکتر برکی کدام ایشان غلام قادر خان دیگر مورد بحث نبوده و هدف شان همین شخصیت تاریخی می باشد زیرا در نوشته های شان ازین قبیل اشتباهات دیگر هم وجود دارد.

معلوم نیست چرا این داگستان جعلی بوجود آورده شده است؟ شاید باقای داکتر برکی معلوم باشد. احتمال دارد بعلت هائیکه بما روشن نیست سعی شده است تا بحیثیت و آبروی آن بزرگوارکه مدت ٥٢ سال یعنی نیم قرن قبل از سلطنت اعلحضرت نادرشاه و شروع صدارت محمد هاشم خان و ١١٣ سال قبل از امروز درجنگهای دوم افغان انگلیس رهبر فعال و موثر بوده و سالها قبل از اقتدارذوات فوق فوت شده است، لطمه ای وارد گردد و جناب داکتر برکی خالی ذهن ازین نوع تلاشها، این افسانه جعلی را نگاشته اند.

---

(١) افغانستان در مسیر تاریخ - صفحه ٦٢٥ - میر غلام محمد غبار.
(٢) رر رر رر صفحه ٦٣١ - رر رر رر غبار.

نوشته جناب داکتر برکی مطالب مختلفی را در برگرفته است ازجمله ازگفتگوی مرحوم محمدگل خان مهمند (۱) با عبدالمجیدزابلی که آنوقت وزیر اقتصاد بود یادآور شده ولی چگونگی آنرا توضیح نکرده اند. باید گفت این نوع گفتگوها بین اشخاص واقع میشود و آنچه که مهم است تصمیم هائی است که بعد از مذاکرات وگفتگوها مورد عمل قرارگرفته و در امور ملی مفید واقع گردد. مشاجرات لفظی ناشی از احساسات محض از اهمیت تاریخی برخوردار نمیباشد.

مرحوم محمد گل خان مهمند رئیس تنظیمیه مزار شریف و میمنه بود (آنوقت جوزجان مستقیما بمزار شریف مربوط بود). دوبار بحیث رئیس تنظیمیه ولایت قطغن و بدخشان (بغلان قندز تخار وبدخشان) مقرر شده بود. بار اول در سالهای اوایل سلطنت نادرخان بود که تنها یکبار تاخان آباد آمد و بعد قرار پیشنهاد مرحوم شیرمحمدخان ناشر نایب الحکومه ولایت قطغن و بدخشان باشر درخواست یك عده اهالی از قطغن و بدخشان منفك و تنها رئیس تنظیمیه ولایات مزار و میمنه باقی ماند.

باردیگر در سالهای ۱۳۱۷ و ۱۳۱۸ هـ ش بحیث رئیس تنظیمیه ولایت قطغن و بدخشان مقررگردید که مرکز ولایت را از خان آباد به بغلان انتقال داده و در بغلان کار میکرد. از همین جا استعفی و در ایبك سکونت اختیار کرد. در مشاجرهٔ موصوف با عبدالمجید زابلی موضوع روس و غیره مطرح نبود. این گفتگوها در مجالس و محافل همیشه واقع میشود. عبدالمجید خان زابلی در دستگاه حکومت آنوقت نفوذ زیاد داشت، لذا بزرگان مملکت مثل محمد گل خان و غیره این وضع را پسند نداشتند وازتقرب زیاد او با حکومت آنوقت اندیشه داشتند. عبدالمجید خان زابلی در دوران جنگ دوم جهانی در سیاست آنوقت خیلی دخیل بود. مشارالیه مذاکرات مکرر با دول محور مخصوصا جرمنها راانجام میداد (رجوع شود به لویه جرگه سال ۱۳۲۰ هـ ش در کتاب (جرگه های بزرگ ملی افغانستان ـ لویه جرگه ها) بقلم محمد علم فیض زاد. (زابلی در مصاحبه ۴ ساعته خود با نشانی تمیز در این باب چیزی نگفته است. اداره)

تهاجم روسها بافغانستان باگفتگوی مرحوم محمد گل خان مهمند باعبدالمجید زابلی ارتباطی ندارد. در زمان صدارت محمد هاشم خان هیچنوع تمایلی با روسها و کمکهای ان وجود نداشته علاقه مندی روسها بافغانستان مدتها بعد از استعفی محمد هاشم خان در وقت حکومتهای بعدی مخصوصا سردار محمد داود خان پیدا شد. این موضوع بکلی جداگانه و مفصل است که بهمت جوانان وطن باید جهت آگاهی نسلهای موجوده و آینده تحریر گردد.

اسکان ناقلین درولایات شمال سیاست عمومی مملکت بود نه اراده شخص محمدگل خان مهمند، چنانچه در زمان تصدی ایشان در ولایت قطغن وبدخشان اسکان ناقلین آنقدر سریع نبود، بلکه حین تصدی غلام فاروق خان بحیث رئیس تنظیمیه و بعد وقت تصدی جمعه خان بحیث نایب الحکومه اسکان ناقلین بسرعت بیشتر انجام گرفت که ناقلین در تالقان، اشکمش، قندز، ارچی و غیره میکون گردیدند. اینکه جناب داکتر برکی میگویند ناقلین در جهاد قربانی داده اند درست است، ما تائید میکنیم (البته باستثنی ارچی) و تنها ناقلین نیستند که جهاد میکنند بلکه درسرتاسر مملکت مردم از هر طایفه، قوم و قبیله ای که هستند جهاد کرده اند و میکنند. برادران ناقل به تناسب نفوس شان درآن ولایت بمفهوم (ازکم کم از بیش بیش) همه یکدست در امر جهاد اشتراك دارند. برادران ناقل تنها در امرجهاد نه، بلکه در آبادی وطن، کثرت جمعیت و انکشاف زراعت آمیزش های اجتماعی، تجارت وفلاحت وغیره که نتیجهٔ آن آبادانی وطن میباشد سهم ارزنده ای داشته اند. مطلب آقای برکی ازین تذکر مختصر هم معلوم نیست چیست و چرا در جهاد از ناقلین تنها نام برده است. اگر مطلب از تائید سیاست اسکان ناقلین باشد، این مساله سابقه کم از کم پنجاه شصت ساله دارد و از جهاد ما ده دوازده سال میگذرد.

بیشتر از ارچی ذکر بعمل آمد. ولسوالی درجه اول ارچی که مردم آن ولسوالی را مسکو کوچك می نامند اهالی آن ولسوالی اکثرا با حکومت کمونست و بعد با روس ها وبقایای روس یعنی حکومت کمونست کابل همکار جدی و فعال بودند و هستند (وقت تحریر مقاله). ازین ولسوالی ششنفر والی، چند وزیر، تعدادی صاحب منصبان خورد وبزرگ، حکام و مامورین عالی رتبه، روسای دوایر، موظفین پوسته های مراقبت و غیره مقرر بودند.

ارچی دشت وسیعی بین حضرت امام و خواجه غار بود. درسال ۱۳۲۸ هـ ش حین تصدی محمد اسماعیلخان مایار بحیث نایب الحکومه (دوره دوم) در حدود هژده هزار و پنجصدنفر اهالی تخار وقندز از چاه آب رستاق، دینگی قلعه، خواجه غار، حضرت امام، خان آباد وغیره برای مدت سه ماه کارکردند و نهر سابق ارچی را که از دریای کوکچه منشعب و سالهای قبل از طرف مردم چچکه وقرلق حفر گردیده بود وسعت دادند، دشت ارچی آبیاری وناقلین موجود در آنجا اسکان گردیدند وبرای هرفرد خانواده سی جریب زمین داده شد. ولسوالی درجه اول ارچی بوجود آمد. از نظر تشکیلات اداری ابتداء مربوط ولایت تخار و بعد بولایت قندز مربوط گردید.

---

(۱) قوم یا تخلص (مومند) را بعضا «مهمند» مینویسند. من درین مورد نه انتقاد دارم نه حق اعتراض ولی میخواهم بدانم کدام یك درست است و چرا؟ چند سال قبل یك موسپید دانشمند درمورد نوشته کلمه (لوگر) که اکثر (لهوگر) و بعضا (لهوگرد) مینویسند از باب مطایبه فرمود که اگر بمعنی کلمه (لهوگرد) از زاویه زبان دری تعمق شود بهتر خواهد بود تا حرف (د) آنرا حذف کنند و افزود که (گر) کلمه آریایی است که درزبانهای سانسکرت وپشتو وفارسی باشکال (گهر)، (گده) و (گر) مستعمل بوده معنی محل یا قصبه را دارد و (لو) نیز بمعنی (درو وغله جمع کردن) گویا (لوگر) بمعنی غله خانه یا سرزمینیکه مردم آن بکشت و درو مشغول میباشند، باید بعقیده آنجناب همیشه (لوگر) نوشته شود نه (لهوگر) یا (لهوگرد) و امثالهم. (هاشمیان)

درجای دیگر مقاله فرموده اند : «« اولین رئیس فابریکهٔ قند بغلان یکی از مهاجرین بخارا ؟ بنام روزیقل (نذری قل) پسرحاجی روزیقل میمنگی بود که ازطرف وزارت تجارت باساس هدایت محمدهاشم خان صدراعظم تعیین گردید .وسردار محمدعتیق خان که به عتیق جان معروفاست بحیث همکار افتخاری رئیس فابریکه مقرر شد. این موضوع بهمه معلوم بود که محمد هاشم خان راجع برئیس فابریکه (که باجه علی محمدخان وزیر خارجه بود) میگفت برای اینکه کمکهای بیشتری از حکومت شوروی بدست آورده باشد این شخص را پسندیده است . وزیر محمد گل خان مرحوم نتوانست روزیقل را معزول نماید و این آرمان ملی و مقدس را با خود بگور برد.....««

اولا باید گفت نذری قل (که داکتر صاحب او را مکرر روزیقل یاد کرده است) از مهاجرین نه بلکه از وطنداران قدیمی میمنه وپسر روزیقل کاروانباشی میباشد که از خانواده های قدیمی آندیار است اگر احیانا مهاجر هم میبود مطابق قوانین اساسی مملکت ما در دوره های مختلف هر تبعهٔ خارجی که تابعیت مملکت ما را قبول کند و مدت ده سال از آن بگذرد اهل مملکت محسوب و حق اشتراك در انتخابات (که از حقوق مهم اتباع یك مملکت میباشد) و غیره فعالیت های سیاسی را دارا میگردد. در حالیکه مهاجرین مسلمان در یك مملکت اسلامی از حقوق و امتیازاتی برخوردار میباشند . مهاجرین آسیای میانه جزءمردم وطن ما و در حیات با مردم ما شریك ولذا دارای مزایای یك همشهری شایسته میباشند. ثانیا نذری قل باساس سرمایه گذاری در شرکت از جانب مجمع سرمایه داران بحیث رئیس شرکت تعین گردیده بود . مهاجرین آسیای میانه دشمن روسها بودند اگر او مهاجر میبود چگونه برای جلب نظر روسها در نظر گرفته میشد ؟ ثالثا اگر محمد هاشم خان صدراعظم می خواست کمکهای شوروی ها را جلب کند (که هیچگاه نکرده بود) اینکار را میتوانست بذریعه سردار محمد نعیم خان وزیر خارجه که برادرزاده اش بود انجام بدهد نه رئیس یك فابریکه قندسازی ونیز شخص عبدالمجید زابلی وزیر تجارت که در آن وقت مخصوصا در دوران جنگ دوم جهانی بفعالیت های مهمی اقدام میکرد و در روسیه هم مطالعاتی انجام داده و هم در ان مملکت ومستملکات آسیای میانه ان مدتی تجارت و گشت و گذار میکرد میتوانست شخص موثری نسبت بیك رئیس شرکت باشد. موصوف در اوایل تسلط کمونستها بوطن ما معادل ۲۷۰ ملیون افغانی دارایی اش را بحکومت کمونست بخشید. اینکه دارایی عبدالمجید خان چگونه و از کجا بدست آمد موضوع جداگانه ایست . (۱) رحیم مجید پسر زابلی در کابل رئیس شرکت (کام) با ثروتی بمراتب بیشتر از پدرش مرفه زندگی و با حکومت کمونست کابل همکاری داشت . (۲)

سردار عتیق جان در شرکت قند بغلان هیچ ارتباط رسمی و افتخاری نداشت . او که درکابینه رئیس مستقل زراعت و باجه پادشاه مملکت بود سپس از کابینه استعفی و بفعالیت های شخصی پرداخته و باستکارات خودش زمینهای دولتی را اجاره میکرد. جنریتر برق نصب کرد که بنام برق عتیق مشهور است و شهر بغلان وفابریکه را برق میداد. البته او شخص با نفوذی بود.

پلیکه در مقابل پوزه ایشان بر روی دریای بغلان احداث شده ازپروژه های دولت بوده وبزمین های مردم صدمه ای نرسانده بود ونیز مسیر سرك پلخمری بغلان همان است که از بغل تپه ها از جمله پوزهٔ ایشان گذشته و بزمین های زراعتی ارتباطی ندارد. سرك مذکور امتداد سرك عمومی دره شکاری میباشد.

زمینهای بغلان، پل خمری و قندز در اوایل خیلی ارزان بود وتا سالهای نزدیك فی جریب به صدافغانی نرسیده بود . پدر جناب داکتر صاحب اگر زمین خریده بودند یسا اشخاص دیگر خواه ازمامورین و رعیت در آنجا زمین خریده بودند که کدام ممانعت قانونی در آن نبوده است و زمین هائیکه تحت کدام پروژه می آمد عوض آن تلافی میگردید.

داکتر صاحب نوشته اند «« وزیر محمد گل خان نتوانست روزی قل (نذری قل) را معزول و این ارمان ملی و مقدس را با خود بگور برد.«« بجناب داکتر صاحب باید عرض شود که مرحوم محمدگل خان چه علاقه ای به برطرفی نذری قل داشت ؟ عزل یك رئیس شرکت نمیتواند ارمان ملی و مقدس باشد، بلکه ازکارهای عادی و پیش پا افتاده است و محمدگل خان آنقدر کوچك نبودکه بعلت وجود یك رئیس شرکت از وظیفه مهم ریاست تنظیمیه استعفی بدهد و این ارمان ملی ومقدس (بزعم داکتر صاحب) را بگور ببرد . موصوف با سیاست عمومی مملکت مخالف شد و از وظیفه اش استعفی و در ایبك سکونت اختیار کرد. ختم محمد همایون . اسلام اباد پاکستان .

---

(۱) عبدالمجید خان زابلی شخصیت بسیار مرموز و رند و نراد .اگرچه کسان نزدیك او آوازه انداخته اند که بمرض فقدان حافظه گرفتار شده ولی همین آوازه هم مولود رندی ونرادی اوست تا دربارهٔ فعالیت مرموزش مردم از او سوال نکنند. اطلاعاتیکه باین مجله رسیده مشعر است که شاغلی خالقیار که خودش و هم پدرش (که شخصیت محترم و با نفوذی در هرات بود و ۹۰۰ خانوار دهقان داشت وبپادشاه سابق دعوتی داده بود که ظروف نقره و گلدانهای لاجوردی در برداشت) زابلی را ازقدیم میشناسد. خالقیار بهنگام بازدید ازنیویارك با زابلی تماس گرفته ازاو دعوت کرده بودتا بکابل آمده امور اقتصادی مملکت را رهبری کند. زابلی وعده بازگشت بکابل را دربهار سال ۱۳۷۱ داده و تعهدگرفته تا اشخاص مورد اعتماد او در راس بانکها و موسسات اقتصادی مقرر گردد. (بیچاره رژیم کابل که مرده و در خسارت دیگر میگیرد. اداره)

(۲) مجید زابلی هنوزچند موسسهٔ اقتصادی را درکابل میچرخاند وقرارمسموع احتیاجات اسعاری رژیم کابل توسط او از امریکا تامین میشود .گویا زابلیها دردورهٔ کمونستی هم ازافغانستان پول کافی ساخته و بیرون کرده اند . (اداره) .

گوشه اي از تاريخ كه تاحال ناگفته مانده

تجليل اولين جشن استقلال در قصر دلكشاوايام مابعدآن

محترم محمد ناصر رشاد

قصر دلكشاي كابل داراي يك قدامت تاريخي بيش از هشتاد سال ميباشد و در دوران حكومت امير حبيب الله خان وبتوسط معماران انگليس بطور پخته وعصري بوجود آمده . اين قصر چه در گذشته و چه درايام اخيرمظهر جشنها، مراسم تولدي، سالگره هاي فاميلي وعروسيها ودعوتهاي رسمي وبزرگ بوده است وتا حالا هم مورد استفاده بوده و در قطار عمرانات گذشته وموجوده افغانستان داراي مقام درجه اول ميباشد.

دركنار جنوب شرقي اين قصر يك منار ساعت برافراشته شده كه در وقت و زمان خود بانواختن زنگ ساعت در فاصله قريب دو تا سه كيلومتر مامورين دولت وكارگران فابريكه ها وغيره موظفين را از شروع و ختم كارهاي شان آگهي داده است . اوقات نماز و افطار ماه مبارك رمضان را اعلام نموده و چنانچه در زمانه هاي سابق كه ساعتهاي دستي و جيبي مروج نبود رفت و آمد عابرين در اثناي شب و در مقابل قيود شب گردي مشكلاتي بوجود مي آورد كه اخيراً اين مشكل بذريعه همين برج ساعت مرفوع ميگرديد.

مردم افغانستان بطور عموم شناخت نصف النهار را از روي گردش سايه و افطار شام را از روي سياهي ابر آسمان و اوقات نان پس شبي را از روشني افق تشخيص ميدادند.

قصر دلكشا درعين حال شاهد غم انگيز ترين حوادث روزگار نيز بوده است . چه درزمانه هاي گذشته و چه در جريانات اخير منشا صدور احكام حبس و زندان ، لت و كوب ضبط جايداد وحتي اعدام نيز گرديده چنانچه ميتوان آثار و علايم خونهاي ريخته شده حق و ناحق را در گوشه وكنار آن به آساني تشخيص داد.

تجليل اولين جشن

در سال ١٢٩٨ شمسي اولين جشن استقلال افغانستان كه در تاريخ اين مملكت تا آنوقت سابقه نداشت برگذارگرديد. قصر باچراغهاي برق، گيس و شمعهاي سفيد داخل فانوسها جلوهٔ جشن زيبا و باشكوه قصر را دوچندان ساخته بود. درآن شب تاريخي مدعوين بداخل سالون تحتاني قصر جمع شدند ومحفل سرور وخوشنودي بانواختن سازو آواز و باترانه هاي آزادي از جانب استاد قاسم مرحوم و در بيرون قصر نيزصداي موزيك عسكري آميخته با صداي ترانه هاي آزادي از جانب طلاب عسكري گوشها را نوازش ميداد. دراين شب نشيني تعداد شاملين بيش از صد نفر نبودو اين تعداد ازشاغسيهاي دربار، وزراء، جنرالهاي اردو، بعضي حكام ولايات، بشمول سپه سالار محمد نادرخان با ديگر برادران، مصاحبان و يك سلسله محافظين عسكري كه اين نويسنده هم در آنجمله شامل بودم و ديگر عمله وفعله دربار عبارت بودند. حينيكه اعليحضرت امان الله خان داخل صحنه گرديد با كف زدنهاي ممتد حاضرين استقبال شد. بعداً وي يك بيانيه مختصردر باره فداكاري اردوي افغانستان بمقصد حصول استقلال، جانبازي افسران كه در پرتو مساعي سپه سالار نادرخان بعمل آمده بود، ايراد نمود. سپه سالاربپاس شكر گذاري از التفات پادشاه دست ويرا بوسيد. متعاقبا امان الله خسان خو است تا با دونفر منصبدارانيكه در محاذ جنگ استقلال متهم به نافرماني سپه سالار شده بودند ديدار نمايد. اين دونفر منصبدار يكي داد محمدخان كرنيل پسر سپه سالار لندي و ديگري محمد عمر خان كرنيل پسر سردار عبدالمجيد خان بودند كه بحضور پادشاه وارد شدند. امان الله خان كه از شدت خشم دست وپايش ميلرزيد هردو را محكوم بمجازات نمود: كلاهاي شان از سر برداشته شد - كيرچهاي عسكري شان دولاهه قات گرديد - يخنها كنده شد و پادشاه امر كرد تا محول محكمه نظامي (مجلس ديوان حرب عسكري) گردند تا بجزاي اعمال خود برسند (اعدام شوند).

در مقابل اين وضع سپه سالار نادرخان كه مسبب اصلي حادثه بحساب مي آمد، جزاي اعدام را براي منصبداران تحت فرمان خود تحمل نكرد و ازجانب خود وديگر منصبداران اردوي افغانستان بشفاعت آنها پرداخت . سپه سالار جزاي همان شب را در مورد آنها كافي ميدانست ولي پادشاه درمرحلهٔ اول از قبولي درخواست سپه سالار سر باز زد اما در مرحلهٔ بعدي كه سپه سالاردربين مورد اصرار ورزيد تا حديكه هردو زانو را بزمين تكيه داد و باهردو دست هر دوپاي امان الله خان را در آغوش كشيد.... پادشاه از اين وضع تغير حالت داد و شفاعت سپه سالار را پذيرفت و سپه سالار را در آغوش گرفت و هر دونفر را از جزاي آينده معاف كرد، مشروط براينكه حق خروج از خانه را نداشته باشند.

گذارشات بعدي

در سال ١٣٠٨ شمسي با رويكار شدن حكومت اعليحضرت نادرخان دونفر منصبداران جزائي مذكوراستدعاي خدمت عسكري را نمودند و برحسب فرمان نادرخان دوباره باردوي افغانستان پذيرفته شدند و رتبه هاي سابق را بدست آوردند ولي خارج از بست قطعات نظامي، محضا در دواير و شعبات عسكري مصروف شده ميتوانستند. اما اين حالت دير دوام نكردو بر حسب قانون تقاعد جديد دوباره خانه نشين شده و فقط از معاش تقاعد استفاده ميكردند (اين قانون تقاعد جديد كه باثر اصرار وزارت

دفاع وازجانب مشاور حقوق تُرکی مربوط وزارت خارجه باصرف ایام طولانی تدوین شده بود با همکاری این نویسنده ترجمه، ترتیب و تصحیح گردیده و از مجلس وزارت مذکور گذشت و بوزارت دفاع سپرده شد. و مجلس وزارت دفاع نیز آنرا تائید نموده بحضور والاحضرت وزیر دفاع شاه محمودخان مرحوم سپرده شد. والاحضرت تجویز نمودند که از جانب خود شان نیز یك ماده دیگردر اخیر قانون مذکور علاوه شود. متن این ماده افزودی چنین بود : ((هرکه را حکومت لازم بداند تقاعد میدهد و اگر لازم نداند در وظیفه باقی میماند.)) چنین بنظر میرسد که دونفر کندکمشر مذکور بر حسب احکام همین فقره افزودی اخیر قانون به تقاعد سوق داده شده باشند چه بقیه احکام قانون با این افزودی ماهیت خود را از دست داده بود . محمد عمرخان کرنیل بعداز مدتی بجرم استعمال مسکرات الکولی زندانی و بعدا بولایت ترکستان تبعید گردید تادرهمانجا وفات یافت . و داد محمد خان نیز باتهام حمله و تجاوز بر عسکر محافظ عبدالحکیم خان والی کابل (معروف به بچه ملا قندی) که در چمن حضوری مصروف انتخاب رئیس بلدیه کابل بود بعد از لت و کوب زیاد بزندان رفت و سالها ماند تا در همانجا وفات یافت . هردونفر فوق بامر شفاهی مجازات شدند یعنی محاکمه یا کدام احکام قانونی در باره اوشان وجود نداشت .

مراسم جشن سال ۱۳۰۲ در پغمان

درین سال تجلیل جشن استقلال در پغمان صورت گرفت. اهالی اطراف و نواحی کابل و پغمان درین مراسم اشتراك ورزیدند باوصف مشکلات وسایل نقلیه تعداد شاملین این مراسم بیش از ده هزارنفر بود. نمایشات مفصل و متنوع در معرض تماشاچیان قرار داشت . مسابقات انواع سپورتهای مروجه آنوقت دویدن حیوانات،شتر،اسپ،مرکب،بایسکل، موتر سایکل، ورزشکاران جمناستیك، نشان زدن، مانور عسکری و نمایشات صنایع دستی، نجاری،آهنگری و غیره .

نمایشات مطابق پروگرام طور منظم جریان داشت،نواختن موزیك مشکی ساز و آواز لواز ندگان محلی و غیر محلی، دهل وسرنا، اتنهای ملی افغانی به زینت و شکوه جشن می افزود. اجرای مراسم جشن مدت یك هفته را در بر میگرفت ولی دامنه ٔجشن بطور غیر رسمی تا مدت پانزده روز ادامه می یافت، رفت و آمد مردم قسما ذریعه موتر وقسما توسط گادی،بایسکل واکثرا پیاده صورت میگرفت در موسم گرمای کابل هوای معطر پغمان که از آمیزش گلهای رنگارنگ با هوای مرطوب آن بوجود می آمد، شادمانی وخورسندی مردم کابل واطراف و شاملین مراسم جشن را می افزود. میوه های لذیذ درختهای پغمان هر بیننده را بخود مجذوب میساخت و مردمان باغدار ازین مدرك عواید سرشاری بدست می آوردند.

امنیت بطور عام و تام برقرار بود . حوادث پولیسی به ندرت اتفاق میافتاد. یك مرکز صحی مجهز ولی کوچك آماده پذیرش ضرورتمندان گردیده بود. تمام ساحه جشن برای گشت و گذار عامه آزاد گذاشته شده بود و تمام نمایشات بدون تکت پولی بدسترس عامه قرار داشت . مسجد جامع پغمان با مفروشات عالی ووسایل نظافت وطهارت باستقبال نمازگذاران آماده گردیده بود.

ساحه جشن بالخصوص باغ عمومی پغمان تنها بذریعه یك چراغ سه هزار شمعه برق دیزلی تنویر گردیده بود که نور آن تا فاصله زیاد موثر بود، حتی در اثنای شب از شهر کابل تشخیص داده می شد. اشیای خوراکی ذریعه اشخاص مختلف از هر طرف وارد میگردید وبطور کافی در دسترس مردم قرار میگرفت . اکثریت مردم در اثنای شب بزیر درختان میخوابیدند، صدای شر شر آبجاری از هر جانب و در هر منطقه گوشها را نوازش میداد .پروگرام نمایشات بطور مطبوع بدسترس مردم قرار میگرفت که وقت و محل و شکل نمایشات در آن گزارش یافته بود. این پروگرام ها مرتبا اجرا میگردید. روز اخیر نمایشات طلاب نورستانی با مربیت گلمیر خان غندمشر در قسمت شمالی تعمیر سینمای پغمان که نسبتا ساحه آن وسیعتر بود صورت میگرفت و شروع این نمایش ساعت پنج بجه ٔ بعد از ظهر تعین شده بود و در قسمت بالایی آن محل جای نشست امان الله خان و اراکین و افسران اردو و مامورین بلند رتبه آماده گردیده بود. این پروگرام مورد دلچسپی و علاقه زیاد مردم قرار داشت،چه همه اجرای مراسم سپورت ذریعه فانوسهای چار رنگه اجرا میشد که قبلا این نمایش در جای دیگر دیده نشده بود و هم طلاب نورستانی عملیات جمناستیك را بکمال مهارت و شطارت اجرا میکردند که این نمایشات نیز مورد علاقه زیاد مردم قرار داشت . در وقت موعود امان الله خان وارد صحنه نشد ونادرخان که مربی این نمایشات بحساب می آمد در حال تردد قرار گرفت که نمایشات را در غیاب پادشاه افتتاح کند یانه ؟ باگذشت سی دقیقه ٔ دیگر آفتاب در حال غروب قرار گرفت و صحنه و منطقه پغمان که بسیار محدود است و ازهرجانب با فاصله ٔ نزدیك ذریعه کوه ها احاطه شده، رو بتاریکی میرفت و روز مابعد هم ایام رسمی جشن خاتمه می یافت . سپه سالار محمد نادر خان ازروی اجبار اجرای نمایشات طلاب نورستانی را امر نمود. ولی لحظه ای بعد امان الله خان وارد صحنه شد و از شروع این نمایشات بسیار خشمگین دیده میشد . وی مستقیما گلمیر خان غند مشر را مسئول دانست و هرچند که وی برای تبرئه خود امر سپه سالار را دستآویز خود قرار داد، ولی امان الله خان که از شدت خشم دست وپایش بلرزه درآمده بود معذرت ویرا نپذیرفت و امر لت و کوب ویرا صادر نمود و سپه سالار را نیز توهین نمود که خارج از دایره صلاحیت خود بکارها دست زده است .

چنین بنظر میرسد که جریان بعدی در رابطه با سلطنت امان الله خان از همین نقطه آغاز یافته باشد زیرا در گذشته ها اعمال و یا حرکاتی که مبین تضعیف و یا تنزیل موقعیت سپه سالار را در نزد مردم افغانستان توجیه نماید بمشاهده نرسیده بود . در نتیجه این جریان آغاز یك دورهٔ تغیر وتبدل جدید در سیستم اداری حکومت امان الله خان بوجود آمد که بمقدرات آینده افغانستان بی اثر نماند. بعد از این ایام محمد نادرخان بچوکی وزارت دفاع افغانستان تکیه نکرد وهرچند که تا ماه های بعدی هم برتبه وزارت دفاع باقیمانده بود.

امان الله خان در دوره گذشته حیات پدر خود تجاربی نیاموخته بود و ازاینرو برموز کارسلطنت آگاهی کامل نداشت . حوصله وسینه فراخ که میبایست یك پادشاه از آن بهره مند باشد در وی سراغ نمیگر دید. وی در یك محفل اظهار داشت که فقط ۱۷ بار بدرسخانه داخل و خارج شده است . امان الله خان تنها بزبان ترکی بشیوه بسیار ابتدایی تکلم میکرد و در دوران حکومت پدرخود متصدی امور وزارت داخله بود. در ایام دربار با مجرمین، متهمین، محبوسین و افرادجزائی اشتغال داشت . چنین بنظر میرسد که اعمال لت و کوب و بگیر و ببند را در آنوقت عادت کرده باشد . وی در اوایل سلطنت یکی دو بار والی علی احمدخان را لت و کوب کرد وازوظیفه اش برطرف نمود وبار دیگر درجلال آباد استاد قاسم را بعد از لت و کوب پای پیاده بسوی کابل فرستادو از وظیفه سبکدوش ساخت . و بعد ایامی مصطفی خان پسر خوانده محمود سامی را در پغمان لت و کوب نمود (قرار مسموع وی بین محمود سامی و منصبداران ترکی که در قطعه نمونه مصروف خدمت بودند جنگ و نزاع را بوجود آورده بود) و چندین عمله و فعله ارگ شاهی نیزدرین جمله شاملند که تفصیل آن بطول می انجامد. زیر دستان پادشاه یا مامورین وقت بتاسی از اقدامات و اعمال پادشاه، آنها نیز به لت و کوب و حتی استعمال تفنگچه مبادرت ورزیده بودند.

والی علی احمد خان در دوران ولایت کابل و وزارت داخله و ریاست تنظیمیه بلت و کوب زیردستان مبادرت میورزید. محمود سامی طلاب عسکری را فرش زمین میکرد و با نواختن صدای موزیك لت و کوب مینمود . و محمد علیخان رئیس اردو در دوران ریاست بلدیه و حکمرانی شمالی باین کار مبادرت میورزید . در ادارات عدلی و امنیتی و عسکری کابل و ولایات لت و کوب جریان داشت در قطعات عسکری این امر یك شکل عادی وهمیشگی را اختیار نموده بود . محمد عمرخان سور جرنیل علاوه از لت و کوب باستعمال کیرچ و تفنگچه نیز اعتیاد نموده اشخاص زیردستان را تهدید کرده بود. نیك محمد خان فرقه مشر و محمود سامی و همچنان سورجرنیل اسپ های سواری را در مواقع مختلف بغیر تفنگچه هلاك نموده اند(نفر اولی در مراسم روزعید درقندهار و دومی وسومی در اوقات گشت و گذار در شهرکابل). همچنان شیر احمد خان وزیر دولت و وزیر امنیه وقت اقای شجاع الدوله و محمود خان مشهور به یاور (رئیس تعمیرات دارلامان) دست کمی از اشخاص بالا نداشتند . خلاصه باید گفت که این شیوه لت و کوب مانند مرض ساری سراسر مملکت را احاطه نموده بود.

امان الله خان دارای صفات و اوصاف پسندیده هم بود. از تبعیض نژادی و خاندان پرستی مبرا بود، روا داری بی حد وحصر با افراد ملت خود داشت . موضوع اکثریت و اقلیت نزد وی وجود نداشت .به غربا و طبقه فقیر مملکت بذل توجه داشت . دست خیرش دراز بود .سفره نسبتا وسیعی داشت . بازادی و آرامی مردم اهمیت قایل بود و خورسند میشد و هرکه در راه تجدد ویا تحول قدمی برمیداشت از حسن نظر وی بهره مند میگردید . زندگی محقرانه داشت وقرار بیان خودش سه دست لباس مورد استفاده وی قرار میگرفت : لباس بهاری، لباس زمستانی و لباس رسمی برنگ سیاه . واین لباس ها از پیداوار وطن تهیه گردیده بود.

منورین و دانشمندان مورد نوازش وی قرار میگرفتند .در زندانهای افغانستان زندانی سیاسی وجود نداشت و آنچه وجود داشت از روی قانون و محاکمه شرعی بزندان فرستاده میشد. به ترویج معارف، زراعت، صنایع دستی، عمرانات علاقه مفرط نشان میداد. وی دارای یك موتر سواری کهنه بود و اکثرا پیاده گردی میکرد . وی حتی در حال گردش سعی میورزید تا دراصلاح مردم بارتباط وظیفه محوله شان خدمتی بنماید. وی دریك محفل اظهار داشت که درجریان سال یکروز را هم به بیکاری صرف نکرده است . به تجدد و تحول علاقه مفرط داشت و از خرافات بیجا و عنعنات بیمورد دوری میجست .

<u>گلمیر خان غند مشر :</u> در اوایل سلطنت نادر خان دوباره بوظیفه قبلی تقرر حاصل نمودو ترفیع کرد. وی شخص بیسواد و بی تعلیم ولی آدم صادق و وظیفه شناس بود. وی در محافل رسمی و غیر رسمی دعاگوی خاندان سلطنت (نادرخان) بود. همچنان دشمنان حکومت را بجهر بلند دشنام میداد . نزد والاحضرت وزیر حربیه وقت دارای اعتبار و اعتماد فوق العاده بود. وی در نمایشات رسمی دایما بگرفتن کپ های نقره و نشانهای خدمت نایل میگردید. سقوط وی در دوران امان الله خان موجب ارتقای وی در دوران حکومت نادرخان گردیده بود. وی مقام واعتمادخودرا تا ایام اخیر زندگی حفظ نمود .سپه سالار وقت(شاه محمود خان) ویرا طور یك قهرمان استقبال مینمود. دایما توصیف وی بگوش میرسید . نظر به برداشت اولیای امور آنوقته اگر گلمیرخان اراده میکرد شهر سمرقند وبخارا را باسانی تسخیر میکرد. ولی مشکل و نقص کار درین بود که تنها بود و بیك گل بهار میسر نمیگردید. ۱۸ فروری ۱۹۹۲

صفحه ای از تاریخ گذشته های مردم ما:
شرافت، ایثار، دینداري و وطنپرستي

دوره صد ساله جنگهای دفاعی افغانها بمقابل لشکرهای متجاوز انگلیس صحنه ها و رویدادهای عجیب شهامت و قربانی برای وطن عزیز دارد که مرحوم مغفور میر غلام محمد غبار مورخ معروف و شخصیت مبارز ملی افغانستان در اثر مقبول و معروف خود «افغانستان در مسیر تاریخ» این صحنه ها را با امانتداری ثبت کرده است . بعد ازین در بخش «آرشیف ملی» صفحه ای ازین رویداد ها را اقتباس میکنیم .

جاسوسان اجنبي : «تغاره شاه»

«از جمله این ماجراها یکی قضیه (تغاره شاه) مرد مجهول الهویه ایست که دردورهٔ امیر شیرعلی خان در شهر مزار پیدا شد . این شخص مکار در لباس فقر در آمد و مردم بسیاری را بفریفت تا جاشیکه سردار فیض محمد خان والی بلخ دست ارادت باو داده . این مرد درخارج شهر منزل گزیده و هفته وار تغاره ای در دست داخل شهر میشد و نذوری در تغاره جمع میکرد . منزل این شخص باغچه پر از گل و اشجار و آب روان داشت و مرجع مردم بود . او به واردین کوکنار و چرس و تریاك تقدیم میکرد وخود در خفا زندگی مرفه یی داشت . وسردار فیض محمدخان را مژده داد که پادشاهی افغانستان نصیب اوست . سخن او آنقدر موثر بود که سردار توپهای شادیانه آتش کرد . نایب محمد علم خان والی بلخ توسط میرزا یعقوب علی خافی (نویسنده تاریخ پادشاهان متاخر افغانستان) بعد از مرگ (تغاره شاه) خانه او را بشگافت و از تهٔ خاکها کوزه مسکوك طلا و نقره و از زیر زمینی هایش خمهای روغن و برنج و قروت بیرون کشید (۱) . مردم از زندگی مرموز او در تعجب شدند . میتوان این قضیه را نمونه ای از فعالیت های مخفی سیاسی آنزمان دانست .» (صفحه ٦٠٦ - ٦٠٧ تاریخ غبار) .

(۱) «پادشاهان متاخر افغانستان جلد دوم صفحه ۲۲۵ .»

تبصره - میگویند بعد از ۱۲۰ سال فرقیکه رخ داده اینست که عوض یك (تغاره شاه) چند درجن (تغاره شاه) تشُـق کرده است .

افغان مومن با یکدست میجنگید

«مردم برای شنیدن مطالب (نطق رابرت) دشمن دربالاحصار جمع شدند ودربین صفوف منظم سپاه انگلیس رابرتس را دیدند که با سر طاس لباس رسمی جنرالی در بر دارد . از همانلحظه مردم او را «راپت کل» نام نهادند وتازمان رانده شدن او از افغانستان او را بهمین نام خواندند . بعد ازآنکه جنگهای مردم با رابرتس شروع شد ترانه ذیل در میدانهای جنگ سروده میشد :

محمد جانخان مرد میدان است — ایوب خان شیر غُران است
میر بچه خان رُس رسان است — آزادی فخر افغان است
راپت کل لات کلان است — بیا بیا در انگور بخو» (ص ٦٢٤)

تبصره - ۱۲۹ سال بعد نیز مردم منظومه های «قوقو قو برگ چنار» و «شیشتکا نم شتلی» را سرودند .

«... حسب امر رابرتس قشون انگلیسی قندهار نیز باستقامت کابل مارش کرد ولی درعرض راه با مقاومت دسته های غلجایی مقابل گردید و در شاه جوی با جنگ دست بگریبان مردم تره کی دچار شد . درطی همین جنگ خونین تن به تن بود که «صاحب خان» رهبر مجاهدین بادو صد مبارز دیگر کشته شدند . میر محمد بیگ از این مبارزین بود که ۱۳ زخم برداشته و یك دست خود را باخته بود . این فداکاری غلجاییها بود که قشون انگلیس را با تحمیل تلفات کمرشکن مجبور برجعت مغلوبانه جانب قندهار نمود ...» (صفحه ٦٢٤)

تبصره - مجاهدین حقیقی که برای پول و چوکی نمی جنگیدند بلکه بخاطر دفاع از وطن و ناموس ملی جان میدادند و با ۱۳ زخم و یکدست تا آخرین رمق با دشمن میجنگیدند، نام و کارنامه هایشان افتخار و زینت تاریخ افغان است . ولی رهبر های جهاد کنونی ما در ۱۳ سال یکتار ریش شان کنده نشده و ناخن دست شان خون آلود نگردیده ، اینها جوالها را از کلدار گرفته تا دالر پر کردند ، ختی درین توشك های خانه شان دالر فرش است . اینها قصر وبیلدنگ ساختند وبکرایه دادند ، کمپنیهای تجارتی وترانسپورتی ساختند ، درخارج قصرها خریدند وببانکها سرمایه گذاری کردند با اینکه سنگهای قیمتی افغانستان از قبیل زمرد و لاجورد را بنرخ کاه ماش فروختند که در نتیجه قیمت لاجورد افغانی در بازارهای جهان که ۱۳ سال قبل کیلوی مثلا هزار دالر قیمت داشت اکنون به ده دالر خریدار ندارد . اینها دوام جنگ را برای استفاده جوئیهای شخصی خود تقاضا دارند . مردم مومن راستگو و وطنپرستی مانند مرحوم غبار وقتی تاریخ آینده افغانستان را بنویسد فجایع اخلاقی و بشری رهبران کنونی را با ذکر هزاران امثله خواهد نوشت .

تجدید اشتراک ششماهه ۱۳۷۱ هجده دالر

داماد قهرمان وایثار زنهای شریف افغان

"..... در همین جنگهای جبال کابل بود که مردم بیرقهای رنگارنگ برافراشتند وزنان کابل وظیفه آب و نان رسانی مبارزین ملی را در قله کوه ها بدوش گرفتند. دسته جات زنهای مردانه با کوزه های آب و بسته های نان مثل آهو در سنگ لاخهای جبال صیدویدند وجنگ آوران دلیر را تغذیه می نمودند . چهار صد نفر از زنان کابل در این وظیفه سهم گرفتند و ۸۳ نفر آنان در جنگ کوه آسمایی شهید شدند.

قصه مهیج عبدالله عاشقان عارفانی در طی همین جنگهای کوهی بود که بمیان آمد: عبدالله جوان نورسیده از محلهٔ عاشقان و عارفان کابل با زهرا دوشیزهٔ همسایه خود نامزد بود. در عصر روز سیزدهم دسمبر مجلس نکاح مختصری در خانه عروس منعقد گردید و شام عبدالله داخل مجلس عروسی شد و مادرش حنا در انگشت او نهاد، درحالیکه عروس گفت "مردان عاشقان و عارفان همه بجنگ فرنگی رفته اند و اینجا عروسی عبدالله است" . عبدالله جوان از تخت عروسی برخاست و گفت: "راست گفتی درچنین روزی مرد باید در میدان جنگ باشد نه در محل عروسی . من رفتم اگر بر نگشتم زهرا را در دنیای دیگر خواهم دید." عبدالله درخانه خود رفت و سیلاوه و تفنگچه برداشت و بکوهبر شد . فردا عصر مبارزین عاشقان عارفانی بعد از آنکه قشون انگلیس تا داخل شیرپور جاروب شده بودند، مرده عبدالله را آوردند و در خانه مادر پیرش گذاشتند. زهرا عروس آمد و تنها انگشت حنا دار عبدالله را ببوسید و بمادرش گفت: "گریه نک من تا زنده ام در عوض عبدالله فرزند تو هستم" این دوشیزه چنانیکه وعده داده بود تا بمُرد در خانه عبدالله وبنام عبدالله زندگی کرد ونام او درتمام شهر کابل بحیث مثال احترام شد." (صفحه ۶۲۹ تاریخ غبار) .

تبصره – زنهای شریف و مسلمان افغانستان در دورهٔ استیلای روس و کمونستی هم کمتر از دوره ٔ انگلیس شهامت نشان نداده اند. بمقابل انگلیس که زنهای قهرمان افغان باساس فیصله مجاهدین وظایف آذوقه رسانی را اجرا میکردند، بمقابل روس منحوس و کمونستهای وطنفروش) زنهای شریف افغان قیام کردند . شهید ناهید به نمایندگی از دختران کابل بالای تانک روسی حمله کرد وجام شهادت نوشید . شاگردان پوهنتون در قیامهای ضد کمونستی با استادان اتحادیه پوهنتون همکاری میکردند خصوصا در توزیع شبنامه ها و مظاهرات پوهنتونی . زنهای شریف افغان در محاذات جنگ با لشکر روس و همچنان با پرچمیها و خلقیهای خاین وطنفروش جنگیده، صدها نفر را بجهنم اعزام و صدها نفر هم شهید داده اند، در حالیکه زنهای شریف کابل در مظاهره ((تکبیر الله اکبر)) از حویلیها و بامهای خود سهم موثر گرفتند و بنیان حکومت دست نشانده ٔکمونستی تره کی – امین را تکان دادند. هزارها زن بیوه که شوهران و پسران و همه دارائی و خانه یا غژدی خود را از دست داده اند همین اکنون در کمپهای پشاور بحالت بسیار اسفناك و حسرت بار زندگی دارند، و تنظیمهای پشاور که از شوهران و پسران آنها برای جهاد استفاده کردند، برای این بیوسیله ها هیچنوع کمك موثر نکردند، بلکه آنها را مانند رمه های گوسفند در "بیوه خانه ها" انداخته از مدرك کمکهای خارجی از گاو غدود را بانها داده، بالای آنها کارهای شاقه، بشمول تجارت قالی بافی، میکنند و حتی در بعضی کمپها تجاوزات و بی ناموسیها رخ داده که خبرهای آن در مجلات و جراید آزاد جهادی نشر گردیده است .

ختنه کردن زنها

تعجب آور و قابل خجالت، خبر ننگینی است که شاغلی فاروق تمیز در پروگرام شام سه شنبه ۲۵ فروری ۹۲ با نماینده تنظیم سیاف در لاس انجلس – شاغلی فدایی – مطرح ساخت . چون این پروگرام درلاس انجلس و واشنگتن نشر میشود طبعا اکثر افغانها این مصاحبه را شنیده اند. شاغلی تمیز بشاغلی فدایی گفت که از یك منبع بسیار موثق شنیده است که وهابیان پیرو تنظیم سیاف در منطقه کنر زنها را سنت کرده اند. شاغلی تمیز قهر و رنجش و حتی نفرت شدید خود را ازین عمل شنیع اظهار و آنرا یك عمل غیر اسلامی، غیر افغانی و غیر بشری خواند. البته بیچاره فدایی مجبور بود این خبر را رد کند ولی آیینه افغانستان نیز بدستخط مردم مسکون کنر (بفارسی و پشتو) مکاتیبی دریافت نموده که وهابیها در کنر این عمل شنیع را بالای زنهای قهرمان افغان بجبر و زورتطبیق کرده، سپس آنها را بحیث یك موجود بی حس یا دربازارهای آدم فروشی شرق میانه فروخته و یا عرب های خر پول آنها را در حرم خود افزوده اند. آیینه افغانستان هکذا اطلاع دارد که یك گروه نامه نگاران خارجی این عمل شنیع و غیر انسانی را ریسرچ و تحقیق کرده، از یك زن که بالایش این عمل تطبیق شده اطلاعات موشوق بدست آورده اند. زن مذکور را نامه نگاران خارجی بطور غیر مستقیم بمصرف و پول کافی تامین کرده و فعلا در یك شهر پاکستان بطور مخفی نگه داشته شده تا بطور مصئون بیرون ساخته شود. تصور میرود که بعد از بیرون ساختن زن مذکور از پاکستان (اگر موفق شوند) این ماجرا در مطبوعات جهان و کمیسیون حقوق بشر ملل متحد مطرح قرار بگیرد.

اصطلاح سنت (یاختنه) کردن را که شاغلی تمیز دربن مورد در مصاحبه خود با شاغلی فدایی بکار برد در مورد زنها صدق نمیکند زیرا ختنه کردن یك جزء غیر صحی و غیر ضروری بدن را بریدن است، اما عمل شنیعکه بالای زنها بجبر و زور تطبیق میشود یك حس (غریزهٔ) ضروری زن راکه با عمل بیولوجیکی تناسل ارتباط مستقیم دارد، زایل ساختن است و اینکار را وهابیها از قبایل بدوی افریقا – که در آنجا هنوز هم این عمل شنیع محل تطبیق دارد – آموخته و بالای زنهای غیر عرب تطبیق کرده و میکنند. اینست پاداشی که وهابیها درپایان قرن بیستم بمقابل جهاد و فداکاری زنان افغان به آنها قایل شده اند! درنزد وهابیها زن مانند گوسفندیست که آنرا برای چاق شدن خسی میکنند!

افغانی (مخصوص درپشاور) موسسات اختصاصی ایجاد شود. این موسسات باید در چوکات یک پلان، زمینه بازگشت کدرهای متخصص افغانی را برای دوران صلح مساعد بسازد و باین منظور با کدرهای متخصص افغانی پراگنده در سراسر جهان ارتباط قایم کنند.

این نکته نیز قابل تاکید است که نه تنها بازسازی افغانستان به بازوان پربرکت و مغزهای سرشار از نبوغ فرزندان خود ضرورت دارد بلکه برای ایجاد تعادل سیاسی در ترکیب نظام سیاسی آینده افغانستان حضور روشنفکران متعهد ضرور بلکه حیاتی است.

با تاسف باید عرض کرد که قشر «ایلیت» افغانی در حد هشتاد فیصد عناصر پاسیف طفیلی (با عرض معذرت) و فاقد ایدیال سیاسی ورسالت تاریخی اند. این تعداد برخلاف آنچه توقع میرفت در شرایط جهاد با نا ملایمات ناشی از خرابکاری از «خود و دشمن» دست و پنجه نرم نکرده اند وبسیار زود آهنگ سفر بدیار غربت غرب نموده اند. آنگاه در آنجا علی الرغم امکانات وسیع مبارزه سیاسی بر ضد استعمار شوروی، صرفاً در تلاش بدست آوردن «غنایم پناهندگی» افتاده اند. آنها در عرصه مبارزه سیاسی از گروپهای سیاسی مماثل مثلا ایرانی، فلسطینی ویهودی مقیم غرب بفرسخها عقب ماندند. آنهم در شرایطی که افغانستان در آتش جنگ میسوخت و به همت بیشتر فرزندان خود ضرورت داشت درحالیکه در ایران صلح نسبی حاکم بود و بحران اسرائیل و فلسطین با وضع متشنج افغانستان قابل مقایسه نبود. (پایان) فرانسه ۳۰ جنوری ۱۹۹۲

معضلۀ گره خوردۀ افغانستان

محترم س. شقایق از دهلی

استاد محترم هاشمیان صاحب در پناه خدا باشید.

شماره ۱۹/۱۸ مجله وزین آیینه افغانستان را با علاقمندی مطالعه کردم. اعلامیه ها، تبصره ها، تحلیل ها ونظریات در مجموع و بصورت کل نمایانگر کشایش گره معضلۀ افغانستان بصورت سریع و همه جانبه میباشد. بخصوص تذکار اداره مجله درمورد حرکت و جنبیدن شاه سابق افغانستان یکبار دیگر سرعت درحل مسالۀ کشور را تاکید میدارد. شما بهتر میدانیدکه نویسندگان، مبصرین وتحلیل گران وهمکاران قلمی شما با وصفیکه سرآمد دانشمندان، سیاستمداران و فرهنگیان جامعه افغانی اند و موضوع لاینحل وطن را به بی صبری دنبال مینمایند، بدون تردید همه مردمانی اندکه از خانه وپشت میزهای تحریر واندیشه و دماغ خودفاجعه و حال و احوال کشور را با همه مشکلات آن تعقیب و تبصره مینمایند واکثر گوش و هوش همه متوجه رسانه های گروپی با اعتبار غرب است. همه جز شنیدن اخبار و اندیشه و تفکر خود وسیله و با مراجع الهام دیگر در دسترس ندارند..

درست است که نقش مطبوعات در سرنوشت جوامع بشری تاثیر مهم داشته و مردم جهان مثل احتیاجات اولیه زندگی شنیدن اخبار اطراف و ماحول وجهان خود را نیاز مبرم میدانند اما گاهی ودرشرایط دشوار وبغرنج وآمیخته با گره روی گره و معضله های گوناگون اجتماعی وسیاسی، مطبوعات نمیتوانند بسرعت و وضاحت و شفافیت آیینه وار گره کشایی معضله های ملی و بین المللی یک جامعه مثل افغانستان پر از نوسان بوده وبا همه مسایل ورازها درمطبوعات منعکس گردد، زیرا مطبوعات عصرما گاهی چنان دستخوش سیاستهای پر خم و پیچ قرار گرفته وبتارهای عنکبوت دپلوماسی کشورها وقدرت های ذیعلاقه و ذینفع پیچیده که راه بیرون رفت از آن، وقت وزمان را ایجاب میکند، اگرچه هموار ه مبارزه دپلوماسی وشیوه راز داری های حکومات و جهان مطبوعات سخت در ستیز قرار داشته وروز نامه نگاران مثل سایه پس رازهای پشت پرده چسپیده اند. کنون مساله کشایش معضله افغانستان نیز در جریان حوادث سیاسی و موجی از معضله های دپلوماسی کشورهای علاقمند بندمانده که ما از نقاط بندش آن معلومات موثق بدست آورده نمیتوانیم و از بیرون موجهای درونی را بچشم سرنمی بینیم. وهرچه مایه الهام ما قرار دارد حدس و تفکر از فحوای حوادث است

در مورد برگشت محمد ظاهرخان شاه سابق افغانستان، روزنه امید روشنتر شده، زیرا شاه حالا درداخل جریان سیاست قرار دارد وما همه ازبیرون نگران هستیم. محمدظاهرخان که به تصمیم گیری علنی و فوری و عملی تعلل وتاخیر دارند، اومیدانند وحتی لمس میکند فضای حل مسالۀ افغانستان بداخل چارچوب دپلوماسی ها و روبا بازیها، چیزی و در صحنه مطبوعات چیز دیگری نمایان است، زیرا موقعیت جغرافی و استراتیژی افغانستان از قرنها باینطرف مورد توجه جدی اغیار قرار داشته و دارد و اغماض کنان نخواهند گذشت.

جناب هاشمیان صاحب - اگربشعر اقبال فقید که بروی وقایه مجله تان درج است توجه عمیق وتعمق گردد بوضاحت فهمیده میشود که افغانستان درین منطقۀ آسیا مثل یک قلب پر تپش تا چه حد مهم وبا اهمیت بوده و هست. ملاحظه بفرمائید که با ازمیان رفتن ابرقدرت روسیه از منطقه وقسما ازجهان، بخصوص از همسایگی افغانستان، چه دگرگونیهایی ببار آورده و چه بحی بی ثباتی هایی را خلق کرده، کشور هایی که یکقرن وبا کم و بیش زیر استعمار روس قرار داشته و ازخرد سیاسی بیگانه بوده و اکنون آزاد شده اند، بیچاره ها از کمال شتابزدگی دست و پای خو دراگم کرده تصمیم گیری، سمت بخشیدن و جوامع افسرده کشورهای آسیای میانه را در یک مسیر مطلوب انداختن و دوست ودشمن را

محمدنا مهرشاد: توضیحات برای دو هموطن

در صفحه (۱۰۹) شماره ۹- ۱۰ مجله آیینه افغانستان آقای حیاء و همچنین یادداشتی از دانشمند محترم مقیم اروپا در باره سفر مرحوم امان الله خان بنظر رسیده که جوابا بمقصد توضیح بیشتر واستفاده خوانندگان محترم مجله مراتب ذیل را تقدیم میکنم زیرا این یك موضوع مهم مربوط به تاریخ آن دوره است که مردم خبر ندارند و از روی شنیده گیهای نادرست قضاوت میکنند درحالیکه من خود حاضر صحنه بودم .

آقای حیا نوشته قبلی مرا ((امان الله خان درملاقات تاریخی خود با اتاترك یکدختر ازفامیل خود را برئیس جمهور نامزد کرد و ازجانب اتاترك مورد قبول واقع گردید ...)) نقل قول کرده میپرسند ((این دختر چه نام داشته و پدرش چه کسی بوده ؟)) محترم این سوال شما مانند چیستان استکه قبلا در وطن ما رایج بود که هرشخصی چستان راحل میکرد یك شهر را برایش می بخشیدند. غرض تسلی شما میگویم که در مجلس خصوصی بین دو زمامدار نام دختر ونام پدرش یاد نشده وازجریان مجلس طور مجمل اگاهی بدست امده و طوریکه افغانها در انوقت حدس میزدند دختر کاکای امان الله خان یعنی دختر سردار نصرالله خان را یادآور میشدند وبعضی دیگر دختران امیر شهید یعنی همشیره های امان الله خان راحدس میزدند و کسانی هم بفکر دیگر سرداران محمد زایی بودند... درمجلس خصوصی این دوزمامدار بزرگ برای کس دیگری امکانات تشبث وجود نداشت و چند نفر محدود افغانها ازین قضیه آگاه بودند.

درجای دیگر نوشته اند که امان الله خان با ورود به غزنی و قندهار ازجانب مردم استقبال شد ومردم خواستند دوباره پادشاهی را قبول کندولی او گفت بخاطر پادشاهی خون یکنفر باید نریزد... درحالیکه آقای حیا سایر قسمتهای مقاله قبلی مرا تصدیق نموده، اما درخصوص استقبال مردم ازامان الله خان متاسفانه باید بگویم که حقیقت ندارز زیرا امان الله خان بحدی پریشان بودکه خودرا گم کرده بود. شب قبل حرکت جانب قندهار با برادرخود سردار عبدالمجید خان مناقشه داشت تا حدی که فیر تفنگچه بعمل آمد که تفصیل آن موجب طولانیشدن این مقاله میشود. فیر تفنگچه بامان الله خان اصابت نکرد و او زود بداخل حرمسرا رفت . وفردا قبل ازحرکت جانب قندهار یکنفر بنام حاجی محمد اکبر را درحضور خود اعدام نمود . این شخص پل سوخته واقع مهتاب قلعه راقطع کرده بود تا موتر امان الله خان جانب قندهار حرکت کرده نتواند. . متعاقبا امان الله خان بجلوموتر نشست و محمد شریف باشی موتر خانه درعقب قرار گرفت ولی همینکه موتر بحرکت افتاد دربغل باغچهٔ گل داخل ارگ چپه شد و بدنه موتر با آب و گل یکسان گردید و لباس امان الله خان نیز آلوده گردید اما بدنش صدمه ندید. وچون موتر امان الله خان از ارگ خارج شد سر راست بزیارت شاه آقای قلعه قاضی شتافت که در اینجا از دیوار محوطه پائین افتاد ودستش زخم برداشت که تفصیل آن را در مجله قبلی ملاحظه فرموده باشید. پس موضوع استقبال مردم در غزنی وقندهار حقیقت ندارد و خودش نخواسته بود هنگامه برپا کند . آن شخص که باقای حیاء حکایت نموده یك شخص خبیر نبوده بلکه یك راوی بوده که منشاء معلومات او بازار و دکاندار بوده باشد.

سوم - اینکه فرموده اید امان الله خان غربت و شکست را قبول نمودو از بقیه اقدامات او انکار ورزیده اید - معلومات شما ناکافی است . امان الله خان دوباره پادشاهی را قبول کرد وطوریکه درمقاله گذشته نوشته بودم او به غزنی رفت و ناکام برگشت . لذا غربت و شکست جامه عمل پیدا نکرد واگر چنین است از نوشتهٔ شما معلوم میگردد که امان الله خان بعد از رسیدن بقندهار کجکول را بگردن آویخت و سوته چوب را بدست گرفته در زیارتها گشت و گذار میکرد... که اینطور نبود.

٤ - درجای دیگر فرموده اید که این سردار اعلی که بوده که بالای دیوار مخروبه خوابیده وتا حال چنین خبری از هیچکس شنیده نشده ....

جواب اینکه یك برادر امان الله خان سردار محمد علی خان نام داشت که چندسال قبل رتبه فرقه مشری داشت این شخص تحصیل یافته فرانسه بود و در آنوقت رتبه کندکمشری داشت . امان الله خان از فرانسه اسلحه خریداری کرده بود که در آنجمله چند عدد توپهای بزرگ هم شامل بود. این سردار قبل از حمله بچه سقو بکابل بقندهار آمده بود واسلحه وارده را از راه سپین بولدك بکابل میرساند حینیکه امان الله خان بقندهار امد با او یکجا شد ودرجنگ سقوی او را با خود طرف غزنی برد ودر بازگشت بالای دیوار مخروبه همین شخص خوابیده بود. عبیدالله خان مشهور به شاه آغا که فعلا در ترکیه است قبلا با علیا حضرت ذریعه طیاره وارد قندهار شده بود که تفصیل آنرا در مجله قبلی در تحت عنوان ((شاه آغای قلعه قاضی)) نوشته ام. و اما یك نکته قابل ذکر است که شما چگونه اسم علی را بصفت (اعلی) تبدیل کرده اید؟ این حرف الف از کجا اضافه شد؟ عجبتر اینکه اورا تا بچه سقو کشانیده اید (همین سردار محمد علیخان بنام سردار علی یاد میشد) .

٥ - در قسمت مسافرت امان الله خان بایتالیه در اخیر مغالطه واقع شده جملات مقدم و موخر آمده وبجای یکی نام دیگری درج شده و آنرا مغشوش ساخته که آنرا قابل اصلاح میدانم- بدین ترتیب که از همین متن مسافرت ایتالیه سطر ۲۵ و سطر ۲٦ از بین برده شود و در اخیر بعد ازتفصیل وفات امان الله خان چنین اضافه گردد :

((چندی بعد ازوفات امان الله خان شاه خانم وفات نمود وجنازه اش بکابل وجلال آباد انتقال یافت ودرآنجا دفن شد. علیا حضرت بنام زیارت فامیل محمود طرزی وارد ترکیه شد ودرهمانجا مقیم گردید. شاه خان دردوره زندگی از امان الله خان جدا زندگی میکرد که علتش معلوم نیست . شاید نسبت بازدواج امان الله خان با یك دختر خارجی صورت گرفته باشد. این دختر خارجی قرارچشمدید

بعضی از دوستان اصلا انگلیس ولی متولد در ایتالیا بوده است. عبیدالله پسرش وفاطمه دخترش فعلا در ایتالیا قرار دارند. چند سال قبل شخصی به نیویارک آمده وخود را پسر امان الله خان معرفی کرده بود. این شخص چندین شهر امریکا را (قرار بیان رفقایش) گردش نموده وبا افغانها ملاقاتهایی بعمل آورده بود. قرار اظهار اکثر افغانها که او را دیده اند گویا او میخواسته نزد مجاهدین به پشاور برود وبرای آزادی افغانستان خدمت نماید ولی ناگهان از جانب افغانها در نیویارک مورد شك و تردید واقع گردید و نفاق بمیان آمد و از کمك نقدی خود داری کردند. آن شخص بعدا مفقودالاثر شد. این جملات اخیر را بوای این افزودم که اکثر افغانها ازوجود چنین پسری در ایتالیا واقفیت ندارند و خودم هم آنرا تصدیق مینمایم.

در مورد توضیحات نویسنده محترم از اروپا عرض میشود:

۱ - مینویسند که محمود طرزی در سفر با امان الله خان همراه نبود بلکه بعد ازسفر مصرجدا شده وباروپا رفت و سرراست بکابل بازگشت ... این بیان شما بسیار شگفت آور است. من در ترکیه بودم باایشان دیده ام در صحبت شان نشسته ام و شاهد صحنه بودم که امورا فغانهای آنجا را رسیدگی فرموده اند. در پهلوی امان الله خان قرار داشتند وبحیث وزیر خارجه سیار امان الله خان بودند. تمام نقشه های امور در دست شان قرار داشت درملاقات با رئیس جمهور ترکیه ازجانب افغانستان حرف میزد. قراردادهای چندی رابه نفع افغانستان امضا نمود که ازآنجمله سالانه صد نفر طلبه وطلبات افغانستان به ترکیه می آمد و مصارف شانرا دولت ترکیه میپرداخت و مصارف سالانه یکنفر متعلم درحدود دوهزار پوند استرلنگ تخمین گردیده بود. علاوتا به تعاملات بین المللی وارد بود و به درد و مشکلات مملکت آگاه.

۲ - این نویسنده محترم نیز موضوع نامزدی یکدختر ازفامیل شاهی با اتاترك را ردنموده وفرموده اند که نه چنان دختری بسن وسال اتاترك توافق داشته باشد درآنوقت وجود داشت ونه اتاترك مثلیکه همه ما میدانیم فکر ازدواج را داشته است.

چنین بنظر میرسد که نویسنده محترم درینجا از احساسات کارگرفته اندزیرا درین بیان شان در حقیقت اقدام امان الله خان را یك کارنا ممکن وحتی نامشروع تلقی نموده گویا معناً آنرا تقبیح فرموده اند. متاسفانه تلقی نویسنده محترم مبداء ومنشاء قابل قبول نبوده ومستند بکدام نشریه یا عبارت تاریخ نیست وخودشان در صحنه وجود نداشتند حتی در آن زمان اگر تولد شده بودند یك طفل کوچك بوده باشند. ازجانب دیگر ازمدت چهل سال یا بیشتر است که همراهان مسافرت امان الله خان یکی بعد دیگر چشم ازجهان پوشیده اند. سوالی هم پیدا میشود که نویسنده محترم اروپا ازعدم وجود دختری در فامیل شاهی چه و چطور اطلاعی دارند و از کجا کسب کرده اند؟ آیا فهرست دخترهای فامیل شاهی را در دست داشتند .... ؟ .... از جانب دیگر نوشته اند که بسن و سال اتاترك دختری نبود ... عرض میشود که اتاترك درآنوقت ٤٨ ساله بود و خانم خود را که ازفامیل سلطانهای سابق ترکیه بود بتازگی طلاق کرده بود وبعد ازملاقات باامان الله خان مدت یازده سال دیگرزنده بود ودرسن ٥٩ سالگی درسنه ۱۹۳۸ وفات یافت و تاروزهای وفات شایع بود که باخانمها معاشرت داشت. این پیوند که رشته آن در دست امان الله خان بود یك پیوند سیاسی گفته میشد نه پیوند نفسانی واگر پیوند نفسانی حساب نموده باشید در خود ترکیه دخترهای بیشماری وجوددا شتند.

عکس العمل این اقدام امان الله خان فورا به نفع افغانستان نتیجه داد زیرا تمام پیشنهادات وزیر خارجه افغانستانرا در راه ترقی و اصلاح اردوی افغانستان پذیرفتند همه ساله صد طلبه و طلبات افغانی را بمقصد اکمال تحصیل در رشته های مختلف بمصارف خود حکومت ترکیه قبول کردند ودر رشته های مختلف استادان ترك با فغانستان وارد میشدند. در عین حال بیست هزار تفنگ چند تیره را با فغانستان بخشیدند که بذریعه محمد حسین خان کندکمشر (مشهور به حسین خورد) وارد افغانستان گردید. اینکه فرموده اید ((نه اتاترك مثلیکه همه ما میدانیم فکرازدواج را داشت است)) باید پرسید که مقصد از کلمه ((همه)) کدام شخص است؟ یکی خود شما و اما افراد دیگر کیست که شما کلمه همه را بالای شان اطلاق نموده اید؟ آیا میتوانید اینها را نام بگیرید؟ و ((میدانیم)) را توضیح بفرمائید که از کجا میدانید؟

۳ - نوشته اند که موضوع ازچندین شخصیکه درسفر پادشاه همراه بودند تحقیق شد که قطعا حقیقتندارد و اصلا موضوع بحث نبوده است. عرض میشود که نویسنده محترم موضوع را باساس تحقیقات ناقص خود تعبیر نموده وبالای همین تعبیر قناعت و استناد نموده اند. زیرا اکثر همراهان سفر امان الله خان دردوره بچه سقو وبعد ازآن در دوره نادرخان از بین رفتند وازآخرین افرادآن که بیاددارم یکی غلام دستگیر خان قلعه بیگی سابق است که از وفات او سی سال میگذرد و دومی آتشه نظامی افغانستان جناب سید صالح خان است که ١٦ سال قبل برحمت ایزدی پیوسته اند. از نوشته شما چنین استنباط میشود که گویا انها همه زنده هستند و در اروپا با شما یکجا زندگی دارند ودرباره سفر امان الله خان به ترکیه با شما حرف زده و اظهار نظر نموده اند. من نمیگویم که شما تحقیق نکرده اید ولی تحقیق شما از اشخاص دست دوم و دست سوم صورت گرفته و آنچه بشما گفته اند بیشتر به آوازه های سرچوك میماند. البته ممکن است شما وهرافغان دیگر ازرهگذر ننگ افغانی درکتمان موضوع سعی نمائید که قابل فهم است ولی فراموش نفرمائید که من خود نیز یك افغان میباشم و

در آن وقت بر تبه کندکمشر در ترکیه و بعد از آن در خدمت امان الله خان بودم من چه مجبوریت دارم که بالای پادشاه خود چنین تهمت ببندم ؟ معلوم است که مورخین بعدی در افغانستان چیزهایی نوشتند که هرگاه درین اواخر خلاف آنرا بشنوند قبول نمیکنند و رد مینمایند و ازین بابت من بیشتر اصرار نمیکنم لاکن آنچه درین باره قبلا نوشته بودم صحت داشته توضیح بیشتر درین نوشته میسر گردید.

٤ - در باره هیات سه نفری - نویسنده محترم از وجود شیرجان خان انکار ورزیده اند ونوشته اند که قبلا او با بچه سقو پیوسته و با او همراه بوده است. این موضوع واقعیت ندارد. باید گفت حینیکه معین السلطنه به تخت نشست و امان الله خان استعفی داد بچه سقو ازین جریان آگاه نبود. معین السلطنه وضع خود را متزلزل میدید که آیا سقو سلطنت او را میپذیرد یا خیر واگر می پذیرد باید از جنگ دست بردار شود واگر نمی پذیرد باید او را درجمله مخالفین سقو بحساب بیارد که در آنصورت قبل از دخول سقو بداخل ارگ استعفای خود را اعلان میکند وهمانطور هم شد. برای معلوم کردن موضوع معین السلطنه شیرجانخان را که شخص معتمدش بوده و سالها نزدش تربیه دیده بود نزد بچه سقو فرستاد. شیرجانخان پادشاهی را برای معین السلطنه میخواست ولی دونفر دیگر که عبارت از جناب حضرت صاحب و سردار محمد عثمانخان مرحوم است هریک برای خود میخواستند همینکه شیرجانخان ناکام برگشت معین السلطنه فورا از سلطنت استعفی نمود. این بیانات جریان واقعی است و چشمدید است داستان و افسانه نیست. اگر تاریخ نویسان قبلی خلاف آن نوشته اند باید نوشته های خود را اصلاح کنند.

بعد از دخول بچه سقو بارگ شیرجانخان و برادرانش از روی اجبار درپهلوی سقوقرارگرفتند ودر دوره سقو شیرجانخان خانه معین السلطنه را در تحت حفاظت عسکری قرار داد وتازمانیکه معین السلطنه خاک افغانستان را ترک میداد غذای پخته و آماده شده از داخل ارگ برایش ارسال میگردید منظوری سه لک افغانی پول سفریه معین السلطنه بمساعی شیرجانخان امکان پذیر گردید. هرجمله ایکه برخلاف این توضیحات باشد حقیقت ندارد. نویسنده ها بعد از دوره بچه سقو واقعات را نادیده طبق مقتضای همان وقت بروی افواهات و حدسیات نوشتند. این اذهان اکنون باید اماده پذیرش اطلاعات و معلومات جدید باشند. پیوستگی شیرجانخان به بچه سقو و همراه بودن او قراریکه شما نوشته اید درست نیست. وهم باید گفت که خاندان شیرجانخان در دوره حکومت امان الله خان زندگی مرفه و آرامی داشتند از تمام مزایای عزت و اعتبار برخوردار بودند. برادر بزرگ شان محمد صدیق خان جنرال قابل اعتماد حکومت بود وتمام فامیل شان درشهرکابل زندگی میکردند واین خاندان صاحب زاده ها بودند که در بین مردم شمالی و سایر اطراف کابل از احترام همیشگی برخوردار بودند ونام ونشانی داشتند. چطور میتوانست که همه مزایای حیاتی خود را زیر پا بگذارد وبچه سقو را ولینعمت خود قرار دهد؟ بچه سقو تا پشت دیوار ارگ (دزد) بود ولی بداخل ارگ (پادشاه) خطاب شد. تا این دزد بداخل ارگ وارد نگردیده بود کس با و اعتماد نمیکرد وحتی کشته شدن و زندانی شدن او بیشتر احتمال میرفت. تمام اردوی معیتی بچه سقو به صد نفر نمیرسید. از نام بد و شهرت بد برخوردار بوده و طرف نفرین ونفرت مردم افغانستان قرار داشت...

شیر جانخان اهل قلم بود فاضل و دانشمند بود نزد معین السلطنه بزرگ شده بود ولی جریان روزگار او را درکنار بچه سقو قرار داد. بحکم اجبار مشغول وظیفه گردید ولی با انهم کارهای بدی نکرد وبلکه بکارهای نیک می پرداخت که از آنجمله چندین شخص را ازحکم اعدام نجات داد که یکی از آن ها عبدالغفار خان مشهور به سرحد دار میباشد. برای احمد شاه خان وزیردربار نادرخان زمینه خروج از افغانستان را مهیا ساخت تا بپاریس رفت ومبلغ سه لک افغانی پول کرایه مسافرت نادرخان بطرف افغانستان را بکارانداخت. و ازجانبی هم برای شاه محمودخان زمینه را مساعد ساخت تا ظاهرا برای آوردن بیعت مردم جنوبی عازم آنجا شود. و رول مهمتر شیرجانخان درحکومت سقوی این بودکه خانواده وفامیل نادرخان را که بطور گروگان درکابل زندگی داشتند حفظ نمود. شیرجانخان ودیگر برادرانش میدانستند که حکومت بی اساس و بی بنیاد سقوی ادامه ندارد وآهسته آهسته وزیر پرده میخواستند او را از بین بردارند تا حکومت قانونی بروی کار بیاید.

٥ - نویسنده محترم نوشته اند که معین السلطنه نزد امان الله خان بقندهار رفت وبعد ازخروج امان الله خان از افغانستان معین السلطنه وارد تهران گردید...

متاسفانه درین مورد نیز تاریخ نویسان بعدی یک سلسله واقعیت ها را تبارزنداده اند. باید گفت که معین السلطنه حینیکه استعفی داد وذریعه طیاره انگلیس وارد پشاور گردید ایجنت انگلیس او را نزد خود خواستو از او پرسیدند تا خود را معرفی نماید. بعد ازسوال وجوب وتوضیحات به معین السلطنه گفته شد که قانون هندوستان برای پناه گزینهای افغانستان اقامت در ولایت شرقی هندوستان یعنی (برما) را توصیه مینماید ودرصورتیکه از امور سیاسی و مداخله در افغانستان صرف نظر نمایند هرطرفی که خواسته باشند آزادانه حرکت کرده میتوانند....
معین السلطنه که صد فیصد اماده حرکت جانب ایران بود ازین پیشنهاد غیر مترقبه دست و پاچه شد زیرا میبایست سند دفترانگلیس را امضاکند وتعهد بدهد ودرینصورت سلطنت افغانستان ازین خاندان برای ابد خاتمه میبافت ودرین باره نظریه امان الله خان برایش معلوم نبودکه آیا اوبا ینکار رضائیت دارد یاخیر. بدین ترتیب دو راه در مقابلش قرار داشت ؛ یا بازگشت بافغانستان ویا حرکت

جانب برما. معین السلطنه جنبه اول را پذیرفت زیرا هم از جبر سند دادن رهایی میبافت وهم امکان رسیدن دوباره امان الله خان بکابل دور از احتمال نبود. بنابران راه مسافرت ایران خودرا موقتا طرف قندهار تغیر داد ودرآنجا با امان الله خان مشوره نمود. حینیکه دوباره بخاك هندوستان برگشت امان الله خان نیزخاك افغانستان را ترك داد وهردوبرادر بهندوستان آمده و سند تاریخی را مبنی بر استعفای همیشگی خود از تاج و تخت افغانستان امضاء نمودند وبدین ترتیب معین السلطنه دوباره راه خود را بطرف ایران هموار ساخت. من در مضمون گذشته ازین توضیحات بالا بلند صرف نظر نمودم چونکه تمام موضوعات در یك مضمون جا داده نمیشود، مجله مال تمام مردم افغانستان است وهرکس باید در آن سهم داشته باشد، لذا بطور خلاصه نوشتم واینك در اثر بازپرس شما موضوعاتیرا که شاید شما از آن اصلا خبر نداشتید تذکردادم تا این گوشه مهم تاریخ کشور روشنتر باشد.

نویسنده محترم اروپا از برادر اعیانی امان الله خان یعنی عبدالله خان نام برده اندحالانکه در مقاله قبلی در تحت عنوان (شاه آغای قلعه قاضی) از آن یاد آور شده ام و گفته ام (شاه آغای کوچولو) با علیاحضرت والده خود ذریعه طیاره عازم قندهار گردید که تفصیل دوباره آن درینجا زاید است ولی شما آن نوشته را در مقاله قبلی یا نخوانده اید ویا آنرا فراموش نموده اید. بدین ترتیب از سه برادر امان الله خان در قندهار یادآور شده ام واکنون با ایضاح بیشتر مسافرت موقتی و چند روزه معین السلطنه بقندهار این موضوع روشنتر گرییده. لاکن اینکه میفرمائید معین السلطنه در بمبئی در معیت امان الله خان بود واقعیت ندارد چون دوستان و رفقای ما با امان الله خان در بمبئی بودند وبغیر از قونسل بمبئی و کراچی موجودیت شخص دیگری را تصدیق نکرده اند. از جانب دیگر شما شمولیت معین السلطنه را در لشکر کشی امان الله خان بجانب غزنی تصدیق فرموده اید که بسیار خنده آور است و حقیقت ندارد.

٦- درباره وفات شاه خانم و علیاحضرت والده امان الله خان ملاحظات شما درست است درنوشته قبلی من نامها بدل شده بود که درهمین نوشته بجواب آقای حیاء توضیح کرده ام.

٧- شما نوشته اید که مرحوم امان الله خان تا اخیر حیات با خانم همسرخود واولادش یکجا زندگی میکرد. تعجب میکنم شخص خبیری مانند شما اینطور یك خبر دور از واقعیت را تصدیق کنند. طوریکه بجواب آقای حیاء نوشته ام امان الله خان بعد ازمختصر زمانی در ایتالیا بازدواج با یك دختر اصلا انگلیس ولی متولد در ایتالیا مبادرت نمود وتا اخیر دوره حیات با این خانم جدیدزندگی داشت وچند اولادهم از او دارد نام پسرش عبدالله ونام دخترش فاطمه بوده است. درحالیکه شاه خانم زندگی جدا داشت وتا اخیر حیات امان الله خان با او داخل ارتباط نبود.

٨ - درباره فامیل معین السلطنه درتهران توضیحات شما با واقعت سازگار نیست. من خود درتهران با اولادهای مرحومی تماس داشتم در سفارت با آنها نشست وبرخواست نمودم و ازدرد دل ومشکلات شان آگاه شدم و توضیحات سفیر افغانستان (محمدنوروزخان) را درباره شان شنیدم وحتی سعی نمودم تا سفیر را وادار نمایم در باره رفاه شان قدمی بردارد. در سفارت افغانستان آقای امین جان و آقای قیوم جان پنجشیری نیز با افراد فامیل خود آنجا بودند اگر قیوم جان حیات باشد از او پرسیده شود این حقایق را خواهند گفت درحالیکه امین جان فوت کرده است. شما خود تان که در آنوقت به تهران سفر نکرده وبسفارت نبوده اید واحوال پریشان این فامیل محترم را خود مشاهده نکرده اید چطور در زمینه قضاوت کرده میتوانید؟ این فامیل ازیك خاندان بزرگ و نامدار افغانستان بودند واعضای باقیمانده آن شاید بمنظور حفظ وقار وآبروی خود اکنون ازان مشکلات یاد نکنند ولی حقیقت همان بود که من خود دیده و شنیده بودم وآنچه نوشته ام بخاطر معلومات نسل موجود و آینده افغانستان ازملاحظات شخصی خودم مبداء و منشاء گرفته. شما و هر افغان دیگر هرطوریکه خواسته باشید قضاوت بفرمائید ولی حقایق درجای خود باقیست. با احترام

مورخ ١٣ دسامبر ١٩٩٠

یادداشت اداره - این نوشته محترم رشاد که ١٣ ماه قبل بما رسیده بوده متاسفانه در لابلای اوراق و دوسیه های دفتر مفقود شده بود وباوجود یادآوریهای مکرر آقای رشاد تا یکماه پیش به دریافت آن موفق نشدیم زیرا در لای یك دوسیه پنهان شده بود. اینك که آنرا یافتیم چونکه معلومات تاریخی مهم وجالب دارد که هنوزتازگی دارد آنرا نشرکردیم و ازهمکار محترم خود آقای رشاد نسبت مفقود شدن موقتی مقاله شان معذرت میخواهیم.

کریم از کـا نا دا

بجواب برادران سه گانه

قبل از وصول شماره‌ٔ هفدهم " آیینـه ۰۰۰ " ، جناب دکتور " هاشمیان " ضمن صحبت دوستانه‌ٔ تلفونی فرمودند که نگارش و تداوم مطالب تاریخی مورد اختلاف در قسمت چگونگی سلطنت حبیب الله کلکانی و کارنامه های نادرشاه در تحت او ضاع و شرایط خونین وطن ، ما را ازپرداختن به سایر موضوعات ضـروری باز میدارد و افزودند که بهتر است رشته‌ٔ این یکو مگو ها را بکسلیم و بپردازیم به آنچه که اقتضای حال ماست . سوال من دران موقع از جناب ایشان این بودکه انصاف نیست هرگاه من نگویم ، ولی دیگران به گفتنهای دیکته شده و عقده مندانه‌ٔ خویش ادامه دهند . باز ایشـا ن فرمودندکه با جوانب در گیر تماس گرفته شده و آنها نیز در این زمینه بیش از این نخواهند نوشت و همچنان علاوه کردندکه " پاسخی دیگر به سالک " که در شماره‌ٔ هفدهم بچاپ رسیده است ، بحیث آخرین جواب و پایان دهنده‌ٔ این سلسله پذیرفته شده است . من نیز آنرا پذیرفتم و بجناب دکتور " هاشمیان " وعده دادم که درا ن صورت ، به نگارش مطالبی دیگر برای " آیینه " خواهم پرداخت و اما وقتی اخیراً شماره‌ٔ بیستم " آیینه " را دریافتم ، دیدم که باز هم همان دهل است و همان نواختن . با این تفاوت که اینبار به تعداد دهل نواز افزوده شده و صدای دهل هم کماکان السابق یکنواخت ، گوش خراش و تهو ع‌آور است . پس من هم نا گزیرم اکاذیب و اهانت برادران سه گانه (شاه آقـا پروانی ، ع . سالک و داکتر بهیشتی) را که مندرج صفحات (۱۰۶ ــ ۱۰۷ و ۱۰۸) شماره‌ٔ بیستم سال ۱۳۷۰ " آیینه است " ، پاسخ گویم تا حق حرمت تاریخ و مردم زجر دیده‌ٔ منطقه اندکی ادا شده باشد . امیدوارم جناب دکتور " هاشمیان " هم اینکار مرا تخطی از تعهد قبلی‌ام تلقی نفرمایند .

نخست به سراغ شاه آقا پروانی باید رفت :

من از نحوه‌ٔ برخورد ، شیوه‌ٔ نگارش ، توصیفها و اهانتهای شاه آقا و همچنان از گزینـش و گذاردن تخلص " پروانی " در کنار اسم اصلی شان آنهم بصورت درشت تر از اسم و تخلص دیگـرا ن به این نتیجه رسیدم که این بیچاره ، نبشته‌ٔ قبلی مرا نخوانده ، بلکه همچون نا بینایی که در حـوا ب سیخ سیخکش کرده باشند ، در همان لحظاتی که از حواب پریشان پریده ، اسم " مزاحم " را به حورش داده اندتا با چشم بسته و دهن باز ، فریادکنان ، الفاظ رکیك و اهانت آمیز نثار مـزاحم خیالی اش کند که کـرده است . این نخته از اینجا مستفاد میگردد که وی بی حیرانه میگوید : " ۰۰۰ کریم از کانـادا در نامه حود به توصیف بچه‌ٔ سقا پرداخته و او را از جمله‌ٔ مجاهدین و ۰۰۰ کشـو ر قلمداد نموده اسـت ۰۰۰ " ، در حالیکه خوانندگان محترم " آیینه ۰۰ " تا حال در هیچ کجای نبشته ها وجوابیه های من ، اسم مجاهد را در پهلوی اسم حبیب الله کلکانی ندیده و نخوانده اند ، زیرا فراموش نکرده ام که جهاد از دیدگاه اسلام در موارد مشخص و مواقع معین صورت میگیرد و نه در هرزمان و هـر مکان و علیه هر رژیم و هر رهبر ، بلکه او را با دلایل موجه ، مظلوم ، مسلمان ، وطندوست ، دلیـر و با ناموس گفته ام و باز هم خواهم گفت . مظلوم برای آنکه او به اثر تعهد و مُهرو سوگند نادر شـا ه که در حاشیه‌ٔ کلام الله صورت گرفته بود ، به امید صلح و آشتی و آرامش در وطن ، بداحل ارگ آمده و دیگر وی فرد عادی و شکسته حال و غیر مسلح بود ، ولی بر خلاف همه موازین افغانی و اسلامی و عاطفی و بدون محاکمه و تحقیق از طرف نادر شاه بدست جلادان داخل ارگ شاهی سپرده مـی سود تا (چنواری) سرد ه شـد . مسلمان گفته ام برای آنکه وی حقیقتاً مسلمان و خدا شنـا س بود و کسی را سراغ نخواهیم داشت که تردیدی دران مورد داشته باشد . وطندوست بود بخاطـر آنکه هیچ گوشه از خاك وطن را به بیگانه نفروخت و علیه مام وطن مرتکب غدر و خیانت نشد و علاوتـاً تصمیم هم داشت تا در صورت فرصت (دروازه‌ٔ صندل) را که انگلیسها ضمن چپاول شهر هـا ی کابل و غزنه و قندهار ، آنرا با حود برده بودند ، از لندن به وطن برگرداند که آنهم بعقیـده‌ٔ وی جز از طریق جنگ با بریتانیا میسر نبود . دلیری و ناموس‌داری حبیب الله کلکانی را دیگـر نه آقای شاه آقا میتواند منکر شود و نـه دو برادر جوالنویس دیگرش (سالك و بهیشتی)

با جراٴ ت میتوان گفت ، حبیب الله کلکانی همانطور که اهل سواد و دانش نبود ، اهـل غـدر و خیانت و فریبکاری و معامله گری هم نبود و هر آنچه سوای این حقایق ، در موردش گفته اند همه نا منصفانه ، غرض‌آلود و زاده‌ٔ هنرسیاست بازی حاکمان زمان بوده است که شوده بی آگانه و عده‌ٔ دیگر نا آگاهانـه در تبلیغ و تـرویج آن آستین بر زده اند .

آقای شاه آقا ! آیا رژیم های بی پایه و بیگانه از مردم ، عین جفا ها را بحق مجید کلکانی کـه شما او را متصف به صفات زیادی شناخته و میشناسید ، روا نداشتند ؟ آیا وی را نیز " دزد " و " جنایتکار " و " قطاع‌الطریق " نگفتند و نکشتند ؟ پس اگر هنـوز کسانی سراغ شوند کـه بگویند مثلاً مجید " دزد " و ۰۰۰ بود ، در واقع از زمره‌ٔ خوشباوران ، فریب خوردگان و یـا اهل غرض و مرض نخواهند بود ؟

از نبشته‌ٔ دیکته شده‌ٔ آقای " پروانی " بر می آید که جانبدار نادرشاه است و دشمـن حبیب الله کلکانی . البته ، من به دوستی و دشمنی وی کاری ندارم ، ولی اینقدر میخواهم بیافزایم که دوستی بی خبرانه و دستوری و دشمنی کورد لانـه و غیظ آلود ، همانقدرکه نمایش دهنده‌ٔ مقدار ارزشها در وجودعامل آن است ، بهمان پیمانه ، حود عامل را مغضوب حقایق نیز میکند .

بهرحال ، برای آنکه جوابیه را در خور گنجایش صفحات " آیینه‌ٔ افغانستان " ارایه کرد ه باشم ، از آقای " پروانی " می پرسم :

۱ ــ آیا میتوانید چند نمونه از دزدی ورهزنی حبیب الله کلکانی را با ذکر نام محل ، تـاریخ عمل و اسم صاحب مال بصورت مستند ارایه کنید ؟

۲ ــ وقتی باساس ادعای تان گویا حبیب الله کلکانی " یك رهزن بود و حودش به آن معترف " میتوانید اعترافات وی را طبق اسناد افشا نمایید تا خوانندگان محترم " آیینه ۰۰ " در زمینـه آگاهی یابند ؟ است

۳ ــ درست که نادرشاه یکی از قوماندانان جبهات جنگ علیه قوای هند برتانوی بود که از طرف اعلیحضرت امان الله گمارده شده بود و فتح وپیروزی هم نصیب جبهه‌ٔ مربوط به او گردید ، ولی شما بحیث فرزند وطن و باز زاده‌ٔ پروان زمین ، از فتوحات و کارروایی های وی در اوایل سلطنتش در ان ولا معلوماتی دارید ؟ اگر دارید ، لطفاً جریان را با حفظ امانتداری و بدون حب و بغض شرح دهید و اگر ازان همه ماجراهای تلخ و حونین معلوماتی ندارید ، بهتر است دیگر بیش از ین بیجا نگویید و واویلای کورکورانه به راه نیاندازید و باز باید پرسید که قوماندان بودن نادرشاه در یکی از جبهات جنگ ، میتواند موجب گذشت و اغماض از کرده های حونبار زمان سلطنتش گردد ؟

٤ ــ حوب است که شما طی فریادنامه‌ٔ آگنده از طعن و لعن حویش به کشتار یکتعداد مخالفین سیاسی از طرف نادرشاه و آنهم بدون محاکمه اعتراف کرده اید که گزیری نداشتید و باید اعتراف هـم میکردید ، ولی ، باز فوراً تعداد این کشتگان آزاده و بیگناه وطن را به " شمار انگشتان دست " تقلیل میدهید و بالمقابل ، ادعا میکنید که " سقویها هزارها نفر بیگناه را بقتل رسا نیدند ۰۰۰ " پس طوریکه شما اندرین زمینه مطالعات دقیق دارید ، چه بهترکه برای روشن شدن ذهن من وسایر خوانندگا ن " آیینه ۰۰۰ " لیستی از کشتگان محدود نادرو هزاران دیگر را که اگر حبیب الله کشته باشد ، بـه اداره‌ٔ " آیینه " بسپارید تا فرصت نشر یابد و باین وسیله هم حق شهدا را اداکرده باشید و هم دلیل حوبی برای پذیرش ادعای شما در این زمینه فراهم شده باشد .

۵ ــ چون ادعای دیگر شما اینست که " ۰۰۰ درنه ماه پاچاهی بچه‌ٔ سقاٴ تجاوز به ناموس مردم صورت گرفته " ، اخلاقاً برشماست که این موارد را هم بصورت مستند ارایه کنید ، در غیر آن ادعا ی شما همانند دیگر ادعا های تان بیمورد ، بی اساس و واویلاگرانه است که علاوتاً ، موجب بدنامی و بی حرمتی مردم شریف ما خواهد شد .

٦ ــ آقای شاه آقا در قسمتی از نوشته اش چنین میگوید : " ۰۰۰ تا جاییکه از طرز نوشته‌ٔ این برادر ما معلوم است میتوان دریافت که احساسات خشك منطقوی و سمتی بر وی غالب است که این طـرز تفکر خود یك حیا نت ملی است ۰۰۰ "

خوانندگان محترم مجله‌ٔ " آیینه ۰۰۰ " حتماً داوری فرموده اند که این آقا اصلاً معنی وسنگینی خیانت ملی را نفهمیده و مورد گفتن و نوشتن آنرا نیز نمیدانند ، اگر وی می‌فهمید که خیانت ملی چیست

عید مبارک

و خاین ملی کیست ، هرگز بخود حق نمیداد بالای من اینچنین قضاوت کودکانه نماید ۰من میتوانستم پاسخی بهمان غلظت وسنگینی در برابرش ارایه کنم که نکردم و داوری راگذاشتم به خوانندگان عزیز " آیینه " و اما اینقدر می افزایم که وی اولاً از تاریخ حقیقی سرزمینش بی اطلاع است،۰ثانیاً ،اندیشه و هوای جان کنی به نادرشاه و احلافش ،چنان او راز حال بی حال گردانیده است که اندکترین مایه و منطق در نوشته اش سراغ نمیشود و ثالثاً ، فکر میکنم چنان (تورانده) شده که در تب احساسات میسوزد و هذیان میگوید ۰ آقای شاه آقا باید بداند که این لجن هرگز به دامان پاك نمی چسبد و ما همیشه و پیوسته در پیشگاه وطن عزیز و مردم با ایمان خویش با سر فرازی کامل و عاری از خبط وخیانت قرارداشته ایم و از هرنوع احتساب مردمی استقبال میکنیم ولی وای بر حال آنانکه روزی بخاطر خیانتها ومحکومیتهای شان بپای میز باز خواست و داوری عادلانه کشانیده شوند ۰

آقای شاه آقا ! لطفاً توجه کنید که وقتی جناب دکتور " هاشمیان " این مردمبارز وطن ، از اینجا به امیر یکی از گروههایی که احیراً ولایت کنر را اشغال کرده اعتراض کنان احطار میدهد و میگوید " تو باید به ولایت قندز و قطغن (ظاهراً زادگاه امیرمذکور) راه باز کنی ،ولی حق نداری به ولایت کنر دست تعرض دراز نمایی " (شماره۱۷۰ ، صفحه۱۹ آیینه) چه انگیزه یی دارد؟ البته واضحست با خرابی و کشتاریکه به اثر جنگ در سر زمین کنر صورت می گیرد ،ایشان طبعاً تکان میخورند ،این امریست طبیعی و عاطفی ، زیرا جناب شان در آن گوشه ازوطن چشم بدنیا کشوده اند ، با محیط و ماحول و مردم محل خویش خو گرفته اند ،مردمان زیاد را در آنجا میشناسند ، عزیزان و اقارب ایشان درآنجا نفس میکشند و ده ها رشته و پیوند دیگر۰ این البته درصورتی است که به خاك سرتاسروطن نیز انس و الفت دارند و به فرد فرد خاك میهن فکر میکنند وبرای آزادی آن وارد میدان مبارزه شده اند ۰ پس آیا این عکس العمل هم از احساسات خشك سمتی و منطقوی سرچشمه گرفته است؟ همچنان اگر من از ظلم وناروایی که علیه پروان زمین و مردمش صورت گرفته و می گیرد ، متاثر شده و از سوزاندن خانه و کاشانه و کشتار اهالی آنولا که بفرمان نادرشاه درسال۱۳۰۸ هش انجام شد ، انتقاد نمایم درحالیکه به وجب وجب خاك مقدس وطن و مردم عذاب دیده آن عشق و محبت آتشین دارم، چه گناه و خیانتی دران نهفته خواهد بود ؟ هیچ فردی تا به ارزشهای انسانی و عاطفی ووجدانی پشت نکرده باشد ، نمیتواند از درد و رنج وسرنوشت انسان سمت و محیطش بی تفاوت وبی احساس بماند ۰ آری ! هیچ کس نخواهد توانست ما را به جرم این عشق و میل و محبت ما تکفیر خشك زاهدانه کند و ازان چماق کنده غرض آلود سازد ۰ واما در مورد نامه آقای " سالك " :

گرچه وقتی آدم نبشته " سالك " را روی صفحه آیینه ۰۰۰ " میخواند ، تاسف بسیار میکند و دلش هرگز نمیخواهد اندکترین زحمتی را بخاطر جوابگویی و جواب نگاری علیه آن متحمل شود ۰ تاسف نه برای یك چیز ، بلکه برای چند چیز :

۱ــ انشاء ضعیف

۲ــ جمله سازی مبتذل

۳ــ استدلال خشك و کورکورانه

٤ــ طرز تفکر بیدادگرا یانه

۵ــ تناقض گویی و یکجانبه نگری و لجاجت و ۰۰۰

این موضوع میرساند که موصوف صفحات ارزشمند " آیینه " را بحیث صفحاتی برای مشق و تمرین (نگارشگری) خویش پنداشته است ۰ بهر حال البته این مربوط میشود به روش و پالیسی اداره محترم آیینه " که نمیخواهم بیشتر از این چیزی اندرین زمینه بگویم و بنویسم ، ولی خود را نا گزیر به تذکر این نکته میدانم که علاوه از نقایص شمرده شده، ناراحتی روانی و جملات اهانت بار وی در پاراگراف صفحه (۱۰۷) بوضاحت مشاهده میشود ،آنگاه که "مردمان آگاه تر از خود را" نسبت آنکه حقیقت را دریافته و علیه من دست به قلم نبرده اند ،سرزنش نموده " نا جوانها " خطاب میکند که این خود بیانگر غیظ مفرط ، بی ثباتی ذهنی و بی حرمتی وی در برابر کسانی است که مفکوره اش را نمی پذیرند و حق هم دارند که نپذیرند ۰

از جمله تناقض گویی های آقای "سالك " یکی هم اینست که در همین صفحه (۱۰۷ آیینه) ، نخست همانند (چلی) یی که تازه (پنج کتاب) را تمام کرده باشد ،راجع به دزدی ،رهزنی ،آدمکشی و غیره داد سخن داده و در مذمت آن پرداخته است که گویا ما هنوز آن اعمال و افعال را نشناخته و به مضرات آن پی نبرده ایم و اگر شناخته وپی برده ایم ،بزعم وی ،مدافع آنیم و بعداً میخواهد بگوید که گویا حبیب الله کلکانی همه این معایب را داشته و لقب اش (خادم دین رسول الله) هم غلط بوده است ، زیرا در برابر آن علامه سوال گذاشته است ، ولی بالاوقفه طی پاراگراف بعدی اعتراف میکند که " ۰۰۰ در تشکیلات اداری ۰۰۰ حبیب الله کلکانی ۰۰۰ شخصیتهای قابل احترامی هم وجود داشتند ، نه تنها از سمت شمالی بلکه از کابل و دیگر ولایات افغانستان وحتی از قوم و خویشان امان الله وفامیل های سرشناس بشمول فامیل نادرشاه ۰۰۰ " (معنی جمله عجیب " در زیر یك لحاف قضاوت کردن " را کسالك درعین صفحه نگاشته ، امید که خودش فهمیده باشد ۰) و بالاخره با بی انصافی بزرگی ، حبیب الله کلکانی را با " جنایتکاران رژیم کمونیست " که منظورش (خلقی ها و پرچمی ها) خواهد بود ، مقایسه نموده و می افزاید که گویا من وقتی مدافع " دزدان و رهزنان سقوی " هستم " جنایتکاران رژیم ۰۰۰ " را نیز تبرئه میکنم ۰ وی در عین حال تلاش بخرچ داده تا بگوید که بمردم شمالی توهین نکرده است ۰

مرور مطالب و جملات درهم برهم آقای " سالك " بخوبی میرساند که گه برمیخ میکوبد و گاهی هم برنعل ، زمانی برخس و خاشاك دست می اندازد و موقعی از هیچ و پوچ استمداد می جوید و بصورت کل منفی بافی میکند و از اصل موضوع دوری می گزیند ،با نوشته های عقده مندانه ،یکطرفه ،دور از حقایق و اهانت بار خویش از یکسو خود وجود تهذیب افغانی اش را زیر سوال میبرد و از سویی میکوشد این نقیصه را در وجود دیگران جستجو کند ۰ بهرحال من از اضافات می گذرم و تنها از آقای " سالك " تقاضا می نمایم ،همانطورکه ادعا کرده اند که گویا " حبیب الله کلکانی به کمك وتشویق سفارت انگلیس دست به بغاوت " زده بود (البته به حلقه مذهبی که بقول شما از انگلیس پول گرفته بودند " کاری ندارم ،زیرا اگر چنین هم بوده باشد ، بی تردید میتوان گفت که شخص حبیب الله ازان اطلاعی نداشته و حتی وی هرگز نمیدانست که اقداماتش به نفع چه قدرتی خواهد انجامید ۰) ، اسناد سری یا علنی و یا هرسند دیگری که قابل قبول بوده و در احتیار داشته باشند ، غرض آگاهی بیشتر هموطنان محترم ارایه نمایند ۰

اکنون میروم به سراغ آقای "بهشتی" : نوشته داکتر بهشتی نیز جالب و بسیار تاسف آور است ،نه برای آنکه چقدر سست و ضعیف و پر از نقایص انشایی است ،بلکه بخاطر مُهرزدن بر دهن گوینده ، سرزنش کهنه کارانه نسل دردمند وطن ، پشتیبانی از دغا بازان تاریخ ، دفاع یکجانبه از ظالمان و زورآوران ، کتمان حقایق تاریخی و قضاوت کج اندیشانه و ۰۰۰

بلی ،آقای "بهشتی" ! شما هم کوشیده اید به نفع نادرشاه چیزی بگویید ولی چه چاره که نتوانسته اید هیچ چیز تازه و قابل قبول ارایه کنید ! بگذارید بپرسم که منظور شما از " بدگویی وتوهین " چیست ؟ کی را بدگفته و به کی توهین کرده ام ؟ اگر برداشت شما از قضاوت تاریخی ، همان " بدگویی و توهین " باشد ،پس سرتاسر تاریخ سیاسی واقعی سرزمین ما چنین خواهد بود ، زیرا تاریخ اصلی و واقعی از افشای خوب و بد بساکی ندارد ، بلکه جوهرش در بطن همین مساله نهفته است ــ اگر در گذشته ها گفتن و نبشتن حقایق تلخ تاریخی که نشان دهنده چهره های زشت و زیبا و اعمال و کردار مفید و مضر شاهان مطلق العنان کشور نیز باشد ، رواج رسمی نداشته، علتش همان اختناق مرگبار و سانسور حاکمانه دولتی بوده است که نمیخواستند و نمی گذاشتند حقایق آنچنان که هست ، گفته آید ۰ پس اگر شما آگاهانه و عامدانه مدافع نادرشاه نباشید ، حتماً از زمره کسانی هستید که اوضاع محتنق بیشتر از نیم قرن کشور و یکطرفه گویی های نامنصفانه طبقات حاکم و بقول شما ،شاید هم وجود امراض روانی و امثالهم ،وا دارتان ساخته است که یك جانب را کاملاً خوب بگویید و جانب دیگر را کاملاً بد و همه کس " باید " چنان فکر کند که شما میکنید ۰(وجود امراض روانی در وطن و در میان عده یی از هموطنان را که من هم جزیی از آنم ، نه تنها رد نمی کنم که به تایید آن یك و دو مقاله یی نیز اندرین زمینه دارم که آنرا حتماً به اداره محترم " آیینه " خواهم فرستاد تا اگرلازم بود بچاپ رود و شما لااقل طرز دید و برخوردم را بهتر درك فرمایید۰) من هنوز کلمات و اسامی زننده وتوهین آمیز دزد و رهزن و ۰۰۰ را در کنار اسم هیچ کسی نگذارده ام و هرگز چنین نخواهم کرد ، زیرا میدانم که عفت قلم و شرایط داوری (آنهم تاریخی) این حق و اجازه را بمن نمیدهد و هرزمانی که چنان کردم شما میتوانید آنرا توهین و بدگویی تلقی کنید ۰

مطالعه‌ٔ این جمله‌ٔ آقای " بهشتی " که " و اگرتاریخ سیاسی وطن معرفت ندارید ، چطور بخود جرئت داده اید و بیك شخصیت ملی افغانستان اعتراض نا شایسته استنتاج نموده اید " (فکرچگونگی انشاءٔ جمله را نکنید !) ، دو چیزرا بخاطرم آورد !. یکی همان روشهای کهنه کارانهٔ سیاستمداران حاکم در کشور که به مردم میگفتند هرکس نمیتواند و نباید سیاست بفهمد ، زیرا این صرفاً مال وحق دولتمداران است و بهمان اساس قاطبهٔ مردم مستحق ما را سالهای سال از امورسیاسی و مسایل مهم و سرنوشت ساز دورنگهدا شتند و دیگری هم ، ضرب المثل مردم که میگوید " ده کجا و درختها " حالا باید بجناب " بهشتی " خاطرنشان سازم که : الف) پریشان نباشید ،تاریخ سیاسی وآنهم تاریخ سیاسی وطن زخم خوردهٔ ما دیگر بال عنقا نیست که کسی بدان دسترسی نداشته باشد . ب) دیگر دیرپست چو کات های تنگ کهنه کاری ،انحصار گری و ملاحظات اشرافی در ساحات مختلف و منجمله تاریخ وسیاست و . . . درهم ریخته شده است ،دیگر هیچ قدرتی نمیتواند اذهان آزاد مردم ما را به نفع خود ،خانوادهٔ وطبقهٔ اجتماعی خود قالب کندو دزد بگوید و شانه ببندد ، دیگر انسان عصر ما شهامت آنرا دارد که ظالم را ظالم گوید و مظلوم را مظلوم و از هیچ کسی هم نهراسد . ج) آیا تشخیص ظلم و زور و نیرنگ ، آنهم ظلم و زور گویی آشکار و افشای آن حتما معرفت تخصصی میخواهد ؟

آری ، آقای "بهیشتی" ! اکنون که از رفتگان محکوم و مظلوم ،شجیع و راستکار وطن در برابر ظالمان بی رحم و جفاپیشه دفاع میکنم ، بر خلاف گفتار شما ، نه بخاطر طرز دید و موقعیت احزاب هفتگانه است و نه هم به منظور پروپاگندی که شما تصورش راکرده اید ، بلی ، مرا نه به آن کاریست و نه به این دخلی . بمنظور اختصار موضوع خاطر نشان میسازم که برادران سه گانهٔ جواب نویسی مشترکاً تلاش و تقلا بحرج داده اند تا اصل موضوع قابل بحث را با اضافه گویی های فریادگرانه ولجاجت عیان مغشوش گردانند وچنین وانمایند که گویا من از دزدان و رهزنان حیالی شان و اعمال و اطوار آنها دفاع واز نادرشاه " حوسنام " مذمت کرده ام ، درحالیکه چنین نیست و ایشان عامدانه به دور این نکته میچرخند و بصورت یك بعدی حرکت حشك زننده میکنند تا از یکطرف چنتهٔ خالی را از انظار پنهان دارند و از سوی دیگر ، بالعن وطعن بی باکانه به حبیب الله کلکانی ، هم قومی راتوهین و تخطئه نمایند و هم از این مجرا بصورت متملقانه به بازماندگان نادرشاه خوشخدمتی دوراندیشانه کنند تا دست ایشان نیز به (روغن دان) رسد . برای آنکه تحریفات و لجاجتها از اصل موضوع مجزا شده باشد ، باردیگر مختصراً آنچه را در گذشته گفته ام ،ذیلاً مشخص میسازم :

۱ـ حبیب الله کلکانی هرچند بیسواد و بی دانش بود ، ولی هرگز آن چهرهٔ زشتی نبوده است که بعداز سقوطش ، نادرشاه وبرادران بی مروت وی آنرا به نمایش گذاردند .

۲ـ دزد و رهزن و جنایتکار آن اسامی بدنام سازنده یی است که از خریطهٔ کین توزی ومصلحتهای سیاسی نادرشاه و برادرانش بیرون ریخته و دران باره تبلیغات حساب شدهٔ چندین ساله یی بحرج داده شده است همان طوریکه با هزار حیل و کوشش خواستند اسم دوست داشتنی اعلیحضرت امان الله و همه گونه کارنامه و اثرش را از انظار و اذهان بزدایند .

۳ـ نادرشاه بخاطر غصب قدرت سیاسی و استحکام پایه های سلطنتش ، از هیچنوع ظلم و فشا رو کشتار و . . . دریغ نکرد و برادرانش نیز بعداز مرگ وی به ستمگری و اختناق در وطن ادامه دادند . (قیامهای شمال و جنوب کشور علیه اعلیحضرت امان الله هرچند بصورت عمده معلول علتهای زیادی در درون دستگاه دولت بوده و بروز این شورو قیام در واقع اجتناب ناپذیر مینمود ، ولی با آنهم از آنجایی که موجبات شکست نهضت آندورمو اختناق طولانی را فراهم کرد ، بهیچصورت موردتایید نیست و امیدوارم این بخش مهم و بحث انگیز تاریخ کشور بدون کوچکترین ترس و تعصب بصورت علمی و مستدل در آینده بررسی گردیده و مورد استفادهٔ هموطنان عزیز ما قرار گیرد .)

این بود فشردهٔ گفته هایی که تا حال گفته ام و هرزمان دیگرنیز حواهم گفت . پس نمیدانم درکجای این گفته ها " بی ادبی " ، " بی انصافی " ، " پرو پاگند " ، " دفاع از دزد و رهزن " و " کلمات ناشایست " وجود داشته است ؟

من ، در اخیر بار دیگر متذکر میشوم که خوشبختانه هیچگاه بی عفتی قلم و بی ادبی در نگارش ازمن سر نزده است ، زیرا با هیچ کس و هیچ سوی و سمتی کین ورزی و خصومت ندارم ، همچنانکه هیچگاه و به هیچصورت تعصب سمتی و منطقوی برمن بسنده نیست ولی تحت هیچ نوع شرایطی ،پیوند طبیعی و عاطفی ام را با محیطی که دران بدنیا آمده ام ، نوشانده نمیتوانم . با کذب و ظلم و ستم سرسازش ندارم و هرگز به کسی تملق نمی گویم . در هر نبشته یی قصد م همیشه دفاع بیدریغانه از حقایق بوده است و بس .

بــه امید روشن شدن بیشتر حقایق و پیـروزی حقیقت پسنـدان .

با حرمت

بسم الله الرحمن الرحیم

وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَا تَنَازَعُوا فَتَفْشَلُوا وَتَذْهَبَ رِيحُكُمْ..

Obey God and His Messenger, and do not quarrel together, that you may lose heart and your power may depart; and be patient, surely God is with the patient. (8:46)

خپلواکي

د تاسیس کال ۱۳۶۹ — دفدائی مسلمانانو تولنه

شماره (۱۰) — فروری (۱۹۹۲)

هغه ځوان چه داسلام په لور خوځیږي
که سل ځلې پر مخ لړزیږي بیورته کیږي
ماتیږي سل ځلې او ... نه کیږي
چه په مرگ دمیدان پر زړ ورې لاځوځیږي

هیئت اجرائیهٔ سازمان (د فدائی مسلمانانو تولنه) بصورت عاجل در لندن بتاریخ ۲۸ فروری اجتماع نموده و به سلسلهٔ شناخت چهره های جانیان رژیم منفور کابل ابلاغیهٔ ذیل را صادر نمود :

ابـــلاغیـــه (دفدائی مسلمانانو تولنه)

عبد الحق علومی یك جنرال کافر و جنایتکار خائن و وطن فروش دیگر به آلمان غرب پناه گزین شد

به سلسله افشاء نام یك تعداد از عناصر کثیف باند های خاین و وطنفروش خصوصاً پرچم و خلق که در شمارهٔ یونی سال گذشته صورت گرفت یك تعداد زیاد دیگر این نابکاران به آلمان مواصلت نموده است. لست نام و وظائف جنایتکارانهٔ آنها در حال ترتیب است و عنقریب نشر میشود .

طوریکه دیده میشود گویا آلمان غرب یك ملك مصئن برای جنرال های ضد خدا وضد از رژیم کابل میباشد . بعد از جنرال عبد الله جنرال اسماعیل وعلام سخی قوماندان ل جرخی اعداء کا گی بی و خاد اینك جنایت کار دیگری بنام جنرال عبد الحق علومی که پنجه های کثیف او به خون هزاران مجاهد آلوده میباشد به آلمان غرب رسیده است . قرار اطلاع او با احترام زیاد از طرف سفارت رژیم مزدور خصوصاً شنواری سفیر و سادات بیجدا بد پرائی گردیده است. پرچمی های دور و نزدیك هم از او به پرائی با حرارت بعمل آورده اند .

جنرال علومی در دوران جمهوریت داودی افسر در گارد حفاظت ریاست جمهوری بود . در شب کودتای کمونستی هنگام ایفای وظیفهٔ مقدس عسکری در دفاع از ارک با اتش کلشنیکوف بالای داود و پسران موفق به قتل دو پسر او گردید . به پاداش همین خدمت مزدوری توسط بادارن روس خود به رتبه جنرالی ارتقا یافت . بعد از ان مانند لعین محمد علومی پسر کاکایش که توسط مجاهدین در وقت خلقی ها مردار گردید برای استحکام رژیم ضد خدا و وطن به شهادت هزاران مجاهد گلگون کفن و مردمان بی دفاع پرداخت . این کمونست پنج آتشه با برادر جنایتکار دیگر خود نورالحق علومی بعد از خدمت به ترکی و امین این دو ننگ بشریت به وفاداری اوامر نا شجاع ببرك و بعد نانجیب گاو در قلع و قمع مجاهدین اسلامی و مردم بی دفاع افغانستان سهم معنی گرفت . به مکافات ان همه جنایت حال با پاسپورت دیپلوماتیک برای خود لانهٔ ارام در پهلوی همرد یفان جانی دیگرش که قبلا امده اند در المان میپالد . این جنایت کاران با صدها ملیون پولی که از قتل و آزار مردم شهرهای تحت کنترول رژیم مزدور اندوخته اند حویلی های مجلل کانکریتی و گ کاشده مانند نجیب گاو بکومك حکومت هندوستان در دهلی و بمبئی قبلا " خریده اند تا بدن های کثیف خود و فامیل های خود را هنگام غلبهٔ نجاتبخش مجاهدین راه حق به امان سازند .

این وظیفهٔ اسلامی و ملی ماست تا این جانیان را در هر جائی که هستند سوراغ و نزد مراجع رسمی افشاء و سوابق انها را تشریح و بدست عدالت بسپاریم تا باشند به جزای اعمال شنیع خود برسند .

ای برادران و خواهران مسلمان افغان در اروپا درین وظیفهٔ ایمانی و وجدانی مانند هموطنان شهر مونتریال کانادا که جلالر کی گی بی را از ان ملك وادار بفرار نمود محفی گاه این جانی را پیدا نموده بمظاهره بهمراهی نماینده گی های جهادی سازمان ها و اتحادیه های مهاجر خود بپردازید .

خــداونــد مــدد گــار شــما

د لیکوالو دلی ترکتنی لاندی:
مسئول مدیر :
شاه ولی (عزیزی) سرحانی

بخش زبان و ادبیات

عنوان	نویسنده	صفحه
یاردرخانه وماگردجهان میگردیم	اداره	۱۲۸
بی تو	بهار سعید	۱۲۸
بی بهار	بهار سعید	۱۲۸
بهار عشق	بهار سعید	۱۲۸
مادر میهن	عزیزاحمدنوری(مهاجر)	۱۲۹
عشق وطن	محمد عظیم از کانادا	۱۲۹
شهپر شکسته	رازق فانی	۱۲۹
کشور دلها	رازق فانی	۱۲۹
باج ریش و بووت	میرزمان الدین مصلح	۱۲۹
نوکران روس	رر رر	۱۳۰
نااهل و نامرد	رر رر	۱۳۰
ویرنه	محمد عارف غروال	۱۳۰
بسلسله مشاعره	محمد طاهر هاتف	۱۳۱
بسلسله اقتراح	محمد کریم نصرتی	۱۳۲
خودکش بیگانه پرور	فتح محمد منتظر	۱۳۲
یادی از زاهدان ریایی	غلام محمد اعظمی	۱۳۲
قدردانی از مقام مجاهد	خلیل الله باختری	۱۳۲
سخن اهل دل را نباید انکار کرد	ساحدواحد	۱۳۳
استقبال از شعر بیدل	دکتورمحمدعزیزسراج	۱۳۶
عرس بیدل	احمد صدیق حیاء	۱۳۶
فریب جهان	محمد حسن کریمی	۱۳۶
ریش در نظر بیدل		۱۳۶
مخمس بر غزل واقف	میرزمان الدین مصلح	۱۳۷
بهاریه حکیم قاانی		۱۳۷
مخمس بیتان بر غزل واقف		۱۳۹
بی نیازه عشق	محمد صدیق پسرلی	۱۳۹
بهاران غم انگیز وطن درمرگ استادان پوهنتون کابل	کریم نصرتی	۱۴۰
نوروز	رازق فانی	۱۴۳
عقاب کهساران	احمد صدیق حیاء	۱۴۳
حه معنی لری	رحیمه معصومی	۱۴۴
راه	محمد یوسف ایینه	۱۴۴
لیل ونهار	روح افزا	۱۴۴
شب یلدایی	فتح محمد منتظر	۱۴۵
کتاب عشق	احمد صدیق حیاء	۱۴۵
پیام شیون باستاد ایینه		۱۴۶
سازش میپسندید	سیمین بهبهانی	۱۴۶
ترانه وفا	کریم پیکار	۱۴۶
در بند ان نیم که موزون نگفته ام	اداره	۱۴۷
شعر و زن	دکتورمحمود افشار یزدی	۱۴۷
گم شده یافت شد	اداره	۱۴۹
هاشمیان راست میگوید	فتح محمد منتظر	۱۴۹
مخمس شیون بر غزل کلیم		۱۴۹
نق نق مادرکلانها	احمد شاه علم	۱۵۰
کهنه کتابم	احمد شاه علم	۱۵۰
بیاد یار و دیار	محمد اسحق نگارگر (در پشتی مجله)	

بخش دینی و تربیتی

عنوان	نویسنده	صفحه
غذای تفکر	اداره	۱۵۱
ملاحظاتی پیرامون تئوری دانش/ترجمه	اداره	۱۵۱
تبصره بالای برخی ازنکات تئوری دانش	عبدالله سمندرغوریانی	۱۵۴
اندر حقیقت معراج	احسان الله کهگدای	۱۵۹
نتیجه این حکایت	اداره	۱۶۵
تقاضای صدور فتوی	محبوبالله فیاض	۱۶۵
تجویز توبه و استغفار	الحاج عبدالله	۱۶۵

بخش نقد ومعرفی آثار

عنوان	نویسنده	صفحه
تقریظ: کمونزم در ایینه حقیقت	الحاج عبدالرحیم غفوری	۱۶۶
روزهای چون شب تاریك (قسمت چارم)	دکتور قاسم فاضلی	۱۶۷

HISTORICAL AND POLITICAL

Who's Who of Afghanistan

by

LUDWIG W. ADAMEC Ph. D.

کتاب آدمک:

هو از هو ۱۹۷۵

(رجال افغانستان)

و شجرهٔ خاندانها

چند نسخه برای

فروش حاضر است

بقیمت ۵۵ دالر

مراجع فروش مجله

در لاس انجلس

1. Hamid Siddiq
   International Market
   13460 Hawthorne Blvd.
   Hawthorne, CA 90250
   Phone: (310) 676 1482

2. Ariana Rugs & Kilims
   859 N.La Cienaga Blvd.
   Los Angeles, CA 90069
   (213) 652 - 6010

«یار در خانه و ما گرد جهان میگردیم»

محترمه میرمن‌بهار سعید سراینده منظومهٔ ((بی تو)) که بعد از نشر آن در شماره بیستم آیینه افغانستان توصیف هایی کمایی کرده است (بخش ادبیات شماره ۲۲/۲۱ دیده شود) درامریکا زندگی دارد ودرین اواخر یکروز صحبت شان میسر گردید. وی ازفارغان پوهنحی ادبیات (رشته ژورنالزم) بوده تحصیلات مافوق لیسانس را در دانشگاه تهران در رشته زبان و ادبیات دری تکمیل وماستری گرفته وبعد از استیلای کمونستی آواره شده است.

میرمن بهارسعید سرگذشت منظومه ((بی تو)) را اینطور بیان کرد: این منظومه را حدود بیست سال قبل درکابل سروده و درمحفلی که سفیر ایران نیز حضور داشت به تشویق داکتر جاوید رئیس پوهنتون وقت خوانده‌بودم. سفیر ایران از آن یك کاپی گرفت و پسانتر درمجلهٔ یغما چاپ شد و سپس شادروان دکتور محمود افشار یزدی دراثر خود بعنوان ((گفتار ادبی)) دربخش (تحول و تجدد شعر) آنرا منحیث نمونه اقتباس کرد. اینك عین متن بملاحظه هموطنان تقدیم میشود:

***

پیش‌از آنکه این گفتار بپایان برسد، میخواهم یك چکامهٔ زیبا، تراوش طبع یك گویندهٔ افغان را، که در مجلهٔ یغما (آبان ۱۳۵۲) چاپ شده و به این‌گفتار و فصلهای بعد مربوط است نقل نمایم. سرایندهٔ این قصیده که بانوئی میباشد باصطلاح‌امروز «سنت‌شکنی» کرده اما «قالب شکنی» نکرده‌است. دراین‌منظومه نشان دادهاست‌که میتوان با اصول واسلوب وقالب ادبی رایج هرگونه مطلب تازه‌ای را بنظم‌آورد، زیرا مطلبش تازگی دارد. اما، رعایت‌کردن وزن وقافیه و تسلسل مطلب در شعرمشکل‌است وکار هرکس نیست. شعربی‌وزن وقافیه وبدون «معنی» گفتن آسان‌است. بهمین‌جهت هم اگر سابق ده‌نفر شاعر سرشناس داشتیم، امروز صدها «شاعر» داریم‌که‌اشعارشان درجرائد ومجلات هفتگی طهران وشهرستانها چاپ میشود. میخواهم بدانم‌کدام یك ازقطعات «تازه‌گویان» ایران که بهشیوه‌های نو گفته‌اند به‌خوش‌آهنگی، زیبائی، لطافت، نزاکت، بامعنی ومطلب‌دارتر ازاین قصیده است. گویندهٔ این اشعار با تراوش طبع بکرخود نشان میدهدکه درافغانستان، که زادگاه وگهوارهٔ پرورش شعردری بوده است، بگفتهٔ جمال‌الدین اصفهانی هنوز گویندگانی‌هستند (که‌قوت ناطقه مدد ازایشان برد).

***

برگزیدهٔ یك چکامه

بی‌تو!...

بی تو یکشب دختر رؤیا شدم   چون خیال شاعران زیبا شدم
در دل نازك لباسی از حریر   سخت باب خواهش دلها شدم
خوش‌تراش اندام و در آن پیرهن   چون شراب عشق در مینا شدم
زآنکه پیدا بد ز چاك پیرهن   عشق‌انگیز و هوس‌افزا شدم

. . . .

با دو چشم جادوی مخمور خویش   صد میستان مستی و صهبا شدم
با نگاهی مست و مژگانی بلند   معبد هر دیدهٔ بینا شدم
مو پریشان چهره‌ام شعرآفرین   دختر افسانهٔ شبها شدم

. . . .

تا که در آئینه دیدم خویش را   کانچنان دلخواه و بی‌همتا شدم
از فسوس «بی‌توئی» دادی زدم   کز چه من زیبا چنین بیجا شدم
تو نبودی، تا بدیدم بی توام   در دل اندیشه‌ها تنها شدم
تو نبودی تا بگوئی: «نازنین   تشنهٔ بی تاب آن لبها شدم»
تو نبودی تا بگوئی: «چشم تو   گردشی دارد که درسودا شدم»
تو نبودی تا ز تاب گیسویم   گوئیم: «آشفته و شیدا شدم»

. . . .

تو نبودی تا ز موج دامنم   باز گوئی: «عشق را دریا شدم»
تو نبودی، کز تراش پیکرم   مرد پیکرساز را رؤیا شدم
تو نبودی تا که گوئی «عشق من   من فدای آن قد و بالا شدم»
تو نبودی تا که گوئی «کشتهٔ   آن کمر باریك مه سیما شدم»
تو نبودی، وای! آنشب در برم   تا که گوئی: «فارغ از فردا شدم»
تو نبودی، تو نبودی . . . .

***

بی‌تو اینهارا بمن آئینه گفت   سخت با آئینه در غوغا شدم
گفتمش: خامش! ز حسنم دم مزن   خشمگین زین وصف بی معنا شدم
گفت: «از این خشم، زیباتر شدی،»   خشم افزون گشت و بی پروا شدم
آنچنان بشکستم آن آئینه را   کز دلش نابود و ناپیدا شدم
با امیدت یم تنهائیم نیست،   هست اگر، جز رنج زیبائیم نیست

(ص ۳۹۱ – ۳۹۳)

محترمه میرمن بهار سعید دوبهاریه با ئینهٔ افغانستان اهدا کرده است که ذیلا تقدیم میگردد:

بی بهار

چه بهار؟ ای بهاران! طرب بهارما نیست
زنشاط صبح عالم نفسی بکار ما نیست

نه هوای جلوه دارد رخ و رنگ خرمی ها
گل سرخ بلخ و راهی بره مزا رما نیست

نه سمن نه نسترن ها، نه پرند ارغوان‌ها
که چنین ز ره رسیدن گذرنگا رما نیست

نه بهار صبح نارنج ونه شام راز شب بو
نکند که چشم نرگس دگر انتظا رما نیست.

آه لاله های عاشق به شگوفه ها بگوئید
به تن خزان گرفته سر لاله زا رما نیست

وطنم! به جلوه زار تو چه حسرتم؟! دریغا!
که فسردگی بهارتو کم از بهار ما نیست

بهار عشق

به پیشگاه بهار دستهای من راهیست
خیال چیدن عشق ترا گمان زده ام
به شاخه های تر وخوش تراش انگشتم
نمای نسترن و رنگ ارغوان زده ام.

میآیم از چمن دستهای سر سبزت
ز راه فصل شباب دو بازویت گذرم
به سخره های طلای ضخیم شانهٔ تو
چو برق دور فلك شعله افتم و نروم.

به صبح تازگیی پیکر علف بیزت
نهان ز شبنم و شب بوسه های تر بارم
لبان لاله یی و وحشی عطش ها را
به جنگل سیهٔ سینهٔ تو میکارم.

لبان من به رگان تو ریشه خواهند کرد
جوانه ها، بته ها، ساقه زارها که دمید
به گلشن دل تو آشیانه میگیرم
بهار عشق ترا غنچه غنچه خواهم چید.

مشاعره

رباعی ارسالی هموطن ما جناب آقای نواب از المان که در شماره ۲۲/۲۱ با قتراح و مشاعره گذاشته شده بود ازجانب یکعده هموطنان استقبال شده که اینک به ترتیب نوبت وصول نشر میشوند:

محترم عزیزاحمد نوری (مهاجر افغان)

مادر میهن

کسیکه پیرو شیطان شد و زهی خرخویش
نه قدر مادر وخواهر نهد نه همسرخویش

وطن اگرچه بود زادگاه و مام کسی
چو پستی پیشه کند، داده مادرخویش

بجای باده بنوشد ز خون مردم خود
بجام اجنبی ریزد زخون خواهرخویش

برای جیفهٔ دنیا چو سگ کند حمله
ز پای وطندار گیرد و برادر خویش

کسی که شد حیوان و بلکه بدتر از آن
فگنده تاج کرامت، نهاده گوهرخویش

چه کرد پرچمی دون و خلقی منحوس
فروخت میهن خود بر رفیق کافر خویش

ز خون بیگنهان دست و پنجه اش رنگین
که کرده دامن عصمت سیاه و منظرخویش

ولی، کنام دلیران نبود لقمه چرب
گلوء روس گرفت و فتاد بر سر خویش

کنون ز دست منافق خراب و بربادیم
نموده برهمه کس آشکار جوهرخویش

چنانکه رفته ز میدان سپاه آن نمرود
رسند دون صفتان هم، چنان بکیفر خویش

محترم محمد عظیم - از کانادا

عشق وطن

به بحر عشق هر آنکو فگند، لنگر خویش
سکون صخره نجوید، زاصل وگوهر خویش
به اوج مسند هفت آسمان، گذارد پای
کسی که در سر عشق وطن نهد، سرخویش

محترم رازق فانی - از ساندیاگو

شهپر شکسته

به شاهباز بگویید باز کن پرخویش
به زیر بال فرو از چه برده یی سرخویش

به آشیان عقابان دوباره خواهی رفت
گر اعتماد کنی برشکسته شهپرخویش

کشور دلها

کسی که کشور دلها نساخت کشورخویش
کسی که مام وطن را نخواند مادرخویش

منش نه شاه بخوانم، نه راهبر، نه امیر
به مهر وماه رساند اگرکه افسرخویش

محترم میرزمان الدین مصلح ازآسترالیا

باج ریش و بروت

نداشت حرمتی اصلا برای مادر خویش
که داشت غیر روا درحریم کشورخویش

گذاشت پا بسر آبرو که باخت وطن
ز جهل بیخت نگونبخت خاک برسر خویش

فروخت پیچه ی مام از غرور نادانی
کسیکه داد بغیر او زمام کشور خویش

به گپ روس و ایادی او مکن باور
نداده اند بیك شب تغییر باور خویش

یقین بدار تو این روس هفت سر دارد
نهد بهر سری هرچند گاه افسرخویش

گر ائتلاف بود شرط با عوامل روس
مخوان تو صلح بخوان اهانتی برخویش

ز جبر باج بروت است و ریش هجرت او
مهاجر است، فراری مخوان برادرخویش

خوشا بهمت آن مرد راه آزادی
که ریخت خون خود و وانمود جوهرخویش

بود نه برف بدامان کوهسار وطن
برای وحدت ما پهن کرده چادرخویش

کُشد هزار ویك امید در دل مادر
کشد بروی برادر کسیکه خنجر خویش

مده تو دل به کسی مصلحا نمی بینی
که هست هرکسی درین زمانه دلبرخویش

کلاتین - وکتوریا استرالیا ۲۶ فروری ۹۲

عید مبارک

تشخیص دادن کار ساده نیست. افغانستان بخواهد یا نخواهد ناگزیر بسراسیمگی حکومات آسیای میانه که تازه همجوار ما شده اند بی تفاوت و بی ارتباط مانده نمیتوانند.

همسایگان فعال وناقرار ما مثل پاکستان وایران از شروع حوادث وفاجعه افغانستان آتش را پکه زده و شعله ها را فروزان حفظ کرده اند. کنون که صحبت از قطع جنگ وصلح شنیده میشود، آنها به تعین سرنوشت ما چهار چشم نگران اند و بهرگونه انگشت زدن ها ونمك پاشیدنها روی زخمهای خونین میهن ما، مبادرت میورزند وماشین دپلوماسی تفتین انگیز شان بمنظور فلج ساختن اعاده یك افغانستان آزاد و متکی بخود در ساحات ملی و بین المللی، در حرکت وتلاش بوده حتی تا سرحد تجزیه افغانستان مساعی دامنه داری را براه انداخته اند. اتخاذ این اعمال زشت آنها درقبال مسأله صلح افغانستان شاید ازنظر خود شان مشروع خوانده شود اما این همه شعبده بازیهای پیگیر در برابر یك همسایه هم کیش و همدین شان قابل تاسف زیاد است.

دو ابر قدرت جانخوار مثل روس و انگلیس که پارچه پارچه خاکهای افغانستان را بلعیده بودند کنون دیگر در اطراف و حواشی ما وجود ندارند. زمینهای اشغال شده را مانند سرمایه ها و آثار مفاخرما برده نتوانستند، کنون سرزمین های مال و ملك اصلی و تاریخی افغانستان باید ازطرف همسایگان فعلی مسترد گردد بطوری که سرزمینهای خود شان را استعمارگران مسترد کردند.

افغانستان بعد ازین کشور "حد فاصل" بین دو ابر قدرت نمیباشد. انگلیس ها ازهند رخت بر بستند و هند به هندیها و پنجاب به سند و پاکستان تعلق گرفت. مسلما سرزمینهای پشتون وبلوچ خیز نیز باید بمالك اصلی مسترد گردد ونظیر آن مرو و پنجده و سیستان نیز سرزمینهای افغانستان است. ما باین اصل معتقد هستیم که حق گرفته میشود، بهرحال پاکستان، ایران و همسایگان شمال و شمال غرب ما از ملت افغانستان بدهکاراند وباید بحیث همسایگان خوش معامله رفتار کنند. ماقبل ازدعوی حقوق سرزمینهای از کف برآمده لازم است بمنظور اعاده صلح سرتاسری وطن ما منهمك باشیم زیرا پاکستان و ایران در کمین اند وآرزو ندارند یك افغانستان نیرومند ازهمچو ملت شجاع که با ابرقدرتها پنجه نرم کرده در همجواری شان در کمال صلح و آرامی قرار داشته باشد.

محمد ظاهرخان شاه سابق افغانستان که یك سیاستمدار آزموده و مورد احترام واعتبار مردم خوداست با حکومات کشورهای امریکا، روسیه، پاکستان و احیانا ایران و کابل و سازمان ملل متحد وبرخی از حکومتهای ذیعلاقه دیگر مذاکرات وتماسهای دپلوماسی را درچارچوب ایجابات انجام داده خواهدبود، درینصورت طرزدید وبرداشت شاه نسبت بگره معضله های افغانستان تا کسانیکه ازجریان حوادث بیرون اند تفاوتها ومغایرتهای زیاد دارد، زیرا ما از بیرون روی جریان مواج مساله افغانستان فکرمیکنیم و شاه که در معرکه سیاست افتیده پروبلمها را لمس میکند. یکی از پروبلمهایی که بنظر اینجانب قابل توجه است، شیوه هایبه تعلل وتاخیر تماس گرفتن های امریکا برسرمساله صلح افغانستان است. ناگفته نگذاریم و گله آمیز یادآور شویم که این اندك بی تفاوتی قصر سفید مثل یك مرض مزمن سیاسی جزءطبیعت سیاسی و برخوردهای دپلوماسی اش شده. البته ازتاریخ تجاوز شوروی درافغانستان تا آنگاه که ازسرحدات شمال بیرون انداخته شدند ملت افغانستان پای مردی امریکا را فراموش نخواهد کرد، اما از بی تفاوتی های کنونی اش دوستانه یاد کردیم و یا شایدمعضله افغانستان را نیز بکارگاه رنگ آمیزی منطقه انداخته اند که در آنصورت دیده شود کی و با چه رنگ بوقلمون از کارگاه درخواهد آمد.

جناب محمد ظاهرخان شاه سابق پوره میدانند که حکومت های پاکستان، ایران، سرگروپهای افراطی پشاور و داکتر نجیب الله هر آنچه راجع بصلح افغانستان میگویند وازطریق رسانه های گروپی انتشار می یابد درواقعیت امر به آن صادق نیستند، زیرا منافع کنونی شان را صلح کامل تامین نمیکند.

حکومت آخند های ایران آمدن دوباره شاه سابق را در افغانستان آینده بخاطر ادعای فرزند شهنشاه آریا مهر باین مفهوم رد مینمایند که فکر میکنند باصطلاح "پیر مردن آسان ولی رخنهٔ مرگ باز میشود". پاکستان مساعی وتلاش بیدریغ داشته وخواهد داشت تا از سران گروپهای بنیاد گرا رابحیث دست نشاندهٔ خود در افغانستان آینده بقدرت رساند (همه را مار میگزد ما را بقهٔ کور).

نجیب الله مرگ مطلق حزب خود را درتغیر بنیادی سیاست در افغانستان میخواند انتخابات آزاد و ترکیب حکومت از نمایندگان واقعی مردم و بپا ایستاده شدن دولتی متکی با نیروی ملت دشمنان وطن را از همین حالا میلرزانند لهذا هریك ازین سه گروه و یا سه فکت خطرناك ازطرق و راه های سیاسی و تماسهای دپلوماسی جهان غرب و کشورهای ذیعلاقه و ملل متحد و احیانا امریکا را سرمسئله حل قضایای افغانستان وسوسه کرده و به تعلل و تاخیر و بعضا به تذبذب وا داشته اند.

چون سیاستوزین شاه سابق افغانستان تاهمین دقایق خیلی در لفافه می جنبد، سیمای آن برای علاقه مندان ومنتظرین وآنانیکه کاسه صبرشان لبریز شده، وضاحت چندان ندارد. ما نمیدانیم فشارهای بیرونی وزین و سنگین روی شانه هایشان لنگر انداخته و یا .... دل ناخواه و عذر بسیار دارند. اما درهرحال به تعویق افتادن پروسهٔ صلح از طرق سیاسی در افغانستان بصورت همه جانبه بنفع افغانها و افغانستان نبوده برعکس آب به آسیاب دشمن میریزد. انجام. دهلی. س. شقایق.

دو رباعی از محترم میرزمان الدین مصلح

نوکران روس

کردند به روس پیشکش کشور خویش
تا روس شمارشان کند نوکر خویش

شد روس به باند پرچم وخلق سوار
آنسان که کس سوار گردد خرخویش

نا اهل و نامرد

بگرفته بلند وپست بیجا سرخویش
کرداست نمودار رخ منکر خویش

نا اهل زمام ملك را داد به روس
نا مرد فروخت پیچه ی مادر خویش

بملاحظه صفحه ۱۳۷ شماره ۲۲/۲۱ درمورد غور وملاحظه اشعاریکه بشکل مشاعره سروده میشود دانشمندان اتی را منحیث هیات قضاوت معرفی میدارم : (۱) پوهاند دکتور جاوید (۲) دکتور علی رضوی (۳) دکتور سید مخدوم رهین (٤) دکتورنگارگر (٥) دکتور سلطان حمید سلطان تا باشد نظریات باقی هموطنان محترم چه خواهدبود ...
مورخ ۳ مارچ ۹۲ خلیل الله باختری ـها مبورگ

برادرمحترم باختری صاحب ـ پیشنهاد د شما موردتائیداست فقط ادرس استادجاوید راکه درلندن میباشند باید بدست آورم و اوشانرا درجریان بگذارم . امیداست این پنج دانشمند ازموافقت خود باین اداره اطلاع بدهند. علاوتا سه استاد موسپید دیگر یعنی جناب محترم عبدالرحمن پژواك و جناب محترم محمد یوسف ائینه وجناب محترم محمدظاهر هاتف را پیشنهاد میکنم که امیداست قبول فرمایند .

نمیدانم هموطنان درمورد شاعرانیکه درین مشاعره اشتراك نورزیده یانمیورزند چه قضاوت میکنند ـ این دعوت حق وطن است و ما بخاطر حق وطن برای یك مدت اشعار شانرا نشر نخواهیم کرد. (اداره)

تصحیح ضروری : به تجویز جناب استاد پژواك :

در قطعه شعر منتشره درشماره مسلسل ۲۲/۲۱ دسامبر ۹۱ جنوری ۹۲ (ص ۱٤۳) بیت آخر چنین چاپ شده است :

آری "زن" و "زرم" تنها گذاشتند
تنها "عمل" به همرهی ما گذاشتند

بشکل فوق مصرع اول سکته دارد و از وزن خارج است . درمصرع دوم کلمه " گذاشتند " تکرار است . بعبارت دیگر درمصرع اول سکته غیر ملیح یعنی قبیح است و در مصرع دوم تکرار حسن نیست یعنی تکرار قبیح است و جایز نیست . صورت صحیح قرار ذیل است :

آری " زن " و " زرم "چو به تنها گذاشتند
تنها " عمل " به همرهی ما گماشتند

همچنان دربیت ذیل(صفحه ۱٤۲) :

گیسو و موی بر کنم و مویه سر کنم
با هرکه رو برو شوم نوحه سرکنم

در مصرع دوم باید تصحیح باین صورت شود :

باهرکی روبروی شوم نوحه سر کنم .

آیینه افغانستان دمرحوم محمدشرف تنهیوال دشهادت په مناسبت دسپیدی مجلی سره په گدون دده درنې کورنی او خصوصا محترم وطنوال حکیم تنهیوال صاحب ته پاتااو تسلیت وړاندی کوی :

اقتباس ازمجله « سپیدی

حاجی محمد شرف تنهیوال یو تحصیلیافته او منور ځوان وچې دگردیز په وروستیو عملیاتو کښې شهید شو. انا لله وانا الیه راجعون.

د سپیدۍ مجلې کار کوونکي د سپیدۍ له درانه همکار حکیم تنهیوال او د دوی له درنې کورنی سره په دې درانه غم کښې ځانونه شریك بولي ، د زړهٔ لهٔ کومې خواخوږي ورسره ښيي او د شهید محمد شرف په یاد دا ویرنې خپروي.

محمد عارف غروال

ویرنه

زړه مازدیګر و چې د غرونو پهٔ سرلمرپریوتو
رسره جوخت د حق سنګر کښې می دلبرپریو تو
دغرونو باز وهره خوا به یې حملې کولی
د دین پهٔ مینه شین زمری می د سنګرپریوتو
د تکبیر چیغو به یې ځمکه او اسمان لړزول
ځوان مجاهد دمجاهدوسرلښکر پر یوتو
دخدای پهٔ لارکښې یې دخدای پهٔ مینه جنګ کولو
د دین سپاهي او د وطن توروزن عسکرپریوتو
وینې د تن یې د وطن لهٔ پاره وښندلې
دپلار امسا او دادې دزړګي سرپریوتو

ابدي ژوند یې د ابد لهٔ پاره وګټهلو
دروڼ سبا لهٔ پاره ستوری د سحر پریوتو
دیادګار ځلی یې شوپاتی د وطن پهٔ لمن
د حق پهٔ لار کښې شولوګی او خاکستر پریوتو
د تن جامې یې شوې کفن دِسترارمان پهٔ هېله
چې خپل وطن پرې نازېدوهغه بشر پریوتو
د غرو زمریان چې پهٔ سروتو باندې لوبې کوي،
ځکه غرواله ستا پهٔ شعر یې اثر پریوتو

وطن که همچو گُلَم پرورانده در برخویش
کنون چگونه خیالش برانم ازسرخویش

ز آب و خاک و هوایش گرفته ام نیرو
زمان زمان چو نظر میکنم به پیکرخویش

از اوست یافته ام ناز ونعمت بسیار
از او گرفته‌ام این زیب وزینت وفرخویش

کنون که دور ز آغوش او شدم دارم
بیاد حسرت وی، خارغم به بسترخویش

مسلم آنکه وطندوستی ز ایمانست
مر این روایت، خوش دارم از پیمبرخویش

وطن از آنِ منست و منم از آنِ وطن
فدا کنم برهش جان وتن، سر وزرخویش

وطن که محور جاه وجلال وحشمت بود
که داشت شوکت وشان و شکوه درخورخویش

به شرق و غرب و شمال و جنوب وسعت داشت
به یُمن همت مردان نام آورخویش

محب عالی و دانی بناخن تدبیر
مطاع طاغی و باغی بزور خنجرخویش

عروس حجلهٔ ناز عفاف و عصمت بود
نشان نداده به بیگانه نوک چادرخویش

فغان که قدر وطن ناکسان ندانستند
فروختند ترا در بهای ساغرخویش

ترا معاوضه کردند چند تنِ طماع
که تا بطق بریزند شیر وشکرخویش

بدشمن وطن و دین ما، کمونستان
بافتخار سپردند خاک و منظر خویش

یقینِ بنده که این بدرگان همه بودند
جدا ز نطفهٔ اصل و خطا بگوهر خویش

وگرنه کیست که این داغ ننگ و بدنامی
کند قبول بدامان پاک کشور خویش

تعجب است که این دسته نا مسلمانان
چرا شدند بفرمان نفس کافر خویش

محترم استاد محمد طاهر هاتف

چه ذلت است و دنائت که زادگان وطن
بدست غیر دهند حکم ملک ولشکرخویش

چه بدعت است که غیر از همین سبک عقلان
بعمر کس نپذیرفته خصم یاورخویش

شکار ناخلفانِ خود است، مام وطن
(۱) چو آن عقاب که در تیر دیدشهپرخویش

دریغ و درد که این بدرگان هنوز وهنوز
گرفته اند پی کار شرم آور خویش

بحکم آنکه جزای عمل حقست (هاتف)
بود که زود رسد مفسدان بکیفر خویش

قطعهٔ دوم

بمان حقوق وطن را تو دربرا برخویش
سزد که خود شوی از روی عدلدا ورخویش

چه کرده است وطن با تو درشهور وسنین
چه کرده یی تو با ین غمگسا روغمخورخویش!

ترا بمهر درآغوش خویشتن پرورد
چو آن صدف که بدل جای دادگوهرخویش

ترا بزینت علم وهنر مزین کرد
ز تو دریغ نفرمود سیم یا زرخویش

سزاست آنکه، بدانیش ماه واخترخود
رواست آنکه بخوانیش شاه وقیصرخویش

بجا بود که دهی دل براوچو دلشدگان
سزد که سجده کنی عاشقانه دلبرخویش

ز بهر آنکه پرستش کنی، بگو بجهان
نشان دهد ز وطن سرزمین بهتر خویش!

ترا چو حور بباغ بهشت خود جاداد
بسایه های روان پرور صنوبر خویش

مشام جان ترا تازه کرده است مدام
ز فیض نفخهٔ جان بخش روح‌پرورخویش

تفو به مشرب آن ناسپاس بدکه داد
بخاطر خُم وخمخانه خلد وکوثرخویش

مربوط بهمین موضوع دورباعی

بیا، دمی بگریبان فرو ببر سرخویش
چنانکه سهل تو دادی ز دست مفخرخویش

بدشت زاغ و زغن، درچمن چکاوک وسار
ز دست می ندهد آشیانهٔ پرخویش

مر این رواج هنود است تا عروس رود
بملک و مال و زر و سیم نزدشوهرخویش

وطن سپرد به بیگانه آن یکی ملحد
چو هندویی که سپارد جهیزدخترخویش

- - - - - - - - - - - - - -

(۱) چو نیک نظر کرد پرخویش در آن دید
گفتا زکه نالیم که از ماست که برماست
(پروین اعتصامی)

به سلسله اقتراح

شعر از محمد کریم نفرتی

به کشوریکه شهامت گزیده رهبرِ خویش — گُل شجاعت و حرمت نهاده بر سر خویش
قیام ملت افغان بطارم افلاک — نگاشت برخط طُغرا جهاد اکبر خویش
اساس نیستی بولشویک های کثیف — گذاشت ملت افغان بخون خنجر خویش
زپست پایگی — خلقی و پرچمی هردو — بدست غیر سپردند خاک مادر خویش
مگر مجاهد افغان سپاه سُرخان را — کشید از وطن خود بنوک خنجر خویش
ببام طارم خُضرا به اهتزاز آورد — لُوای حریتِ جاودانِ کشور خویش
زیمن لطف عمیمش خدای هستی ها — نوشت نام چنین غازیان به دفتر خویش
شهید راه وطن با مَلَک زند پهلو — از آنکه راه شهادت گزید مَعبر خویش
بزندگانی ما بازی کار آسان نیست — همیشه باخت عدُو این قُمارِ بی‌برِ خویش

ردیف صبح بهار است نفرتی شب تو
اگر شمیم وطن حس کنی به بستر خویش

خود کش بیگانه پرور

محترم فتح محمد منتظر (آسمایی)

نکرده خودنگری تکیه جزبگوهر خویش
عقاب تکیه ندارد به غیر شهپر خویش

بنورماه چه نازد فلک که عاریتست
ولی جهان همه نازد بمهرانور خویش

فغان زخودکش بیگانه پرور مجنون
بخون خلق چه رنگین نمود افسر خویش

ز دست جیره خور خصم بدگهر فریاد
که خیره رای بخون غرق کرده کشور خویش

زمن بگو به (نجیب) از وفا چه میلافی
بمیل خصم بریدی سر برادر خویش

به عشق ثروت وقدرت مکن وطن لیلام
که هیچکس نکند اینچنین بمادر خویش

غنای باطن ما (منتظر) زفقر آراست
نهاده ایم از آن تاج فخر بر سر خویش

۲۷ مارچ ۱۹۹۲ – کالیفورنیا

محترم غلام محمد اعظمی (از باب تشوتی)

یادی ازاهدان ریایی

بزیر گنبد دستار تا جاروب ریش هستش
ز عشق مه جبینان خاطری دایم پریش هستش

ز عجز احمقان محفوظ دایم از لب ساغر
نه بیم ~~از محتسب نی تهمتی~~ از قوم وخویش هستش

ز لاحول ریا با سبحه بندد شاخ منکر را
نگاه در جذب مهرویان ز مقناطیس بیشر هستش

بظاهر تسبیح وتحلیل وذکر حق بلب جاری
بخلوت چون رود بدتر زلوطی خلق وکیش هستش

چه خوش در کشور تاریک زاهد زندگی دارد
نه تعقیب از عسس نی ازربان خلق نیش هستش

نه از خوف عمل چون ما کند اندیشهٔ عقبی
چه از نقد نوا منهاره امید پیش هستش

بود خوش پیشه اما رندی وادراک میخواهد
نه هر خرمیکشد رولی که در خورگاو میش هستش

ندارد اعظمی تقصیر این مشت ریاکاران
سزای خویش میبا بدقومی که جهل درپیش هستش

گلندل – کلفورنیا ۲۲ نوامبر ۹۱

خلیل الله بهجوری

قدردانی ازمقام والای مجاهد فی سبیل الله

به میدان عمل چون امتحان شد — مجاهد سرفراز و قهرمان شد
صدا و نعره ی الله اکبر — چنان برخاست که تا برآسمان شد
مسلمان زادگان آزادگانند — به گیتی این حقیقت هم عیان شد
~~قلم~~ غرورش و بازوی قشونش — شکست و ذره گشت و ناتوان شد
فرو افتاده تا دیوار برلین — زبان خلق عالم در بیان شد
تمام ملت دنیا به پا خاست — یکی در ناله دیگر در فغان شد
نجات از قید و بیداد کمونست — جهان میخواست و آخر آنچنان شد
به مردم درس غیرت رابیاموخت — مجاهد هادی عصر و زمان شد

وطن قربان بلخ و باخترت من
چو نامت درج تاریخ جهان شد

شکست سومین سالگرد شکست قشون سرخ در وطن عزیز ما که مصادف به ۲۶ دلو ۱۳۷۰ بوده غرض نشر به مجله وزین آئینه افغانستان اهدا میشود [signature] باختری

با عرض حرمت خلیل الله باختری ۳-۳-۱۹۹۲ هامبورگ

سخن اهل دل را نباید انکار کرد 133

محترم عبدالاحد (واحد) از دهلی

بنام پروردگار بخشاینده مهربان

بجواب ادعای بدور از انصاف وکرده بدور از ادب آقای حسین آهی

مقاله ای را که تحت عنوان ((بیدل خود موسس یک مکتب خاص است)) در شماره بیستم آیینه افغانستان (ص ۱۲٤) نشر شده بود خواندم و سراپا مورد تائید است . منتهی در موردگنجانیدن غزلهائیکه دراثر سعی وتلاش های مرحوم حافظ نورمحمد (کهگدای) در کلیات چهارجلده طبع کابل نظر شما چنان بوده است که انرا خدمت عالی و ارمغان عالم ادب یاد فرموده اید قدری قابل سوال است (۱) • چون در مدت بیست سال گذشته که این حقیر در مجالس یاد وبود اثار حضرت ابوالمعانی (بیدل) رح که در روز های پنجشنبه در حجره شخصی استاد محترم و بزرگوار محمد عبدالحمید (اسیر) مشهور به قندی اغا در کابل حاضر میبودم و در انجا ابیات هوش تسخیر و نثر های دلپذیر استاد سخن عارف کامل ابوالمعانی عبدالقادر بیدل رح مورد بحث و تفسیر های صوفیانه قرار میگرفت همواره از دیدگاه تحقیق کلیات چاپ بمبئی را که در یک مجلد است و حدود ۱۱۱ سال قبل بچاپ رسیده است با کلیات طبع کابل مقابله می نمودیم و شاهد بودم که در بسیاری موارد سهو های طباعتی وتصرفات عمدی را نیز بر میخوردیم و همچنان اکثریت مطلق غزلهائیکه دارای نشان ستاره بوده و از روی اثار خطی جمع اوری شده و شامل دیوان ابوالمعانی ساخته شده اند با یک نگاه ژرف میتوان فهمید که بهیچ صورت دارای مشخصه های کلام ابوالمعانی نبوده نه ازدیدگاه سبک نه از دیدگاه محتوی هیچ مشابهتی به اهنگ رسای کلام بیدلی به نمیرسانند. بسیار عذرمیخواهم که من در حال حاضر دو سال است که از وطن دور شده ام و در دهلی بسر میبرم و فقط یک جلد کلیات چاپ بمبئی در دسترس دارم و کاپی کلیات چهار جلده چاپ کابل را ندارم که میتوانستم موضوع متذکره را بامثال مشخص و مواخذ ان خدمت شما عرض میکردم • البته در صورتی که مایل باشند درین مورد در اینده بخواست الهی با شما مکاتبه من دوام خواهد داشت • باقی تمام موضوعاتی که در مقاله گنجانیده اید کاملا جنبه های علمی و تحقیقی را در برداشته ویقین کامل دارم که مورد تائید و پذیرش اهل ادب و اهل نظر خواهد بود. اما اینکه مورد قبول و تائید اقای اهی نیز واقع خواهد شد یا خیر چون ایشان طوریکه خود شان هم گفته اند نه مرد تحقیق است و نه اهل زبان و شعر لذا باخالی بودن ازین دو صفت فهم انچه شما نیز تحریر فرموده اید دشوار به نظر میرسد.

فلهذا این حقیر با تائید متن مقاله شما استادمحترم هاشمیان از اقای حسین اهی ارزومندم تا این مقاله شما را بتوجه مطالعه فرموده وبه نارسایی های خویش در مورد شناخت سبک و اشعار حضرت ابوالمعانی متوجه شده و ناشر محترم در مورد پامال نمودن حق چاپ و حق اقتباس پی برده و منبعد بدون سررشته و دانش کافی در مورد هیچ کاری و مسلکی اقدام نفرمایند تا اشتباهات بیشتری را مرتکب نگردیده و مخلوق پروردگار را براه خطا دعوت ننموده باشند. و اینک عرض مختصری از این حقیر سراپا تقصیر در جواب اقای حسین اهی :

اگر مخاطبم اهل قلم میبود وبزبان شعر و ادب دسترسی کافی میداشت بهمین چند بیت که اسم گوینده اش فراموشم گردیده است اکتفا مینمودم :

گر کسی سوی مه فشاند تُف	یا کند برچراغ انجم پُف
روی خود را زتف بیالاید	وز پف انفاس خویش فرساید
ورنه در آسمان مه و انجم	فارغند از تف و پف مردم

بهرحال نبرای اینکه ولایت و کمال سخنوری عارف کامل ابوالمعانی بیدل رح نیز برای اقای اهی به ثبوت رسیده باشد جواب این بی خبری و بی ادبی را نیز از لابلای کلام بی بدیل حضرت ابوالمعانی برایشان تحریر میدارم. اما قبل از اینکه بجواب ایشان پرداخته شود لازم پنداشته میشود تاکمی روشنی در باره فرق بین عوام و خواص و اخص الخاص انداخته شود تا اقای اهی بدانند که مردم یعنی بنی نوع انسان چند فرقه و دسته اند و ایشان از کدام دسته و فرقه بوده و ابوالمعانی بیدل مربوط بکدام دسته و فرقه مردم میگردند. توجه محترم اهی را متن فوتو کاپی شده از اثری بنام (نفحات الانس من حضرات القدس) مولانا نورالدین عبدالرحمن جامی رح که خوشبختانه در ایران بچاپ رسیده است معطوف میدارم که مطابق بایات سوره مبارک (واقعه) در قران مجید به زبانشیرین عارفانه تفسیر و تشریح فرموده اند وجای هیچ شك نیست که حضرت ابوالمعانی عبدالقادر بیدل یکی از عرفای کامل اند که برتبه غوث فرد که عالیترین مقامات تصوفی است بفضل و کرم الهی

---

(۱) انچه درحاشیه پایان صفحه ۱۲۵ شماره ۲۰ نشر شده نظر هاشمیان نبوده بلکه اقتباسیست از مقدمه یی برکلیات بیدل (جلد اول) که بقلم مرحوم استاد خلیلی نوشته شده و خدمت مرحوم حافظ نورمحمد خان کهگدای را درجمع اوری و تشخیص اشعار بیدل "ارمغان عالم ادب" خوانده اند.

فضل انسانی بر سایر حیوانات اگربه نطق محض باشد حیوان نیز در عالم اصطلاح خود بی نطقی نیست مگر آنست که حیوان ورق آهنگی که دارد برنمیگرداند و آدمی درس منطق بعلم و فصاحت میرساند. مراتب نوای حیوانی منحصر در زیر وبم مطلق است و درجات کلام انسانی بقدر لطایف موزونی شهرت سیق • امتیاز رتبهٔ خواص و عوام کالانعام به نسبت بلندی و پستی سخن است نه باعتبار بزرگی و کوچکی سر و گردن • ››

آدمی فطرتست و فطرت تام — نیست روشن مگر ز لطف کلام
لیك موزونی نفس دگر است — آن نفس نیست مطلع سحراست
گر بموزونیت دهد دشنام — مرحبا چینی از خواص وعوام
باجابت دعای ناموزون — جز به نفرین نمیشود مقرون
سرو اگر کج دمد درین گلزار — بقبول نظر ندارد بار
خاك بر فرق شمع ریخته اند — گر بموزونیش نریخته اند
نفس خلق اگر رسد بسراغ — زنگ ائینه است وباد چراغ
زین سبب کز درشتی آهنگ — لطف موزونیش نریخته رنگ
بحر صد رنگ موج وقطره شکست — آنچه موزون فتاد گوهر بست
هرکه موزون نباشد انسان نیست — فهم نیرنگ معنی آسان نیست
طبع موزون نه کسبی وعملیاست — از عطیات فیض لم یزلیست

اگر همین مقدار از فرموده های نظم و نثر ابوالمعانی را پی برده بتوانید بخوبی درخواهید یافت که بین سخن شما و کلام این بزرگوار چقدر فرق است ، بنظر این حقیر بیشتر از فاصله زمین تا آسمان، و باید متذکر شد که حضرت ابوالمعانی با قدرت شهود و فراست کامل میدانسته اند که کسانی مانند آقای آهی پیدا خواهند شد و کلام این عارف کامل را محض شعر پنداشته و شخصیت این عارف باالله را نیز در پله میزان با شعراء عوام هموزن خواهند نمود و این ناشی آزبیخبری انها خواهد بود. لذا در جایی میفرمایند :

بر رمز ازل لباس موزونی پوش — تا بیخبران کلام شاعر دانند

یعنی رمز ازل (رموز معرفت الهی) را درلباس موزونی که شعر است عرضه دار تا بیخبران آنرا کلام شاعر دانسته و التفات نکنند برای اینکه آگاهی برموز معرفت کار بیخبران و جاهلان نیست .

و درجایی دیگر نیز درغزل زیبایی بر این موضوع اشاره میفرمایند که روزگاری میرسد که مردم برای اینکه خود را بزرگ و دانشمند جلوه دهند به کاملان انکار میورزند و بر آثار سلف خط میکشند و زبان طعن دراز میکنند.

امروز ناقصان بکمالی رسیده اند — کز خود سری بحرف سلف خط کشیده اند
انکار کاملان همه رانقل مجلس است (۱) — تا کس گمان برد که بمعنی رسیده اند
این امت مسیلمه زافسون یکدو لفظ — در عرصهٔ شکست نبوت ..د و یده اند
(۲) پاس ادب مجو ز جوانان که یکقلم — از تحت و فوق، چشم ودبر ها دریده اند
از صنعت محاورهٔ لولیان فارس — هندوستانیان به تمغل خزیده اند
(۳) در خبث معنیی که تنزل دلیل اوست — لب باز کرده اند بحدیکه ریده اند
گویا عفف تراش و خموشان طپش تلاش — خورد و بزرگ یك سگ عقرب گزیده اند
(بیدل) درین مکان ز ادب دم زدن خطاست — شرمی که لولیان همه تنبك خریده اند(٤)

لازم بیادآوریست که محترم حسین آهی را بفرموده حضرت خواجه حافظ شیرازی نیز متوجه بسازیم که فرموده اند :

چو بشنوی سخن اهل دل مگو که خطاست — سخن شناس نه یی دلبرا خطا اینجاست

و همچنان متذکر باید شد که حضرت خواجه عبدالله انصاری که (شیخ الاسلام) در نفحات الانس خوانده شده اند، درجایی میفرمایند : ›› الهی هرکه را براندازی او را با ما دراندازی .›› یعنی وقتی حق سبحانه و تعالی از بنده خود اعراض مینماید زبان آن بنده به بد و رد درمورد دوستان او باز میگردد. لذا اگر محترم حسین آهی ادعای اسلامیت دارند و بخدای متعال ایمان دارند و دوستان او را تائید مینمایند باید که این حرفهای پست و بلند خویشرا که در مورد کلام وآثار عارف کامل ابوالمعانی عبدالقادر (بیدل) نوشته اند بقلم خود همه آنها را رد کرده و از بارگاه الهی و دوستانش عفو و پذیرش بخواهند خصوصا از ارواح پاك ابوالمعانی بیدل رح تا باشد که مورد بخشایش و عفو قرار گیرند و گرنه خود مختارند • بااحترام

تو حدیث مفصل بخوان ازین مجمل •

(انجنیر عبدالاحد واحد، دارای درجه ماستری مهندسی) از بیدل شناسان افغان میباشند که مدت ۲۰ سال از طقه صوفیانه بیدل شناس معروف جناب استاد عبدالحمید اسیر (مشهور به قندی اغا) مستفیض بوده و در دو دهه اخیر در محافل بیادو بود (بیدل رح) در افغانستان اشتراك داشته اند وفعلا در جهنم دهلی بحیث مهاجر در عسرت منتظر سر نوشت خود میباشند) •

دربین دستنویسی جناب اقای واحد وصفحه ٤١٠ جلد اول کلیات چاپ کابل تفاوتهای ذیل مشهوداست :
(۱) تاکس (ناکس) (۲) چشم دبرها (چشم ودبرها) که این دو را (بقضاوت خود) تصحیح کردم
(۳) تنزل (تنزه) آمده ودرست نباشد. (٤) تنبك که درزبان عامیانه (دمبك دولك ودمبك) گویند زیربغلی.

نایل آمده اند چنانکه ازین بیت شان هویدا است :

فلك عمریست دور از دوستان میداردم (بیدل) بروی صفحه آفاق بیت فرد را مانم

درحالیکه بنظر من، ما و شما هنوز در درجه عوام کالانعام قرار داریم وباید جای خود و حدود سخن خود را خوب بشناسیم .

ودرجایی ازکتب معتبر صوفیه ٔکرام برخورده ام که یقین راسه درجه است، بدین ترتیب :

١ - علم الیقین : ومثالش آنکه کسی ازراه استدلال وادراك حرارت بوجود آفتاب پی برد.

٢- عین الیقین : ومثالش آنکه کسی بمشاهده جرم آفتاب بوجود او پی برد.

٣- حق الیقین : و مثالش آنکه بمتلاشي شدن و مضمحل شدن نورچشم خود درنورآفتاب بوجود آفتاب پی برد. پس در علم الیقین معلوم ، محقق و مبین شود. در عین الیقین مشاهد ومعاین دیده شده و درحق الیقین رسم دویی ازهم مفروق گشته وازمشاهَد و مشاهِد و معایَن و معایِن برخیزد یعنی بیننده دیده شود و دیده بیننده .

و قسمیکه دیده میشود برادرما آقای حسین آهی که تاهنوز بمرتبه علم الیقین نیز نرسیده اند بدان معنی که از روی آثار حضرت ابوالمعانی بشناخت این عارف کامل نایل نگردیده اند، بسیار از جسارت کارگرفته وبزبان دور از ادب و انصاف روی آثار و کلام اهل عین الیقین بتاخت وتاز پرداخته اند که شاهد ناموزونی یك ادیب، یك انسان وبخصوص یك مسلمان است .

توجه محترم شما رابکتاب چهار عنصر ابوالمعانی در صفحه ١٣ کلیات چاپ بمبئی معطوف مینمایم که درخلال یادآورشدن شان از شرح حال حضرت شاه کلود چنین متنی را برمیخوریم :

«در بدایت اتفاق صحبت ها روزی فقیر سامع کلمات نیرنگی آیاتش بود تا دریابد که آن خمکرهٔ عالم اسرار ازچه کیفیت ~~ترنم~~ مترنم غلغله جوش است و آن قانون محفل حقیقت بچه آهنگ محرك سلسله ٔخروش. ناگاه بشارت نوای این زمزمه اش دریافت که ای هوس انتظار رموز حقایق را از دبستان اعتبار وجود بحرف و صوتی پراگنده قانع مباش .تا ممکنست به مشق موزونی خامه جهدی برتراش که هیات انسانی درکمال موزونی متصور است و هیکل بشری بصفت سخیده گی تمام جلوه گر. حیف باشد که ثمر این نخل مسجع پوچ براید و عبارت این نسخه مقطع مغشوش نماید. قطعه .»

هوش اگر باشد تامل پیشه ٔ اوضاع دهر
هیچ موضوعی خلاف وضع خود محبوب نیست

درخور هرسازی اینجا نغمه ٔ گل میکند
از رباب وچنگ آواز دهل مطلوب نیست

پرده ٔ قانون غفلت نیستی ای بیخبر
نغمه ٔ شوقت چرا باآگهی منسوب نیست

گرتو انسانی نوای سازموزونت چه شد
ناله ٔ نی چون صدای کرونا دلکوب نیست

گفتگویت هرزه و آنگاه لاف معرفت
کسب هوشی تا بدانی کز تواینها خوب نیست

بداکه مراتب صنف مردم علی اختلاف درجاتهم برسه قسم است :

قسم اول مرتبه‌ی و اصلان و کاملان ، و آن طبقه‌ی علیاست.

و قسم دوم مرتبه‌ی سالکان طریق کمال ، و آن طبقه‌ی وسطی است .

و قسم سوم مرتبه‌ی مقیمان وهده نقصان ، و آن طبقه‌ی سفلی است .

واصلان مقربان وسابقانند ، وسالکان ابرار واصحاب یمین ، ومقیمان اشرار واصحاب شمال.

القول في معرفت الصوفي والمتصوف والملامتي و الفقير و الفرق بينهم
الفصل العاشرمن الباب لث من ترجمه العوارف

واهل وصول بعد ازانبیاء صلوات الرحمن علیهم ، دو طایفه اند :

اول مشایخ صوفیه که بواسطه‌ی کمال متابعت رسول الله ﷺ ، مرتبه‌ی وصول یافته‌اند ، و بعد از آن در رجوع برای دعوت خلق بطریق متابعت مأذون و مأمون شده‌اند واین طایفه‌ی کاملان مکمل‌اندکه فضل وعنایت ازلی ایشانرا بعداز استغراق درعین جمع ولجه‌ی توحید ازشکم ماهی فنا بساحل تفرقه و میدان بقا خلاصی ومناصی ارزانی فرموده تا خلق را بنجات و درجات دلالت کنند .

واما طایفه‌ی دوم آن جماعت اندکه بعد از وصول بدرجه‌ی کمال ، حواله‌ی تکمیل و رجوع بخلق بایشان نرفت و غرقه‌ی بحر جمع گشتند و در شکم ماهی فنا چنان ناچیز ومستهلك شدندکه ازایشان هرگز خبری واثری بساحل تفرقه وناحیت بقا نرسیده و در سلك زمره‌ی سکان قباب غیرت و قطان دیار حیرت انخراط یافتند و بعد ازکمال وصول ، ولایت تکمیل دیگران بایشان مفوض نگشت .

و اهل سلوك نیز بر دوقسم‌اند :

طالبان مقصد اعلی ومریدان وجه‌الله یریدون وجهه ، وطالبان بهشت ومریدان آخرت و منکم من یریدالاخرة .

واما طالبان حق دوطایفه‌اند :متصوفه ، ملامتیه .

متصوفه آن جماعت اندکه ازبعضی صفات نفوس خلاص یافته‌اند و ببعضی از احوال و اوصاف صوفیان متصف گشته ومتطلع نهایات احوال ایشان شده ، و لیکن هنوز باذیال بقایای صفات نفوس متشبث مانده باشند و بدان سبب از وصول غایات و نهایات اهل قرب وصوفیه مختلف گشته .

و اما ملامتیه جمعتی باشندکه در رعایت معنی اخلاص ومحافظت قاعده‌ی صدق غایت جهد مبذول دارند و در اخفای طاعات وکتم خیرات از نظرخلق مبالغت واجب دانند ، باآنکه هیچ دقیقه از صوالح اعمال مهمل نگذارند و تمسك بجمیع فضایل و نوافل از لوازم شمرند مشرب ایشان درکل اوقات تحقیق معنی اخلاص بوده ولذتشان در تفرد نظرحق باعمال واحوال ایشان وهمچنان که عاصی از ظهورمعصیت برحذر بود ایشان ازظهور طاعت که مظنه‌ی ریا باشد حذر کنند تا قاعده‌ی اخلاص خلل نپذیرد .

(نفحات الانس من حضرات القدس صفحه ٨-٩)

تصویرمرحوم پوهاند ضیا ءاحمد ذهین وقتی رسید که مجله درمطبعه زیرچاپ بود ودرهمین کنج خالی جا یافت .

مربوط صفحه ٩٦

عرس بیدل

بسم الله الرحمن الرحیم

(احمد صدیق حیا)

چون همه‌ساله بتاریخ سوم ماه صفر مراسم عرس حضرت ابوالمعانی مرزا عبدالقادر (بیدل) صاحبدل را در کابل و دهلی برگزار می‌سازند این غزل به مجلهٔ وزین (آئینه افغانستان) اهدا شد تا در پروگرام ماه صفر ۱۲ ۱۴ ه ق آنرا به نشر بسپارند – ابوالمعانی در آثار خود بیشتر از (آئینه) و (حیرت) و (حیا) یادآوری می‌فرماید و مراد از آئینه همان قلب عارف می‌باشد که در ذات و صفات الهی غرقهٔ حیرت بوده و در پرتو نور (حیا) و ادب بتجلیات کبریائی را تماشا می‌کند:

طلسم حیرت ...

بدهلی آمدم در کوی (بیدل) | دماغم تازه شد از بوی (بیدل)
هزارش جلوه‌گاه بیدلا نیست | بود فقر و تواضع خوی (بیدل)
جهان را گر بگردی مشک و سنبل | برابر کی کنم با موی (بیدل)
(محیط اعظم) (عرفان) نوشی تو | چو نوشی قطرهٔ از جوی (بیدل)
بجز صاحبدلان و اهل معنی | نمی‌داند کسی نیروی (بیدل)
(اثر) و (حیرت) و (بیتاب) و (اشاق) | همه بوده به جستجوی (بیدل)
(طلسم حیرتش) آئینه آسا | برو آنجا نظر کن روی (بیدل)
شهادت می‌دهد از تاب خورشید | اگر بینی بران ابروی (بیدل)

(حیا) از خاک او کحل بصر کن
که باشد رازها در کوی (بیدل) .....

(سال ولادت ابوالمعانی ۱۰۵۴ ه ق) (سال رحلت ۱۱۳۳ ه ق – سوم صفر –)

هو

استقبال از شعر توانا، استاد متبحر و سرآمد دنیای علم و ادب میرزا عبدالقادر "بیدل" علیه الرحمه.

دوکتور محمد نور سراج
حاکس ویل – فلوریدا
امریکا

"از دل بیاد کی باشد، ابد دلی کی خراشد + کی بود هست گر آغاز و انتها تو نباشی"

خدایا اگر تو نمی بودی، عالم و کائنات، دنیا و سکنات، خیر و برکات کجا بوجود میآمد. الهی وجود تو، وجود همه، بود تو بود همه و هست تو هست همه است، پروردگارا ای تو مرنیا چه از شی قائل، ما فنها به کی و به کجا مائل، همه چیز به ید قدرت تو شامل، تو ای ذات قدرت کامل، پشه ای پر نزند تا تو نخواهی، علفی سر نه زند تا تو نه گاری، کسی نیست تا تو نشناسی دیروحی نه دهد تا تو به او نه دمی (ونفخت فیه من روحی) ما هر جا باشیم، هر جا نشینیم هر جا به پا شویم، هر جا برویم در دنیای تو ایم، در عالم تو قدم میزنیم، خدایا کجا رویم که از دنیای تو برآئیم؟ همه جا دنیای تو، همه سرای سرای تو، همه مأوی مأوای تو، همه سرپناه سرپناه تو همه ملک و مال تست، کسی را گذر نیست که از خاک تو برآید، چه بهر جا و بهر نقطه که قدم گذارد، باز خاک تو و سرزمین تو است.

الهی ما ترا می پرستیم، ترا میجوئیم، ترا میخواهیم، به بارگاه تو سر می‌نهیم و خود را فدای تو میکنیم، بارگاهای از پرتگاه بدبختی ما را برهان. الهی خاک ما، مأمن ما را مسکن آباء و اجداد ما را پرورشگاه، زاد و بود ما را تو با رحمت بی پایان، تو با لطف کامیان و تو با غفران جاویدان خود به سرفراز بیای جهان برسان، که یکا همه با شور و فغان به اوطان خود بر میگردند و افتخار میکنند که در ملک آزاد خود نفس به راحت میکشند، ما هم از آن بندگان توایم بخاک خود را دوست داریم، دامان او دامان عزت و افتخار ما، آغوش او آغوش ما سرآن او شیم و او از آن ماست، او را از ما دور مکن و ما را از او مهجور مکن، او را به آن سرمنزل برسان که ما بتوانیم در دامان او عمر باقیمانده خود را سپری کنیم و دمی از عیش و عشرت با وطنی و ما خانه ای لذت بریم. آمین یا رب العالمین

۲۴ اسد ۱۳۶۲
۱۵ آگست ۱۹۸۳

"این پیشگوئی در مورد درویشها جامهٔ عمل پوشید."

جریدهٔ افغانستان مطبعه نیویارک

منظومه ارسالی

فریب جهان

اثر: محمد حسن کریمی

جهانسوز مفتی تاختن‌ها در نظر دارد | به تسخیر انرژی فکر آقائی بسر دارد
ندارد خرس قطبی شرم از ظلم و ستم هرگز | بروی از کهنه و کبر و ریا کاری سپر دارد
مشو مغرور زور و زر بزیر چرخ ای جانی | که طاس نرد گردون باختن‌ها سربسر دارد
نماند حشمت قدرت پرستان دایما یکسان | ورق گردانی شام غریبان هم سحر دارد
مشو بیدادگر طاعون افتهاست مردم را | جنون آسا بپای جهل زنجیر شرر دارد
فریب این جهان اهریمنان را گفتن آموزد | فلک آبستن و زائیدنو خون در جگر دارد
ز خون تا حقی گر خرس با داس و چکش ریزد | مشو غمگین فلک در گردش است و این گذر دارد
سرافگنده شود ظالم ببازار جزای حق | ز عصیان جنس ناقص در کف خود بیخبر دارد
چه شد اسکندر و هتلر کجا شد قدرت و لشکر | نبلعد چشم بینش آمدو رفتن دودر دارد
کجا دارد غم ما اغنیا و اقویای دهر | نگردد قابل بزم نوائی تا شکر دارد
خمار عیش و غفلت اقویا را هم نگون سازد | فتد در چاه آنکو چشم کور و گوش کر دارد
همای اوج افغان کی ز دونان دانه میخواهد | ببارد ابر رحمت آسمانها چشم تر دارد
شرف دارد بپای خود بقاف نیستی رفتن | به از آن تاج زرین غلامی گر بسر دارد

"کریمی" رنج هجران وطن دردیست بیدرمان
نمی زیبد مهاجر جامهٔ زر گر به بردارد.

حضرت میرزا ابوالکلام بیدل

منفعلی دهنش چه معنی دارد؟
غیر تشویش چه معنی دارد؟
آدمی خرسی چه ظلم است آخر
حق تا همیشه چه معنی دارد؟
دعوی هیچ به امن مرد حیا مان
دهنش چه معنی دارد؟
نکود همیشه چه معنی دارد؟
ملک نخود کله به من دست دارد
امن کرم و همیشه چه معنی دارد؟

بهاریه ها

بهاریهٔ واقف لاهوری

میرزمان الدین مصلح

مخمس بر غزل واقف

به تنگ از خانقاهم، راهی میخانه خواهم شد   به سعی جستجو اندر طلب رندانه خواهم شد
به صحرا سر زنم کی پای بند خانه خواهم شد   بهار آمد ز خویش و آشنا بیگانه خواهم شد
که گل بوی تو خواهد داد و من دیوانه خواهم شد

من آزاد اسیر عشق گردیدم نمیدانم   بغم اندر بساط عیش پیچیدم نمیدانم
چه آسان مشکل عشقش بخود دیدم نمیدانم   چه مشکلها بخود آسان پسندیدم نمیدانم
که خواهم شد پسند خاطر او یا نخواهم شد

صلاح کار خود را چون تو منهم آرزومندم   مرا آزاد پنداری، نمیدانی که در بندم
بدستم اختیاری نیست دردسر دهی چندم   نه ای دیوانه چون من ای نصیحتگو مده پندم
گمان داری که از پند تو من فرزانه خواهم شد؟

زهی عزت که جانان آسمان دارد دریغ از من   بگو میدار تا در خود توان دارد دریغ از من
ز لطف عام خود کی آستان دارد دریغ از من   شراب صاف اگر پیرمغان دارد دریغ از من
قناعت پیشه ام دردی کش میخانه خواهم شد

نباید سهل و آسان بارها از تن روان رفتن   محال است از خیالم یاد آن سرو روان رفتن
چه سود از زندگی بیداغ عشق گلرخان رفتن   نخواهم از سرم سودای گیسوی بتان رفتن
خدا ناخواسته گر چوب گردم، شانه خواهم شد

به سر سودا و در دل آرزوها سوخت از عشقت   همه بود و نبودم پاک یکجا سوخت از عشقت
ندارم غصه یی گر هستی ما سوخت از عشقت   شدی چون شمع بزم غیر دل واسوخت از عشقت
نخواهم گرد رد سوی تو گر پروانه خواهم شد

ازان کیفی که در چشمان آن جانانه می بینم   گلستان جهان را یکسره بستانه می بینم
بسودایکه رویش را به بینم یا نمی بینم   مآل من خدا داند ولی در شانه می بینم
که از سودای گیسوی کسی دیوانه خواهم شد

گپ حق است اینکه بوی مشک و عشق نتوان خفت   عیان شد در نظر داغ دل او لاله چون بشگفت
چه امکان است افسون محبت را توان بنهفت   زلیخا دید چون در خواب یوسف را نهان میگفت
کزین خوابی که دیدم عاقبت افسانه خواهم شد

بیک ته طره از الطاف خود پرمایه ام کردی   تهی از خویشتن گر دیدیم سرمایه ام کردی
پذیرفتی مرا بر آستانت، آیه ام کردی   ازین لطفی که فرمودی بخود همسایه ام کردی
امیدم هست کز لطف دگر همخانه خواهم شد

ز بیدردان بدردم سعی درمان خوش نمی آید   بطبعم ناز بیجای طبیبان خوش نمی آید
نمودن شکوه و از درد نالان خوش نمی آید   مرا شور و نوای عندلیبان خوش نمی آید
اگر عاشق شوم هم مسلک پروانه خواهم شد

بهاریهٔ حکیم قاآنی

بنفشه رسته از زمین بطرف جویبارها
و یا گسسته حور عین ز زلف خویش تارها
ز سنگ اگر ندیده ئی چسان جهد شرارها
ببرگهای لاله بین میان لاله زارها
که چون شراره میجهد ز سنگ کوهسارها

ندانما ز کودکی شگوفه از چه پیر شد
نخورده شیر عارضش چرا برنگ شیر شد
گمان برم که همچو من بدام غم اسیر شد
ز پا فگنده دلبرش چه خوب دستگیر شد
بلی چنین برند دل ز عاشقان نگارها

درین بهار هرکسی هوای راغ دارد
بیاد باغ طلعتی خیال باغ دارد
به تیره شب ز جام می بکف چراغ دارد
همین دل من است و بس که درد و داغ دارد
جگر چو لاله پر زخون ز عشق گلعذارها

بهار را چه میکنم چو شد ز بر بهار من
کناره کردم از جهان چو او شد از کنار من
خوشا و خرم آندمی که بود یار یار من
دو زلف مشکبار او بچشم اشکبار من
چو چشمه یی که اندرو شنا کنند مارها

غزال مشکموی من ز من خطا چه دیده یی
که همچو آهوان چین از آن خطا رمیده یی
بنفشه بوی من چرا به حجره آرمیده یی
نشاط سینه برده یی بساط کینه چیده یی
بساز نقل آشتی بس است گیرودارها

بصلح در کنارم آ ز دشمنی کناره کن
دلت ره ار نمیدهد ز دوست استشاره کن
و یا چو سبحه رشته ئی ز زلف خویش پاره کن
برو ببند صد گره وزان پس استخاره کن
که سخت عاجز آمدم ز رنج انتظارها

نه دلبری که بر رخش بیاد او نظر کنم
نه محرمی که پیش او حدیث عشق سر کنم
نه همدمی که یکدمش ز حال خود خبر کنم
نه بادهٔ محبتی کزو دماغ تر کنم
نه طبع را فراغتی که تن دهم بکارها

کسی نپرسدم خبر که کیستم چکاره ام
نه مفتیم نه محتسب نه رند باده خواره ام
نه خادم مساجدم نه مؤذن مناره ام
نه کدخدای جوشقان نه عامل زواره ام
نه مستشیر دولتم نه جزء مستشارها

بهشت را چه میکنم بتا بهشت من توئی
بهار و باغ من توئی ریاض و کشت من توئی
بکن هرآنچه میکنی که سرنوشت من توئی
بدل نه غایبی ز من که در سرشت من توئی
نهفته در عروق من چو پودها به تارها

دمن ز خندهٔ لبت عقیق زا یمن شود
یمن ز سبزهٔ خطت به خرمی چمن شود
چمن ز جلوهٔ رخت پر از گل و سمن شود
سمن چو بنگرد رخت بجان و دل شمن شود
ازآنکه بنگرد چو تو نگاری از نگارها

چو من گردون ندارد یاد دیگر بُرد باری را   به راه مه جبینان پیشه کردم خاکساری را
تلاشم این بود تا یادگیرم رسم یاری را   به امیدی که بوسم لعل یار میگساری را
شوم چون خاک خاکم گل شود پیمانه خواهم شد

کشیدم دست چون مُصلح من از هر ادعا واقف   زدم بر ناز و نوش و عیش و عشرت پُشت پا واقف
شکوه طمطراق پوچ نبود مُدعا واقف   هوای شاهیم کی میبرد باری زجا واقف
به تقریب گدایی بر در جانانه خواهم شد

(کلایتن - وکتوریا - آسترالیا)

٣

بحکم شرع احمدی رواست اجتناب او
وگرنه بهر ستر رخ چه لازم احتجاب او
حیای او حجاب او عفاف او نقاب او
وگرنه شرم او بدی حجاب آفتاب او
شعاع نور طلعتش شکافتی جدارها

زهی فلك ببندگی ستاده پیش روی تو
بهشت عدن آیتی ز خلق مشکبوی تو
تو عقل عالمی از آن کسی ندیده روی تو
نهان زچشم و درمیان همیشه گفتگوی تو
زبان بشکر رحمتت گشاده شیرخوارها

خصایل جمیل تو بدهر هرکه بنگرد
وجود کاینات را دگر بهیچ نشمرد
چو ذره آفتاب را بچشم در نیاورد
بنعمت وجود تو زهست ونیست بگذرد
همی ز وجد بشگفد بچهره اش بهارها

(+) ز بهر آنکه هر نفس ترا بجان ثنا کنم
برای طول عمرخود بخویشتن دعا کنم
حیات جاودانه را تمنی از خدا کنم
که تا ترا بجان و دل ثنا بعمرها کنم
ز گوهر ثنای خود فرستمت نثارها

چه منتم ز مردمان که اصل مردمی تویی
چه صرفه ام ز این و آن که صرف آدمی تویی
جهان پرملال را بهشت خرمی تویی
بجان غم رسیدگان بهار بیغمی تویی
همی فشانده از سمن بمرد و زن نثارها

مسمط حکیم قاآنی را آقای عبدالغفار صدیق تا جائیکه (+) نشانی شده غرض نشر ارسال داشته بودند که نواقص زیاد داشت و بمنظور مقابله با اصل، از دودانشمند یکی اقای سراج وهاج ودیگری استاد هاتف استمداد جستیم. جواب جناب وهاج اولتر رسید که نوشته اند "برای آنکه مغالطه یی پیش نیاید، بدیوان حکیم در دو اثر متفاوت رجوع کردم : یکی دیوان حکیم قاآنی شیرازی چاپ سال ١٣٣٦ با مقدمه و تصحیح محمد جعفر محجوب و دیگر دیوان حکیم قاآنی شیرازی طبع سال ١٣٦٣ با مقدمه و تصحیح ناصرهیری و خیلی سعی کردم بردا شتها صحیح وکاملا بی عیب (یعنی نقل مطابق اصل) باشد. این نکته را ازجهتی تاکید کردم که شما درهیچ کلمه که طبعا با حضور ذهن وچشمان باز نقل شده شك نکنید. یعنی آن گفته عاشق افسرده که مینالد "چشمت بمن ودلت بجای دگری." درهمین مورد خاص درباره

به پیش شکرین لبت چه دم زند تبرزدا
که با لبت تبرزدا به حنظلی نیرزدا
خیال عشق روی تو اگر زمین بورزدا
ز اضطراب عشق تو چو آسمان بلرزدا
همی ببوسدت قدم بسان خاکسارها

بُت دو هفت سال من مرا می دوساله ده
ز چشم خویش می فشان ز لعل خود پیاله ده
نگار لاله چهر من میئی برنگ لاله ده
ز بهر نُقل بوسه یی مرا به لب حواله ده
که واجب است نقل و می برای میگسارها

بهل کتاب را بهم که مرد درس نیستم
نهال را چه میکنم که زاهل غرس نیستم
شرابم آشکاره ده که مرد ترس نیستم
به حفظ کشت عمرخود کم از مترس نیستم
که منع جانور کند همی زکشتزارها

من ار شراب میخورم بهانگ کوس میخورم
ببارگاه تهمتن به بزم طوس میخورم
پیالهای ده منی علی الرؤوس میخورم
شراب گبر می چشم می مجوس میخورم
نه جوگیم که خوکنم ببرگ کوکنارها

الا چه سالها که من می ندیم داشتم
چو سال تازه می شدی می قدیم داشتم
پیاله ها و جامها ز زر وسیم داشتم
دل جواد و پرهنر کف کریم داشتم
چه خوش به ناز ونعمتم گذشت روزگارها

کنون هم ارچه مفلسم زدل نفس نمیکشم
به هیچ روی منتی زهیچکس نمیکشم
فغان زجور نیستی بداد رس نمیکشم
کشیدم ارچه پیش ازین، ازین سپس نمیکشم
مگر بدانکه صد رهم رهانده زافتقارها

صفیه یی که از صفا بهشت جاودان بود
کریمه یی که از کرم سحاب زرفشان بود
فرشته زمین بود ستاره زمان بود
عفاف اوست کز ازل حجاب جسم وجان بود
گلیست نوش رحمتش مصئون زنیش خارها

سپهرعصمت وحیا که شاه اوست، ماه او
شهی که هست روز وشب زمانه درپناه او
سپهر در قبای او ستاره درکلاه او
الا نزاده مادری شهی قرین شاه او
به خور ازین شرافتش سزاست افتخارها

یگانه یی که از شرف، دوعالمند چاکرش
ز کاینات منتخب سه روح وچار گوهرش
به پنج حس وشش جهت نثار هفت اخترش
به هشت خلد ونه فلك فگنده سایه معجرش
بخلق داده سیم وزر نه ده نه صد، هزارها

میان بدر و چهر او بسی بود مباینه
از انکه بدر هرکسی ببیندش معاینه
ولیك بدرچهر او گمان برم هر آینه
که عکس هم نیفگند چونقش جان درآینه
خود از خرد شنیده ام مراین حدیث بارها

من صدق نمیکند....«« قابل تذکر میباشد که نه (۹) بند اخیر مسمط را جناب اقای وهاج و همچنان جناب استاد هاتف به عین تریب افزوده اند. که باین ترتیب مسمط قاانی تکمیل شده است .

جناب استاد هاتف دررقیمه شان متذکر شده اندکه : «« حکیم قاانی این مخمس را در مدح وستایش ما در ناصرالدین شاه قاجار نوشته و ۲۵ بند میباشد . درست همین ۱۶ بند راکه شما تایپ کرده اید طور تشبیب و مدح بهار و راز و نیاز خود نوشته ودر اخرین بند یعنی بند شانزدهم بوصف ممدوح خود گریز کرده است وچنانکه ملاحظه میفرمایند گفته است با انکه مفلس هستم شکوه نمیکنم و منت کسی را قبول ندارم وحتی بداد رس هم از جور نیستی شکایت نمیکنم مگر به آنکسیکه صدها بارمرا ازرنج فقر وارهانده است و از اینجا ببعد بذکر نام ممدوح خودش که شاید صفیه نام داشته و بمدح او و بمدح پادشاه میپردازد وبا دعاعیهٔ مختصر مخمس را خاتمه میدهد...

ضمنا عرض میشود که نشریه مخمس ها برغزل واقف بکابل هم رسیده و از انجا اقای عبدالغفارقاری پسر ملك الشعراءمرحوم قاری عبدالله خان مخمس جناب مرحوم صوفی عبدالحق بیتاب را که برهمین غزل واقف سروده است برای نشر فرستاده در صورتیکه لازم دیده شود افتخار نشر را به ان داده و منت خواهید گذاشت ....««

مخمس مرحوم بیتاب را ذیلا نشر میکنیم ولی قبل از آن از لطف و همکاری دوستان دانشمند ومحترم خود جناب هاتف و جناب سراج وهاج عرض تشکر وامتنان مینمائیم .

مخمس بیتاب بر غزل واقف

بوقت گل حریف ساغر وپیمانه خواهم شد
بصحرای جنون با نعرهٔ مستان خواهم شد
رفیق بلبل وهم مشرب پروانه خواهم شد
بهار آمد زخویش و آشنا بیگانه خواهم شد
که گل بوی تو خواهد .دا دو من دیوانه خواهم شد

جفاها سربسر ازکاکل جانانه می بینم
دلم را صید این دام بلا بیدانه می بینم
بپای خویشتن از طره اش ژولانه می بینم
مال من خدا داند ولی در شانه می بینم
که از زنجیر گیسوی کسی دیوانه خواهم شد

چه امکانست عاشق را زکوی دلستان رفتن
که بر بلبل بود مشکل برون ازگلستان رفتن
به پیش یار دارم آرزوی هرزمان رفتن
نخواهد از سرم سودای گیسوی بتان رفتن
خدا ناخواسته گر چوب گردم شانه خواهم شد

از آنروزی که زلف او بخودکرده است پیوندم
دل خود را زهرچیزی که جز او بود برکندم
کنون دنیا و مافیها اگر بخشند نپسندم
نه بی دیوانه چون من ای نصیحتگو مده پندم
گمان داری که از پند تو من فرزانه خواهم شد

ز بس طاقت نیاوردم فراق گلعذاری را
گزیدم عاقبت بر زندگی کنج مزاری را
بزیر خاك بردم حسرت بوس وکناری را
بامیدی که بوسم لعل یار میگساری را
شوم چون خاك/خاکم گل شودپیمانه خواهمشد

مدام آنچشم جام ارغوان دارد دریغ ازمن
ز بدمستی سبك رطل گران داردریغ ازمن
همان آب حیات جاودان دارد دریغ ازمن
شراب صاف اگر پیر مغان دارد دریغ ازمن
قناعت پیشه ام دردی کش میخانه خواهم شد

مرا عشقش ز خود بیتاب سان هی میبردواقف
کشیده دامن شوقم سوی وی میبرد واقف
بطوف کعبهٔ کویش پیاپی میبرد واقف
هوای شائیم از جا برون کی میبرد واقف
بتقریب گدایی بر در جانانه خواهم شد

- - - - - - - - - - - - - - - - -

تصحیح ضروری بسفارش محترم رقیه حبیب

در شماره ۲۰ صفحه ۱۳۷ ـ ناهید شاگرد لیسه رابعه بلخی بود ودرقیام دختران ان لیسه جام شهادت نوشید. قیام شاگردان لیسه رابعه بلخی درمقابل ان لیسه واقع کارته چهار شهرکابل بود اشتباها لیسهٔ زرغونه گفته شده لطفا اصلاح شود.

اقتباس ازمجله وزین سپیدی

محمد صدیق پسرلی

بې نیازه عشق

درځئ د فکر کړې په ہل لوري واړوو
د عشق د کهکشان په یوه ستوري واړوو
د لمر د پلوشو غونډۍ د ژوند په سپیره ځمکه
کړومراندې سره غوټه پرله پورې واړوو
تورونه دي د مینې چې معنی ورکوي ژوندته
لۀ تور سره د مینې لکه توري واړوو
چې عشق مو بې نیازه کړي د لمر لۀ پلوشونه
جنت کښې د طوبې په ساړۀ سیوري واړوو
د ستوریو په بهیر کښې به د مینې رهروانو
د شپې چې نرۍ پرخه پر گل اوري واړوو
هغلته چې راوړي د خوشحالی بهارگلونه
پسرلیه یو ځو شپې به مور هم هوري واړوو

در مسمط قاانی : تبرزد بمعنی قند ونبات ـ حنظل بمعنی یکنوع میوه تلخ که خربزهٔ ابوجهل هم گویند ـ افتقار بمعنی فقیر وبینوا شدن ـ شمن بمعنی بت پرست .

شورای قیادی درآجندانبودو تصویب نشده است

محترم سید قاسم رشتیا از سویس

دانشمند محترم استاد هاشمیان

انتقاد شما در صفحه ۱۰ و ۱۱ شماره ۲۲/۲۱ ماه فروری آئینه افغانستان در رابطه با اعلامیهٔ کنفرانس میونیخ تذکر داده شده کاملا بجاست. واقعا بایستی منوربینی که از جمله آوارگان افغان مقیم جهان آزاد در کنفرانس دعوت شده بودند نمیگذاشتند موضوع شورای نامنهاد قیادی در اعلامیه کنفرانس ذکر و تائید شود. و اگر بقول شما در اقلیت بوده‌اند از امضای اعلامیه انکار و یا لااقل مخالفت خود را در پهلوی امضای خویش قید میکردند.

اما دانشمند محترم – تا جائیکه بشخص من تعلق دارد عرض میکنم که نه موضوع شورای قیادی داخل اجندای مجلس قرار داشت و نه تا جائیکه بخاطر دارم درجریان مجلس کسی آنرا مورد بحث قرار داد. چون اینجانب نظر بفرا رسیدن موقع حرکت قطار آهن چند دقیقه پیش از ختم کنفرانس یعنی بلا فاصله بعد از سخنرانی محترم دکتور محمد قاسم فاضلی مجلس را ترک گفتم تا آنوقت اصلا موضوع نشر اعلامیه در مجلس تذکر داده نشد و نه برحسب معمول کمیتهٔ برای ترتیب آن تعیین گردیده بود. پس معلوم میشود که اعلامیه پس از منحل شدن مجلس از طرف خود کمیتهٔ دعوت کننده ترتیب شده باشد زیرا بعضی دیگر از این ذوات را که دیدم آنها هم از صدور اعلامیه اطلاع نداشتند وبرای من یك نسخه آن بذریعه پوسته چند روز بعد رسیده بود وخودم میخواستم احتجاج خود را به محترم دکتور عاصم مجددی دعوت کننده کنفرانس درین مورد ارسال نمایم. خوب شد که شما موضوع را تذکرداده‌اید و گمان میکنم که دیگر رفقاء که از آنها نام برده‌اید عین جریان را بشما اطلاع بدهند. در هر حال موقف من از روی نوشته هایم در زمینه معلوم بوده و هیچگاه از همچه ساخت وبافت های اقتضائی و بی مفهوم طرفداری نمی نمایم. مورخ دوم مارچ ۱۹۹۲. والسلام. سیدقاسم رشتیا

اظهارات سفیر روسیه راجع بحل قضیهٔ افغانستان

بتاریخ ۱۷ فروری ۹۲ سیمینار تربیوی تحت عنوان ((نمونه سال ۱۹۹۲ موسسه ملل متحد)) در پوهنتون اندیانا (پوهنتون دولتی ایالت اندیانا درشرق امریکا که یکی از هشت پوهنتون بزرگ امریکا میباشد) دایر گردیده بود که یولی ورونتسوف سفیر کنونی روسیه در ملل متحد برای سخنرانی در آن دعوت شده بود. ورونتسوف همان روسی رو سیاه است که در دوره ترکی و امین و بعد از اشغال نظامی افغانستان توسط لشکر روسیه بحیث شخص دوم سفارت شوروی درکابل کارمیکرد وسیاه کاریهای او در اسناد ((لانه جاسوسی)) ثبت است - این شخص در قتل هزاران نفر درکابل دست داشته است. متاسفانه در مباحثات این سیمینار موضوع افغانستان شامل نبود ورنه بطورمثال ((تادیه غرامات جنگ ازطرف کشور متجاوز)) که جزئی از اساسات ملل متحد میباشد و بالای عراق بارتباط حمله بالای کویت تطبیق شده است در چوکات شش موضوع دیگری که پیشنهاد شده بود جاگرفته میتوانست. درحالیکه یکعده افغانهای دانشمند در بلومنگتن زندگی دارند متاسفانه سهم افغانها درین سیمینار بارتباط دفاع از حقوق افغانستان در چوکات چارتر ملل متحد بسیار ناچیز بوده و فقط چند نفر برای استماع به سیمینار تشریف برده بودند.

هنگامیکه ورنتسوف راجع بفعالیت های ملل متحد توضیحات میداد یکنفر افغان از او ~~به~~ راجع مساله‌ٔ افغانستان سوال نمود و او بصراحت گفت که پلان ملل متحد را تطبیق میکنیم منتهی چون هردوطرف کافی سلاح دارند میجنگند تا سلاح شان تمام شود و بعد ممکن برای انتخابات حاضر شوند. وی علاوه کرد که ما در نظر نداریم قوای ملل متحد را درافغانستان پیاده کنیم ولی اگرمجبور شویم این کار را هم خواهیم کرد. وراتسوف افزود که ترکیه حاضر شده که از تمام اطراف درگیر برای مصالحه وساطت کند و از همه جوانب درگیر دعوت نماید.

ادامه صفحه ۳۵

۳ - سازمان ملل در مورد تطبیق فیصله های مجمع بزرگ ملت مسلمان افغانستان بصورت میانجی عمل نماید.

۴ - هرگاه رژیم کابل به فیصله های مجمع بزرگ ملت افغانستان مبنی بر انتقال قدرت به نمایندگان مسلمان ملت گردن ننهاد، بایست سازمان ملل متحد، و جامعهٔ بین‌المللی و سایر کشورهای صلحدوست جهان بر رژیم کابل فشار آورند تا به خواسته های قانونی و برحق ملت مسلمان که در فیصله های مجمع بزرگ ملت مسلمان افغانستان منعکس گردیده است تن در دهد. درغیرآن جهاد ادامه خواهدیافت.

(ازجانب : علما ، روحانیون ، فرمانده‌هان جهادی)
ومهاجرین افغانی مقیم جمهوری اسلامی ایران

۲۵ / ۱۱ / ۱۳۷۰

[illegible]

عید مبارک

بهاران غم انگیز وطن در مرگ اوستادان پوهنتون کابل

بقلم محمد کریم نصرتی

می توان گریه بخاموشی کرد
من و با خاطر بسیار غمین
دشتِ فریاد و دلم درد گرفت
بی گنه جمع جوانان کشتند
هر یکی صاحب اخلاق و کمال

می توان چشم شد و اشک نریخت
من و با این دلِ آماج ز خون
غم ز غمخانهٔ ویران خیزد
خونخواران ستم کیش دژم
هر یکی عالم و هر یک هوشیار

کی توان چشم از این ماتم بست
شاهد قصهٔ من پارهٔ ما
شیشهٔ قلب چو افتاد و شکست
اوستادان سوی زندان بردند
هر یکی پایهٔ دانش بوطن

کی توان از غم و اندیشه گریخت
قاصد ماتم من شور و جنون
ناله که نصرتی از آن خیزد
به پل چرخی آن دخمهٔ غم
هر یکی شاخهٔ پربار بهار

اگر خاموش بنشینیم و یا اگر در خفا بگرییم و بر روی این همه ماتم وارده چشم ببندیم، باز اندوه درونی و رنج قلبی را نادیده گرفته نمی توانیم زیرا شیشهٔ دلهای هر یک ما شکسته است - طوریکه هیچ ترمیم پذیر نیست،

اگر در مرگ این اوستادان عالی مقدار بی حوصله شویم - گنجایش دارد و اگر شب و روز اشک بباریم حق داریم و بجاست تا بر روان مقدس و پاک شان تحیات و درود نثار کنیم - مرگ و شهادت اینها بر پیکر معنوی اولاد وطن و معارف ضایعهٔ جبران ناپذیر شمرده می شود - انا لله و انا الیه راجعون. هر کدام این دانشوران به نوبهٔ خویش برای وطن و اولاد وطن غنیمت بودند و بحکم سرمهٔ نایاب و نوشدارو مجرب می آیند - اینها دوای درد بی سوادی و شفای مریضان تشنهٔ علم و عرفان هستند و بودند - اینها ستارهٔ علمی و ثقافت ملی کشور ویران ما محسوب میگردند که اگر بنای معنوی و علمی ما پوهنتون باشد - پوهاندها - پوهندوی ها، پوهنمل و پوهنیار ها پایه های استوار و محکم این بنا یعنی مرکز علم و معارف افغانستان که همان پوهنتون است می باشند - اینها ستاره گان درخشنده در آسمان وطن عزیز ما دانسته می شوند و آنهمه اکثر الحمدلله از زیر تیغ نوکران روس و روس های خون آشام برکنار مانده اند جزو این پایه ها و یا از این پایه هستند. در صفحات ۱۰۹ تا ۱۱۲ مجلهٔ آیینهٔ افغانستان منتشره برج قوس ۱۳۷۰ مطابق برج اکتوبر و نومبر ۱۹۹۱ شرح و لست مفصل استادان شهید راه آزادی وطن و ملیون افغان بی گناه که بدست رژیم مزدور کابل جام شهادت نوشیده اند درج گردیده است - خواندن این دو صفحه قلبم را شگافت و تا اعماق احساساتم کارگر افتاد و قطرات اشک از چشمانم جاری شد - بلی گناه این روشنفکران - دانش فضل و محبت وطن شان بود - با رژیم کفر نساختند و روی از ملحدین گشتاندند. اینان را برای آنکه دانشمند بودند و مربی اولاد و معارف محسوب می شدند شهید ساختند و تا ابد لکهٔ بدنامی بر دامان الحاد و دودمان روسی و مستعمران خلقی و پرچمی باقی ماند - چون نوکران روس و روسها می خواستند معارف و دانش و جوانان افغانستان از بین برود و دانش سرای وطن ما برچیده شود این منورین مسدود شان ساختند تا ناکام گردانند که پالیسی منحوس و منفی ایشان بود. آفرین شهدا دار و ندار مملکت افغانستان بودند - آفرین ملیون افغان آرزوها در دل داشتند، صاحبان اهداف عالی و معنوی بودند - صاحب فامیل و اولاد بودند

پیشرفت معارف و تعمیم علم و عرفان از پلان های شان محسوب میگردید .
اگر در مملکتی مانند امریکا صدها استاد یونیورستی های آن تلف گردد از دریا قطره ای کم میشود حتی
فقدان آنان قابل احساس نیست ولی در کشوریکه تعداد استادان پوهنتون آن از دو صد
متجاوز نباشد هشتاد تن آنرا کشتن و شماری را هم شکنجه کردن پس چی باقی می ماند ؟
با چند تنی از استادانیکه در محبس پل چرخی شکنجه ها دیده اند مگر خوشبختانه از مرگ جسته اند
و در قید حیات هستند آشنائی دارم و شرف ملاقات شان نصیب شده است مانند استاد
پوهاند اختر برکی ، پوهاند سید عبدالله کاظم ، پوهاند میر حسین شاه ، پوهاند داکتر اکرم عثمان
پوهاند رحیم رشیدی و دیگران . وقتیکه انسان با این منورین داخل صحبت میشود دقیقه ای چند نمیگذرد
که گرویده فهم و دانش و ذکاوت این استادان میگردد . اینان چه ستارگان درخشنده و
چه اشخاص با فهم و شخصیت هستند و معلوم است آنانکه از بین رفته اند شخصیت هائی مانند
این طبقه بوده اند . معلوم است که در شهادت این مظلومین چه خلای علمی در کادر علمی
و دانش افغانستان وارد گردیده است . سالهای سال و مدت طولانی بکار است تا این
خلاها پر شود و تا جائیکه بوضع موجوده گرفتاریم و رهبران مجاهدین نان عظمت
و مقام رهبری خود را پخته میکنند و ملت و مردم افغانستان را فراموش کرده اند و بگریبان
یکدیگر افتاده اند این آرزو هم نقش بر آب است . من از فقدان آنهمه دانشوران وطن
پرستان و استادان پوهنتون کابل و جلال آباد اشک ریختم و گریه کردم و جملات منظوم
ذیل را بدرقه ارواح ایشان می نمایم

چرا این اوستادان را بدام مرگ افگندند — بمرگ این عزیزان شد دلگیر کوی شهر بندانم
ز فقدان چنین دانشوران در ماتم و رنجیم — خدایا این چه بربادیست در ملک عزیزانم
چه بی مهریست کز بام فلک بر فرق ما بارید — بلا و آتش و سنگ و جفا و درد و حرمانم
به بستان وطن برگ غم و اندوه می بارد — بجای سبزه خون می جوشد از دشت و بیابانم
ز مرگ اوستادان رنگ خون بگرفت پوهنتون — ز کشتار چنین اندوه خیزد از دبستانم
چرا نبود چنین کشتار را حدی و پایانی — ندارد لغزشی زان خامشی این آتش جانم

همان قسمی که شکستن یک شاخه پربار صدها عدد میوه را نابود میکند ، شهادت اینان

این اوستادان عالیمقدار یعنی شاخه های باغ معنویت و فضل و دانش ما را نیست و نابود ساختند و بهار وطن ما را بخزان و زمستان مرگبار مبدل نمودند و بجا است اگر قلم را در دست گرفته و بگویم:

آوخ وطن بهار تو مثل بهار نیست — وان بلبل هزار تو فرخ هزار نیست
برباد گشته است کتابهای معارفت — در گلشن معارف تو برگ و بار نیست
پوهندهای علمی ما کشته اند بس — زین کشتگان خود نشان مزار نیست
چشمان رنج دیده فرزند مردگان — این موج خون زچیست اگر اشکبار نیست
یک خانه نیست نعرتی بی درد در وطن — یک گوشه ئی نیابی که در غم دوچار نیست
یک ده ندیده ایم که در توش بوده است — یک حیله ئی نبینی که با نیش یار نیست
در کشور ما ز ظلم عدو آتشی بپا است — ملکم خراب گشت و کسی را دیار نیست
این جاکران روس که حاکم بملک ما است — در چشم شان ترحمی غیر از خمار نیست
دل های رنجدیده که آماج خون شدند — آخر دلشت پاره از سنگ خار نیست
گر ناله می کنم نگوئیش آیدم ز دور — طفل نوا گر است نوای هزار نیست

در مرگ یک جوان مادرش ناله می کند، خواهرش گریه می فراشد ولی در مرگ استادان پوهنتون وطن ما در ماتم است، و من از آن ترسیم که چنین استادان درخشان چه زود افول کردند و روی این مصیبت عظمی از هر گوشه وطن صدا و فغان بلند است و باید باشد:

صدای ناله از کوی وطن در گوش می آید — نوای مرگ با آهنگ غم همدوش می آید
فغان و غصه هر جا از دل خاموش می آید — چه خون از اوستادان وطن در جوش می آید
پوهنتون در عزا نشسته است در مرگ عزیزانش — بماتم خانه می ماند محیط کاخ ایستانش
وطن در نوبهاران شد ز بیم باغ و بستانت — فلیم مرگ شد گسترده در پشت دبستانت
زجور خلقی و پرچم تبه گردید عرفانت — قتلگه شد پلچرخی چرا تسلیم جوانانت
به سردی روی آورده است لطف نوبهار تو — به رنگ نیستی آغشته شد گل در کنار تو
زقتل اوستادانت روان شد سیل خونها خون — به پوهنتون تو جوشید در مرگ جوانان خون
دوا ایر پر زخون دانش گشت از خون گنج زندان خون — بشهر نعرتی آن کابل بی مرگ شاهان خون
بسوی قتلگه بردند بی وینان جوانانت. — بوحشت رو برآوردند جمع بیگناهانت
شهیدان هر طرف گشتند در خون دست و روی خود — همه کردند با خون گلو تازه وضوی خود
بمرگ اوستادان ما دریدند گلوی خود — نگاه کردند و با چنین مصیبت آبروی خود
هزاران حسرت و ویران شاخت روشنان خاک یمانم — نگنجد آلنده سقف امروز ارمانهای فردایم.

ختم

نوروز

آن دامن کهسار یادم نرود
آن چشمه و آن چنار یادم نرود
ای آنکه مرا به شاه مردان [illegible]
جشن تو به نوبهار یادم نرود

دور از چمن و هوای نوروزم نیست
در سینه بجز آه جگرسوزم نیست

تو مادر نی، ز تو چه دور رفته ام
جز گریهٔ طفلان بیاد امروزم نیست

پژمرده گلم، که دور [illegible] شده ام
خشکیده نیم، که از صحرا شده ام

نوروز رسید و من درین غم ناشاد
از گریه پرم، که [illegible] شده ام

شعر از رازق فانی
خط از اقای رشید بینش

عقاب کهساران

مجترم احمد صدیق حیاء از دهلی

خوشا روزی که من گیرم ترا اندر بر ای مسعود!
که هستی عاشق قران و دین و کشور ای مسعود!

تو شیر ششم هستی در میان پنجشیر ما
بشرق و غرب داری امتیاز دیگر ای مسعود!

تو هستی خالد (رض) ثانی بایمان وفداکاری
سزد نامت شود زیب کتاب و دفترای مسعود!

تو خواب از چشم روس نابکار وپیروش بردی
فگندی لرزه ها در باختر هم خاورای مسعود!

برای قوم افغان آیت فتح و ظفر هستی
تو هستی افتخار قوم در بحروبرای مسعود!

شنیدم در جوانی پارسایی کرده ای پیشه
خدا داده ز لطف خود ترا چشم ترای مسعود!

الهی عاقبت محمود گردد روزگار تو
شوی با حور جنت همقران و همسرای مسعود!

ز شمشیرت شکستی در کرملن این زمان افتاد
تو کردی سینه خود را سپر درسنگرای مسعود!

خدا حافظ ترا باشد ز آفات و حوادث هم
مجاهد را تو هستی پاسبان ولنگرای مسعود!

دمار ازروزگار روس آخر می براری تو
که داری چون خدای پاك یاروياورای مسعود!

وطنداران همه ازجان و دل مشتاقروی تو
اگر پیر وجوان اند از پسر تا دخترای مسعود!

ندیدم گرچه رویت را ولی بردی دل ما را
تومحبوبی که بردی قلب ما را یکسرای مسعود!

به پیشت روسیه شد شوروی از مکروشیطانی
ترا زیبد که باشی افسر هرلشکر ای مسعود!

شعارت در پیما تکبیر وتوحید خداوندیست
یقین فرما که هستی فاتح وزورآورای مسعود!

ز تکبیرت ز تدبیرت ز احساسات پر شورت
از آن رو غالب هستی صورت شیرنرای مسعود!

ملالی خواهرت باشد اده غازی ترا مادر
باین مردانگی های تو نازد مادرای مسعود!

خدا پشت و پناه تو - همه دلها سپاه تو
بود چشم براه تو، که آیی در برای مسعود!

سمرقند وبخارا را یقین آزاد گردانی
تو پنجه را رها سازی زچنگ کافرای مسعود!

خداوند متحد سازد همه جمع پریشان را
که باشد کامیابی در چنین یك پیکرای مسعود!

شجیع و پاکدامانی، بلی از قوم افغانی
ترا (شیر وطن) گویم که باشددرخورای مسعود!

(حیاء) نادیده میگوید برایت شعرتر هردم
اگر بیند تراگوید دوصد شعرترای مسعود!

محترمه رحیمه معصومی ـ کانکورد

څه معنی لري

هستی نیستی چه ستا وی،نو ذکات څه معنی لری
حاجت چه د زړه ته یی ، نورحاجات څه معنی لری

معیار د لویتوب چه په موټرو او په زر وشی
قارون به ترینه ښه وی نو سقراط څه معنی لری

سپین چه ورته تورونه په هرڅه کښی بهترښکاری
په نظر دکوردلانو، مساوات څه معنی لری

خوران یی خوا او شاته، وزی لوږ گرځی
ورکړه په ریا کړی، داخیرات څه معنی لری

له خدای چه نه داریږی نوله هرچا نه داریږی تل
د حق په پټولو، مراعات څه معنی لری

مالك چه د هستی اودسرونو، زمونږ خدای وی
د خدای په لار کښی ورکړه، تلفات څه معنی لری

د خدای حضور ته تگ او مرگ یی یاد نه دی
د دنیا په میو مست ته، ملاقات څه معنی لری

د خدای رضا به غواړم، نور په هیڅ شی پسی نگرځم
له دی پورته څه دی، مکافات څه معنی لری

عذاب ددوزخ کم دی، د وجدان له عذابونو
وجدان چه می آرام وی، مجازات څه معنی لری

ژوند او مرگ می دواړه ستا لپاره دی
غیر له تا حیات وی، که ممات څه معنی لری

د خپل زړه په آئینه کښی ولی اوس وینمه
مینه چه د زړه وی تصویرات څه معنی لری

په یوه نگاه دی ځان او جهان هیر کړمه (۲)
ستا د نظر مست ته، خرابات څه معنی لری

په ژوند کښی می هرچا اینښی په زړه باندی دا غونه دی
وروسته بیاله مرگه می هی هات څه معنی لری

- - - - - - - - - - - - - - - - -

پای تا سر نشه ام از فیض ناکامی مپرس
آرزویم هرقدر خون گشت من ساغر زدم (بیدل)

محترمه روح افزا سابق معلمه

(ازباب تشویق بعد از تصحیح استاد هاتف)

خدایا اینچه لیل است ونهار است
که دل با دیده در حیرت دچار است

همه دنیا ز گل گلزار گشته
چرا ملك من از خون لاله زار است

همه در بزم عشرت ها نشسته
چرا قومم بماتم سوگوار است

چو از یك دین و ائینیم و یکقوم
دگر با دسته بندی ها چه کار است

مسلمانان بهم هم دست گردید
که بالتکرار امر کردگار است

بهم گر متفق گردید شهد است
نفاق و یکه تازی زهر مار است

بیا باهم شویم همیار و همدم
که چشم دوست و دشمن برتو چار است

محترم استاد محمدیوسف آئینه

راه

صد بار صنم گفتم ویکبار صمد نی
در نامهٔ من صفر فزونست و عدد نی

پروانهٔ هر شمع و افسانهٔ هر بزم
شوریده و دیوانه و ازاهل خرد نی

با هرکه رسم از سخن خوش دهمش جان
چون عقرب جراره که با نیش زندنی

هر سنگ ملامت که زند بر سرما چرخ
گو زود فرود آ، که قبول افتد ورد، نی

بس گل که گرفتند برنگی و به بویی
آن گل که نهندش به سر و روی سبد، نی

آن محضر و دعوی و گواه توبنا حق
وین حجت بی معنی من نیز سند، نی

خوش باد در آنجا که به آدم رسد آدم
هم آتش کین خفته و هم رنج حسد، نی

نحلم که عسل هدیه نماید دگران را
چون کرم بریشم که بخودجامه تند، نی

کثرت چقدر جلوه فروشد به تعین
عارف همه را جز به تماشای احد، نی

(۲) راهی است ز هر سو بدر دوست ولی حیف
عمریست روانیم ولی راه بلد، نی

(آئینه) شکستن هنر و خشت فراوان (۱)
دستی که تن (آئینه) پوشد به نمد، نی

(۱) درمقطع اشاره بدینست که دربن دورزمان ازخشت خام هم کار آئینه را میگیرند وهم بدان می شکنندش ... آیا این هنر نیست ؟
(پشاور ـ یوسف آئینه)

بیائید وز سر پیمان ببندید
که اسان این یك و مشکل هزاراست

کلید نیکبختی های عالم
همین وابسته با توحید کاراست

بکن شیخا سجود با نیازی
قبول کبریایی انکسار است

تو هم سهمی بگیر ای خواهر من
ترا با گوشه گیری ها نه کار است

کمر بندید در خدمت که برما
حقوق میهن ما بی شمار است

بیا بر خستگان مرهم گذاریم
که تن پر زخم و دلها داغدار است

شکایت دارد هرجا روح افزا
ز ظلم ظالمان بس عقده دار است

(۲) بملاحظه این بیت استاد تداعی ذیل رخ داد
که قبله امجدم همیش زمزمه میفرمود :
خوش گلشنیست ولی حیف که گلچین روزگار
مهلت نمیدهد که تماشا کند کسی (بیدل)
(تا بیت مجله)

شب یلدایی

[illegible]

گویند دران وادیست آن نخل که بار آرد
زیبائی این دنیا مولود هماهنگیست

همرزمی و همبزمی همراهی و همرائی
ناسازی ببار آرد نی حسن نه زیبائی

درجامعهٔ ناساز مردم همه چون گرگ اند
تا زند به همدیگر در وقت توانائی

گویند زغیب آید دستی به نجات ما
شبخون تباهی ها از هر طرفی گرم است

جهدی بد ضیائی شور دم عیسائی
دریاب و نجاتی بخش ازاین شب یلدائی

با آه و دریغ و درد ما منتظر صبحیم
ای صبح امید ما وقت است که بازآئی

شعر از فتح محمد منتظر "آسمانی"
خط از منیش

محترم احمد صدیق حیاء - از دهلی

کتاب عشق

بهار آمد که بینم باز آن سرو بالا را
بگلشن بنگرم بار دگر شمشا درعنا را

بهار آمد که از باران رحمت بهره بردارم
بگویم از زبان دل ثنای حق تعالی را

بهار آمد که نعت مصطفی را بیشترگویم
مگر رونق دهد ایزد امور دین ودنیا را

بهار آمد که گویم راز دل را درچمن با او
بوجد آرم ز اسرار محبت قلب شیدا را

بهار آمد که با دلبر کتاب عشق برخوانم
ز حسن یوسف مصری بشور آرم زلیخا را

نه تنها محتسب را بر سر منبربرقص آرد
که چشم مست او در گردش آرد جام صهبا را

غزال شوخ من در خانه و صحرا نمی سازد
مگر مانند مجنون دیده است چشمان لیلا را

ز خود هم رفته است وامق بحال خودنمی آید
از آن روزی که دیده در گلستان روی عذرا را

بهر سو فتنهٔ دجال را در کار می بینم
مگر ایزد بدفع آن کندنا زلمسیحا را

وطن محتاج کار و زحمت نسل جوان باشد
بیا سر سبز کن از سعی وخدمت دشت وصحرا را

مجاهد پیرو قران بود نه عاشق چوکی
بدا بر آن کسی کو برگزیده عشق دنیا را

ازین تقلید بیجا ای جوان پرهیزمی باید
که فیشن خوش نیاید ایبرا درمردانا را

بیا پند (حیاء) بشنو ادب را کارفرما شو
که باشد بهترین زیور ادب ارباب معنی را

HISTORICAL AND POLITICAL
Who's Who of Afghanistan
by
LUDWIG W. ADAMEC Ph.D.

کتاب آدمک:
هو از هو ۱۹۷۸
(رجال افغانستان)
و شجرهٔ خاندانها
چند نسخه برای
فروش حاضر است
بقیمت ۵۵ دالر

امان الله ساهو

د وختونو دوزخ

«ستوري په ماسپوږمۍ په ما وخاندي »
«چې ودې شپوته مخ ور واړومه »
«پروین »

/هره شپه چې کاینات تول
سترګې پټې کړي ویده شي
ته په ستړي تصور کښې
چیرته ځې اوچیرته ګرځې

هره شپه چې لکه شمعه
دحسرت په مزار ژاړي
دیادونو انجمن ته
وایه څۀ لۀ خدایه غواړې

رازونیازدنیمو شپو، که
هغه تللې زمانې چې
یارانې یې لایادیږي
په شعرونو، ترانوکښې
یاکه خپل ناکامه عشق ته
مغفرت غواړې چې وسو
دزمان لۀ ګردشونو
دوختونو په دوزخ کښې

ګوره ! پام چې وخت بې رحمه
په چا هیڅ نۀ سوځوي زړه
ته لۀ تورو تورو شپو نه
ګیله مۀ کوه ، کۀ ستوري
یا سپوږمۍ یې په تاخاندي
۱۲.۵.۱۹۹۱ پیښور

٪٪٪٪٪٪٪٪٪٪٪٪٪٪٪٪٪٪٪٪٪٪٪

پیام شیون باستادآئینه

دگر دردل هیا هویی نمانده — میان‌ما ومرگ مویی‌نمانده
چه نغزشعری‌بگفت آیینهٔ ما — کنم تا ئیدکه دلجویی‌نمانده
تویی استادمکتب سازدیروز — که مثل توسخنگویی‌نمانده
خدا را شکرگهر ریزدزکلکت — مگو اینرا که لولویی‌نمانده
گیاه هرزه جای گل گرفته — از آن گل را دگربویی‌نمانده
رسید ازیوسفم بوی وفا باز — چه نالم ازوفا جویی‌نمانده
برای زر فروختند آبرورا — که راستی، درترازویی‌نمانده
سیاست دان ما شیخ‌وملاشد — به مسجدزآن، نمازگویی‌نمانده
دعاگویان دیروزپیسه سازند — بجزشیون دعاگویی‌نمانده

اقتباس از مجله وزین سپیدی

انتخاب و ارسالی اقای عبدالحمید انوری

شعر از : سیمین بهبهانی

سازش مپسندید

سازش مپسندید، با هیچ بهانه
کز خون شهیدان، رودی است روانه

از ریشه ببرید، آن دست که درباغ
می کندشگوفه ، می سوخت جوانه

یا رومی رومی، یا زنگی زنگی
یکرنگ نسازد ، با رنگ دوگانه

بس غنچه ز دلها ، ترکید به سینه
بس میوه زسرها ، آویخت به شانه

آن پنجهٔ بیداد، ازبندجدا باد
کز سینهٔ استاد، بگرفت نشانه

ای داد خدا را ! بیدا دفزون شد
فریاد برآمد، ازنای زمانه

سرخ است ازین پس، چون خون‌جوانان
هر سبزه که روید، برجوی کرانه

خورشید بر آرید ! کافزون زچراغ است
تاریکی وحشت، اندوه شبانه

از شمع چه حاصل ؟ کاین مرد میان را
بی مردم دیده ، تاری شده خانه

هر کشتهٔ گمنام، زان سرو قدان را
برگور منشانید، سروی به نشانه

سازش مپسندید، بر وعده بخندید
کافتاده به حیلت، دام از پی دانه

تا کعبهٔ مقصود، راه دگری هست
جولانگه دیو است، این راه میانه .

شعر ازمحترم کریم پیکار

ترانهٔ وفا

ای نوردوچشم من کجایی!؟
دور از من بینوا چرایی!؟
دیدم همه را ولی تو ای جان!
زیبا تر و خوب وخوشنمایی.
ای کاش دمی بکلبهٔ من
چون موجهٔ نور مه درآیی
با صورت خوب ودلپذیرت ،
درد دل من دوا نمایی .
باشدکه زجلوه گاه نازت،
چون قرص سپیدماه برآیی.
در رهگذرت نشسته ام من
مانند گدا ز بینوایی.
باری چه شودکه بهرعاشق؟!
یك ترانهٔ وفاسرایی .
ماهی صفتم چه میگدازی ؟
هردم تو میان این کرایی.
خواهی تو وصال ولیك "پیکار"!
پیوسته بجوید او جدایی .

افغانستان در پنج قرن اخیر
تالیف : میر محمد صدیق فرهنگ
جلد اول قیمت ۳۵ دالر
جلد دوم قیمت ۲۰ دالر

زندان پلچرخي
تالیف : پوهاند دکتور عثمان رو
قیمت ۱۰ دالر

در بند آن نیم که موزون نگفته ام!

درا ینه ا فغا نستان تقریبا در هر شما ره یك دو منظومه ا ی نشر میشود که ا زلحا ظ معیا رها ی شعر موزون کمبودیها یی میدا شته با شد . یکی دوبا ر به ترمیم و ا صلاح پردا ختیم ولی ا ستقبا ل نشد ، ا زجا نب دیگر شا عران و ا دیبان، ما مور بخش ا دبی مجله را کتبا و شفا ء زیر بمبا ردما ن قرا رمیدهند که چرا ....؟ ما ا ز نشر ا ین پیا مها معذرت میخوا هیم وخا طرنشان میسا زیم که با با آسمان بزمین پا یان نشده – هستند عده ا ی که میگویند پا بند وزن و قا فیه نیستندو بخود حق میدهند چیزی بنویسند و بهمین شکل بنویسند. شا دروان دکتور محمود ا فشا ر یزدی (ا فغا نستان شنا س معروف و صا حب ا فغان نا مه) یا ددا شتها یی گردآ ورده درا شری بعنوان ((گفتا ر ا دبی)) که یك بخش آن ذیلا بملاحظه هموطنان تقدیم میشود:

شعر و زن

زن و شعر ازجهاتی بهم شبیه میباشند. همچنانکه درزن صورت خوب جلوه دارد ولی باید جمال زیبا به‌خصال نیکوهم آراسته‌باشد تا زن کمال خوبی را دارا شود درشعرهم چنین‌است.

در زن، نخست چهره زیبا و پیکر رعنا خودنمائی میکند وبعد صفات معنوی جلوه مینماید. درشعرهم اول‌زیبائی الفاظ وترکیب آنها وسپس معانی به‌نظرمیرسد.

پس، صورت زیبای‌زن والفاظ زیبای‌شعر دروهله اول جلوه‌گر تراست، اما صورت بی‌سیرت ولفظ بی‌معنی هم چون جسم بی‌روح پسندیده نیست.

تاگذشته نزدیك، بصورت شعر اهمیت زیاد میداده‌اند، تاحدی‌که‌گاهی‌معنی‌را فدای لفظ‌کرده‌اند. نسبت به زن‌هم چنین بوده است. اما امروز، هم در شعر وهم نسبت به‌زن، بجهات معنوی آنها توجه بیشتر میشود. گرچه در گذشته نیز در یك ضرب‌المثل عرب آمده است که زنان زیبا برای یك هفته خوبند و زنان خوب برای یك‌عمر زیباهستند، خود این‌موضوع‌را ضمن دوقطعه شعر پرسیده و پاسخ ناتمامی داده‌ام:

شعراست همچو زن‌که ازاوصورت‌نکو	در وهلهٔ نخست بود انتظار من
زان پس اگر که سیرت اوهم نکوبود	از من همی برد دل و دین وقرار من
گر درمیان صورت وسیرت‌شد اختلاف	بهتر کدام؟ فرخ والاتبار من؟[1]

۱ـ مخاطب ابن بیت و تمام قصیده محمود فرخ شاعر نامدار خراسان است. قصیده من بشماره (۴۰) و قصیده ایشان بشماره (۴۱) در بخش دوم همین‌کتاب ثبت شده است.

دختری بی‌زیب وزیورچون‌گل‌خودروی بود،
از گل مصنوعی آری لاله خودروست به.
گر بپرسی صورت وسیرت کدامین بهتر است
صورت زیبا ... ولی با سیرت نیکوست به[1]

الفاظ وترکیبهای زیبا وآهنگهای خوش درشعر‌بسیار مؤثراست، اما وقتی با معانی لطیف وسودمند توأم باشد بسی‌بهتر میباشد. در باره لفظ ومعنی، صورت و سیرت شعر، درگفتاری دیگر به‌شرح بیشتر می‌پردازم. «زن خوب» و «شعرخوب» باید از حیث صورت وسیرت، بعبارت دیگر، زن ازجهت (روی وخوی) وشعر از لحاظ (لفظ ومعنی) بی‌نقص وعیب باشند تا (خوب‌کامل) شناخته شوند. اما نقص و کمال، عیب وحسن‌هم امر نسبی‌است نه‌مطلق. «خوبی ذاتی» زن وشعرکافی‌نیست‌که مقبول طبع همه‌کس باشد. باید درچشم بیننده و گوش شنونده و قوه‌حساسه آنان نیزمؤثر واقع شود.

عاشق و معشوق در امر «زیبائی» مشارکت دارند، بدین معنی که نوع زیبائی معشوق باید موردپسند عاشق‌باشد تا ایجاد عشق‌کند. وحشی بافقی این معنی را در منظومه‌ای تمثیل کرده است:

بمجنون‌گفت روزی عیب‌جوئی	که پیداکن به از لیلی نکوئی
که‌گرلیلی به‌چشمان توحوریست	بهرعضوی زاعضایش‌قصوریست
زحرف عیب‌جومجنون بر آشفت	درآن آشفتگی‌خندان‌شدوگفت
اگر در دیده مجنون نشینی	به‌غیر از خوبی لیلی نبینی

تاچه اندازه این قاعده درشعر هم صدق میکند؟ یعنی چگونه شعری مطلوب شخصی قرارمیگیرد؟ یکی طبیعت غمناك دارد، ممکن‌است از اشعار غم‌انگیز لذت ببرد. دیگری طبعش شاد است، ازشعرهای شادی‌آور مسرور میشود. کسانی از

۱ـ این قطعه نیز بشماره (۱۶) دربخش دوم همین‌کتاب آمده است.

مثنوی مولانا، کسانی‌دیگر ازمثنویهای فردوسی، نظامی یاسعدی خوششان می‌آید. وقتی شعرساده بی‌تکلف‌را می‌پسندیده‌اند، زمانی دیگر اشعارمصنوع بصنایع بدیع وتشبیهات غریب وعجیب مبالغه‌آمیز پیچیده مانند اشعارمعروف بسبك هندی‌را.

یك‌نویسنده فرانسوی گفته‌است: (گوینده شعر و شنونده‌آن باهم شاعرند) مقصودش اینست‌که شعر شاعری‌که پسند مستمع باشد برای اوشعر است. این‌را در جای دیگر می‌آورم.

***

مسابقه زیبائی زن و شعر

نیم قرن‌است که مسابقه زیبائی میان زنان رسم شده‌و ملکه حسن انتخاب میکنند. اما غالباً دیده شده‌که انتخاب‌شدگان بعنوان ملکه وجاهت نه‌تنها نسبت به‌زنان بیشمار دیگرکه وجود دارند ودرمسابقه شرکت نکرده‌اند زیبا نیستند، بلکه میان مسابقه‌دهندگان ممتازدیگر نیز امتیازی‌چشم‌گیر درنظرعموم بینندگان (غیر ازاکثریت کارشناسان انتخاب‌کننده) ندارند. همه ازخود می‌پرسند: چرا؟ـ برای اینکه انتخاب‌ـ کنندگان(هیئت منصفه) یا «ژوری» باترازو ومتر و«اصول هندسی» زیبایان‌را اندازه میگیرندو وزن میکنند. درازی‌گردن، پهنی وباریکی اندامهای‌دیگر بدن، ازدور کمر وسینه تا ساق‌پا، همه را به‌هم می‌سنجند و نمره می‌دهند. نمرههای زیبائی صورت وبدن‌را جمع وتقسیم می‌کنند، معدل می‌گیرند وکورکورانه مانند ماشین‌های حساب و «مغزماشینی» نتیجه را اعلام می‌کنند بی‌آنکه به جهات معنوی و «آن» زیبائی توجه داشته باشند.

بسا اتفاق‌افتاده‌است‌که‌بینندگان صاحب‌نظر میان‌مسابقه‌دهندگان زیبائی آن‌را که‌گوی افتخار بوده‌وتاج سلطنت حسن برسر نهاده ازدیگران زیباتر نمی‌بینندبلکه دیگران‌را برتر وبهتر میشمارند.

وقتی به‌نقشهای زیبایان سابق و به‌عکسهای مسابقه زیبائی که درپنجاه سال پیش‌درفرانسه‌گرفت نگاه می‌کنیم وآنهارا باعکسهای انتخاب‌شدگان سالهای اخیردر امریکا مقایسه می‌نمائیم، می‌بینیم‌زنانی‌راکه‌آن‌موقع زیبامی‌شمرده‌اند یااین‌هائیرا که‌اکنون زیبا میدانند دونوع زیبائی دارند. علت‌تفاوت این است‌که زیبائی زن‌در طول زمان وعرض‌مکان تغییرپذیراست: یکی‌را درفلان‌تاریخ می‌پسندیدند ودیگری را در فلان منطقهٔ جغرافیائی. (دماغ قلمی) (غبغب) (خال هندو) (چاه زنخ) (صورت‌گرد) (دهان غنچه) (بدن چاق وچله) درگذشته محاسنی بوده‌است‌که درکتاب زیبائی‌امروز محلی ازاعراب ندارد[1].

برای اینکه بدانید بعضی از حسن‌های زنانه‌را که هنوز هم شاعران ما در اشعار خود میاورند درنظر صاحب‌نظران اروپائی قرن گذشته که به‌ایران سفر کرده بودند حسن شمرده میشده سطری چند ازسفرنامهٔ (دروویل) فرانسوی را که در وصف زنان‌ایرانی نوشته نقل میکنم: (زنان ایرانی‌مسلماً زیباترین زنان جهانند... از زنان گرجی وچرکسی‌هم زیباترند... زنی درجمال وکمال بپای‌آنان نمیرسد... بلند وباریك وبسیار خوش‌اندامند. جمال آنان موهبت طبیعی است که درآن‌کمتر تصنع وتکلف بکارمیرود. اندام سفید ودندانهای درخشان خیره‌کننده‌ای‌دارند... چانه کوچك و زنخدان قشنگی دارند... بانوان ایرانی بتمام معنی فرشته‌خو و دارای سجایای کم‌نظیری هستند.) (تاورنیه) سیاح دیگر فرانسوی در سفرنامهٔ خود مطالب دیگری مینویسد که اکنون از روی ترجمهٔ نظم‌الدوله چاپ اصفهان (صفحه ۱۲۱) عیناً نقل میکنم:

(چون مکرر از اغلب جاها تعریف وتوصیف صباحت وجمال وزیبائی زنهای

۱ـ حتی نظامی دماغ یعنی بینی را از نازکی تشبیه به‌تیغ نموده وچنین سروده است،

نوگوئی بینیش تیغیست ازسیم	که‌کردآن تیغ سیبی را به‌دونیم

شاعر دیگر در وصف دهان گفته،

غنچه‌دهان من‌بیا تنگدلی من ببین	بی‌تو هنوز زنده‌ام‌سنگدلی من‌ببین

امروز شاید دماغ بدان نازکی و دهان بدان تنگی را نپسندند.

یزد را شنیده بودم خیلی میل داشتم صحت آنها را بچشم ببینم و دیدم حقیقتاً از روی عدل و انصاف بود که آنها را بزنهای تمام ایران ترجیح و ازهمهٔ جمیله‌تر تشخیص داده‌اند. خلاصه هیچ مهمانی دریزد نمیشود مگر اینکه از آنها حاضر باشند وحقیقتاً زیبا ودلپذیرند. برای مدح جمال آنها همین کافیست که درایران ضرب‌المثل شده و میگویند:

«برای سعادت زندگانی زن یزدی، نان ایزد خواست، شراب شیرازی» و این شعر را هم اضافه‌کرده است:

(نان گندم ز خاك ایزد خواست   زن یزدی، شراب شیرازی)

آیا آنچه درباره زنان ایرانی نوشته راست است؟ درهرحال این عقیده دونفر سیاح فرانسوی درفاصله قریب دوقرن از سده ۱۷ تا سده ۱۹ بوده است و در نظر قدری مبالغه‌آمیز میباشد. چیزی‌که خواندن آن بیشتر موجب تعجب است این می‌باشد که مینویسد در قرن ۱۷ میلادی یعنی درحدود سیصد سال پیش در یزد زنها در مهمانیهای مردان شرکت میجسته‌اند، زیرا درسی چهل سال پیش که هنوز زنها چادر بسر داشتند در یزد چنین وضعی را ندیدم، پس چگونه بوده است که تاورنیه درسیصد سال پیش چنان وضعی را دیده است. احتمال میدهم درمجالسی که زنان عیسوی، یهودی، یازردشتی که حجاب نداشته‌اند شرکت‌کرده باشد، یا زنان صاحب خانه‌را که آنجا مهمان بوده است دیده باشد زیرا زنان مسلمان در زمانی‌که حجاب بود بقدری که از هم‌مذهبان وهموطنان خود میگریختند از فرنگیها وغیرمسلمان روی نمیگرفتند.

چیزی که درزن غیر از حسن‌های بدنی، که بمقیاس آمده یا نیامده، باید در خور توجه باشد صفات معنوی اوست، زیرا دردل‌آرائی وی هم مؤثر است. این حالات زنانه را، از شرم، خودداری، عفت‌مآبی ونکات دیگر که‌گاهی غیرقابل وصف می‌باشد حافظ به «آن» تعبیرکرده است:

از بتان «آن» طلب ارحسن‌شناسی ای دل
کاین کسی گفت که در علم نظر بینا بود
شاهد آن نیست که موئی و میانی دارد
بندهٔ طلعت آن باش که «آنی» دارد

همین شاعر درجای دیگرگفته:

بس نکته غیر حسن بباید‌که تا کسی   مقبول طبع مردم صاحب نظر شود

جامی گوید:

بمقبولی کسی را دسترس نیست   قبول خاطراندر دست‌کس نیست
بسا نیکو رخ شیرین شمایل   که دل يك ذره سویش نیست مایل

اخیراً مسابقهٔ «شایسته‌ترین دختر» نیز رواج یافته‌که درآن بعضی ازصفات معنوی زن‌هم مورد توجه‌است.

****

درشعرهم مسابقه معمول‌بوده وازمسابقهٔ زیبائی زن به‌رسم‌جدید قدیمتراست. درمسابقه‌های شعری ایران درقرن‌حاضرکه ما ناظرآن‌بوده‌ایم بیش ازمعنی ومطلب با لفظ وترکیب‌آن کار داشته‌اند. دراین‌مسابقات هم تشخیص‌خوبی وبدی‌شعر با «کارشناسان‌فنی» بوده‌است. بیشتر بصورت ظاهرشعر ازلحاظ قواعدخشك‌عروض، صنایع‌بدیع‌و«غرا بودن»،توجه‌داشته‌اندتا بمفیدوتازه‌بودن‌مطلب وجهات معنوی‌آن. غالباً در انجمن‌های ادبی ایران که مجمع شعرا بود غزلی را طرح میکردندکه هر کس به‌همان وزن و قافیه زیباتر میسرود گوی مسابقه را می‌ربود. درمجلهٔ آینده موضوعی‌را اقتراح کردم که بصورت قصیده بسازند وآن دربارهٔ (فتح دهلی نادرشاه) بود. منظور این‌بود وقیدهم کرده‌بودم‌که آن مطلب تاریخی را بدون مبالغه‌های شاعرانهٔ معمول قاآنی بسرایند تا روش نوینی ازلحاظ رعایت مطلب در قصیده حماسه‌ای ابداع شود. شعرائی‌که دراین اقتراح شرکت‌کردند و قصائدآنان چاپ شد ملك‌الشعرا‌بهار، محمود فرخ، دکتر لطفعلی صورتگر، مؤید ثابتی، امیرالشعرا نادری وبسیان بودند.

این‌موضوع بمسابقه گذاشته نشده‌بود بلکه بصورت اقتراح و طبع‌آزمائی بود. قصیدهٔ استادفرخ‌را نگارنده ازدیگرقصائد بهتر‌تشخیص داده‌بودم. درجرائد خراسان بحثها دربارهٔ‌آنها شده‌بود. برای نمونه این‌چند بیت استوار ومطلب‌دار را از قصیده غرای فرخ‌که به‌پیروی ازقصیده فرخی بدین مطلع:

(فسانه گشت و کهن شد حدیث اسکندر   سخن نوآر که نو را حلاوتیست دگر)

سروده بود نقل میشود:

شنیده‌ام که زنی نزد شه شکایت برد   گرفته در کف یکتای گوشوار گهر
که‌بر درید یکی گوش من سپاهی وبرد   (گه امان تو) زین گوشواره تای دگر
به امر شاه منادی به لشکر آوا داد   که گوشواره فرازآرد آنکه برد ایدر
یکی سپاهی آورد پیش و شه پرسید   که ازچه‌بردی این‌يك‌نبردی‌آن دیگر
جواب دادکه چون خواستم‌ربودآن نیز   مجال غارت ویغما به ناگه آمد سر
غریو کوس امان شد بلند از در شاه   ز وی بداشتم آزیده چنگ غارتگر

نفاذ امر و نظام سپاه بود چنین
که بد مقدمة‌الجیش او همیشه ظفر

باقی این‌قصیده‌وقصائد دیگررا در شماره ۲۴ سال دوم مجلهٔ‌آینده ازصفحه ۸۳۷ تا صفحه ۹۰۴ملاحظه نمائید.

همانگونه که محاسن زن تنها درصورت وپیکر اونیست بلکه صفات معنوی‌و روحی او درك کردنی‌است محاسن شعر هم صوری و معنوی‌است. افزوده براین، همانگونه‌که زیبائی زن درطول قرون فرق‌کرده زیبائی شعر هم دستخوش تغییر و تحول بوده است. ای‌کاش مسابقهٔ «شایسته‌ترین شعر» هم مورد توجه ادیبان قرار میگرفت تاگویندگان درجستجوی معانی ومطالب خوب ومفید بودند و درعین‌حال الفاظ وترکیبات تازه و زیبارا هم میخواستند.

****

«آنی» راکه‌حافظ نسبت به‌زن دریافته وبیان نموده‌است (بوالو) شاعرومنتقد فرانسوی‌هم چندقرن بعدازاودرشعریافته‌است وآن‌را این‌طور تعریف میکند: (اگر ازمن بپرسند نمك و «آن» شعرکدام است، خواهم گفت: این‌يك نمیدانم چه چیز است‌که بهتر میتوان حس‌کرد تا بیان نمود.)

وی در دیباچهٔ تألیفات خود مفاداً وبه‌خلاصه چنین‌نظر میدهد: (يك نگارش خوب آنست‌که «عامه» آنرا بپسندند نه‌اینکه «شناسندگان» آن‌را قبول‌داشته باشند... خبرگان‌کسانی‌هستندکه چون معلمان خودپسند مدعی رهبری واصلاح جامعه می‌باشند واثر ادبی‌را به‌نام قواعد هنر تعریف یا تکذیب میکنند.) (بوالو) از «عامه» مقصودش (مردم شریف ومتوسط نسبتاً زیادی‌می‌باشدکه درفضای تئاتر یا دردربار آن زمان یادر شهر احساسات خودرا بروز داده‌اند) مینویسد: (چشم اینان را «قواعد» کورنکرده‌است و«معلمانه» اثری‌را تحسین نمیکنند. اما اگرگفته یانوشته‌ای آنان را بهیجان‌آورد یا خوشدل کند دلبستگی بدان نشان میدهند. به‌اینان مربوط است‌که بگویند يك نگاشته خوب‌است یا بد.) اوهم مانند (مولیر) معتقد است که «قاعده تمام قواعدپسند افتادن‌است» می‌افزاید که (جامعه افکار حقیقی وبیانات‌درست را دوست میدارد. برای‌پسند خاطرعموم‌شدن باید تقلید ازطبیعت نمود.)

باوجود این (بوالو) معتقد به‌رعایت مقررات ادبی‌عاقل پسند وتاحدی پیروی ازگذشتگان می‌باشد.

****

زیبائی زن‌وشعرقواعدی داشته ودارد، اما آن قاعده‌ها مطلق، ثابت، همیشگی وبر يك روال نیست. آنچه مسلم‌است اشعار عاشقانه باید از دل برخیزد تا بر دل نشیند.

«سخن کزجان برون آید نشیند لاجرم بردل»

آندره شنیه[1] شاعر دیگر فرانسوی‌گوید: (ساختن نظم کار هنراست وسرودن شعر کاردل.) بطوریکه ملاحظه میشود فرقی‌میان (نظم) و (شعر) قائل‌است. چنان که سابق اشاره شد در زبان فارسی اصطلاحاً هرچه‌که (نظم) باشد عامه آنرا شعر گفته‌اند.

۱- André Chenier (۱۷۶۲-۱۷۹۴) شاعر دورهٔ انقلاب‌کبیر فرانسه وطرفدار انقلاب ولی معتدل بود. بالاخره جان خودرا در راه سیاست داد. در شعر، هم طرفدارنظم قدیم یونانی بود وهم دوستدار فلسفه و ادبیات جدید. می‌خواست کهنه ونورا بهم درآمیزد. خودگفته‌است: با افکار نو اشعار کهن بسازیم.

اقتباس از ((گفتار ادبی)) کتاب اول گفتار سوم ص ۳۰ - ۳۸ اثر شادروان دکتور محمود افشار یزدی شاعر و نویسنده معروف ایرانی

گم شده یافت شد

عزیزالقدر گرامی داکتر سیدخلیل الله هاشمیان

درشماره جدی ودلو ۱۳۷۰ مجله وزین آیینه افغانستان اعلان مفقودی خویش را دیروز خواندم وبلافاصله شعر "هاشمیان راست میگوید" را بجواب ان نوشتم و اینك ضم این مختصر تقدیم است که با نشر آن دوستان گرامی این را دتمند خودرا پیدا کنند. ابتکار ملاطفت امیز وشوخی ادیبانه شما نه تنها این مخلص تان را از انزوای مطلق بدر اورد بلکه یك حلقه وصل عزیزان هم ثابت گردید. مجله وزین شما درین عالم غربت واقعا مایه دلگرمی و سرگرمی هموطنان عزیزالقدر است . خداوندکریم (ج) بشما خیر و برکت بدهد که با تحمل زحمت شبا روزی باعث مسرت و تقویت روانی ما دل شکستگان میگردید . با تجدید احترامات فایقه .

فتح محمد منتظر (آسمایی) اول مارچ۹۲

آدرس بنده اینست خواهشمندم آنرا نشروخاصتا به واحدی و صدیقی تقدیم وبنده را ممنون فرمائید :

Fateh Mohamad Muntazir
4734 Andrea Way
Union City, CA 94587
phone: (510) 475 7978

هاشمیان راست میگوید

"هاشمیان" راست میگوید من آن گم گشته ام
در سراب بی نشانی بیگمان گم گشته ام

سالك این دشت گمنامم ندانم کیستم
چیستم من، از کجایم، من چسان گم گشته ام

زندگی با بیگناهی کرده محکومم بمرگ
پای دار غم به فرمان زمان گم گشته ام

تلخ کامی بین که می میرم ز افراط شکر
شربت حاجت نیست، من در شوکران گم گشته ام

کرده رنجوری مرا از بزم یاران بی نصیب
برگ خشك افتاده در شور خزان گم گشته ام

سودمندی گو مجوی از من، ز کار افتاده ام
جنس ناچیزم به بازار جهان گم گشته ام

برگرامی یار دیرین "واحدی" از من بگوی
از بی فرقت در امواج فغان گم گشته ام

یاد میآرم گهی زان صبحها زان شامها
گاه می بینم که در حرمان آن گم گشته ام

گاه میاید به دل امید روز بازگشت
گاه می بینم که در یاس همچنان گم گشته ام

از من ای پاکیزه دل باری به "صدیقی" بگوی
بیتو ای یار گرامی بی امان گم گشته ام

همتی خواهم که از چنگال عزلت وارهم
سخت در افسون این دیو دمان گم گشته ام

چاشنی ها دارد آری ساز بزم زندگی
(منتظر) من زافت گوش گران گم گشته ام

- - - - - - - - - - - - -

محترم محمد کریم شیون (ازناله های مسافر)

مخمس بر غزل ابوطالب کلیم.
(وفات ۱۰۶۱ ه)

واحسرتا که عمر به درد وفغان گذشت — ای وای این متاع که چرا رایگان گذشت
درغربتم ببین که عمرم چسان گذشت — پیری رسید ومستی طبع جوان گذشت
تاب تن از تحمل رطل گران گذشت

در آسمان زندگی ام یک ستاره نیست — با کشتی شکسته ، امید کناره نیست
دنیا متاع درخور سیر و نظاره نیست — وضع زمانه قابل دیدن دوباره نیست
رو پس نکرد هرکه ازین خاکدان گذشت

از ناله های نیمه شبم کس خبر نداشت — این اشک داغ بر دل سنگش اثر نداشت
در باغ دل نهال امیدم ثمر نداشت — در راه عشق گریه متاع اثر نداشت
صدبار از کنار من این کاروان گذشت

دور از وطن نگر که پریشان وخسته ایم — شوق پریدن است مگر پرشکسته ایم -
عمری به انتظار سفر پانشسته ایم — حب وطن نگر که زگل چشم بسته ایم
نتوان ولی زرشت خسی آشیان گذشت

دردا که صبح در پی این تیره شام نیست — مارا که چرخ فتنه گر هرگز بکام نیست
دل را هوای منصب جاه و مقام نیست — درکیش ما تجرد عنقا تمام نیست
درقید نام ماند اگر ازنشان گذشت

روزم به آه وناله شبم هست درفغان — گشتم چو پیر رفت ز آغوشم آن جوان
نی دام ودانه ماند نه فرسوده آشیان — یک روز صرف بستن دل شد به این وآن
روز دگر به کندن دل زین وآن گذشت

بشیون چه حاجت است تو بیقدر پرسش — با خاطر گرفته و با قلب ریش ریش
دیدیم دربساط جهان گرچه نوش ونیش — بدنامی جهان . دو روزی نبود بیش
آنهم کلیم . باتو چه گویم ،چسان گذشت

تصحیح ضروری زیر را اقای شیون سفارش نموده است : در بیت چارم کلمه (دلم) درترکیب (چمچه مست ساز دلم) ازتایپ مانده قصور تایپست است اورا سرزنش میکنیم ودر مصراع اخیر همین غزل کلمه (جان) به (جای) تصحیح شود یعنی (جای گل جز دل خونین به نثارش نبرید) .
مجله شماره ۲۲/۲۱ صفحه ۱۵۳ زیر عنوان ((زیر لحاف خفته)) .

نگاه کوتاه به ۱۳ سال مبارزهٔ آزادیخواهي

محترم سید شمس الدین مجروح از اتلانتا

با آغاز حمل ۱۳۷۱ بیشتر از ۱۳ قرن ازهجرت پیمبر اسلام (صلعم) از مکه بمدینه میگذرد وبا ورود این روز ۱۳ سال از هجرت مردم مسلمان افغانستان سپری میشود. بیائید باین مدت ۱۳سال نظری کوتاه بیفگنیم و ببینیم که بعد ازواقعه کودتای شور وبقدرت رسیدن حزب کمونست وهجرت چه واقع شد ؟

این روز نوروز و عید باستانی ما که بنام روز افغانستان قبول شده است برای ما خاطرات تلخ و شیرین دارد و خاطرات انزجار و افتخار در بر دارد. خاطرات شیرین آن جشن نهال شانی و افراشتن علم است ـ خاطرات مسرت آور میله گل سرخ و میله سخی و باباولی است . این روز روز دهقان بود ـ این روز روز سرسبزی و خجستگی محسوب میشد. روئیدن سبزه و شگوفه را دربرداشت ومژده تولید و تزئید نعمتها را میداد. خاطرات تلخ وناگوار آن آوارگی وغربت ۱۳ ساله است که باعث انزجار است و خاطرات مبارزات دلیرانه ٔ آزادی خواهی آن قابل افتخار ! ملت افغانستان درین مدت ۱۳ سال بادادن قربانی بیشتر از یك ملیون انسان وقبول مشقات آوارگی و بی خانمانی پنج ملیون چه حاصل بدست آورده است ؟ با یك ابر قدرت جهانی دست وپنجه نرم کرد ومردانه مبارزه نمود و او را ازخاك خود راند، اما بعد ازآن چه شد ؟ بنظر من بعد ازآن خرابی وتباهی بیشتر رخ داد . چون خلاٌ قدرت را گروه مجاهد نتوانست پرکند، درمناطق آزادشده، شهرهای کوچك وقریه های زیادی تخریب شد و بخاکدان مبدل گشت ـ درهای مساجد و مدارس بسته ماند ـ زمینهای صالح و قابل زراعت لم یزرع وخاره باقی ماند و آب رفته پس بجوی نیامد. قحطوگرسنگی درافغانستان بیشتر شد و کمکهای بشری برای مهاجرین درخارج کمتر گردید ومهاجرین باصعوبت و مشقت بیشتر مواجه شدند. اختلافات بین گروه های مجاهدین زیاده ترشد وبرای اخذ قدرت باهم جنگیدند و بجای دشمن دربین خود دست و گریبان شدند. در شاهراه هایمملکت برای عبور ومرور وسایل نقلیه مشکلات بیشتر پیدا شد وبنام باج وخراج درشاهراه ها استفاده جویان به غارتگری مشغول گشتند.

بیائید ازخودبپرسیم چرا چنین شد ؟زیرا ما مرکز واحد رهبری نداشتیم .ما فاقد قافله سالار بودیم. مافاقد مرکز سیاسی بودیم . حالا باز سوالی پیدا میشود که ماچرا فاقد این ارزشها بودیم وماچگونه باین نقیصه مواجه شدیم ؟ نظر من اینست که ؛ چون رهبران جهاد وقائدان آن ازدرون خاك و با اراده ملت و در خود اجتماع بوجود نیامده بودند فاقد صلاحیت عملی و قانونی بودند. چون کمکها ومعاونت جهان بمردم افغانستان توسط همسایگان باین رهبران داده میشد، آنها بیشتر دست نگر بیگانگان ومتکی بانها شدند. شاید در بین کادررهبری جهاد مردمان شریف و وطندوست موجود بودند مگر قدرت کمتر داشتند ـ آنهائیکه قدرت بیشتر و صلاحیت بیشتر را توسط دول دیگر بدست آورده بودند عزت نفس و غرور ملی خود را از دست دادند و منافع ملی خود را فراموش کردند. خیر و صلاح دیگران را بر خیر و صلاح مردم خود ترجیح دادند لهذا مردم از آنها بیزار و آنها از مردم بیگانه شدند. نتیجهٔ آن همین هرج و مرج و نابسامانی است که می بینیم. آنها میگفتند اسلام حدود وثغورندارد و فهمیده و نافهمیده برای استحکام حدود و ثغور همسایه ها کار میکردند وبرای نفوذبیشتر آنها در وطن خود میکوشیدند.

این مداخلات همسایگان علت بزرگ دیگر ناکامی و نا سرانجامی است . حکومت پاکستان مخصوصا رژیم ضیاءالحق بیشتر مسئول این مداخله بشمار میرود . تنها حکومت نه بلکه احزاب پاکستان بمداخله پرداختند. احزاب راست و چپ درین مسابقه وارد شدند ـ احزابیکه بنام دین تبارز کرده بودند احزاب همرنگ خود را حمایت کردند و احزاب ملیگرا و چپ از رژیم کابل حمایت مینمودند .قاضی حسین احمد رهبر جماعت اسلامی پاکستان برخرابه های خوست مغرورانه قدم گذاشت (که طرف اعتراض پارلمان پاکستان هم واقع شد) و ولیخان رهبر عوامی ملی گاهی در کابل و گاهی در ماسکو قد افراشت . عربها و ایران هم بیدخل و بیغرض نبودند و دخالت و اغراض آنها روز بروز افزون شده میرفت . قذافی از لیبیا پترول دالر خود را در دره های کنر و پکتیا مصرف میکند تا طنین توپ و تفنگ را زنده نگهدارد واختلاف وهابی و حنفی را بیشتر دامن زند.

با بودن این دوعلت ناگوار(عدم مرکزیت و مداخلخارجی) جنگ و جهاد هم درین اواخر بایك بن بست ورکود مواجه شده است . علت آن اول قلت معاونت های عسکری است که بعد ازمغاهمه آخر روس وامریکا عملی شده است و دوم خستگی و ناامیدی مردم مجاهد افغانستان است که نمیدانند تاکی وبرای چی میرزمند وتاکی میجنگند ؟ یگانه روزنه امیدی که موجود است تطبیق تصویب ملل متحد است که راه را برای یك حل سیاسی باز میکند و امید میرود که صلح و آرامش برقرار گردد اما با آن هم بعضی تنظیمهای مقیم پاکستان مخالفت میکنند وپیشنهاد ملل متحد را رد کرده اند باوجودیکه با آنها موافقه اکثریت مردم موجود نیست، اما سلاح و قوه کافی دارند که بتوانند موانعی ایجاد کنند. اگر از آنها بپرسید که دلیل شان برای این اختلاف و مقاطعه چیست ؟ دلیل قانع کننده ندارند ویگانه دلیل آن بنظر اکثر تحلیل کنندگان و اهل نظر اینست که چون یگانه دلیل وجود آنها جنگ وجدل است اگر این عامل از بین برود خود آنها از بین میروند لهذا باراه حل سیاسی موافقه نمیکنند.

تجدید اشتراک ششماهه ۱۳۷۱ هجده دالر

150

AFGHAN ARTISTS ASSOCIATION

presents

نق نق مادر کلانها

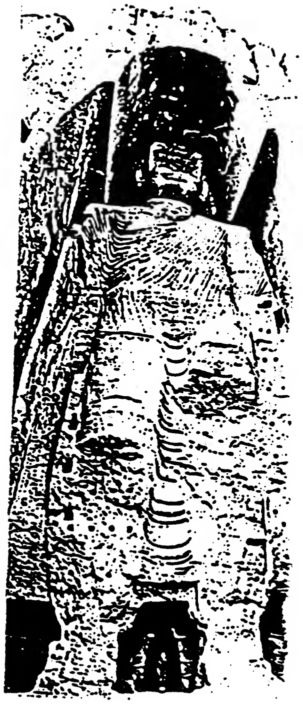

کمیدی «نق نق مادرکلانها» تضادیست بین نسل پیشین با فرهنگ و عنعنه خالص افغانی و نسل جدید با ایجابات و خصایل عصر حاضر که توسط احمد شاه علم نوشته ودایرکت گردیده و در ان هنرمندان ورزیده کشور چون سامعه عمر زلمی رحمانی شیرین رشید عادله بهروز و تانیا شوری درنقش عروس خارجی این فامیل حصه گرفته اند.

این اولین درامه افغانیست که در امریکا بصورت اساسی و مدرن و باموازین تیاتری بروی صحنه گذاشته خواهد شد.

انجمن هنرمندان افغانی مقیم نیویارک اعلان نمود که در اینده نزدیک کمیدی «نقنق مادرکلانها» را بروی صحنه میگذارد. احمد شاه علم دایرکتر درام این موفقیت را یك افتخار بزرگ برای انجمن هنرمندان دانسته . گفت درنظرداریم بعد از نمایش اول در نیویارك این کمیدی را پیشکش افغانهای مقیم واشنگتن لاس انجلس و سانفرانسسکو نمائیم .

وقتی از اقای علم پرسیده شد ایا باین کارخود دراینده نیز ادامه خواهد داد ؟ بجواب گفت «وقت ان رسیده تا ملت ا بیدارگردد وافغانها بیکدیگر خود کمك نمایند. تا جائیکه بمن مربوط است من این مسلك را ادامه خواهم داد و از همه هنرمندان کشور که در ساحه تیاتر وسینما اماده کار هستند دعوت مینمایم تا در درامه های اینده باما بپیوندند.»

هموطنان محترم برای کسب معلومات بیشتر میتوانند بادرس و تیلفون ذیل تماس بگیرند .ما درتابستان اینده انتظار امدن این کمیدی را درلاس انجلس داریم که البته قبلا غرض اگهی هموطنان اعلان خواهد شد.

A. Alam: 41-41 46 STREET #3T SUNNYSIDE, N.Y. 11104 Tel. (718)482-9575

کهنه کتابم

محترم احمد شاه علم

درین موسم
که برگ از برگ من ریزد
درین موسم که پیری
جان من بسوزد
درین موسم که
دود از نعش من خیزد
درین موسم
جهان خندان خنداك است
بهاران و چراغان است
تمنا دست خوبان است
در این موسم .

در این موسم که
دوست از دشمن کسی تفریق نتوان کرد
در این موسم که
رهزنها همگی در سر راه اند
درین موسم که
بی باکان به نعشم سنگ میبارند.
در این موسم
شقایق عطر پاشان است
سنوبر سخت پرافشان است
جهان شادان شادان است
در این موسم.

درین موسم که
ازنزدیك ودورم خنده ها بالاست .
درین موسم که
شخصیت ها همه کالاست
درین موسم که
کار زور سربالاست
درین موسم
همه گیتی پرافشان است
بنفشه مست و عریان است
بها در دست طفلان است
در این موسم .

در این موسم عزیزان نورچشمانم
شما و این بهاران را
شقایق آن پرافشان را
همه خوبان و رندان را
بدست عمر بسپارم

دراین موسم
من و کنج اطاقم
در این موسم
من و کهنه کتابم .

نیویارك .

غذای تفکر

در مقاله «« معراج و سکه ٔ معراج »» نوشته ٔ استاد سمندغوریانی که در شماره بیستم آیینه ٔ افغانستان نشر شده بود و همچنان در «« ضمیمه معراج و سکه معراج »» که در همان شماره نشر شده، استاد پیرامون مفاهیم «« جان بین »» و «« جهان بین »» و واقعیت حسی و واقعیت عینی توضیحاتی ولو مختصر ارائه کردند و دوام این بحث جالب را به آینده وعده دادند.

هفته ٔ پیش متن انگلیسی مقاله پال آرتر شیلپ را با تبصره ای بقلم خود ارسال و ازین هیچمدان تقاضا کردند ترجمه ٔ دری این متن را با تبصره خود شان یکجا نشر کنیم. مشکل من بی مایگی از بحر فلسفه و انتخاب اصطلاحات معادل برای مفاهیم فلسفی برتراندراسل بوده. ولی سفارش استاد را گرامی دانسته امر را اطاعت کردم. آنچه در ذیل مطالعه میکنید آغازیست برای جادادن مفاهیم فلسفی در بخش «« دینی و تربیتی »» آیینه افغانستان که امیدواریم بهمکاری استاد غوریانی و سایر دانشمندان ادامه یابد.

اصل مقاله ٔ زیر بزبان جرمنی و در یک اثر آلمانی در آلمان نشرشده، سپس مولف وناشر که همانا آقای شیلپ دانشمند معروف آلمانی است آنرا بانگلیسی ترجمه کرده و باساس تخنیک ترجمه کار ترجمه بزبان سوم را ثقیل الهضم ساخته است. از باب انتخاب اصطلاحات معادل، درترجمه ٔ زیر برای (thought – تفکر) (concept – تصور) (idea – ایده ودرجمع ایده ها یامفاهیم) (illusion – پندار) ودرموارددیگر اصل لاتین انگلیسی را با معادل انتخاب شده ارائه کرده و (Russell) را (راسل) نوشته ایم.

مترجم دکتور سیدخلیل الله هاشمیان

ازکتاب «« فلسفه ٔ برتراند راسل »» حجم پنجم
«« کتابخانه فلاسفه ٔ زنده »» تالیف پال آرتر شیلپ ۱۹۴٤ – ترجمه از اصل جرمنی توسط پال آرتر شیلپ.

ملاحظاتي پيرامون تئوري دانش برتراند راسل

هنگامی مدیر مسئول از من خواست چیزی در باره ٔ برتراند راسل بنویسم، تائید واحترام من برای آن مولف (راسل) فوراً مراوادار ساخت که بلی بگویم. من ساعات متوالی و خوشی را مدیون خواندن آثار برتراند راسل میباشم و این دین را درباره، هیچکدام از نویسندگان سیانتفیک معاصر به استثنی (Thorstein Veblen) تورستین ویبلن، احساس نمیکنم. ولی بزودی ملتفت شدم که دادن چنین وعده ای آسان اما ایفای آن مشکل میباشد. من وعده کرده بودم چیزی در باره برتراندراسل منحیث فیلسوف و (epistemologist) محقق تئوری طبیعت و دانش بنویسم. وقتی با اطمینان کامل شروع بکار کردم زود مستشعر گردیدم چه ساحه ٔ لغزنده ای را انتخاب نموده ام که نظر به فقدان تجربه تا کنون خود را محتاطانه به ساحه فیزیک محدود ساخته ام. مشکلات کنونی (Science – علم) فیزیکدان را مجبور میسازد تا در فهم معضلات فلسفی باندازه ٔ بسیار بیشتر از نسلهای قبلی پنجه نرم کند. اگرچه من درین مقال از آن مشکلات صحبت نخواهم کرد، ولی علاقه ٔ من بانها بیشتر از هرچیز دیگر مرا وادار ساخت تا درین مقاله موقف مشخصی احراز نمایم.

در تحول افکارفلسفی در خلال قرنها سوال ذیل رول مهمی بازی کرده است: چه نوع دانشی را تفکر خالص میتواند بطور مستقل از (sense perception – ادراک حسی) فراهم سازد؟ آیا واقعاً چنین دانشی وجود دارد؟ اگر ندارد، پس واقعاً رابطه بین دانش ما و مواد خامی که توسط (sense impressions – تاثرات حسی) ایجاد میشود، چیست؟ نظرات فلسفی بیشمار ومغشوش باین سوالات و به چند سوال دیگری که بآنها همبستگی باهمی دارد، راجع میشود. معهذا درین پروسه ٔ نسبتا بی ثمر اما مساعی قهرمانانه، تمایل سیستماتیک انکشاف قابل مشاهده است، مثلا شکاکیت مضاعف درباره ٔ هرنوع سعی بوسیله تفکر خالص برای دانستن چیزی پیرامون ("objective world" – جهان آفاقی) ودرباره جهان ("things" – اشیا ٔ) بمقابل جهان ("concepts&ideas" – تصورات و مفاهیم) محض. از باب تشخیص و علامه گذاری تذکار میباید که محض اینکه پای یک فیلسوف واقعی دخیل دانسته شود، علامات اقتباس(۱) درینجا بمنظور معرفی یک (illegitimate concept – تصورغیر مشروع) استعمال میشوند واز خواننده توقع میرود آنرا درحال حاضر مجاز بشمارد، اگرچه تصور مذکوربدیده ٔ پولیس فلسفی مشکوک بنظر میرسد.

در دوران طفولیت فلسفه، عقیده، تقریبا عموم برین بود که ممکن است هر چیزیرا که از طریق (mere reflection – اندیشه ٔ محض) فهمیده شود، درک کرد. این (illusion – پندار) بود که هرکس بسهولت میتواند آنرا بفهمد، درصورتیکه برای لحظه ای آنچه را که ازطریق تطور فلسفه ٔ بعدی و توسط علوم طبیعی آموخته، نادیده انگارد. در آنصورت وی متعجب نخواهد شد دریابد که افلاطون نسبت به اشیای قابل مشاهده، حقیقت برتری به («« ideas »» مفاهیم) قایل بود. حتی در مکتب سپینوزا و از جمله، متاخرین در فلسفه ٔ هیگل این تعصب بحیث قوه ٔ متحرکه وجود داشت که هنوز هم رول عمده ایرا بازی میکند. شاید شخصی بخواهد سوال کند که بدون چیزی ازین

---

(۱) منظور از علامات اقتباس کوتیشن مارک است که مولف مفاهیم خاص را در بین آنها گنجانیده است، مثلاً: « "thing" ».

پندار آیا هیچ چیز واقعا بزرگ درقلمرو تفکر فلسفی حاصل شده میتواند – ولی ما نمیخواهیم این سوال را اصلا مطرح سازیم .

این پندار بیشتر ارسطوکراتیک دربارهٔ قدرتِ لامحدودِ نفوذپذیری تفکربمقابل خود بحیث همکار نکته ٔ اتکا به پندار بسیار عامیانه ٔ ریالزم ساده را دارد که باساس آن اشیاء همان " هستند "که ما آنها را از طریق حواس خود مشاهده میکنیم .این پندار بر زندگی روزمره ٔ انسان و حیوان مسلط است – همین پندار همچنان نقطه ٔ آغاز تمام علوم وبالخصوص علوم طبیعی میباشد.

بر این دو پندار نمیتوان بطور مستقل فایق آمد : نادیده انگاری ریالزم ساده بطور نسبی سهل بوده است . برتراند راسل در مقدمه کتاب خود بعنوان " تحقیقی پیرامون معنی وحقیقت " (An Inquiry Into Meaning & Truth) این پروسه را بطور فشرده اما عالی توضیح کرده است :

> ما همه از (naïve realism – ریالزم ساده) شروع میکنیم ٔ یعنی دکتورینی که میپذیرد اشیاء همان اند که می نمایند . ما فکر میکنیم که سبزه سبز است ٔ سنگباب سخت است وبرف سرد میباشد. اما علم فیزیك ما را مطمئن میسازد که سبزی سبزه ٔ سختی سنگباب و سردی برف درحقیقت سبزی ٔ سختی و سردی یی نیست که ما در تجربه ٔ خودا حساس میکنیم ٔ بلکه چیزی کاملا متفاوت میباشد. شخص مشاهد هنگامیکه تصور میکند که مصروف مشاهده ٔ یك سنگ میباشد ٔ در حقیقت اگر عقیده به علم فزیك موجود باشد ٔ اثرات سنگ را بالای خود مشاهده میکند. باین نهج سیانس باخود درجنگ بنظر میرسد: هنگامیکه سیانس میخواهد در نهایت آفاقیت قرارگیرد ٔ خودرا خلاف اراده اش در غرقاب عندیت غوطه ورمییابد. ریالزم ساده به علم فیزیك می انجامد و علم فیزیك ٔ اگر صحیح باشد ٔ نشان میدهد که ریالزم ساده غلط است – بنابران ریالزم ساده ٔ اگر صحیح باشد ٔ غلط است ٔ بنابرآن غلط است .
> (ص ١٤ –١٥).

گذشته از آنکه افاده ٔ بالا بطور عالی ارائه شده ٔ سطور فوق چیزی در بردارندکه هرگز درگذشته با آن مواجه نشده بودم. زیرا اگر بطور تصنعی بپذیریم ٔ روش تفکر در آثار برکلی (Berkeley) و هیوم (Hume) نقطه ٔ متضاد روش تفکر در علوم طبیعی پنداشته میشود. معهذا تبصره ٔ فوق الذکر برتراند راسل رابطه ای را برملاء میسازد : اگر برکلی بالای این حقیقت اصرار میورزد که ما بطور مستقیم " اشیاء " جهان خارج رااز طریق حواس خود احساس نمیکنیم ٔ بلکه فقط حادثاتیکه بارتباط (causally – علیت) با حضور اشیاء ارتباط دارند ٔ بوسایل حسی ما تماس میگیرند ٔ درآنصورت این طرز تلقی ایست که خاصیت تشویقی خود را از اعتماد ما بالای روش فزیکی تفکر میگیرد. زیرا اگر شخصی بالای روش فزیکی تفکر حتی باشکال عمومی آن مشکوك باشد درآنصورت لزومی ندارد بین (object – شی) و عمل مشاهده ٔ یعنی هر چیزیکه (object – شی) را از (subject – مشاهده کننده یعنی فاعل) جدا سازد و " موجودیت شی " را مغلق بسازد ٔ تشخیص بعمل آید.

اما عین همان روش فیزیکی تفکر و موفقیت های علی آن بود که اعتماد بالای امکان درك و فهم اشیاء و روابط آنها از طریق تفکر تصوری خالص را تکان داد. بتدریج این(conviction – حُکم) مورد شناخت قرار گرفت که تمام دانش راجع با شیاء منحصرا از طرزمعامله مواد خامی پدید می آید که توسط حواس فراهم میگردد. این حُکم در چنین شکل عمومی خود (که قصدا طور مجهول افاده شده) امروزه شاید مورد قبول عامه قرار گیرد. اما این حُکم مبتنی براندیشه ٔ نیست که هیچکس واقعا نا ممکن بودن حصول دانش حقیقی را بوسیله تصور محض ثابت نساخته ٔ بلکه بالای واقعیتی استوار است که طرز کار تجربی (باساس گزارش فوق) به تنهایی قابلیت خود را بحیث منبع دانش ٔ نشان داده است . گالیله (GALILIO) و هیوم بار اول این اساس را با وضاحت و تصمیم قایم گرفتند .

هیوم ملتفت شد که تصوراتیرا که ما باید بحیث ضرورت بپذیریم ٔ از قبیل ارتباط علیت ٔ از طریق موادی که برایما توسط حواس فراهم میشود ٔ تامین شده نمیتوانند. این طرز دید وی را بسلوك بدبینانه ای رهنمون شد که در بارهٔ هر نوع دانش صدق میکند. شخصیکه آثار هیوم را بخواند متعجب میشود که عده زیاد اخلاف او بعضا حتی فلاسفه ٔ سرشناسی مطالب بسیار مجهولی نوشتند و حتی خوانندگان خشنود برای آن یافتند. هیوم بطور متداوم انکشاف بهترین فلاسفه ٔ خلف خود را تحت نفوذ قرار داده است . خواننده ٔ نفوذ او را در ورای تحلیل های فلسفی برتراندراسل احساس میکند که صحت قضاوت و فصاحت افاده ٔ او اکثرهیوم را بخاطر میدهد.

انسان برای دانش مطمئن تمایل شدید دارد. از ینجاست که پیام واضح هیوم از هم میپاشد: مواد خام حواس که یگانه منبع دانش ما میباشد ٔ شاید از طریق عادت ما را به باورکردن و توقعات ٔ ولی نه به دانش و حتی کمتر به درك روابط قانونی ٔ رهنمون شود. سپس کانت(Kant) با مفکوره ای روی صحنه آمد که اگرچه بشکلی که او آنرا ارائه کرد قابل دفاع نبود ٔ معهذا

قدمی بطرف حل قضیه هیوم گذاشت : «« هرچیزیکه در دانش از منبع تجربی است هرگز مطمئن نیست »» (هیوم). بنابران اگرما دانش کاملا مطمئن داریم، باید که آنرا در (reason —تعقل) جستجو نمائیم. این طرز دید بطور مثال درقضایای هندسی و در اساس علیت نهفته است. اینها و بعضی اقسام دیگر دانش گویا جزئی از افزار تفکربوده و بنابران ضرور نیست قبلاً از مواد حسی (که دانش مبتنی بر تئوری و قبل از تجربه میباشند) بدست آیند. امروزه البته هرکس میداند که تصورات متذکره، فوق ذره ای از آن اطمینان و از آن لزوم ذاتی را که کانت بانها قایل بود، در بر ندارد. معهذا سطور ذیل بیانیه، کانت در باره نوعیت پروبلم بنظر من صحیح میباشد :

> ما در عملیه تفکر با قایل شدن نوعی حق بخود از تصوراتی استفاده میکنیم که اگر وضع را از نقطه نظر منطق بررسی کنیم ازطریق مواد تجربه حسی به آن دسترس نداریم. در حقیقت من قناعت دارم که حتی بسیار بیشتر باید گفته شود: تصوراتیکه در تفکر ما و در افاده های لسانی ما پدید می آید، هرگاه از دریچه، منطق نگاه شود، همه آنها نوآوری های آزاد تفکر ما است که از تجارب حسی با استفاده از استدلال قیاسی بدست آمده نمیتوانند. این موضوع بسهولت درک شده نمیتوانند، تنها باین سبب که ما عادت کرده ایم بعضی تصورات و روابط تصوری (قضایا) را بطورمتیقن با بعضی تجارب حسی مخلوط سازیم که ما از ایجاد خلیجی — که منطقا بدون پل واصل یعنی غیرقابل عبور میباشد — مستشعر نمیشویم، در حالیکه این خلیج جهان تجارب حسی را ازجهان تصورات و قضایا فصل میکند.

باین ترتیب، بطور مثال، سلسلهٔ اعداد واضحاً اختراع دماغ بشر میباشد، این آله، خود ساخت ترتیب و نظم بعضی از تجارب حسی را سهل میسازد. اما هیچ راهی وجود ندارد که ازطریق آن این تصور مستقیما بوسیله تجارب حسی انکشاف داده شده بتواند. البته من قصداً درینجا (concept of number — تصور عدد) را انتخاب کردم، چونکه به تفکر ماقبل علمی تعلق دارد و چونکه، باوجود آن واقعیت، ماهیت تکوینی آن هنوز بسهولت قابل شناخت میباشد. ماهر قدر بیشتر به تصورات ابتدایی زندگی روزمره برگردیم، بهمان اندازه در بین هزاران عادات ریشه دار فرهنگی، شناخت این تصور منحیث یك خلاقیت مستقل فکری، مشکلتر میشود. بدین نهج بود که تصور سرنوشت ساز — سرنوشت ساز بارتباط فهم شرایط دایم الموجود آن، رشد کرد، که باساس آن تصورات ناشی از تجربه از طریق (abstraction — عملیه تجرید)، یعنی ازطریق حذف قسمتی از محتویات آن، نشئت نمود. اکنون میخواهم توضیح کنم که چرا این تصور بنظر من اینقدرسرنوشت ساز می آید.

بمجردیکه شخص با (critique — نقد) هیوم آشنایی حاصل نماید، بسهولت مستشعرمیشود که تمام آن تصورات و قضایا که از طریق مواد خام حسی بوسیله استدلال استنتاج شده نمیتوانند، باید بخاطر ماهیت ماورالطبیعه بودن آنها، از تفکر برون کشیده شوند. زیرا انواع تفکرمحتوای موادی خود را تنها از طریق ارتباط آن باهمان مواد حسی دریافت میدارند — این بحث اخیررا من بحساب کاملا حقیقت می پذیرم، ولی باین عقیده ام که نسخه، تفکری که باین بحث مبتنی است، غلط میباشد. زیرا این مدعا اگر بطور مرتب و منسجم تعقیب شود، هرنوع تفکر را از «« ماورالطبیعه »» قطعاً مجزا قرار میدهد.

بمنظور آنکه تفکر در بین «« ماورالطبیعه »» یا در بین سخنان خالی از هم نپاشد، فقط لازم است تا فرضیه‌ای کافی راجع به سیستم تصوری بطور مستحکم با تجارب حسی مرتبط ساخته شوند وسیستم تصوری باید در نظر داشت وظیفهٔ آن که تنظیم وبررسی تجربه، حسی میباشد، باید هرقدر توحید و انقیاد که لازم باشد، نشان بدهد. اما در غیر آن «« این سیستم »» (بارتباط منطق) بازی آزادیست با سمبولها، بقرار قوانین وضع شده، عندی (منطقی) که هر (game — بازی)محتوا شته باشد. تمام آنچه گفته شد بهمان اندازه (و به عین ترتیب) در مورد تفکرزندگی روزمره تطبیق میشود که بالای تفکر بیشتر شعوری و تنظیم‌شده در علوم قابل تطبیق میباشد.

با ذکر مراتب فوق اکنون روشنتر خواهد بود که مقصد من از بیانیه، ذیل چه میباشد:

هیوم با انتقاد واضح و روشن خود نه تنها فلسفه را بطور قاطع انکشاف داد، بلکه همچنین خطری برای فلسفه ایجاد کرد — اگر چه قصور از او نمیباشد — زیرا بعد از نقد او «« ترس از ماورالطبیعه »» بطور سرنوشت ساز پدید آمد که بحیث ناخوشی معاصر تفلسف تجربی شناخته شده است. این ناخوشی همکار آن تفلسف سابق ابر آلود بود که فرض میکرد آنچه بوسیله حواس فراهم میشود نا دیده و نا خوانده تلقی گردد.

فرق نمیکند چقدر تحلیل دقیقی را که برتراند راسل در اثر اخیرخود بعنوان «« معنی وحقیقت »» ارائه کرده، تحسین میکنند. بنظر من هنوزهم خطور میکند که حتی درآن اثر، هیولای ترس از ماورا، الطبیعه تا اندازه ای صدمه رسانده است. زیرا این ترس بطور مثال بنظر من علت پنداشتن ("thing " — شی) بحیث bundle of qualities — ترکیبی ازکیفیات) میباشد، به نحویکه صفات آن از مواد خام حسی گرفته شود. اکنون این حقیقت که دو شی را یکی و عین چیزبپذیریم، در صورتیکه آنها در تمام صفات مطابقت داشته باشند — مجبور میشویم روابط هندسی بین اشیاء

را با رتباط صفات آنها در نظر بگیریم . (در غیر آن مجبور هستیم به برج ایفل پاریس و یك آسمان خراش نیویارك بحیث "عین شی" بنگریم) ۱/. معهذا من خودم خطر "ماوراالطبیعه پنداری" را در قبول شی (بمعنی فیزیکی آن) بحیث یك تصور مستقل بداخل سیستم، توام با ساخت فضائی - زمانی آن، نمی بینم .

نظر باین مساعی من بالخصوص مسرت دارم می بینم که کتاب در بخش اخیر خود بالاخره چنین می انجامد که سرانجام نمیشود بدون "ماوراالطبیعه پنداری" پیش رفت . یگانه چیزی که من آنرا درین کتاب استثنی قرار میدهم وجدان خراب روشنفکری است که در خلال سطور کتاب جلب توجه میکند . ختم .

محترم استاد سمندر غوریانی

تبصره بالای برخی از نکات تئوری دانش

سبزی سبزه و سردی برف و سختی سنگ ازنگاه فزیك به نحوه ای نیست که ما آنرا احساس میکنیم . سه مثال را که برتراند راسل انتخاب نموده بحواس متفاوت تعلق میگیرد. مثلا رنگ سبز بحس باصره و سردی برف و سختی سنگ بحس لامسه، مربوط است . اما اول پدیده سردی و یا گرمی را ازنگاه فزیك مورد بحث قرار میدهیم :

از نظر فزیك "چیز های "(گرم) و "چیز های" (سرد) وجود ندارند، آنطورکه کلیسا ویا مغازه وجود دارد ویا آدم (خوب) و (بد) موجود است . و گرمی و سردی در واقعیت امردرجات متفاوت انقباض و انبساط مالکولهای هوا است که چون بپوست بدن و از آنجمله با دستهای ما تماس پیدا میکند "ما" (گرم) و (سرد) را احساس میکنیم .مثلا وقتیکه به چهل درجه بالای صفر ازترمامتر نگاه میکنیم هوا را (سرد) میگوئیم وچون به هشتاد درجه بالا میرود میگوئیم که هوا (گرم) است . اگر احساس خود را معیار قرار بدهیم میگوئیم که "گرمی" (ضد) "سردی" است و باز "معتدل" حد وسط میان این دو است . ولی اگر موضوع را از نگاه واقعیت عینی بررسی نمائیم چهل درجه (ضد) هشتاد درجه نه، بلکه نیم هشتاد است ولی (سردی) نصف (گرمی) نیست و یا که "معتدل" سنتزِ تزِ (سردی) و آنتی تزِ (گرمی) نیست .

اینگونه طرزتفکر را یونانیها داشته اند که بروی معیار اصطلاحات "گرم" و "سرد" و "تر" و "خشك" عناصر جهان را به آب و آتش و خاك و باد قسمت میکردند. ۲/ و این نوع مسابقات ذهنی کودکانه در مارکسیزم فراوان وجود دارد.

حال میائیم بر سرمسألۀ سختی سنگ که باید گفت آنچه را که ما در اثر تماس با سنگ از (سختی) احساس میکنیم، این احساس (سختی) از سنگ تنها در احساس (ما) از سنگ وجود دارد ونه در(خود) سنگ . چون از نظر فزیکی، سنگ یك شی "سخت" و "ثابت" نیست،بلکه انبوهی ازذرات است که رقص دیوانه واری دارند و امواج الکترومقناطیسی را بهرطرف پراگنده میسازند که بیك تپۀ آتش فشانی بیشتر شباهت دارد، تا بیك شکل هندسی شده ای که حدود مرز آن دقیقا معین گشته و ازپیش تثبیت شده است .

و باز اگر منظور از خصوصیت "سختی" صفت "نفوذ ناپذیری" یك جسم باشد که تا بان حد متراکم و منقبض و فشرده شده که اجزای آن خیلی بهم پیوسته و چسپیده که هیچ "شگاف" و "خلاء" و "منفذی" در (درون) آن وجود ندارد، اگر "سختی" و "نفوذ ناپذیری" را باین مفهوم بگیریم، این واهی ترین پنداری است که ما در باره یك جسم "سخت" داریم، که بایستی "سخت" از آن بپرهیزیم چون همین سنگ "سخت" و "خاراشین" همانند یك تکه اسفنج واحیاناً بیشتر از آن "خلاء" و "شگاف" دارد که اگر "خلایی" که میان ذرات آن وجود دارد، کلاً از میان برود، بیشتر از آنکه حجم آن در حدود ابعاد قابل رویت با میکروسکوپ الکترونیکی تقلیل بیابد، میدانید که چه اتفاقی پیش میاید ؟ حادثه هیرو شیما . حتی وقتیکه میگوئیم که ما داریم سنگ سختی را لمس میکنیم و ذرات دست ما با ذرات سنگ تماس مستقیم پیدا کرده، مطلقاً در اشتباهیم . چونکه ما داریم از یك حادثه انفجار اتمی صحبت میکنیم که نه ما خواهیم بود و نه "سنگ سخت" و بجای آن یك جهنم سوزانی خواهیم داشت که شعاع آن تا بهزارها کیلومتر

۱/ نگاه - برتراند راسل "تحقیقی در معنی و حقیقت" ص ۱۱۹ - ۱۲۰ بخش "اسمای خاص".

۲/ بتائید نوشته استاد غوریانی تداعیی رخ داد که تئوری (Ethnocentrism - اصالت تمرکز) دریونان باستان با این جهان بینی انکشاف کرد که مردم مناطق گرمسیر ذکاوت داشته اما ضعیف الجثه بوده وجنگجو نمیباشند - و مردم مناطق سردسیر قوی الجثه بوده اما ذکاوت وعقل ندارند. لاکن مردم منطقۀ معتدل که در بین هر دو منطقه واقع است (یعنی یونان) هم ذکاوت سرشار دارند وهم جنگجو میباشند . باساس همین جهان بینی بود که یونان اسکندر را برای فتوحات بهندوستان فرستاد. این موضوع را سالها پیش خوانده بودم تفصیلاتی هم دارد اما لب و لباب آن همین است. هاشمیان

گسترش خواهد یافت. حال میرویم «سبزی» سبزه را در مثال رویت سنگ بررسی و تحلیل نمائیم چونکه در متن اصلی برتراند راسل رویت سنگ بگونه مثال جداگانه ارائه گردیده است.

برتراند راسل مدعی است که ما چون سنگی را «مشاهده» میکنیم در واقع مشغول مشاهده «تاثیر» سنگ (در) «خود» هستیم. بدین شرح که چون بسنگی می بینیم مثلا رنگ سبزی از سنگ ساطع می گردد و بچشم ما میرسد و همانطوریکه در ضمیمه مقاله «معراج و سکه معراج» گفته بودیم این در واقع رنگ از خود سنگ نیست چون سنگ بجای انکه رنگ سبز را جذب بخود نموده و آنرا از ان خود ساخته باشد برعکس انرا از خود طرد و دفع نموده که تا بچشم ما رسیده و انعکاس یافته است. و بناء ما که سنگ را سبز می بینیم درواقع سنگ را با رنگی که ندارد رویت مکینیم و اما رنگی را که سنگ جذب نموده و انعکاس نداد و از ان خود کرده است برایما اساسا و هیچگاه قابل رویت و مشاهده نیست و حتی پاره از سیارات که بزرگی انها تا به ان حدی است که قوه جاذبه آنها اجازه فرار وصدور نور را از سطح آنها نمیدهد اصلا برای ما قابل رویت نیستند.

حال درین تحشیه قدری پیشتر میرویم و می پرسیم که آیا واقعا هم «سنگ» (رنگ) را ازخود به بیرون انعکاس داده که تا بچشم ما رسیده است ویاخیر ؟ و آیا همانطور که راسل پرسیده سبزه واقعا سبز است و یاما که سنگ را سبز می بینیم آیا حقیقتا سبز مینماید و یا چطور؟ پاسخ این است که نخیر. رنگ سبزی در بیرون وجود ندارد چون اگر واقعا هم رنگ سبزی از سنگ خارج شده و بچشم ما انعکاس یافته باشد در آنصورت میبایستی که در تمام طول مسافتی که میان چشم ما و سنگ وجود دارد کلیه اشیاء واقع در همین مسافت را برنگ سبز مشاهده کنیم درست بمثل اینکه با عدسیه ها و عینك سبز سنگ را نظاره کرده باشیم، حال آنکه چنین نیست. پس سوالی پیدا میشود اینستکه آیا رنگ از نظر فزیکی چگونه میتواند تعبیر گردد ؟ رنگ را با آن «کیفیتی» که ما احساس میکنیم، ازنظر فزیکی وجود ندارد، چون فیز یکدانها بنابر خصلت دوگانه نور که موج وذره است، دوتعبیر متفاوت از رنگها را بدست میدهند. یکی اینکه هر رنگی را از روی ضریب انکسار معینی تعین میکنند و شما در فیزیک دوره لیسه خوانده اید که هرگاه نورسفید را ازیک منشور عبور بدهیم به هفت رنگ مختلف تجزیه میگردد و متناسب با طیف هفت رنگی که پس از عبور نور از منشور بوجود میاید، هر رنگ پس از عبور از منشور بزاویه خاص و معینی منکسر میگردد و ضریب انکسار هر رنگ نسبت برنگ دیگری متفاوت است. این طرز تعبیر با تیوری ذره ای نور هماهنگ است و اما تعبیر دیگر اینکه رنگها را براساس طول موج هر رنگ و نه ضریب انکسار، مشخص و معلوم میکنند که هر رنگ طول موج خاص و معینی دارد. درین هر دو تعبیر، ما تنها تعبیرات «کمی» رنگها را میابیم و نه تعبیرات «کیفی» آنها را. چونکه ما فیزیک کیفی نداریم و واقعا هم که در سلسله مفاهیم واصطلاحاتی از قبیل طول موج، ضریب و انکسار و نظایر آنها، تعبیرات سرخ و سبز را دیده و یافته نمیتوانیم و در فزیك چیزی را شبیه بطول سرخ و یا زاویه بنفش سراغ گرفته نمیتوانیم، پس قطعا این تاثیر فوتونهای نور بر حس باصره است که در ذهن انسان و نه در بیرون، «کیفیت» رنگ را ایجاد میکند و سبب میگردد. درست بهمانگونه که امواج هوا از اثر تصادم با حاسه لامسه دروجود ما ایجاد حرارت و یا برودت مینماید، امواج نور نیز دراثر تصادم با حاسه باصره رنگها را بوجود میاورد. تصور میکنم حالا باید فهمیده باشیم وقتیکه راسل میگوید چون سنگی را مشاهده میکنیم در واقع مشغول مشاهده تاثیر سنگ در خود هستیم. منظور از مشاهده سنگ رویت رنگ است و باز مشاهده رنگ سنگ، درواقع مشاهده تاثیر سنگ بصورت «رنگ» در احساس ما است.

تفاوت میان رنگ بعنوان یك «کیفیت» در (احساس) و رنگ بمثابه یك «کمیت» درفزیك، به تفاوت میان دید یك هنرمند و شاعربا دید یك ریاضیدان و فزیکدان شباهت وهماهنگی میرساند و مثال معروف آنرا میتوان در تفاوت نظر (گویته) نسبت برنگها با تفاوت نظر نیوتن راجع برنگها یادآورگردید.

استاد مرحوم صلاح الدین خان سلجوقی در کتاب «افسانه فردا» بما توصیه میکند که باید علم را تا آن حد گوشمالی بدهیم که تا خود را به هنر هماهنگ بسازد .. واقعیت اینست که اگر هنر را گوشمالی بدهیم که تا خود را با علم هماهنگ نماید بهتر است. در همین مبحث نور، بیدل علیه الرحمه شعری دارد که میتوان گفت که میخواسته است هنر را با علم دمساز کند که میگوید:

گَرَم نوید کسیست سروش شکست رنگ کز خویش رفته ایم بدوش شکست رنگ

این در واقع همان انکسار نور و شکست رنگ از نظر نیوتن است و هنریست که خود را با علم دمساز و هماهنگ کرده است. استاد شفیعی کدکنی که درینجا ازتکامل علم سخنی بگفتن نداشته پیشتر ازنقل قول بالا از بیدل گوید:

«و شاعران اسلوب هندی با انتخاب ردیفهایی - که کلمات وترکیبات انتزاعی دارند - معانی پیچیده و دوراز ذهنی بوجود میاورند و صور خیال در شعر ایشان بسیار مبهم و نامفهوم میماند چنانکه در شعر بیدل «شکست رنگ» که خود استعاره ای است انتزاعی و مبهم اساس و محور یک سلسله خیالهای انتزاعی دیگری قرار میگیرد.» [1] این تعبیر «شکست رنگ» نه تنها پهلوی انتزاعی ندارد بلکه یك طرح علمی است و با تجربه فیزیکی نیز مطابقت کلی دارد که استادکدکنی ازین زاویه آنرا وارانداز نکرده است.

---

[1] شفیعی کدکنی «صور خیال در شعر فارسی» ص ۳۲۰، تهران ۱۳۵۸

دیوید هیوم معتقد است که رابطه میان علت و معلول یک رابطه منطقی نیست که بتوان بدون هیچ تجربه و آزمایشی معلول را از علت نتیجه گرفت، آنطور که ما در یک استدلال منطقی نتیجه را صرف از مقدمات بدست می آوریم، چون رابطه میان علت و معلول در علوم طبیعی همانند رابطه میان مقدمات و نتیجه در منطق نیست. بلکه رابطه ایست که پس از تجربه و آزمایش نتیجه میگردد و بدست میاید. مثلا باین حکم نگاه کنیدکه گوید: دوچیز مساوی با چیز سوم بین خود نیز مساوی اند. برای اثبات این حکم شما اساساً به هیچگونه تجربه ضرورت ندارید ولی اگر میگویند که فلزات بواسطهٔ حرارت منبسط و بواسطه برودت منقبض میگردد، جهت اثبات آن به تجربه ضرورت می افتد. چون با تفکر نظری محض نمیتوان حادثه «انبساط» را بعنوان (معلول) از حادثهٔ «حرارت» بعنوان (علت) نتیجه گرفت و نه هم تحلیل و تجزیه «مفهوم» حرارت ما را به «مفهوم» انبساط رهنمون میگردد و این تنها وتنها تجربه است که چنین رابطه‌ای را افاده و ارائه میکند، چونکه حرارت یک حادثه است و انبساط حادثهٔ دیگری، و وقتیکه به تجربه دیدیم که یک حادثه (انبساط) بدنبال حادثهٔ دیگری (حرارت) می آید، برابطهٔ میان این دو حادثه حکم میکنیم و نتیجه میگیریم که حادثهٔ قبلی (حرارت) علت حادثهٔ بعدی (انبساط) معلول است و بازکه این مشاهده تکرار میگردد، بتدریج این عادت در ما هرچه بیشتر قوت میگیرد که هر زمان که همان یک حادثه قبلی را دیدیم، حادثه دیگری (بعدی) را از آن نتیجه بگیریم. ولی از نظر هیوم سخن بسر اینستکه تنها همین پیهمایی دو حادثه (تعاقب) دلیل آن نمیشود که حادثه قبلی (واقعا) علت حادثه بعدی بوده باشد. و تنها عادتی که در اثر تکرار مشاهده در ما قوت گرفته هرگز نمی تواند پابرجایی و استواری چنین رابطه و پیوندی را تحکیم نماید و تضمین کند. بناءً اصل علیت را نمیتوان به تجربه ثابت کرد و عین چنین اشکالی را امام غزالی بر فلاسفه، که معتقد باصل علیت بودند وارد میکند ومیگوید که از باهم بودن دو شیئ نمیشود که وجود یکی از آن دو شی را از آن دیگری نتیجه بگیریم. بناءً عملکرد قوانین طبیعی که بر اصل علیت پی افگنده شده، ارزش آن از حدود یک احتمال فراتر نمیرود و ضرورتی را که ما برای قوانین علوم طبیعی ادعا میکنیم تنها نتیجه تکرار مشاهده و در نهایت نتیجه یک عادت است که خود جنبه روانی دارد وعینی بودن و آفاقی بودن آن محل تردید است و من تجارب پاولوف را نیز بعنوان تائید تازه‌یی از نظریه هیوم گرفته ام که الآن مجال بحث از آن درینجا نیست. در عوض مثالی را از راسل میاورم که میگوید مرغ عادت کرده که هر صبح که صاحب خودرا ببیند منتظر بماند که دانه برایش میاورد ولی ناگهان متوجه میگردد که در یکی از روزها، برخلاف انتظار مرغ، اینبار صاحب وی با کارد بسراغش آمده است. و هیگل هم راست و درست میگوید که قوانین کیهان بصورت مکتوب در پیشانی آسمان حک و ثبت نشده که ما آنرا قرائت کنیم.

بناءً اصطلاح کشف در زبان عربی که بفارسی نیز راه یافته همانند اصطلاح انگلیسی (discover) که در واقع (dis-cover) است بسیارگول زننده است. چون کشف قوانین طبیعت به آن نمیماند که وقتی ما نقاب را از روی عروس بر میگیریم چهره وی را تماشا میکنیم.

همانطور که انیشتاین میگوید کانت باوجود اعتقاد وباور باینکه ما نمیتوانیم مفاهیم و کته‌گوری ها راکه هیوم گفته است از تجربه بدست آوریم پا را یکقدم فراتر نهاده ومدعی گردید که کلیهٔ این مفاهیم و تصورات کلی مشتق از تجربه نه، بلکه مقدم بر تجربه اند و باصطلاح کانت قبلی اند و خصوصیت «از پیشی» «قبل از تجربه» را دارند و همین خصوصیت ما قبل تجربی آنها است که بما موقع میدهد تا بکمك آنها بتوانیم تجربه را سر و سامان بدهیم. مثلا مقوله زمان و مکان را در نظر بگیرید. این دو مقوله را ما ازتجربه بدست نیاورده ایم و از جمله مفاهیم و تصورات و کته گوریهایی نیستند که باصطلاح کانت (بعدی) و پس از تجربه نتیجه شده باشند - چون هر تجربه را که انجام داده ایم و یا بخواهیم که در آینده انجام بدهیم، باید قبلا در مکانی صورت گرفته و یا بگیرد و تصور (کجائی) مقدم بر هر گونه تجربه است و به همانگونه است تصور زمان، چونکه پیشتر از اقدام به هر تجربه‌یی، حق داریم این سوال را از خود بپرسیم که در چه وقتی؟ و بدون چه وقت و بدون کجا اصلا هیچگونه تجربه را حتی تصورش را هم کرده نمیتوانیم. بناءً زمان و مکان بر هرتجربه مقدم اند و البته اینکه تقدم منطقی است و نه تقدم زمانی. وقتیکه من قفلی را با کلیدی باز میکنم، حرکت دست من منطقاً بر حرکت کلید تقدم دارد، اما این بمعنی آن نیست که حرکت دست من بر حرکت کلید زماناً نیز تقدم دارد. اینکه میگوئیم زمان و مکان منطقا برتجربه مقدم اند، تنها بدین لحاظ است که در پروسه شناخت و آموزش و بخصوص در تجارب روانشناسی بالای اطفال، آنان تنها پس از تجربه و تماس با دنیای خارج از خود است که بمفهوم زمان و مکان آشنا میگردند، ولی این هیچگاه بدان معنی نیست که منطق موضوع نیز تابع همان روند شناخت و آموزش باشد و زمان و مکان در واقعیت امر هم پس از پایان یافتن پروسهٔ شناخت و معرفت وجود پیدا کنند و نه پیشتر از آن.

عدم توجه باین مساله بود که ساده پنداران، تقدم منطقی را بمفهوم تقدم زمانی پنداشتند وبرکانت و فلسفه المان در مجموع با سخریه و استهزا خندیدند که اگر این تصورات و مفاهیم کلی و کته گوریها پیش از تجربه وبناءً پیش از جهان قرار دارند، چونکه تجربه در جهان صورت میگیرد؟ پس اینها در کجا یند؟ این سوءقصد راجع بفهم وارونهٔ فلسفهٔ کانت وهیگل وایدیالزم المان درقرن هژده بطور کل خاصتا از طرف مارکسیستها بسرکردگی فریدریك انگلس و پس از وی درکتابچه های

آموزش انقلابی برای نوجوانان بتمام زبانها بشدت شایع وپراگنده گردید چون از آغاز باکودتایی که مارکس علیه هیگل براه انداخت توطئه «در کار بود که خواستند تا اولا تقدم منطقی را بمفهوم تقدم زمانی بفهمند و ثانیا بخاطر ارمانهای حزبی و سیاسی و به ارمان رسیدن بقدرت، علم و فلسفه را به لجن بکشند . بهمین سلسله یکی دیگر از مفاهیم پیش از تجربه همان مفهوم «علیت» است که بدون تصور قبلی آن، اساسا هیچ تجربه صورت نمیگیرد . و بالاخره از جمله مفاهیم قبل از تجربه نیز اعتقاد بواقعیت عینی مستقل از ذهن است که کانت آنرا (Transcendental-object) واقعیت «عینی متعالی» و یا به تعبیر حسن حبیبی «فرابازه» نامیده است . چون پیش ازآنکه هرگونه تجربه را انجام بدهیم باید باین باور داشته باشیم که جهانی که ما میخواهیم تجربه خود را در آن انجام بدهیم در بیرون از ذهن ما و مستقل از ما وجود دارد، چه در غیراینصورت هیچگونه تجربه نمیتواند مفهوم پیدا کند و ما بهنگام مقایسه نظر برتراند راسل با البرت انشتاین راجع به تحلیل واقعیت عینی مستقل از ذهن، باین مطلب به تفصیل بیشتری بازخواهیم گشت . منتها دراینجا بایدیك نکته را علاوه کنیم که ماتریالیست ها و مارکسیست ها که اینهمه آشتی نا پذیری خود را باکانت و هرگونه متافزیك اعلان کرده اند، کسی نبوده برخ ایشان بکشد که اگر ماده را بهمان مفهوم «واقعیت عینی مستقل از ذهن» بگیرید که گرفته اید، این درواقع همان «واقعیت متعالی» کانت است و آدم تنها با تغییر نام نمیتواند که از اصل و نسب خود انکار نماید.

تحلیل اشیای مادی بعنوان «ترکیب نمود های حسی» به نحوی که البرت انشتاین میگوید تنها بروی انگیزه «ترس از متافزیك» نیست بلکه بیشتر بخاطر اصل «اقتصاد در تفکر» است . از نظر برتراند راسل فیزیکدانها که «لحظات» (زمان) و «نقاط» (مادی) را بدون آنکه اثبات آنرا به عهده بگیرند، تنها بعنوان فرضیه هاي كارآمد و بخاطر تفکیر پدیده های فزیکی وارد علم فیزیك کرده اند درواقع متافزیك را در ساحه فزیك راه داده اند . چون وقتیکه ما فرضیه ای را اثبات نمیکنیم و تنها بخاطر آنکه مفید و کارآمد است آنرا استخدام مینمائیم، این روش کاریك وجهه پراگماتیستی (عملی) دارد ولی وجهه علمی ندارد. و فزیکدانها که بانگیزه ~~که بانگیزه~~ تفسیر پدیده طبیعی نقاط مادی و لحظات زمانی را فرض میگیرند، بهتر آنستکه بخاطر رعایت اصل اقتصاد در تفکر، از همین پدیده های مورد بحث فزیك نقاط مادی و لحظات زمانی را به نحوه، ترکیب کنند که از دخالت دادن هرگونه فرضیه های غیر لازم در علم جلوگیری بعمل آید. ما تفاوت نظر برتراند راسل را با عقیده فزیکدانها و از آنجمله البرت انشتاین، در تحلیلی از یك مثالی از «میز» که برتراند راسل نیز آنرا مثال زده است، ارائه میکنیم . البته نظر انشتاین و سایر فزیکدانان تا حدی همان فرض کانت مبنی بر قبول واقعیت عینی مستقل از ذهن، در علم است برای توضیح نظر راسل چنین فرق میکنیم که یك منظره از «میز» فی المثل رنگ آنرا بمنزله نمودی از میز میگیریم و بهمان سان وزن و شکل آنرا ظاهرا عرف عامه چنین می پندارد که یك میز «واقعی» و «حقیقی» در ورای این نمودهای رنگ و وزن و شکل و ... و... جای دارد که زمینه و متن همین نمود ها است و این نمودها تظاهر و جلوه از همان میز (واقعی) اند و باز همان میز «واقعی» هم (واقعا) علت همین نمودهای حسی رنگ و وزن و شکل و ... و ... میباشد. این نوع از شناخت میز را بعنوان شیئی مادی مستقل از همین نمودهای حسی و بصورت یك (جوهرمادی) که علت این نمودها است معرفی میکند. ولیهنا به تحلیل برتراند راسل اگر ما میز را بصفت «جوهر مادی» که علت این نمود ها است نشناسیم بلکه میز را بگونه توجیه کنیم که آنرا از همین نمودهای حسی مشتق نماهیم و نه اینکه نمودهای حسی را از آن استخراج نمائیم، دراینصورت میز را بعنوان یك جوهر مادی و متافزیکی که در پشت و ورای نمودهای حسی قرار دارد نمی شناسیم، بلکه آنرا بمثابه یك ترکیب منطقی از همین نمودها معرفی میکنیم .

ما بجای آنکه هریك از نمودهای حسی رنگ و وزن و شکل را بصورت تك تك و جداگانه بمیز بمثابه یك (جوهر) مادی که از آن هیچ اطلاع و آگاهی نداریم - چونکه خداوند تعالی حس (جوهر شناسی) را بما عنایت نفرموده - اگر هم از اول کار هریك از این نمود ها را با نمود دیگری و باز همبودی و ارتباط متقابل آنها را با یکدیگر جمعا لحاظ کنیم، آنچه را که ما ازیك میز مورد بحث انتظارش را داریم برآورده میسازد و دیگر نیازی باین نمیماند که یك جوهر مرموز ومتافزیکی را که یك فرض غیر زائدی است، وارد بحث نماهیم . چون حتی اگرهم از ابتدا هر نمود مرئی را بهمان (جوهر غیر مرئی) هم نسبت بدهیم، تا که در اخیر ارتباط متقابل و همبودی همین نمودها را با یکدیگر مطالعه نکنیم و در نظر نگیریم، ابدا تصوری از میز را فراچنگ آورده نمیتوانیم . پس ملاحظه همبودی و رابطه متقابل این نمود ها به تنهایی وجود و هستی میز را نسبت بیك فرضیه غیرلازم (جوهر مادی) که کارآمد هم نیست و با اصل اقتصاد در تفکر نیز سازگاری ندارد، بهتر میتواند که توجیه و تبیین نماید.

بطور خلاصه با این روشی که ما بررسی آنرا بعهده گرفته ایم، هرنمود جداگانه بصری، تصویری از میز است که پهلوی ذهنی و روانشناختی دارد و باز ارتباط متقابل نمودها بایکدیگر نعم البدل همان میز مفروض است که خود یك ترکیب منطقی است و جنبه عینی و واقعی دارد. اینکه ما چرا درمثال یك میز، نمود معین آنرا یك امر ذهنی و باز ترکیب منطقی نمودهای آنرا یك امر عینی می شناسیم، صرفا مربوط به تصنیف و طبقه بندی و آرایش نمودها ارتباط میگیرد و علت دیگری ندارد. بدینگونه

که یك نمود معینی از میز مفروض مثلا نمود بصری آنرا ملاحظه مینمائیم و به میز از یك زاویه‌ٔ معین A مینگیریم، درفاصله و مسافتیکه ما نسبت بمیز قرار گرفته ایم این نمود بصری ما جزئی از یك سلسله نمودهای بصری دیگری است که هر قدر که بمیز نزدیك میگیردیم فرق و تفاوت میان این نمودهای بصری از یك نقطه تا به نقطه دیگری کاهش میابد و شباهت ها بیشتر میگردد وتا که بخود میز میرسیم. این تفاوتها تا بسرحد صفر کاهش میابد و تقلیل پیدا میکند وما میتوانیم کاهش تفاوت این نمود ها را براساس قوانین (مناظر و مرایا) و حساب فاصله (دیفرانشل) بخوبی محاسبه نمائیم که این سلسله از تصاویر سطر A را میسازند. و اگر اززاویه دید دیگری میز را نظاره کنیم سطر دیگری ازین سلسله تصاویر مثلا ردیف B را میسازیم و همینطور سطر C را و الی آخر. حال اگر ازهمین سلسله ردیفهای A و B و C و... و... در همان مرز کاهش تفاوت افراد هر ردیف در سرحد صفر، مجموعه بسازیم که هر یك ازین ردیفها و سطرها فردی و یا عضوی ازهمین مجموعه باشد این مجموعه را میتوانیم که بجای میز مفروض بگذاریم و هریك ازردیفهای A و B و C و...و... را عضوی از همین مجموعه و بمشابه «منظری» و «تصویری» از میز بحساب آوریم.

بدین ترتیب ما میتوانیم که آرایش نمودها را بدو طریقه انجام بدهیم. یا اینکه از ابتداء مجموعه را به سلسله های آن تجزیه کنیم که این آرایش نمود ها باسلوب روانشناسی است و یا اینکه از همین سلسله ها یك مجموعه بسازیم که این آرایش نمودها بروش فزیك است. با استفاده از روش نخست سلسله هایی از یك مجموعه میسازیم و با روش دومی یك مجموعه ازسلسله ها را درست میکنیم وفرق فزیك و روانشناسی دربین علت که روانشناسی با حادثه روانی سر و کار دارد و فزیك با حادثه فزیکی، بلکه تفاوت در نحوهٔ آرایش عین نمود ها و تصنیف و طبقه بندی آنها است و بس. آرایش مجموعه ها را بصفت سلسله ها روانشناسی بعهده دارد و آرایش سلسله ها را بصورت یك مجموعه فزیك عهده دار است.

همزمان با این دو نوع آرایش نمودها، دوگونه تغیر ممکن است که در نمودها رخ بدهد. یا اینکه تغیر در افراد یك سلسله بوجود می آید مثلا ناظر A چشم خود را می بندد و یا روی خود را دور میدهدو یا تغیر در افراد یك مجموعه بوجود می آید، مثل اینکه روی میز را بپوشند ویا آنرا بجای دیگری نقل بدهند. تغیر در افراد سلسله ها تغیری نیست که در افراد مجموعه کدام تغیری را ایجاد کند. بناءً مجموعه ها نسبت به سلسله ها استقلال دارند و اما هر تغیر در افراد مجموعه همزمان تغیری را در افراد سلسله باعث میگردد و سبب میشود. بناءً سلسله ها نسبت بمجموعه ها استقلال ندارند. گذشته ازین چون افراد یك سلسله هم نسبت بیکدیگر در داخل همان سلسله و هم در مقام مقایسه با افرادی که داخل در سلسلهٔ دیگری اند کاملا فرق و تفاوت دارند و هیچگونه شباهت و سنخیت با یکدیگر ندارند، نمیتوان آنها را بمشابه شیئی واحدی تلقی کرد. مگر برعکس افراد مجموعه در حد کاهش تفاوتها در مرز صفر آنقدر با یکدیگر شباهت و همگونی دارند که عملا نیازی به تجزیه آنها دیده نمیشود و بناءً منطقا بمشابه «شیئی واحد»ی به نظر می آیند.

این طرز دید در اصل از یك هوس فلسفی و یا آنطور که انشتاین میگوید بخاطر «ترس ازمتافزیك» بوجود نیامده، بلکه نتیجه تکامل دانش فزیك و روانشناسی و فیزیولوژی اعصاب و منطق ریاضی و بخصوص منطق مجموعه ها است که در زمان برکلی و هیوم چنین تحولی بوقوع نپیوسته بود و ما منتظر برتراند راسل بودیم تا که توانستیم مساله اختلاف میان مادی و ذهنی را به نحوهٔ جدید و جدا از راه حلهای متافزیکی پایان بدهیم.

درپایان این نبشته ناگزیرخاطرنشان گردد که اقای داود موسی نتوانسته اند میان دو نوع محال یعنی محال ((عقلی)) و محال ((تجربی)) و یا امتناع ((عقلی)) و یا امتناع ((تجربی)) فرق بگذارند. مساله معراج در زمان حضرت محمد صلی الله و علیه و سلم یك محال ((تجربی))! بود که همان صعود باسمانها است. و اما در زمان ما ازجنبه محال بودن و ممتنع بودن بیرون امده و ممکن شده و حتی از مرحلهٔ ((امکان)) نیز فراتر رفته و به ((واقعیت)) و ((فعلیت)) پیوسته است. و اما محال عقلی بمانند این حکم است که ۲ + ۲ = ۵ و یا این حکم که جزءٔ بزرگتر از کل است. انکار از ((محال عقلی)) منکری ندارد و هرکس میتواند آنرا طرد و نفی کند ولی انکار ((عقلی)) از یك محال ((تجربی)) پیشهٔ کوته نظران و تربیت ندیدگان است. در مسالهٔ اختلاف میان راسل و انشتاین راسل که جوهر مادی را منکر است این یك انکار عقلی است چون ما فاقد حاسهٔ ((جوهر شناسی)) هستیم وتکامل علم بجایی نمیرسد که ما روزی بتوانیم ((جوهر))ی رالمس کنیم چه ((مادی)) و چه ((روحی)) ولی‌جای تعجب است که مادیها و دهریها به ((جوهر مادی)) که یك ((محال عقلی)) است باورد دارند ولی معراج راکه روزی ((محال تجربی)) بود و امروز ((واقعیت تجربی)) پیدا کرده است آنرا منکر اند.

جهل من و علم تو فلك راچه تفاوت   آنجا که بصر نیست چه خوبی وچه زشتی

پایان.

اندر حقیقت معراج باقی از گذشته

ای مقامت بهتر از عرش برین
پابوس درگهت روح الامین
(مضمون از احسان الله کهگدایی)

بخش دوم
معراج حضرت رسول اکرم صلی الله علیه و سلم

صاحبان بصیرت به این نکته ملتفت خواهند بود که خداوند متعال درحالیکه این کائنات را بیک (کُن فیکون) آفرید (وگفت شو پس شد) با این نظم و ترتیب منسجم همه سیارات و کهکشان ها را دریک مسیر منظم مقرر فرمود هویداست که کارهای خارق العاده را که درعقل و فکر بشر نگنجد میتواند انجام دهد مثلاً اگر دریک لحظه ویا آن واحد نظام شمسی را برای چندین سال از حرکت باز ماند تا مخلوقات دریک خواب عمیق وسکون مرگبار قرار گیرند تا این سفر معراج به انجام برسد وحضرت رسول مقبول (ص) درحدود ۱۸ سال درعالم بالا سپری نموده بعد از مشاهدات اسرار الهی و چشم دید از عجائبات کائنات دوباره به زمین فرود آمده وکسی هم واقف نشده باشد :

این واقعه عجیبه به داستان حضرت عزیر(ع) یکی از پیغمبران بنی اسرائیل شبیه است که خداوند متعال زمان طولانی را به زمان کوتاه مبدل ساخت که حتی خود حضرت عزیر هم نفهمید که چند سال درنگ کرده بود تا آنکه برایش گفته شد که صد سال درحالت مرگ و زندگی قرار داشت ؛ قران شریف این قصه را اینطور حکایت میکند :

(اَوْ كَالَّذِیْ مَرَّ عَلٰى قَرْيَةٍ وَّهِيَ خَاوِيَةٌ عَلٰى عُرُوْشِهَا ۚ قَالَ اَنّٰى يُحْيٖ هٰذِهِ اللّٰهُ بَعْدَ مَوْتِهَا) آیه ۲۵۹ البقره

ترجمه : یا همچون کسی که برآبادی گذشت درحالیکه این آبادی بر ستون های خود فرو خوابیده بود ، گفت چگونه خداوند (ج) مردمان این شهر ویرانه را پس از مرگ زنده می کند ، خداوند (ج) او را مدت صد سال به سرنوشت مرگ یا خواب عمیق دچار کرد پس او را زنده ساخت (پس از زنده شدنش از او سوال شد) چند مدت درنگ نمودی گفت که یک روز یا پاره از یک روز به او گفت نه چنان است بلکه تو صد سال درحالت مرگ درنگ نمودی ؛)
(پس برحقیقت که آگاه شد گفت میدانم و یقینم ظاهر شد که خداوند بر هر چیز تواناست) این حادثه که خداوند زمان طولانی را بیک روز یا پاره از یک روز تبدیل نمود عیناً بقصه اصحاب کهف شبیه است که خداوند در قران شریف میفرماید (فَضَرَبْنَا عَلٰى اٰذَانِهِمْ فِی الْكَهْفِ سِنِيْنَ عَدَدًا ۝ آیه ۱۱ الکهف (وَتَحْسَبُهُمْ اَيْقَاظًا وَّهُمْ رُقُوْدٌ ۖ وَّنُقَلِّبُهُمْ ذَاتَ الْيَمِيْنِ وَذَاتَ الشِّمَالِ ۝ آیه ۱۸ سوره کهف) پس بر گوشهای آنها سالیان معدوده ضربه وارد ساختیم و آنها را بیدار پنداری درحالیکه آنان خفته گانند و آنها را بسوی راست و چپ زیرو رو کرده برمیگردانیم ؛

تبصره : این موضوع قبض و بسط زمان را که خداوند بالای حضرت عزیر (ع) صد سال به نیم روز و برای اصحاب کهف ، سه صد و نه سال را بیک روز یا پاره از روز کوتاه ساخته بود ضرور ۱۸ سال معراج حضرت سرور کائنات را بیک لحظه تبدیل نموده باشد ، که درآن نمیتوان مشکوک بود ، حتی اگر این قبض زمان را از نظر علم سائنس و تکنالوژی مورد بررسی قرار دهیم نظر به همچو واقعات را میتوان به آسانی مشاهده کنیم :

علم سائنس میگوید : هر نظام که دارای حرکت باشد دارای تقویم زمانی مخصوص خودش نیز است مثلاً آفتاب و سیارات در نظام شمسی او دریک حرکت و نظم زمانی کاملاً متعلق بخودش میباشد که با دیگر نظام شمسی متفاوت و متغیر است . مثلاً وقتیکه یک فضانورد از اقطار این نظام حرکتی خارج میشود و به توده ستارگان در کهکشان دیگر که دارای بلیون ها نظام شمسی متغیر و متفاوت است می پیوندد ، درحقیقت دارای یک مرحله تقویم زمانی متفاوت دیگری میشود که از نظام شمسی جدید و انسجام حرکتی خاص کمک میگیرد که یک لحظه حرکت در تقویم جدید چندین سال زمین را دربرگیرد ویا برخلاف یک لحظه حرکت که در فضای زمین انجام میداده برابر به چندین سال نوری را در آنجا دربرگرفته می باشد ، چنانچه این قانون تقویم ویا وقت و زمان متغیر میان بشر و فرشتگان و نیز تفاوت میان فرشتگان زمین و فرشتگان مقرب و همچنان میان انسان ها و حشرات ویروسی و بیولوژیکی و ذره ئی که نه به چشم دیده میشود و نه ذریعه مایکروسکوب و تلسکوب مشاهده میشوند ترسیم و تقسیم و متفاوت میباشد ؛

بناً قران مجید میگوید : یکروز قیامت که از نظام شمسی ما خارج است برابر به هزار سال یا پنجاه هزار سال زمین است یعنی وقتیکه پنجاه هزار سال در زمین یا در نظام شمسی ما میگذرد در آسمان ها یا در قیامت یکروز سپری میگردد حالا اگر این پنجاه هزار سال را نظر به تقویم زمین تقسیم دوازده ساعت که یک روز زمین است بنمائیم درحقیقت چندین هزار سال زمین در خارج نظام شمسی ما برابر بیک لحظه یا چند دقیقه حتی چند ثانیه خواهد شد درینصورت ۱۸ سال رفت و برگشت حضرت محمد صلی الله علیه وسلم درمعراج و زمین از چند ثانیه هم کمتر شده خواهد بود حتی روایت است که در بازگشت جناب شان از معراج به زمین هنوز زنجیر دروازه در حرکت بود که تصور میشود نزد وابستگان و نزدیکان شان بیک پلک زدن انجام یافته باشد و مثال آنرا در آوردن تخت و (ملکه صبا) از یمن به بیت المقدس میتوان شبیه دانست که او را آصف برخیا و یا خضر علیه السلام بیک پلک زدن آورد که حتی خود ملکه صبا آنرا احساس نکرد تا اینکه سریر خود را نزد حضرت سلیمان پیغمبر مشاهده کرد .

چون خداوند بر زمان سلط است چنانچه صد ها سال را از مخلوقات و آفریده های خود گرفته بصورت یک روز یا پاره از روز درآورده ویا لحظات کوتاه را به چندین صد سال طولانی بسازد بدون آنکه تعادل نظام حرکتی از بین برود " تَعْرُجُ الْمَلٰٓئِكَةُ وَالرُّوْحُ اِلَيْهِ فِيْ يَوْمٍ كَانَ مِقْدَارُهٗ خَمْسِيْنَ اَلْفَ سَنَةٍ ۝ ۴/المعارج

لهذا این هم یک دلیل مقنع است که شاید درمورد معراج حضرت محمد صلی الله علیه وسلم پیغمبر اسلام و صعود او بر افلاک وین عملیه رخ داده باشد و کسانیکه بدور و پیش آن حضرت بودند رفتن شانرا تا مسجد الاقصی در بیت المقدس و از آنجا در معراج و صعود شانرا در آسمان ها و برگشت حضرت را به

حالا این قضاوت را بخوانندگان میگذاریم که حق بطرف کیست طرفداری از صلح و آرامی و یا دوام جنگ و خونریزی ؟ دوام جنگ وخونریزی در حالیکه بذات خود عمل جایز نیست نتیجه بخش هم نیست و بی نتیجه بودن آن در همان علل عدم تمرکز واختلافات وعدم تمایل عامه مضمر است .ملت افغانستان امتحان بسیار خوب فداکاری و جنگ افتخاری را داده است . اما مسئولیت نتیجه گرفتن از ان متوجه مدعیان قدرت است . ملت افغانستان حق دارد که بگوید :

سراپا تیغ جوهر دارم اما در کف گیتی ندارم کارفرما حربه نامرد را مانم
(بیدل) .

بارتباط خلاء ستراتیژی

مورخ ۲ مارچ ۱۹۹۲ — محترم محمد یعقوب مسعود از دهلی

در باره خلاء ستراتیجی در جبهه مقاومت ملی نظر خواسته اید. قبل از نگاشتن نظر، نخست از پنجنفر رفقای افغانی که در کنفرانس اتلانتا (مرکز کارتر) سابق رئیس جمهور امریکا اشتراك ورزیده و از منافع علیای افغانستان طوریکه باید و شاید دفاع نمودید و خاصتا شخص خود شما داعیه فراموش شده ٔ افغانستان را بحیث مشوره و موضوع مرکزی اتلانتا در آوردید موجب خورسندی و مباهات اهل مطبوعات وطن را فراهم نمودید ـ بحیث یك مامور اداری موسپید بوکالت عده ای از مهاجرین دهلی جدید از شما تشکر میدارم و موفقیت های مزید شما را در آینده در امور بهبود اوضاع افغانستان از خداوند بزرگ مسئلت مینمایم .

ثانی در باره مطلب فوق اظهار نظر میدارم اینکه :

ــ آنهائیکه با نجیب و دار و دسته اش جرگه و مذاکره را لازم نمیدانند حق دارند زیرا با قاتلان دشمنان و ملحدان که در حال غرق شدن و رو بسقوط هستند نباید جهت مفاهمه باوشان روبروشد، اما بمنظور تطبیق اساسات دموکراسی شمولیت نماینده رژیم مزدور کابل در جلسه ایکه از طرف ملل متحد دایر میگردد در خور اهمیت نیست زیرا از سال ۱۳۵۷ تا حال نماینده رژیم در جلسات ملل متحد شمولیت دارد.

ــ نجیب چون از طرف مردم افغانستان انتخاب نشده، بحیث رئیس حکومت شناخته شده نمیتواند .اینکه در راس یك رژیم کمونستی رو بفنا قرار دارد و در آینده هم احیا شدنی نیست بحیث رئیس حزب بربا د شدنی خطاب شده میتوانند.

ــ در تشکیل حکومت موقتی نجیب و دار ودسته اش شامل شده نمیتوانند، زیرا تا زمان انتخابات عمومی بازهم آنها به نفع خویش فعالیت زیر زمینی آغاز میدارند و یا علنا مخالفت ها و موانع در امور فعالیت حکومت موقتی تولید میتوانند، ولی در موقع انتخابات عمومی که پایه آن دموکراسی است اقشار و احزاب مختلف شمولیت بورزند.

ــ محاکمه کمونستان قاتل بعد از استقرار حکومت موقتی جهت تامین عدالت محاکمه شدنی هستند چه اخیراً ازخبرهای رادیویی استماع شد که شخص گرباچوف دیکتاتور سابق شوروی از دوره قدرت خود حاضر است محاکمه شود ونجیب و سران خلقی و پرچمی باید از گرباچوف باداریشین خود پیروی و اطاعت کرده ٔ خود را بمحاکمه بسپارند .قابل یادآوری است که سران نازی در پایان جنگ دوم دنیا از طرف متحدین بمحاکمه سپرده شدند، درحالیکه مظالم کشتار، تخریبات و اختناق دوره، دیکتاتوری شوروی بعد از جنگ دوم جهانی، بیشتر از سران نازی بوده و هیچ مقایسه شده نمیتوانند و سران خلقی و پرچمی نیز بحیث برادر خوانده شورویها همه مظالم شان فراموش نشده وازمحاکمه برکنار مانده نمیتوانند.

ــ رفتن سران کمونست های افغانی بشوروی یا ممالك دیگر لزومی ندارد، همانطوریکه مجاهدین و مردم مجاهد افغانستان بگناه قیام علیه رژیم کمونستی قشون سرخ شوروی درزندانها وخاصتا زندان پل چرخی محبوس شدند، آنها نیز در تطبیق حکم محکمه تیرباران و غرغره نشوند. آنها درمحبس پل چرخی تحت مراقبت شدید قراربگیرند وبرای مردم رنجدیده که یك یا چند تن ازعزیزان شان توسط آنها بشهادت رسیده اند اجازه بدهند تا آنها را به نوبت دریکی از اطاقهای صدارت هفته یکی دوبار از نزدیك دیده و مورد سوال واستفسارات قرار بدهند تازمانیکه آنها حاضر بتوبه وندامت شده، ودست های مردم شریف ماتم دار را به عذرو زاری ببوسند و معذرت بطلبند.

ــ اینکه میگویند با استعفای نجیب خلاء قدرت بوجود میاید وقتل و قتال رخ میدهد قابل اندیشه و تشویش نیست، از خلاء قدرت که بوجود آمدنی است با تدبیر متخصصین ملل متحد ودانشمندان وسیاستمداران افغانی قبل از استعفای نجیب اداره سالم بوجود خواهد آمد وبا تعین عوضی نجیب هرشخص مسلمانیکه شهرت نیك داشته باشد (مثل پادشاه سابق) و مطابق بخواست واراده مردم در راس حکومت موقتی قرار بگیرد و قتل و قتال از طرف همه ٔ مسلمانان وطندوست وبا احساس بنام خداوند توانا قطع میگردد، انشاالله .

ــ بعد از طرد نجیب در حکومت انتقالی، از حکومت وتشکیلات کمونستی خلق و پرچم قطعا استفاده شده نمیتواند، چه درزمان دوره صدارت اعتمادی شهید کمیسیون سی نفری متخصصین اداری افغانی که سه ماه در صدارت تشکیل جلسه داده وتشکیلات همه و تشکیلات همه وزارت خانه ها، ادارات وموسسات

که منظر حس نکرده باشند که حتماً نزد بعضی ها که عقیده به سفر روحی دارند صعود جسمی شان غیر باور تلقی میشود .

هرگاه این عملیه را از نظر منطق و قیاس مورد ارزیابی قرار دهیم : از شک و تردید رهائی خواهیم یافت :
منطق تعلیلی بما می آموزد که هرگاه دو عملیه که یکی مجهول و دیگر معلوم باشد درحالیکه در علل باهم مشترک باشند . میتوان از روی علل عملیه معلوم به عمل مجهول تقرب نمود و یا از نظر شرع حنفی یک حکم عمل مجهول را از حکم عمل معلوم شرعی که در علل باهم شریک باشند میتوان ذریعه قیاس پیدا کرد : شبه در این جا عمل معلوم که در قرآن عظیم الشان نیز تذکر یافته است و آن قصر زمان است چنانچه در قصه حضرت عزیر ع و قصه اصحاب کهف نمایان است ، در آیت ۲۴ سوره کهف خداوند (ج) می فرماید (وَلَبِثُوا فِي كَهْفِهِمْ ثَلَاثَ مِائَةٍ سِنِينَ وَازْدَادُوا تِسْعًا) ۝ (آنان در غار خود مدت سیصد سال و به اضافه نه سال (در حال خواب) درنگ کردند :) وقتی که خداوند آنها را از خواب بیدار ساخت همان پدیده شگفت آور ماورای طبیعت و غیر عادی زمان تکرار شد (یکی از آنها گفت چه مدت بسر بردید ؟ گفتند یک روز یا بخشی از یکروز (قَالَ قَائِلٌ مِنْهُمْ كَمْ لَبِثْتُمْ ؕ قَالُوا لَبِثْنَا يَوْمًا أَوْ بَعْضَ يَوْمٍ ۝ آیت ۱۸ کهف)
حالا از نظر قیاس زمان طویل معراج را با قصه اصحاب کهف از نظر قصر زمان شبیه دانسته بصحت بودن معراج با جسم و روح که نزد یکعده مجهول مانده قیاس نمود ، زیرا وقتیکه اصحاب کهف از تنگنای محدوده یک زمان به گسترش طویل و بی کران زمان دیگر منتقل شدند و قیاس های زمانی در برابر آنها تفاوت و دگرگونی یافت امر بر آنها مشتبه گشت پند داشتند که یک روز یا لحظاتی یکروز را بخواب گذشتانده اند : همچنان امروز بچشم مشاهده میکنیم که انسان ها به ذریعه آلات تخنیکی با استفاده از انرجی ذروی و شعاع آفتاب توسط مغز الکترونیکی و کمپیوتر دورا دور کره زمین در گردش بوده حتی با لباس فضائی در مهتاب هم پیاده شدند در حقیقت از احاطه محدود زمان کره زمین خارج شده در زمان متغیر دیگری در مهتاب قرار گرفتند ، در آنجا بر علاوه آنکه دقایق و لحظات زمانی در برابر ایشان نسبت به زمین متغیر بود حتی وزن و ثقلت اشیاء و کشش جاذبه نسبت به سطح زمین بکلی در درجات پایان تر قرار داشت که بیک حرکت و یا قدم زدن چندین میل را در سطح مهتاب می توانستند بدون صرف زمان طی نمایند ، حتی چندین تن وزن را بیک دست بالا کرده و بفاصله های دور انتقال دهند ، پس معلوم میشود که تمام اوصاف فزیکی و بیولوژیکی مانند زمان و ثقلت وزن و قوه جاذبه و سرعت و حرکت و از یک نظام تا نظام دیگر در کائنات متغیر است .

چون در ساینس و علوم تخنیکی فکر بشر دخالت دارد و در هر موضوع عقل بشر با علم انطباق پیدا میکند لذا ادراک یک پدیده آنقدر تعجب آور و دور از عقل و تصور انسان نمی باشد . اما وقتیکه فکر بشر در اثر قصور علم و کوتاهی عقل بدرک یک پدیده معنوی و غیر مرئی که احساس آن به آسانی میسر نباشد نائل نشد متعجبانه و حیرت زده آنرا باور نکرده از جمله غیر ممکنات می شمارد ، درحالیکه این قصور خود انسان است که بقصر علم و تقصیر تعلیل قوه ادراک گرفتار اند

چون خداوند به انسان ها علم کم عطا کرده که نتوانند جز از محدوده نظام شمسی خود پا فراتر نهند (وَمَا أُوتِيتُمْ مِنَ الْعِلْمِ إِلَّا قَلِيلًا ۝ آیه ۸۵ / سوره بنی اسرائیل - شما را علم ندادیم مگر اندک) نظر به آیت شریف (وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ دَائِبَيْنِ) و مسخر شما ساختیم در نظام شمسی ، خورشید ، قمر و آنچه در بین و احول آنها قرار دارد . (از قبیل ۹ سیاره و زمین) که بیشتر از دیگر سیارات به دسترس ما قرار دارد که بطور اعظمی میتوان از آن مستفید شد . و شاید در آینده های دور یا نزدیک بشر قادر شود که از دیگر سیارات نظام شمسی خود ما نیز استفاده های زیاد ببرد ، اما اگر فراتر از نظام شمسی خود ما بکدام برخورد غیر معقول و خارق العاده سر دچار شوند که قوه عقلانی بشر از درک جزئیات آن عاجز باشد آنرا از نظر به دلایل گذشته نباید غیر قابل امکان بدانند : از آنجمله صعود حضرت رسول مقبول صلی الله علیه وسلم را مانند صعود حضرت عیسی ع و حضرت ادریس ع به آسمان ها میتوان قیاس کرد : قرآن شریف در مورد صعود حضرت ادریس (ع) میگوید : (وَاذْكُرْ فِي الْكِتَابِ إِدْرِيسَ إِنَّهُ كَانَ صِدِّيقًا نَبِيًّا ۝ وَرَفَعْنَاهُ مَكَانًا عَلِيًّا ۝) آیت ۵۶ و ۵۷ سوره مریم و یاد کن در کتاب خود احوال ادریس را که او شخص بسیار راستگو و پیغمبر عظیم الشان بود و مقام او را بلند و مرتبه اش را رفیع گردانیدیم و در یکی از تفاسیر نوشته شده که او را در آسمان صعود دادیم) (یعنی) و بالا بردیم او را بجای بلند) ، درحالیکه از نظر عقل و فهم بشر خیلها دور از حد تصور است که چطور یک شخص با جسم و روح در حالت بیداری و داشتن حیات از این همه تشعشات ماورای بنفش و مضره که خارج از فضای اتموسفیر زمین است گذشته باشد زیرا دورادور کره زمین برای جلوگیری از اشعه مضره یک طبقه ضخیم گاز آزون (OZ) بصورت فلتر وجود دارد که این تشعشات مضره را جلوگیری می کند و نمی گذارد به زمین برسد ، حتی قرار اظهار علمای جیوفزیک هرگاه ضخامت آن از دور کره زمین به اندازه یک فیصد تقلیل یابد بشر به امراض گوناگون سرطانی مبتلا میگردد ، اینست که عقل بشر در همین حصه باید به اراده خداوندی تسلیم شود زیرا وقتیکه اراده خداوندی در موجودیت یک شی قایم شد سبب و علل ضرورت ندارد ، حتی چنین تصور میشود که سبب آن قبل از مسبب وجود داشته است که آن پدیده بوجود آمده است

لهذا صعود حضرت محمد صلی الله علیه وسلم نیز یکی از این پدیده های خداوندیست که فهم بشر در حقایق اسباب و علل آن متحیر مانده است اما نزد مسلمانان راسخ العقیده قابل باور است .

باوجود آنکه از زمان و پیدایش بشر در روی زمین اشعه مضره آفتاب و دیگر سیارات در فضای لایتناهی موجود بوده و دورا دور کره زمین را گاز آزون بحیث فلتر احاطه کرده که اگر یک ذیروح ازین طبقه آزون گذشته در فضای لایتناهی سیر کند شعاع ماورای بنفش و دیگر تشعشات فضائی او را از بین می برد یا نسبت به نداشتن

اکسیژن در فضای ما فوق طبقات اتمسفر زمین به سکته قلبی دچار میشود . اما از این معجزه خداوندی انکار نمیتوانیم کرد که صعود حضرت عیسی علیه السلام در سال ۳۰ میلادی که تا حال یکهزار و نهصد و شصت دو سال یا کم و زیاد از او گذشته است بدون مفارقت روح از بدن با جسم و روح و در بیداری صورت گرفته است که از این همه تشعشات مضره گذشته و اکنون در آسمان دوم حیات هم دارد که عقل انسان از درک حقایق آن عاجز است ، اما چون عقیده راسخ بکلام خداوندی داریم آنرا بدون دلیل و برهان قبول نموده ایم پس می باید که نظر به همین عملیه معلوم و واضح که به نص قران ثابت است . صعود حضرت محمد صلی الله علیه وسلم را بمعراج باید قیاس نمود و خاضعانه آنرا قابل امکان بدانیم زیرا این قبیل رویداد ها و امثالهم از قدرت کامله خداوندی (ج) دور نیست و نبوده .

پس حادثه زمان و مکان بحیث خداوند جریان ندارد لهذا ذات کبریائی با زمان تخصیص و محدودیت نمی یابد . برای خداوند (ج) شب و روز حال و آینده و گذشته وجود ندارد . شدن و دگرگونی در او اثر ندارد ، آغاز و انجام در برابر ذات حی لایزال وجود ندارد هرگاه اراده کند یکی از بنده های خاص خود را در آسمان بالا ببرد بدون آنکه اول علل و سبب آنرا جستجو کند و یا وسیله بالارفتن اورا مهیا کند همینکه اراده اش در تصمیم تام گردد آنچه اراده کرده است همانطور میشود وقتی قران شریف خداوند را بصفت (اول و آخر) وصف می کند منظور از اول و آخر اولیت و آخریت زمانی نیست ، در پیشگاه خداوند (ج) قبل و بعد وجود ندارد زمان با تمام حیثیتش برای هستی آفریده شده است ، خداوند متعال قبل از زمان و بعد از زمان موجود بوده و موجود می باشد ، زیرا او فراتر و متعالی تر از زمان است و چون لامکان است دوری و نزدیکی مکان در او اثر ندارد و در قلب بنده های خود جا دارد و از رگ گردن شان به بنده خود نزدیکتر است (نَحْنُ اَقْرَبُ اِلَيْهِ مِنْ حَبْلِ الْوَرِيدِ)

اما چون اراده داشته که اسرار کائنات و عجائبات عالم بالا را برای حبیب خود محمد صلی الله علیه وسلم نشان بدهد او را بمقام قرب بالا خواست ، بناءً میتوان اذعان کرد که نزد خداوند (ج) آینده دور یا نزدیک پدید آمده و تحققش در علم خداوند پیشتر سپری شده است اگرچه حادثه آن در وقت لازم بر بشر در آینده رونما میگردد و همه رویداد های مربوط به آینده که نزد بشر ابداً جامه عمل باید بپوشد نسبت بخداوند متعال تحصیل حاصل است مثلاً می بینیم که خداوند (ج) رویداد های مربوط به قیامت را که به آینده تعلق دارد بصورت گذشته و ماضی یاد می کند مثلاً در خصوص آمدن حادثه روز محشر و جواب و سوال وغیره که به آینده رخ می دهد بفعل ماضی یاد آور شده است چنانچه در قران شریف می فرماید : (در صور دمیده شد آنها را گرد هم آوردیم) آیه ۹۹ سوره کهف و نمودار کردیم دوزخ را برای کافران

وَنُفِخَ فِي الصُّورِ فَجَمَعْنَاهُمْ جَمْعًا (۹۹) وَعَرَضْنَا جَهَنَّمَ يَوْمَئِذٍ لِلْكَافِرِينَ عَرْضًا (۱۰۰)

وَأُزْلِفَتِ الْجَنَّةُ لِلْمُتَّقِينَ ۝ ۹۱ الشعرا وَبُرِّزَتِ الْجَحِيمُ لِلْغَاوِينَ ۝ ۹۱ الشعرا پاره ۱۹ قران عظیم الشان

و نزدیک گردانیده شد بهشت برای پرهیزگاران – و دوزخ برای گمراهان پدید آورده شد : خداوند چون برتر از زمان و مکان است همواره زمان را برای آفریده های خود به جریان می اندازد ولی خود از جریان زمان برخویش مبرا است ، پس هر چیز و هر امر نسبت به آگهی و علم خداوند روی داده و تحقق یافته و قبلاً گذشته است ، ولو به آینده تعلق داشته باشد .

پس اراده ازلی خداوند میتواند حضرت محمد مصطفی این برگزیده خود را که از قلب صحرای خشک و سوزان برگزید تا تاریخ مدنیت جهان اسارت پیشه و علم و تکنالوژی ممالک متمدن را دگرگون سازد و راه تازه را برای رهنمائی بشر سوی صلاح و رستگاری هموار سازد و به محتوای حدیث قدسی (لَوْلَاكَ لَوْلَاكَ لَمَا خَلَقْتُ الْأَفْلَاكَ) اگر تو نمی بودی آسمان ها را خلق نمیکردم بدون عملکرد و تقویم زمان با جسم و روح به آسمان ها صعود بدهد تا در معراج به دیدار لقای خداوند متعال نائل گردد .

هرگاه بگفته بعضی این سفر روحی می بود و قرار گفتار حضرت بی بی عائشه صدیقه که جسد مبارک از پیش آنها دور نشده و روح شان به معراج صعود نموده باشد ، چون روح از بدن مفارقت کند جسد بحیث کالبدش یک میت باقی می ماند که در اینصورت حتماً به مفهوم اینکه حضرت رسول اکرم رحلت کرده باشند اشتباهات زیاد و سراسیمگی مزید رونما میگردید اما اگر مطلب شان از سفر روحی رؤیای صادقه بوده باشد که شاید چنین مرتبه پیغمبر خدا (ج) به افلاک صعود نموده باشند یعنی (در خواب دیدن) به آسمان ها بالا رفته باشند در این حالت قراریکه قبلاً تذکر داده شد تطهیر روحی و جسمی ضرورت نداشته و هم به رهنمائی حضرت جبرئیل علیه السلام احتیاج حس نمیشد و میتوانستند که از کعبه شریف تا بیت المقدس هم در رویای صادقه مسافرت نمایند : برعلاوه این رویداد قدسی زمانی رخ داده بود که هنوز بی بی عائشه صدیقه بعقد نکاح آنحضرت (ص) داخل نشده بودند ، چون واقعه معراج در سال ۱۲ بعثت رخ داده بود و یک سال بعد از آن درحالیکه پیغمبر اسلام ۵۳ ساله بودند با حضرت بی بی عائشه صدیقه ازدواج کردند و از احادیث شریف برمی آید که حضرت رسول کریم در شب (اسرا) در خانه ام هانی بنت ابوطالب دختر کاکای خود استراحت داشتند و از آنجا به مسجد الحرام و پس به مسجد الاقصی برده شدند .

حضرت شیخ الهند محمود حسن دیوبندی ، در تفسیر خود مشهور به تفسیر کابلی در این مورد چنین میگوید (صفحه ۳۸۰) احادیث معراج تقریباً از سی صحابه منقول است که در آن واقعات معراج و اسرا به بسط و تفصیل بیان شده است جمهور سلف و خلف عقیده دارند که آنحضرت صلی الله علیه وسلم در حالت بیداری با جسد مبارک معراج را نائل شد و فقط از دو سه

صحابه و تابعین منقول است که آنها واقعه اسری و معراج را در حالت منام (خواب) بطور یک خواب عجیب و غریب قبول میکردند و به تائید ادعای خویش به آیه (وَمَا جَعَلْنَا الرُّؤْيَا الَّتِي أَرَيْنَاكَ) الآیه ... استدلال می نمایند وهیچ یک از سلف نگوید که معراج درحالت بیداری محض بطور روحانی رخ داده است چنانچه در روح المعانی است « ولیس معنی الاسری بالروح الذهاب » الاخیر ... شکی نیست که ابن قیم در (زاد المعاد)، مسلک عائشه صدیقه و معاویه وحسن بصری رض را اینگونه توجیه کرده است لیکن هیچ نقل برآن ارائه نکرده بلکه محض از ظن وتخمین کار گرفته است .

اگر معراج محض یک کیفیت روحانی می بود آنحضرت (ص) از که کجا غایب می شدند وبوفق روایت شداد بن اوس وغیره این استفسار بعضی صحابه چه معنی دارد که گفتند برقت شب درقیامگاه پیغمبر جستجو کردیم . (آنحضرت کجا تشریف برده بودند) بنگر با اگرد (اسری بعبده) را به این معنی بگیرد که ای موسی بندگان مرا (یعنی بنی اسرائیل را) درخواب یا محض درعالم روحانی از مصر بکشید) و یا در سوره کهف که حضرت موسی (ع) برای ملاقات حضرت خضر (ع)، رفت وبهمراه او سفر کرد که برای آن درچندین جا کلمه (فانطلقا) آمده است مطلب آن چنین گرفته شود که این همه حرکت محض درخواب و یا سیر روحانی بوقوع پیوسته است باقی در کلمه رؤیا که در قرآن حکیم آمده ، ابن عباس (رض) ، فرموده است « رؤیا عین اریها رسول الله »

مفسرین از کلام عرب شواهد آورده اند که کلمه رؤیا گاه گاهی بمعنی مطلق رویت چشم استعمال می شود لهذا اگر از آن همین واقعه اسری مراد باشد باید بمعنی مطلق نظاره گرفته شود که توسط دیده ظاهری بعمل آمده است و اینجا می خواهم این مطلب را واضح نمایم که مذهب راجح همین است که واقعه معراج و اسری درحالت بیداری آنحضرت (ص) با جسد مبارک بوقوع پیوسته است ، بلی اگر پیشتر یا بعدتر درخواب هم چنین واقعات بر حضرت رسالت مآب نشان داده شده باشد جای انکار نیست .... شاید خداوند متعال از همین سبب بیان واقعه (اسری) را بلفظ (سبحان الذی) شروع فرموده تا کسانیکه از کوتاه نظری وخیال ناقص ومحدود خود قدرت نامتناهی حق تعالی را می خواهند در احاطه محدود وهم وخیال خویش محصور کنند از گستاخی خود خجل وشرمنده گردند .

درمورد آیت شریف ۹۳ سوره الاسری که نظر بگفتار نویسنده مضمون (سکه معراج) داعیه صعود بر آسمان پیغمبر را از بیخ رد می کند و برهمین ادعا اصرار دارد : خاطرنشان میگردد که اصلاً قصه الاسری درسوره بنی اسرائیل بصورت ضمنی یاد شده که در مکه معظمه نازل گردیده و دارای ۱۱۱ آیت شریف و دوازده رکوع میباشد اما دراین آیت شریف داعیه صعود بر آسمان بکلی رد نشده بلکه تکرار گفتار کفار قریش است که از پیغمبر اسلام این

چند معجزات را خواسته بودند چنانچه خداوند میگوید (وگفتند هرگز باور نداریم ترا تا آنکه جاری کنی برای ما از زمین چشمه یا باشد ترا بوستانی از خرما وانگور که درمیان آن باغ نهرهای آب جاری گردد ؛ یا آنکه بنابر وعده تو آسمان برسر ما فروافتد یا آنکه خدا را با فرشتگان مقابل ما حاضر آری یا آنکه دارای خانه از زر باشی یا آنکه بر آسمان بالا روی وباز هم هرگز ایمان به آسمان رفتنت نیاوریم تا آنکه بر ما کتابی نازل کنی که آنرا قرائت کنیم .»)

(خداوند برای پیغمبر خود امر میکند که برای کافرانیکه چنین تقاضاهای جاهلانه را نموده اند) بگو خدا منزه است از آنکه او یا فرشتگان او را حاضر سازم آیا من فرد بشری بیشترم که از جانب خدا برسالت فرستاده شده ام ؟

تبصره : دراین آیه شریف سه نشانه یا معجزه خواسته اند . اول - خانه پر از زر دوم - بالارفتن بر آسمان سوم کتاب نازل شده کمل که آنرا قرائت کنند ضمن دیگر خواهشات که در بالا درآیات گذشته یاد گردیده است

درمورد خانه پراز زر خاطرنشان میگردد ؛ « خداوند دریکی از آیات بینات خود برای رسول وحبیب خود فرمود که اگر می خواهی کوه (ع) را برایت زر میسازم !! فقر بهتر از زر و دارائی است ، رسول اکرم زر و دارائی را قبول نکردند و گفتند (الفقر فخری) (فقر فخر من است) ؛ فقر چه است ! فقر اصل واساس معنویت وحسنه اخلاق وشرافت ذاتیت که توسط آن بتزکیه نفس وطمانیت روح ورشادت وشجاعت نائل شده انسان را متکی بنفس داشته درعین حال مرهون هیچ کس نبوده دارای سجیه عالی وهمت بلند می گرداند وهر شخص که دارای این مزایای عالی باشد باعث افتخار جامعه میگردد . برخلاف زر یا مادیات که ماده فنا پذیر بوده در دنیا سبب بسا حسادت وجنجال میگردد قابل پذیرش فوق العاده برای یک پیغمبر عظیم الشان بهیچ وجه نمی باشد از طرف دیگر چون زر با وجود رنگ شفاف و روشن که داراست درحقیقت مثل سایه دل یا قلب انسان را تاریک میسازد وبهمین دلیل ودلایل دیگر رسول مقبول این زر و زراندوختن را رد کردند که درمقابر خداوند ضمن دیگر مزایای معنوی که برایشان اعطا کرد از سایه داشتن حضرت شانرا مبرا ساخت چنانچه هرجا می بودند یا می رفتند یک قطعه ابر بالای سرشان همیشه بوده وازآفتاب سوزان صحرار عربستان زجر وزحمتی برای وجود مبارک شان نمی رسید ؛

مولانا صاحب روم درمورد فقر رسول اکرم می فرماید ؛

چون فناش از فقر پیرایه شود - او محمد وار بی سایه شود
فقر فخری را فنا پیرایه شد - چون زبانه شمع او بی سایه شد

پس برای حضرت محمد (ص) این خانه پر از زر داشتن خیلها آسان بود لیکن آنرا نخواست که داشته باشد

درمورد بالارفتن بر آسمان : بالارفتن بر آسمان را خداوند متعال بصورت ضمنی رد فرموده نه بصورت قطعی زیرا درجائیکه بالارفتن بر آسمان رد شده از کتاب نازل شده نیز تردید بعمل آمده است درحالیکه چون خداوند ...

۹

این کتاب را که قرآن عظیم الشان است نازل نمود پس معلوم میشود که بالا رفتن بر آسمان قطعی رد نشده بلکه تکرار گفتار قریش و یهود در حقیقت (اصل نزول قرآن شریف و صعود پیغمبر در آسمان را منتفی نمیکند) و از این بر می آید که اگر بالا رفتن بر آسمان قابل رد بوده باشد نزول کتاب نیز صورت نمیگرفت در حالیکه کتاب نوشته شده مکمل مطابق به درخواست آنها بصورت مجموع در آسمان اول نازل شد و سپس در ظرف ۲۳ سال نظر به ضرورت و احساس و احتیاج جسته جسته و آیت آیت در اوقات مختلف بر پیغمبر اسلام فرستاده شده معلوم میشود که رفتن او را به معراج تمم فرود آوردن کتاب دانسته اند چنانچه گفته بودند (یا بالا روی در آسمان و باور نداریم بالا رفتن ترا تا آنکه فرود آوری بر ما کتاب نوشته شده که بخوانیم آنرا) پس معلوم میشود که نسبت به بالا رفتن بر آسمان فرود آوردن کتاب از آسمان بر آنها مهم بود زیرا گفتند یعنی وقتیکه کتاب از آسمان فرود آوردی ما رفتن ترا در بالا هم باور میکنیم :

در تفسیر کابلی چنین توضیح شده : طوریکه ذکر معراج را می کنی بهمان صورت پیش روی ما به آسمان بالا شو و باز از آنجا یک کتاب مرقومه را بیار که آنرا ما خوانده و فهمیده بتوانیم :

در آیت شریف ۳۵ سوره انعام چنین می فرماید (ای پیغمبر، چنانچه انکار و اعتراض آنها ترا سخت می آید اگر توانی نقبی در زمین بساز یا نردبانی بر آسمان برافراز تا آیتی بر آنها آوری و اگر خدا می خواست همه را مجتمع بر هدایت می کرد، پس تو البته از آنجاهلان (که راضی بمشیت حق نیستند) مباش :

در این مورد خاطرنشان میگردد که این آیت شریف بالا رفتن بر آسمان را رد نکرده بلکه نردبان مانند به آسمان و توسط آن بالا رفتن و آیت و نشانه های بر آنها آوردن رد شده است زیرا نردبان ساخته دست بشر است که آنرا خود آنحضرت بسازد و توسط او به آسمان بالا رود و این کار خیلی دشوار بوده و از امکان بعید است و در حقیقت یک قسم معارضه با قدرت حق است برعلاوه در این آیت شریف موضوع اینطور توجیه میشود که خداوند اینطور نگفته که ترا به آسمان نمی طلبم و یا خواسته نمیتوانم بلکه خود پیغمبر اسلام را گفته که تو نمیتوانی بدون اراده من بر آسمانها صعود کنی مثلاً (نعوذاً بالله) شخصی در بام باشد و شخص دیگر را بگوید تا من دست ترا نگیرم تو خودت نمیتوانی در بام بالا شوی . همچنان (براق و رفرف) که در حدیث قدسی شریف یاد شده که توسط آنها حضرت رسول اکرم در آسمانها صعود فرمودند نیز رد نگردیده در حالیکه این هر دو وسایل مانند نردبان نیستند که تا یک پته آنرا طی نکند به پته دیگر بالا رفته نتواند ؛ و این دلیل شده

۱۰

نمیتواند که صعود بر آسمانها را بهر وسیله و واسطه که باشد یا در هر وقت و زمان رد کرده باشد حتی امروز با وجود پیشرفت علم سائنس و تکنالوژی کسی نمیتواند از زمین حتی مهتاب یا فراتر از آن توسط نردبان بالا رود :

علاوتاً باید خاطرنشان کرد که صعود در شب معراج بحیث معجزه نبود زیرا اگر معجزه می بود اول باید کفار از حضرت پیغمبر (ص) معجزه می خواستند که به معراج روند و دوم خود حضرت پیغمبر صعود بر افلاک و رفتن از مسجد الحرام تا بیت المقدس را به مردم نشان می دادند لهذا چون معراج حضرت پیغمبر بحیث معجزه نبود رفت و برگشت آن بطور مخفی صورت گرفت و در این هم حکمت الهی دخیل بود زیرا اگر بحیث معجزه بمردم نشان داده میشد عوض آنکه مردم آنرا قبول میکردند و ایمان می آوردند ، رسول مقبول را (نعوذاً بالله) بحیث جادوگر معرفی میکردند و ایمان هم نمی آوردند ، اما یگانه معجزه با ارزش و قابل قبول خود قرآن شریف است که به حیثیت معجزه دارا است که مثل آنرا نه کسی نوشته کرده توانسته و نه عیناً آیات شریف آنرا با همان شیوائی و رسائی بیان و جملات منسجم و تعبیرات عالی و حکایات دلپذیر و قابل فهم و استعمال لغات ادبی و الفاظ مترادف و منسجم آورده نمیتوانند :

(وَإِن كُنتُمْ فِي رَيْبٍ مِّمَّا نَزَّلْنَا عَلَىٰ عَبْدِنَا فَأْتُوا بِسُورَةٍ مِّن مِّثْلِهِ وَادْعُوا شُهَدَاءَكُم مِّن دُونِ اللَّهِ إِن كُنتُمْ صَادِقِينَ) ، ترجمه : اگر شما را شکی است در قرآنیکه ما بر محمد بنده خود فرستادیم پس بیاورید یک سوره مانند آن و گواهان خود را بکمک بخوانید اگر راست میگوئید) آیت ۲۳ البقره

در مورد آیت ۶۳ سوره یونس علیه السلام : (آنها را از خدا پیوسته بشارت است هم در حیوة دنیا (بمکاشفات در عالم خواب) و هم در آخرت (بنعمت های بهشتی) ، سخنان خدا را تغییر و تبدیل نیست ، این پیروزی بزرگ نصیب دوستان خداست)

در آیت فوق تغییر و تبدیل نشدن سخنان خداوند برای آنست که هم بهشتیان و دوستان خدا به نعمات و بشارات که خداوند برای آنها در آخرت وعده داده است یقین کامل داشته باشند و در عهد و پیمان خداوند دلهای شان قوت بگیرد و از غم و اندوه دنیا و آخرت هراسان نباشند و هم کفار مائل به ایمان و خداپرستی بسازد ، چنانچه در آیت شریف ماقبل آن ۶۲ همین سوره یونس علیه السلام خداوند برای دوستان خود اینطور مژده میدهد :

(آگاه باشید که دوستان خدا هرگز هیچ ترس (از حوادث آینده عالم) و هیچ اندوهی (از وقایع و عذاب جهنم) در دلهایشان نیست ۵

اگر تفسیر آیت شریف ۶۳ سوره یونس[4] طوریکه نویسنده مقاله (سکه معراج) فهمیده اینطوری بود (که گفته سخنان خدا تغییر و تبدیل نمیشود) پس می باید آیات ناسخ و منسوخ در قرآن شریف وجود نمیداشت و هیچ یک آیت شریف

منسوخ نمی شد و عوض آن آیت ناسخ نازل نمی گردید : اما خداوند در قرآن شریف دراینمورد می فرماید : "
(مَا نَنْسَخْ مِنْ آيَةٍ أَوْ نُنْسِهَا نَأْتِ بِخَيْرٍ مِنْهَا أَوْ مِثْلِهَا أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ "

ترجمه : هرچه از آیات قرآن را نسخ کنیم یا حکم آنرا منسوخ سازیم بهتر از آن یا مانند آن بیاوریم آیا مردم نمی دانند که خدا بر هرچیز قادر است : پس تبدیل شدن سخنان خداوند (ج) شاید در تقدیر و قضا و قدر که در اول بر اراده خداوندی سبقت گرفته است استقرار یافته باشد ، چنانچه مفهوم آیت شریف ذیل چنین است که اگر اراده خداوند در اول و ازل قائم نمی شد که بر کفار مهلت داده شود آنها را بجزای اعمال شان در دنیا می رسانیدیم که تقاضای عذاب می کنند
(وَيَسْتَعْجِلُونَكَ بِالْعَذَابِ ۚ وَلَوْلَا أَجَلٌ مُسَمًّى لَجَاءَهُمُ الْعَذَابُ) آیه ۵۳/العنکبوت)

هرگاه یک عده مردم بعضی موضوعات غامض و پیچیده دین مبین اسلام را که شامل عبادات ، معاملات ، عقیدهات و اخلاقیات و مراودات اجتماعی و ذات الهی و دیگر مسائل حیاتی و ماوراءالطبیعه را نتوانند از تفسیر و تأویل قرآن مجید درک کنند بعضاً رو به احادیث نبوی می آورند که کلید این همه مشکلات است و از ورای گفتار رسول کریم به درک مفاهیم آن پی می برند لاکن اگر احادیث نبوی را بدیده تحقیر ببینند پس چگونه کلام الهی (قرآن شریف) را که آنهم از طرف خداوند متعال توسط جبرئیل امین بر حضرت محمد صلی الله علیه وسلم نازل گردیده و به ذریعه آنحضرت بمردم هم فهمانده شده و آنرا بمنزلت سخنان خداوند شناخته اند می باید حدیث خود پیغمبر اسلام را به منزله دوم بعد از کلام الهی بشناسند ، زیرا اگر ما و امثالهم به درک دین نزاکت قادر نباشیم که همین رسول اکرم (ص) بوده که قرآن شریف را بحیث سخنان خداوند بما پیش نموده که با یک عقیده راسخ و ایمان قوی و اعتقاد محکم آنرا قبول دار هستیم پس در همین قرآن عظیم الشان از طرف رب جلیل بمردم گفته شده که این پیغمبر (هرگز بهوای نفس سخن نگوید و هرچه بگوید جز وحی خدا چیزی نیست) طوریکه در بالا تذکر یافته است قرار همین آیت شریف احادیث نبوی حیثیت وحی را اتخاذ نموده که محدثین آنرا بحیث وحی خفی نامیده اند و حالاکه راجع به معراج خود توسط همان حدیث متواتر که بالاترین مرتبت را نسبت به حدیث عادی داشته و بعد از قرآن عظیم الشان مقام او بدرجه دوم قرار دارد حکایت دلپذیر صعود بر آسمان و ملاقات خود را با خداوند متعال و دیدن عجائبات کائنات و اسرار عالم بالا را با چشم در بیداری ملاحظه کرده و آنرا بما مسلمانان توضیح میدهد آنرا انکار کنیم پس منطقاً انکار از احادیث نبوی درحقیقت انکار غیرمستقیم از کلام الله مجید نیز است و این ناباوریها اگر کفر نباشد اقلاً عذاب شدید را مستلزم میگردد و در عقاید اسلامی ، خلل وارد میگردد .

نتیجهٔ این حکایت

نتیجه این حکایت بارتباط حقیقت معراج حضرت محمد (صلعم) بما تعلیم میدهد که عقل بشر و فلسفه هنوز با سرار خلقت و طبیعت کاملا پی نبرده برای بسیاری از رویداد ها جواب علمی و ساینتفیک سراغ ندارد . در مسایل متافزیکی از قبیل معراج و امثالهم مومن مسلمان مکلف به پذیرفتن متن قرآن است و هرگونه استدلال در غیر آن کفر میباشد.

حضرت بیدل علیه الرحمه در(چهار عنصر) قطعه ای دارد پیرامون عقیده که چند بیت آن ازینقرار است :

عمرها شد غوطه در لوث نفاقت داده اند
وزخیری برخویش می نازی که اینها عفت است

خوک بر فرش سلاطین بسته ای ای بی ادب
برتو و بر اعتقادت اندرلعنت اندرلعنت است

فحش و سب در دین ایشان بدترست از کافری
خوک شو تا هرقدر گوخورده باشی طاعت است

مخاطب ما مومن مسلمان است که اگر واقعا بقرآن مسلمین عقیده دارد پس در مورد آیات و روایات آن حق شك و استدلال را ندارد، زیرا اسلام برهان بهتری از قرآن ندارد. ولی اگر مسلمان نیست، ما با او سر و کاری نداریم - در آنصورت چنانکه حضرت بیدل فرموده برای خوك فضله را خوردن طاعت است و برای کسیکه فضله خوردن را طاعت بداند خوك شدن لازم است . (اداره)

آقای داود موسی که از حقیقت معراج منکر است (نگاه کنید مقاله او را بعنوان«سکه معراج»درمجله وزین «نامه خراسان» شماره پنجم سپتمبر ۱۹۹۰ و مجله آیینه افغانستان شماره ۱۹/۱۸ اکتوبر۱۹۹۱ - ص ۱۵۱) کسی اورا بزور معتقد و مسلمان ساخته نمیتوانند، خصوصا در امریکا که تغیر مذهب و آزادی مذهب کاملا آزاد میباشد - ولی مقالاتیکه هموطنان مسلمان پیرامون حقیقت معراج نوشتند و در آیینه افغانستان نشر گردیده نمایانگر ایمان قوی افغانها به حقیقت معراج پیغمبر اسلام (صلعم) و معلومات خوبیست در این موضوع برای نسل جوان کشور که امید است روزی بتوانیم آنرا بشکل رساله ای بدسترس هموطنان قرار بدهیم . (اداره)

تقاضای صدور فتوی

محترم محبوب الله فیاض از ایلنای

یا هو

جناب داکترها شمیان – من خواننده هستم اما متاسفانه نویسنده نی . مجله شما را همیشه میخوانم خصوصا بعدازاینکه قسمت دینی و تربیتی اضافه شده بحیث ریش سفید مسلمان درخانواده ام آنرا برای اولادها وخانمها میخوانم تا از دین مقدس اسلام و مسایل دینی و تربیتی اطلاع بگیرند چونکه درین مملکت مجله شما یگانه وسیله است که برایما میرسد.

از روزیکه مقاله یك شخص ملحد بنام داود موسی راخواندم که از قران و معراج پیغمبر انکار کرده دلم جوش آمده لاکن خودم معلومات وقلم ندارم و نوشته ها و مقالات مسلمانهای شریف ازقبیل غوریانی صاحب و کهگدای صاحب و در شماره اخیرشما (۲۲/۲۱) ازآقای حیاء صاحب راخواندم بسیار گریه کردم و توبه کردم و از خداوند قهار (ج) بخشش خواستم که من بحیث یك مسلمان وظیفه و دین خود را ادا کرده نتوانستم اگر در شهر داود موسی میبودم قسم جلاله بذات اقدس الهی میگویم که بروی او تف و سیلی میزدم اگر بندی هم میشدم باکی نداشتم . جناب حیاء صاحب که این ملحد را به سلمان رشدی برابردانسته عدالت کرده و وظیفه اسلامی خود را اداساخته خداوند برای او اجر خواهد داد . اکنون منتظر هستم ببینم جامعه اسلامی مسلمانان امریکا در حق او چه فیصله میکنند – چونکه درینجا شریعت اسلامی وجود ندارد که امت اسلام اقامه دعوی کند این موضوع را میگذاریم تا که افغانستان اسلامی آزاد شود تاکه مقاله او را بشریعت اسلامی و علمای افغانستان پیش کنیم تا که فتوای بدهند. لاکن من بسیار مایوس هستم که می بینم از پشاورنه از قاضی و مفتی و ملا و مولوی یك صدای احتجاج بالا شد نه ازقاضی القضات و امیرهای اسلامی که میگویند بخاطر اسلام جهاد میکنند؟ آیا اینها مقاله داودموسی ملحد را که ازقران و معراج انکار است نخوانده ؟ ودرحالیکه نمایندگیهای شان در امریکا برای مقصد های نامعلوم کار حتی ذکات جمع میکنند چطور شد که در یك موضوع بسیار مهم یعنی از حقیقت قران بمقابل یك ملحد دفاع نمیکنند؟ بنظر من وظیفه امت اسلام درامریکا (و درهرجائیکه باشد) خصوصا افغانهای مسلمان ودیندار میباشد تادر هر شهر یك مجلا و یك فتوی عمومی امضاء و تکفیر این ملحد را صادر بکنند تاکه نزد خداوند و رسول او (صلعم) گردن بسته و شرمسار ایستاده نشوند و البته در افغانستان اگر من تا آنوقت زنده بودم خودم شخصا مقاله ملحد داودموسی و مقاله های علمای مسلمان که نشر گردیده به علماء و تمیز افغانستان پیش خواهم کرد . بیشتر ازین دربین دیار غربت از دست من چیزی ساخته نیست . به اقای حیاء صاحب مرحبا و آفرین میگویم که وظیفه اسلامی خود رابسیارخوب اداکرده و مقاله غوریانی صاحب که به پانزده دلیل همه معقول و شرعی کفر او را ثابت ساخته صد آفرین باد. خداوند اینچنین استادان اسلامی را درافغانستان زیادوحیات داشته باشد. خداوند اسلام و مسلمانها را درحفظ خود نگه دارد تادرمقابل کفر وکفار ازاسلام وقران دفاع بکنند. امین .

تجویز توبه و استغفار

محترم الحاج عبدالله منور ازتکزاس

بسم الله الرحمن الرحیم

برادرمحترم داکتر صاحب استاد هاشمیان

درچند شماره گذشته که علمای افغانستان درخصوص حقیقت معراج نبوی (صلعم) بمقابل یك شخص جاهل و غافل (داود موسی) دفاع کرده اند آنقدر معلومات جامع و غنیمت در باره این موضوع مهم بدست آمده که خدا کند یکروزی بتوانید همه نوشته ها را در یك کتاب مستقل طبع کنید.
از خواندن این معلومات ها وهیجان اسلامی علمای شریف افغانستان که از قران و معراج که دین ما و اثین ما است دفاع و مقابله کرده اند هر مومن مسلمان مباهات و افتخار میکند کهالحمد لله درین سرزمین غیر اسلامی هم شعور اسلامی مردم ما استوار میباشد.

در مجله قلم درخدمت جهاد دومقاله داودموسی که بقسم دفاعیه نوشته خواندم بسیار سست وبیکاره بود و معلوم میشد این شخص سخت جاهل حتی لجوج میباشد که عوض آنکه توبه واستغفار کند هنوز هم در منطق کفر غرق میباشد. تعجب کردم که یك مجله اسلامی چطور است که دفاع یك شخص منکر از اسلام که پیهم میگوید معراج حقیقت ندارد نشر میکند . دفاع داود موسی بهر شکلی که باشد دفاع از کفر و الحاد است و اشخاص کم معلومات را گمراه میسازد. فقط در صورتیکه او توبه واستغفار بگوید و بجهالت و غفلت خود اعتراف کند و از مسلمانان معذرت بخواهد عذر او قابل نشر است نه دفاع او بمقابل برهان روشن علمای اسلام که همه بر آیات و احادیث نبوی (صلعم) استوار میباشد.

من از مجله آیینه افغانستان و علمای کرام که اینقدر در موضوع روشنی انداختند قدردانی و تشکر میکنم . عالم اسلام این خدمات شما را بنظر قدر خواهد دید. انشاءالله امسال ازامریکا قصد حج شریف دارم این مقالات شما را برای دوستان افغانی میخوانم تا نسخه ها رابداخل افغانستان ببرند و مسلمانان را اگاه سازند. الهی نیکنام و کامگار باشید. بااحترام

برادر محترم الحاج منور – خداوند زیارت شما از خانه او را قبول و مقبول بدارد وشما را صحیح و سالم باز گرداند تا مشاهدات شما رابخوانیم و نشر کنیم . امروز برایتان دو پاکت هرکدام محتوی شماره های ۱۹/۱۸ – ۲۰ – و ۲۲/۲۱ مجله آیینه افغانستان ارسال گردید تا این شش مجله را طورتحفه به هموطنان بدهید که با خود بداخل افغانستان ببرند. بااحترام

تقریظ

محترم الحاج عبدالرحیم غفوری

کمونزم در آئینهٔ حقیقت

بسم الله الرحمن الرحیم

نحمده و نصلی علی رسول الکریم

شروع میکنم با مید طهارت قدس الهی و به ثنای عزنا منتهایی! ((کمونزم درآیینه حقیقت)) مولفه نویسنده' گرامی شاعر شیوا بیان شاغلی عزیزاحمد (نوری) را خواندم. اگرچه اثرخواندنی وارزشمند مذکور در معرفی حقیقت کمونزم وقتی طرف مطالعه من قرار گرفت که بلطف و کرم الهی نه تنها پلانها و ستراتیژی تهاجمی و شوم کمونزم برای استیلای مطلق و کامل روس بر تمام دنیا که در این اثر آمده در نطفه خنثی گردید، بلکه هما نظوریکه من تخمین سه سال قبل بتاریخ ۳ جنوری ۱۹۸۹ وضع موجوده را که بر شوروی وارد گردیده طی نامه' از طریق رادیو مسکو اخبار پراودا و ازوستیا برای گورباچوف و مردم شوروی پیش بینی کرده بودم، بخواست خداوند همه بحقیقت پیوست و شیرازه این مسلك پلید از جهان برچیده شده و در مهد ظهور ونشو آنهم به نحوی روبه نیستی و زوال است که جمهوریتهای نامنهاد آن یکی پی دیگری آهنگ حصول آزادی نموده و کوس نفرت برمرام و مسلك منفور کمونزم درسرتاسر روسیه بصدا در آمده، سعی و تلاش بر آنست تا هرچه زودتر دوش خود را از یوغ اسارت وبردگی ۷٤ ساله روسیه آزاد سازند! واقعا این مسلك مردود و ازآغاز محکوم بزوال کمونزم پدیده' ننگین بود برای جهان بشری، مسلك ملعون و منفوری بود خلاف قبول و تمکین فطرت انسانی، در جهت انکار از موجودیت ذات عظیم الصفات پروردگار عالم و خالق کاینات و ابتلای بود برتمام پیروان مذاهب و مسالك جهان ازجانب خداوند جل جلاله که از نخست علیه این مسلك دشمن وجدان بشری قیام نکرده، گذاشتند مفکوره در جهان پدید اید که تمام ادیان سماوی را نفی نماید. اگر ممالك اسلامی در آغاز بوجود آمدن این ادیالزم فساد، ظلم و فجور مطلق، طبق احکام قران بمقابله برنخواستند ویانتوانستند که خودضعیف و یا اکثراً مستعمره بودند متاسفانه پیروان دیگر مذاهب مثل عیسویها، کاتولیکها وغیره در ممالك قوی و بزرگ که بر اساس معرفت و ارشاد انجیل، تورات و زبور بخداوند معتقد بودند درمقابل مذهب و کتاب خود مجرم هستند وروز رستاخیزالهی مورد مواخذه وپرسش قرار میگیرند، زیرا علاقه نداشتند دلبستگی و تعلق خود را به دین و مذهب خود نشان بدهند. لهذا با بیعلاقگی تمام موقع دادند یك مفکوره ومسلکی بوجود آید که دین را "افیون بشر ومانع ترقیات مادی" بخوانند و کیش انکار از خدا بیخدایی و الحاد را شعار خود ساخته راه نفوذ و ورود کمونزم را از سالهای ۱۹۱۷ تا ۱۹۲۹ در بین ممالك اسلامی در آسیای مرکزی، اروپا و افریقا باز نماید!! مایه تعجب ومعمای لا ینحل است چرا ۷۰ سال قبل وقتی هنوز روسها یك قدرتی دربرابر دنیای خدا پرست و خدا شناس نبودند که میتوانستند این مسلك پلید را جبرا در جهان نافذ سازند دنیا درمقابل آن قیام نکردند؟ چرا جنگهای صد ساله صلیبی فراموش جهانیان گردیده بود که آن حرکت مسامحه آمیز و آن رفتار غفلتبار باعث آن گردید تا این قدرت متجاوز وحشی استحکام یافته و جهانی را بخطر اشغال و استیلا مواجه سازد؟ ولی خوشبختانه دین برای ملت غیور ومجاهد افغان افیون نبود بلکه تحرك عزم وفداکاری بود که این ابر قدرت وحشی و خون آشام را از پا درآورد و راه ورسم جانبازی، آزادی طلبی و مردانه و آزاده زیستن را برای ممالك اسیر و برده این قدرت ستمگر و ذلیل آموخت و خداوند قادر توانا بیاری و مدد گاری این کشور حماسه آفرین برخاست و این منکر بیشعور ذات کبریائی خود را درجهان رسوا و مشرف باضمحلال وفنا نمود. ((ان یشا یذهبکم و یات بخلق جدید و ما ذلك علی الله بعزیز)) سوره' فاطر آیه ۱۵-۱٦) (اگر خدا خواهد نابود سازد شما را وبیارد آفرینش نو و نیست اینکا ربرخدا دشوار). روی این آرزومیخواهم و دعا میکنم ((ربنا آتهم ضعفین من العذاب والعنهم لعنا کبیرا)) سوره الاحزاب آیه ٦٧ (ای پروردگارما بده ایشانرا دوچند از عذاب ولعنت کن ایشان را لعنت سخت) که محو و تباهی کامل این مسلك پلید و این قوم ستمگر وملحد باشد. امین

من توفیق مزید را برای نویسنده محترم در تکمیل این اثر مفید از خداوند (ج) مسئلت مینمایم وهمچنان اقدام و سهم مجله وزین ایینه افغانستان را در نشر "پرله پسی" آن قابل تقدیر و تجمید میدانم. الحاج عبدالرحیم غفوری ۳ دسمبر ۱۹۹۱ - ۱۲ قوس ۱۳۷۰ ویرجینیا.

(یادداشت - تقریظ دیگری هم بر کتاب فوق از جناب اقای رشتیا رسیده که درابینده نشر خواهدشد)

روز های چون شب تاریک

معهذا، رژیم کمونیستی کابل بحفظ وابستگی خود با کشور های غیر منسلك تظاهر میکند و زعمای رژیم کمونیست نه قبل از اشغال افغانستان و نه بعد از آن بین موقعیت عدم انسلاك و وابستگی به کمپ سوسیالیستی منافاتی نمی بینند. قانون اساسی ۱۹۸۷ که در زمان زمامداری داکتر نجیب نافذ می گردد افغانستان را یك کشور غیر منسلك تعریف میکند.

اظهارات امین خاصتا در مرحله که اختلافش با اتحاد شوروی وخامت پیدا میکند قابل یاد آوری است. زعیم خلقی بین وابستگی به نهضت عدم انسلاك و الحاق به کمپ سوسیالیستی منافاتی نمی بیند. دوستی با اتحاد شوروی را با وطن پرستی (ناسیونالیسم) افغانی و با موقعیت عدم انسلاك مغایر نمیداند.

اظهارات امین درین مورد بحدی اغراق آمیز است که مو را بر اندام هر ناسیونالیست و هر غیر منسلك راست میسازد:
"ازینجاست که همه ما و شما بر حق می گوئیم که مناسبات دوستانه بین افغانستان و اتحاد شوروی و دفاع ازین دوستی پر افتخار بین خلق های افغانستان و اتحاد شوروی امروز جزء وطن پرستی و وطن پرستان افغانستان گردیده است".
"پالیسی بین المللی ما به صراحت معلوم است که تجارب بیش از شصت سال دوستی بین افغانستان و اتحاد شوروی و مساعدت های فراوانی که خلق شوروی و دولت شوروی به افغانستان کرده و میکند نشان میدهد هر کس دشمن شوروی است دشمن ماست هر که دوست شوروی است دوست ماست. با وجود تمام این حقایق که بارتباط موقف بین المللی ج.د.ا. به عرض رسانیدم ج.د.ا. شدیداً علاقه مند ادامه سیاست عدم انسلاك به سویه بین المللی است. ما معتقد هستیم که نهضت عدم انسلاك به نفع صلح ضد امپریالیزم، ضد استعمار و ضد اپارتاید و صیهونیزم مبارزه دارد و نقش مهمی را انجام میدهد".
امین صلح را صرف در ضدیتش با امپریالیزم و استعمار غربی تصور میکند. این صلح، صلحی است که در اثر تعمیم ایدئولوژی مارکسیستی بمیان می آید ولهذا با اصل زیست باهمی و حاکمیت ملل انطباق ندارد. نتیجه این روش بلافوت وقت چشمان امین را باز میکند یا بهتر بگوئیم می بندد.

هشدار بیهوشان

ماه قوس و روزهای اول جدی علایم بحران آشکار تر میگردد. اقدامات تروریستی شدت می آبند و عده ای از طرفداران امین در کابل ترور میشوند. وضع کابل نا امن است و مردم از سرقت ها و تعرضات شبانه شکایت دارند. گفته میشود منسوبین گروه های مخالف در لباس مامورین رسمی دولت درین اقدامات دخیل اند.

هکذا حملاتی به ماموریت های پولیس حوزه های شهر کابل صورت میگیرد و مقادیری از اسلحه ربوده میشود. عاملین از موترهای جیپ روسی و لباس نظامی استفاده میکنند.

امین به این حرکات طبعا با تشدد پاسخ میدهد و عکس العمل او فضای آشفته را وخیم تر میسازد. هدف مقامات شوروی نیز تحریك احساسات مردم علیه امین است تا آنکه نفرت عامه در برابر او به اوج خود بالا برود.

درعین حال، شایعاتی راجع به بازگشت کارمل و همدستان وی پخش میگردد و گفته میشود داکتر نجیب از راه سرحدات جنوبی وارد کشور شده است.

امین با نزدیکان و دستگاه سیاسی اش به قصر دارالامان نقل داده میشود. ظاهرا منظور ازین کار حفاظت بهتر او است اما شوروی ها می خواهند امین را بعد از انزوای سیاسی جسما (فزیکا) نیز منزوی سازند. انزوای سیاسی امین با حصارت او در قصر دارالامان تطابق میکند. امین تحت نظارت اردوی شوروی قرار میگیرد. شوروی ها فکر میکنند که طرح برخورد نظامی شان با طرفداران امین دور از منازل، در تپه های فراخ چهارده بهتر اجرا شده میتواند. شوروی ها مقاومت طرفداران امین را نا چیز نمیگیرند و میدانند که از بین بردن حلقه امین با غریو سلاح و شعله و دود زیاد همراه خواهد بود.

دلچسپی مطلب در آنست که شوروی ها تا آخرین دقایق روابط حسنه و عادی خود را با دستگاه امین حفظ میکنند و امور جاریه دولت را بصورت معمول تعقیب مینمایند. دو هئیت بلند پایه شوروی (تجارتی و مخابراتی) که در روز های قبل از تهاجم وارد افغانستان شده بودند در روز (٦) جدی یعنی در روز تهاجم، آرام و طبق تشریفات معمول عازم اتحاد شوروی میگردند و تیلوویزیون کابل تا ساعت (۷،۱۵) شب تصویر هائی ازین مسافرت را پخش میکند.

آیا هنوز هم امین تصور میکند که قطعات قشون سرخ که وارد افغانستان شده از سرحدات کشور دفاع می نماید، درحالیکه این قطعات با تجهیزات نظامی آن مشغول تدارکات حمله به قصر دارالامان اند؟ آیا امین ازین تدارکات بی اطلاع بود؟ تصور نمیشود، زیرا شایعات شهر کابل از سقوط امین توسط شوروی ها خبر میدادند. محاصره امین بصورت تدریجی و انزوای سیاسی او قدرت مقابله را از امین سلب میکند. امین بملاحظه وفاداری که به منافع شوروی داشت هیچگاه تصور نمیکرد آخر کار بآنجا بکشد.

تلاطم درونی امین

درهمین روزها وضع امین به غریقی می ماند که در تلاش است خود را از یك ورطه خطیر نجات دهد. دوست و دشمن با او خصومت اختیار کرده اند. افکار و موضع گیری های سیاسی اش تلاطم روحی او را منعکس میسازد. تحول سریع اوضاع او را پریشان ساخته و اظهارات امین درین وقت پهلوهای متعدد دارند.
او سعی می ورزد ضرورت حفظ دوستی با اتحاد شوروی را با گفتار های ناسیونالیستی بپوشاند.

امین مرگ تره کی را ناچیز جلوه میدهد و نمی گذارد از آن یك حادثه سیاسی ساخته شود. برای این کار از دستگاه حزب کار میگیرد و پاه حزب را در آن شامل میسازد. وقتی ژورنالیستان خارجی می خواهند راجع به علل سقوط تره کی جویا شوند او بدون تردد و احساس تأثر میگوید: "حکومت و حزب تصمیم گرفت که استعفای تره کی نظر به بیماری اش قبول شود". امین بیش ازین در قضیه پاه خود را آلوده نمیسازد. البته به ژورنالیستان می گوید: "گارد تره کی بر او فیر کرد و او مجبور شد از خود دفاع کند" (انیس: ۱۵ قوس ۱۳۵۸).
نشرات رسمی خطاهای تره کی را چنین بر می شمرند:
"تره کی به کیش شخصیت پرستی متمایل بود. او بجای حزب تکیه زده بود (رابطه تن و روح را امین فراموش میکند) ولهذا مسئول جنایاتی است که بنام حزب انجام یافته است". امین بین خود و تره کی خط فاصل میکشد و تنها مسئولیت وقایع بعد از ۲۵ سنبله را به عهده میگیرد، چنانچه فرمان های دوره زمامداری خود شرا دوباره از شماره یك شروع میکند (۷). او ادعی میکند از روز انتخابش بحیث رئیس شورای انقلابی روابط افغانستان با اتحاد شوروی بهتر شده و این امر مهمتر از مرگ تره کی است. او افتخار میکند که در حدود دو هزار (رقم دقیق را ارائه نمیدهد) متخصص شوروی در افغانستان مشغول کاراند (مصاحبه امین، منتشره ۳ قوس ۱۳۵۸).
نا گفته نماند که اتحاد شوروی نیز در روابط رسمی خود با امین تغییری را راه نمیدهد. همانگونه که کرملن به امین پیام تبریکیه ارسال داشته بود موفقیت او را در پیشبرد انقلاب آرزو میکند.

اما دلچسپی مسئله در اظهارات امین است و مقایسه این اظهارات با رویداد های بعدی یعنی تهاجم شوروی ها در ماه جدی حیرت آور است. بعد از فاصله زمانی، حقایق امروز بهتر جلوه میکنند.

۷- فرمان نمره ۱ راجع به تحدید وظیفه شورای وزیران (انیس شماره ۱۵۰، ۲۷ سنبله ۱۳۵۸)

فرمان نمره ۲ راجع به تاسیس محکمه فوق العاده انقلابی و تعیین اعضای آن (انیس شماره ۱۵۵، ۲ میزان ۱۳۵۸)
فرمان نمره ۳ راجع به توکیل والیان ولایات برای خرید، فروش و قبول هبه بنام رئیس شورای انقلابی.

در روزهای اخیر قوس پوشیده نمی ماند. امین به شوروی ها اخطار داده نمی تواند زیرا توان چنین اقدام از او سلب شده ولی موضع خود را پوشیده و ماهرانه بیان میدارد. گفتارش تاکید آمیز است نه تهدید کارانه. او میگوید:

"اتحاد شوروی به عنعنات، استقلال، حاکمیت ملی ما احترام میگذارد و هرگز در فکر مداخله در امور داخلی ما نمیباشد.

آنطوریکه من همیشه حقیقت را بخلق خود گفته ام و افتخار دارم که هرگز چیزی بجز حقیقت را بآنها نگفته ام اعلام میدارم که اتحاد شوروی برای ما بصورت بسیار وسیع بدون هیچگونه قید و شرط هر نوع کمکی که بخواهیم و بقدری که بخواهیم در اختیار ما میگذارد و در مقابل هیچگونه شرایطی از ما نمی خواهد و سئوالی از ما نمی نماید" (انیس ۲۵ قوس ۱۳۵۸).

او در جای دیگر می افزاید:

"اتحاد شوروی همیشه باستقلال و حاکمیت ملی ما، معتقدات ما احترام عمیق بعمل آورده است، هیچگونه کم بها دادن به حاکمیت و استقلال ملی ما به عنعنات ملی ما و به افتخارات ملی ما از طرف اتحاد شوروی صورت نگرفته، نمی گیرد و نخواهد گرفت.

ما دشمنی خود را با هر آنکه دشمن اتحاد شوروی و دشمن سایر کشورهای سوسیالیستی است اعلام کرده ایم".

مقامات شوروی به گفتار های امین وقعی نمیگذارند و به طرح پلان تعرض نظامی ادامه میدهند.

عساکر شوروی به لباس نظامی افغانی

فضای شهر کابل در روزهای قبل از سقوط امین تیره و متشنج است. گرچه رسماً (۶) جدی مصادف با (۲۷) دسامبر ۱۹۷۹ روز تجاوز قشون شوروی شناخته شده و این روز همه ساله چون شب تاریک و دردناکی در تاریخ سیاسی افغانستان از طرف مجاهدین و پناهنگزینان افغان در جهت تشدید مجادله علیه

[illegible] که در ماه قوس از طرف ژورنالیستان خارجی با امین مطرح میگردند به پیشگوئی هائی می مانند که از تصور خارج بودند. جوابهای امین در عالم انفعال زمینه را برای مداخله نظامی شوروی ها آماده میسازد.

امین در انزوا کمك شوروی ها را یگانه راه نجات انقلاب معرفی میکند. او تظاهر به حصول این کمك نموده و پیمانه آنرا محدود نمیداند: "اگر بر ما حمله شود ما از اتحاد شوروی بهمان اندازه که ضرورت داشته باشیم کمك خواهیم خواست. ما یقین داریم هر آنچه از اتحاد شوروی طلب کنیم بما کمك میکند".

احتمال حملات خارجی موجود است و دستگاه امین اخطاریه های تحریری به مردم و اهالی توزیع میکند. علایم این حملات نیز مشاهده میگردد. نقل و انتقالات فضائی مشهود است و مقدمات [illegible] حرکت ناگهانی اذهان را جلب کرده است. اما امین از شنیدن حقایق ابا میورزد. در اواخر ماه قوس از او سئوال میشود:

"ظرف [illegible] روز گذشته در حدود بیست طیاره ترانسپورتی شوروی در فضای کابل در حال پرواز دیده شده اند. این پرواز ها به کدام مقصد صورت گرفته اند؟" امین با استهزا جواب میدهد "یقین دارم شما بیست طیاره را ندیده اید ممکن بیست پرواز را دیده باشید".

هر قدر روز های قوس پشت سر گذاشته میشود بهمان اندازه احتمال مداخله شوروی صریح تر میگردد. ژورنالیستان خارجی نظر امین را به طرف خطر جلب میکنند و نگرانی های خود را با او در میان می گذارند. به مسئله تاسیس پایگاه نظامی اشاره میکنند، اما امین همانگونه قاطع اینگونه احتمالات را رد میکند و در مورد پایگاه میگوید: "ما به پایگاه شوروی ضرورت نداریم".

هدف امین ازین تصریح دو ملاحظه بوده میتواند: یا می خواهد اختلالات داخلی را کوچك جلوه دهد و یا معتقد است که با این اظهارات باعث تغییر موضع شوروی ها خواهد شد. درهمین احوال، امین می خواهد وانمود سازد که او بر اوضاع مسلط شده است، گرچه نا آرامی او از ناحیه مداخلات شوروی [illegible] میگردد، معهذا، علایم وجود نظامی شوروی ها [illegible] از آن نظر ها را جلب کرده و سئوالاتی را خلق مینماید. [illegible] شوروی با لباس نظامی افغانی در بازار های شهر مشاهده میشوند. طبق شایعات دو نفر شوروی در سرای مندوی [illegible] بقتل میرسند، خبر قتل دو نفر دیگر در شهر جلال آباد نیز شایع میگردد.

[illegible] تدریجی نیروهای شوروی در افغانستان باعث نگرانی مقامات امریکائی میگردد. این نیروها در اطراف میدان هوائی بگرام طبق رسانه های خبری امریکا در روز (۲) جدی بیك هزار و پنجصد سرباز تخمین میگردد. علاوه بر آن، رادیو صدای امریکا در همین روز از وجود سی هزار سرباز دیگر در سرحدات افغانستان در حال آماده باش اطلاع میدهد.

صبح روز (۶) جدی رادیوی مذکور از ورود تخمینا چهار تا پنج هزار سرباز شوروی طی یك صد و پنجاه پرواز به افغانستان خبر میدهد. هدف این سربازان را رادیو صدای امریکا حمایت پایتخت و شهرهای بزرگ افغانستان تشخیص میدهد. این خبر به واقعیت قرین به نظر میخورد زیرا روز (۴) جدی طبق مشاهدات عینی باشندگان کابل و چشمدید مولف پرواز طیارات شوروی از ساعت چهار بعد از ظهر آغاز و برای دو ساعت لاینقطع دوام میکند.

مقامات شوروی این شایعات را رسما رد میکنند و عجیب تر از آن، روز (۲) جدی ابراز نگرانی رسانه های خارجی را مداخله در امور داخلی افغانستان تلقی میدارند. پراودا از پشتی بانی تشنج طلبان حرف میزند و اقدامات ضد حکومت کابل را تقبیح مینماید. رسانه های رژیم کابل طرز دید شوروی را منعکس میسازند. انیس خاصتا تبصره روزنامه شوروی را اقتباس و به عبارت ذیل در شماره (۲۳۰) مورخه (۳) جدی خود نشر میکند: "پراودا دروغهای دشمنان افغانستان و اتحاد شوروی را رد کرد. مسکو، ۳ جدی (تاس) باختر: روزنامه پراودا ارگان نشراتی کمیته مرکزی حزب کمونیست اتحاد شوروی دیروز طی مقاله مهمی دروغ پردازی های دشمنان ج.د.ا. و اتحاد شوروی را رد نموده نوشته است که روابط بین دو کشور بر مبنای حسن همجواری، عدم مداخله در امور داخلی یکدیگر، همکاری مساویانه و به نفع طرفین استوار است. مقاله پراودا افواهات نادرست مطبوعات غربی را پیرامون دوستی اتحاد شوروی و افغانستان افشا نموده می نویسد: این افواهات تصنعی برای مقاصد فاسد صورت میگیرد و از اهداف سیاسی که برای خلق افغانستان و برای صلح منطقه خطرناك است پیروی میشود. همکاری بین ج.د.ا. و اتحاد شوروی که روز به روز به نفع خلقهای دو کشور توسعه می آبد این همکاری دوستانه و برادرانه دشمنان خلق افغانستان را بلرزه در آورده است و آنها تلاش مذبوحانه مینمایند که شرایط را برای مداخله آشکار در امور داخلی افغانستان بوجود آورند. پراودا می نویسد: یکی از نشریه های چاپ واشنگتن قبلا نوشته بود این یك تصور خالی است اگر فکر شود امپریالیزم از شعار (دستها از افغانستان دور) اطاعت میکند. گماشته گان امپریالیزم و متحدین چپ نمای آن در خارج سرحدات افغانستان در پایگاه های خارجی مصروف فعالیت اند. پراودا توضیح میدهد این تخریب کاری های ضد افغانستان مداخله صریح در امور داخلی آن کشور از طرف امپریالیزم امریکا و دیگر کشور های امپریالیستی محسوب میشود".

تهاجم شوروی و رجعت کارمل
صدای آشنا از امواج بیگانه

ساعت ۷،۱۵ شام روز ۶ جدی است. در کارته ٤ سکونت داریم صدای فیر توپ به گوش میرسد. دقایقی بعد صدای دومی شنیده میشود. سپس ماشیندار ها ادامه میدهند. حواسم نا آرام میگردد زیرا فیر ها شدید اند و از فاصله قریبی به سمع میرسند. توجهم طرف قصر دارلامان معطوف میگردد. آواز عبور تانك ها در همین لحظات از سرك دارلامان حدسم را به واقعیت نزدیك می سازد.

دود های غلیظ در آسمان چهاردهی بالا است. اشتباه نکرده ام قصر دارلامان محل وقوع زد و خورد های میباشد. قصر دارلامان محل عملیات نظامی است. بین دو محاذ زد و خورد پیش شده، طرفداران حفیظ الله امین با قشون یك دولت خارجی در حال جنگ اند.

ساعت ۵ و ۷ رادیو را روشن میکنم. گفتار ببرك کارمل نوار عریضی را فرا گرفته، آهنگ صدایش از لحن همیشگی تفاوت دارد نشرات از دستگاه های معمول پخش نمیگردد. کارمل از توفیق خود و سقوط امین حرف میزند. بیانات او زیاد دوام نمی کند. نشرات عادی رادیو همچنان ادامه دارد اما تلویزیون مختل است و اندکی بعد بکلی قطع میگردد.

گفتار ببرك کارمل حوالی ساعت ۲۰،۱۱ شب از سر گرفته میشود. اینبار مرجع پخش آن واضح و یك کشور خارجی است. یك خانم به زبان فارسی تاجکی اناونس میدهد.

در قصر دارلامان آتش به ساعت ۲۰،۸ خاموش میگردد. فیر های بعدی دانه دانه بگوش میرسند، این حالت تا ساعت ۴۰،۱۱ دوام میکند، سپس برای چند لحظه فیر ها دوباره شدت می آیند، اما باز دوباره خاموش میگردند.

آسمان کابل را دود می پیچاند و تاریکی شب را تاریک تر میسازد. دود ها طرف نقاط غربی شهر پیش میروند. روز ۷ جدی فضا کاملا مکدر میگردد و دود آسمان کابل را میپوشاند.

اما از پرواز های هوائی خبری نیست. احساس میشود که میدانهای هوائی کشور تحت مراقبت قشون شوروی میباشد. فردا خبر میشوم که برخورد های اول حوالی ساعت ٦ عصر در اطراف وزارت داخله صورت گرفته و تصادماتی هم در محل رادیو افغانستان رخ داده است. این درگیری ها موجب از بین رفتن عده ای از طرفداران امین میگردد.

روز ۷ جدی، حوالی ساعت ۷ صبح زد و خورد ها در قصر دارلامان از سر گرفته میشود و اینبار نیم ساعت با شدت تمام دوام میکند. حوالی ۸½ صبح آنروز هواپیما های نظامی در فضا ظاهر میگردند ولی بدون عملیات به پایگاه های خود بر میگردند. در همانروز بمب افگنان شوروی در فضای کابل به تمرین میپردازند و بلا ینقطع نقاط دفاعی و مراکز کشور را هدف تمرین قرار میدهند. غرض ازین نمایش ترور اهالی شهر است.

روز های ۷ و ۸ جدی عساکر شوروی سوار بر تانکها در شهر کابل گردش میکنند و بعد از آن در نقاط حساس موضع گیری می نمایند. شهر آرام است ولی علایم تکان از آن محسوس میباشد بار اول است که کابل شاهد اشغال نظامی است. جهاد طولانی اسلامی آغاز میگردد.

وجود نا محسوس کارمل

روز ۷ جدی آغاز فصل جدیدی است در تاریخ سیاسی افغانستان. تردیدی نیست که مردم از زمامداری حفیظ الله امین به ستوه آمده بودند و انتظار تغییراتی را داشتند. ظهور ببرك کارمل در شرایط بس ناگوار و ننگین مردم را در بهت فرومیبرد. وجود او در پهلوی قشون سرخ آنقدر کوچك است که اصلا جلب توجه نمیکند. مردم باو فکر نمیکنند، بل تنها عواقب طولانی و درازمدت این حرکت سیاسی را ارزیابی می نمایند. نزاع های شخصی زعامت های بی کفایت و برخورد های ایدئولوژیك و مکتبی عناصر ناآگاه بالاخره مقدرات سیاسی مملکت را به مخاطره می اندازد. لمحات خوشی که شب پیش با سقوط امین در قلوب برق میزدند با حلول روشنی روز به یاس ها و تاریکی ها مبدل میگردند. ببرك کارمل، تره کی و امین حربه های اشغال نظامی افغانستان مستقل، جنگ خود ساخته طبقاتی را بجائی میکشانند که در نتیجه آن حاکمیت ملی در قبضه قشون سرخ قرار میگیرد و جامعه مسلمان افغانی مستقیما مورد تهدید امپریالیزم شوروی واقع میشود.

برنامه زعامت جدید چه میباشد؟ خطوط عمده آن کدام اند؟ ظاهرا کارمل میخواهد خطاهای امین را در ساحه سیاست خارجی تلافی کند به گمان اینکه مردم افغانستان اشتباه عظیم او را که تهاجم یك قدرت خارجی باشد نادیده خواهند گرفت. از آنرو در برابر کشور های همسایه لحن جدیدی را بکار میبرد. از دوستی با ایران حرف میزند و به دولت جمهوری مردم چین ابراز علاقه مندی میدارد. در عین حال دوستی با اتحاد شوروی را رکن اساسی مشی سیاسی آینده تلقی میدارد.

کارمل میداند که دولت های جمهوری اسلامی ایران و جمهوری مردم چین از نحوه روابط سیاسی شان با حکومت های تره کی - امین ناراضی اند و میخواهند سطح این روابط بهبود یابد. تابعیت بلاشرط تره کی و امین از مشی سیاسی شوروی افغانستان را به یك کشور تحت الحمایه مبدل کرده بود. این سیاست با منافع استراتژیك و اقتصادی همسایگان مغایرت داشت و تناسب قوا را درین منطقه بر هم میزد. ببرك کارمل نه تنها این سیاست را ترك نمیدهد بلکه آنرا تقویت میکند و تحت الحمایه گی را به شکلی از تحت الاستعماری مبدل میسازد. ظاهراً تعدید موافقت نامه دوستی و مودت مورخه ۵ دسامبر ۱۹۷۸ را با اتحاد شوروی تقاضا مینماید. رادیوی رسمی اعلان میدارد که بخاطر مجادله با دشمنان خارجی که علیه استقلال افغانستان توطئه می نمایند اتحاد شوروی به کمکهای اقتصادی، فرهنگی و نظامی خود ادامه میدهد. با آنهم، آرزو دارد همسایگان افغانستان از اقدام او بخوشی استقبال کنند و درصدد بهبود روابط سیاسی شان بر آیند. حواس کارمل مختل است و هنوز از نشه قدرت بیدار نشده. او نمیتواند بپذیرد که بعد از تهاجم قشون سرخ مخالفت کشورهای همسایه با رژیم دست نشانده شوروی تند تر خواهد شد و تا زمان خروج قوای شوروی و حتی بعد از آن ادامه خواهد یافت.

در ساحه سیاست داخلی، برنامه کارمل عمدتا شامل تکذیب روش حکومت تره کی - امین است. کارمل منبعد از تعقیب سوسیالیزم بحیث یك مشی سیاسی منصرف میشود. کارمل در گذشته نیز نسبت به گروه وابسته به تره کی - امین (خلق) موقف معتدل داشت. فکر میشود که موقع ملاقاتش با بریژنف ازین موقف دفاع کرده و قناعت زعمای شوروی را راجع به شرایط عینی جامعه افغانی حاصل کرده باشد. کارمل از تکامل تدریجی جامعه افغانی بطرف سوسیالیزم طرفداری میکند، در حالیکه رقبایش، تره کی و امین او را از همین ناحیه به تمایلات بورژوازی و سرداری متهم میساختند. بخاطر داریم که گروه تره کی - امین از حلول سوسیالیزم در یك مدت کوتاه و بدون طی مراتب معمول و تئوریك مباهات میکردند و گرفتن قدرت توسط خلقی ها سبب شد که تیز تره کی بحیث یك تجربه جدید تکامل سوسیالیزم معرفی گردد و انقلاب کمونیستی، انقلاب کبیر و بانی و طراح فکری آن ستاره شرق و همپایه لنین شناخته شود. مشاجره های مضحك نظری روزهای بعد از انقلاب ثور از همان مارا امروز بیشتر از آنزمان معذب می سازد. خاصتا این که ریفورمهای فعلی گورباچوف نهاد های اساسی وکلی کمونیزم را متزلزل ساخته و شیرین تر از آن درصدد دریافت علل ناکامی های کمونیزم بر آمده است.

ادعای کارمل مبنی بر تکذیب سوسیالیزم با ارائه طرح های دیگر همراه میباشد. کارمل از احترام به اصول دین مقدس اسلام حرف میزند و آزادی زندانیان سیاسی را وعده میدهد. همچنان از اصل مالکیت "قانونی و عادلانه" شخصی پشتیبانی مینماید. تشکیل احزاب "مترقی و وطن پرست" را مجاز میداند و آزادی های عمومی از قبیل آزادی مسافرت را اعلام میدارد. راجع به اصلاحات ارضی تعهد میکند که مراحل بعدی آنرا اجراء نماید. بالاخره وعده میدهد که قانون اعدام را لغو کند و شیرین تر از همه ببرك کارمل در بیانات خود عوض کلمه خلق، کلمه مردم را استعمال مینماید.

تعمق در اطراف محتوای فوق متضمن ملاحظات زیاد است.

اندیشه مقاطعه با گذشته صریحا از خلال برنامه کارمل استخراج میگردد. چنانچه، او بخاطریکه با خلقی ها میانه خوبی نداشت با ترك کلمه خلق از دوره زمامداری آنها فاصله گیرد. لهذا درین تغییر نمیتوان تحولات ایدئولوژیك اساسی را تشخیص داد.

را جدیدا طرح و تگوید ومراتب منظوری آن طی شد (نویسنده شاهد آن بوده) ازدوسه سال قبلهمان تشکیلات کمیسیون اصلاحات اداری صدارت تقریبا هشتاد فیصد از طرف حکومت نجیب قبول وکنون بهمان اسم ورسم سابق یاد میشود. نا گفته نماند که از مامورین غیر حزبی دوره رژیم نجیب استفاده شده میتوانند ولی از مامورین حزبی پائین رتبه پس از تجدید تربیت و آثار اصلاح وتوبه ازجبین شان بوظایف پسیف استفاده بعمل آمده میتوانند.

— در مورد عفو عمومی نجیب و دار ودسته اش جواب آنهائیکه پدر، برادر، پسر کاکا، ماما و ... شان توسط قاتلان واقعی خلق و پرچم شهیدشده اند منفی است ولهذا محاکمه آنها مطابق به توضیح فوق و یا بروشنی قانون اساسی جدید حتمی و ضروری پنداشته خواهد شد.

نظر فوق را مختصر نوشتم زیرا ازسرتاپا مجله های آیینه ازنظرات مدیر مسئول، دانشمندان، نویسندگان و ژورنالستان افغانی مملو است حاجت بتوضیح واضحات ندارد وتدوین قانون اساسی جدید توسط افغانهای سیاستمدار و دانشمند گره کشای همهٔ گفته های حلقه ها است. در اخیر قابل به تذکر میدانم که باید در هر زمان و همیشه برای طبقه نگوان حقوق مدنی وسیاسی قایل باشیم.
و من الله التوفیق ـ محمد یعقوب مسعود سابق معاون اداری وزارت اطلاعات و کلتور.

محترم عبدالوهاب فرزانه از ویرجینیا

موجبات خلاء ستراتیژي و مسایل دیگر

روس رفت و شد تبه اما نمکخوارش بجاست فتح ونصرت را نظرکن! نا توانی را ببین!

مضمون منتشره درصفحه ۲ شماره ۲۱مجله آیینه بیانگر احساسات عالی ووطنخواهانه شما دربارهٔ حل معضله افغانستان میباشد. حقیقتا وظیفه دانشمندان، موسپیدان و نویسندگان مملکت است که درین لحظات حساس و سرنوشت ساز وطن عزیز بابراز نظریات قاطع راهنمای این مشکل موجوده گردیده وظیفه وجدانی و ایمانی خود را ایفا نمایند. اینجانب بحیث یکفرد موسپید مهاجر افغانی نظریه خودرا باتفصیلی بشرح ذیل تقدیم مینمایم:

بعد از کودتای خاینانه مشتی وطنفروش در ۷ ثور ۱۳۵۷ و تجاوز قوای شوروی مستعمره طلب دراوایل جدی ۱۳۵۸ مردم آزاده افغانستان مطابق عنعنه ملی ومقتضیات دینی خویش جهاد سرتاسری را فرض ذمه دانسته وبمقابل اجنبی متجاوز بقیام همه جانبه پرداختند. مرام اصلی این بودکه مملکت خویش را از اسارت خارجی و حکمرانی غلامان آنها آزاد نموده واداره آنرا بدست فرزندان قابل قبول مردم افغانستان بسپارند. بروی همین مفکوره عالی و وطنپرستانه یك ونیم ملیون اولاد این مرز و بوم جانهای شیرین خود را فدای آزادی و حریت نمودند ومملکت را از چنگال بیگانه موفقانه آزاد ساختندکه خاطرهٔ افتخار آفرین شان درقلب فردفرد افغان جای بخصوصی دارد وهرگزفراموش نخواهدشد قوای متجاوز بادادن تلفات سنگین وکمرشکن با سرافگندگی تمام درماه اگست ۸۸ وفروری ۱۹۸۹بحالت فلاکتبار فرارنمودند.

باینصورت مرحلهٔ اول مرام مقدس حاصل شد، درآنوقت عقیده برآن بود که دستگاه مزدورکابل تایکی دو هفته دیگر در مقابل حملات مظفرانه مجاهدین بدوام خویش ادامه داده نتوانسته وازاریکه قدرت سر نگون میگردند، چنانچه بروی همین برداشت چندین مملکت کارمندان محدود خود راازکابل فراخواندند تا ازصدمهٔ احتمالی حمله های فاتحانه در امان باشند. از آن زمان تا فروری امسال ۱۹۹۲ سه سال گذشت اما متاسفانه زعامت کابل در دست همان گروه فروخته شده باقی بوده و به نشر و تبلیغ پروپاگندهای مفسدانه خود ادامه میدهند.

علت برآورده نشدن مرام دوم جهاد راباید درطرز عمل وتفکر بعضی رهبران جهادی یاازبررسی در نشرات وخبرهای واصله جهانی جستجو کرد:
اوشان درین مدت سه سال دورهٔ فیصله کن از یك رهبری واحد پشتیبانی نکردند ـ درپلانهای تعرضی اتحاد عمل موجود نبود ـ از نظریات نظامیان با تجربه ما که در هجرت بسر میبرند استفاده بعمل نیامد ـ حملات و راکت پرانیها درداخل افغانستان جز کشتار عدهٔ مردم ملکی و خرابی منازل عامه به نتیجهٔ مطلوب نرسید ـ مخالفت با روش تنظیمهای اعتدالی را روز بروز شدت بخشیدند این رویه باعث تصادم وحتی قتل و قتال پیروان طرفین گردید. هماهنگی در تصمیمات وگفتار آنها دیده نمی شود. بمشوره دانشمندان آگاه و اشخاص مجرب ما در سیاست داخلی و مسایل بین المللی گوش ندادند، بین خود و آنها فاصله ایجاد کردند. به تحولات عظیم منطقه وجهان که در اثر سقوط شوروی و بربادی مسلك کمونستی بمیان آمده توجه وعلاقه ندارند. گرفتن قدرت را نسبت بمنافع علیای مردم و مملکت در صف مقدم قرار داده اند. عواقب سفرهای گاه و بیگاه کارمندان عالیرتبه پاکستان و ایران و سه مملکت همسایه شمالی تازه به آزادی رسیده راکه درین اواخر سرعت پیدا کرده و بند و بستهایی در پی دارد برنظر جدی نمیگیرند. ادامه جنگ را وسیله کامیابی خویش میشمارند ولو چند سال دیگر هم دوام کند..... ؟ ؟ ؟

ـــ اگر دین اسلام را به عنوان ایدهٔ مردم شوروی بجای مارکسیزم جانشین سازید شاید بهترین خدمت را به کشور خود کرده باشید.

از نامه حضرت آیة الله العظمی خمینی به رهبران روسیه — *حرکت اسلامی افغانستان شورای تبلیغات اسلامی*

A metamorphosis from aggressor to peace broker with the tacit acquiescence of the U.S. and the United Nations had taken place for the Soviets. On the other hand, the Afghan Resistance excluded from the negotiations were denied due process and wrongly labeled "Rebels" connoting a disrespect for legitimate authority, non-existent in Afghanistan at that time.

UN PEACE INITIATIVES

A commonly held view by many Afghan leaders, notably Hezbe-i Islami Chief Gulbadin Hekmatyar, is that any consensual agreement between the United States, Russia, Pakistan, Saudi Arabia and Iran would foreshadow any benefit for Afghanistan. A perfectly understandable position given the past diplomatic morass. In a foreboding shadow of the flawed Geneva Accords, U.S. Secretary of State, James Baker, announced that the United States has rescinded the pre-condition that President Najibullah step down in advance of UN brokered discussions on a political settlement for Afghanistan. A position supported by all of the aforementioned countries. *Resistance leaders would find it impossible to sit down with najibullah and negotiate a distribution of power. After 13 years of war, 1.75 million dead, a country - rubbleized, one half of the pre-war population in refugee status, and economic losses of unimaginable proportion* -- six hundred Billion Dollars. **HOW WOULD THAT BE POSSIBLE?**

Furthermore, meetings between Najibullah and General Abdul Wali and between Gorbachev and Zahir Shah all with official U.N. presence has served to further erode Mujahideen confidence in any U.N. sponsored peace initiative.

Ironically, the victims of Soviet aggression as they seek to extricate themselves from the brutality of war are viewed as an obstacle to peace. The Soviet's, on the other hand, who have yet to apologize to the Afghan people, have become a legitimate broker of peace. Purged of guilt by the acquiescence of the international community to their status as a "guarantor" in the Accords and by political expediency. United Nations performance during the war was indeed a technical masterpiece of diplomatic juggling and strategic acrobatics.

U.S. FOREIGN POLICY

History will portray President Ronald Reagan as an ardent supporter of the Afghan cause. But within the labyrinthine administration, certain career bureaucrats at CIA and the State Department marched to their own drummer. This minority view held that the Soviets were hopelessly bogged down in Afghanistan frustrating their expansionist ambitions toward the Persian Gulf and Indian Ocean. Gradually, steps were taken to reduce arms shipments to the Resistance. The Afghan Mujahideen performed their job well and were no longer useful in the view of the aforementioned. Weakened by vacillating U.S. policy and the fraudulent concept of "negative symmetry" -- U.S. arms supplies to be in direct proportion to Soviet consignments to Kabul -- the Resistance had to turn to the oil producing nations for aid. But, at what price? The negative effect upon Resistance cohesion of attempts by outside powers, Pakistan, Saudi Arabia and Iran most notably, to boost the position of particular elements in the Resistance which they deemed sympathetic to their objectives.

President George Bush's "kinder and more gentle world" did not provide budget appropriations for the Afghan Resistance. As a component of George Keenan's theory; "containment of the Soviet Union" -- which resulted in the dissolution of the empire, the Afghan's had served their purpose --- "use 'em and cast 'em aside" -- had become Washington's policy on Afghanistan. Furthermore for political expediency in the Gulf War, Washington turned a deaf ear as Soviet supplied MIG's and Scud missiles thundered over Afghanistan. Aid for a moribund Soviet Union pre-empted assistance to the Mujahideen.

"The end justifies the means" philosophy would revitalize U.S. attempts to break the stalemate. Desirous for the newly independent Central Asian Republics to embrace a free-market philosophy, the U.S. recently extended the nascent entities diplomatic recognition. Formerly Turkistan in ancient times, Uzbekistan, Turkmenistan, Tajikistan, Kirghizia and Kazakhstan became the focus of the U.S. and Pakistan trade initiatives, rebuilding the old trade routes from the Caspian Sea to China. Central to the success of this endeavor is stability in Afghanistan. The inclusion of Najibullah into the settlement process by the U.S. and Pakistan rings of political expediency -- as Iran's ambitions in central Asia must be thwarted. Pressure for a rapid conclusion in the Afghan stalemate will be in direct proportion to that expediency. This is a "textbook" example of how powerful political leaders seek to bend obscure government programs to serve their own ends -- the stature of the U.S. as a foreign policy magician, would be seriously weakened.

THE GREATER JIHAD

Afghan leaders must qualify any diplomatic initiative on their behalf as one would evaluate a fine Turkomen carpet. You must keep your eye on the grand design, but also pay attention to every tiny knot.

Statesmanship demands diligence and steadfastness. In future negotiations, historical stoicism and inner strength will be pre-requisites for success in the "Greater Jihad" and a return to peace and self-determination. Unjustly, Afghans who frustrate foreign objectives will be traduced as fundamentalist or radical or factionalist. Disunity often cited by foreign powers as the "mother's milk" of the Afghan Resistance and a major impediment to the peace process is, in fact, a creation of inept Washington administrators. By funneling hundreds of millions of dollars in aid and arms through self-serving Pakistan conduits. The result? A plethora of tribal, ethnic and ideological jealousies ensued.

It is incomprehensible that the military and economic might of the G-7 nations cannot, as in the case of Iraq, move multi-laterally to bring about a just solution to the war. To allow through negotiation the moribund Najibullah a victory denied him on the battlefield would be a travesty of justice. No matter how expedient.

----- End -----

February 1370/1992
Bruce Richardson

5379 GRANADA ST.
MONTCLAIR, CA 91763
(714) 626 8314

A F G H A N I S T A N M I R R O R

His Excellency Boutros Boutros-Ghali
Secretary General of the United Nations
United Nations, New York, N.Y.10017

March 10,1992

Your Excellency:

I have the honour to inform you that Afghanistan Mirror has already endorsed in its Editorial of July 1991 (Vol.2,No.3-4,Serial No. 15-16) the former Secretary General's Five Point Peace Initiative. Afghanistan Mirror has since published hundreds of endorsements from Afghan intellectuals and refugees scattered around the world in Issues 17 to 22.

This magazine is an independent and non-partisan publication devoted to the cause of Afghanistan. It is widely read among Afghan refugee communities in the five continents. A vast majority of Afghan elite believe that the forthcoming inter-Afghan-Dialogue Conference to be held under the United Nations auspices in Europe is a right step towards the restoration of peace and democracy in Afghanistan. Views of a large spectrum of Afghan intellectuals published in Afghanisan Mirror reveal that they believe a fair representation should be made from Afghan intellectuals in the forthcoming United Nations Conference.

Afghanistan Mirror in general represents the Intellectual Front of Afghanistan; it has the honour to submit hereunder for your consideration a list of candidates who have been actively engaged in the National Resistance in various ways:

From Afghanistan- Kabul:

Prof.Mohammad Asghar, President of Afghanistan National Salvation Front
General A. Hakim Katawazi, member " " " "
Dr. Ali Ahmad Popal, former Deputy Prime Minister of Afghanistan
Prof. Dr. Farouq Etemadi, member of Watan Party
Mr.M.Moosa Akrami, Editor of WAHDAT bi-weekly.
Mr.M.Tahir Mohseni, Editor of YA HAQ bi-weekly.
Mr.A .Aziz Mokhtar, Editor of SHOKHAK magazine.
Mr.Shah Zaman Wureez, Editor of PALWASHA bi-weekly.
Mr. Abdul Basir Pakzad, Editor of NEGAH bi-weekly.
Mr.Aghan Mohamad Jan Bawari, Editor of SALAM bi-weely.

From Refugee Community in Pakistan:
Azizullah Wassifi, member of National Independence Front, Quetta.
Mr. Abdul Rahman Pazhwak, former Afghan Ambassador to United Nations
Mr. Abdullah Ghamkhor, national poet and literary figure,Peshawar.
Prof. Rasul Amin, Editor of Khpalwaki, Peshawar.
M.Zarin Anzor, writer and member of Editorial Board, Khpalwaki,Peshawar.
Mr. Mirwais Mauj, writer " " " " "
Mr. Hakim Taniwal, " " " " " "
Mr. Nasrullah Safi, " " " " " "
Mr. Abdul Hai Warshan " " " " "

آیینهٔ افغانستان

AFGHANISTAN MIRROR

5379 GRANADA ST.
MONTCLAIR, CA 91763
(714) 626 8314

From Pakistan continued:

Mr. Mohammad Siddiq Pesarlay, Editor-in-Chief, SPEDE magazine, Peshawar
Mr. Mohammad Assef Samim, Editor of " " "
Mr. Amanullah Sahoo, writer & poet, member of " " "
Mr. Habibullah Rafi, Editor of Qalam magazine, Peshawar.
Mr. Shamsul-Huda Shams, Editor-in-Chief, Afghan Millat journal, "
Maulana Doodmal, writer and member of Afghan Millat "
Prof.Dr.Sayed Yusuf Elmi, Editor of Afghanistan in the World Press "
Mr. Abdul Bari Nangyal, Editor of Manba-ul-Jahad, Peshawar
Maulana M.Amin Frautan, Editor of Kausar, Peshawar.
Mr. M.Yusuf Ahina, national poet and writer, Peshawar.

From Refugee Community in India - New Delhi :

Mr.Sayed Ahmad Maiwand-Olumi, President of Afghanistan Elders Association
Mr. Ahmad Siddiq Haya, poet and writer, New Delhi.
Mr. Siddiq Sargardan, writer, New Delhi.
Mr. Abdul Ahad Wahid, writer, New Delhi.
Mr. Yaqoob Massoud, writer, New Delhi.

From Iran -Tehran & Qazwin :

Prof.Dr.Sultan Hamid Sultan, University of Qazwin, Qazwin, Iran.
Mr. Malimzada, Editor of Isteqamat magazine, Harakat Islami Afghanistan

From Refugee Community in Germany:

Dr. Mohammad Yusuf, former Prime Minister of Afghanistan, Germany
Dr.Abdul Samad Hamed, former Deputy Prime Minister of Afghanistan.
Dr.Ghulam Mohamad Niaz, former professor of Kabul University, Germany.
Dr.Mir M.Amin Farhang, " " " " "
Mr. Khalilollah Bakhtary, poet & writer, Hamburg, Germany.
Mr. A.Majid Malek, Editor of Farhang, Bonn, Germany.
Dr. Abdul Jalil Hekmat, Bonn, Germany.
Mr. Ahmad Karim Nawabi, Bonn, Germany.
Mr.Ahmad Sultan Karimi, Editor, Naubahar, Bonn, Germany
Dr.Ata Mohammad Nourzai, former professor of Kabul University, Germany
Mr. Mohamad Karim Nawab, writer, Hamburg-Germany.
General Mohammad Nazir Kabir Seraj, Frankfurt-Germany.
Mr.Abdul Kayoum Pana, former Deputy, Afghan National Assembly, Germany
Mr.Attahullah Zulfiqar, Germany
Prof.Dr.Sayed Abdul Qadir Baha, former Rector of Kabul University, Germany.
Mr.Sayed Enayatullah Massud, Dip.Kaufmann, former Afghan Textile, Germany.
Mr.Sayed Massoud Pohanyar, writer & former diplomat, Germany.
Prof. Dr.Sayed Sharif Sharaf, educator & writer, Husladtring, Germany

From Refugee Community in Switzerland:

Dr.Abdul Hakim Tabibi, Editor of "The Firmest Bond", Switzerland.
Dr.Sayed Qassem Richtia, Historian & writer-journalist, Switzerland.
Dr. Assad Omar, Geneve, Switzerland.
Dr.Amanullah Rasul, Geneve, Switzerland
Dr. Fateh Samim, Geneve, Switzerland.
Prof.Dr.Wali Zaki, Geneve, Switzerland.

From the Refugee Community in France:

Prof. Dr. Sayed Hashim Sahid, Claremont, France.
Prof. Dr. Osman Rustar (Taraki), Miribel, France.
Prof. Dr. Qassem Fazili, Paris -France.
Prof. Dr, Nadir Omar, Lyon -France.
Mr. Wali Noori, Paris - France.
Dr. Saifur Rahman Samadi, Former professor of Kabul University,Paris
Mrs. Habiba Samadi, former Principal of Zarghoona High School, Paris.
Mr. Toryalai Etemadi, former Rector of Kabul University, Paris.
Mr. Abdul Hamid Mubariz, journalist & Educator, Paris
Mrs. Nafisa Shaiq Mubariz, former teacher, Paris.
Dr. Sahdullah Ghaussi, former professor of Kabul University, Paris.
Mr. Homayun Assefi, former diplomat, Paris-France
Eng.M. Naim Ziai, Paris- France.

From England, Australia , Saudi Arabia & Italy :

Prof. Mohamad Ishaq Negargar, Birmingham, England.
Prof. M. Aziz Naim, London, England.
Mr.Abdul Ghafour Reja, London -England.
Prof. Abdul Sattar Sirat, Maccah Al Mukarama, Saudi Arabia
Prof. Ghulam Safdar Panjcheri " " " ".
Mr. Mir Zamanuddin Musleh, former teacher, Calyton, Australia.
Mrs. Tajwar, former teacher, Sydney - Australia.
Mr. Mohammad Zahir, former king of Afghanistan, Rome -Italy.

From the Refugee Community in Canada:

Mr.Abdul Hakim Faqiryar, Calgary - Canada.
Mr. M.Ayub Saee, Calgary -Canada.
Mr. M.Nabi Khater, Editor of Saba, Canada.
Dr.Abdul Karim Kayoumi, Vancouver, Canada.
Dr. Abdul Khaleq, Vancouver, Canada.
Mr.Farhad Labib, Editor of Hafta Fam, Ont., Canada.
Mr, Karim Paykar, poet & writer, Ont., Canada.
Mr.Ghulam Mahiuddin Zarmalwal, Ont., Canada
Mr. Amanullah Olumi,former President of Afghan Association, Ont.Canada.
Miss Adina Niazi, writer & teacher-journalist, Ont. Canada.
Eng. Habib Fatah, President of Afghan Association, Ont.Canada.
Mr. Mohammad Akram Lodin,meber of Afghan Association, Canada.

From the Refugee Community in the United States of America: (Alphabetical)

General Zikria Abawi, Sacramento, California.
Dr. Samai,M.D., Hamond, Indiana.
Mr.Sayed Faqir Alawi, journalist, Alex. Virginia
Mir Mohamad Rafiq Ansari, Far Rockaway, New York.
General Mir Mohammad Assef Ansari, educator Military Academy,Colorado.
General Mohammad Anwer, Irvine,California.
Mr.M.Najim Arya, journalist, Hayward, California.
Mrs. Fakhria Alifi, writer, Westminister, California.
Dr. Habibullah Anwer, San Diego,California.
Mr. Ahmad Shah Alam, artist, New York.
Mrs. Aziza Anwari, educator, Concord, California.

Mr.Abdul Rashid, Benish, writer & Caligrapher, Fremont, Califor.
Dr. Akhtar Mohammad Baraki, M.D., Panorama City, California.
Prof.Abiddeen Bariz, Los Angeles, California
Eng. Mohammad Ibrahim Baha, Santa Ana, California.
Prof.Dr.Yar Mohammad Ebadi, Manhattan ,Kansas
Mrs. Nilofar Hamid Etemadi, educator Kabul University, San Diego,CA.
Mr.Abdul Wahab Farzana, writer, Alexandria, Virginia.
Mr.Abdul Razaq Fani, poet & writer, San Diego, California
Mr.Abdul Aziz Ferogh, economist, New York.
Mr. Abdul Rahim Ghafouri, writer-journalist, Alex. Virginia.
Mr.Abdul Samad Ghaus, former diplomat & author,Irvina,California.
Prof.Abdullah Samander Ghoriani, Bloomington,Indiana.
Prof. Amanullah Haiderzad, educator-sculptor-artist, New York.
Prof.Dr. Mohammad Taher Hashemi, Thousand Oaks,California.
Mr.M.Karim Hakimi,economist, Carrolton,Texas
Mr.Said Sarwar Hashimi,Warwick, New York.
Mr.Sayed Daoud Hashimi, San Diego, California.
Mr.Mohamad Taher Hatif, poet & writer, Irvine,California.
Eng. Farid Ishaq, San Jose, California.
Mr.Mohamad Yonus Iskanderzada,El Sabranti, California (educator)
Dr. Abdul Hak Jalali, M.D., Irvine, California.
Prof. Amir Mohammad Kaifi, Concord, California.
Dr.Abdul Kayoum, educator and former Deputy Prime Minister,Washington
Dr. Ghafour Rawan Farhadi,educator,writer and diplomat, Martinez,CA
Mr.Sahid FAizi, writer & research historian, Alameda, CA
Dr. Mohammad Haider, former Rector of Kabul University,Rollen Heights,CA.
Dr.Roaky Kamyar,M.D.,San Diego,CA.
Mr.Mohammad Hassan Karimi, writer & economist, Anaheim, CA.
Mr. Habibullah Karzai, diplomat & politician, Washington,D.C.
Mr.Hafizullah Karzai, educator & active member of resistance,Maryland
Mr.Agha Mohammad Karzai, journalist & politician, Santa Ana ,CA
Prof.Dr.Sayed Abdullah Kazem, writer & active member of resistance,San Jos
Prof. Dr. Saleh Mohammad Keshawarz, Connecticut.
Mr. Mohammad Taher Keshawarz, Fremont, CA.
Mr. Ehsanullah Kohgadai, writer, Alameda, CA
Mr.Painda Mohammad Koshani, diplomat & writer, Fremont, CA
Mr. Ghulam Hazrat Koshan, writer-journalist, Fremont, CA
Mr. A. Qawi Koshan, Editor of Name-Khorasan, Fremont CA.
Dr.Abdul Wahid Karim,former Ambassador to Washington, Springfield,VA
Prof.Dr.A.Wasseh Latifi,M.D.,Alex. VA
Mr.Hasmatullah Maiwand, New York,Far Rockaway,N.Y.
Mr. Nabil Malik Asghar, Fremont, CA
Mr. Noor Ahmad Malikyar, former governor of Helmand,San Diego,CA
Mr. Abdullah Malikyar, former Ambassador to Washington, Maryland
Mr. Qahar Malikyar, active member of resistance, Santa Anna, CA.
Mr.Abdul Raouf Maqsudi, businessman, New York.
Mrs. Rahima Mahsomi, writer and Pushto poet, Concord, CA
Mrs. Rohia Masrror, writer and political activist, New York.
Eng. Ghulam Ghaus Matin, former Deputy Minister of Public Works, CALIFORN.
Mr. Kailash Mehra, Hindu minority, businessman, Fairfax, VA
Mr. Durmarjan Mesdaq, educator, Plano,Texas
Mr. M.Daoud Mohmand, Pushto poet and writer,Palo Alto, CA
Mr.Abdul Mosaver, political activist, New York.
Mr.S.Omar Mohabbat, Pushto poet & writer, Houston, Texas.

Dr.Abdul Kayoum Kochi, writer and former diplomat,Fremont CA
Mr. Mohammad Nabi Kohzad, writer & historian, Fremont, CA
Mr.Sayed Shamsuddin Majrooh, poet ,writer & national figure,Altlanta,GA

آیینه افغانستان

P.O. Box 408
Montclair, CA 91763
(714) 626-8314

AFGHANISTAN MIRROR

Prof.Hamed Nevid, educator & poet, Springfield, Virginia.
Mr.Mohmad Karim Nasraty, poet & writer, Fremont,CA
Dr.Abdul Hai Niazi,M.D., New York.
Mr.Aziz Ahmad Noori, poet and writer, Ale Virginia.
Mr.Shair Olumi, member of resistance, San Diego, CA
Dr. M.Akbar Omar, economist, former Minister of Commerce ,Springfield,VA
Mr.M.Sarwar Rashan, writer, Westmont, Ilinois.
Prof, Dr. Sayed Makhdoom Rahin, educator, poet ,writer, Ale VA
Prof. Dr. Ali Razawi, educator, writer, Union City, CA
Mr.Sayed Razawi, former Deputy of Parliament, Union City, CA
Mr. Mohammad Nasser Reshad, historian & writer, Irvine, CA
Mr. Abdul Wassai Roshna, member of resistance, New York.
Mr. Abdul Rashid Safi, former Deputy of Parliament, Canga Park,CA
Prof. Dr.Aziz-ur-Rahman Samadi, M.D.,educator, Atlanta -Georgia.
Mr. Yahya Sa.zoi, member of resistance, Pensylvania.
Prof. Dr. M.Taher Saifi, educator ,Palm Spring, CA
Mr.Shamsuddin Matin Saljooki, writer & poet, New York.
Dr.M.Aziz Seraj, M.D.,Jacksonville, Florida.
Mr.A.Hamid Siddiq, member of resistance, Hawhtorne, CA
Mr.M.Omar Siddiqi, writer & educator, San Jose, CA
Mr. M.Osman Sidky, poet, writer & philosopher, Pitsburgh,Pensylvania.
Mr.Ahmad Ali Sultani, educator Kansas community college, Kansas.
Mr. Mohammad Karim Shaiwan, poet, Concord, CA
Prof, Mir Hussain Shah, educator & historian, Concord - CA
Dr. Enayat Shahrani, educator & artist, Fremont, CA
Mr.Abdul Sattar Shalizi, educator &former Deputy Prime Minister,Maryland.
Mr.Assadullah Shamel, writer, San Diego, CA
General Alokozai Sharaf, Laguna Niguel, CA (Pushto writer)
Mr.M.Farouq Tamiz, educator economist-journalist, Van Nuys, CA
Dr.Nangyalai Tarzi, diplomat & member of resistance, New York.
Mr. Sarjuddin Wahaj, writer,journalist & artist, Concord, CA
Dr.M.Sharif Walizada,M.D., New York.
Prof.Dr.Baqi Yousufzai, educator & former governor of Baghlan,Indiana
Mr. Sayed Abdullah Wahizi, writer, Hayward, CA.
Mr.Mohammad Hashim Zamani, Pushto poet & writer,Hayward, CA
Mr.Sayed Hassan Safi, member of resistance, New Jersey.
Mrs.Ruqia Habib,poet,writer & former Deputy of Parliament,Virginia
Mr. Mohammad Ali Chopan, writer & land owner,northern Afghanistan,Sacrameto

The above is a sample-representative list of Afghan intellectuals (writer, poets, historians and educators); many more could be added whose addresses are not available with Afghanistan Mirror.

A complete address of those listed above is available with Afghanistan Mirror which may be submitted immediately upon request. Those invited from this list may be contacted and informed by Afghanistan Mirror .

Sincerely,

S.K. Hashemeyan

Prof. Dr. Sayed Khalilollah Hashemeyan (Ph.D.)
Professor of Kabul University (in exile)
Editor -in-Chief Afghanistan Mirror.

cc. Mr. Berlon Sevan

THE GREATER JIHAD

Chunk va gashtam zi paykar-i-birun, rui avardam bih paykar-i-darun. Qad raja'na min jihad al-ashgar-im ba nabi andar jihad-i akbar-im. When I turned back from the outer battle, I set my face toward the inner battle. We have returned from the lesser jihad, we are with the Prophet in the greater jihad. --Jalal ud-Din Rumi, Mathnavi-e Ma'anavi I:1386-87

The Afghan-Soviet war is destined to become a perplexing chapter in history for future generations. Decade-long diplomatic initiatives by external powers have demonstrated a profound bias toward the former Soviet Union and their surrogates in Kabul.

THE GENEVA DEBACLE

On April 15, 1988, the four Geneva Accords were signed. Heralded as a long-awaited breakthrough, the Accords came to represent a cruel hoax. The U.S. primary objective was to facilitate a Soviet withdrawal, rather than procuring a viable settlement of the Afghan crisis. The steps taken to deal with the problem were self-serving, and remarkably ineffective as a source of protection for the Afghan opposition.

In their haste to secure a withdrawal, the U.S. embraced terms far more favorable to the soviet Union than need have been the case. Thus setting the scene not for a viable settlement, but for further turmoil and bloodshed. For the Afghan people, the Geneva Accords were in no sense a deliverance. On the contrary, the Accords marked the loss of a unique opportunity for transition to a legitimate Afghan regime and instead sanctioned the continuation of communist rule and massive Soviet involvement in the country.

Incongruously, the Accords made no provision for self-determination by the Afghan people. The statement by UN Secretary-General, Perez de Cuellar, that the Accords "Lay the basis for the exercise by all Afghans of their right of self-determination, a principle enshrined in the charter" was extremely disingenuous: *This was precisely what the Accords did not do.* Some provision for self-determination at this point was critical not simply as an abstract good, but as a key element in war termination. Any political settlement will be deemed inadequate if the peace negotiators have not addressed all the issues and leave unresolved the disputes that were the basis for the war. Perez de Cuellar's personal envoy - Señor Diego Cordovez maladroit diplomacy had shaped a peace settlement which was defective in exactly this way.

Cordovez subsequently disengaged himself from the Afghan issue taking up the position of Foreign Minister of Ecuador. Whereupon, as a first order of business, he established diplomatic ties as the Ambassadorial level with the Kabul regime. Señor Cordovez's blatant misuse of his office would serve to undermine the credibility of the U.N.

While both Pakistan and the U.S. explicitly stated that their signing of the Accords could not be taken to signify recognition of the PDPA, the very act of signing gave the Kabul regime a status in the eyes of the international community which otherwise it would have lacked. Furthermore, the Accords left the Resistance vulnerable in many respects. No one reading the Accords in ignorance of the recent history of Afghanistan would have realized that it was the Soviet Union which had invaded Afghanistan.

در مورد احترام به اصول دین مقدس اسلام نیز تغییر قابل ملاحظه ای مشاهده نمیگردد. زیرا اظهارات زعمای خلقی نیز در گذشته از تذکر اصل احترام به اساسات دین فراتر نرفته بودند. خلقی ها و کمونیست ها به اسلام صرف احترام می گذاشتند اما پیروی از تعالیم و اخلاق آنرا ضروری نمی پنداشتند.

وقتی کارمل از آزادی ها حرف میزند و مخصوصا اصل مالکیت و تشکیل احزاب را وعده میدهد، بلافاصله قید های معمول نظام های کمونیستی را می افزاید، چنانچه به حق مالکیت کلمات (قانونی و وطن پرست) را افزود می نماید. گواه اینکه احزاب وطن پرست همانهائی اند که پرچمی ها تشخیص دهند و در مسیر منافع اتحاد شوروی عمل کنند و به شیوه های مارکسیزم - لنینیزم پابند باشند.

در مورد لغو قانون اعدام مسئله آنقدر واضح و روشن است که ضرورت به تبصره دیده نمی شود. اعدام هزاران افغان بیگناه در طول زعامت او و بعد از آن خود ناسخ نیات دیماگوژیک او است.

این چند ملاحظه را میباید با بررسی مختصری از وضع بعدی تکمیل کرد.

مقدم از هر مطلب دیگر خیلی آموزنده است که ببرک کارمل در همان پراد وکسی (وضع تعارض آمیز) گیر میاید که امین دست و پا میزد. ببرک کارمل از تهاد های اساسی "انقلاب" فاصله گرفته نمیتواند. این انقلاب تحت رهنمائی شوروی ها انجام شده و به همکاری و رهبری شوروی ها "جلو" میرود. از آنرو کارمل دوره زعامت خود را به دوره تکامل و مرحله دوم انقلاب ثور مسمی میسازد. معنی پراد وکس واضح است. از یکطرف دوره قبلی را محکوم میسازد ولی از طرف دیگر مشی سیاسی خود را در دوام آن دوره تثبیت می نماید. او میخواهد حالی نماید که اصل حرکت سیاسی خلقی ها، زیر قیادت حزب دیموکراتیک خلق افغانستان، بجا و سالم بود ولی بعضی از عاملین حزب آن حرکت سالم را در مسیر نا درست قرار دادند ولهذا، او، کارمل، میخواهد انقلاب را از فساد داخلی آن نجات دهد. پس دلیل چیست که ارزش های جامعه لیبرال جاه گزین ارزش های انقلاب کمونیستی گردد ؟

علی الرغم وجهه دیماگوژیک (عوام فریبانه) بیانات کارمل انکشافات بعدی و مخصوصا روش سیاسی جاه نشین او داکتر نجیب نشان میدهد که در افغانستان راه دیگری غیر از مقاطعه با کمونیزم و رجوع بطرف اسلام و اصول دیموکراسی وجود نداشت. چنانچه موضع گیری داکتر نجیب درباره همین مطالب بمراتب صریح تر و قاطع تر از ادعاات دیماگوژیک کارمل ظاهر میگردد. البته موضع گیریهای نجیب تابع تغییرات وسیع تری است که در اثر ظهور گورباچوزم بوجود آمده است. با اینهمه جامعه فعلی افغانستان عودتی است به جامعه قبل از سال ۱۹۲۲ و از جامعه کولکتیویست شوروی در آن اثری دیده نمیشود. درین صورت، سئوالی که مطرح میگردد این است: چرا گروه های خلق و پرچم ملیونها افغان را نابود کردند و شیرازه حیات شان را برهم زدند ؟ و چرا هنوز هم بر سر مسئله حفظ قدرت اصرار دارند و باعث ریختن خون مزید افغانها میگردند ؟

مفهوم "انقلاب" شان در کجاست ؟ و چرا مسئولین اینهمه خرابکاری قدرت را بسویه قانون اساسی به نفع خود حفظ نموده اند ؟

عودت کارمل به همراهی قشون سرخ شایعات عمومی را راجع به ائتلاف پرچمی ها با ضلع تره کی (خلق) تائید میدارد. نظام دوره اشغال بر اصل همکاری این دو گروه بنا یافته متضمین دوره امین در دستگاه قدرت از طریق یک حکومت ائتلافی سهم میگیرند. پرچمی ها طبعا ازین امر ناراضی اند اما با قبول این اصل که دشمن اساسی آنها، حفیظ اله امین، از بین رفته و ضلع خلق دچار پاشیدگی شده زیاد تشویش نشان نمیدهند. شاید فکر میکنند که بمرور زمان نقش ضلع خلق را ضعیف خواهند ساخت و مطلق العنانی خود را حفظ خواهند کرد. اما باین مأمول دست نمی آیند و پاشیدگی درونی حزب نه تنها ادامه پیدا میکند بلکه شدت می آید و نفاق های داخلی پرچمی ها نیز بان ضم میگردد تا آنکه بالاخره بساط کارمل چیده میشود و اداره پرچم و دولت کمونیستی کابل به داکتر نجیب، همکار نزدیک کارمل و رئیس پولیس سیاسی (خاد) تعلق میگیرد. البته در مورد اتخاذ قدرت توسط داکتر نجیب دلایل سیاسی دیگری نیز وجود دارد که در راس آنها میتوان ضرورت تحکیم بهتر بنیه حزب و جلب همکاری قبایل جنوب و پشتون افغانستان را قرار داد.

بهر صورت، با عودت کارمل خاطره تره کی دوباره زنده میگردد. کادرهای حزبی سرود های غزنه و شعار های خلقی را دوباره سر میدهند. هکذا، طرفداران تره کی از قبیل وطنجار، گلاب زوی، مزدوریار و غیره که از حادثه بر خورد ارگ جان بسلامت برده بودند مجددا به دستگاه دولت در مقامات سیاسی (وزارتخانه‌ها) شامل میگردند. طرفداران امین بعد از صدور اعلامیه های مکرر زعامت جدید به مقامات امنیتی تسلیم میگردند. عده ای از آنها به محابس سوق داده میشوند، عده ای دیگر به ترک وظایف شان مجبور ساخته میشوند و عده ای هم به اظهارات نادمانه و انتقاد آمیز اجراآت قبلی تن میدهند. خاصتا امین را در مورد قتل تره کی مسئول می شناسند. اینها کسانی بودند که بعد از قتل تره کی به مقامات رفیع تری ارتقا نموده بودند. کارمل ازین راها نیز میخواهد سبب تسکین خاطر مجاهدین گردد.

ببرک کارمل به روح تره کی شادباشی می فرستد اما فراموش نمی کند که اختلاف خلق و پرچم عمیق و به این زودی ها از بین نخواهد رفت. این اختلاف یکی از علل جدی ناکامی رژیم کمونیست در طول جهاد مردم افغانستان بحساب خواهد رفت.

موج اعتراضات

لشکر کشی اتحاد شوروی به افغانستان با موجی از اعتراضات و عکس العمل های منفی بدرقه میگردد. باستثنای کشور های منسوب به کمپ کمونیستی شوروی و بعضی از احزاب کمونیستی اروپائی، پیرو شیوه استالینی، مانند حزب کمونیست فرانسه، سایر کشور های جهان، بشمول احزاب کمونیست مستقل، مانند حزب کمونیست ایطالیه، در برابر تعرض نظامی شوروی مخالفت نشان میدهند و خواستار برگشت قوای نظامی شوروی به اتحاد شوروی میگردند. این اعتراضات نور امید را در قلوب افغانها زنده نگهمیدارد و افغانستان را برای سالهای متمادی در راس مطالب و مناقشات بین المللی قرار میدهد.

منظور ما از ذکر عکس العمل ها درین جاه یاد آوری فضای سیاسی فردای تعرض است. می خواهیم تکان سیاسی ساعات و روز های بعد از تجاوز یاد آوری گردد. فعالیت های دیپلوماتیک و اقدامات سیاسی بین المللی که بارتباط تعرض بعدا براه میافتند در کتب و تالیفات مربوط به بحران افغانستان تحلیل و تبصره شده اند و ما درین تالیف به بررسی محتوای آنها نمیپردازیم. قصد ما درین مورد شهادت است و در شهادت حتی الامکان افکار و احساس های شخصی دخیل نمی باشد.

اولین تذکر وقوع کودتا از خبرگذاری فارس (نشرات ساعت ۹ شب رادیو تهران) نشر میگردد.

خبرگذاری های شوروی در مورد کودتا و هجوم قشون سرخ تبصره نمیکنند. این عمل شان ناشی از تظاهر به بی خبری است تا سرنگونی حکومت امین را زاده تحولات داخلی نشان دهند. اما این سکوت دوام نمیکند و شام ده جدی اعلامیه پراودا نشر و از طرف رادیو افغانستان ریلیه میشود. درین اعلامیه تصریح میگردد که حکومت افغانستان چندین بار کمک نظامی شوروی را خواستار گردیده بود.

وزیر خارجه ایران، آقای قطب زاده بروز ۸ جدی طی مصاحبه مطبوعاتی مخالفت دولتش را با تعرض شوروی اظهار میدارد و تصریح مینماید که اعتراض حکومت ایران یک مانور سیاسی برای حفظ توازن قدرت های سیاسی نیست بلکه هدفش یک مانور سیاسی علیه قدرت هائی است که بخواهند یک کشور مسلمان را مورد تجاوز قرار دهند. اظهارات آقای قطب زاده بتاریخ ۹ جدی از رادیو تهران پخش میگردد. آقای قطب زاده مکاکان و تازمان سقوط و اعدامش به پشتی بانی خود از موقف افغانستان وفادار می ماند.

(ادامه دارد)

بملاحظه همین احوال وحقایق مدتها تعقیب کنندگان اوضاع متیقن گردیدند که جنگ وجدال وعملیات نظامی بعد از خروج اجنبی نا مناسب بوده و نتیجه آن جز تلفات جانی و بربادی و خرابی های مزید چیز دیگری بوده نمیتواند، باید این مامول از راه مفاهمه و طرق سیاسی با همکاری حلقه های ذیدخل قضیه افغانستان میسر گردد.

بروی همین احساس سرمنشی سابق ملل متحد ابتکار عمل را در دست گرفته طرح پنج فقره یی مورخ ۲۱ می ۱۹۹۱ را اعلان نمود که مورد تائید سرمنشی جدید هم بوده وتوسط اقای بینان سیوان نماینده شان به پیش برده میشود. قرار اظهار مشارالیه این طرح از پشتیبانی اکثر حلقه های ذیدخل افغانی هم برخوردار و پیشرفت قابل ملاحظه نموده است که نتیجه آن بعد از جلسه ماه اپریل ۱۹۹۲ نماینده گان سرشناس افغانی در ژنیو یا ویانا اعلان خواهد شد... با ذکر تفصیل فوق به توضیح نکات مشخص نظریه میپردازم :

۱) فعالیت نماینده ملل متحد بداخل چوکات طرح ۵ فقره یی سرمنشی انشاءالله منتج به پیریزی اساس حکومت عبوری میگردد که قابل قبول میباشد.

۲) در حال حاضر شخصیکه زعامت دوره حکومت عبوری را کامیابانه به پیش برده میتوانند همانا اعلحضرت محمد ظاهر شاه میباشند که شهرت نیک جهانی و تجربه دوره چهل ساله زعامت افغانستان را دارند اطمینان دارم دوری ۱۸ ساله از وطن و پیش آمدهای تاسف بار این دوره جهان بینی شانرا وسعت داده وخدمتگاران حقیقی را بهتر میشناسند. اوشان میتوانند با همکاری واشتراک اشخاص دانشمند و مجرب مملکت ما را از این بی سر و سامانی نجات داده و بمرحله حکومت قانونی و مورد قبول مردم برسانند.

۳) مدت این دوره موقت باید از دوسال تجاوز نکند حکومت لویه جرگه عنعنوی افغانی را دایر و قانون اساسی جدید را درچوکات اساسات دین مبین اسلام و ایجابات وقت و زمان وعنعنه مردم ما بمیان آورده و انتخابا حکومت قانونی را قرار قانون اساسی جدید عملی سازند.

۴) برای مهاجرت خوش برضای مجاهدین مسکون در خاک ایران وپاکستان بداخل افغانستان ترتیبات لازم اتخاذ گردد تا از تکالیف ۱۴ ساله دوری از وطن وعدم وسایل زندگی و صحت خلاص شده وبرونق دادن حیات روزمره خویش آزادانه بپردازند .

۵) معاونت های بین المللی را این حکومت عبوری هر چه زودتر بدست بیاورند تا آرامی و آسودگی بازماندگان شهدا و علاج معلولین جهاد و سرشته تعلیم و تربیه اولاد آنها وتهیه دوا ومسکن و حمایه صحت شان با آبادی زمینهای آنها در صف اول پروگرام عمومی و احیای مجدد قرار داده شود. باقیمانده بمصرف خرابیهای ناشی ازین دوره سیاه رسانیده شود.

۶) درحکومت موقت بهیچ اسم و رسمی کودتاچیان ۱۳۵۷ و گروهی بنام خلق وپرچم اشتراک کرده نمی توانند، زیرا آنها بودند که چنین بد بختی عظیمی را برای مردم ما خلق کردند و دست های شان بخون ملیونها شهید ما آلوده میباشد باید برای محاکمه ملت وقانون وپذیرفتن جزای قانونی روز شماری نمایند.

۷) در حصه کودتا و کودتا بازی، مضمون محترم پوهاند احسان روستا مل در صفحه ۳۲ شماره ۲۲/۲۱ مجله آئینه قابل قبول بوده و قرار نظریه جناب دکتور هاشمیان درقانون اساسی جدید ماده مستقلی دربن باره داخل و عمل کودتا بهرعنوان و اسمیکه باشد یک عمل خاینانه وضد منافع مردم ومخالف عقیده ملت افغان تلقی گردد.

۸) حکومت موقت با همسایه گان جدید شمالی ما مقاولات مروجه را با درنظر داشت مصالح ملی وتمامیت ارضی و تعامل بین المللی زودتر امضاء نموده و حد و حدود حرکات و اعمال ومناسبات شانرا معین نمایند تا در آینده راهی برای دخالت و ادعاهای بیمورد باقی نماند .

۹) نظام و مملکتی حالا در جهان بنام شوروی (الحمدلله) وجود ندارد .حکومت موقت درباره جبران خسارات ناشی ازین تجاوز بیشرمانه وبازگشت اسیران افغانی که ثبوت آن در پشتی شماره ۲۲/۲۱ مجله آئینه دیده میشود، مطابق تفصیل صفحات ۲۸ و ۶۵ مضامین آقایان محترم دکتور قیوم کوچی و اسدالله امینی باب مذاکره را با حکومت بوریس یالسین میراث خوار دولت شوروی سابقه باز نمایند. علاوتا موضوع استرداد پنجده و خاکهای غصب شده زمان تزاری را هم مطرح بحث قرار بدهند - درینجا باید ازشهامت و وطنخواهی فاضل محترم دکتور هاشمیان یادآوری نمود که اوشان درهمان موقع اعلان استقلال سه جمهوریت شمالی در ۳۱ اگست ۱۹۹۱ توسط شماره ۱۷ مجله آیینه (ص ۲) این موضوع را بر گوش زعمای موجوده و آینده روسیه و جمهوریت های مذکور رسانیده است قرار همان مضمون که در موقع مناسب بروی مجله آمده متمسک گردند. من برای این فرزند صدیق وطن سرفرازی وکامیابی دنیا و آخرت را از ایزد متعال تمنا دارم .

۱۰) موضوع جمع آوری اسلحه و وسایل حربی و سپردن آن بوزارت دفاع ملی یک امر ضروری میباشد لازم است که در ۶ ماه اول دوره حکومت عبوری عملی گردد. این همه سلاح که در داخل وخارج دراختیار مجاهدین ما قرار دارند مال ملت افغانستان بوده و باید درمقابل اجنبی مانند دوره جهاد بکار برده شود.

ایام عید سعید فطر را تبریک میگوئیم

و بالاخره ازجناب قاضی حسین احمد رهبر جماعت اسلامی پاکستان تقاضا دارم که از ابراز بیانیه های نفاق افگن در لباس دوستی راجع بمسایل افغانستان و زعامت آینده آن قسمیکه بارها شنیده شده خود داری فرمایند. توجه خود را بمسایل داخلی محدوده کشور خود معطوف دارند همین الان شما در داخل مشکلات زیادی بشمول اختلاف لسانی و قومی در بین پشتونها و بلوچها وپنجابیها و سندیها دارید، بهتر است در سخنرانیهای خود آنها را بسوی اتحاد واتفاق وعدم بدبینی ومخالفت های قومی سوق دهید تا خاطره سال ۱۹۷۱ و قیام مرحوم شیخ مجیب الرحمن درمخیله ها زنده نشود. مردم شجاع افغانستان قسمیکه توانستند ابر قدرت متجاوز شوروی را ازخاك مقدس خود برانند و مسلك كمونستی ۷۴ ساله را در زباله دان تاریخ فروبردند، میتوانند که بمشکلات ذات البینی و آوردن زعامت قابل قبول مردم خود هم موفق گردند . والسلام علی من التبع الهدی ۹۰ مارچ ۹۲

نه رژیم دست نشاندهٔ کابل، نه حکومت مونتاژ شدهٔ پشاور بلکه الترناتیف سوم یا «بدیل سومی»

محترم عبدالله فروغ - از فرانکفورت

محترم دکتور هاشمیان - درشماره ۲۲/۲۱ ماه جنوری ماهنامه وزین آیینه افغانستان موضوع جالب و اساسی ایرا زیرا عنوان "خلاء ستراتیژی در جبهه مقاومت ملی" ببحث گرفته اند. ازاینکه ماهنامه آیینه افغانستان در شرایط بحران فعلی دست بچنین ابتکاراتی میزند گامیست مثبت و سازنده و مجله را در میان مجموعه سایر نشرات جهادی یك سرو گردن بالاترقرار میدهد.
چون موضوع مطرح شده سرمقاله دارای ارزش فراوان وکلیدی در شرایط پیچیده کنونی میباشدخواستم در اطراف موضوع چند سطری بنویسم ولی قبلا باید یاداور شوم که نوشته حاضر هنوز نارساست و نامکمل و در صورت ویرایش و پیرایش وطندوستان عزیز مکمل تر و پخته تر خواهد شد.

بحران و معضله افغانستان بعد ازخروج قوای تجاوزگرروسی وارد مرحله جدیدی گردیده است. اینکه چرا افغانستان مورد دستبرد وتعرض روسها قرار گرفت وازکودتای سیاه ثور تا خروج ارتش روسی بر مردم افغانستان چه گذشت به نسبت طویل شدن نوشته، حاضر میگذریم و مستقیما وارد اوضاع واحوال پیچیده وبغرنج ترکنونی میشویم و نیروی های ذیدخل وعملا موجوددر قضیه افغانستان را باماهیت واهداف شان مورد ارزیابی و تحلیل قرار میدهیم تا باشد در اخیر مقال باین نتیجه برسیم که اینده و حق بطرف کدام نیروهاست.

بعد از خروج ارتش متجاوز روس در مرحله بحرانی جدید رژیم نجیب مکار دست بمانورها وتعرض وسیع سیاسی زد تا برای رژیم محکوم بسقوطش در سطح ملی و بین المللی موقعیت مناسب کسب نموده و چند صباحی دیگر بعمر ننگین اش بیفزاید. اکنون که رژیم کابل توانسته است بعد ازخروج ارتش روسی تا امروز حکمروایی نماید اگر از یکطرف نشاندهنده اینست که رژیم درمانورهایش تا حدی موفق بوده است، این امر ازطرف دیگر ضعف وناتوانی اپوزیسیون رژیم را به نمایش میگذارد. باید این تعرض سیاسی رژیم کابل بالمقابل با تعرض وسیع سیاسی از طرف مجاهدین جواب گفته میشد ومردم میبایست درعرصه سیاسی و دیپلوماسی نیز ثمره قربانی و جانبازی خود را دربرپایی واستقرار یك حکومت ملی و دیموکراسی می چیدند وبالتیام زخمهای دیرینه خود میپرداختند. امامتاسفانه که چنین نشد درحالیکه در سطح بین المللی حریفان روسیه یعنی غرب و امریکا به بزرگترین موفقیت و دستاورد خود بقیمت خون دوملیون افغان رسیدند و بساط امپراطوری تزاران روس ازجهان برچیده شد ولی متاسفانه در سطح ملی بازهم جزناله وفریاد اشك و خون چیزی دیگری نصیب ملت افغان نشد.

در مرحله بعد ازخروج ارتش روسی یگانه فعالیت سیاسی ایکه احزاب پشاوری بان دست یازیدند همانا مونتاژ "حکومت عبوری" زیر نظر وکنترول مستقیم (آی اس آی) و کرنیلان پاکستانی بود وتاکنون این یگانه الترناتیف سیاسی شان در مقابل رژیم کابل بحساب مرود. در مورد ماهیت وسرشت این حکومت بهتر است تنها باین قضاوت ساده و عادلانه مردم اکتفا نمایم که از همان روزهای نخست ایجادش آنرا حکومت "بوری" لقب نهادند.

جهاد و مبارزه مردم افغانستان علیه ارتش روسی که بدون شك حماسه قرن بیستم بود در اثر خیانت تنظیمها و امیران بیفرهنگ دارد آهسته اهسته بطرف ترازیدی و فاجعه قرن بیست نزدیك میشود. بعد ازخروج روسها فضای جهاد مردم افغانستان در اثر خیانت تیره وتارگردیده و هر روز ازعظمت، شکوه وجلال ان کاسته شده میرود. جهانیان ازورای مصاحبات، اعلامیه ها وکنفرانسهای مبتذل و مسخره آمیز امیران بنیادگرا تصویر نامطلوبی از مجاهدین که دال برجهالت وعقب ماندگی مردم نمایدگی دارند . باید بجهانیان فهماند که حساب مردم افغانستان از حساب این رهبران تقلبی و دروغی جدا است . ولی این وظیفه را چه کسانی باید انجام دهد ؟ پس بهتر است برای بیان واقع و روشن مطلب نیروهای ذیدخل در معضله وبحران افغانستان را زیر سه عنوان مطالعه نموده و ببینیم که نجات و بیرون کشیدن افغانستان از این پرتگاه هولناك کنونی وظیفه کدام یك از این نیروها است.

"بوری" بمعنی بوجی یا جوال .

افغانستان در مسیر تاریخ
تألیف : میر غلام محمد غبار
قیمت ۴۵ دالر

۱ - رژیم کابل این میراث بالفعل استعمار وتجاوز روسها برافغانستان .

۲ - حکومت بنیادگراها، تنظیمهای پاکستاني و ایراني و اخیرا شورای قیادي گلبدین - تني.

۳ - الترناتیف سوم یا بدیل سومي : نیروهای غیر وابسته ملي ، اسلامي ، دانشمندان ، فرهنگیان و روشنفکران.

۱ - رژیم دست نشاندهٔ کابل این میراث بالفعل استعمار روسي : همانطوریکه مردم شجاع افغانستان قهرمانانه با ارتش تجاوز گر روس جنگیدند و دامن پاک وطن را از لوث وجود انها پاک نمودند باید با بقایای سیاسي، اقتصادي، فرهنگي و نهادهای جاسوسي استعمار روس تا نابودي کامل آنهامبارزه نمایند، در غیر آن مبارزه و جانبازي مردم افغانستان به نتایج مطلوب خود نخواهد رسیدو رژیم کابل که پایه های اساسي آنرا باندهای خاین وجنایتکار پرچم، خلق، دستگاه خاد وعناصر خود فروخته تشکیل میدهد کاملا در ضدیت با منافع ملي وتاریخي مردم افغانستان قرار داشته و نتیجهٔ مستقیم تجاوز ولشکر کشي روسها بر وطن ما میباشد. رژیم از آغازحکمروایي خویش برای وابسته ساختن افغانستان باستعمار ونابودي هویت ملي، تاریخي، فرهنگي و اسلامي افغانستان از هیچنوع خیانت وجنایت دریغ نکرده است . این رژیم مسئول و جوابگوی خون دو ملیون شهید، پنج ملیون آواره و خسارهٔ وارده بر افغانستان میباشد که باید در مقابل ملت افغانستان جواب بدهند وبکیفر اعمال خود برسند تا درس عبرتي برای آینده گردد.

زمزمهٔ هرگونه ائتلاف و گذشت در مقابل رژیم کابل وجدان هر افغان با درد و با احساس را جریحه دارمیسازد و کسانیکه در این خط ومسیر حرکت مینمایند باید از همین حالا بدانند که بازنده اند ، زیرا: آیا رفتن بپای ائتلاف با چنین رژیمي که سر تا پاغرق در خون مردم میباشد خیانت بوطن، مردم و آرمان شهیدان نیست ؟ و ائتلاف با رژیم کابل آیا معني سهیم شدن در جنایات انها را نمیدهد وبالاخره آیا قبول اینهمه رنج و قرباني در طول بیشتر از یک دهه بخاطر معامله گري با رژیم کابل بود ؟

۲ - حکومت مونتاژ شدهٔ پشاور، احزاب بنیادگرا و اخیرا شورای قیادي (گلبدین - تني) : احزاب متذکرهٔ بالا که ضدیت با همه چیز یعني دیموکراسي، آزادي ، علم و معارف، پیشرفتْ صنعت و تکنالوژي و ضدیت با حقوق زنان درسرلوحهٔ کارشان قرار دارد در طول جهادمردم افغانستان فقط نقش دوکانداران وتاجران سلاح را بعهده داشتند. کمکهای فراوان پولي و تسلیحاتي که بپاکستان سرازیر میشد یک قسمت ان برای مجاهدین میرسید و باقي روانه بانکها میگردید. قرارداد ژنیو که خاینانه در غیاب نمایندگان واقعي ملت افغان بامضاء رسید اگر از یکطرف شکست نظامي روسها رامسجل نمود از طرف دیگر کوس رسوایي احزاب پشاوري و ایراني رانیز نواخت زیرا حتي بشکل نمایشي هم یکي از این امیران بي تاج و تخت رابکنفرانس احضار نکردند. تو گویي ده سال جنگ بین افغان و روس نه معضلهٔ بین افغانها و روسها بلکه معضلهٔ بین رژیم کابل و حکومت پاکستان و حامیان بین المللي شان بود.

بعد از خروج ارتش روسي افلاس ، ابتذال وبیمایگي این احزاب قوس صعودي خود را پیمود. مردم فکرمیکردند وباشتباه فکر میکردند که بعد از شکست قوای نظامي روس (که مردم این وظیفهٔ خود رابوجه شایسته انجام دادند) چون بعد سیاسي و دیپلوماسي قضیهٔ افغانستان ارجعیت بیشتر کسب مینماید، شاید ازمیان این احزاب پشاوري و ایراني دیپلوماتها وسیاست مداران آگاه وباتجربه وارد معرکه شوند تاهمانطوریکه در میدان جنگ توسط مردم شکست نصیب روسها گردید در عرصهٔ سیاست ودیپلوماسي نیز شکست محتوم نصیب روسها و مزدوران داخلي شان گردد ومردم حاکم بر سرنوشت خویش گردند اما چنین نشد و آرمان مردم بخاک سیاه نشست و این احزاب نه تنها گره گشای معضلهٔ افغانستان نگردیدند بلکه خود سد و مانع در راه تحقق خواسته های مردم گردیدند و وظیفهٔ ترور افغانها رادرخارج مرز بعهده گرفتند. در داخل بیدادگري رژیم کابل ودر پاکستان بیداد گري احزاب پشاوري.

تعداد زیادی از دانشمندان ، فرهنگیان وقلمبدستان وافراد اگاه وبادرد در اثر اختناق وترور از پاکستان بطرف کشورهای اروپا وامریکا رانده شدند ومجبورا تن بمهاجرت دومي دادند. پس ماهیت این نیروها و احزاب با رژیم کابل تفاوت چنداني ندارد. هردو در وابستگي با قدرت بیگانه قرار دارند وهر دومیخواهند باترور وایجاد وحشت ودهشت برمردم حکومت واصل دموکراسي رابگور بسپارند، منتهي یکي زیر نام صلح وسوسیالزم و دیگری با ادعای دروغین اسلام خواهي.

احزاب بنیاد گرای پاکستاني وایراني حل قضیهٔ افغانستان رافقط در رسیدن بتاج وتخت امارت میبینند وجز بمنافع

تجدید اشتراک ششماهه ۱۳۷۱ هجده دالر

1

بخش نجات و آزادی افغانستان

آیینهٔ افغانستان

عنوان	نویسنده	صفحه
آیینه از شما نظرمیخواهد	اداره	٢
تزئید در ابعاد مشکلات رژیم کابل	رر	٤
اجتماع اخیر در روم	رر	٦
رهایی اسیران جنگ	رر	٦
پلان تنظیم مجدد اردوی افغانستان	رر	٦
پیام ظاهر بابا بمناسبت سال نو	روم	٧
فرار مغزها	دکتورعثمان روستار	٨
معضله گره خورده افغانستان	شقایق	١١
درکنفرانس میونیخ شورای قیادی		
تصویب نشده	سیدقاسم رشتیا	١٣
اظهارات سفیر روسیه دراندیانا	اداره	١٣
نگاه کوتاه به ١٣ سال مبارزه		
ازادیخواهی	سیدشمس‌الدین مجروح	١٤
بارتباط خلاءستراتیژی	محمدیعقوب مسعود	١٥
موجبات خلاءستراتیژی	عبدالوهاب فرزانه	١٦
نه رژیم نه حکومت پشاور بلکه		
بدیل سومی	عبدالله فروغ	١٨
از حکمران دیروز تا زمامدار فردا		
	دکتورطاهرهاشمی	٢١
عواقب اشغال نظامی افغانستان		
	داکترعبدالحی‌نیازی	٢٢
تاریخچه واهداف بندهای آبی‌درافغانستان		
	دکتورناصر کشاورز	٢٤
سعی متداوم ایران‌برای نفوذ سیاسی		
واقتصادی درمنطقه	اداره	٢٧
مهمان ناخوانده کنفرانس تهران	اداره	٢٧
قرارداد مخفی خوجه ئین	اداره	٢٨
ایزار بجای قدیفه	داکترا خترمحمدبرکی	٢٩
تشدید اختلافات لسانی	داکترعبدالحی‌نیازی	٣٠
فاکس مورخ ٢٥ فروری از کمپ خراسان پشاور		٣١
فاکس مورخ ٢٤ مارچ از کمپ خراسان پشاور		٣٢
قطعنامه مهاجرین افغانی در ایران		٣٥
تکرارسرچه تاریخ	اداره	٣٦
تکرار تاریخ ــ بی مسلکی کمونستها	اداره	٣٧
آیا بیماری زن غربی ساری است ...		
	محمداسحق نگارگر	٣٨
انتخابات د اسلامی احکامو په رنا کسی		
	مولانا دودمل	٤٤
پیام اخیر حکومت کابل	داکتربشرمل	٥٢
عکس العمل افغانها :		
نظر ٨ هموطن		٥٢
نظر سه تن موسپیدان		٥٢
نظر هموطنی از شرق امریکا		٥٤
نظر نویسنده ای ازشمال کلفورنیا		٥٤
نظر اقای پاینده محمد کوشانی		٥٤
نظر یك جنرال مو سپید		٥٤
نظر یك موسپید از جارجیا		٥٤
نظر دانشمندی از اروپا		٥٥

عنوان	نویسنده	صفحه
پاسخ به دزدی دلاور وچراغ دردست		
	محمداسحق نگارگر	٥٥
هدف مذاکره با خان نجیب خان		
	محمدکریم راه پیما	٥٨
نظر یك استاد هنرمند		٥٩
نظر یك دانشمند زندان دیده		٥٩
نظر رازق فانی		٦٠
نظر دانشمندی ازماریلیند		٦١
نظر فرید عادل		٦١
نظر شیر علومی		٦١
نظر ولی احمد فورمولی		٦٢
نظر پروفیسر حیدر زاد		٦٢
نظر عصمت الله میوند		٦٢
نظر عزیز احمدنوری (مهاجرافغان)		٦٣
نظر دکتور طاهر هاشمی		٦٤
نظر دکتور باقی یوسفزی		٦٤
نظر عبدالوهاب فرزانه		٦٥
نظر احمد علی سلطانی		٦٦
نظر فتح محمد منتظر		٦٧
نظر احسان الله کهگدای		٦٨
نظر محمد علی چوپان		٦٨
نظر سید عمر محبت		٦٨
نظر محمد عمر صدیقی		٦٩
نظر افغانهای کالگری ــ کانادا		٧٠
نظر عبدالقیوم پناه		٧١
نظر نذیر کبیر سراج		٧١
نظر دکتور عبدالواحد (علومی) کریم		٧٢
نتیجه گیری نظریابی		٧٢
امحای اتحادشوروی ازنقشه جهان‌وتاثیرات		
ان برمساله‌افغانستان	عبدالحمیدمبارز	٧٣
تجلیل از عقب نشینی روسها		
(پیام اقای محمد اصف محسنی)		٧٤
تجلیل از سومین سال مغلوبیت شوروی		
(پیام افغانی تولنه نیویارك)		٧٥
پروگرام ملل متحد برای حل منازعه		
کمبودیا	اداره	٧٨
چوکات موافقتنامه جامع سیاسی برای		
حل منازعه کمبودیا		٧٩

مرجع فروش مجله در هامبورگ

Mr.Nassir Khoja
Brooktorkai 12
2000 Hamburg 11
Germany
Phone: 326997

شخصي خويش و حاميان پاكستاني و ايراني شان علاقه بمنافع مردم افغانستان و آباداني و پيشرفت جامعه ندارند. وبراى رسيدن باين منظور گاهى به تهران روى مياورند وبدرگاه اكبر ولايتي وزير خارجه ايران زانو بر زمين ميزنند (باستثنى محترم شيخ محمد آصف محسني كه موضع ملي اختيار نموده اند) و گاهى از كرنيلان پاكستاني و شيخهاى عياش عرب نسخه درد هاى جاه طلبي خود را ميخواهند. چنانچه حتي حاضر شدند با تني خلقي وحدت نمايند. پس اين الترناتيف نيز چون خواست مردم افغانستان نيست و از طرف بيگانگان و اجانب تحميل شده است، ره بجايي نميبرد.

۳ - الترناتيف سوم يا بديل سومي (نيروهاى غير وابستهٔ ملي و اسلامي، دانشمندان، فرهنگيان، روشنفكران و دموكراتها): تاريخ مبارزات ضد استعماري چند صد سالهٔ مردم افغانستان بوضاحت نشان ميدهد هرگاهيكه وطن عزيز ما مورد تجاوز بيگانگان قرار گرفته است مردم ما با قبول جانفشاني و هديهٔ خون گرانبهاى شان بخاطر آزادي وطن قهرمانانه مبارزه كرده و وظيفهٔ خويش را در ميدان هاى جنگ بوجه احسن انجام داده اند اما بر عكس رهبران هميشه در عرصهٔ سياست و ديپلوماسي پرابلم ها و معضلات وطن را در پسوند بامنافع كاملا شخصي خويش كه توام در وابستگي بامنافع بيگانگان قرار داشته به نفع خويش حل و معامله گر ي نموده اند. اوضاع جاري افغانستان نيز نشان ميدهد كه رهبران وتنظيمهاى شان در مسير زدوبند بابيگانگان و خيانت بمنافع ملي افغانستان حركت مينمايند. پس براى نجات و بيرون كشيدن افغانستان از بحران و بن بست فعلي و يا بهتر است بگويم فاجعهٔ فعلي نياز و ضرورت بطرح و بديل افغانستاني داريم زيرا تجربه وتاريخ نشان داد كه همان طوريكه نسخه و مودل روسي بشكست انجاميد به يقين كه نسخه ها و مدل هاى پاكستاني، ايراني، سعودي و چينايي نيز سر انجام برسوايي و شكست محتوم مي انجامد. پس ضرورت و نياز به مدل وبديل افغانستاني داريم كه بر پايهٔ منافع ملي، تماميت ارضي، حاكميت ملي و اصل دموكراسي استوار باشد. اين طرح و بديل كه يك الترناتيف كاملا معقول و شايسته در مقابل رژيم كابل والترناتيف پاكستاني و ايراني ميباشد عبارت از نيروى غير وابستهٔ ملي واسلامي، نويسندگان، استادان، دانشمندان، روشنفكران، دموكرات ها وتمام آنانيكه خواهان ايجاد يك افغانستان مستقل، پيشرفته، مرفه و آرام و متكي بخود باشد، ميباشند. و نظر بخواست ها واهداف همين طيف افراد است كه نه رژيم كابل تحمل آنان را دارد و نه تنظيمهاى پاكستاني و ايراني. اين نيروها، شخصيت ها و افراد بايد نظر به بحراني بودن اوضاع افغانستان هرچه زودتر باهم نزديك گردند وبه پراگندگي و وضع نا بسامان خود خاتمه دهند و با يك طرح همه جانبه سياسي، اقتصادي و فرهنگي كه متضمن و جوابگويي خواسته هاى اكثريت مردم باشد، خلاء موجوده را پر نمايند. مردم داغديده از رژيم كابل و آنانيكه ازحكومت بنيادگراهانفرت دارند در انتظار چنين الترناتيف اند و آينده نيز با همين الترناتيف سومي خواهد بود.

افغانستان عزيز در تب بحران گدازنده ميسوزدو شباهت به بيماري دارد مبتلا بامراض مزمن و كشنده. كدام نسخه اى خواهد توانست كه اين عزيز ما را نجات بدهد ؟ آيا نسخهٔ آخوندهاى ايراني؟ و يا آيا نسخه هاى پاكستاني و شيخهاى بوالهوس عرب ؟ نه، هرگز نه. افغانستان عزيز به نسخهٔ طبيبان با درد خودش و با اتكاء به بازوان تواناى فرزندان خودش و ياري پروردگار نجات خواهد يافت. نوشتهٔ بالا را با يك فرد شعر بيدل خاتمه ميدهم كه ميگويد:

هركه پا كج نهد خون دل ما ميخوريم   شيشهٔ ناموس عالم در بغل داريم ما.

با احترام. عبدالله فروغ - فرانكفورت مارچ ۱۹۹۲.

برادر محترم اقاى فروغ: با شما معرفت قبلي ندارم و اين اولين تماس ونوشته شما است بمجله ايينهٔ افغانتسان، ولي با نظر الترناتيف سوم شما كاملا موافقم و نصب العين اين مجله و اكثر روشنفكران افغانستان همين است. در بخش انگليسي اين شماره اشتراك روشنفكران افغانستان رادر كنفرانس بين الافغاني بجلالتماب سرمنشي ملل متحد پيشنهاد كرده ام كه جاى شما نسبت عدم شناخت قبلي خاليست ولي ملتفت خواهند شد كه نام خودم نيز در ان فهرست شامل نيست. هدف خدمت بوطن عزيز و نجات آن ازين مرحله خطير قدرت طلبي شخصي ميباشد كه اگر اين افتخار بيك عده روشنفكران نصيب گردد براى همه بسنده خواهد بود. بااحترام.(هاشميان).

افغانستان در پنج قرن اخير

تاليف : مير محمد صديق فرهنگ

جلد اول قيمت ۳۵ دالر

جلد دوم قيمت ۲۰ دالر

عيد مبارك

از حکمران دیروز تا زمامدار فردا

محترم دکتور محمد عطا هرهاشمی سابق استاد پوهنتون کابل

بسم الله الرحمن الرحیم

یك نظر اجمالی بتاریخ فرمانروایی در کشور ما میرساند که ساختمان اجتماعی و فزیکی وطرز تفکر محیطی بگونه های دررونند مناسبات حکومتکنندگان وحکومت شوندگان موثر بوده است که اثرات آن در همه پدیده های زندگی اجتماعی و سیاسی ما مشهود وبا بهای تاریخ ما راهمرایی نموده است . از سیستمهای فئودالی تا رژیم های مستبد مرکزی هریك مظهر ساختمان بخصوص طبیعی واجتماعی کشورما بوده وبالنوبه درطرز اداره وسیاست درکشور نقشی داشته اند: هریك ازین سیستمها، مخصوصا رژیم های خودکارمرکزی، با استفاده ازموقف اجتماعی گروه حاکمه وپراگندگی وعدم تجانس فرمانبران، بنیان چنان سیستمهای سیاسی را ریختند که قدرت مرکزی بصورت انحصاری حاکم براداره وحکومت بوده واز صلاحیت نهایی بهره مند باشد. این مسئله اعضای هیات حاکمه را درمقامی قرار میداد که ازیکطرف ازحکمفرمایی و حکمرانی بمیل ودلخواه خود استفاده میبردند وازجانب دیگربرای حفظ سیادت وبا داری خود بیشتر از پیش قدرت را در دستگاه حاکمه متمرکز میساختند. متقابلا حکومت شوندگان یا رعایا فاقد هرگونه سازمان های متشکل وتجانس اجتماعی بوده، تشتت وپراگندگی ناشی ازتفاوت های گونه گون اجتماعی، اقتصادی، مذهبی و امثالهم دردستور زندگی روزانه آنها قرار داشت . این تفاوت های اجتماعی همراه با تفرقه اندازی ها منجانب حکومت کنندگان، گاهگاهی فضای روابط اجتماعی را بیشتر مکدرو مغشوش ساخته وضمن آنکه مخاصمت های اجتماعی وطبقاتی را دامن میزد، موجب تمرکزواستحکام مزید قدرت حاکمه نیز میگردید. دوام اینگونه روابط فاصله میان حکومت کنندگان وحکومت شوندگان را بیشتر ساخته، عمل و صلاحیت هر دوگروه را سرحد بندی مینمود. بدین مفهوم که حکومت کنندگان فارغ ازهرگونه تعلقات مردمی خود را وارث با لاستحقاق قدرت سیاسی و سیادت اجتماعی دانسته وبه تاسی از آن برای حفظ قدرت و پخش حاکمیت برهمه شئون اجتماعی دست اندر کارشدند. بالمقابل صفوف وسیع حکومت شوندگان ویا مردم ازقدرت فاصله گرفته وبمرور این ذهنیت قایم گردید که مردم فطرتا فرمانبر زمامداران میباشند وبتاسی از آن نباید چشمی بحکومت وحکمرانی داشته باشند. از اینجاست که برای تسکین خاطر رعایا مقوله های "امور مملکت خویش خسروان دانند" و یا "تخت و بختش بر قرار" و یا امثال آن هویت القاب و برگزیدگی های السلطان، ظل الله قرار گرفت . عدم اعتماد متقابل که معلول همین روابط بود فکتور دیگری در جهت جدایی و افتراق دوگروه بحساب میرود. نتیجتا دستگاه حکومتی بیك هیرارشی (سلسله مراتب) بیروکراتیك تغیر شکل داده ومورد شکاکیت حکومت شوندگان قرارگرفت .

اگر مردم ما تا چند سال قبل از کودتای نافرجام هفتم ثور تنها بامور سادهٔ زندگی روزمره مخصوصا بشرایط زندگی بخور ونمیر میساختند ودر امور کشورداری و چگونگی فرمانروایی و زمامداری تماسی نمیگرفتند. گویا "شوله خودرا میخوردند وپرده خود را میکردند." و با هرگاه مناصب و مقامات بلند پایه دولتی در اختیار شان گذاشته نمیشد علتش همین جدایی و تفکیك قطعی میان حکومت کنندگان وحکومت شوندگان بود. بناء برای همه این امکان میسر نبود تا ازحصار آهنین گذشته ودر ردیف فرمانروایان قرار گیرند. زمامداران با شك و تردید بمردم نگریسته وبهیچ قیمتی حاضر به تقسیم قدرت با نان نبودند. به همین مناسبت مقامات بلند پایهٔ دولتی در حلقه محدودی (معمولا اشرافیت فامیلی) از دستی بدستی میچرخید. و یا ندرتا بشخصیت هایی سپرده میشدکه از بوته آزمایش و اعتماد ارستوکراسی موفقانه بدرشده و کوچکترین خطری برای قدرت پنداشته نمیشدند. بدین ملحوظ عده معدودی بحیث وزیر، نایب الحکومه، والی، رئیس تنظیمیه و امثال آن شهرت همگانی داشته وپیر وبرنا با سامی آنان آشنایی دارند. تا بجائیکه این مناصب جزءلا یتجزای اسامی آنها شده وبا حذف آن، اشخاص مذکور ازشناخت اجتماعی میافتند. بدین ترتیب تا کودتای سرطان ۱۳۵۲ قدرت امتیاز انحصاری ارستوکراسی بوده و شعاع آن ازچارچوب چند فامیل فراترنرفته بود. سردار محمد داود با کودتای سفید قصر سلطنتی را بقصرریاست جمهوری تعویض کرد وخواست گویا قدرت را از انحصار اشرافیت فامیلی خارج و بمردم تفویض بدارد. متاسفانه عدم اعتماد ، فاصله میان حکومت کنندگان وحکومت شوندگان را تا حدی وسعت داده بود که نمیشد عادات دیرینه وبیروکراسی پارینه را بیکباره فراموش کرد. این امریعنی سهیم نمودن حکومت کنندگان در قدرت زمامداری و یا بعباره دیگربنیانگذاری دموکراسی مستلزم اصلاحات بنیادی و دامنه دار درطرزکار اداره وحکومت بوده وایجاب میکردتا اعتماد متقابل خلق گردد. محمد داود که خود درگیر این عدم اعتماد بود ازیکطرف نمیتوانست به مردم اعتماد نماید وازجانب دیگر آرزو نداشت روی ملحوظات عدیده یکبار دیگر قدرت را در انحصار اشرافیت فامیلی بگذارد. با ین ملحوظ دست به تشکیل اپلیت جدید (نخبگان) مرکب از دوستان؛ فرزندان دوستان و دوستان دوستان زد و پستها و مقامات حساس را بیدریغ با نان نذرکرد. بدین ترتیب معرفت وشناخت در تقرر اشخاص بجای ارزش های آفاقی پذیرفته شد وبتاسی ازآن بیطار در سیاست و معلم در حکومت گماشته شد. بناء دسپلین و نظم اداری تعاملی از هم گسیخته شده و بجای آن نوع خاصی از الیگارشی اداری که فاقد هرگونه پایگاه اجتماعی بود حکمفرما گردید. ضمن همین استحاله اداری وسیاسی بود که خلقیها و پرچمیها موریانه وار در دستگاه اداری و سیاسی نفوذ کردند و در نهایت کشور را بسرنوشت امروزی دچار ساختند .

عید مبارک

از آنچه تا اینجا گفته آمدیم چنین مستفاد میگردد که عوامل سقوط رژیمهای گفته از طبیعت وبطن این رژیمها نشئت کرده و عمدتا جدایی از مردم و خود کامگی ها بان پایان داده است. بهمین ملحوظ از سقوط این رژیمها تاثری بمردم دست نداده وبامید آینده بهتری از رژیم بعدی پشتیبانی و حمایت نموده اند.

کودتای هفتم ثور که با وقاحت وبیشرمی انقلاب خوانده شد طبل آهنگ جدیدی را نواخت وبدون توجه به نهادهای اجتماعی یکسره بجنگ ملت شتافت وهمه دار ندار مردم اعم از دین و دنیا را بباد انتقادگرفت و عامل عقب ماندگی و ارتجاع بحساب آورد. سردمداران کودتا تابجایی درین جنگ عقاید به پیش رفتند و کورکورانه بر مقدسات وتعاملات اجتماعی تاختند وبا تنگ نظری های ایدیالوژیک بجان و مال مردم افتادند که تحمل آن از حوصله مردم بدور بود. ملتی که سالها ازسیاست و امور کشور داری عمدا بدور نگهداشته شده بود باقیام مسلحانه به پیشواز این جنگ شتافت وبا یقین تاسرحد تعیین سرنوشت آنرا دنبال خواهد نمود. طی ۱۲ سال جهاد مردم ما در امور سیاسی که بگونه های مختلف شئون حیاتی شانرا متاثر نموده بود مهارت و تمرین لازمه راکسب نمودند. مردم ما ازلابلای آتش و خون و از خلال زجر و شکنجه های زندان بیشتر آموختند و با گرسنگی ها قحطیها و دربدریها ساختند و از آن تجربه گرفتند. مردم ما باین حقیقت پی بردند که قدرت حاکمه ازهر قماش و نمطی که باشد مخصوصا آنکه تکیه گاه ملی و مردمی نداشته باشد بزورگویی و ستمگری متمایل بوده و روزی شمشیر ستم از نیام خواهد کشید و بجان ملت خواهد افتاد. بناءً قدرت حاکمه و صلاحیت های آن باید در حدود منافع و مصالح ملی مهارگردد. هرگاه امروز مردم ما باناینکه آهنگ قدرت سیاسی مینمایند بدیده شك و تردید نگریسته و بسادگی تن باین و ان نمیدهند نمودار آنست که ازیکطرف ارزومند هستند تا تجارب دیروزه در فردای کشور تکرار نشود و از جانبی هم میرسانند که این ملت دیگر از قدرت و زمامداری که خود منبع و منشاء ان است بدور نخواهد بود. جهاد کبیر اسلامی و ملی که خود ممثل و بیانگر والای اراده ملی در برابر قدرت حاکمه تحمیلی و تهاجم اجنبی بوده و الی ظهور یك هیات حاکمه ملی ادامه خواهد داشت میرسانند که :

— جهاد بغرض حصول و تحقق حاکمیت ملی آغاز یافته وتا وصول باین مامول پایان نخواهدیافت.

— پیروزی جهاد محصول مبارزات مردمی بوده و بناءً مردم باید بر مبنای دستآورد های این مبارزات خود خاکم بسرنوشت و مقدرات خود باشند.

آنانیکه در پیشاپیش مبارزات و در سنگرهای دفاع از میهن مردانه و جانانه جنگیده اندوجهاد فی سبیل الله را به پیروزی قطعی قرین ساخته اند به یقین این شهامت را نیز خواهند داشت تا حق تعمیل حاکمیت را بدارنده اصلی و منشاء اجتماعی آن یعنی مردم تفویض بدارند. (پیشتازان جهاد و مجاهدین واقعی بصورت مستدام این آرزومندی را تبارز داده اند).

آنانیکه در بحبوحه کنونی بحاکمیت ملی وقعی نگذاشته و ازهر طریق ممکن (کودتا ائتلاف با نیرو های ضد ملی سازشکاری با قدرت های اجنبی و امثال ان) برای رسیدن بقدرت و یا غصب قدرت تپ و تلاش بخرچ میدهند نباید فراموش کنند که مردم افغانستان سخت تشنه ازادی و دموکراسی بوده و خشم این ملت جز با برگزاری یك حکومت اسلامی و دموکراتیك از طریق اداره آزاد ملی منطفی نخواهد شد.

در نهایت و مختصر اینکه : اگر نیروی فرمانروایی در دیروزکشور با تکیه بر استبداد و خود کامگی بر مردم حکمروایی مینمودند زمامدار فردای کشور از مردم برخاسته و برپایه اراده ملی زمام امور را بدست خواهد داشت ور نه قهر مردم دامنگیر ان خواهد بود. و من الله التوفیق.

محترم داکتر عبدالحی نیازی - نیویارك

عواقب اشغال نظامي افغانستان توسط اتحاد جماهير شوروي

بسم الله الرحمن الرحیم

علی الرغم ادعای ببرك کارمل سردسته باند وطنفروش و جنایتکار پرچم که میگفت «اگر اتحاد جماهیر شوروی بافغانستان قوای نظامی نمیفرستاد امین جلاد بهمکاری امپریالزم امریکا وارتجاع منطقه افغانستان را از نقشه جیوپولتیك جهان محو میکردند.»

درواقع حمله نظامی روسها چنان عظیم گسترده ووحشیانه بود که باید افغانستان را از نقشهٔ جیوپولیتیك جهان محو میکرد. اما افغانها دفاع ازوطن افغانی و اسلامی شان را بخودفرض شمردند وچنان قهرمانانه و مردانه وار در مقابل اشغالگران روسی جنگیدند که نظیر چنین دفاع ازمیهن درتاریخ دیگر ملل جهان کمتر دیده میشود و منحیث نقطه عطف درسیر تاریخ جهان ثبت خواهد شد هما نطوریکه قیام آزادیخواهی افغانها در سال ۱۹۱۹ سرآغاز شکست امپراطوری انگلیس و الهام بخش جنبشهای آزادیخواهی در نیم قاره هند شد قیام مردم افغان در مقابل تجاوز نظامی روس سرآغاز شکست امپراطوری کمونزم روسیه و الهام بخش جنبشهای آزادیخواهی در اروپای شرقی گردید.

خوشبختانه امروز افغانستان عزیز در نقشه جیوپولیتیک جهان وجود دارد اما اتحاد جماهیر سوسیالستی شوروی از نقشه جئوپولیتیک جهان محو گردیده است. نه تنها اتحاد نامنهاد شوروی از نقشه جئو پولیتیک جهان محو گردید بلکه پیمان نظامی وارسا و دیوار برلین محو شده و وحدت دو المان تامین گردید. اروپای شرقی از اسارت امپراطوری کمونیزم آزاد شد و سرانجام اتحاد شوروی بصورت کامل محو گردید و ۱۵ کشور در بند اسارت ایدیالوژی کمونستی آزاد شدند وبحیث ملل مستقل در جهان شناخته شدند. چنانچه شاعر افغان به یقین گفته بود:

فرا سوی شکستت شوروی خاك را چراغان میکنیم   موج طوفانیم کاخ ظلم ویران میکنیم

سرانجام قوای اشغالگر روسی بعد از ۹ سال (۱۹۷۹ – ۱۹۸۹) با شرمساری تام وبکمال ندامت و پشیمانی و با تلفات جانی و مالی فراوان افغانستان را ترك وبرخلاف وعده که بنوکران گوش بفرمانش کرده بود که "کمك انترناسیونالیستی اتحاد شوروی تا زمانی با فغانستان ادامه خواهد یافت که دشمنان رژیم کابل محو گردند." عواقب حمله نظامی روسهای وحشی برافغانستان وبرملت افغان سخت ناگوار تمام شد ومنجر بمحو کامل استقلال سیاسی افغانستان گردید و ملت افغان را با چنان جنگ عظیم مواجه ساخت که حمله سکندر وچنگیز، فارسیان (گرگین) وانگریز را فراموش کردند. جنگ تحمیلی روسها بر ملت افغان منجر بشهادت در حدود دوملیون افغان در حدود صدها هزار معیوب و آواره گی ٦ ملیون افغان از کشور و در حدود سه ملیون افغان در داخل افغانستان از مناطق جنگ زده بمناطق امن تر پناهنده شدند. جنگ همه هستی مادی و معنوی کشور ما را نابود کرد، تلفات عظیم بشری را ملت متقبل شد، کادر علمی، سیاسی و نظامی کشور از بین رفت، بافت اجتماعی و عنعنوی جامعه افغانی از هم پاشید، تعلیم و تربیه و معارف سخت متضرر شد، موزیم و آثار تاریخی مورد چپاول اشغالگران قرار گرفت مسایل اختلافی قومی، منطقوی ~~قومی منطقوی~~ و مذهبی بسطح عالی درقالب سازمان های سیاسی رشد کرد زراعت وپرورشهای نیمه میکانیزه زراعتی بکلی از بین رفت. سطح تولید زراعتی در حدود ٦٠ – ٧٠ فیصد در بعضی مناطق پائین آمد، امن وامان ناپدید شد و از همه مهمتر بدبختی ناشی از جنگ سالها در افغانستان ادامه خواهد یافت و تحریکات دول اجنبی همچنان.

کشورهای اجنبی اختلافات تنظیمهای جهادی را در سطح سیاسی وگسترده رشد کرده دامن زدند وتقویه کردند. همسایگان فرصت طلب ما از تجاوز نظامی روس با فغانستان بهره برداری سیاسی و نظامی کردند جنگ دست بیگانه را درتعیین سرنوشت سیاسی ما درازکرد. تاریخ سالهای اخیر کشور نشان میدهد که پاکستان همواره در کمین نشسته بود وفرارسیدن چنین روزی را انگشت شماری میکرد تا در امور سیاسی و داخلی افغانها مداخله کند وحکومت راست نوع پنجابی را تحت پوشش اسلام درافغانستان بقدرت سیاسی برساند تا دررقابت نظامی با هنددر آینده خاطرش از طرف افغانستان جمع گردد. برخورد پاکستان در مسایل سیاسی و جهادی افغانستان نشان میدهد که از جنگ ومقاومت قهرمانانه افغانها بمقابل روس درس عبرت سیاسی کامل نگرفته است وجنرالان پاکستانی در فکر تاسیس امپراطوری زاغان سیاه تحت پوشش دین مقدس اسلام تا سمرقند وبخارا اند. محترم مجروح صاحب درین باره میفرماید:

تپت می مه بوله غورځنګ را باندی مکړه   زه په دی افتادګی کی لوی کرینګ یم

از طرف غرب عمال جمهوری اسلامی ایران آشکارا ادعادارند که ما باید درحکومت آینده افغانستان نقش سیاسی داشته باشیم و اعمال نفوذ نموده بتوانیم وبا پیش کردن اقلیت شیعیه افغان این ادعای خود را قانونی میشمارند، چنانچه حزب وحدت اسلامی در ایران مداخله جمهوری اسلامی ایران را در امور داخلی افغانستان جایز میشمارد وادعا میکند که ایران نظر بخواهش حزب وی بقلمرو فضای افغانستان وارد گردیده بود و این عینا مانند ادعای ببرك کارمل غدار است که میگفت نظر بخواهش حزب وی قوای شوروی در افغانستان مداخله کرده اند و آنرا جایز میشمرد. توصیه ما به عمال جمهوری اسلامی ایران این است که حسن همجواری اسلامی را محترم بشمارید وتاریخ افغانها را مطالعه نمائید وافکار گرگین را ازسرتان دورنمائید ولحظه ای هم محمود هوتك را بخاطربیاورید.

سیاستمداران پاکستانی، ایرانی و سعودی باید بدانند که باعلاوه کردن کلمهٔ اسلام باسم تشکیلاتی گروه تحت الحمایه خود و آله دست خود، راه را برای مداخله شان در امور سیاسی وجهادی افغانستان در طویل مدت باز نمیسازد. با پیش کردن یك گروه تحت نام اسلام ودفاع وحمایه ازآن گروه وخودرا حامی آن قرار دادن و در امور داخلی افغانستان مداخله کردن عینا تعقیب پالیسی روس است که خود را حامی خلق و پرچم قلمداد کرده بود و در امور داخلی افغانستان تا سرحد تجاوز مداخله کرد. باندهای تحت الحمایه اجنبی باآراستن خود بنام دین مقدس اسلام و یا هرایدیولوژی و یا اسم ورسمی که باشد نمیتوانند در آینده ملت را بکام اجنبی بکشانند و به یقین چنین گروه ها بسرنوشت باند خلق و پرچم مواجه خواهند شد.

اما ناگفته نباید گذاشت مداخله اجنبی همیشه به تنهایی صورت نگرفته بلکه عدم اتحاد واتفاق و نارسایی ملت ما همیشه زمینه را برای مداخله اجنبی فراهم ساخته است. تاریخ ملت ما نشان میدهد یکعده از مردم ما بطرفداری اجنبی علیه خاك وطن و مردم خود جنگیده اند وخود را آله دست بیگانه ساخته اند، اگر در یك سر اجنبی قرار گرفته در سر دیگر خاینین با آنها همدست شده اند و سد راه وحدت ملت قرار گرفته اند. جنبش ازادیخواهی خوشحال خان ختك بمقابل استعمار مغل از سبب عدم اتحاد واتفاق ملت بشکست مواجه گردیده است. انگلیس از بی اتفاقی ملت وازوجود

خاینین بهره برداری کافی کرده است . به تحریک انگلیس عملا مردم ما نهضت امانی را ازبین بردند روس در میدان نبردعملا افغان رادرمقابل افغان جنگانیده است . چنانچه از کودتای منحوس شور الی خروج قوای روس ۲۷۰ هزار سرباز رژیم کابل همراه چهل هزار نفر ازاعضای باند خلق -پرچم و ستم ملی همراه با فریب خورده گان شان توسط مجاهدین بقتل رسیده اند (بنظر آیینه افغانستان این اعداد بسیار بیشتر از واقعیت جلوه میکند - ایکاش داکتر نیازی مرجع این ارقام را میداد) و

نبرد فی ما بین نیروهای جهادی در نهضت مقاومت ملی افغان حتی در زمان موجودیت قوای روس وبعد از آن جان هزارها مجاهد افغان را گرفته است . دست نیافتن بتوافقات درمحاذات سیاسی و نظامی در سطح رهبران جهادی باعث ادامه موجودیت رژیم کابل گردیده است .رهبران تنظیمهای جهادی موفق نشدند تا طرحی را بصورت جامع که شامل نظر تمام جناحهای جهادی ذیدخل باشد بسازمان ملل تقدیم نمایند فلهذا سازمان ملل ناچار گردید تاخودش طرح خود را ارائه نماید. همانطوریکه رهبران جهادی نتوانستند نکات منفی طرح سازمان ملل را در سطح سازمان ملل خنثی نمایند . ازنکات مثبت طرح سازمان ملل نیز نتوانستند استفاده نمایند. درنتیجه طرح سازمان ملل باعث تضعیف حیثیت سیاسی مجاهدین در سطح بین المللی گردید :

آتش بدو دست خویش در خرمن خویش   چون خود زده ایم چه نالیم از دشمن خویش

نه تنها دشمنان خارجی ملت افغانستان بودند که درکمین نشستند و بمجرد حمله نظامی روسها مه افغانستان به بهره برداری سیاسی از مبارزات اسلامی وملی مردم افغانستان پرداختند بلکه تاریخ جهاد نشان میدهد که عده ای از گروه های سیاسی نیز منتظر چنین فرصت بودند وبمجرد قیام مردم علیه ظلم وبربریت خلق وپرچم وتجاوز نظامی روس خود را بصفوف جهادی رسانیدند وازمبارزات اسلامی و ملی بهره برداری سیاسی نموده تاخودرا درسطح رهبری جهاد بر ملت تحمیل نمایند بکمک اجنبی ؛ وبرعلاوه استفاده از زور برچه به سوء استفاده از نام دین مقدس اسلام ومبارزات اسلامی و احساسات اسلامی و مذهبی پرداختند تا از طریق پیشکش کردن دین و تقدسیت آن نزد مردم نفوذ خود را بالای مردم تحمیل نمایند و دست بایجاد اختناق ترور، وحشت و دهشت در بین مهاجرین زدند. یک عده هموطنان دیگر ما بچور و چپاول موادیه های جهادی که کمک اسلامی و انسانی کشورهای اسلامی و غیر اسلامی بود دست زدند. یکعده از هموطنان شامل تنظیمها، سلاح جهاد را ببازار تجارت کشانیدند. یکعده هموطنان دیگرسرمایه های ملی ومنابع معدنی را غارت کردند وعلاوه ازقاچاق احجارکریمه یک تعداد هموطنان دیگر بقاچاق انسان (زنهای) هموطن خود پرداختند وبالای سر و مال وناموس هموطن خود تجارت کردند . عده ای چوب و سیم برق وپایه ها وجنراتور وحتی خشت تعمیرات وطن را بپاکستان آورده ببازار رفروختند و عده دیگر با استفاده از حیثیت سیاسی مجاهدین خود را به ممالک غرب رسانیده و از همه درد وآلام مردم خود را فارغ کردند (که از اینجمله یکعده افغانستان را بکلی فراموش کرده وعده دیگر بنام نمایندگی تنظیمها تجارت نوع دیگر را درامریکا-اروپا شروع نمودند- اداره). اما مسئول همه بدبختیها ومصیبتها، درد و رنج مردم افغانستان نزد خداوند و مردم افغانستان همانا باند های جنایت کار و وطنفروش خلق و پرچم است که مسبب چنین اوضاع و تجاوزنظامی روس بر افغانستان شدند و اولتر از همه باید بکیفر اعمال شان برسند . اگر رهبران جهاد و مسئولین سیاسی جهاد بافداکاری، تعقل و دید وسیع مسایل سیاسی را در قبال جهادافغانستان بررسی نکنند، بعداز قطع ارسال سلاح بطرفین متخاصمین برای قطع جنگ وخونریزی، جامعه جهانی ملت افغان را مجبور خواهد کرد که تا رژیم کابل را منحیث یکطرف فعال قضیه برسمیت شناخته و نشستن بالای میز مذاکره را بر ملت افغان تحمیل خواهد کرد. و در آن صورت از جهاد افغانستان رهبران جهاد هیچگونه افتخاری را کمایی نخواهند کرد. ختم .

محترم دکتورمحمدناصر کشاورز

تاریخچه و اهداف بندهای آبي در افغانستان

(قسمت دوم)

قسمت اول این نگارش معلوماتی بود در مورد هدف اعمار بندهای سروبی، نغلو وکجکی، بجواب سوال اول دکتور هاشمیان مدیر مسئول آیینه افغانستان که درشماره بیستم مجله آیینه افغانستان نشر گردیده . دربن قسمت سعی میشود بما بقی سوالات ایشان نیز جواب ارائه گردد .

سوال دوم - آیا حکومت های افغانستان ازین بندها گاهی برای مقاصد سیاسی یا نظامی استفاده کرده است ؟ بعبارت دیگر موجودیت این بندها درافغانستان برای پاکستان کدام خطر سیاسی یا خسارات اقتصادی را متوجه میسازد ؟

جواب - چنانچه در قسمت سوال اول بصورت مفصل تذکر داده شد، این بندها صرف برای مقاصداقتصادی واجتماعی بمنظور بلندبردن سطح تولیدات زراعتی و صنعتی و بهبود وضع اجتماعی مردمی که درآن مناطق بودوباش دارند اعمار گردیده، به هیچوجه جنبه سیاسی و نظامی ندارند. موجودیت بندهای نغلو و درونته که آب آنها بالاخره از طریق پاکستان و دریای سند به بحر میریزد اصلا با خطر سیاسی برای پاکستان هیچ ارتباطی نمیتوانند داشته باشد. همچنین موجودیت این بند ها کدام خساره اقتصادی را در پاکستان بوجود نیاورده تا باعث تشویش مقامات آن کشور گردد. بنابران

حکومت پاکستان باید این اندیشه را کاملا بی لزوم بداند.

سوال سوم – چرا نظامیان پاکستان ازمدتی است در پی انفجار بندهای مذکور افتاده اند. اهداف سیاسی و نظامی پاکستان بنظر شما چیست ؟

جواب – واقعه ایرا که جناب پروفیسر صبغت الله مجددی افشاء نموده و شکایت نموده ازینکه نظامیان پاکستان یك گروه مجاهدین افغانی را اغوا نموده میخواستند بندها را منهدم سازند البته قابل تشویش و تاثر عمیق است. امید است نظامیان بلند رتبه پاکستان در طرح پلان و یا اعمال این چنین دسایس دستی نداشته باشند.

انفجار بند آب جنایتی است بزرگ. ساحه تخریباتش وسیع بوده کتله های بزرگ مردم بیگناه اعم از مرد و زن و اطفال معصوم را متاثر میسازد. شاید تعداد زیادی تلفات جانی هم بدهند. اراضی شان در اثر سیلاب از بین رفته، حاصلات شان برای همیش نابود گردد. آنهائیکه در ساحه همان بند بکشت وکار ومشاغل متفرقه دیگری مصروف هستند در اثر فقدان مدارك عایداتی دچار فقر وبد بختی گردیده و بزعم بعضی «خوش باوران نو بدولت رسیده» مجبور خواهند شد نوکری همسایه گان را قبول کنند. این طرز تلقی ساده و منطق بی اساسی است که شاید در دماغ بعضی نظامیان پاکستانی خطور کند. آنهائیکه از کمکهای دول دوست بمجاهدین افغانی استفاده های شخصی بیش از حد نموده باصطلاح از گاو غدود را بمجاهدین رسانیده مابقی را .... آنهائیکه برای حفظ و بقای این مزایا دایما در راه آزادی افغانستان مشکلتراشی های گوناگون نموده، جهاد افغانستان را که شروع آن برای آزادی وطن، آزادی دین و مذهب و فی سبیل الله بود سعی دارند، آنرا به نفع خود و بضرر ملت نجیب افغان ختم کنند. آنهائیکه از تاریخ دو صد سال اخیر افغانستان آگهی نداشته و مخصوصا جهاد ١٤ ساله مردم افغانستان را نادیده میگیرند – مردمیکه بخاك و خون غلطیدند بیش از یك ملیون شهید بجا گذاشتند اما حکومت دست نشانده، همسایه اجنبی را نپذیرفتند انفجار ملیونها بومب، ماین و راکت یا تخریب صدها شهر و ده و هزارها قصبه نتوانست این ملت غیور را به بردگی وادار سازد. سیلاب های خون جوانان شهید نتوانست این ملت سرنوشت ساز را از عزم متینش که طرد اجانب از وطنش بود منصرف گرداند. تخریب یك بند با چند دینامیت و وقوع سیلابهای قصدی چطور میتواند این ملت با شهامت را که کارنامه هایش ثبت تاریخ بوده دوابرقدرت جهانی را بزانو درآورده، بازهم زیر بار اسارت حکومت دست نشانده اجنبی دیگری قرار دهد. من یقین دارم متصدیان حکومت پاکستان که از تاریخ منطقه و حقوق بین الدول اگهی تام دارند و نیز روابط حسنه همجواری و مناسبات دوستانه و دوامدار همسایه شرقی خویش را خوبتر ارزیابی کرده میتوانند (چنانچه جریانات این روز های اخیر موید این واقعیت است). باریکیهای این پروبلم را به آن نظامیانی تفهیم کرده باشند که عواقب قضیه را خوب درك نتوانسته تصور نموده اند با همه ملت افغان میتوانند طوری معامله کنند که با بعضی تنظیمهای پشاور نموده اند. طوریکه در شروع این مبحث تذکر داده شد افغانها کمکهای برادران پاکستانی خویش را فراموش نمیکنند. این یك حقیقت مسلم است. اما اگر بنوامیس ملی آنها صدمه رسد و غرور ملی شان جریحه دار شود آنرا گناهی میدانند غیر قابل بخشش و از مرتکب آن سخت انتقام میگیرند.

بهر حال امید است موضوع بندها اصلا بصورت جدی واقعیت نداشته باشد وبین دوملت برادر ومسلمان که در همسایگی یکدیگر بدوستی همدیگر احتیاج دارند تخم عداوت نیفشانند. ملت افغان عنقریب بیاری خداوند متعال (ج) از یوغ اسارت و بی اتفاقی ها نجات یافته زعمای آینده خود را در کمال آزادی انتخاب و از ثمره ١٤ سال جهاد آزادیبخش خویش نیز مستفید خواهد گشت.

سوال چارم – اگر بند های مذکور (خدا ناخواسته) منفجر و منهدم شوند ساحه تخریبی اراضی و خسارات بشری و اقتصادی از آن بچه پیمانه تخمین میشود ؟

جواب – امید است اراده خداوند (ج) چنین نباشد که این مملکت بیچاره ازین هم بدبخت تر گردد تا هرکس و ناکس در مورد تخریب، استملاك و استثمار آن مسابقه وتاخت وتاز نماید. تخریب وسایل ارتباطی که از نگاه سوق الجیشی اهمیت بسزایی دارد مانند پل ها، دستگاه های مخابراتی و سرك ها از طرف گروه های متخاصم در ممالك شرقی و غربی سوابق زیادی دارد اما تخریب بندهای ذخیره که ملیونها نفر بیگناه را متضرر میسازد آنهم از طرف گروه هائیکه خود را دوست مینامند دیده نشده و منطق هم ندارد. حتی یادکردن چنین مفکوره ها شرم آور است زیرا دراین نوع حوادث نه تنها اراضی و نهرها و حاصلات مردم در اثر سیلاب نابود میشود بلکه مواشی و حتی حیات خود آنها نیز معروض بخطر هلاك میگردد. همچنین دستگاه های برق آبی فلج گردیده اقلا سه یا چارسال وقت و مصارف هنگفتی بکار خواهد بود تا وضع بحال اولیش برگردد. این نوع افکار تخریبی آنقدر ناجوانمردانه است که اصلا قلم به تحریر آن یاری نکرده و حتی قیاس همچو اقدامات از تصور خارج است. بناء تفصیل مزید آن لزومی ندارد. نگهبان حقیقی خداوند (ج) است ولی گفته اند «با توکل زانوی اشتر ببند» این وظیفه را قوماندانهای جهادی هر منطقه و اهالی مربوطه به دوش دارند. قرار معلومات واصله بعضی از قوماندانها در مورد محافظت بند آبی که در منطقه مربوطه شان موجوداست توجه بخصوصی دارند. آوازه هائیکه در مورد پلان تخریب بند ها درمحیط پخش گردیده احساسات مردم را بشور آورده اهالی همجوار بندها را بیش از پیش متوجه حراست و حفاظت آن ساخته است.

سوال پنجم ـ در صورتیکه شهرکابل معروض خطر مستقیم این بندها (در صورت انفجار) نمیباشد بنظر شما چرا نظامیان پاکستان تصور میکنند که انفجار بندهای مذکور موجب سقوط حکومت کابل خواهد شد ؟

جواب ـ گرچه شهرکابل معروض بخطر مستقیم سیلاب بندهای فوق الذکر نیست اما در صورت وقوع این نوع حوادث یك قسمت بزرگ شهر بدون برق خواهد ماند (برق نغلو). ماجراجویان چنین دسایس شاید تصور کنند وقوع همچو حوادث باعث تزئید نفرت بین رژیم مزدور واهالی کابل گردیده بالاخره اینها در مقابل رژیم بپا ایستاده باعث سقوط آن میشوند و در آنصورت زمینه مساعد میشود تا حکومت دست نشانده دیگری بقدرت رسانیده شود. عملیات نظامی فرمایشی در شمر خیل وخوست با تمام خونریزی ها وبدبختیها شیکه ازخود باقی گذاشت از توطئه هایی است که برای دست داشتن درادارهٔ بنده افغانستان طرح ریزی شده بود. هر شهر ودیاری که ویران میشود در حقیقت مردم آن منطقه بفقرو فاقه مزمن مبتلا میشوند. مخصوصا اگر تخریب کاری در منطقه کابل صورت گیرد خسارات اقتصادی و تلفات جانی آن از ناحیه فقر و گرسنگی منتها درجه سنگین خواهد بود وشاید رژیم مزدور عوض اینکه دراثر آن حادثه سقوط کند ازآن به نفع خود و بضرر مجاهدین بهره برداری وتبلیغات نماید ودرآنصورت تبلیغات شان شاید موثر واقع گردد. نداشتن برق درکابل مخصوصا درین وقتیکه کمك های مواد قابل سوخت از قبیل پطرول و دیزل و تیل خاك ازجماهیر شوروی سابقه قطع گردیده و یا تقلیل یافته مردم شهر بمشکلات بزرگی مواجه ساخته عاملین قطع برق جنایت بزرگی را مرتکب میشوند

سوال ششم ـ باستثنای محاربات جهانی (جنگ عمومی اول و دوم) آیا تخریب بندها درمواقع صلح در دیگر نقاط جهان سابقه داشته و تعهدات بین المللی در زمینه از چه قرار است ؟

جواب ـ تعهدات بین المللی به هیچ صورت اجازه نمیدهد بندهای آب که با مسایل نظامی ارتباطی ندارند مورد تخریب قرارگیرند. اما اگر حوادثی در اثر عملیات تروریستی بوجودآورده شود چون عامل و مرتکب آن ظاهراً نا معلوم است قوانین و تعهدات هرچه باشد در موردآن اغلبا بی تاثیر خواهد ماند. جای شك نیست که نگهبان حقیقی خداوند (ج) است اما درعالم اسباب دوچیز مانع این چنین عملیات شده میتواند : یکی حراست و محافظت از طرف اهالی منطقه مخصوصا قوماندانهای غیور و مسلح که زندگی خود شان و قوم شان ارتباط مستقیم با موجودیت بند آب دارد . دوم ترس وهراس طراحان تروریستی از انتقام و عملیات بالمثل. هر عمل عکس العملی دارد این یك قانون طبیعت است . شجاعت افغانها در جنگهای جهانی اول و دوم وجنگهای آزادیخواهی جنگ میوند، جنگ استقلال جهاد عمومی در مقابل ارتش غول پیکر سرخ اتحاد جماهیر شوروی سابق بهمه جهانیان مخصوصا مردم نیم قاره هند و پاکستان مانند آفتاب روشن است . سیاستمداران واقعی پاکستان این واقعیت را از اول میدانستند که طوریکه با بعضی تنظیمهای پشاور معامله میکنند با ملت افغان نمیتوان بازی نمود. متاسفانه عده ای از نظامیان که مسایل مهاجرین و تنظیمهای جهادی را نظر به بعضی ملحوظات در مونوپول خود قرار داده اند نتوانسته ویا نخواسته اند این واقعیت را درك کنند. اگرواقعا اینها در راس پلانگذاری های تروریستی واقع باشند فراموش کرده اند که در پاکستان نیز تاسیسات بزرگتر آب موجود است اما هیچ افغان حتی در ذهن خویش هم وقوع چنان حوادثی را راه نمیدهد .خودسریها و بازی طفلانه این نظامیان که متاسفانه در حدود ۱٤ سال دوام نموده مخصوصا در سال اخیر جریاناتی را که بایست زودتر منجر باسترداد آزادی افغانستان ازیوغ کمونزم میگردید به تعویق انداخت و همچنین درمناسبات پاکستان با ملل متحد، ایالات متحده امریکا واتحاد جماهیر شوروی سابقه مشکلاتی خلق نمود که بالاخره دولت پاکستان را وادار ساخت تا یك سلسله اقدامات واقع بینانه تری را در مورد افغانستان روی دست گیرد. چنانچه تمایل مقامات پاکستانی بمذاکره با حلقه های نزدیك بمحمد ظاهرشاه پادشاه سابق افغانستان و فاصله گرفتن بعضی از حلقه های افراطی وتمایل جدی تری بحل و فصل مسایل افغانستان از طریق سازمان ملل متحد واضح میسازد که تغییر مثبتی در جهت سیاست پاکستان در موضوع افغانستان رونما گردیده است . موضوعات دیگریکه درتغییر سیاست پاکستان در مورد افغانستان موثر واقع گردیده یکی دخالت رژیم برسراقتدار فعلی ایران است که باصطلاح "آب را خت دیده ماهی میگیرد" و دیگر بازادی رسیدن جمهوریتهای تاجکستان، اوزبکستان و ترکمنستان است که از برکت خون شهدای جهاد افغانستان از نعمت آزادی برخوردار گشتند وپاکستان آرزو دارد روابط تجارتی و فرهنگی با ایشان برقرار سازد قرار معلوم این جمهوریت ها به حمایت پاکستان وانمود کرده اند که ایشان ازبرقراری یك حکومت اسلامی بنیادگرا در افغانستان حمایت نمیکنند. و همچنین درصورتی بمبادلات تجارتی وفرهنگی با پاکستان ادامه خواهند داد که این کشور بحمایت خود از گروه های افراطی مسلمان پایان دهد. و من الله التوفیق . فروری ۱۹۹۲ ختم .

افغانستان در پنج قرن اخیر

تالیف : میر محمد صدیق فرهنگ

جلد اول قیمت ۳۵ دالر

جلد دوم قیمت ۲۰ دالر

زندان پلچرخی

تالیف : پوهاند دکتور عثمان روستار

قیمت ۱۰ دالر

سعی متداوم ایران برای نفوذ سیاسی واقتصادی در منطقه

در ماه فروری ۱۹۹۲ با شر تلاشهای حکومت ایران کنفرانس موسسه «انسجام اقتصادی» درتهران دایر گردید. ایران این کنفرانس را بسویه عالی با شتراك سران پنج مملکت منطقه براه انداخت که در ان رئیس جمهور ترکیه اقای تورگوت اوزل صدراعظم پاکستان اقای نوازشریف رئیس جمهور ترکستان اقای مراد نیازوف رئیس جمهور اذربایجان اقای ایاز موتلبوف ورئیس جمهور ایران اقای رفسنجانی اشتراك نموده بودند. افغانستان اصلا بدلیلی دعوت نشده بود که حکومت ممثل ندارد؛ ایران نه حکومت کابل و نه تنظیمهای پشاور را برسمیت شناخته است.

در دوران کنفرانس «موسسه انسجام اقتصادی» در قدم اول درتهران به پنج مملکت جدیدالتاسیس اذربایجان، ترکمنستان، ازبکستان، تاجکستان و قرغزستان (قزاقستان) در کنفرانس عضویت داده شد و این حرکت با یران موقع داد تا «موسسه انسجام اقتصادی» را هستهٔ اقتصادی جهان اسلام بخواند. ولی مشکلات در قبال موفق ساختن این ترکیب اقتصادی بیشمار است. مشکل اول اینست که حکومت ایران و پاکستان در مسابقه نفوذ سیاسی با جمهوریت های نو تاسیس افتاده اند و دولت ترکیه خصوصا از تشبثات ایران چندان دل خوش ندارد زیرا ترکیه با این جمهوریت ها مناسبات قدیم فرهنگی داشته و از لحاظ اقتصادی نیز در موقفی قرار دارد که روابط اقتصادی دوجانبه را بمنافع خود می بیند. سلیمان دیمیرل صدراعظم ترکیه گفت «ایران از روابط دوجانبه منفعت بیشتر میبردارد.» موضوع تاسیس یك منطقه اقتصادی (Economic Zone) که تحت نفوذ ایران قرار داشته باشد ترکیه را مجبور خواهد ساخت باقدام مشابه ای دست زند و یك منطقه (زون) اقتصادی را باحد اقل دو جمهوریت جدید (اذربایجان وترکمنستان) تاسیس نماید.

مفکوره «انکشاف همکاری منطقوی» (Regional Cooperation Development) را پادشاه فقید ایران براه انداخته بود، در حالیکه جمهوریت اسلامی ایران اکنون فقط نام آنرا به «موسسهٔ انسجام اقتصادی» (مخفف آن: اکو) تغیر داده - با این تفاوت که اکنون پنج جمهوریت نو تاسیس بیشتر مورد توجه قرار گرفته اند. لیکن طرز معامله جمهوریتهای نو تاسیس بطور عموم به ارتباط بنیاد گرایی ایران و پاکستان نا مساعد میباشد. وزیر خارجه ترکمنستان اخیرا گفته است که «روابط نزدیك ترکمنستان با ممالك اسلامی منطقه، معنی اینرا ندارد که ترکمنستان بحیث یك دولت اسلامی عرض اندام کند. بلکه این کشور خصوصیت غیر مذهبی و دیموکراتیك خود را حفظخواهد کرد.» در حالیکه ترکیه ازاین لحاظ موقف بهتری دارد. صدراعظم ترکیه در شهر (Davos) سویس زرلیند کشور خود را ازروش بنیادگرایی مستثنی قرار داد و گفت «ترکیه ثابت کرده است که اسلام باروشهای غیر سنتی و دیموکراسی دارای ابعاد مختلف انطباق کرده میتواند.» امریکا نیز از احتمال تمایل جمهوریت های نوتاسیس بطرف بنیادگرایان در تشویش است، خصوصا که اینها اسلحه ذروی و قابلیت انکشاف انرا دارا میباشند. مسافرت اخیر وزیر خارجه امریکا باین کشور ها نمودار این واقعیت میباشد.

پاکستان راجع باینده «موسسه انسجام اقتصادی» (اکو) بسیار خوش بین است، ولی درینکه اعضای این موسسه در مورد مسایل اقتصادی یا سیاسی منطقه موقف متحد و مشترك اتخاذ خواهند کرد، شك موجود است. برای پاکستان نیز انکشاف روابط دوجانبه باهریك از کشور های جدیدالتاسیس مثمر خواهد بود درحالیکه استفاده از (اکو) ECO بحیث یك آلهٔ سیاسی نه تنها در بین اعضای این موسسه رقابت ها را دامن خواهد زد، بلکه احتمال سقوط و ناکامی آن متصور است.

مهمان ناخواندهٔ کنفرانس تهران

چنانکه در بالا خاطر نشان گردید افغانستان را بخاطریکه یك حکومت ممثل ندارد در کنفرانس (اِکو) منعقده تهران دعوت نکرده بودند. ایران و پاکستان رژیم کابل و تنظیمهای پشاور را برسمیت نشناخته ولی ترکیه رژیم را برسمیت شناخته و در کابل سفیر دارد. جمهوریت های نوتاسیس هیچکدام تنظیمها یا حکومت موقت را برسمیت نشناخته چونکه اینها از بنیادگرایی نفرت دارند و آنرا رسما بیان کرده اند. ولی خوجه ئین ربانی که برای زعیم شدن افغانستان سخت تلاش دارد و بحیث وزیر خارجهٔ خود ساخته خود را بهر در میزند خودش از پشاور بولایتی تلفون و گله کرد که اورا دعوت نکرده اند - هما نبودکه ولایتی مجبورشد اورا بکنفرانس وزرای خارجه درتهران دعوت کرد. در پایان جلسات سران پنجگانه خوجه ئین خود را بشکل تحمیلی به تهران رسانید و وزیر خارجه ایران که خوجه ئین نو بدولت رسیده و چوکی طلب را خوب شناخته بالای او ننگ آور ترین معاهده را تحمیل کرد که درتاریخ مراودات سیاسی افغانستان با ممالك منطقه سابقه ندارد. بلی، خوجه ئین که نه از ملت افغانستان نمایندگی دارد ونه از تنظیمهای پشاور، برای دلخوش ساختن دولتهای ایران وتاجکستان قرارداد فرهنگی بارتباط علویت زبان فارسی در افغانستان را با دو کشورهمسایه امضاء کرده است، درحالیکه افغانستان فرهنگ مشترك پشتو فارسی داشته یك کشوری به تنهایی فارسی زبان نیست و هرتبعه افغان که تنها برای «احیا وگسترش زبان فارسی و آداب و رسوم وفرهنگ مشترك» زبان فارسی در افغانستان متعهد میشود، یك خاین ملی بشمار میرود و هدف تجزیه افغانستان را دارد. اینك خبر روز نامه کوثر را در زمینه اقتباس میکنیم، اگرچه جریدهٔ کوثر این خبر را بقسمی نشر نموده که معنی استقبال را دارد زیرا هیچنوع تبصره که گویا خوجه ئین ربانی صلاحیت انعقاد چنین قراردادی را نداشته، بعمل نیامده و ازجانب دیگر نمایندهٔ جریده کوثر

درتهران اینرا هم ننوشته که دولت ایران اصلا افغانستان را درین کنفرانس دعوت نکرده بود که اگر میکرد شاید رئیس حکومت موقت پشاور شاغلی مجددی به نمایندگی از تنظیمها میرفت، نه خوجه ئین ربانی که بارتباط منافع افغانستان محض حیثیت یك دلال را دارد.

ارسالی نماینده کوثر ازتهران

نشست مشترك جمهوري اسلامي ایران ،تاجکستان ،.افغانستان به عنوان سه کشورفارسي زبان منطقه صبح امروزچهارشنبه درتهران برگزارشد.

دراین اجلاس مشرك که نخستین نشست درنوع خوداست آقاي علي اکبرولایتي وزیرخارجه جمهوري اسلامي ایران اظهارداشت باتوجه بامشترکات تاریخي مذهبي وزبان فارسي بسیارطبیعي که سه کشوربادبگرارتباطات مستعمرداشته باشندتاروابط دوستانه وبرادرانه میان سه کشوراستحکام بیشتریابد.

آقاي ولایتي وزیرخارجه ایران افزودایجاد یك مرکزویاسازمان همکاري میان سه کشوربراي احیاي آداب ورسوم وفرهنگ مشترك ضروري است ماامیدواریم که دومین نشست رادرتاجکستان وسومین رادرشرایط مناسب درافغانستان داشته باشیم .سپس آقاي قیومموف وزیرخارجه تاجکستان گفت قدم که به پیشنهاد جمهوري اسلامي ایران برداشته ایم گام مقدس است که مابراي احیاي فرهنگ مشترك مابرادشته ایم .

استادبرهان الدین «رباني »رهبرجمعیت اسلامي افغانستان که دراین نشست مشترك واردتهران شده است سومین سخنران این نشست مشترك بود وي درسخنان خوداظهارداشت که دین مشترك، فرهنگ وزبان مشترك واقعیت هاي است که هیچ کس نمي تواند آنهاراناديده بگیرد.واین واقعیت هابرماحکم مي کند که ارتباطات خودرابایگدیکرهرچه بیشترگسترش دهیم وتحکیم بخشیم.

چهارمین سخنران این نشست مشترك آقاي شفق سخنگوی حزب وحدت اسلامي افغانستان بود. وي ضمن تشریع سوابق تاریخي ارتباطات ملت هاي ایران افغانستان وتاجکستان ازافزایش ارتباطات میان ملت هاي منطقه استقبال کرد درپایان این اجلاس بیانیه مشترکی صادرشد که درآن برضرورت برنامه ریزی احیاوگسترش زبان فارسی وآداب ورسوم وفرهنگ مشترك سه کشورتاکید شده است.

براساس این بیانیه ریاست این مجمع درتهران دایر خواهد شد واجلاس بعدی درآینده درشهر دوشنبه مرکز تاجکستان برگزار خواهد شد.

هموطنان ملاحظه میفرمایند که پیشنهاد تاسیس «یك مرکز ویا سازمان همکاری میان سه کشور برای احیاء آداب و رسوم و فرهنگ مشترك» از طرف دولت ایران صورت گرفته و ایران شخص مساعد تر و سست عنصرتر از ربانی را برای تطبیق این مرام خود نمیافت.

آیینه افغانستان این قرارداد ننگین را که هدف استعماری دارد و مقصدش تجزیه فرهنگ مشترك داخل افغانستان میباشد از همین حالا منسوخ میشمارد، زیرا درین قرارداد اسمی از زبان پشتو و مردم پشتو زبان افغانستان که اکثریت نفوس را تشکیل میدهند نرفته است.

قرارداد مخفي خوجه ئين

خوجه ئین ربانی آنطوریکه عده یی تصور میکنند بیك شخص آپَن و لَولَو نیست، وی بسیار رند و زیرك میباشد و درست میداند که چه میخواهد وبرای تامین آن چه باید بکند. وی میخواهد زعیم مطلق العنان افغانستان شود و چون چانس زعامت را از راه انتخابات ودیموکراسی ندارد، میخواهد اگر ممکن باشد یك قسمت افغانستان را بنام فارسی زبان تجزیه کند تا خودش بالای آن حکومت رانده بتواند.

رفتن خوجه ئین به تهران (به تقاضای خودش) اینبار یك معامله گری سیاسی بود که قرارداد مشترك فرهنگی با ایران و تاجکستان فقط جزء آن میباشد. هدف اصلی پیمان مخفي بود با تاجکستان و ازبکستان که تفصیل آن ازینقرار راپور رسیده است:

هموطنان خبر دارند که جنرال رشیدقوماندان «دوستم» مدتیست با نجیب بریده و قوای او نه تنها مهمات نظامی و خوراکه باب و تیل باب که در بندر حیرتان ذخیره شده بود، ضبط و تصرف نمودند، بلکه مانع حرکت و انتقال کاروانهای ترانسپورتی بین حیرتان کابل شدند. این وضع طبعا برزیم کابل دشوار تمام شد ـ همان بود که جنرال خلیل (معروف به سگباز) وزیر ترانسپورت رژیم همرای سعدی جان (سومین پسر سید کیان که همکار نجیب و عضو پارلمان ساخته نجیب میباشد) به اندراب رفته با جنرال رشیدومومن و پسر دوم سید کیان جنرال شاه منصورنا درملاقات نموده خواهان آشتی وتجدید دوستی با رژیم شدند. قرار مسموع شاه منصور قبلا همرای جنرال مومن و «دوستم» قسَم روی قران نموده و هر سه عَلَم بغاوت با رژیم را بالا کردند، چنانچه شاه منصورنادر متعاقبا ازخاك افغانستان به تاجکستان منتقل شده فعلا در دوشنبه سکونت دارد. شاه منصوروجنرال مؤمن ورشیددوستم بخلیل سگباز و سعدی جان گفتند که بهیچوجه حاضر بدوستی و مراوده با رژیم کابل نیستند و اخطار دادند که اگر باردیگر آمده بودند توقیف خواهند شد.

خوجه ئین ربانی ازین جریان خبر شد ودر صدد برآمد تا بهر قیمت که باشد جنرال شاه منصور ورشیدرا جلب و با قوماندان مسعود همکار سازد. کنفرانس تهران برای اینکار فرصت مساعدی بود وخوجه ئین از دولت ایران خواهش نمود تا از نفوذ خود کارگرفته از زعمای تاجکستان و ازبکستان برای این ائتلاف تقاضای همکاری نماید. خودش نیز از آنها عین خواهش را نمود ومقدمات این ائتلاف در تهران چیده شد. نمایندگان تاجکستان وازبکستان ازخوجه ئین تعهدا تی گرفتند ازجمله اینکه قوماندان مسعود در آینده در امتداد سرحدات آنها مزاحمت ایجاد نخواهد کرد. این خبر توسط یکنفر افغان از دوشنبه پایتخت تاجکستان به نیویارك در تلفون گفته شده و اضافه شده که عنقریب حملات مشترك

مسعود و منصور و رشید صفحات شمال افغانستان آغاز خواهد شد . هموطن مذکور که یک افغان ازبک میباشد علاوه کرد که ائتلاف ربانی ـ منصور میخواهد ایالات مزار شریف، شبرغان، جوزجان، قندز، و بدخشان را متصرف شده در شمال سالنگ یک حکومت تحت زعامت خوجه ئین ربانی تاسیس کنند. جنرال مومن و رشید دوستم نیز با او شان همکاری دارد. این خبر بتاریخ ۸ مارچ برایما رسیده است .

آقای صبغت الله مجددی که تا گلو در کثافات حکومت داری غرق است البته در روز بازپرس دریک مورد دیگر نیز بمردم افغانستان جواب گفتن دارد و آن اینکه یک شخص تجزیه طلب و قلاش را بحیث وکیل وزیر خارجه حکومت خود مقرر کرده و هنگامیکه خبر های تشویش آور تشبثات غیر ملی خوجه ئین ربانی پیهم برای او رسیده است او را از این عهده برطرف نساخته است، در حالیکه در مورد گلبدین حکمتیار که وزیر خارجه انتخابی حکومت او بود، سلب اعتماد کرد و حتی بسفیر استرالیا و چند مملکت دیگر گفته بود که حکمتیار از حکومت او نمایندگی نمیکند. (۹ مارچ ۱۹۹۲)
(یادداشت ـ "دو ستم" یک تشکیل ملیشایی است که نجیب برای قتل، ترور، دهشت افگنی، وچورچپاول خلق کرده بود وافرادآن اکثر ازازبکستان شوروی میباشند یادداره)

محترم داکتر اختر محمد بره کی

ایزار بجای قدیفه

سالها قبل در قریه ما شخصی بنام ملک عبداللطیم خان زندگی میکرد وی برای چند ماه ملک قریه شده بود. ازینکه حافظه اش خوب نبود، سواد نداشت (اگرچه باین مرض ساری اکثر ملک ها گرفتار بودند) وقدرت تشخیصیه اش برهم خورده بود، بجای وی شخص دیگری را بحیث ملک تعین نموده بودند. از عدم قدرت تشخیصیه ملک مذکور (گرچه داستانهای بسیار دارد) دراینجا یکی آنرا ذکر میکنم : روزی ملک عبداللطیم خان با یکتعداد از ریش سفیدان قریه بطرف حکومت روان بودند . در بین راه شخصی متوجه گردید که عوض قدیفه، تنبان سفید بشانه ملک صاحب جلب نظر میکند ـ موضوع را بملک صاحب گفت . وی بعد ازآنکه بشانه خود نظر انداخت و ملتفت اشتباه خود شد که عوض قدیفه تنبان خود را بشانه انداخته) فی البدیهه بجوابش گفت : "لاحول بالله، خداوند قدیفه مرا تنبان ساخته است ." (من عین گفته ملک عبداللطیم خان را نوشته ام خداوند او را بیامرزد و باین گناه نگیرد).

ملک عبداللطیم خان اگر چه رسما ملک نبود اما در جمله ملک ها بحکومت میرفت، در مجالس قومی اشتراک مینمود و بدعوتها خود سرانه تشریف میبرد و مانند دیگر ملک ها قیل و قال مینمود، نظریه میداد، امر میکرد و فیصله های قاطع صادر مینمود . ازینکه همه مردم او را میشناختند نسبت باینکارها او را معذور دانسته و چیزی نمیگفتند.

روزی مرحوم محمد اسمعیل خان وردک سابق والی کابل نسبت خریداری غله جات تمام ملک های قریه جات ولایت کابل را جهت مشوره بولایت کابل نزد خود خواسته بود. ملک عبداللطیم خان بقریه نبود و از موضوع خبر نداشت . وقتیکه بقریه برگشت و شنید که ملک اصلی قریه بولایت کابل رفته است، یک گادی را کرایه نموده، دوان دوان خود را به مقر ولایت رسانید. این وقتی بود که مرحوم محمد اسمعیل خان وردک نسبت کدام موضوعی آزرده شده و امر کرده بود که تمام ملک ها به توقیف بشانند. ملک ها بطرف توقیف روان بودند که ملک عبداللطیم خان رسید ودربین شان داخل شد و ازیکنفر پرسان کرد : "ما ملک ها را کجا میبرند ؟" و این وقتی بود که بدهن دروازه توقیف خانه رسیده بودند .. وقتی ملک صاحبان موضوع توقیف شدن را باو گفتند، فورا بجهر بلند گفت : "من ملک نمیباشم مرا زندانی نکنید." هرچه ناله و فغان کرد کسی بحرفش باور نکرد وبا دیگران یکجا او را بتوقیف بردند.

اشتراک خوجه ئین ربانی در کنفرانس منعقده تهران عین جریان را بیادم آورد. در حالیکه دعوت رسمی صورت نگرفته بود، با آخند های ایران تیلفونی تماس گرفت و از اشتراک خود بانها خبرداد و دوان دوان خود را به تهران رسانید و بحیث وزیر خارجه حکومت موقت مجاهدین بجلسه تکیه زد، آخند های نراد تهران دیدند عجب شکار مفت بگیر شان آمده وبهترین وسیله تولید نفاق شده میتواند همان بود از وی پذیرایی نمودند و او را بمهمانان دیگر(که بعضی از آنها شاید سابقه خویشی با خوجه ئین داشته باشد) معرفی نمودند.

درحالیکه نمایندگان کشور های نو تاسیس (سابق تحت اشغال شوروی) همه ازکمونستهای سابقه دار بودند چنانچه نامهای شانرا که درخبرها شنیدم هنوز هم (چف) و (یف) زیاد داشت، دراینجا از رهبر جمعیت اسلامی یعنی خوجه ئین صاحب سوال میشود که آیا شرافت اسلامی اجازه میدهد با همچو کمونستها در میز کنفرانس نشسته و باز بچه صلاحیت قرارداد کلتوری (به یخ بنویس و به آفتاب بگذار) را امضاء نموده است ؟ یگانه جوابیکه ممکن است خوجه ئین صاحب داشته باشد اینست که گویا بدیدن و اشنا شدن با اقارب خود به آنجا رفته و یا بقول میر افغان شاه افغان جهت امضای فرمان دست داشته (میر افغان شاه افغان) خود این دیده درایی را نموده است ـ اگر اینطور نباشدپس چرا با نجیب نا نجیب که او هم کمونست است ولی از اقوام او نمیباشد حاضر نیست بمیز مذاکره بنشیند ؟ ویقین دارم اگر نجیب نا نجیب ملحد از قومی های وی میبود بمذاکره با او حاضر میشد . بهر حال خدا کند این ملک فلانخواسته روزی بماجرای ملک عبداللطیم خان گرفتار نشود

آیینهٔ افغانستان از شما نظر میخواهد 2

عرض مرام

بسم الله الرحمن الرحیم

این شماره آیینه افغانستان مقارن سال نو ۱۳۷۱ شمسی و عید سعید فطر ۱۴۱۲ هجری بدسترس شما قرار میگیرد و بمناسبت این ایام خجسته بهترین تبریکات و تمنیات خود را برای سعادت و صحتمندی و آسودگی شما تقدیم مینمایم. امید واری زیاد موجود است که سال ۱۳۷۱ شمسی سال باز گشت صلح و آتش بس برای مردم زجر دیده و کشور خساره مند و جنگدیده ما باشد.

مردم شریف و صلح پسند افغانستان شاهد وقوع کودتای کمونستی اپریل ۱۹۷۸ و اشغال نظامی کشورشان در دسامبر ۱۹۷۹ و جهاد و مقاومت ملی قهرمانانه مردم مان درین ۱۴سال بوده اند. مقاومت ملی بمقابل کمونستهای مزدور روس و قشون متجاوز سرخ با شکال مختلف تبارز کرد؛ استادان پوهنتون محصلان و مردم کابل را توسط میتنگهای خصوصی و شبنامه ها تحریک کردند. عده مردم به تخریب پلها و سرکها پرداختند - گروهی با سنگ و چوب بالای وسایل و عساکر مسلح رژیم و روس حمله بردند - دسته های کوچك با اسلحه دست داشته یا گرفتن اسلحه از دشمن هستهٔ مقاومت ملی را بداخل افغانستان بوجود آوردند و گروهی هم به هجرت رفتند و از آنجمله عده یی تنظیمهای جهادی پاکستان و ایران را تاسیس نمودند و عده ایرا که تنظیمها جذب نکردند یا نتوانستند به اروپا، امریکا، هند وحتی استرالیا پناهنده شدند. همه این گروه ها در مجموع مقاومت ملی را تشکیل دادند، زیرا نه تنها با رژیم کمونستی (که برای همکاری و کمونست شدن هر چیزمیداد) همکاری نکردند، بلکه مقاطعه حتی مقابله نمودند (با قبول تلفات مالی و جانی و حبس وزندان). و همین عکس العمل معقول و مستحکم عدم شناخت رژیم توسط پنج ملیون مهاجر بود که مقاومت ملی را تا زوال کمونزم و سقوط (عنقریب) رژیم مزدور کابل زنده نگهداشت.

بعد از عقب نشینی قشون متجاوز سرخ و ترك بالفعل خاك مرد خیز افغانستان، توقع میرفت گروه های تفنگدار که در ده سال جهاد استفاده های عجیب و ثروت سرشار اندوخته بودند برای تاسیس یك حکومت ملی متحد و متشکل شوند، ولی درست در چنین فرصت حساس و سرنوشت ساز بود که چهره های اصلی لدر های تنظیمها نمایان گردید که اینها افغانستان را برای افغانستان نی بلکه برای خود وبرای اهداف و مقاصد شخصی و حزبی خود میخواهند. افغانستان و دو ملیون شهید و یکملیون معیوب و زخمی و پنج ملیون مهاجر و ۳۰ ملیون ماین و خرابی ابنیه ها و مزارع داخل کشور و هجرتهای داخلی و تخلیه شهرها همه فراموش شد - عده ای بسفارس جماعت اسلامی پاکستان طرح اسلامستان را در پیش گرفتند - دسته ای بقدرت پطرودالر عربها وهابیت را درولایات مشرقی افغانستان پیاده وافسر ولشکر عرب را درخاك افغانستان بحکومت گماشتند و گروه دیگرا یران را کعبه مقاصد خودقرارردادند - اینها گفتند و نشان دادند که بحق و ارادهٔ مردم وقعی نمیگذارند بلکه بزور تفنگ میخواهند زعامت خود را بالای مردم بقبولانند.

آیینه افغانستان دو سال و اندی پیش (قوس ۱۳۶۸ - دسامبر ۱۹۸۹) در چنین وضعی منحیث یك ضرورت مخابروی بین مهاجرین افغان در امریکا و سایر کشور ها بمقاومت ملی پیوست. امروز با احساس افتخار بشما هموطنان عزیز میرسانم که این هدف مخابروی تامین وتاسیس شده است و شماره های اول تا بیست و چارم که اینك بدسترس شما قرار میگیرد شاهد این مدعاست. سهمگیری روشنفکران و دانشمندان افغان این مجله را خواندنی ساخت که این دین ایشان بر من است. جا دارد از تمام هموطنانی که آیینه را میخوانند و زحمت نوشت و خوان ومکاتبه را برخودهموار میسازند ممنون باشم و تشکر نمایم. خلاهایی نیز در کار ما بوده و هست مثلا از لحاظ تعداد از باب ماهواره بودن در سال جاری چهار شماره دوماهه تقدیم توانستیم و از لحاظ صحافت به اصلاحات جدی نیاز داریم و مستشعر آنیم. لیکن مشکلات ما جدی تر از آنست که باین نواقص پرداخته بتوانیم و این عرض مرام بهمین منظور جهت نظر یابی و مشوره بخدمت شما هموطنان تقدیم میشود.

الحمدلله خوانندگان و همکاران قلمی مجله روبه تزاید میباشد. امروز ۲۸ مارچ بطور مثال ۶۸ مراسله به پست بکس رسیده است و ۴ ازکابل- ۹ از پاکستان - ۴ از دهلی - ۶ از فرانسه ۱۱ از المان - ۲ از سویس - ۲ از ایران - ۲ از استرالیا - ۳ ازکانادا و۲۵ ازامریکا. خدمات فرهنگی بارتباط تجدید طبع و فروش کتابهای افغانی و خواندن و تقریظ نوشتن آثار جدید نیز وقت کافی را در بر میگیرد. تلفون دفتر مجله نسبت به آن آژانس باختر هم مصروفتر است. باین ترتیب مقدار کار نسبت بدوسال گذشته بیست چند تزئید یافته اما کارمند همان یکنفر است که بوده و از تحمل برآمده است. من هر روز ۱۴ تا ۱۶ ساعت کار میکنم تا این مجله بهمین شکلی که هست بدسترس شما قرار میگیرد - یار و یاور اداری ندارم و از تایپستی تا حمالی همه را خودم اجرا میکنم - راستش را با شما بگویم اگر تایپست پیدا هم شود توان استخدام آن نیست، این مجله از لحاظ اقتصادی بخساره می چلد: "نامش کلان - ده اش ویران" است.

که با سوال «ما ملک ها را کجا میبرید؟» گفته خود را با دیگران بدهن دروازه «توقیف خانه نیابد.

اما گله ما از هموطنان مقیم تهران اینست که در حالیکه از روی روا داری ملک عبدالحلیم خان را هموطنان او ملتفت اشتباهش ساخته بودند هموطنان ما در تهران وقتی خوجه ثین را دیده بودند باید او را متوجه میساختند که عوض قدیفه اشتباهاً ایزار خود را سر شانه انداخته روان اطاق کنفرانس است. ۷ مارچ ۱۹۹۲ (یادداشت ـ قدیفه مفرس کلمه عربی (قطیفه) است. اداره)

محترم داکتر عبدالحی نیازی ـ نیویارک

بسم الله الرحمن الرحیم

تشدید اختلافات لسانی

چندی قبل جمهوری اسلامی ایران برای رشد و گسترش زبان و فرهنگ فارسی پیشنهاد کرد که سه کشور فارسی زبان: ایران، تاجکستان و افغانستان مناسبات کلتوری برقرار نمایند. پیشنهاد ایران از طرف برهان الدین ربانی رهبر جمعیت اسلامی بگرمی استقبال شد. از جانب افغانستان ربانی پروتوکول رشد و گسترش زبان و فرهنگ فارسی را در ماه فروری سال ۹۲ بامضاء رسانیده. عقد این پیمان کلتوری در ذهن افغانها تشویش را ایجاد کرده است چه افغانستان اساساً یک کشور فارسی زبان نمیباشد. ثانیاً شاغلی ربانی صلاحیت امضای چنین پیمان کلتوری را ندارد زیرا پیمان های کلتوری بین کشور ها دوجانبه میباشد تا کلتور یک کشور از طرف کشور دیگر متاثر نگردد زیرا در غیر ان طرز یکجانبه گسترش کلتوری خاصه استعماری داشته وباعث تلقین کلتور ایرانی در افغانستان میگردد.

در اینجا از شاغلی ربانی سوال میگردد که در شرایط حساس کنونی چه ضرورت ایجاب میکرد تا چنین پیمان را خود سرانه بامضاء برساند؟ زیرا عقد این پیمان جز دامن زدن و تشدید اختلافات لسانی و کشیدگی در صف وحدت ملت افغان نتیجه را ببار نخواهد اورد.

زبان دری افغانی دارای سابقه طولانی در افغانستان میباشد و از نظر زبانشناسی دارای غنای کافی میباشد و مانند زبان فارسی تاجیکی برنگ و رونق نیاز مند نمیباشد. زبان دری افغانی در افغانستان از رسمیات کامل بر خوردار میباشد در حالیکه زبان ملی و رسمی افغانستان پشتو میباشد. فلهذا نمیتوان افغانستان را مانند ایران و تاجکستان کشورفارسی زبان بشمار اورد.

امضای پیمان رشد و گسترش زبان و فرهنگ فارسی در افغانستان از طرف اقای ربانی زیرنظر اقای ولایتی مبین این واقعیت میباشد که آنرا در لفافه بنیاد گرایی اسلامی از قفا بایرانی گنجانیده است، چیزیکه ایران از پنجاه سال باینطرف سخت در تلاش آن بود و اکنون مفت برایش میسرگردید. دلیل اینکه حکومتهای سابق افغانستان با گسترش فرهنگ ایرانی در افغانستان موافق نبودند قسما ضعف بنیه اقتصادی افغانستان بود که توان تولید کتاب و سایر اثار فرهنگی را بمقایسه ایران نداشت و این ضعف اکنون بیشتر محسوس است در حالیکه پترول دالر ایران از بارتولیدات فرهنگی آن کشور و توسعه و گسترش آن بر آمده میتواند. اقای ربانی قبل از امضای این موافقتنامه باید در عالم رویا ملتفت میشدند که هرگاه این موافقتنامه عملی شود (که خدا نکند) کتابفروشی ها و خانه های افغان پر از کتابهای ایرانی خواهد بود ولی آثار بی مایهٔ جمعیت اسلامی در ایران خواننده نخواهد داشت.

استیلای سیاسی از طریق فرهنگ بهترین موفقیت برای یک هدف سیاسی است که دولتها ملیاردها دالر برای تامین آن صرف میکنند. خدا کند رهبر جمعیت اسلامی این قرار داد را ارزان نفروخته باشد زیـ بخشهایی از جمعیت اسلامی در گذشته نیز به همچو اقدامات خصومت بر انگیز متوسل شده بودند ـ نفوذ ستمی ها در جمعیت اسلامی مشهود است و این یک نمونه آن میباشد.

این اقدام اقای ربانی نه تنها خامی او را در سیاست بلکه بیعلاقگی او را بافغانستان که باید مدیون آن باشد نشان میدهد. اما ملت افغانستان الحمدلله بیدار است و ازهمه مهمتر که خداوند خودش نگهدار افغانستان خواهد بود. و من الله التوفیق. ۶ مارچ ۹۲ ـ نیویارک

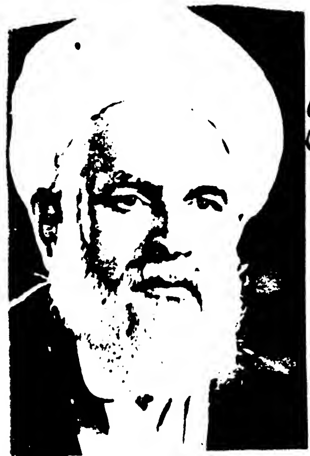

اروپای شرقی از برکت انقلاب اسلامی ما بهره‌مند شد. رهبر محبوب حرکت اسلامی حضرت آیة الله العظمی محسنی

من به مجسمه دیگه پای خود را در قصر کرملین ماندم تکبیر گفتم برادرانیکه با ما بودند بلند تکبیر و لا اله الا الله گفتند.

از بیانات قائد عظیم الشان حضرت آیة الله العظمی محسنی

انجمن طلاب حرکت اسلامی افغانستان

فاکس از کمپ خراسان پشاور

منبع ۲۵ فروری ۹۲

"بسمه تعالی"

بالاخره خوجه ئین ربانی و دستهٔ وطن فروشان آن نوکر ایرانی ها و بخارائی های کمونیستان بدر آمد.

برادران همسنگر! پس از اخیر وزیر خارجهٔ ایران برای تفوق اندازی و دستبرد
خیانت به اراضی افغانستان از برهان الدین ربانی. جاکه ۳ تای ولایتی که قبلاً
ما توسط نامه های سرگشاده شجل و نسب اورا برملا کرده بودیم، به ایران دعوت
کرد تا همراه وزیر خارجه تاجکستان به معاهده اشتراک زبان بنیاد تفوق اندازی
وطن فروشی و استعمارگری را پایه ریزی کنند! چنانکه اطلاع دارند، خود ربانی اعتراف
کرد که همراه آقای ولایتی و وزیر خارجهٔ تاجکستان بنیاد چنین توافق فرهنگی را ریخته اند!
به همگان معلوم است که جمهوریت های آسیای مرکزی از رژیم های دینی و مذهبی انکار کرده اند
جمهوریت تاجکستان به وزیر تجارت پاکستان در هنگام ملاقات گفت «ما از حکومت های مذهبی
و بنیادگرایان نفرت داریم» و هرگز معنای ترقی و مدنیت خود را فدای عقب گرائی های مذهبی
و دینی نمیکنیم! جمهوریت های متذکره و ازبکستان بتاریخ ۲۴ مارچ پروتوکول روابط دیپلوماتی
همراه حکومت اسرائیل امضا کردند. جمهوریت های دیگر نیز شمول تاجکستان چنین روش
را تعقیب میکنند و به وزیر خارجه امریکا هنگام مسافرتش به جمهوریت های آسیای مرکزی
از یک فیصله اطمینان داده اند! حال ببینید که ربانی خوجه ئین بخارائی و طرفداران او چگونه
دشمنان خاک و دین برآمده اند؟ و چگونه با گروه های مخالف و متحدین محض برای چپاولگری
و وطن فروشی معامله ها میکنند! هنوز از فروش لاجورد و زمرد خلاص نشده اند که دست به
خیانت دیگر ملی می زنند! و از ایرانی ها و یا دریائی های کمونیست توقع امداد مینمایند!
درین اقدامات خوجه ئین بخارائی - مسعود قوماندان و دیگر شبکه های جاسوسی پرورده ها
شامل میباشند. ملت افغانستان اعم تاجک ها - ازبک ها - ترکمن ها - هزاره ها و پشتونها
این خائنین و وطن فروشان را باید تا آخرین روزهای پیروزی تعقیب کنند و بنیاد جاسوسان
را با مولائی های از بیخ و بن برکنند!

خواجه منیر - عطاءالحق امامی و ملا بدالدین
(کمپ خراسان - پشاور)

[illegible]

فاکس دوم از کمپ خراسان

تاریخی ۲۴ مارچ ۱۹۹۲

24.MAR.1992 01:17 PM P01

DA :

توزیع در تمام کامپ های مجاهدین
و مهاجرین و برای مامورین
تنظیم ها در ایران و پاکستان
"کامپ خراسان"

«بنام خدای یکتا»

عید مبارک

شکار را تازی میکند خوشحالی آنرا کته شک

هموطنان عزیز! ما در نامه سرگشاده خود گفته بودیم که خوجه ئین ربانی بخارائی و مسعود نوکران خارجیان هستند و بهر زمان و فرصت در مقابل ملت افغانستان دست به خیانت زده برای باداران ایرانی و بخارائی ها علیه ملت افغانستان توطئه میکنند!

در مزار شریف بین خود رژیم کابل مخالفت صورت گرفت. جنرال مومن و پول برای دسته رشید دوستم و مومن نورشید و سیف خواهی جور و چپاول این گروه های رهزن با آمدن پلان صلح در افغانستان برچیده می شد و نجیب الله نمیخواست دیگر جور و چپاول مردم بی گناه کابل و مزار شریف را ناآرام بسازد و در نزد ملت متحد هم بدنام نگردد. مردم افغانستان را از سلوک نیک خود اطمینان بدهد. دسته های رشید دوستم را که زمانی به مال و ناموس ملت افغانستان دریغ نداشتند از کابل به مزار شریف روان کرد! با نرسیدن معاش بغاوت کردند و در شهر ناآرامی انداختند. برای رژیم کابل این حرکت آنقدر ناچیز بود که حتی از استعمال سلاح علیه آنها دریغ کرد. قشله هوائی و کنترول تمام نقاط مهم نظامی در دست رژیم کابل بود. کابل نمیخواست دسته های خدمتگار خود را مثل دوستم و مومن از دست بدهد از این خاطر راه مدارا در پیش گرفت تا خود آنها خسته و پشیمان شوند چنانکه همین طور شد! اما خوجه ئین ربانی و قوماندان او احمد شاه مسعود خود را کته ساختند و شکار تازی را از خود اعلان کردند!؟ در نشرات مطبوعاتی برای آنکه لقمه شکار دار را دیگران نخورند با ذلت، دروغگوئی و نهایت شغله گی تبلیغات براه انداختند که مزار شریف را مجاهدین جمعیت اشغال کردند!؟ و تاکید این شغال را ربانی در پشاور و در اسلام آباد اظهار میکرد. تمام مهاجرین و مجاهدین خنده ها میکردند و یک دیگر را علناً صدا میزدند که بابا بی شرمی ها و بی حیائی های خوجه ئین و مسعود او Z گرفته است! عده از مجاهدین میگفتند که به قول پاکستانی ها و هندوستانی ها کنیچنی گری های این اشخاص معدود و لافوک بالا زده است! همین حال مجاهدین در داخل افغانستان و پشاور و ایران میگویند که چرا احمد شاه مسعود فاتح مزار شریف در غارهای بدخشان مخفی و پت هست؟ چرا به مزار شریف نمی آید؟ تا

مردم این قهرمان را ببینید ! چرا معطل است . باید فتوحات خود را ادامه بدهد تا قول عده از حرامزادگان او که جز جویدن چپاول ملت افغانستان دیگر کاری ندارند) وارد کابل گردد ؟!

تمام دنیا مخصوصاً منابع رادیویی و اخبارنویسان هیچگونه اظهارات تنظیم های پشاور را امروز باور نمی کنند ، زیرا در طول این شانزده سال آنقدر دروغ گفته اند که دیگر فرصت باور کردن برای هیچ کسی باقی نگذاشته اند ! همین دو گروه یعنی جمعیت ربانی خوصه گینی و حزب اسلامی حکمتیار ، از ابتدای جهاد نظر به داشتن پول های هنگفت از دارائی اخوان المسلمین بین المللی و مشاورت متخصص شان تمام مجاهدین بر حق افغانستان را بدنام کردند . چنانچه از سال های ۱۹۸۰ به این طرف در هر روز میگفتند مجاهدین ما دو صد تانک شوروی یا سه صد تانک شوروی را ویران کردند ! اخبار نویسان و منابع مطلع دیدند که با این صورت باید تا حال یعنی سالهای ۱۹۸۶ و ۱۹۸۷ باید هشتاد و دو هزار تانک شوروی تنها توسط خوصه گینی ویران شده باشد ؟! که چنین هشتاد تانک در تمام کره زمین وجود نداشته و ندارد ؟! بنابرین امروز هیچکس و هیچ مرجعی به گفتارهای این نامردان دروغگو باور نمی کند . احمدشاه مسعود و عده از وطن فروشان و خائنین جهاد افغانستان از ترس قوای ملیشیای رژیم کابل حتی در حوالی مزار شریف هم دیده نشدند . و ضعیف در لباس شیم اور زخمیین ملیشیای متمرد کابل جا زدند تا شود این راه حقا می بدست بیاورند ! دیروز بالای جنرال تنی که چرا با حکمتیار یکجا شده است توهین میکردند ، اما امروز همراه آدمکشان رشید دوستم رهبری یکجا گردیده اند ! آیا همین ملیشیاهای دوستم و گلم جم نبود که هزاران زن و اطفال مردم کابل را چور و به یغما بردند ؟ آیا همین گلم جم ها نبود که خون هزاران مجاهد راه حق را ریختند ؟ آیا همین ملیشاهای گلم جم حرمت و ناموس را دریدند که مردم کابل و مزار شریف از جور و ستم آنها فریاد می کشیدند ؟ چه شد که خوصه گینی ربانی و احمدشاه مسعود با آنها روبوسی میکنند و همه جنایات آنها را محض از خاطر گرفتن مقام و بعد فروختن به ایران و حاکمان بخارائی و تاشکندی عوض کرده اند ؟

خوصه گینی و مسعود مجبوراً خود را در لباس ملیشیاها جا زده از نشکار آنها باید طعمه بدست می آورد ! که در میان مجاهدین امروز جز افتضاح و رسوائی جمعیت چیزی دیگری باقی نمانده است . در هر طرف مردم پوزخند می زنند و در هر مجلس داستانهای خوصه گینی ربانی و مسعود مایه تمسخر اهالی میباشد .

اتنی رها افغانستان است . و افغان کلمه اتنیک نیز ملت ها است ! کدام کلمه افغان را بیشتر از افغان است . وقتیکه بیگانگان از ما می پرسند . از کجا هستید ؟ در جواب میگوییم افغان ! شهرهای خود را بیشتر تعظیم ضرور نی آورند . در پاکستان ، در ایران در اروپا در امریکا و در قطب شمال و جنوب نام افغان اتنیک آورده است حتی ایرانی ها در هر جای پاکستان خود را افغان

معلوم ادعا کرده اند. زیرا اگر بگویند ایرانی هستیم، مردم پاکستان به نظر حقارت - بی غیرتی و بزدلی نگاه
به آنها می کنند. و اگر کسی بخارائی بگوید، مردم دنیا میدانند که همان مردمی است که صدها سال غلامی
روس ها را قبول کرد و امروز از برکت ملت افغان آزاد شدند. اما هنوز مطبوعات ایران با دارات
شناعه حرکت دارند. خروجه این ربانی و مسعود بسیار کوشش کردند اگر بتوانند توسط همین بخارائی ها
درباره روزنامه بیابند اما آنها از روش های مخصوص شان گذشتند و این ها را
قبول نکردند! ما همه افغان هستیم و شرف و افتخار ما، ملت افغان است. ملتی که در طی همین قرون
اخیر بزرگترین قدرت استعماری جهان یعنی انگلیسیان را فرو ریخت! ملتی که امروز، دیگر ملت ها
همه آرزو میکنند کاش افغان می بودند و از این افتخار و عظمت بهره ور داشتند! ایرانی ها، عرب ها
بخارائی ها، پاکستانی ها، ترکیه ها افتخار میکنند که با افغان ها دوست میباشند! آیا چنین افتخار
را هیچ گونه به ایرانی گری، بخارائی گری و یا خراسانی گری که تماماً امروز داشتن ذلت. تحقیر
و شکوائی و بی غیرتی رسمیت عوض میکند! افغان ها امروز چنان منتها مانند سابق شده اند
که به هر کوهی بزنند آنرا فرو میریزند. چند اوباش و اراذل در پاکستان و چند اوباش و اراذل
در امریکا یا اروپا و یا دیگر جاها نمی توانند نمایندگان ترکمن ها، ازبک ها و تاجیک ها گردند!
این کنفرانس شان فقط برای دزدی و فضول های خود، خود را نمایندگان ما کرده اند. حرکتی ادعای
وکالت ما را دارند منحوها نید، در کلیه خراسان - پشاور. ما حاضر هستیم همراه این
لاابالی ها حرف بزنیم. چرا ربانی و مسعود همراه ما نمی نشینند و چرا حرف نمی زنند؟ برای آنکه
میدانند ما هرگز همچو یک خارجی را صاحب خود نمی شناسیم! ما از خود مردمان صاحب عزت
و عقل داریم. این دزدان بی همت را هرگز شریک عزت و شرافت خود که افغان است نخواهیم
شناخت!

برادران محترم! سلام ما را به جناب شما برسانید. از مجله معلوم در ماه پیش ما را نشر کردند
از شما محترم تشکر میکنم. دیدید که در آن مضمون ما حقایق را نوشته بودیم و تمام آن حقایق امروز برملا گردید
دیدید که چگونه ربانی و مسعود وطن فروش برآمدند و چگونه با طرفداران خونخواران یکجا شدند. چون پیمان صلح
ملل متحد در پیش روی میباشد. چگونه خواستند آنرا تخریب کنند و چگونه خواستند افغانستان را به ایرانی ها
و بخارائی ها تسلیم کنند. نشر مضمون ما باعث شهرت و دانش مجله آئینه افغانستان گردیده است. ما
همراه هاشمیان صاحب که شهید والا گهر اند آشنائی داریم در پشاور همراه ایشان زاده ها. و رحیم آخوند
و بشیر جان شریک ملاقات کردیم. مولوی صاحب عبدالرزاق و روف جان هم همراه ما حاضر بودند. هاشمیان صاحب
وعده کردند که نوشته های ما را چاپ میکنند. ما از هاشمیان صاحب خواهش میکنیم به ایشان بگوئید همین نوشته ما را

به انگریزی نوشته کنند و به دارالسلطنهٔ امریکائی‌ها بدهند تا حکمداران آنها خوب بدانند
و به رادیوی صدای امریکا هم بگویند که گفته این شیادان را باور نکنند - تمام نام‌های ما را به رادیوی
امریکا بدهید - آنها ما را می‌شناسند زیرا در کمپ خراسان ما آنها را دعوت کردیم و در
[illegible] شرکت آوردیم . این را هم به همه بگوئید که هیچکس وکیل ما نمی‌باشد - کسانیکه از
طرف ما حرف می‌زنند [illegible] استفاده جو هستند فقط برای دزدی و [illegible] کار میکنند
میخواهند [illegible] افغانستان را که مایهٔ [illegible] آنها نشده است به بیگانگان بفروشند
ما افغان هستیم و افغان خواهیم مرد ! عبدالرحیم آخوندزاده از مزار شریف
مولوی بدرالدین (از [illegible])
ظهیرالدین [illegible] - دولت آباد
مولوی‌ها - و سکونت اقلیم کمپ خراسان - پشاور - مرکز مدرسه

یادداشت اداره : ازین فاکس در یک جا شش سطر و در بعضی موارد دیگر بعضی کلمات حذف شده است .

قطعنامهٔ مهاجرین افغانی در ایران

بسم‌الله‌الرحمن‌الرحیم

طرح پنج فقره‌ای سازمان ملل متحد درحقیقت گام مثبتی درزمینه‌ٔ حل مشکل‌افغانستان وقطع جنگ و خونریزی دراین کشور جنگ زده بشمار میرود ٠

مشکل‌اصلی درطرح مذکور سرکت دادن رژیم کابل در مذاکرات بین‌الافغانی میباشد زیرا رژیم کابل پدیده‌ٔ تجاوز بوده ، تمام عمال رژیم کابل بخصوص شخص نجیب مسئول کشتار ، شکنجه و دربند کشیدن صدها هزار انسان مسلمان میباشد ٠ بناء مذاکرات نمایندگان مردم افغانستان بارژیم کابل توهینی‌است بس بزرگ وخیانتی‌است آشکار در برابر خونهای پاك شهدای گلگون کفن این مرز وبوم که الحق آنانرا بایست شهدای راه آزادی انسان ازشر کمونیزم دانست ٠

طرح پیشنهادی عبارت است از :

۱ ـ سازمان ملل متحد مجمع بزرگ ملت مسلمان افغانستان را به‌اشتراك نمایندگان تمام اقشار جامعه اعم از مجاهدین ، مهاجرین خارج ازکشور و آنعده ازمسلمانان داخل کشور که عضویت حزب حاکم را نداشته باشند با درنظر داشت حقوق اقلیت های قومی ومذهبی بدون شرکت نمایندگان رژیم کابل ، دریکی ازکشورها دایر نماید ٠

۲ ـ مجمع بزرگ ملت مسلمان افغانستان در زمینه‌ٔ حل مشکل افغانستان از طریق سیاسی و تعین حکومت انتقالی اسلامی و سایر موضوعات مربوط به آینده‌ٔ افغانستان از قبیل آتش بس و برگزاری انتخابات سراسری تصامیمی اتخاذ نماید ٠

(بقیه در صفحه ۱۳)

بعضا تاریخ سرچپه تکرار میشود! 36

اکثر هموطنان الحمدلله حیات و بخاطر دارند که حدود ۳۸ سال پیش (سالهای ۱۹۵٤ یا ۱۹۵۵) هنگامیکه دولت افغانستان به پیروی ازپالیسی‌پشتونستا برای برادران پشتون حق تعین سرنوشت را حمایت میکرد - دولت پاکستان حق ترانزیت افغانستان را که سابقه تاریخی و میثاق بین المللی داشت بحیث یک حربه سیاسی استعمال و راه ترانزیت افغانستان را بند ساخت .پاکستان بعد از ان ازین حربه سیاسی پیهم استفاده کرده و عوامل مختلف را بهانه تراشیده است .

افغانستان در قرن نزدهم از طریق بلوچستان به بحر راه داشت ولی در اثر پیشروی و تجاوزات انگلیس قسمتهایی از خاک افغانستان بشمول بلوچستان تجزیه شد ولی دولت انگلیس حق ترانزیت افغانستان را به بحر در تمام مدت استیلای هندوستان برسمیت شناخته بود. این حق طبیعی وقتا که از طرف انگلیس بپاکستان منتقل شد پاکستان در اثر عوامل سیاسی انرا اقتضایی ومشروط ساخت و همین سیاست نا عاقبت اندیشانه پاکستان بود که افغانستان را براه های ترانزیتی شوروی و ایران متوجه ساخت .

در دهه شصت موضوع حق دسترسی ممالک محاط بخشکه به راه های بحری در کنوانسیونهای بین المللی موسسه ملل متحد مطرح و تصویب گردید . باین ترتیب افغانستان علاوه بر حق تاریخی که برای دسترسی به بحر از طریق پاکستان داشت باساس معاهدات بین المللی معاصر نیز این حق برایش تثبیت گردیده است .

شرایط کنونی ایجاب میکند در بین حق و هدف تشخیص نمائیم . در بخش انگلیسی این شماره مقاله ای اقتباس شده‌که علاقه شدید پاکستان را بحیث یک هدف اقتصادی برای دسترسی بمارکیت ها و بازار کشور های نو تاسیس در شمال افغانستان نشان میدهد . همین مقاله بقلم یک شخصیت اگاه پاکستانی میگوید که یگانه راه دسترسی پاکستان ببازار پنج کشور نو تاسیس در شمال افغانستان کشور افغانستان است و باید افغانستان بحیث یک کشور بیطرف و آرام در آید تا از امکانات ترانزیتی آن استفاده شود. نویسنده مقاله اینرا هم میگوید که همین منافع دراز مدت اقتصادی ازموقعیت ترانزیتی افغانستان است که پاکستان را مجبور ساخت تا از پالیسی خود مبنی بر رویکار آوردن یک رژیم بنیادگرای آله دست در افغانستان منصرف شده و برای استقرار صلح و تاسیس یک حکومت بیطرف با افغانها همکاری نماید.

بلی هدف پاکستان اینست تا از موقعیت طلایی ترانزیتی افغانستان برای دسترس یافتن بکشور های نو تاسیس استفاده کند، ولی این حق پاکستان نیست بلکه هدف آن و منافع آن میباشد، درحالیکه استفاده از موقعیت ترانزیتی پاکستان برای رسیدن به بحر برای افغانستان یک حق بوده و است و در مذاکرات آینده، ما باید حق را با هدف تعویض نکنیم . افغانستان مکلف نیست بخاطر دسترسی به بحر برای پاکستان امتیازات ترانزیتی بدهد - دسترسی به بحر از طریق پاکستان حق ما است، ولی استفاده از راه ترانزیتی افغانستان برای دسترسی بکشور های ماورای دریای آمو حق پاکستان نبوده، برای استفاده از آن باید مطابق بمقررات موضوعه دولت افغانستان فیس و اجرت بپردازد.

پاکستان شاید امتیازات بخواهد - مثلا تمدید خط اهن از چمن به تورغندی یا از پشاور به حیرتان . دولت افغانستان باید بمشوره متخصصین اقتصادی افغانی گوش بدهد که ایا تمدیدخط اهن برای افغانستان اقتصادی است یا دوام ترانزیت زمینی توسط موترها و کامیونها که برای نفوس بیشتر افغانستان زمینه استخدام را میسر میسازد .

در هرحال چهل سال پیش دولت پاکستان ما را بخاطر استفاده از حق ترانزیت دسترسی به بحر تهدید و فشار میداد و حتی بخواست خود بطور یکطرفه انرا مسدود ساخت . اکنون که در اثر جهاد ۱۳ ساله مردم افغانستان و قربانی دو ملیون افغان شهید و یک ملیون معیوب امپراطوری شوروی تجزیه و پنج مملکت در آنطرف دریای آمو عرض اندام کرده است - که در حقیقت این بازار جدید تجارتی در منطقه مولود جهاد و قربانیهای مردم افغانستان است - دولتهائیکه میخواهند از امکانات جدید اقتصادی در منطقه از طریق افغانستان استفاده کنند، باید حق افغانستان را مطابق بمعیارهائیکه دولت ملی افغانستان تثبیت میکند بپردازند . تا دیروز ما دستنگر خط ریلوی پاکستان بودیم که هر سال یک نرخ بلند و یک قانون ناروای جدید برای اموال تجارتی ما وضع میکرد، ولی خدا را هزاران بار شکر که امروز پاکستان آرزو دارد از امکانات ترانزیتی افغانستان استفاده کند. ازینجاست که میگوئیم "بعضا تاریخ سرچپه تکرار میشود!".

افغانستان در پنج قرن اخیر

تالیف : میر محمد صدیق فرهنگ

جلد اول قیمت ۳۵ دالر **جلد دوم** قیمت ۲۰ دالر

تاریخ تکرار میشود: بي مسلكي كمونستها!

روزنامه پر تیراژ نیویارك تایمز در شماره مورخ ۱۰ مارچ خود مصاحبه تاریخی ۹ مارچ اقای داکتر نجیب الله رئیس رژیم کابل را نشر کرده که نامبرده بار اول بطور رسمی دست دوستی بطرف امریکا دراز و از امریکا برای امحای بنیادگرایان اسلامی استمداد میجوید. مبصرین سیاسی را عقیده برین است که بعد ازبازدید آقای سلیمان لایق از نیویارك و عبدالوکیل از اروپا درماه فبروری ۹۲، ایندو نفر که در حزب وطنفروشان افغانستان مقام تئوریسین و رهبری دارند، دربازگشت بکابل برهبر حزب وطنفروشان مشورت دادند تا در صددجلب حمایت امریکا برآید بهرقیمتیکه تمام شود. چنانکه مطالعه سلوك كمونستها در ۱۳ سال گذشته نشان میدهد، اینها برای کسب و حفظ و دوام قدرت از پست ترین وسایل استفاده کرده و میکنند که با ننگ افغانی و موازین اسلامی هیچنوع مطابقت بهم نمیرساند. نکات عمده مصاحبه نجیب برای جلب حمایت امریکا بقول نیویارك تایمز ازینقرار است:

"ما هدف مشترك داریم - افغانستان، اضلاع متحده امریکا و جهان متمدن باید مبارزه مشترکی را بمقابل بنیادگرایی براه بیاندازیم." (واین هدف معلوم صیهونیت میباشد - اداره)

"اگر بنیادگرایی بافغانستان پیاده شود جنگ برای سالیان متمادی دیگر دوام خواهد کرد... افغانستان بحیث مرکز قاچاق ادویه مخدره در میاید. افغانستان بحیث مرکز تروریزم مبدل خواهد شد." (این دو موضوع اهداف ملی خاص امریکا است - اداره)

اقای داکتر نجیب الله از دولت امریکا تقاضای کمکهای مالی و اقتصادی را نمود و از عدم امادگی امریکا برای تجدید مناسبات سیاسی با حکومت او گله مندی و شکایت سر داد و گفت اگر دولت امریکا از او تقاضا کند و یك مکتوب بفرستد چهار نفر مستخدمین افغانی سفارت امریکا را که بجرم خیانت ملی و جاسوسی محبوس میباشند فورا رها خواهد ساخت. این چهار نفر عبارتند از غلام سخی احمدزی، جلال الدین طالبی، محمد عیسی و فضل احمد مولانا. البته مقصد اقای نجیب الله از دریافت مکتوب از دولت امریکا یکنوع شناخت سیاسی میباشد.

افغانهای مهاجر خوب بخاطر دارند که زعمای حکومتهای مزدور کمونستی از نورمحمد ترکی و حفیظالله امین گرفته تا ببرك وطنفروش و داکتر نجیب الله هرکدام وقتیبمسندقدرت دوروزه تکیه زده بودند ضمن خطابه های متعدد از دولت شوروی استمداد میجستند تا بنیادگرایان اسلامی و امپریالزم امریکا در منطقه را از بین ببرند و تا زمانیکه کمکهای نظامی و اقتصادی شوروی برای مقاصد مذکورمیسر بود کاریجز کشتار افغانهای مسلمان بنام بنیادگرا یا جاسوس امپریالزم امریکا نداشتند که چار هموطن فوق الذکر مثال زنده این سلوك وطنفروشانه و غیر بشری میباشد. حالا که کمکهای شوروی و روسی برای عین منظور میسر نمیباشد اینك اقای داکتر نجیب الله بهمان دولت امپریالستی که تا دیروز آنرا دشمن خود و مردم افغانستان میخواند، رو می آورد و برای کشتار و امحای هم وطنان ما بزیر نام بنیادگرایان از امریکا استمداد مینماید. اینقدر بی مسلکی و وطنفروشی که در سلوك كمونستها - محض بمنظور حفظ و دوام قدرت غصب شده - بمشاهده میرسد درطول تاریخ افغانستان از هیچ زمامداری بشمول شاه شجاع دیده نشده است. دلیل این بی مسلکی و وطنفروشی کمونستها بنظر مردم افغانستان دو چیز میباشد:

(۱) کمونستها که بالای قران عظیم الشان پا گذاشته وآنطرف بمجسمه فلزی لینن ملعون سجده میکردند بخدا و اسلام عقیده ندارند و از قدرت خداوند (ج) که میتواند یك ملت مومن را حفظ ونجات بخشد، منکر میباشند - اینها امور را براساس دیالکتیك می سنجند ولی کورند و نمی بینند که دیالکتیك شاریده و از هم پاشید و در ظرف یکماه در داخل خود شوروی بقدرت خداوند آتشی بل شد که شوروی تجزیه شد و کمونزم رسما ملغی قرار گرفت.

(۲) اینها از قدرت مردم افغانستان درس عبرت نگرفته اند چونکه لشکر روس را بالای ناموس افغان آوردند و بقدرت لشکر روس ۱۰ سال بچوکیها نشستند واگرچه دیدند که همان لشکر روس خجل وناکام رجعت کرد، لیکن نمیتوانند قبول کنند که همین مردم شریف و با اراده که لشکر متجاوز روس را مغلوب ساخت، بنیادگرایی را نیز طرد خواهد کرد. تلاشهای کمونستها برای نجات مردم افغانستان نیست، محض برای حفظ و دوام قدرت غیر مشروع خود شان میباشد. آقای داکتر نجیب الله باید مستشعرشود که محض از طریق عقیدت بایدیالوژی کثیف و غیر بشری کمونزم بود که رفقایش و خودش منحیث یك فارغ التحصیل جوان ازپوهنحی طب (اکثر بچانس دوم و سوم) در حالیکه یکروز هم طبابت نکرده، اولین ماموریت او سفارت و سپس مانند فرفرك بالارفته باین بی عرضه گی اینك پنج سال است شهر کابل را در محاصره نظامی کشانیده، بحیث حاکم مزدور روس در کابل حکومت میکند، آیا برایش بسنده نیست؟ ایا مردم شریف و با استعداد افغانستان غیر از نجیب و اعضای حزب وطنفروشان افغانستان مستحق داشتن یك حکومت و کابینه دیگر نیستند؟

بلی، وقتی کمونستها و همکاران و پیروان آنها بقدرت خداوند و بقدرت مردم افغانستان ایمان آورند آنوقت خود را بخدا و ملت تسلیم خواهند کرد - آنوقت دست تگدی بطرف امریکا برای جلب کمك بمنظور کشتار مردم خود را دراز نخواهند کرد.

افغانستان در مسیر تاریخ

تالیف : میر علام محمد غبار

قیمت ۴۵ دالر

نوشته: م. ا. نگارگر

بخش دوم

آیا بیماری زن غربی ساری است و واکسین معافیت ندارد؟

ه) گذشتهٔ غم انگیزی که زن غربی با آن مقاطعه کرد!

«محققان» بی انصاف مغرب زمین دربارهٔ زن و حق او در اسلام سخنان بی پایه فراوان گفته اند که هیچ ربطی به قرآن کریم و احادیث نبوی ندارد، آنان بدین وسیله کوشیده اند عقب ماندگی فکری و سیاسی جهان اسلام را به دامن دین ببندند و این عقیده را تلقین نمایند که اگر زن مسلمان با دین و معتقدات خویش مانند زن غربی مقاطعه کند به آزادی می رسد. زن مسلمان باید زنجیرهای دست و پاگیر عنعنه را از دست و بازوی خود باز کند و خویشتن را به عالی ترین مدارج تعلیمی و تربیوی برساند ولی درعین زمان از عنعنه زدایی اجتناب کند که عنعنه زدایی نوعی خودخواهی است که ارتباط گذشته و حال را قطع می کند. آدم عنعنه زدا به شیوهٔ غیرمستقیم به جامعه می گوید که تمام معیارهای فکری و عقیدوی گذشته به طور مطلق نادرست بوده است و یگانه معیار پذیرفتنی همان معیار بی اعتباری ارزشهاست و بس. اساساً مسأله بر سر این نیست که غربی دربند معیار است یا نی بلکه بر سر این است که او سلطهٔ اقتصادی خود را در قلمرو جامعه نیز بسط می دهد و می خواهد بگوید هر که هر کاری دلش می خواهد بکند آزاد است ولی به شرط این که به آزادی تجارت صدمه نزنند. درفش دفاع از حق همجنس دوستان و سقط جنین بر می افرازد و هرچند هنوز این گونه جنبش ها اکثریتی درخور اعتنا ندارد ولی سکوت و بی تفاوتی و تماشابینی اکثریت بدان نیرو می دهد و همین اکنون برخی از علمای بیالوژی انسان را که موجودی اجتماعی است و قوانین صدگونه علم از شناخت این اعجوبهٔ خلقت در می مانند به مدد قوانین بیالوژیکی تفسیر می کنند و می خواهند به ما بگویند که به طور مثال درکام هر مرد همجنس باز به قدر یک دانهٔ گندم برجستگی وجود دارد که آن برجستگی عامل همجنس بازی است و اگر برش دارند این تمایل از میان می رود وعده ای هم خوشبینانه آرزو می کنند که شاید در آینده بتوانند لستی از محاسن بدنی و مکارم اخلاقی به علمای ژنتیک بدهند و انسانهای کمالاتی از ایشان تحویل بگیرند و درست همان طور که نسل گاو و گوسفند اصلاح شده داریم نسل انسانهای اصلاح شده نیز خواهیم داشت و جهانی را که سیاستمداران به جهنم سوزان تبدیل کرده اند علمای ژنتیک بهشت برین خواهند ساخت. این عناصر خوشبین متأسفانه از یک بدیهی ساده غافل می مانند و آن این که انسان بر جامعه اثر عاطفی و فکری می گذارد ولی حیوان نمی گذارد و اگر از تعبیر «حافظ» و تفسیر استاد «غوریانی» استفاده بکنم می توانم بگویم که انسان جسم «جان بین» نیز دارد که حیوانات هنوز ندارد و علومی که شناخت انسان را به عهده گرفته اند راهی دراز در پیش دارند و به اصطلاح در خم همان کوچهٔ اول عرق می ریزند و دست و پا می زنند.

ایام عید سعید فطر را تبریک میگوئیم

از مقصود دور نروم که مقایسه زن غربی با گذشته اش حادثه ای است معلول علت
های فراوان و اما علت عمده این که گذشته او بی نهایت غم انگیز بوده است و زن در
تنگنای آن گذشته به هیچ جائی نتوانست برسد و من برای این که گذشته غم انگیز زن
غربی را خوب تر برای زن مسلمان به طور عام و زن افغان به طور خاص نشان بدهم ناگزیرم
به تورات و انجیل مراجعه نمایم تا باهم ببینیم که نظر یهودیت و عیسویت درباره زن چیست
و آن نظر را با قرآن کریم مقایسه و از عنعنه زدایی زن غربی را آفتابی کنم.

الف) زن به عنوان موجودی شریر که آدم را فریفت و از بهشت بیرون انداخت:

«آدم گفت: این زنی که قرین من ساختی وی از میوه درخت به من داد
که خوردم. پس خداوند خدا به زن گفت این چه کار است که کردی زن گفت مار مرا اغوا نمود که خوردم
پس خداوند خدا به مار گفت چون که این کار کردی از جمیع بهایم و از همه حیوانات صحرا ملعون تر
هستی، بر شکمت راه خواهی رفت و تمام ایام عمرت خاک خواهی خورد ... و به زن گفت
الم حمل ترا بسیار افزون گردانم با الم فرزندان خواهی زائید و اشتیاق تو به شوهرت خواهد
بود و او بر تو حکمرانی خواهد کرد ....» (کتاب عهد عتیق سفر پیدایش از آیه ۱۳ تا ۱۷)

به خواننده ارجمند خود باید یادآوری کنم که یهودیت و عیسویت هر دو می پندارند
که ما همه به جرم فرزند آدم بودن بار گناه او را به ارث برده ایم و هر کودکی که به دنیا می آید تا آخر
در زیر بار گناه جدش آدم سنگین است و تنها وقتی این بار گناه از دوشش فرو می غلتد که قربانی
گناه عرضه کند و یا بپذیرد که حضرت عیسی نعوذ بالله خدا (ج) یا پسر خدا بوده است؛ بنابراین
زن مسئول بدبختی ابدی انسان است و به همین جهت این کلمات نیز شامل دعای روزمره
یهودیان است: «خداوندا از تو شکرگزارم که مرا زن نیافریدی.»

این طرز تلقی همیشه بر روان ناخودآگاه زن یهود و عیسوی سنگینی کرده
است ولی قرآن کریم درین مورد هیچگونه تصریح ندارد که زن از استخوان قبرغه آدم و صرفاً برای
آدم آفریده شده است. زن در تورات و انجیل شخصیت مستقل ندارد و خدا (ج) او را
مورد خطاب قرار نمی دهد و حال آن که قرآن زن را به طور مستقل با عناوین مختلف با مرد یکجا
خطاب می کند و در مورد حضرت آدم نیز قرآن کریم فقط در صدد اثبات دشمنی شیطان و انسان است
و می خواهد انسان آن را به تجربه خویشتن دریابد بنابراین شیطان هر دو را مشترکاً وسوسه کند:

فَأَزَلَّهُمَا الشَّيْطَانُ عَنْهَا فَأَخْرَجَهُمَا مِمَّا كَانَا فِيهِ (ص) وَقُلْنَا اهْبِطُوا بَعْضُكُمْ
لِبَعْضٍ عَدُوٌّ وَلَكُمْ فِي الْأَرْضِ مُسْتَقَرٌّ وَمَتَاعٌ إِلَى حِينٍ ط (بقره آیه ۳۶)

«پس بلغزانید ایشان را شیطان و بیرون راند ایشان را از آنچه بودند در
آن و گفتیم فرو شوید حالی که گروهی از شما دشمن گروهی باشد و شما راست در زمین آرامشگاهی
و بهره ای تا زمانی» و به تعقیب همین آیه کریمه قرآن مجید تصریح می کند که خداوند (ج) برای آدم
کلماتی را تلقین کرد که بیانگر توبه بود و خداوند (ج) توبه او را پذیرفت. بنابراین موضوع نافرمانی
حضرت آدم از دیدگاه اسلام موضوعی خاتمه یافته تلقی می شود که کاری با نسل های بعد ندارد.
در سوره بقره آیه ۱۸۷ خداوند (ج) زن را لباس مرد و مرد را لباس زن

از درون خانه هم حساسیت بمقابل دوام کار مجله بیشتر شده زیرا علاوه بر خساره اقتصادی که فامیل متحمل شده، تکلیف صحی من به تشویش آنها افزوده است: در اثر نشستن پیهم درمدت دو سال و هر روز ساعات متوالی به تایپ و نوشتن صرف کردن مریضی (ارترایتس) و درد مفاصل بپاهایم عاید نموده که فامیل را سخت اندیشمند ساخته است. بنا بر این میخواستم با تقدیم این شماره یك رخصتی ششماهه بگیرم و با صطلاح دم راست کنم. اما چند تن از محترمان و دوستان حق مادر وطن را درین فرصت حساس بخاطر دادند و دلایل معقول ارائه نمودند و سفارش فرمودند که عوض ششماه تفریح، همین ششماه را دوام بدهم ولی باکار و فشار کمتر و در پایان ششماه در زمینه تصمیم بگیرم. اینها تجویز فرمودند که مجله را عوض ماهوار عجالتا دوماهه بسازم. قبول کردم و وعده دادم.

عفو و معذرت میخواهم که نتوانستم در چنین موضوع مهم با عدهٔ بیشتر حقداران و دوستان مشوره کنم. با ینوسیله از همه دوستان، همکاران و هموطنان خواهشمندم مرا از نظریات خود نسبت بدوام کار این مجله و چگونگی آن مطلع گردانند. یکعده هموطنان نشر یك نیوز بیولتن ۱۵ روزه (پنج تا هشت صفحه) را تجویز نمودند که تا حال در زمینه تصمیم نگرفته ام. قیمت آن برای امریکا و کانادا دودالر و برای اروپا و آسیا ۳ دالر تخمین میشود (توسط پوسته هوایی). ولی درحالیکه در اروپا و امریکا اخبار روزمره از طریق وسایل ارتباطات جمعی میسر است راجع بمفیدیت نیوز بیولتن مجوزه تا حال خود را قناعت داده نتوانسته ام.

اینك پروگرام کار و نرخ مجله را برای ششماه اول سال ۱۳۷۱ تقدیم مینمایم:

اول - مجله آیینه افغانستان در ششماه آینده عوض ماهوار در هر دو ماه نشر و توزیع خواهد شد - یعنی شماره های حمل - ثور، جوزا - سرطان و اسد - سنبله.

دوم - از شماره آینده (حمل - ثور) قیمت مجله یك دالر بلند میرود. بنابران در امریکا وکانادا برای مشترکین فی شماره ٦ دالر - اشتراك ششماهه ۱۸ دالر خواهد بود وقیمت تك فروشی در مغازه ها سر از شماره آینده از ٦ به هفت دالر بلند میرود که یك دالر کمیشن مغازه میباشد.

سوم - تجدید اشتراك سال نو (۱۳۷۱) بعد ازین شماره برای ششماه (۱۸ دالر) پذیرفته میشود. کسانیکه اشتراك یکساله یا ششماهه سال ۱۳۷۱ را باساس نرخ سابق ارسال داشته اند تفاوت آن مسترد یا مجراء داده میشود.

چارم - برای اروپا (باستثنی سویس زرلیند) وجه اشتراك سال ۱۳۷۱ ازینقرار است:

توسط پوسته هوایی	قیمت مجله	محصول پوسته	رسانده اروپا	۳شماره درششماه
سایر ممالك اروپا	٦ دالر	٥٠ ر ٦ دالر	٥٠ر ۱۲ دالر	۳۸ دالر
برای سویس زرلیند	٦ دالر	٥٠ ر ۷ دالر	٥٠ر ۱۳ دالر	٤٠ دالر

یادداشت - محصول پوسته هوایی سویس نسبت بسایر ممالك یکدالر بالاتر است.

برای هند پاکستان استرالیا جاپان	٦ دالر	٥٠ ر ۹ دالر	٥٠ ر۱٥ دالر	٤۷ دالر

توسط پوسته زمینی:

برای تمام ممالك اروپا	٦ دالر	۲ دالر	۸ دالر	۲٤ دالر
برای تمام ممالك اسیا واسترالیا	٦ دالر	٥٠ ر۲ دالر	۸ر٥٠ دالر	۲٦ دالر

برای اینکه نظرات و مقالات همه هموطنان نوبت نشر بیابد مدیریت مسئول مجله ازنویسندگان محترم خواهشمند است اقتصاد وقت را در نظر گرفته نوشته ها را کوتاه تر بسازند.

در خاتمه یکبار دیگر سال نو و عید سعید فطر را تبریک گفته دعامیکنیم این سال نو برای وطن عزیز ما صلح و تفاهم را بارمغان آورد. با تقدیم احترامات.

دکتور سید خلیل الله هاشمیان

تجدید اشتراک ششماهه ۱۳۷۱ هجده دالر

40 زن می خوانند و در این جا نیز به هیچ وجه برتری یکی بر دیگری مطرح نیست و این طرز تلقی قرآن کریم که نه با عنعنهٔ یهودیت و عیسویت سازگاری داشت و نه با عنعنهٔ قبایل عرب در اجتماع آن روزگار عجیب می نمود.

ب) تبعیض از همان لحظهٔ زادن:

«و خداوند موسی را خطاب کرده گفت بنی اسرائیل را خطاب کرده بگو چون زنی آبستن شده پسر نرینه بزاید آن گاه هفت روز نجس باشد موافق ایام طمث حیضش نجس باشد* و در روز هشتم گوشت غلفهٔ او مختون شود* (برخی از قبایل مصری عنعنهٔ ختنه کردن زن را از یهودیان گرفته اند و این موضوع که محققان غرب آن را برپای اسلام بسته اند هیچ ربطی به اسلام ندارد) و سی و سه روز در خون تطهیر خود بماند و هیچ چیز مقدس را لمس ننماید و به مکان مقدس داخل نشود تا ایام طهرش تمام شود و اگر دختری بزاید دو هفته برحسب مدت طمث خود نجس باشد و شصت و شش روز در خون تطهیر خود بماند»

(سفر لاویان باب دوازدهم آیه ۱-۶)

همین کتاب در باب پانزدهم می گوید:

«و اگر زنی جریان دارد و جریانی که در بدنش است خون باشد هفت روز در حیض خود بماند و هر که او را لمس نماید تا شام نجس باشد و بر هر چیزی که در حیض خود بخوابد نجس باشد و بر هر چیزی که بنشیند نجس باشد و هر که بستر او را لمس کند رخت خود را بشوید و به آب غسل کند و تا شام نجس باشد» (سفر لاویان باب پانزدهم آیه های ۱۹ تا ۲۳)

بیچاره زن در جریان عادت ماهانهٔ خود مطلقاً از جامعه طرد می شد و همه به سوی او با دیدهٔ حقارت می نگریستند و او به هر کس که روبرو می شد باید از «نجس» بودن خود برایش اطلاع می داد. قرآن کریم عادت ماهانه را حالتی توام با نوعی آزار تلقی و هم از آمیزش جنسی ممانعت می نماید: (۷)

وَيَسْئَلُونَكَ عَنِ الْمَحِيضِ قُلْ هُوَ أَذًى فَاعْتَزِلُوا النِّسَاءَ فِي الْمَحِيضِ وَلَا تَقْرَبُوهُنَّ حَتَّى يَطْهُرْنَ

«و می پرسند ترا از حیض بگو همانا آن آزاری است پس کناره گیری کنید از ایشان در حال حیض و نزدیکی مکنید با ایشان تا پاک شوند» (البقره ۲۲۱)

همین و بس و طوری که می دانیم دورهٔ نفاس برای زن مسلمان چهل روز است و جنسیت مولود برای این امر هیچ اثر ندارد در حالیکه در یهودیت و عیسویت دختر زادن دوران نفاس زن را دو چند یعنی هشتاد روز افزایش می دهد.

بزرگترین مصیبت زن در آیین یهود که در عیسویت نیز پذیرفته است موضوع تلخ آب غیرت است از این قرار: «و خداوند موسی را خطاب کرده گفت* بنی اسرائیل را خطاب کرده به ایشان بگو هرگاه زن کسی از او برگشته به وی خیانت ورزد و مردی دیگر با او همبستر شود و این از چشمان شوهرش پوشیده و مستور باشد آن زن نجس می باشد و اگر بر او شاهدی نباشد و در عین فعل گرفتار نشود* و روح غیرت بر شوهر او بیاید و به زن خود غیور شود و آن زن نجس نشده باشد* پس آن مرد زن خود را نزد کاهن بیاورد و به جهت او برای هدیه

یک عُشر ایفه آرد جو بگیرد (ایفه همان سوس یعنی بخش دوشت آرد است - نگارنده) و روغن بر آن نریزد
و کندر بر آن ننهد زیرا که هدیهٔ غیرت است و هدیهٔ یادگار که گناه را به یاد می آورد و کاهن او را
نزدیک آورده به حضور خداوند برپا دارد و کاهن آب مقدس در ظرف سفالین بگیرد و کاهن قدری از
غباری که بر زمین مسکن باشد گرفته بر آب بپاشد × و کاهن زن را به حضور خداوند برپا داشته موی سر
او را باز کند و هدیهٔ یادگار را که هدیهٔ غیرت باشد بر دست آن زن بگذارد و آب تلخ لعنت بر دست
کاهن باشد × و کاهن به زن قسم داده به وی بگوید اگر کسی با تو همبستر نشده و اگر به سوی نجاست
به کسی غیر از شوهر خود برنگشته ای پس از این آب تلخ لعنت مُبرا شوی × ولیکن اگر به غیر
شوهر خود برگشته نجس شده ای و کسی غیر از شوهرت با تو همبستر شده است × آن گاه کاهن
زن را قسم لعنت بدهد و کاهن به زن بگوید خداوند ترا در میان قومت مورد لعنت و قسم
بسازد به این که خداوند ران ترا ساقط و شکم ترا متنفخ گرداند × و این آب لعنت در احشای
تو داخل شده شکم ترا متنفخ و ران ترا ساقط بسازد و آن زن بگوید آمین آمین × و کاهن این
لعنت ها را در طوماری بنویسد و آن ها را در آب تلخ محو کند × و آن آب لعنت تلخ را به زن
بنوشاند و آن آب لعنت در او داخل شده تلخ خواهد شد × و کاهن هدیهٔ غیرت را از
دست زن گرفته آن هدیه را به حضور خداوند بجنباند و آن را نزد مذبح بیاورد و کاهن مشتی
از هدیه برای یادگاری گرفته آن را بر مذبح بسوزاند و بعد از آن آب را به زن بنوشاند
و چون آب را به او نوشانید اگر نجس شده و به شوهر خود خیانت ورزیده باشد آن آب لعنت
داخل او شده تلخ خواهد شد و شکم او متنفخ و ران او ساقط خواهد گردید و آن زن
در میان قوم خود مورد لعنت خواهد بود × و اگر آن زن نجس نشده طاهر باشد آن گاه
مُبرا شده اولاد خواهد زایید × این است قانون غیرت هنگامی که زن از شوهر خود برگشته
نجس شده باشد × یا هنگامی که روح غیرت بر مرد بیاید و بر زنش غیور شود آن گاه زن را
به حضور خداوند برپا دارد و کاهن تمامی این قانون را دربارهٔ او اجرا دارد × پس آن مرد از گناه
مبرا شود و زن گناه خود را متحمّل خواهد بود.» (سفر اعداد باب پنجم از آیهٔ ۱۱ تا ۳۱)

تبعیض دیگر در آیین یهود این است که زن از میراث والدین خود تنها در یک صورت برخوردار
می شود یعنی آن گاه که والدینش فرزند نرینه نداشته باشند. «و بنی اسرائیل را خطاب کرده
بگو اگر کسی بمیرد و پسری نداشته باشد ملک او را به دخترش انتقال نمایید × (سفر اعداد باب
بیست و هفتم آیهٔ ۸ تا ۱۱)

من تا این جا هر چه برگزیدم از کتاب عهد عتیق یعنی تورات بود که عیسویان هم آن را
کلاً قبول دارند زیرا که حضرت عیسی گفت: «گمان مبرید که آمده ام تا تورات یا صحف انبیا
را باطل سازم نیامده ام تا باطل نمایم بلکه تا تمام کنم × زیرا هر آینه به شما می گویم تا آسمان و زمین
زایل نشود همزه ای یا نقطه ای از تورات هرگز زایل نخواهد شد تا همه واقع شود ×
(انجیل متی باب پنجم آیه های ۱۷ و ۱۸ کتاب عهد جدید ص ۶)

ولی اکنون باید به سراغ کتاب عهد جدید و خاصةً تعلیمات پولس رسول برویم و ببینیم که عیسویان در
مورد زن چه چیزها گفته اند:

ج) ازدواج گناه و تجرد فضیلت است: برخورد عیسویت با مسایل جنسی بسیار ناشیانه

ودور از واقعبینی است. چون حضرت عیسی (ع) در سی یا سی و یک سال زندگی زمینی خود مجرد مانده است پیروانش پنداشته اند که تجرد از دیدگاه او نوعی فضیلت بوده است و به همین دلیل مجرد زیستن را مثل اعلای زندگی ایشان پنداشته اند و این عقیده را شایع نموده اند که هرکس بخواهد خدمتگار حضرت عیسی (ع) باشد باید از ازدواج بپرهیزد.

«مرد را نیکو آن است که زن را لمس نکند.» (رسالهٔ اول پولس به قرنتیان باب هفتم کتاب عهد جدید ص ۲۷۱)

«لکن به مجردین و بیوه زنان می‌گویم که ایشان را نیکوست که مثل من بمانند.» (همانجا)

«شخص مجرد در امور خداوند می‌اندیشد که چگونه رضامندی خداوند را بجوید و صاحب زن در امور دنیا می‌اندیشد که چگونه زن خود را خوش بسازد. در میان زن منکوحه و باکره نیز تفاوتی است زیرا باکره در امور خداوند می‌اندیشد اما منکوحه در امور دنیا می‌اندیشد تا شوهر خود را خوش سازد.» (همانجا ص ۲۷۲ و ۲۷۳)

زن عیسوی در کلیسا نیز حق صحبت را ندارد و باید خاموش بماند:

«و زنان شما در کلیسا خاموش باشند زیرا که ایشان را حرف زدن جایز نیست بلکه اطاعت نمودن چنانکه تورات می‌گوید اما اگر می‌خواهند چیزی بیاموزند در خانه از شوهران خود بپرسند چون زنان را در کلیسا حرف زدن قبیح است.» (همان رساله باب چهاردهم کتاب عهد جدید ص ۲۸۲)

پولس رسول در رسالهٔ دوم خود به قرنتیان می‌گوید: «زیرا که من بر شما غیور هستم به غیرت الهی زیرا که شما را به یک شوهر نامزد ساختم تا باکرهٔ عفیفه به مسیح سپارم. لیکن می‌ترسم که چنانکه مار به مکر خود حوا را فریفت همچنین خاطر شما هم از سادگی که در مسیح است فاسد گردد.» (رسالهٔ دوم باب یازدهم کتاب عهد جدید ص ۲۹۶)

آری ترس پولس رسول به مورد بود زیرا هنگامی که آبی چشمان زیباروی خیل خیل به سوی صومعه‌ها و دیرها به راه افتادند تا پدران روحانی آنان را «باکرهٔ عفیفه» به مسیح بسپارند وسوسه‌های شیطانی چنانکه روح برصیصای عابد را تسخیر کرده بود در دل «پدران روحانی» نیز آتش عشق و شهوت افروخت به طوری که دست تطاول به «باکره‌های مسیح» دراز کردند و نقد عفت شان را به تاراج بردند و داماد ناشده هر شب در حجلهٔ عروسی تازه خفتند و هنگامی که خطر رسوایی گریبان ارباب کلیسا را گرفت دست مانند برصیصای عابد قربانیان خود را کشتند و در آتش افکندند و ریاکارانه به دست یازیدن به جادو متهم کردند و به اساس احصائیه دورکین در سراسر اروپا ۹ میلیون زن به اتهام گرایش به جادو زندگی خود را از دست دادند و دشمنی زن با ارباب کلیسا چنان اوج گرفت که کتاب انگیزیسیون مقدس «زن را حیوان ناکامل خواند که «طبیعتاً» «دمدمی مزاج و هوسران» است و به سادگی به وسیلهٔ شیطان به سوی شهوت رانده می‌شود و به جادوگری دست می‌یازد.» (شمارهٔ دوم مجلهٔ ترندز Trends نشریهٔ مسلمانان لیستر مقالهٔ طرز تلقی های جنسی ص ۲۲) و طبل رسوایی ارباب کلیسا چنان بر سر بازار جهان به صدا درآمد که مارتین لوتر اصلاح طلب معروف برخلاف سنت پذیرفته شدهٔ کلیسا تجرد را تقبیح و زنان را به ازدواج تشویق نمود و نتیجه این شد که بوریای دیرها و زیستگاه‌های زنان و مردان مجرد در کشورهای مختلف اروپایی پیچیده شد ولی مسألهٔ برتری بدون گفتگوی مرد بر زن چنان بر عقل اروپایی پنجهٔ تسلط افکند که مردی مانند فروید زیر تأثیر همین تسلط زن را موجودی می‌خواند که دچار عقدهٔ حقارت ناشی از فقدان

«آلت مردانگی» است و همیشه آرزومند این که بدین‌سان روابط «زنای به عنف» یا به اصطلاح انگلیسی زبانان «ریپ» کند. آدم وقتی این برخورد ناشیانهٔ عیسویت را با مسایل جنسی می‌بیند به یاد آیه‌ای از سورهٔ بقره می‌افتد که خداوند (ج) زن و مرد مسلمان را در شب‌های ماه مبارک رمضان به آمیزش جنسی اجازه می‌دهد و می‌گوید:

أُحِلَّ لَكُمْ لَيْلَةَ الصِّيَامِ الرَّفَثُ إِلَىٰ نِسَائِكُمْ (ط) الخ (سورهٔ بقره آیه ۱۸۶)

«حلال شده است از برای شما در شب روزه آمیختن با زنان خود، آنان لباسی اند از برای شما و شمایید لباسی از برای آنان. می‌دانست خدا (ج) که شما خیانت می‌ورزیدید به خویشتن»

خدا (ج) که نیاز جنسی انسان را بهتر از ارباب کلیسا درک می‌کند دستورش چنین است و ارباب کلیسا که درک نمی‌کند دستورش چنان و همه می‌دانیم که هرگاه این جواز از جانب خدا (ج) داده نمی‌شد مسلمانان نیز خیانت می‌ورزیدند.

یهودیت و عیسویت هر دو حتی حق انسان بودن زن را نیز زیر علامت سؤال می‌گذاشتند و هنگامی که رنسانس پایه‌های استبداد مذهبی را سست کرد و مذهب را از زندگی اجتماعی به کلی بیرون راندند زن نیز به خاطر قرن‌ها تحقیر و شکنجه برای این طغیان ضد مذهبی آمادگی کامل داشت. جنگ جهانی نخست که همه ارزش‌های پذیرفته شدهٔ عیسویت را به باد استهزا گرفته بود نیروی کار جامعه را کاهش و ارزش کار را افزایش داد و بحران‌های اقتصادی بعد از جنگ و فقر عمومی زن را که نسبت به مرد مزدی کمتر می‌گرفت به بازار کار آورد ولی مسألهٔ مزد مساوی در برابر کار مساوی هنوز هم در برخی از کشورهای غرب به کلی حل نگردیده است و تا سال ۱۹۶۹ نیز یک زن جوان را به جرم اغوای مردی زندانی کردند و تا سال ۱۹۵۱ زنان از حق رای دهی محروم بودند.

زن یهودی و عیسوی هیچ دستاویزی برای احقاق حق خود در یهودیت و عیسویت نداشتند بنابراین برضد دین‌های خویشتن طغیان کردند و با این طغیان پل‌های برگشت خود را نیز ویران نمودند اما طغیان برضد دین در عین زمان طغیان برضد هرگونه ارزش‌های معنوی نیز است. هرگاه کلیسا تجرد را ترجیح می‌دهد و جریان نورمال زندگی زناشویی را نمی‌پذیرد و به زن حق آموزش و یادگیری نمی‌دهد زن راهی دیگر ندارد جز این که کلیسا و همراه با آن دین را کنار بگذارد.

انارشی جنسی کنونی مستولی بر جوامع غربی ناشی از مقاطعهٔ زن با ارزش‌های دینی است زیرا دیگر فضیلت و طهارتی وجود ندارد که زن و مرد به خاطر آن نفس اماره با سوار را مهار بزنند و باز چون جناب‌های فرزند از عرصهٔ زندگی زنی که نقد دوشیزگی خود را بدون کدام تعهد و تکلیف برایش سپرده است پا بیرون می‌کشد و کودک نامشروع او به دامن زن می‌ماند و مانع هوس‌رانی‌های بعدی زن می‌شود و چون پدرش هیچ احساس محبت و مسؤولیت نسبت به فرزند خود ندارد و زن مالک جسم خود است دفتر سقط جنین سر می‌افرازد و از جامعه می‌خواهد که این تقاضای او را جامهٔ حقوقی و قانونی بپوشاند که جامعه در شرایط موجود ناگزیر است به خواست زن تمکین کند. و باز چون لذت جنسی به خودی خود هدف است بنابراین مرد مرد و زن زن را موضوع لذت جنسی قرار می‌دهد و بدین ترتیب عمل قوم لوط و همجنس‌بازی زنانه یا گرایش جنسی زن به زن نیز وارد معرکه می‌شود و بالاخره ازدواج و تشکیل خانواده می‌رود که شکل عملی متروک و از مود افتاده را اختیار کند که من به این مسأله و نتایجی که ما مسلمانان از آن باید بگیریم در بخش سوم نگارش خویش می‌پردازم.

یار زنده صحبت باقی

انتخابات د اسلامي احکامو په رڼا کښې

او په هغې کښې د ښځو برخه :

مولانا دور دمل

افغانانو د خپلو بې شاله قربانيو په نتيجه کښې وکولای شول د نړۍ يو لوی مادی وحشی طاقت ته په ماتې ورکولو سره د فرعونيانو په راپرزولو کښې خپل تاريخی اعزاز برقرار وساتی . او نږدې ده چې د غه مسلمان قهرمان ملت په خپل لرغونی هيواد کښې د پردي و لاس وهنو پرته د يو واقعی اسلامی نظام بنياد کښيږدی طبيعی او بديهی ده چې د دولتی نظم او نسق د چلولو د پاره يو مشر ، خليفه ، جمهور رئيس او مربوطې اداري را منځ ته کولو ته ضرورت احساسيږي داچې د غه مشر او مربوط اداره به په څه ډول د چا لخوا او څنګه ټاکل کيږي مختلف نظريات موجود دی چې د ځينو د خود خواهيو ، جاه طلبيو ، خارجی لاس وهنو او مختلفو عواملو په نتيجه کښې ډول ډول نظريات وړاندې کيږی او د همدغو مختلفو نظرياتو موجوديت زمونږ د برې وروستنی پړاو د ځنډونو سره مخامخ کړی دی ، د غه اختلافی نظريات اغلباً د اسلامی اساساتو نه د نا خبرۍ د ځينو نظرياتو د خاوندانو په خاصو جهتونو پورې د ارتباط او نورو ناروا ارزو ګانو د پوره کولو له امله منځ ته راغلی دی ، چې د مختلفو عزايمولرونکی حلقی هريو يو اخې خپل . نظر مرغوبه اسلامی بولی او نورو ته کفروايي . حال داچې په دې حقله د اسلام مبارک دين کومه معينه او مخصوصه طريقه نده ښودلې بلکه د ځينو شرايطو د ټاکلو پرته نور د معامله اسلامی امت ته پريښودل شوې چې اسلامی امت د دغه شرايطو لاندې د هر زمان او مکان حالاتو او اقتضااتو ته د کتونه پس چه کومه طريقه وضع کړې مفيده جائزه وی او بيا زياته مفيده طريقه به يې اولی او عملی وی ، چه شرايط او د حالاتو او اقتضااتو سره سم حرکت به په راتلونکو ښوکښې ولولئ) که موږ په دې راز پوه شو چه د اسلام د مبارک دين له خوا يواځې د مسلمانانو مشر د غوره کول او د انتخاباتو لپاره کومه مخصوصه طريقه نه وضع کول او تخنيک يې د اسلامی امت په صوابديد پريښودل د اسلام کمزوری نه بلکه د دې مقدس سماوی دين او قانون جامعيت دی نو پدې باب به د تکفير سازۍ او تعصب لړکه ختمه او زمونږ روان بحرانی حالت او ستونزې به کمې او د غلطونږی تراثيدک ته به د حل معقوله لاره پيدا شی . ځکه د اسلام مبارک دين اخری سماوی دين او قانون او د اخری نبی صلی الله عليه وسلم په واسطه راغلی چه تر قيامته به زمونږ راهنمائی کوی . د بلې خوا نه د زمانی او مکانی اختلافاتو موجوديت هم مسلمه خبره ده ، که د اسلام پاک دين يوه مخصوصه طريقه وضع کړې وای نو د الهی دين منشاء چه يسر (اسانتيا) دی نه عسر) به نه وه حاصله شوې د زياتو وضاحت لپاره لاندې اصول وګورئ چه په داسې مواقعو کښې د راهنمائی او مستقل معيار په صفت ترې استفاده کيدلای شی .

د دين چه کومه حصه مونږ ته را رسيدلې د هغې دوه برخې کيدای شی : يوه هغه برخه د چه د خپل خاص هئت او شکل سره مونږ ته را رسيدلی او د هغې همدغه هئت او شکل هم مقصود دی چه دې ته مونږ منصوص بالوضع ويلای شو په نورو الفاظو کښې هغه دينی امور چه د خاص هئت او صورت سره د نبی کريم ص نه ثابت وی لکه د دين ارکان او نور هغه فرائض چه رسول الله صلی الله عليه وسلم د هغې نه يواځې لسا شکلونه متعين کړی دی بلکه د هغې ادا يې هم پخپله کړې ده لکه لمونځ ، حج ، او نور د اډول احکام د همغه شکل او صورت سره مطلق دی او د هغې طرز او شکل مخالفت به بدعت او ګناه ګڼل کيږي . د دين دوهمه برخه داده چه په هغې کښې نفس شی مطلوب وی ليکن د ډيرو حکمتونو او مصلحتونو (د زمانا او مکان په تعريف د سهولت او وسعت په خيال) په بنا ، د اسلام ستر پيشوا حضرت محمد مصطفی صلی الله عليه وسلم د هغې شکلونه ندې متعين کړي . يواځې شی ښودل شوی دی چه دا مقصود دی او منصوص ليکن د هغه شی کومه خاصه وضع منصوص نده بلکه په دې متعلق د امت په عقل اعتماد شوی او د اکار د دوی په صلاحيت پريښودل شوی . جهاد مقصود دی خو کوم معين شکل يې مقصود ندی بلکه د زمان او مکان د اقتضااتو مطابق به په مختلفو شکلونو عمل کيږي . همدا وجه ده چه په ټانک ، توپ ، جهاز او نورو مدرنو جنګی الاتو جهاد کول بدعت او ګناه نده او خوک دا نشی ويلای چه د رسول صلی الله عليه وسلم په وخت کښې په دې الاتو جهاد ندې شوی نو دا دې ناروا او ګرځی داځکه چه د هغه وخت او مکان د اقتضا نه ود چه کله تقاضا موجود شوه نو په د غه الاتو جګ

هم موجود شو او اوس په همدې الاتو جنګ ضرور
شو. د انتخاباتو متعلق هم همدغه کیفیت دی
شورائیت شرعي حکم او د قرآن او سنت او د صحابه
د سنتو څخه ثابت دی او دا بالکل اسلامي حکم
دی چه د اسلامي امت مشر خلیفه یا رئیس
به لا ز ما د مسلمانانو په خوښه او مشوره منځ ته
راغلی وی، په زور جبر او بې مشورې خلافت او
مشري ناجائز او حرام دی. یعنې خلافت یو مشورتي
منصب دی چه د مسلمانانو په مشوره به د اهلیت
او قابلیت خاوند ته سپارل کیږی یعنې د مسلمانانو
د اکثریت اعتماد چه په چا باندې راغی هغه به
خلیفه ټاکل کیږی لوی خدای فرمایي:
وَأَمْرُهُمْ شُورَىٰ بَيْنَهُمْ. د مسلمانانو
معاملات او چارې د دوی په مشوره ترسره کیږی
مینکاره ده چه د خلیفه انتخاب په دې کښې داخل
دی. وَشَاوِرْهُمْ فِي الْأَمْرِ ای پیغمبره! د
مسلمانانو سره په کار ونو کښې مشوره کوه.
حضرت عمر رض فرمائی مَنْ دَعَا إِلَىٰ امارة نفسه
او لغیره من غیر مشورة من المسلمین فلا یحل لکم ان لا
تقتلوه (کنز العمال: چا چه د ځان یا د بل د پاره
د مسلمانانو د مشورې پرته
د امارت دعوت ورکړې نو ستاسو د پاره حلال
نه دی چه هغه ونه وژنئ. مقصد دا چی
بې مشورې خلافت یو سنګین جرم دی او
مسلمانان يې باید برداشت نکړي. بل ځای
فرمائی لَا خِلَافَةَ إِلَّا عَنِ الْمَشُورَةِ.
د شورې او مشورې نه بغیر هیڅ خلافت نشته
امام ابو حنیفه رح د عباسیانو د دوهم بادشاه
ابو جعفر منصور د یوې پوښتنې په ځواب کښې
دا سې ویلی، ته دا سې خلیفه کړ ځید لی یې
چه ستا په خلافت باندې د اهل فتوی کسانو
د دې څخه د دوه کسانو اجماع هم نده شوې.
حال دا چې خلافت د مسلمانانو په اجماع او مشورې
سره قائمیږي (امام ابو حنیفه رح کی سیاسی زندگی)

د پاکستان مفتي اعظم مولانا مفتي محمد شفیع
دیوبندی رح په معارف القرآن کښې د وَجَعَلَكُم
مُلُوكًا لاندې لیکی، اسلامي حکومت په
حقیقت کښې عوامي حکومت وی. همدې
عوامو ته د خپل رئیس، خلیفه او امام د
انتخاب ولو حق حاصل دی او همدا عوام
د خپلی اجتماعي رأی په وسیله هغه
معزولولی هم شی په همدې نسبت که هغه
واحد حکمران هم وی خو په حقیقت کښې
د عوامو حکومت وی (ج ۳ - ص ۹۷)
مولانا سید ابو الاعلی مودودی په خلافت او
ملوکیت کښې لیکی: د دغې روا او صحیح نوع خلافت
حامل کوم شخص یا خاندان یا طبقه نه دی بلکه
هغه ډله یا جماعت په خپل مجموعي حیثیت کښې وی
چا چه پورتنی ذکر شوی اصول قبول کړی وی
(ایمان وغیره) او دغه دولت يې قایم کړی وی د
سورة نور ۵۵ آیت الفاظ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ
(خامخا به الله تاسو مسلمانانو ته په ځمکه کښې خلافت
درکړی) په دې معامله کښې صریح دی. د دی
له مخې د اهل ایمان د دلی هر فرد به خلافت کښې
برخه برابره لری، د اسلام دا اصول چه د حکومت
جوړیدل، چلیدل او بدلیدل باید د عام ولس
په رایه وشی د دیموکراسي بنسټ جوړ وی.
د اسلامي دولت ټول امور یعنې د هغې تأسیس
تشکیل د دولت د مشر او نورو درې ګونو قواو انتخاب
او د دوی نو چارو اجرا او کنټرول (مقننوی، اجرائی
عدلی) چارې باید د اهل ایمان د خپل منځنی مشورو
په اساس سرته ورسیږی قطع نظر له دی چه دغه
مشوره بالواسطه وی او که بلا واسطه.
یعنې د دې شکل د انتخاباتو په کومه طریقه سرته
ورسیږی چه دا د مسلمانانو د وخت شرائطو او صوابدید
ته پریښودل شویده (بالواسطه بلا واسطه هر دول
چه موزون وګڼل شی، د ذکر شو و تصریحاتو نه دا

ثابته شو چه خلیفه، امام یا رئیس به د مسلمانانو
په مشوره ټاکل کیږی که دغه مشوره یا اعتماد په
هره طریقه حاصل شی جواز يې ثابت دی که هغه
د بیعت عامه په شکل وی چه ټول مسلمانان د خلیفه
سره مصطلح بیعت وکړی یا د غه بیعت د خپلو
نمایندګانو په ذریعه وکړی او د مروجه انتخاباتو
په شکل وی چه البته په او سنیو شرایطو کښې هم دغه
د کاغذ پاڼه د دې وخت د شرایطو سره برابر کار
دی چه د مصطلح بیعت شکل او ځای نیولی دی
دغه ټولې طریقې روا دی خو د اجازه نشته چه
څوک دې دغه ډولونه د دوکې یا د ځان په ګټه
په یو اړخیز شکل بدل کړای شی په کومه طریقه
چه د عوامو د نظر مطمئن حساب کیدای شی
هغه به د منلو وړ وی. د مسلمانانو د مشورې
او اعتماد لاس ته راوړلو طریقې د حالاتو په بدلون
سره بدلیږی همدا وجه ده چه د خلفای راشدینو
د انتخاب طریقې یو له بل سره جلا وې.
د سرور کائنات حضرت رسول اکرم صلی الله علیه وسلم
د رحلت نه وروسته انصار او مهاجرین په
سقیفه بنی ساعده کښې سره راټول شول تر څو
د اسلامي امت لپاره یو خلیفه انتخاب کړي په دې
حقله مختلفې نظریې موجودې وې بالاخره د حضرت
عمر رض له خوا د حضرت صدیق اکبر رض نوم وړاندې
او ټولو ومنلو. د مدینې منورې ټولو خلکو او کبار صحابه و
چه د اسلامي ملت واقعي نمایندګان وو په خوښی
او رضا مندۍ بیعت وکړ او خلافت قانوني حیثیت
پیدا کړ. د حضرت صدیق اکبر رض د وفات وخت چه
رارسید نو هغه د داسې شخص چه یقیناً د هغه
نه بل اهل تر او د زیات قابلیت خاوند نه وو
یو هم، تدبر او دوراندیشی هر چا ته ثابت
وو (د صحابه کرامو سره د مشورې نه وروسته)
(حضرت فاروق اعظم عمر بن الخطاب رض نوم وړاندې کړ

اوټولو په رضا او رغبت د حضرت عمر رض په خلافت د تائید اظهار وکړ. کله چې حضرت عمر رض د ابولؤلؤ مجوسي له خوا ټپي کړای شو نو په زخمي حالت یې د کبارو صحابه وو او د امت د ممتازو غاینده ګانو شپږ کسیزه شوری راوبلله او ورته یې وفرمایل: د خپلې شورۍ د جلې نه یو تن په مشورې سره خوښ او د خلافت لپاره یې وټاکئ او بیا یې د بیعت لپاره مسلمانانو ته وړاندې کړئ، د شپږ کسیزې شورۍ د غړو نومونه دا دي: حضرت عثمان بن عفان رض، علی بن ابی طالب رض، طلحه بن عبیدالله رض، زبیر بن العوام رض، سعد بن ابی وقاص رض او عبدالرحمن بن عوف رض دې شپږ کسیزې شورۍ ته د ا حکم هم وو چه د خلیفه د انتخاب لپاره د انصارو سره مشوره وکړئ. حسن بن علی رض او عبدالله ابن عباس رض نه هم مشوره واخلئ او کولای شئ چه زما د ځوی عبدالله رض نه هم د خلافت په باب مشوره واخلئ خو د خلافت مستحق به نه وي. بیا د شورۍ پنځو صلاحیت لرونکو غړو حضرت عبدالرحمن بن عوف رض ته اختیار ورکړ.

عبدالرحمن بن عوف رض د واك اخیستو نه وروسته درې ورځې د مدینې منورې په لار کوڅو، کلیو باندو او اطرافو کښې تیرې کړې د مهاجرینو او انصارو نه یې د خلیفه د انتخاب په متعلق نظریات راغونډول تردې چه د مسافرو کاروانیانو د مدرسو طالب العلمانو، ښځو او د ټولند د هرې طبقې سره تعلق لرونکو کسانو څخه یې رائې اخیستلې په نورو روایاتو کښې داسې راغلي دي چه خلك تر درې ورځو پورې د عبدالرحمن بن عوف کورته د خپلو رایو د اظهار په غرض راتلل (بخاري کتاب الحکام) او څرګندو ته به یې ویل چه د حضرت عمر رض نه وروسته ستا په نظر څوك باید خلیفه شي چه ثابته شوه چه اکثریت د حضرت عثمان رض په خلافت رایه ورکوي نو د لوموړي د خلافت اعلان یې وکړ. او په مسجد نبوي کښې عام بیعت وشو

د پورتني توضیح نه دا ثابته شوه چه د اسلام مبارك دین د خلافت د انتخاب په باب د شورائیت حکم کړی خو د شورائیت کوم معین شکل یې ندی ښودلی ځکه نو د خلفای راشدینو د انتخاب طریقې یوله بل نه جلاوې (هدف یې وو چه هغه د امت مجموعي رضامندي وه) نو ویلای شو چه د عرف او حالاتو په بدلون سره چه مسلمانان کومه معقوله لاره ټاکي جائزه به وي مثلاً د اوس شرائط د نفوس د زیاتوالي او نورو حالاتو د ایجابوي چه د کاغذ په پاڼه هر څوك د خپلې رای اظهار وکړي، هغوی چه په دې دلیل د کاغذ په پاڼه د رائې د اظهار مخالفت کوي چه د ادنبي کریم ص په وخت کښې رائج نه وه نو غیر اسلامي ده. د دغه بې وزنه اعتراض ځواب خود اصولي قاعدې په ذکر سره هم شوی د زیات وضاحت لپاره څه نور اصول او قواعد وړاندې کوو چه په پوهیدلو کښې اسانتیاوې راشي

لومړۍ قاعده: ټول شیان اصولاً مباح او روا دي ترهغې چه کوم دلیل د هغې په حرمت دلالت ونکړي امام احمد رح فرمایي: الاصل فی العادات ان لا یحظر الا ما حظره الله تعالی (اقتضاء صراط المستقیم)

عادات او معاملات (د عباداتو نه پرته) اصولاً غیر ممنوع دي مګر دا چه خدای د کومې معاملې څخه د منع راوړلو حکم کړی وي.

الاصل فی الاشیاء الاباحة (مرقات المفاتیح)

په اشیاوو کښې اصل اباحت او جواز دی.

د دې شرعي قاعدې د بنیادي دلایلو څخه د رسول الله صلی الله علیه وسلم ځنې احادیث هم د کړ مثال په دول: سکت عن اشیاء من غیر نسیان فلا تبحثوا عنها (مشکوة المصابیح)

خدای تعالی په ځینو شیانو چپوالی اختیار کړیدی (پرته له هیرېدو) نو تاسو د هغو شیانو په مباح والي کښې بحث مه کوئ. سیوطی رح په الاشباه کښې د مسند بزار، ترمذي، ابن ماجه، معجم طبراني څخه د دې مضمون په حقله ډیر احادیث راټول کړیدي لکه چه ملاعلي قاري حنفي لیکي دَلَّ علی ان الاصل فی الاشیاء الاباحة.

دا حدیث په دې دلالت کوي چه اصل په اشیاوو کښې اباحت او جواز دی. خو دا قاعده (یواځې) په عباداتو کښې نشي جاري کیدای بلکه په دې متعلق رسول الله صلی الله علیه وسلم بله قاعده بیان کړې چه

چا چه نوې په دین کښې هغه حکم او طریقه پیدا کړه چه هغه په دین کښې نه وه نو هغه مردوده ده دې ډول حکم ته بدعت ویل کیږي خو د خلکو د رائې اظهار د کاغذ په مخ (رای پاڼه) اصلاً بدعت ندی ځکه شرعي حکم شورائیت دی یعنی د حکومت په مخ ته راتلو کښې د خلکو خوښه ده او دا د قرآن او سنت او د صحابه و د سنتو څخه ثابت دی نو که په انتخاباتو کښې د دغه طریقه غوره کړی شي ډیره غوره به وي ځکه د دین د حکم تعمیل چه په څومره ښه طریقه وشي بهتر به وي لکه چه اوس په پرمختللو هیوادونو کښې کمپیوټر د رایو د اظهار د شمیرلو مطمئنه ذریعه ده چه ډیرې اسانتیاوې ئې رامنځته کړې دي.

دوهمه قاعده: والعرف فی الشرع له اعتبار ولذا علیه الحکم قد یدار (رسائل شامی)

عرف په عام شریعت کښې معتبر دی نو له هغې کې اسله په ځینو ختونو کښې د هغې په بنیاد عمل کیږي.

الثابت بالعرف كالثابت بالنص (ايضاً)
دعرف په اساس ثابت شوی داسې وی لکه د
نص څخه ثابت .

تغيرالفتوىٰ بحسب تغير الازمنة والامكنة
والاحوال والعوايد (اعلام الموقعين)
د زمانې او مکان ، حالاتو او عاداتو په بدليدو
فتوىٰ بدلیږی . امام سیوطی" یوه بله قاعده
داسې بیان کړی ده : العادة محكمة (الاشباه)
رواج یو ډیر مهم حیثیت لری . خو عرف او
رسم هلته معتبر دی چه د قطعی نصوصو او اجماع
په خلاف نه وی او هم په عباداتو کښې عرف ته
څه مقام نه دی ورکړ شوی . خو انتخابات یو د
اداری او انتظامی معامله ده چه د شرعی حکم
(د خلکو د ارادی د اظهار تخنیک) تعمیل دی . د خلفای
راشدینو په وخت کښې انتخابات (د رای د
اظهار) غذ نوی او نه د هغه وخت په عرف کښې د
اړتیا لیدل کیده نفوس هم د اوس په نسبت
زیات کم وو او تر ټولو مهمه دا چه په لویو
صحابه و د خلکو سل په سلو کښې اعتماد وو او
د خدای د غه صالح بنده ګان عملاً او عرفاً د خپل
ملت نماینده ګان وو . په مدینه منوره کښې
اوسیدونکی صحابه کرام هغه خلک وو چه د اسلام
په ابتدائی او مشکل ترین دورکښې ئی ایمان
راوړی و د خدای د رضا لپاره ئی حقیقی هجرت نه کړی
وو . جنګ بدر او نورو غزواتو کښې شامل کسان وو
لوی خدای په قرآن کښې د هغوی څخه د رضامندی
اعلان کړی وو او په ژوند کښې ورته د جنت زیری
شوی وو د ګناهونو څخه معصوم نه خو محفوظ من
الله وو او د اسلام دستر پیشوا حضرت محمد
مصطفیٰ صلی الله علیه وسلم له تربیت او روزنې برخوداره
هستی وې او یقیناً چه له دوی څخه د ملت له اعتماد
نه د ناجائزې استفادی سوال نه پیداکیده .

خو په اوسنی وخت نه هغه د بهترین عالم
په واسطه روزل شوی جماعت شته او نه د
هغوی په شان کسان . ایمان د دوه پسو په موږ
خرڅیږی او د حدیث شریف د پیشګوئی مطابق
د فتنو ، فسادونو او خیانتونه زمانه ده او
د سر په سترګو وینو چه هغه خلک چه د
اسلام چغی وهی د غه مبارک دین خپل شخصی
جایداد ګڼی او د مسلمانانو د خیر او فلاح
دعوی داران دی همدغه خدای د بنده ګانو
حقوق خوری او د دین سره خیانت کوی نو د
خلکو د اعتماد د اظهار لپاره د اد منه لار
لټول او په هغې عمل ضروری دی .

دریمه قاعده - سد الذرایع : یعنی د فساد
او خرابیو د ذرایعو تخنیوی کول : که چیری
کوم روا او حتی مستحب کار د فساد او غیر شرعی
(ناروا) کار ذریعه ګرځی نو بیا هغه کار
د پرینبودلو وړ وی تر څو د خرابیو دروازې
وتړل شی . که د نامزد تیارتیا کنی ، او
او انتصاب په اساس د رایو اچولو نه پرته
یعنی د انتخاب د لاری نه غیر د غو نړې جوړول
روا هم وی نو بیا هم په اوسنی دور کښې دډې
لاری په اساس د دکتاتورۍ او ظالمانه نظام
د رواني دیرانستلو خطر احساس کیږی
چه په کراتو ددې تجربې هم شوې دي -
د حضرت ابوبکر رض ، حضرت عمر رض ، حضرت عثمان رض
او حضرت علی رض په شان کسان اوس چیری ته
دی چه په هغوی او د هغوی په ټاکنو اعتماد
وکړای شی ؟ د ذکر شوو تفصیلاتو نه دا
ثابته شوه چه د اسلام مبارک دین خپلو
پیروانو ته پخپلو ټولو امورو کښې د مشورې
حکم کوی او هیچا ته دا حق نه ورکوی چه
د مسلمانانو د رائی اخیستو پرته دې کوم کار

وشی او س په دغه مشورتی چارو کښې
قسمه کسان او ډلې منځ ته راځی چه -
انتخابوونکې او انتخابیدونکې ډلې دی -
لومړی ډله کسان د هیواد ټول مسلم اتباع
تشکیلوی چه پرله کوم توپیر د یو اسلامی
هیواد په ټولو چارو کې د رایې د اظهار حق لری
مثلاً یو بالغ او عاقل انسان چیل مورد نظر کس
ته پخپله رضا او اراده رایه ورکوی او دا دده
شرعی حق دی . دوهمه ډله انتخابیدونکی
کسان دی دا بیا په مختلفو برخو ویشل کیږی
مثلاً د شوری (پارلمان) غړي ، صدر اعظم او
وزیران یې ، د دولت رئیس او نور مقامونه .
چه البته د دوی د اهلیت معیارونه د مختلفو
موقعو په اساس تغیر خوری مثلاً کوم د اهلیت
معیار چه د جمهور رئیس ، صدر اعظم ، وزیرانو
او نورو لوړو مقاماتو خاوندانو لپاره په نظر کښې
نیول کیږی خامخا نه ده چه د شوری غړیټ
دې هم په همدغو معیارونو برابر وی .
اوس به په عمومی ډول هغه معیارونه چه د اسلامی
امت علماوو د ملت د نمایندګی لپاره په ګوته کړی دی
له نظره تیر کړو .

۱ - ایمان : د اسلامی دولت د شوری مجلس (پارلمان)
د حکومت د ټاکلو علاوه د اسلامی قوانینو د تشریع
او اجتهاد وظیفه هم په غاړه لری نو دا ارزښت کړ
مسئولیت به هغه چا ته چه په اسلام عقیده -
نلری څنګه وسپارل شی نو حتمی ده چه د مسلمان
ملت نماینده به په توحید ، رسالت ، ختم نبوت
او د قرآن او سنت په قاطعو احکامو غیر متزلزل
ایمان لری . البته غیر مسلمی ډلې یعنی د هیواد د
ذمیان (هندوان ، سکان او نور) کولی شی چه د بیلو
انتخاباتو په اساس خپل نمایندګان شوری
ته ولیږی چه د دوی خاص مسایل او عام اداری
امور حل او اجرا کوی . دوی به د ملی امورد په

برخه کښې د نظر اظهار کولای شي خو د شرعي مسایلو او د خلیفه په انتخاب کښې په بحث او فیصلو کښې حق نلري په غټو منصبونو ددوی ټاکل روا ندي مګر مشوره ترې اخستل کیدلای شي.

۲- پوهه: د اسلامي دولت اساسي قانون اسلام دی نو لازمه ده چه د شورئ غړی دهیواد د اساسي قانون او د قرآن او سنت د اساساتو او احکامو په برخه کښې معلومات ولري ضروری نده چه ځامخا دې د کوم دار العلوم یا پوهنتون فارغ دی خو د ضرورت په اندازه سیاسي ادارک او دیني علمي پوهه باید ولري

۳- عدالت او دیانت: ضروري ده چه د ملت نماینده باید د فرایضو پابند له کبایرو ګناهونو څخه پرهیز کوونکي وي هغه کسان چه د لمانځه او روژې پابند نه دي د لمانځه، سود، قمار او شرابو عادي وي او هم ملي خاینین، د خلکو د حقوقو غصبوونکي قاتل او غل وي هغه نه د ملت د نماینده ګۍ اهل کیدای شي او نه د ملت او مسلمانانو په خیر ساله مشوره ورکولای شي. دلته ددې خبرې یادول ضروري دي چه ځینې احمقان په داسې موارد و کښې وایي: په شرابو، قمار او نورو ګناهونو اخته کسان او هم د لمانځه روژې او نورو فرایضو تارکین باید د وطن تمویل شي ځکه دا د دوی شخصي اعمال دي او د چا په شخصي دوا امورو کښې مداخله جائز نده. خو دا ډیره لویه اشتباه ده ځکه د الله احکام شخصي مسئله نده د اسلام دین په انفرادي، اجتماعي او ټولنیزه برخه باندې احاطه کړې ده. او که بالفرض شخصي مسئله وګڼل شي نو هله به وي چه د دغه پلید و اعمالو مرتکب خپل شخصي ژوند ته ادامه ورکوي خو کله چه دی د ملت د سرنوشت ساز کې په مرکز کښې کیني نو بیا دا د دین او وطن سره خیانت دی چه دیو فاسق او فاجر انسان نه چه یو ځلې خپل ځان نشي اصلاح کولې د هیواد او ملت د خیر او ښېګڼې متعلق سالم نظر واخیستلای شي.

۴- عاقل او بالغ وي: د ملت نماینده باید د پوخ ذهن خاوند، معقول انسان او د بلوغ مرحلې ته رسیدلی وي چه د سن اندازه د شرایطو او محیطي اقتضااتو مطابق ټاکل کیږي.

۵- له عامو رواجونو عرف او عاداتو څخه باخبر وي: ابن عابدین شامي او امام سیوطي لیکلي دي چه: عرف او رواج په شریعت کښې معتبر دی او په غیر منصوصو امورو کښې د رسم او رواج په اساس پریکړې کیږي (د رسایل شامي و الاشباه لسیوطي) ابن تیمیه لیکي چه په عن فیاتو کښې فتوی او پریکړه د مملکت په حالاتو او عاداتو کښې د بدلون په اساس بدلیږي (اعلام الموقعین / سیاست اسلامي) نو لازمه ده چه د شورئ غړی د خلکو په عاداتو رسم او رواج پوهه او باخبر وي.

۶- د مسلمانانو معتمد وي: په مخکښې ذکر شوو صفاتو باندې په ټولنه کښې متصف خلک د نورو په تعداد دي نو طبیعي ده چه ترجیح او غوره والی څه اصول او قواعد جوړ شي هغه اصول داسې کیدای شي چه هغه خلک چه د پوهې او دیانت په ځنګ کښې د مسلمانانو د اکثریت معتمد هم وي نو هغه ته به په باقي کسانو ترجیح ورکول کیږي ښکاره ده چه عرفاء او نقباء هغه خلک کیدای شي چه د اهلیت په ځنګ د مسلمانانو لخوا پرې اعتماد هم شوی وي ځکه څنګه چه یو سړی یوازې اهلیت او قابلیت لرونکی وي خپله د چا وکیل نشي ګرځیدای ترهغه چه مؤکل پرې اعتماد ونه کړي په نتیجه کښې نو که د قوم نقیب او عریف یعني د ملت نماینده یوازې د ذاتي قابلیت په اساس د شورئ رکن جوړیدای نه شي ترهغه چه د خپلې منطقې د خلکو اعتماد ترلاسه نه کړي. د اعتماد لاسته راوړلو په لړ کښې عرفا خپلو نماینده ګانو ته ورکول کیږي او سني دورکښې دغه اعتماد د رایې په ذریعه حاصلیږي.

قال رسول الله ص ان العرافة حق ولابد للناس من العرفاء ولكن العرفاء في النار.

د عرافت نماینده ګۍ ضروري ده او خلکو ته د نماینده ټاکل هم ضروري ده خو خراب او بد نماینده ګان به په جهنم کېږي. عریف - مدبر، منتظم، مشر او سردار ته وایي چه د ملت په سیاسي او ملي چارو پوهه وي. ابو سلیمان خطابي وایي چه عریف هغه چاته ویل کیږي چه د خپلې محلې یا قبیلې منتظم وي او د هغوی د معاملو مسئولیت په غاړه ولري د اسلام د ستر پیشوا ص په زمانه کښې هم د عرفاء او (د ملت د نماینده ګانو) غونډه موجوده وه چه شمدغې د عرفا و شوندې ته ننني ملي شورا یا پارلمان ویلای شو. چنانچه حضرت رسول اکرم ص د هوازن د جګړې بندیان د عرفاو د غونډې د مشورې وروسته پرېښودل. او همدغه عرفاو ته نقباء، ملاء القوم، او اولوالامر او اهل حل وعقد ویل کیږي. د شورئ غړي په اسلامي امت د اکثریت د اعتماد نه برخوردار وي خو د وارد و پوهو کسانو (چه اګرکه د شورئ ارکان هم نه دي) په هر سبه پښتنها د غور کیدای شي. خو د مقتدر او پالیسي ساز ادارې ارکان هغه څوک کیدای شي چه د مسلمانانو معتمد وي.

په دولتي چارو کښې د ښځو رول او حقوق وړاندې ذکر شو چه حضرت عثمان رض د خلافت په متعلق د ټولنې د نورو طبقو په څیر له ښځو نه هم رایه واخیستل شوه. د تفسیر فقه حدیث او تاریخ ستر امام حافظ ابن کثیر په خپل تاریخ البدایه والنهایه ج ۷ ص ۱۴۶ کښې

داسی لیکی: ثم نهض عبد الرحمن بن عوف رض
یستشیر الناس فیها و یجمع رأی المسلمین
لرأی رؤس الناس و اقیادهم جمیعًا و اشتاتًا
مثنی و فرادیٰ و مجتمعین سرًا و جهرًا حتی
خلص الی النساء المخدرات فی حجابهن و
حتی سأل الولدان فی المکاتب و حتی سأل
من یرد من الرکبان والاعراب الی المدینة
فی مدة ثلاثة ایام: ترجمه بیا عبد الرحمن بن
عوف رض د خلکو د مشورې اخیستو او د عامو
مسلمانانو د رایو معلومولو د پاره د وتلو او خفیه
او علانیه ځانله ځانله او په جمع، جمع د عوامو
مشرانو او د با اثره خلکو د رائی پوښتنه ئې کوله
ترڅو چه پرده دارو ښځو ته ورغی او د هغوی
نه ئې هم رایې واخیستې په مکتبونو کښې د
زده کوونکو او له بهر نه مدینې ته راتلونکو
کاروانیانو او د باندو له خلکو یې پوښتنې وکړې
دری ورځې او درې شپې په دې کار کښې مصروف
وو. په دې روایت کښې له ښځو نه د رایې اخستل
په صراحت سره موجود دی. د مسئلې د زیاتې توضیح
لپاره د علمای امت اقوالو ته مراجع کوو:
سیدی حکیم الامت مولانا اشرف علی تانوی
پخپله فتاوی امداد الفتاوی ج ۵ ص ۹۱ کښې
په دې باب د ښځو د حیثیت په حقله کتو د-
تحقیق کړی فرمایې: حکومت په درې ډوله
دی یو داچې عام او تام وی، عام داچه د حکومت
ساحه یې ډیره زیاته وی او ډیر خلک یې د حکمرانۍ
لاندې وی. تام نه مراد د حکمران مطلق العنان
حیثیت دی چه ټول کارونه پخپل سر اجرا کوی
دوهم هغه چه تام وی خو عام نه وی یعنی
په محدود ولس او ساحه یې حکومت دی-
دریم هغه چه عام وی خو تام نه وی لومړے
مثال د ګرګی ښځی (با سهری) داسی سلطنت یا ریاست

وی چه هغه بالکل مطلق العنانه دی. دوهم
داچه بیا هم کومه ښځه د یو محدود جماعت یوازنۍ
واکداره وی دریم ډول د ښځې داسی مشرکده
چه هغه د دولت یا حکومت مشره خو وی مګر د
مربوطو چارو په اجرا کښې هغه د مشورې یوه
رکنه وی او کارونه د دولت د ارکانو په مجموعی
مشورو سرته رسیږی.
د حدیث شریف "لن یفلح قوم ولوا امرهم
امرأة" "یعنی کامیاب به نشی هغه قوم چه
ښځه یې مشره وی. د دې حدیث شریف
په الفاظو کښې د غور کولو نه وروسته دا-
معلومیږی چه تر پې لومړۍ قسم دی او د دې
حدیث شریف دورود سبب دا معنیٰ تائیدوی
چه هغه د اهل فارس د کسری لور سلطانه-
کړل وو نو پیغمبر (ص) "دغه کلمه ارشاد کړه
او په لفظ د "ولوا" کښې د عامی او مطلق-
العنانی مفهوم پروت دی ځکه مطلق ذکر
دی او بیا نسبت د قوم په طرف شوی دی
نو کامل تولیت او ولایت ترې مراد دی چه په
کامل ډول خود مختاره وی. د حضرت بلقیس
قصه په قرآن کریم کښې ذکر ده په دې آیت
(ما کنت قاطعة امرًا حتی تشهدون:
د حضرت بلقیس خواخلکو ته وویل کیږی-
زه یو کار فیصله نه کوم ترڅو تاسو حاضر نشئ)
کښې د غور کولو نه معلومیږی چه د دغه حکومت
د عمل طرز یا بالضابطه سره یا د حضرت بلقیس
په عادت مستمره سره د یو جمهوری او ولسواک
حکومت په څیر وو او د هغې د ایمان راوړلو
نه پس د هیڅ کوم دلیل نه نده ثابته چه له
هغې نه حکومت اخیستل شوی وي نو-
ثابته ده چه د حضرت بلقیس د حکومت-
دوام او چلېدل د دی مؤید دی او شماری

قاعده ده چه: اذا قص الله و رسوله علینا امرا
من غیر نکیر فهو حجة لنا. کله چه الله
او د هغه رسول (ص) د کومې خبرې بیان وکړی
بې له انکار نه نو هغه زمونږ د پاره دلیل دی
نو د قرآن کریم نه ثابته شوه چه د ښځې د
ډول حکومت جایز دی ځکه د وا او جمهوری
حکومت یو مشورتی اداره ده او ښځه د
مشورې اهل ده (امداد الفتاوی ج ۵ ص ۹۱)
په دې باب د دار العلوم دیوبند فتوی هم
شته او د پاکستان د ممتازو علماو فتاوی
هم شایع شوی دی، همدارنګه د پښتونخوا
نومیالی عالم مولانا ګوهر رحمن فتوی هم
شته او په دې هکله مولانا صاحب پخپل
"اسلامی سیاست" کښې ښه تحقیق کړی دی
لیکی: ښځه د مشورې ورکولو څخه په شرعی
توګه نده منع کړای شوی او په دی حقله-
هیڅ کوم دلیل منع ته نه رسیږی را غلی چه کښې
ښځې نشی کولای چه مشوره ورکړی او یا
د هغې په مشوره عمل کول ناروا دی کله-
کله د ناقص العقل مشوره هم صایب ګرځی-
او ځینې ښځې د نارینه و په نسبت ډیرې ذهینې فقیهې
او پوهې هم وی:
د امام ابو حنیفه رح د نظر په اساس ښځې د-
حدود او قصاص د فیصلو نه پرته په نورو
ټولو چارو کښې قاضیه جوړیدلای شی (هدایه)
د امام ابن جریر رح د نظریې په اساس د حدود
و قصاص په شمول په ټولو چارو کښې ښځه
قاضیه جوړیدلای شی او د نورو څلورو-
امامانو له نظره ښځې فتوی ورکولای شي
امام ابن حزم رح د شلو داسې ښځو نومونه
راخیستی دی چه د صحابه و په وخت کښې-
فتوی ورکولی (۱- المغنی لابن قدامه ۲- جوامع السیر)
نو هر کله چه ښځه قاضیه او مفتیه کیدای

سیر واقعات افغانستان در دوماه گذشته
(تا اخیر مارچ ۱۹۹۲)

تزئید در ابعاد مشکلات حکومت کابل

بغاوت جنرال رشید دوستم و شاه منصور و مومن که هر سه نفر راداکتر نجیب الله برای زجر و کشتار مردم استخدام و مسلح ساخته بود، نه تنها رژیم کابل را از لحاظ نظامي بمشکلات جدید مواجه ساخته بلکه بسته شدن بندر حیرتان و شاهراه شمال و آشوب در ایالات شمالي و مرکزي افغانستان وضع اقتصادي شهر کابل را خرابتر ساخته است. اکنون معلوم گردیده که در چند ماه اخیر جیره و معاش امتیازي جنرالان مذکور نسبت قطع شدن کمکهای پولي ماسکو در چند ماه پرداخت نشده و همین موضوع سبب بغاوت شده است . قبل بر آن مصارف ملیشاهای مذکور و امتیازات قوماندانهارا دولت شوروي میپرداخت .اکنون رشید دوستم در عشق اباد و شاه منصور پسر سید کیان در دوشنبه مقیم بوده عملیات داخل افغانستان در صفحات شمال را از آنجا اداره میکنند و جنرال مومن حیرتان را تسخیر و خود را قوماندان آن اعلام داشته است .

داکتر نجیب الله که نتیجه اشتباه بزرگ استخدام عناصر مشکوک و خدمتگذاري خود بدولت شوروي را ملتفت شده، اکنون برای جلب کمک و حمایت دولت امریکادست بکار شده است . برای این منظور در ماه فروري سلیمان لایق پرچمي مشهور و تیوریسین حزب وطنفروشان (سابق حزب کثیفوکراتیک خلق) را با پیامي به نیویارک اعزام کرد. سلیمان لایق پیام را بدولت امریکا سپرد وبوساطت (سلیگ هریسن) با چند نفر کانگرسمن و سناتور امریکا دیدن نمود. در عین زمان داکتر نجیب الله عبدالرحیم عاطف رابرای مذاکرات به ترکمنستان اعزام کرده بود.

داکتر نجیب الله قبل از اعزام لایق بامریکا، بمنظور دلخوش ساختن دولت امریکا بارتباط مراعات حقوق بشر، بسه اقدام مصلحتي دست زده بود: (۱) رهایي ده نفر اسیران (پنجنفر مجاهدین و پنجنفر پاکستاني) ـ (۲) اجازه دادن به نمایندگان صلیب احمر بین المللي تا با زندانیان سیاسي در پل چرخي به تنهایي دیدن و صحبت نمایند. در گذشته دیدار از زندان را بعضي اوقات آنهم بحضور نمایندهٔ رژیم اجازه میداد. در حال حاضر حدود ۲۵۰۰ زنداني سیاسي در پل چرخي وجود دارد و آقای آرامکورا کارمند ملل متحد رهاي همه اسیران را تجویز نموده است ـ (۳) صدور فرماني که بموجب آن احزاب و تنظیمهای ضد رژیم در خارج افغانستان را شامل عفو عمومي قرار داده است .

بعد از مراجعت لایق بکابل، دو انکشاف جدید در روابط امریکا با رژیم کابل رخ داده است : (۱) دولت امریکا مبلغ شصت ملیون دالر کمک بشري از طریق ملل متحد برای شهریان کابل منظور کرد تا زیر نظر یک سناتور سابق در پروژه های بشري مصرف گردد (۲) رژیم کابل قبول کرد تا در باره چگونگي قتل دابزسفیر سابق امریکا در دورهٔ تره کي زیر نظر نمایندگان امریکایي تحقیقات در کابل صورت بگیرد. گفته میشود که تجویز استعفي داکتر نجیب الله بعد از تاسیس حکومت انتقالي را نیز سلیمان لایق با خود بکابل برده است . داکتر نجیب الله برای بار اول طور رسمي توسط کابل تلویزیون استعفي خود را بعد از تشکیل حکومت انتقالي متعهد شد که متعاقبا مقامات حزب وطنفروشان باو اخطار دادند و این میرساند که داکتر نجیب الله در خصوص استعفي خود با همه اعضای حزب وطنفروشان مشوره نکرده خواهد بود (باستثني سلیمان لایق و چند تن از کمونستان مکتبي دیگر) .

بعد از مراجعت سلیمان لایق تا حال دوبار داکتر نجیب الله رسما از کارشکني ببرک کارمل، محمودبریالي، مزدک (معاون سیاسي حزب وطنفروشان) ، کاویاني(منشي کمیته مرکزي حزب وطنفروشان) ، رشید دوستم و منصور پسر سید کیان (جنرالان و فدائیان سابق نجیب)، شکایت سر داده و بقرار افواه رسیده باروپا ببرک، محمودبریالي، مزدک و کاویاني توقیف شده اند. انفجاریکه بتاریخ ۲۰ مارچ در مخزن اسلحه ارگ رخ داده و تک وتکي که همان شب در چند موضع شهر کابل شنیده شده بقرار همین افواه دسیسهٔ یک کودتا از جانب ببرک و طرفداران او تلقي شده است، اگرچه حکومت کابل آنرا ناشي از شارتي برق خوانده است .

شارتي دیگری نیز در مناسبات اعضای حزب وطنفروشان پدیدآمده است : داکتر خداداد بشر مل سفیر رژیم در موسسهٔ ملل متحد در اواسط ماه مارچ از عهده اش برطرف و بحیث سفیر در زمباوي مقرر گردیده وبرادر او جمعه اخک که جنرال نظامي و عضو پرچم و قوماندان حیرتان(بعوض رشید دوستم) مقرر شده بود به عین سرنوشت دچار

شی نو د شورئ رکنه وټاکل شي. ګرځیدای
حال دا چه د شورئ کارونه هم مشوره
فتوئ ورکول دي او فیصلې کول دي.
په قرآن کریم کښې او په صحیح احادیثو کښې
د ښځو څخه مشوره او د ښې مشورې په
صورت کښې په هغې د عمل کولو جواز ثابت
دی.

۱- کله چه د حضرت شعیب ؑ لور خپل پلار ته
مشوره ورکړه او پیشنهاد یې ورته وکړ چه
حضرت موسیٰ ؑ د خپل ځان سره نوکر کړي
ځکه چه هغه قوي او امانت دار دی نو دا
پیشنهاد معقول وو او حضرت شعیب ؑ
نوکر ته اړ هم وو هغه د خپلې لور په مشوره
عمل وکړ او حضرت موسیٰ ؑ یې د څه شرایطو
په اساس د خپل ځان سره نوکر ونیولو.

۲- د بقرې سورة په ۲۳۳ آیت شریف کښې د کوچني
د شیدو څخه د غوڅولو په معامله کښې د
ښځې او میړه دواړو تر منځ یو د بل سره د
مشورې حواله ورکړل شوې ده.

۳- د حدیبیې د صلح نه وروسته چه کله
رسول الله صلی الله علیه وسلم حکم وکړ چه پورته
شئ او د قربانۍ څاروی حلال کړئ او د سر
ویښتان وتراشئ احرامونه پرانیزئ نو څوک
له خپله ځایه پورته نه شول د دې خبرې
د درې واره تکرارولو نه وروسته رسول الله ص
د خپلې میرمنې ام المؤمنین حضرت ام سلمیٰ رض خیمې
ته تشریف یوړ هغې رض ورته مشوره وکړه او
پیشنهاد یې ورته وکړ چه تاسو له چا سره د
خبرو پرته د باندې ولاړ شئ خپل د قربانۍ
اوښ حلال کړئ او د سر ویښتان مو وتراشئ
کله چه رسول الله ص پدې مشوره عمل وکړ نو
صحابه کرام پورته شول او د قربانۍ څاروي یې
حلال کړل او یو د بل د سرونو په خریلو یې

پیل وکړ. ددې نه د مشورې فضیلت معلومیږي لبه یې منځ کول او سر شړوونکی به یې په هغه ډ ده.
او د اترې هم په ډاګه کیږي چه د فاضلو اهل نظر وهل چه هغه وخت به ورسره وو (الاستیعاب بن عبد
باتجربه او پوهو ښځو څخه مشوره اخیستل روا دي.

۴- کله چه د حضرت علی کرم الله وجهه او
حضرت معاویه رضی الله عنه تر منځ د دوان جنګ
د پای ته رسولو او د مسلمانانو په منځ کښې د
یووالي د راپیدا کولو دپاره د حکمین وټاکل شول
د حکمینو د پریکړې د اوریدو لپاره یې بی طرفه
صحابه کرام هم راوبلل تر څو چه ټول مسلمانان
په یوه خبره متفق شي حضرت عبدالله بن عمر رض
ته یې هم (چه بی طرفه وو) د راتلو بلنه ورکړه
نو موړي د خپلې خور ام المؤمنین حفصی رض څخه
مشوره وغوښته چه ولاړ شي او که نه ځکه
پخپله حضرت عبدالله د تلو اراده نه لرله خو
حضرت حفصی رض ورته مشوره ورکړه چه نورې
ولاړ شه کیدای شي چه ستا د نشتوالي په اساس
په مسلمانانو کښې بیا بیلتون راشي (فلم تدعه
حتی ذهب) حضرت حفصی رض حضرت عبدالله رض
تر هغې پورې نه پرېښود چه ولاړ نه شو داواړه
پیښې په صحیح بخاري کښې را نقل شوي دي
او ښکاره ده چه د ام سلمیٰ رض او حضرت حفصی رض
مشورې د کورنیو چارو لپاره نه بلکه د مسلمانانو
د ټولنیزو امورو پورې مربوطې دي.

۵- حضرت عمر رض به هم له ښځو څخه مشوره
اخیستله. د شفا بنت عبدالله قرشیه رض
د رایې او نظر به حضرت عمر فاروق رض ډیره
قدردانی کوله د هغې رایه به یې مقدمه ګڼله
کله کله به حضرت عمر رض دې ښځې ته د بازار
د نګرانۍ کارونه هم سپارل (۱- تنبیه نظر کړئ
بر حاشیه د الاصابه لابن حجر و الاستیعاب لابن عبد البر)

۶- سمراء بنت نهیک اسدیه رض چه یوه صحابیه وه
او تر ډیره عمره ژوندۍ وه د بازارونو دوکانو به یې کولې
خلکو ته به یې د نیکو کارونو حکم کاوه او له بدی څخه

۷- په نبوی دور کې به ښځو په غزاګانو کې شرکت کاوه د
ترخیانو علاج به یې کولو د شهیدانو لاشونه به یې راوړل
او مدینې ته به یې راوړل او بیا هدیتو ته به یې
او به ورکولې (د بخاري کتاب الجهاد) اسلامي سیاست
له ذکر شوو شواهدو او مثالونو څخه واضح
شوه چه ښځې د مشورې اهل دي په دولتي
چارو کښې د وظایفو اجرا توان لري د پارلمان
عضویت حاصلولی او په مختلفو مقامونو
مختلفې حکومتي عهدې سمبالولی شي. البته
یوه خبره ډیره ضروري ده چه د ښځو د اجتماعي
او فزیکي او دیني شرایطو مطابق ددوی د
وظایفو اجرا امکانات باید په نظر کې ونیول
شي. مثلاً د ښځو د شرعي حجاب مسئله باید
له پامه ونه غورځول شي باید ددوی د ناستې
ولاړې ځای له نارینه وجلا وي او ددوی
پورې مربوطو ټولو کارونو ته باید داسې امکانات
برابر شي چه د ستر او شرعي حجاب خوندي
پوره کړای شي. د نارینه و لپاره چه کوم شرایط
ټاکل شوي د ښځو دپاره هم هغه شرایط د
د تیرو تفصیلاتو نه دا حقیقت د لمر په څیر
څرګندیږي چه د اسلام مبارک دین د صریحو
او واضحو احکامو په اساس په مسلمانانو
حکومت رهبري او مشري یو مشورتي منصب
او اداره ده. مشر به ددوی په رضا ټاکل کیږي
ددوی ټولنیزې چارې به د هغې اداري
او اشخاصو له خوا پر مخ بیول کیږي چه
هم دوی غوره کړي او ټاکلي وي هیچا ته دا
حق حاصل نه دی چه په دوی باندې په زور
حکومت وکړي او یا په تذویر، نیرنګ فریب
او توطیه په دغه مشرۍ او اداره قبضه وکړي
کوچیرې د غه ناروا عمل ته اقدام وکړي
نو بر سیره په دې چه د دې خدای په نزد به

مختورن، شرمنده او محکوم وی په دنیاکښې
به همله ناکامه او ذلت سره مخ شي د
حکیم خدائ یوکار هم له حکمت نه خالی
ندی، اشخاص په انفرادی ډول خطاکیږي
لغزش کوی، تیروځي، خرڅیږی او ختمیږی
خو ملتونه په مجموعی حیثیت نه خرڅیږی،
نه ختمیږی او نه تیروځي نوځکه زمونږ مبارک
دین ولسونو ته دخپلو مربوطو چارو واک-
ورکړی او هدایت یې کړی چه نرښځې څوړ
او ځوان په هر موقف، موقعیت او ځای کښې
چه یاست مشوره ورکړی او مشوره وکړی
چه بهترین عالم رسول اکرم صلی الله علیه وسلم د
ولس او ملت مشورې ته مراجعه کوی-
صحابهٔ کرام دخدائ صالح بندګان یې دخلکو
له مشورې او رضا یوکار هم نکوی. نونن هغه
کسان چه ترمری پورې په ګناهونوکښې غرق
او حتی څپنې دخپلو شخصی اعمالو له کنترول
نه عاجز دی او ۵٪ په اسلامی اساساتو-
برابر ندی دیتیم، کونډی او مظلوم حقوق
په بې رحمی خوری حق لری چه پخپل سر دخلکو
مشری وکړی...؟ وړاندی وویل شول چه
ولس په مجموع کښې نه تیروځي د ابالکل سمه
خبره ده او زمونږ دولس کلن ملی ماتم یې ثبوت
ثبوت دی. افغانستان ته کمونیزم راغی افغان
مسلمان او قهرمان ملت فوری د دغه ملحد
او قصاب نظام بطلان او کره وړه تشخیص کړل
او په شی یکه یې جهاد پیل کړ د غه نظام او
حامیان یې دواړه راوپرزول له خپل هیواد
نه یې وشړل او حتی ددې پلید مسلک جرړې
یې دویستلی خوله هیواد نه بهر چه نورود
اسلامی احکامو خلاف په دوی مشران ورتیل
او دغه د مشترک هدف لرونکی مسلمانان یې په
ډلو وویشل دوی هم لغزش وکړ تیروتل اتفاق یې

ونکړ دجاه طلبی او خودخواهی په سیلاب لاهو شول
اسلامی دساتیرو ته یې شاه کړه نو زمونږ دبریالیتوب
وروستی پړاو یې دخنډ و نوسره مخ کړی دی. خو
افغانان ډاډه دی چه د لوی خدائ په مرسته
به داخنډونه له منځه یوسی خواته کړی او
دیو اسلامی، سرلوړی او په ځان متکی
افغانستان څښتنان به شی انشاالله تعالی

(اقتباس از جریده ء وزین
افغان ملت منطبعه پشاور
شماره مسلسل ۳۸ نوامبر ۹۱
بمدیریت مسئول شاغلی
شمس الهدا شمس)

ترجمه دری این مضمون درشماره
اینده تقدیم خواهدشد تا حق
وحرمت زنان شریف افغان بجا
شده باشد.

HISTORICAL AND POLITICAL
Who's Who of Afghanistan
by
LUDWIG W. ADAMEC, Ph. D.

کتاب آدمک:
هو از هو ۱۹۷۵
(رجال افغانستان
و شجرهٔ خاندانها
چند نسخه برای
فروش حاضر است
بقیمت ۵۵ دالر

ادامه صفحه ۷۷

سرد و بین المللی تاریک به تنهائی درد می کشند و لذا فقدان مداوا برگ تدریجی محکومند......
باین حالت رقتبار باید خاتمه داده شود. وظیفه همه و همهٔ ما است تا در راه رفع مصائب مسلمانان و تأسیس یک حکومت اسلامی و ملی
مبذول سعی نمائیم. ملت قهرمان ما با براه انداختن جهاد گرم و استعمال سلاح ناچیز ابرقدرتی را نابود کرد. مگر امروز
شرایط جهان و منطقه دگرگون شده است باید جلوگیری از خونریزی و ویرانی بیشتر بیاندیشیم با توکل بخداوند نصیر و با بیداری
در برابر بزرگ اسلام به جهاد اندیشه و سخن صلح ناموقع دهیم. عَلَى اللَّهِ تَوَكَّلْنَا رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا فِتْنَةً لِّلْقَوْمِ الظَّالِمِينَ

ادامه صفحه ۸۷

متشکل شدند وکسی هم جلو آنرا نگرفت تا آنجاکه به کشور مسلط شدند. اگرگفته شود جناب شان درکودتای ۲۶ سرطان ۵۲ از صلاحیت وقدرت پادشاهی که ملت به موجب وثیقه «ملی قانون اساسی به ایشان تفویض نموده بود استفاده نکردند، از قانون اساسی حمایت نفرمودند وملت را در قبال موس پر تلاطم دگرگونی ها تنها گذاشتند ومطابق حکم قانون اساسی حالت اضطرار را اعلان نکردند ولویه جرگه اضطراری را فرانخواندند وبه اراده شخصی خویش از مقام سلطنت استعفی کردند و آنرا برای کسی فرستادند که قدرت را از طریق نا مشروع بدست آورده واراده ملت در آن دخیل نبوده در این ۱۳ سال جهاد نیز سهم مستقیم وموثر در جهاد نگرفتند واگر گفته شود جنرال عبدالولی که درگذشته به یکاردوی ۸۰ هزارنفره فرمان می راند ولی در نیمه «شب ۲۶ سرطان نتوانست در برابر حریفی که دست خالی او را به مبارزه طلبیده بود، پنج دقیقه مقاومت نماید ودر این مدت از هیچ جبهه ای دیدن نکرد وحتی اظهار نظر او را در زمینه کسی نشنیده، فریاد هم برخواهد خواست که: غلط گفتی، توجنگ طلب وتفرقه انداز هستی، وقت این گپها نیست. واگرگفته شود "بسیار خوب وقت این گپها نیست"، "آیا وقت آن گپ ها است؟" باز هم جواب چند بدبیراه است و شاید یک "شبنامه" دیگر، پس: "بیائین داوری ها را به پیش داور اندازیم".

پیام اخیر حکومت کابل

PERMANENT MISSION OF THE REPUBLIC OF AFGHANISTAN
TO THE UNITED NATIONS

866 UN PLAZA, NEW YORK, N. Y. 10017

۲۶ ـ فبروري ـ ۱۹۹۲

بسم الله الرحمن الرحیم

دانشمند محترم داکتر سید خلیل الله هاشمیان!

از اثر تماس تیلفونی مورخ ۲۴ جنوري ۱۹۹۲، دایر بر ابراز حسن نیت تعدادي از شخصیت ها و رجال برجسته افغانی مقیم امریکا ـ اروپا و هند در مورد انجام مذاکره و تبادل نظر با محترم نجیب الله رئیس جمهور افغانستان بمنظور دریافت راه حل عادلانه وصلح امیز مسالهٔ افغانستان و تامین صلح سرتاسري در کشور عزیزمان، بنوبهٔ خود اقدامات ذیل را انجام داده ام.

بمجرد دریافت این نیت مسؤلانه شما، موضوع را به شخص محترم نجیب الله رئیس جمهور افغانستان رسانیده، که جواباً ایشان چنین تحریر داشتند:

(محترم دوکتور سید خلیل الله هاشمیان: درحالیکه من نامهٔ قبلی شما را پاسخ گفته ام در رابط با پشنهاد منتشره شما در نشریهٔ آیینه افغانستان مبنی بر مسافرت و بازدید تعدادي از شخصیت هاي افغانی نیز پاسخ مثبت و توام با حسن نیت ارائه داشته ام. در رابط با پشنهاد اخیر تان مبنی بر ملاقات و تبادل نظر با تعدادي از افغانهائیکه پشنهاد نموده اید، شما در همراهی با انان میتوانید با مسافرت به کابل بحیث خانهٔ مشترك تمام افغانها بدون هرگونه قید و شرط با من ملاقات و تبادل نظر بعمل اورید. درصورتیکه شما انجام این ملاقات و تبادل نظر را در کابل ممکن و یا مناسب نمی دانید به شرط اینکه از صورت امادگی قاطع شخصیت ها ء پشنهادي تان جهت مسافرت شان در یك کشور مناسب دیگر غرض انجام ملاقات و تبادل نظر مورد علاقه برایم تضمین نمائید، من اماده پذیرش این پشنهاد شما میباشم. درانصورت علاوه برانکه شما با تعیین یك کشور مناسب از مقامات مربوطان بخاطر بذل همکاري جهت انجام این ملاقات و تبادل نظر طالب مساعدت خواهید شد، بمن نیز اطلاع دهید تا جانب ما هم از انکشور درین زمینه طالب همکاري و مساعدت لازم گردد.).

همچنان باید به حضور خاطر نشان نمود که نامهٔ مورخ ۶ فبروري ۱۹۹۲ شما عنوانی من منتشرهٔ نشریه آیینه افغانستان را دریافت نموده و مورد مطالعه قرار دادم که حسن استقبال عموم شخصیت هاي افغانی مورد نظر از تمایل و حسن نیت محترم نجیب الله رئیس جمهور افغانستان مبنی بر انجام ملاقات و تبادل نظر با ایشان بخاطر جستجوي راه حل صلح امیز و ایجاد تفاهم میان افغانها، مورد خرسندي ام قرار گرفت.

ولی در مورد بخشی از نامهاي تان که چنین فرموده اید: (هموطنان مهاجر که اکثر از طرح صلح ملل متحد حمایت دارند باین عقیده اند که چون مساعی جمیلهٔ سرمنشی ملل متحد براي دایر ساختن اولین کنفرانس بین الافغانی بجدیت و سرعت براه افتیده و

عکس العمل های افغانها

هموطنان شریف خوانندگان مجله آیینه افغانستان سلام و رحمت بر شما باد.

نامه سفارت رژیم کابل درنیویارك که بطرف راست این صفحه اقتباس شده به تاریخ ۲ مارچ ۹۲ بدفتر آیینه رسیده و متعاقبا غرض استحضار مهاجرین شامل طبقه های فعال سیاسی در آسیا، اروپا وامریکا جهت مطالعه ونظریابی ارسال گردیده است. نظریات هموطنان توسط تلفون یا نامه پیهم میرسد وبرای اینکه همه نظریات واصله نشر گردد تاریخ وار به ترتیب وصول یادداشت میگردد.

تا امروز ۱۱ مارچ ۹۲ نظریات ذیل رسیده:

چهار هموطن که هرکدام ازخودوفامیل خود در امریکا نمایندگی مینماید جواب مورخ ۶ فروری را که درصفحه ٤ شماره ۲۲/۲۱ نشر شده مکفی دانسته دوباره تائیدکردند. چهار نفردیگرکه هر کدام از یك حلقه درایالات مختلف نمایندگی میکندبا تائید جواب مورخ ۶ فروری افزودند که در ماه می بعد از کنفرانس متوقعهٔ ملل متحد تصمیم نهایی اتخاذ واعلام میکنند وبقسم یك سوال افزودند که اگر تا آنوقت داکترنجیب الله مستعفی یا برطرف گردد آیا خلف او باین پیام متعهد خواهد بود یا چطور؟

سه تن از موسپیدان افغان بشمول دوجنرال متقاعد ویك مورخ جهاندیده نامه ای از امریکا ارسال داشته اند که عینا نشرمیشود:

" یادداشت مورخ ۲ مارچ شما بضمیمه نامه سفیر حکومت کابل بغور ودقت ملاحظه شد. از اینکه ما را درجریان قرارداده اید سپاسگذاریم. و اینك درآنباره ذیلا توضیحات بعرض میرسد:

۱ ـ متن پیشنهاد بسیارعالی است، ظاهرا دلالت برحسن نیت حکومت کابل مینماید. از جانب دیگرفهمیده میشود که حکومت وی به مشکلات ونارسائیهائی روبروا ست که تلاش دارد بیك طرزی راهی برای ادامه حکومت خودپیدا کند و امنیت و سلامت خودرا تامین نماید. درخواست جلسه بین الافغانی قبل ازانعقاد جلسات مورد نظر ملل متحدو اصرار وی دربین باره ناکامی ونارسایی وی را برای ادامه حکومت میرساند. وابن حالت اجباربرای افغانهای درحال مهاجرت یك چانس با ارزش بحساب آمده میتواند.

۲ ـ اقدامات شخص خود شما درباره حل قضیه افغانستان بعقیده ما یك ابتکار قابل توصیف است. موفقیت شما دربی باره افتخار تاریخی را بخودشما و همکاران دیگر تان نصیب خواهد کردو هرافغان وطنپرست آنرا بنظر قدر خواهد دید. ولی طوریکه به همه کس معلوم است مشکلاتی در راه موفقیت آن وجود دارد که امید است با پشت کار

عنقریب تحقق خواهد پذیرفت هرنوع مذاکرات و ملاقات قبل از کنفرانس ملل متحد اثرات و تعبیرات نا مطلوب بار خواهد آورد . از جانب دیگر در خواست و گرفتن پاسپورت برای مهاجرین امریکا مدت دو ماه را در بر خواهد گرفت ......) .

اولاً باید گفت که تدویر این نشست و یا گرد همائی بین الافغانی که بر اساس مساعی موسسه ملل متحد صورت میگرد ، وقت دقیق تدویر ان تعین نگردیده است . تلاشهای دپلوماتیک برای تدویر ان جریان دارد . از جانب دیگر عقیده دولت جمهوری افغانستان برین است که ملاقات شخصیت های افغانی مقیم امریکا – اروپا و هند با محترم نجیب الله رئیس جمهور افغانستان قبل از تدویر این نشست علاوه برانکه هیچ نوع اثر گذاری سوء بر تدویر این گرد همائی بین الافغانی نمیگذارد ، بلکه انجام چنین ملاقات و تبادل نظر قبلی در پهلوي مساعی صلح جویانهٔ ملل متحد بر تدویر و پیشبرد کار این گرد همائی اثرات موثر و مثبت از خود بجا میگذارد و در توسعه و گسترش دیالوگ مذاکره وتفاهم بین الافغانی و سهولت دریافت راه معقول و حل صلح امیز مساله افغانستان نقش مثبت را ایفا خواهد کرد که افتخار ان متوجه شرکت کنندگان این ملاقات وتبادل نظر خواهد بود . وبالاخره میخواهم درباره اخذ پاسپورت ها و ویزه های لازم این رجال برجسته که شما در نامهٔ تان از ان یادواري نموده اید ، تذکر بدهم که اگر این شخصیت هائیکه در ملاقات با جانب دولت جمهوری افغانستان سهم میگرند ، خواسته باشند تا پاسپورت ها و سایر اقدامات بمنظور ایجاد تسهیلات رفت و امد توسط دولت جمهوري افغانستان برایشان تهیه و تدارك گردد در انصورت عموم نمایندگی های سیاسی ، سفارتخانه ها و قونسلگری های جمهوری افغانستان در خارج و در هر کشور که خواسته باشند ، اماده است تا در زمینه بایشان همکاري و مساعدت لازم نمائید .

در اخیر خواهشمندم مراتب امتنان وسپاسگزاري ام را بخاطر تلاشهای خستگی ناپذیر شما و سایر شخصیت های افغانی مهاجر براي دستیابی به یك حل جامع و دریافت راه تفاهم و دیالوگ بین الافغانی که یگانه خواست مردم خسته از جنگ افغان میباشد ، بپذیرید .

با تقدیم احترام

داکتر خداداد بشرمل

سفیر و نمایندهٔ دایمی ج ۱۰

در سازمان ملل متحد

خجسته نوروز باستانی را بشما و خانواده محترم تبریک و تهنیت گفته ،

آرزوی شادی و موفقیت شما را در سال نو مینمائیم .

و مساعی خستگی نا پذیر هر آن از بین برود و راه تان هموار گردد.

۳ – در متن یادداشت محل کنفرانس مشخص نشده وبعقیده ما اگر در یکی از ممالك خارجی بیطرف انعقاد یابد بهتر خواهد بود. چون از یکطرف بعد و مسافه آن در محل اقامت افغانهای مهاجر نزدیکتر است که هم از رنج مسافرت طولانی میکاهد و وقت صرفه میگردد و مصارف جزوی میشود و از جانب دیگر نظریات وعقاید و اظهار نظرها درجای آزاد و بی خلل صورت میگیرد و شاملین کنفرانس در تحت نفوذ وتاثیر جانب مقابل قرار نگرفته و از هرگونه خوف ورجا مبرا وآسوده خاطر میباشند.

٤– تعیین اشخاص مورد نظر برای شمول در کنفرانس به تدقیق ومطالعات دقیق ضرورت دارد تا از ناکامی کنفرانس جلوگیری به عمل آید. اشخاص عصبي واحساساتی وتندرو های مذهبی و امثال آن میتوانند فضای کنفرانس را مکدر سازند ویا با شاملین در کنفرانس عقده ها و کدورتها را بمیان بیاورد. تعداد شاملین افغانهای میانه رو و اعتدال پسند باید مطابق به نصاب مقرره تعین شود. ومجال اشتراك بدانشمندان مهاجر افغانی و دیگر افراد ذیعلاقه حل قضیه افغانستان داده شود زیرا یك قضیه بزرگ افغانستان که در حالت یك مرض مزمن قرار دارد مورد سوال قرار داده شده است و افغانستان خانه تمام افغانها میباشد.

٥ – در پیشنهاد حکومت کابل حل قضیهٔ افغانستان ازطریق مسالمت آمیز مورد بحث است و معلوم نیست آنها چگونه راه حل را مطالبه دارند. اگر وی استعفای خود را پیشنهاد میکند وجانشین خود را باختیار افغانهای شامل کنفرانس میگذارد طبعا تمام نظرها بسوی پادشاه سابق متوجه خواهد شد، در حالیکه ازجانب وی نه کدام سندیکه وکالت ویرا ثابت کند وجود دارد و نه اراده وی بکس آشکار است، فرد دیگری هم نامزدی ندارد و اگر فردی نامزدی هم داشته باشد ازجانب افغانهائیکه اکثریت مردم افغانستانرا تمثیل میکنند مورد پذیرش قرار نخواهد گرفت .و این مشکلات میتواند جریان کنفرانس را ازمسیر آن منحرف نماید.

٦ – درجمله شاملین کنفرانس اگر یکی بحیث نماینده پادشاه سابق عرض وجود کند راه برای مباحثه درآن باره کشوده خواهد شد وهم باعضای کنفرانس یك تمکین و وقار خاص نصیب خواهد گردید واعتماد آن بطرف مقابل بیشتر خواهد شد. درین صورت با شخص پادشاه ویا پسران کاکای پادشاه تماس و مذاکره ضروری خواهد بود.

۷ – اعضای کنفرانس طرف مهاجرین دستور العمل مذاکرات خود را ازکجا بدست خواهند آورد؟ صلاحیت حل قضایا را تا چه حد بمورد

اجرا قرار خواهند داد؟ اگر چنین جلسه‌ای که نه اعتماد نامه بدست دارد و نه حدود صلاحیت آن از جانب کسی تعین گردیده و نه هدف آن مشخص است بمیدان عمل وارد شود مهر ناکامی را در جبین خود تاپه زده است.

۸ – اگر نام پادشاه سابق درجریان مذاکرات حذف شود آنگاه جملات حکومت موقت جای آنرا پر خواهد کرد و باراده اکثریت مردم افغانستان متوسل خواهند شد. و این موردیست که قبلا از طرفجامعه بین المللی تثبیت شده و توافق جانبین بدست آمده جای بحث در باره آن وجود نخواهد داشت.

۹ – در پیشنهاد حکومت کابل بموضوعات پاسپورت و ویزه اشاره شده ولی در باره مصارف فردی و ضرورت یومی مهاجرین و کرایه مسافرت و محل سکونت ذکری بمیان نیامده. طوریکه معلوم است انجام این جلسه مصارفات گزافی را ایجاب میکند که باید حکومت کابل آنرا بعهده بگیرد.

۱۰ – محل انعقاد کنفرانس در سویس زرلیند یا اطریش و یا ترکیه باید مشخص شود ودرینصورت ما برای ایفای هر گونه خدمتکه در راه بهبود حالت سیاسی و اداری افغانستان مفید واقع شود و برفع منازعات و قطع خونریزی بانجامد آمادگی خواهیم داشت.

۱۱ – اقدامات ملل متحد در مورد قضیه افغانستان درجریان است و شاید در ایامی که چندان بعید نیست بصورت عمل قرار بگیرد و امید قوی وجود دارد که منجر به نتیجه ای هم شود پس درینصورت باید منتظر اقدامات ونتایج آن بود و فرضا اگر آن جلسات که از اعتبار وتشکیلات کامل برخوردار است بناکامی بیانجامد انعقاد این جلسه دومی در تحت نظر قرار خواهد گرفت و همین شرایط موجود در همان وقت مورد استفاده قرار داده خواهد شد. با احترام امضای سه نفر فوق الذکر.

هموطنی از شرق امریکا نوشته است «در مورد تلکس داکتر نجیب الله خان که بارتباط کنفرانس ملل متحد نوشته که «وقت دقیق تدویر آن هنوز تعین نگردیده است» بلید گفت که چون در مساله «بین الافغانی» نجیب الله خان تنها نیست بلکه مساله بجهات دیگرنیز ارتباط میگیرد... تاجائیکه بمن و سرنوشت کارمن معلوم است – در مورد من چه خود بگویم و چه دوستان همان معنی رفتن بکابل را دارد و البته بشکل «فریب خورده ای» که بحقانیت حزب دیموکراتیک خلق ایمان پیدا کرده و باز ظاهر شدن پیش روی کمره تلویزیون و بعد هم ؟ ...؟ »

نویسنده ای از شمال کلفورنیا نوشته است «مطلب مندرجه یادداشت شما را درحلقه دوستان مطرح و صحبت کردیم و هر کس نظر خود را گفت. خلاصه اشاینکه ابتکار شما بسیار بجا ومعقول بود ولی فعلا با حوادث و انکشافاتی که بوجود آمده تطبیق آن بمفاد و آرامش کشور تمام نخواهد شد یعنی موثریت آن به تناسب جریاناتیکه در پیش است بسیار اندك و ناچیز خواهد بود. اصرار وتاکید «نجیب» بعقیده بنده محض تلاش مذبوحانه برای یافتن یك منفذ نجات و پناهگاه سیاسی است. او فعلا به غریقی میماند که برای نجات خود وشرکایش بهر خاشه متوسل میشود.»

آقای پاینده محمد کوشانی در یك صحبت تلفونی فرمودند که درپیشنهاد اولی دو سال قبل آینده افغانستان هدف رفتن و بازدید یك هیات ازکابل دیدار و مذاکره با مردم و هموطنان مسکون در افغانستان و معلوم کردن نظریات آنها بود. بنابران ملاقات هیات باید درکابل صورت بگیرد تا هدف متذکره تامین شده بتواند. وی علاوه نمود که در شرایط حاضر که یك فضای بی اعتمادی بوجود آمده و افغانها یك بالای دیگر مشکوك میباشند تا زمانیکه یك هیات سیاستمداران و دانشمندان درین موضوع به توافق میرسند آیا دعوت و پیشنهاد حکومت کابل باعتبار خود باقی میماند یا خیر؟

یك جنرال موسپید که عمر درازی در تعلیم و تربیه طلاب عسکری سپری نموده از ایالت کولورادو فرمود که بعقیده ایشان مشکل بزرگ در براه انداختن این مذاکرات به نحویکه از آن یك نتیجه مثبت و مثمر بدست بیاید فقدان یك مرکز صلاحیت در جبهه مقاومت ملی بخصوص در شرایط مهاجرین امریکا واروپا میباشد. ایشان تجویز کردند که اولتر برای رویکار آوردن یك مرکز صلاحیت سعی شود و بعد از آن مذاکرات در هرجا و با هرکس که صورت بگیرد مفید و مثمر بوده میتواند.ولی تا زمانیکه یك مرکز صلاحیت تشکیل نشده و اهداف تثبیت نگردیده ازمذاکرات نتیجه مثبت ومفید توقع شده نمیتواند.

موسپید دانشمند دیگری از ایالت جارجیا فرمود که نظر بانعقاد قریب الوقوع کنفرانس ملل متحد در ویانا هرگونه مذاکرات با داکتر نجیب الله سودمند نخواهد بودولی بعد ازکنفرانس ویانا کسانی که طرح صلح ملل متحد و اصل تفاهم بین الافغانی را قبول دارند میتوانند درچوکات مساعی ملل متحد با حکومت و عمال رژیم کابل دیدن و مذاکرات نمایند. ایشان فرمودند که موسسه ملل متحد برای این منظور وجوهی دارد که باید از آن درین راه استفاده شود.

یك حلقه افغانی از اروپا گفت که تلکس داکتر نجیب الله ازتاریخ ۲۵ فروری ۹۲ دو سه روزپیش از بیانیه اخیر بینان سیوان مخابره شده بعد ازبیانیه مذکور از وقوع حتمی کنفرانس ملل متحد مستشعر

شده خواهد بود حتی وقت دقیق تدویر کنفرانس شاید بکابل مخابره شده باشد ودر شعاع این انکشاف حتمی ملاقات قبلی پیش از وقت خواهد بود. این منبع افزود که البته تفاهم بین الافغانی بحیث یك پرنسیپ قبول شده و روی پرنسیپ مانعی برای دیدن وتماس بین گروه های مختلف دیده نمیشود.

(ختم پیامها تا تاریخ ۱۱ مارچ ۱۹۹۲)

دانشمندی از اروپا نوشته است:«با فرستادن پیام نجیب الله مرا مجبورکردید که سکوت خود را بشکنم وآنچه را مصلحت می پنداشتم برای تان بنویسم . من براه حل ظاهرشاه از دوجهت اعتقاد ندارم : یکی از این جهت که سابقه اش چندان روشن نیست و مردم بحق او را مسئوول ماجراهائیکه امروز در کشور رخ داده است میدانند و دوم اینکه او مردی پیر است که چندان امیدی برای دیر زیستنش نیست و مرگ او ممکن سروکار مردم را با دامادش عبدالولی که دیکتاتوری است از تیپ فرانکو، بیندازد و قبل از همه سرآدم هایی مانند خود تان را بربادد دهد و در جهان یك قطبی امروزناگزیر بند ناف دیکتاتورها با رژیم امریکا گره میخورد و نفوذ امریکا باز افغانستان را بازیچهٔ رقابت های بین المللی میسازد . من به جنبشی دیموکراتیك که از داخل افغانستان آغاز شود و درداخل افغانستان فارغ از زد وبندهای بین المللی بقدرت برسد، دل بسته ام ودرحال حاضر برای یك دورهٔ انتقال هیچ گروهی را بیطرف تر و دموکرات تر و در عین زمان طرفدار ظاهرشاه ترجزهمین گروه رستگاری ملی پوهاند اصغر خان نیافتم و باوجود این ها در عمر خود با اویك کلمه صحبت نکرده ام و هیچ کسی را از گروپ او نمی شناسم. نور یك الهام شاعرانه در قلبم میدرخشد که دانش وتجربه او ممکن درین مرطه بدرد کشورش بخورد. بهر صورت درمیان صدها طرح عملی و غیر عملی این هم یك طرح شاعرانه که اگر عملی نباشد نشرش زیانی برای شما نمیرساند . ولی بازهم تاکید میکنم که حکومتی مانند حکومت اصغرخان بروشنفکران کشور فرصت های بهتر خواهد داد تا حکومت ظاهرشاه با سایه دیکتاتوری مخوف مانند عبدالولی ومشورت خنثی ازعموزادهٔ دیگر.»

<u>محترم استاد م. ا. نگارگر</u>

ظالم از بی دستگاهی نیست بی تمهید ظلم
در حقیقت اره شمشیر است چون دندانه ریخت (بیدل)

پاسخ به دزدی دلاور و چراغ در دست

محترم اقای داکتر نجیب الله منشی عمومی حزب دموکراتیك خلق افغانستان!

جناب دکتور صاحب هاشمیان بسابقه لطفی که بمن دارند یك کاپی نامهٔ سفیر شما را درملل متحد که نامه کوتاه شمانیز در آن نقل شده است بمن نیز فرستاده اند تادرمورد مذاکره باشما تصمیم خودم را بگیرم. من این نامه را در پاسخ دعوت شما از جانب شخص خودم بعنوان یك فرد علاقمند بصلح و آرامش در کشور جنگ زده خود می نویسم و جز خودم از هیچ کس دیگر نمایندگی نمیکنم .

محترم نجیب الله ، میدانم که شما مردی حراف و سخنوری ماهر استید و بهمین دلیل مانندکشیشان مسیحی آغاز عصر استعمار که در جامه بره های معصوم عیسی (ع) وارد کشور های جهان سوم گردیدند ولی گرگ دهن دریده استعمار از کوره بدر آمدند، خوب میتوانید عبای «حسن نیت» و «پاسخ مثبت» بر دوش بیفگنید و مثل اینکه از ثور ۱۳۵۷ تا حمل ۱۳۷۱ هیچ ماجرایی در کشور رخ نداده باشد به «شخصیت های افغانی» افتخار ببخشید که در خانه، مشترك تمام افغانها باجناب عالی دیدار نمایند واز شما بازهم سخنان چرب و شیرین تحویل بگیرند.

بگذارید صمیمانه برای تان بگویم که اگر اختیار جایزه های اسکار و پولیتزر بدست من میبود جایزه درجهٔ اول اکت و تمثیل را بشما میدادم، ولی اکنون که آن اختیار بدست من نیست تاآن جا که فکر نارسا و خامه نارساتر من یاری میکند، میکوشم در بازشناساندن این هنر پیشهٔ چیره دست بیش از این کوتاهی ننمایم .

من قسمتی از بیانات شما و پاسخ های شخصیت های افغانی را بشما خوانده ام، ولی خود طلای خموشی را بدین دلیل برنقرهٔ گفتگو ترجیح داده ام که صحبت با شما ماجرای گرگ و زاهد پند دهنده را بخاطرم آورده است . حالا که استاد هاشمیان بار مسئولیتی سنگین را بر دوش من گذاشته است دیگر نمیتوانم خاموش بمانم، زیرا من سیاستمدار نیستم که خویشتن را نماینده، پنج ملیون افغان مهاجر حساب کنم، ولی حتی یکبار هم تلویحا از آنان استشاره نکرده باشم (چنانکه جناب عالی اعضای پارلمان خود را بوکالت برگزیده ایدو آنان هم شما را بریاست جمهوری برگزیده اند و هر دوباهم مردم را در برابر معضله فلسفی تقدم مرغ بر تخم و بر عکس قرار داده اید) بنابراین اگرجناب عالی گوش وجدان خود را در اختیار سخنان من بگذارید تنها آن وقت است که میتوانم مئوولیت مذاکره با شما را بپذیرم و اگر روزی کدام بازخواست کننده پیدا شد، بتوانم باو بگویم که مذاکره بامحترم نجیب الله را بحکم عنعنهٔ افغانی پذیرفتم .

من قصد ندارم مانند شما به هنرعبارت آرایی ولفاظی توسل جویم، بهمین جهت خیلی صاف و ساده با شما صحبت میکنم واینرا هم خوب میدانم که شما در بیانیه های تان همیشه تاکید کرده اید که بر روی

گذشته ها سنگ فراموشی بگذاریم و ملامت وناملامت را معلوم ننمائیم، زیرا بعقیده شما این ماجرا مساله صلح را پیچیده و دشوار میسازد، ولی من آقای نجیب الله، درنیمه شبهای بیدارخوابی تان آنگاه که احساس ندامت از گذشته و تشویش از آینده گریبان جان تانرا میگیرد، شما را با آیینه وجدان تان روبرو میکنم. آری جناب «رئیس جمهور» قیافه تانرا در آن آیینه تماشا کنیدو در برابر همان آیینه باین پرسش های من پاسخ بدهید:

۱) چهارده سال قبل گروهی با اختیار واراده آگاهانه وبدون اینکه کسی مجبورشان کرده باشد بالاف و گزاف انقلابی در خانه یك ملت فقیر آتش افروختند تا خود از آن آتش افروزی فایده ببرند و هنگامیکه ملت با تپش و تلاش برای خاموش کردن آتش بپا خاست، آتش افروزان سینه های فرزندان کشورخود را با گلوله های کشور حمایتگر خود سوراخ سوراخ کردند و در نتیجه نیروی انسانی یك کشور فقیر را که محصول سالها سرمایه گذاری و تلاش بود، نابود و اقتصاد آن کشور را کاملاویران نمودند. این گروه قدرت دزد، خویشتن را پیشاهنگ طبقه کارگر میدانستند ومدعی رهبری مردم بودند. از مرکزیت دموکراتیك و ارجوفه های دیگری از همین دست صحبت میکردند و با «مسؤولیت انقلابی» بمردم وعده «نان»، «خانه» و «لباس» میدادند ولی باعتراف شخص جنابعالی بجای «کور»، «گور» و بجای «کالی»، «گولی» بخشیدند و بجای «دودی» نیز مردم را شکنجه های برقی و شلاق خوراندند وتا کسی دهان باز کرد که آتش افروزان را از آنچه انجام میدادند بر حذر دارد، یا با گلوله دهانش را بستندو یا در سیاه خانه های استبداد زنده بگورش کردند و اینك منشی عمومی همان دسته آتش افروز که نامش حزب دموکراتیك خلق افغانستان یا باختصار (ج دخ ا) بود، بنام رئیس حزب وطن به آنانیکه بایك عالم مشقت خویشتن را ازچنگال جلاد رهانیده اند با «حسن نیت» دعوت مراجعت «بخانه مشترك» میدهد تا باشد نیت شر شانرا از سر دفع کند و گناهش را بگردن «گروه های افراطی» بیندازد، ولی آیا این ملت و این شخصیت های افغانی که سنگ نمایندگی ملت را بسینه میزنند، بخاطر هیچ چیز دیگر که نباشد صرف بخاطر درس عبرت آینده حق دارند از جناب «رئیس جمهور» بپرسند که مسؤول این همه بدبختیها کیست و باآن مسؤول چگونه باید پیش آمد کرد؟

۲) محترم اقای نجیب الله، ممکن است شما بگوئید که مسؤول این بدبختیها تره کی و امین و بعد از آندو هم ببرك بوده اند و شما با آنان موافقت نداشته اید، ولی کاری هم از دست تان ساخته نبود، ولی آیا مردم نیز حق دارند بشما بگویند که جناب عالی در آن دستگاه شکنجه گر خاد، یعنی حساس ترین و پر اهمیت ترین دستگاه دولت، وزیر امنیت ملی بودید که شاه شجاع ثانی یعنی ببرك کارمل شما را بلقب جنرالی مفتخر ساخت و شما تا امروز هم بار آن لقب را درجمله «مفاخر» تان بدوش میکشید، ولی از مسؤولیت آن شانه خالی میکنید. از سوی دیگر اگر داستان بی ارادگی شما در مقام رئیس خاد پذیرفته شود، معنای آن این میشود که حزب شما نمونه مثالی دنباله روی و تبعیت کور کورانه است و همیشه بر آستان رهبر جبهه سابیده است و با تبدیل رهبر پالیسی های اساسی خود را نیز کنارگذاشته است و مثل اینکه زیر بازوی اعضای آن فنر های حساس کارگذاشته باشند، بدون تفکر دست هایشان برای توافق با رهبر بالا رفته است، پس مردم چگونه میتوانند بر حزبی اینچنین اعتماد کنند و زمام اداره خود را بدست آن بدهند؟ آیا شما خود برحزب خود اعتماد دارید؟

آقای نجیب الله، هنگامیکه یك حزب یا یك حکومت جامعه را بد اداره میکند مردانه استعفا میدهد و کنار میرود. شما و حزب شما نه تنها جامعه را بد اداره کرده اید، بلکه خلعت هستی را از کما بیش یك ملیون افغان نیز باز گرفته و بمرگ تدریجی از سرما و گرسنگی محکوم نموده اید، ولی نه تنها کنار نمیروید، بلکه صحبت از «ملاقات» و «تبادل نظر» هم مینمائید. باوجود اینکه از سخنان احساساتی و دماغ سوختگی های بیفایده سخت بدم می آید، میخواهم ازجناب عالی بپرسم که آنچه شما دارید روی است یا سنگ پای؟

۳) یك فرض محال دیگر نیز میکنم و آن اینکه جناب عالی واقعا هم با «حسن نیت» صحبت می کنید و هیچ نیرنگی در کارتان نیست، از گذشته بریده اید و ابراز ندامت از بارنگین دست نشاندگی که خوشبختانه امروز روسها هم پنهانش نمیکنند، بسوی ملت و «شخصیت های افغانی» باز میگردید، یعنی بحساب عنعنه افغانی و به عنوان «عذر» یا «ننواتی». در این صورت آن عنعنه بشما حکم میکند که از گذشته با صراحت لهجه و نه تلویحاً ابراز ندامت نمائید زیرا اکنون دیگر روسها نیز به تجاوز خود و دست نشاندگی ببرك کارمل و شخص جناب عالی اعتراف کرده اند، ولی شما هرگز در این مورد بقول حزبیهای خود تان «بطور مشخص» سخن نگفته اید. پرسش من از شما این است:

آیا روسها تجاوز کرده اند یا خیر و آیا شما با این تجاوز همسویی و همراهی نموده اید یا خیر؟ آیا حزب شما و یا یکی از رهبران آن «قوای دوست» را برای کشتن هموطنان خود بکشور فرا خوانده است یا نه؟ آیا مردم بالاخره حق دسترسی باین راز حزب دموکراتیك خلق دارند یا نه؟ اگر بلی، شما برای جبران خطاهائیکه رفته است، چه کار میکنید؟ بازهم به تخت لرزان قدرت خویش دو دسته می چسپید یا برای «ننواتی» بسوی ملت می آیید و پیش از دیگران خودشما ببرك کارمل و یاران همفکرش را بمحاکمه علنی میکشانید تا اسرار این تجاوز ازپرده بیرون بیفتد و مردم با درس عبرتی که از آن میگیرند هم از دیدگاه مادی و هم از دیدگاه معنوی در برابر

تجاوزهای آینده مجهز تر شوند ؟

محترم اقای نجیب الله، ضرور نیست بمن پاسخ بگوئید کافی است در همان نیمه شبهای تاریک که قبلا ذکر کرده ام با آیینهٔ وجدان خود روبرو شوید و تصمیم بگیرید.

٤) شما در برابر شورای خود نیز داد سخن داده و ملت را از کشتار «« گروه های افراطی »» سخت ترسانده اید، ولی دو نکته را قصدا در پردهٔ ابهام گذاشته اید . نخست اینکه «« گروه های افراطی »» بر شما و حزب شما یک برتری مهم دارند و آن اینکه با تجاوز روس مانند شما همرایی و همسویی نکرده اند، بلکه مردانه در سنگر دفاع از دین و وطن خود ایستاده اند و بحکم قران کریم کشته اند و کشته شده اند و حتی همان رهبران شان در پشاور نیز اگر خود تفنگ برنداشته اند عقیدتا و عملا در خدمت جهاد بوده اند و نکته دوم هم اینکه مردم افغانستان که تجاوزروس را عقب زده اند به همسایگان دیگر خود نیز درس عبرت خوبی داده اند و همسایگان افغانستان میدانند که خار ماهی افغانستان سخت گلو گیر است وفروبردنش نا ممکن .

از سوی دیگر اگر جناب عالی اکنون ازغم مصیبتیکه احتمالا «« گروه های افراطی »»درا ینده برسر مردم افغانستان خواهند اورد پا برهنه میخوابید چرا ان وقت که روسها ازاسمان و زمین بیرحمانه شاغل کشتار مردم بودند خمی بر ابرو نمی اوردید ؟

٥ - اقای نجیب الله، شما هنگامی که خطر «« گروهای افراطی »» را مطرح میکنید درواقع تلویحا خطاهای خود را نیز می پذیرید ودربرابر وجدان خود هیچ دستاویزی دیگر برای قدرت خویشتن ندارید و افسانهٔ خطر «« گروه های افراطی »» را برای تسکین وجدان گناهگار خود برسر دایره افگنده اید. اگر واقعا «« حسن نیت »» دارید فقط برای یکبار به ندای وجدان خود گوش بدهید وقدرت را به پوهاند اصغرخان وگروه رستگاری ملی او بسپارید (خدای بزرگ را گواه میگیرم که نه اصغرخان را میشناسم و نه عضوی از گروه رستگاری ملی اش را . و نه هم در دستگاه او یا دستگاه دیگری هوای وکالت و وزارت دارم).

ملتفت استید جناب محترم نجیب الله که قدرت شما را دچار عقدهٔ خود برتربینی (SUPERIORITY COMPLEX) نموده است و شما می پندارید که اگر شما و ظاهر شاه نباشید ملت افغانستان نیز میمیرد .بدین ارتباط داستانی بخاطرم آمد که ذکرش بی فایده نیست .

میگویند در روزگار خلافت حضرت عمر فاروق (رض) در دمشق مردی یهودی بود که بحساب خبرگی وتجربه در کار، اداره امور مسلمانان را بدست او داده بودند و او برمسلمانان ستم میکرد. مسلمانان شکایت به عمر فاروق (رض) بردند و او برای والی خود نوشت که دست ستم یهودی را ازسرمسلمانان کوتاه کند. والی ازخبرگی و تجربهٔ یهودی بحضرت خلیفه ثانی یادآوری کرد و او هم قلم برداشت و در ذیل معروضهٔ والی یک جمله مختصر نوشت که برای سالها درس آموز ملت های مسلمان خواهد بود. آن جمله اینست : «« مات الیهود »» (یهودی مُرد) و منظور خلیفه این بود که اگر جامعه مسلمان بیک فرد یا دوفرد متکی بماند آن جامعه و آن مردم زنده نمیمانند و من هم جناب نجیب الله هنگامی که رهبران سیاسی جهان را گرفتار مرض خود بینی می بینم این داستان را بیاد می آورم، ولبخندی حاکی از تمسخر برلبانم میدود و باخود میگویم که (نجیب و ظاهر شاه هر دو مردند) آنگاه تکلیف مردم چه میشود ؟ آری اقای نجیب الله اگر واقعا «« حسن نیت »» دارید خود و حزب خود را از قدرت کنار بکشید وقدرت را باصغر خان وگروه رستگاری ملی او بسپارید. همان اردوی که امروز نگاهبان شما است امنیت آنان را نیز تامین میکند و آنان بدلیل این که با تجاوز روس همسویی نکرده اند اعتماد «« گروه های افراطی »» را نیز میتوانند جلب کنند و چون این حکومت درداخل افغانستان بوجود می آید و حکومت اصغرخان متعهد میشود که در ظرف حد اعظمی دو سال دورهٔ انتقال زمینه انتخابات آزاد را فراهم نماید و کارتسوید قانون اساسی تازه را رویدست بگیرد و اما قانون اساسی آیندهٔ افغانستان حتما باید توسل بزور در کسب قدرت را عملی غیر قانونی اعلام کند و ملت را مکلف بقیام در برابر کودتا و قدرت دزدی بسازد . حالا جناب نجیب الله اگر «« حسن نیت »» دارید این گز و این میدان. مسلما مردم افغانستان عمل شما را نوعی عذر خواهی و (تنوا تیه) تلقی میکنند و از خطای تان میگذرند و «« گروه های افراطی »» نیز هنگامیکه یک حکومت واقعا بیطرف را بر کرسی قدرت نشسته دیدند باصل ارادهٔ ملت تسلیم میشوند و مبارزهٔ مسلحانه و قتل و قتال امروز جای خود را بیک مبارزهٔ سیاسی مبنی بر دموکراسی خالی میکنند ومن با اعتمادی که بر درایت مردانی مانند مسعود، اسماعیل خان، مولانا حقانی و محترم عبدالحق دارم با اطمینان خاطر میگویم که آنان برای از پاافگندن یک حکومت بیطرف ولی ضد تجاوز روس بزور توسل نمیجویند و مانع انتقال دموکراتیک و مسالمت آمیز قدرت بملت نمیشوند . آیا حاضر استید اینکار را بکنید ؟

٦) متاسفانه نامه شما که بتاریخ ٢٦ فروری ١٩٩٢ در نامه سفیر شما در ملل متحد بعنوان محترم هاشمیان نقل شده نه تنها اثری از «« حسن نیت »» ندارد بلکه بوی ریاکاری و لفاظی معمول شما نیز از آن استشمام میشود زیرا شما خوب میدانید که «« شخصیت های افغانی بر شما اعتماد نمیکنند وبدیدار شما بکابل نمیروند. آنان با تجربه ای که از سابقه شما دارند میدانند که ممکن خودتان از آنان با بسیار «« حرمت »» و «« مهمان نوازی »» پذیرایی نمایید ولی بدستور شما تروریست

های خاد در موتر حامل شان بمب بگذارند و شر این زنبورهای مزاحم را در امریکا و اروپا نیز از سرتان دفع کنند و شما هم بر چسپ اتهام را طبق معمول بر دروازه « گروه های افراطی » بچسپانید و اما آن قسمت نامه که خود برای تشریف آوری در اروپا ابراز آمادگی کرده اید واقعا جالب است . رفتن شخصیت های افغانی « در « خانه مشترك تمام افغانها » یعنی کابل هیچ قید و شرط ندارد ، یعنی نه شما در مورد قید و شرط گذاشته اید و نه آنان باید بگذارند ولی تشریف آوری شما در اروپا یك « شرط » دارد . شما میگوئید : « در صورتیکه شما انجام این ملاقات و تبادل نظر را درکابل ممکن و یا مناسب نمیدانید بشرط اینکه از صورت آمادگی قاطع شخصیت های پیشنهادی تان جهت مسافرت شان در یك کشور مناسب دیگر غرض انجام ملاقات و تبادل نظر مورد علاقه برایم تضمین نمایید من اماده پذیرش این پیشنهاد شما میباشم . » (تکیه بر کلمات از من است)

می بینید آقای نجیب الله که شما با این شرط دو پهلوی خود باز هم دفع الوقت و نوعی تعلیق به محال نموده اید . نخست آقای ها شمیان بجز خودکار شکسته ، خود هیچ قدرت قانونی (میگویم قدرت قانونی و نمیگویم قدرت معنوی) ندارد که از « امادگی قاطع شخصیت های افغانی » برای شما تضمین نماید و اما شرط شما یك پهلوی دیگر هم دارد و آن اینکه بیچاره ها شمیان باید « کشوری مناسب » انهم « مناسب » از نظر شما و نه از نظر خودش پیدا کند تا جناب عالی زحمت تشریف اوری را برخویشتن هموار نمایید . می بینید که باز هم لفاظی و هدف این لفاظی هم اتفاقا چندان پوشیده نیست . شما براین با صطلاح خودتان « گردهم ایی » شخصیت های افغانی از این جهت علاقه گرفته اید که بملل متحد و امریکا و روس نشان بدهید که « شخصیت های افغانی » با شما به توافق رسیده اند و حکومت شما در حال اینست که وسیع القاعده شود . آری بدین ترتیب و شما هم رشته دوستی تانرا باروسها که پس از سقوط کمونزم خدشه یافته و در حال گسستن است استوار تر گره میزنید وهم شناسایی سیاسی امریکا را بدست می اورید ولی من کلید حل مشکل افغانستان را نه در کیسه امریکا می بینم و نه در کف بازیچه امریکا یعنی ملل متحد . کلید در افغانستان ونزد مردم افغانستان است . شما و حزب شما مانعه الجمع استید بنا براین من از جانب خودم با همه احترامی که بجناب ها شمیان دارم بشما اعلام میکنم که من نیز بیك شرط مذاکره با جناب عالی را می پذیرم و آن اینکه قبل از تشریف آوری به « مملکت مناسب » نزد مردم افغانستان برای ننواتی یا عذر خواهی بروید و با گذشته خود « بصورت قاطع » مقاطعه نمائید . با عرض احترام .

(مورخ ۹ مارچ - محمد اسحق نگارگر - انگلستان - تاریخ وصول ۱۳ مارچ ۹۲)

هدف مذاکره با خان نجیب الله خان ؟

محترم کریم راه پیما
از دالاس - تکساس

محترم دکتورها شمیان یادداشت مورخ ۲ مارچ شما را با کاپی مکتوب مورخه ۲۶ فروری ۱۹۹۲ با مضای یکی از پرچمیهای سرشناس اما به تناسب خلقیها معتدل گرفتم .

در اوضاع و احوال کنونی هدف از مذاکرهٔ مستقیم درکابل با خان نجیب الله خان چیست وچه نتیجه از آن بدست می آید که مقصد از آن سرعت بخشیدن به عملیه تامین صلح و آرامش درمیهن افغانها باشد ؟

موقف فعلی خان نجیب الله خان نسبت بهر وقت دیگر نظر بعوامل متعدد بشمول قطع کمکهای اقتصادی و نظامی از طرف روسها، توسعه نارضایتی در بین مامورین و منسوبین حزبی و غیر حزبی عالیرتبه ملکی و نظامی - قلت و کمبود مواد خوراکه - وضع بحرانی اقتصاد و صعود نرخ یکدالر به بیش از دوهزار افغانی که نمایانگر عدم اعتماد و اطمینان مردم رنج کشیده میهن بدار و دسته خان نجیب الله خان وهمکاران وی میباشد، خستگی و نارضی عمومی ناشی از جنگ و برادرکشی متداوم - فقدان قانونیت رژیم بر سر اقتدار درکابل وبالاخره سوابق کار وفعالیت شخص خان نجیب الله خان و همکاران حزبی وی خیلی ضعیف گردیده، متزلزل میباشد وباوجودیکه نقابها از روی خویش برمیدارد ونقاب جدید مسلمانی و میهن دوستی برخ میافگند اثر آن نا چیز است .

اینکه خان نجیب الله خان بحیث عضو برجسته حزب پرچم (مارکسیزم - لنینیزم) چه فعالیتها داشته بحیث رئیس عمومی بزرگترین دستگاه مخوف جاسوسی، تعذیب، شکنجه وقتل عام افغانهای مسلمان بطرفداری یك دولت بیگانه چه نقشی را ایفا نموده وتحت اثر مستقیم کی جی بی - این دستگاه مخوف - با امتیازات فوق العاده و بینظیر و مصارف هنگفت برضد منافع ملی ما (یعنی منافع اقتصادی، منافع ایدویولوجیکی اسلامی وملی ومنافع مصئونیت ملی افغانستان) چه کارها ئیرا انجام داده، برهمگان روشن است لذا شخصیت های ملی که در چنین موقع حساس و خطیر خواهش مذاکره مستقیم با خان نجیب الله خان را دارند طور یقین نفع و ضرر جوانب و نتایج مثبت و منفی، عکس العملها وعواقب چنین مفکوره را بخوبی سنجش و ارزیابی نموده بصورت عمومی اثرات مستقیم آنرا در موارد آتی بصورت همه جانبه وعالمانه تحلیل وتجزیه نموده تصمیم مقتضی اتخاذ خواهند فرمود :

۱) مساعی ملل متحد در جهت گردهم آیی یکعده افغانها و تدویر نخستین جلسه مذاکره بین الافغانی .
۲) عکس العمل افغانهائیکه عزیزان وبستگان یا یکی از اقارب نزدیك شان توسط منسوبین خاد و واد، کی جی بی و قوای نظامی اتحاد شوروی از بین رفته است .
۳) عکس العمل افغانهائیکه هستی و دارایی، خانه وکاشانه شان توسط کارکنان خاد و واد ویا منسوبین کی جی بی و قوای نظامی اتحاد شوروی چور و چپاول گردیده ویا باخاك یکسان شده است .

٤) عکس العمل زعما و روسای گروهای متعدد مجاهدین در پاکستان وایران و مهاجرین افغانی در هرجا .
٥) عکس العمل قوماندانهای مبارز و مجاهدین راه اسلام در داخل افغانستان .

متیقن هستم تحلیل، سنجش و ارزیابی مفکوره مذاکره مستقیم با خان نجیب الله خان در اوضاع و احوال کنونی پسندیده تلقی نگردد - تبصره اخیر یادداشت مورخ ۲ مارچ شما مورد تائید قرار گرفت . ازینکه اظهار نظر میسر گردید اظهار شکران میکنم . راه‌پیما از دالاس .

نامه ای از یک افغان شریف و استاد هنرمند از شمال کلفورنیا مورخ ۱۰ مارچ ۱۹۹۲

داکتر عزیز و گرامی - نامه شما را با نوشته بشر مل دیروز گرفتم وبا مفهوم نبشته ها تا اندازه آشنا شده ام . شما خوب میدانید که من اهل سیاست نیستم و با شیوه ها و رنگ و رموز دپلوماسی خاصتا دپلوماسی‌ای از چشمه کمونستی آبخورده باشد وارد نمیباشم، اما خوشبختانه و یا بدبختانه کودتای هفت ثور واستیلای روس در کشور محبوب مان افغانستان، کم و بیش تمام آوارگان را درین دیار غربت یک خورده آموزش سیاسی داده و هرکس برابر فهم خود باچالها و ریبهای سیاسی روسها اشنایی یافته و دریافته اند که از روس و دست آموزان روسی غیر از دروغ و تظاهر وبهم اندازی، درستی وراستی سراغ‌نمی شود .

از شیوه بیانات نجیب و نماینده (دوآتشه کمونست) او پیداست که میخواهند با این بازی مزورانه شان دراین لحظه حساس سیاسی که دارد قضیه افغانستان با مساعی ملل متحد در یک مسیرمعقولی راه حلی را بخود بگیرد فضای این حسن نیت را با ملاقات های پیش رس شان مغشوش و بین جناح روشنفکران برون مرزی و تنظیمهای جهادی که قطعا با اینگونه تفاهمات ودیدارها با نجیب آنهم درخاک کشور مخالف و معاند اند، شگاف عمیق دیگری تولیدو از طریق دیگر مشروعیت شانرا بصفت یک دولت حاکم در افغانستان در انظار جهانیان جلوه دهند.

ارادتمند شما را عقیده بر اینست که هرگونه تماس حتی تلفونی و کتبی با این....ها و پوپیت های .... شان که تا گلو در خون بیگناهان غرق اند، تعبیر های نادرستی را در اذهان تولید ومساعی جمیله شما و امثال شما را مغشوش وانمود میسازد . جواب جواب شما بداکتر نجیب بپاسخ دعوت نامه ایکه یکی دو سال پیش بشما فرستاده بود، یکی از جوابهای پر احساس و عمیق و کوبنده بود که از منویات قلبی و عشق شما بازادی وطن از شر این وطنفروشان بصراحت سخن میگفت، لذا باآن پافشاری و ایمان و سماجتیکه در آن مکتوب پیشین شما باین شخص داده شده ۲ اکنون دور یک میز نشستن و مصافحه کردن و تعارفات رسمی را (در حالیکه در چوکات قدرت باشد) برای رفقای وطندوست شما و خود شما مقبول و موزون نمیبینم - ولو درهرجائیکه باشد - و ازاینکار هرچند احیانا به نفع رسیدن بهدف باشد، تاویلات نادرست میکنند وبموجب بدنامی بار می آورد. لذا جواب شما (البته بعقیده این مخلص) باید این باشد که پیش از اقدام و مجلسهای ملل متحد افغانهای مهاجرهیچگونه مفاهمه را مقبول نمیدانند واین جواب قاطع شما باشد.

راست بگویم وقتی میخوانم که نجیب در مورد افغانیت و صلح ومردم افغانستان ابرازنظر وخیرخواهی میکنند خون در بدنم داغ میشود و گلویم را عقده میگیرد. این ...... که هزاران نفررا بیرحمانه کشت وبزیر سم های خود خورد و خمیر ساخت و ده ها افراد صالح وعالم ومنور ما از شکنجه های غیر انسانی (خاد) امروز معیوب و مفلوج در گوشه عزلت ازفعالیت افتیده اند، چسان سخن از صلح و صفا و انسانیت و عطوفت میزنند ؟ ! ! آخ از این ابلیسان آدم رو.

بهرحال نجیب میداند که درسراشیبی سقوط بسرعت در لغزش است ومانند یک غریق بهرسو دست وپا می زند و با کلمات فریبنده و وعده های چشمگیر میخواهد یک عده افغانهای پر شهرت ونام را بوسیله نمایندگان خود مثل بشر مل و غیره (که نه برای خدمت بافغانستان بلکه برای تعمیل هدایات نجیب بامریکا اعزام شده اند) جلب نماید و صحبتهایی از ردیف مذاکرات بین الافغانی نماید.
پدر کشتی و تخم کین کاشتی پدر کشته را کی بود آشتی. ""

نامه یک دانشمند زندان دیده از اروپا مورخ ۱۰ مارچ ۱۹۹۲

برادر عزیز دکتور صاحب ها شمیان - بشر مل را زندانیان سیاسی بار اول در سال اول تجاوز شوروی در زندان پل چرخی دیده بودند. وی با هیات معیتی خاد بمقصد اغوای سران گروپهای مخالف برای جلوگیری از یک اعتصاب عمومی بزندان آمده بود. بشر مل هرگاه خواسته باشد ازهمان حیله ونیرنگ سیاسی درساحه دپلوماسی استفاده کند، ناکام است . از جریان "" مغازله سیاسی ""سفیر حکومت کابل در موسسه ملل متحد بالوسیله نامه شما مطلع شدم .درین رابطه چند نکته را عجالتا قابل تذکر میدانم :
یك) هیات مطبوعاتی که قریب یکنیم سال قبل در آیینه افغانستان طرح آن‌ریخته شده بود، مقصدملاقات با نجیب را که مکتوب سفارت افغانستان چندین بار به آن اشاره می نماید، نداشت . این هیات با صلاح برای کشف حقایق در تعین اشخاص مخاطب در داخل وخارج افغانستان دست آزاد داشت .

گردیده بود؛ زیرا بحواله ریوتر(مورخ ۱۰ مارچ ۹۲) فارسي زبانان منطقهٔ شمال از تقرر این جنرال پشتون عدم رضائیت و شکایت سر داده بودند و نجیب که یک هفته پیش او را برطرف ساخته بود بتاریخ دهم مارچ دوباره بحیث قوماندان نظامي مزارشریف مقرر کرده است. علت برطرفي این دو برادرودر عین زمان؛ درست معلوم نیست؛ اما در مورد بشر مل تصور میرود که سرور یورش (شخص دوم نمایندگي نیویارک و نمایندهٔ خاد در امریکا) که از کمونستان کوچگي بوده و بقای کمونزم در افغانستان را بقای شخص و مقام خود میداند ،نیز قبر بشر مل را کنده باشد. قرار مشاهدات افغانهای نیویارک ، سرور یورش با ضیاء نصري مناسبات نزدیک داشته و او را(که از بشر مل دل خوشی نداشت) برای برطرفي بشر مل استعمال کرده است . ضیاء نصري در اوایل مارچ بکابل رفته و تا نوشتن این راپور(۲۷ مارچ) برنگشته است . اما داکتر بشر مل قرار مسموع از رفتن به زمباوی ابا ورزیده تصمیم رژیم کابل راجع به برطرفي خود بعد از ده ماه ماموریت در نیویارک را غیر قانوني خوانده است . تا دیده شود که داکتر نجیب الله در مورد تقرر مجدد او نیز تجدید نظر میکند یا خیر.

در حالیکه حکومات ایران و پاکستان حمایت خود را از طرح صلح ملل متحد پیهم و با جدیت اعلان کرده اند، قرار مسموع درین اواخر تماسهایي بین داکتر نجیب الله و نواز شریف صدراعظم پاکستان نیز صورت گرفته است که درست معلوم نیست هدف آن چیست . مبصرین تصور میکنند داکتر نجیب الله از نواز شریف خواسته باشد از سقوط حکومت او تا زمان رویکار آمدن حکومت انتقالي جلوگیري کند - یعني از نفوذ خود کار گرفته مانع حملهٔ قریب الوقوع (بعد از عید) تنظیمهای افراطي (حکمتیار ، سیاف، خالص) بالای کابل شود. در عین زمان داکتر نجیب الله از مداخله و تشبثات دولت ایران درامور داخلي افغانستان که میخواهد از طریق تطمیع خوجه ئین رباني و ایالات فارسي زبان افغانستان موجبات تجزیه افغانستان را فراهم سازد، نواز شریف رامطلع ساخته و نفوذ ایران را برای منافع پاکستان در افغانستان خطر ناک نشان داده خواهد بود•

اگرچه خوجه ئین رباني اعلان کرد که هیات هایي بجمهوریت های نو تاسیس درشمال افغانستان با پیامي اعزام میدارد تا از کمکهای اقتصادي با رژیم کابل خود داري کنند ، ولي رحیم عاطف بتاریخ ۲۳ فروري با وعدهٔ دوام همکاری اقتصادي از عشق آباد بکابل بازگشت و ریوتر از قول اواطلاع میدهد که ترکمنستان ارسال پطرول و روغنیات را مانند سابق متعهد شده است . بصورت عمومي چنین بنظر میرسد که بمنظور تحقق یافتن طرح صلح ملل متحد ، ابرقدرت ها واعضای دایمي شورای امنیت تصمیم دارند(۱) حکومت نجیب را تا زمان تاسیس حکومت انتقالي حفظ کنند و(۲) از تجزیه افغانستان بدست عناصر قدرت طلب جلوگیري نمایند .کابل تایمز انگلیسي بتاریخ ۱۵ مارچ اطلاع داد که در ظرف یکي دو ماه آینده سفارت امریکا در کابل دوباره فعال خواهد شد ، ولي آیینهٔ افغانستان را عقیده برین است که امریکا تا زمان استعفي رسمي نجیب و انتقال قدرت بیک حکومت انتقالي، سفارت خود را باز نخواهد کرد.

ولي انکشاف اوضاع داخل افغانستان در کنترول قدرتهای خارج نیست . میدیای پشاور بتاریخ ۱۵ مارچ از قول قوماندان احمد شاه مسعود اعلان کرد که شهر خلم بدست مجاهدین مربوط بجمعیت اسلامي فتح شده و متعاقبا خبر رسید که قوماندان (پناه) مربوط جمعیت بداخل شهر مزار شریف نفوذ کرده است ، حتي خوجه ئین رباني ادعا کرد که مراسم بالاکردن جنده شاه ولایت ماب توسط قوماندان پناه صورت گرفته وشهر مزار در تسخیر جمعیت میباشد. ریوتر بتاریخ ۱۵ مارچ از قول خوجه ئین رباني اطلاع داد که ۶۰۰ نفر عساکر رژیم با ۱۵ تانک و مقادیر زیاد اسلحه خود را بمجاهدین تسلیم کرده اند. سقوط ولایت سمنگان که بمقابل کشور ازبکستان قراردارد و بعد از ان سقوط شهر تاشقرغان بدست مجاهدین(ائتلاف جدید رشید دوستم و منصور و مسعود) قبلا توسط منابع جمعیت اعلان شده بود. بحوالهٔ ریوتر اقا عبدالله شفق سخنگوی حزب وحدت در ایران بتاریخ ۱۷ مارچ گفت مجاهدین حزب وحدت امروز داخل شهر مزار شده و قوای نظامي نمبر ۱۷ رژیم را که مسوول امنیت تمام منطقهٔ شمال است بمحاصره کشانیده اند. شفق علاوه کردکه پنج تن از صاحب منصبان عالیرتبهٔ رژیم خود رابمجاهدین تسلیم کرده اند. عملیات حزب وحدت در مزار شریف زیر نظر شاه منصور پسر سید کیان (سابق جنرال خود مختار نجیب) اجرا میشود که اخیرا بکوشش ولایتي وزیر خارجهٔ ایران بائتلاف با جمعیت اسلامي خوجه ئین رباني حاضر و شامل شده است. بحوالهٔ ریوتر خوجه ئین رباني بتاریخ ۱۹ مارچ گفت « سقوط مزار شریف و شهر های دیگر ولایات بلخ و سمنگان نتیجه ستراتیژی هائیست که قبلا پلان شده بود...» وی تقاضا کرد که نجیب الله باید فورا استعفي خود رابمجاهدین (مقصد او جمعیت اسلامي است) تقدیم کند.

بتاریخ ۲۱ مارچ رادیو کابل ادعای خوجه ئین رباني و گروه شامل ائتلاف او راتکذیب و گفت مراسم جندهٔ شاه اولیاء (رض) توسط جنرال نبي عظیمي نمایندهٔ رژیم برگزار گردید. رادیو از قول عظیمي اطلاع دادکه گروه های

تجدید اشتراک ششماهه ۱۳۷۱ هجده دالر

دو) طرح با مقتضیات همان وقت سازگار بود. شکست سیاسی و اخلاقی کمونزم بین المللی که تاثیرات اجتناب ناپذیر در انکشاف اوضاع داخلی افغانستان داشته است به هیچ طرحی مجال حفظ اصالت آنرا بعنوان نسخه قابل تطبیق در هر زمان، نمیدهد. تازه طی مدت زمانیکه ازعمر طرح گذشته است، بسیاری حقایق کشف شده که دیگر گنجایشی برای "کشافی" بیشتر موجود نیست.

سه) حکومت کابل سیزده سال است که با مانور تماس با مخالفین که هیچگونه نتیجه ای بدست نداده است، پروسه صلح را به تعویق انداخته، بارمسئولیت جنایات خود را بیش از پیش سنگین ساخته، اعصاب مردم را در جهت انتقام جویی های بعدی تحریک نموده و امردفاع همکاران مسلمان دولت را در آینده مشکل ساخته است.

چار) مقامات حکومت کابل در یک سوء تفاهم واحتمالا سوءنیت، طرح آیینه، افغانستان را در جهت سازش سیاسی تعبیر کرده وبناء به ارادهٔ آهنین مدیر مسئول مجله در باقی ماندن در کنار جنبش مقاومت مخالف، کم بها داده است.

پنج) تلاش های حکومت کابل در جهت تماس با روشنفکران و دانشمندان غیر متشکل اما دارای نیروی بزرگ اخلاقی از آرزوی دیرین این حکومت برای دریافت کسب اعتبار سیاسی منشاء میگیرد. هرگاه روشنفکران و دانشمندان متعهد بدفاع از داعیه ملی وسیله تحقق این آرزوی پوچ شوند، گویا خود را معروض به انتحار سیاسی خواهند ساخت.

با تذکر نکات فوق گمان نمیکنم روشنفکران ورجال افغانی حاضر شوند خود را در معرض بهره کشی حکومتی قرار بدهند که دیر یا زود از جنایات خود بمردم حساب خواهد داد.

در مجموع، تحلیل انکشاف اوضاع،نیروهای اعتدالی را برای خدمت در راه صلح و ثبات سیاسی بسیار امید وارساخته است. اما تنها امید کافی نیست. باید برای تدارک یک جبهه قوی صلح ساحه مفاهمه را وسعت داد. آیینه افغانستان تا حال خدمات شایانی در زمینه انجام داده است. امید است صفحات مجله در آینده نیز انعکاس تبادل نظر تفاهم و اتحاد باشد. "

(ختم مکاتیب وارده تا تاریخ ١٤ مارچ ٩٢)

محترم رازق فانی از کلفورنیا

استاد گرامی و دانشمندمحترم داکتر صاحب هاشمیان

بعد از عرض سلام و ابراز ارادت باکمال امتنان ازوصول یادداشت مورخ ٢ مارچ شما اطمینان داده نظر خود را مبنی برملاقات شخصیت های افغانی مقیم امریکا ـ اروپا وهند قبل از تدویرکنفرانس موسسه ملل متحد با داکتر نجیب الله رئیس حکومت کابل ذیلا بصورت موجز ومختصرا برازمیدارم.

این حقیقت مسلم را مردم حق شناس و مسلمان افغانستان هیچگاهی فراموش نخواهندکردکه پیروزی های کوچک یا بزرگیکه در امر نجات خاک آزادهٔ ما ازچنگال اهریمن متجاوز روس بدست آمده است خونبهای آزاده مردانی است که بر ضد تجاوزگران به جهاد مقدس و ملی پیوستند، تا پای جان مقاومت کردند و در میان دره ها و دشتهای وطن گمنام مردند و گورشان نیز گمنام ماند. ولی این حقیقت تلخ و تباه کننده را نیز مردم ما دریافته اند که جهاد مقدسیکه بخاطر تحقق آرمان های ملی و اسلامی براه انداخته شده بود، متاسفانه بفقدان رهبری معقول ومدبرانه مواجه شد و با دریغ و درد گروهی از رهبران جهاد بیشتر مصروف گردآوری غنایم و مال دنیا شدند و کمتربفکر آوارگان و مهاجرین و تنظیم جبهات جنگ و راه برون رفت ازین معضلات. که دیگر، جنگ خانمانسوز ١٣ ساله کشور برای برخی از انها بگاو شیری مبدل گردید که هرقدربیشتر عمر کرد نفع بیشتری برای شان بار آورد.

اگر رغبت نامشروع این رهبران بدوام جنگ سبب نمیشد، برطبق افواهاتیکه درهفته های قبل از خروج قوای نظامی روس از افغانستان در داخل اردوگاه دشمن حتی درکوچه و بازار شهرکابل بگوش میرسید، رژیم دست نشانده، کابل بعد از خروج قوای اشغالگر بیش از یکماه نمیتوانست به عمرننگین خود ادامه دهد. ولی چنانکه میبینیم نجیب الله در داخل افغانستان،و رهبران جهاد درخارج مرز های کشور با لجاجت تمام دو دسته بکرسی های قدرت چسپیده اند که در نتیجه، برخورد آنها خون مردم بیدفاع و مسلمان افغانستان همه روزه بناحق و بیهوده بخاک میریزد و بقیمت آن خونها، سرمایه هایی در بانک های بیرون کشور توسط رهبران بدنام حزبی و زمامداران حکومت کابل ازیکطرف ورهبران جهاد از سوی دیگر انداخته میشود.

بعقیده، من مردم افغانستان هم در داخل قلمرو کشور شان، هم در پاکستان، هم در ایران و هم در اروپا و امریکا به بیهوده بودن دوام جنگ معتقد شده و همه تشنه صلح و آرامش اند. لهذا درچنین شرایط و اوضاع هرگامیکه در جهت تامین صلح در افغانستان و ایجاد زمینه برای فراهم آمدن فضای صلح آمیز بین مردم آن کشور برداشته میشود بعقیده، من عین شواب و در عین حال ملی و وطنپرستانه است. ممکن است برخی از هموطنان ما که باصطلاح به "غندی خیر" نشسته اند، هرگونه تماس با نجیب را نوعی "برسمیت شناختن" تعبیر کنند، ولی من باین باورم که وقتی سنگی بر سر راه ما

افتاده باشد آنرا نادیده گرفتن و از کنار آن رد شدن دردی را دوا نمیکند، بلکه باید بموجودیت سنگ ولو اینکه برای ما خوش آیند نیست معترف شویم و بخاطر برداشتن آن از سر راه خویش تدبیری بکار بریم که با کمترین تلفات ممکن صورت گیرد.

ادامه جنگ جز تباهی و بدبختی نتیجه دیگری در قبال ندارد لهذا اگر از طریق تفاهم وملاقاتهای قبلی راهی بسوی استقرار صلح دایمی در کشور هموار گردد چرا باید از ان صرف نظر نمود.
سخنوری گفته است: "کسی به قند بمیرد چه حاجت زهر است".

از سوی دیگر خداوند متعال (ج) در قران عظیم الشان چنین میفرماید:

و قتلوهم حتی لا تکون فتنه و یکون الذین لله فان انتهوا فلاعدوان الا علی الظلمین
(سوره بقره ایه ۱۹۳)

یعنی: با کافران جهاد کنید تا فتنه وفساد از روی زمین برطرف شود و همه را آئین دین خدا باشد. و اگر از فتنه و جنگ دست کشیدند با آنها عدالت کنید که ستم جز بر ستمگاران روا نیست.

با ذکر آنچه گفته آمد نکات زیرین از نظر من بارتباط موضوع قابل یادآوری وپیشنهاد است:

(۱) بعقیده من ازتذکر داکتر نجیب الله در پیام ارسالی اش در ارتباط بکنفرانس ملل متحدکه گفته است " وقت دقیق تدویر آن معلوم نیست." چنین استنباط میشود که نامبرده متمایل است در قدم اول علاقه بیشتری بملاقات با شخصیت های افغانی نشان دهد زیرا شاید میخواهد قبل از شرکت در کنفرانس ملل متحد واکنشها و عکس العمل ها را در رابطه بموضوع ارزیابی کند. تا اینکه در کنفرانس ملل متحد با ذهنیتی مجهز تر و با برداشت قبلی شرکت نماید.

(۲) هرگاه چنین ملاقاتی رویدست گرفته شود بعقیده من باید دقت فراوان صورت بگیرد که اشخاص با تجربه، عاری از تعصب، خونسرد و مدبر در آن شرکت نمایند تا اینکه فضای صحبت بمیدان مشاجره، لفظی و برخورد های متعصبانه مبدل نگردد و همه زحمات هدر نرود.

(۳) بنظر من بهترین محل برای تدویر این ملاقات (ایتالیا) روم است زیرا محترم محمدظاهرشاه شاه اسبق افغانستان در آنجا اقامت دارند و شخصیتهای شرکت کننده در ملاقات با نجیب امکانات خواهند داشت که در برخی مسایل استشاره هایی از شاه نیز کسب کنند.

(٤) موجودیت داکتر خداداد (بشر مل) در سازمان ملل متحد بحیث سفیر و نماینده فوق العاده، حکومت کابل عامل دیگریست که با وجود آن میتوان در امر بدست آوردن نتایج نسبتا مطلوبی ازین ملاقات و تماسها خوشبین بود.

داکتر خداداد (بشر مل) را من میشناسم وبا او بعضا در محافل دوستان در کابل دیده ام. نامبرده آدم ملایم، باادب ومعقول بوده از حزبیهای "کله شخ" متعصب و بدنام نیست.

بامید موفقیت های مزید شما در امر بثمر رساندن زحمات شریفانه، تان، بخاطر استقرار صلح در افغانستان عزیز. ارادتمند شما. رازق فانی - ۱۲ مارچ ۱۹۹۲

دانشمندی ازمارى لیند چنین نوشته است " طوریکه در مکالمه تلفونی مطول نیز بعرض رسانیده شد، نظر من از تقلای نجیب و همکاران وی تغیر ننموده و منظور ازین تشبث کسب شناخت و حصول اعتبار سیاسی برای خود و گروه نام نهادش توسط منورین افغانی است. برای مصداق قول توجه شما را جلب میکنم باخبار نیویارک تایمز که حاوی مصاحبه نجیب بوده و خود بهترین معرف مساعی نا فرجام وی در حکومت آینده و مظهر تبارز عدم صمیمیت وی در مورد دورنمای صلح و واگذاری قدرت سیاسی است. گمان میکنم اصرار وی نمونه ای ازین تلاش قبل از اجلاس کنفرانس بین الافغانی است."

درموضوعیکه افتخار بخشیده و از من نظر خواسته اید نظر بنده چنین است که اگر شرایط موافق درخواست و آرزوی هموطنانیکه پلان رفتن بکابل را دارند باشد، هیچکدام ضرری بنظر نمیرسد. بشرط انکه هیچنوع ملاقات وتماسها با مقامات دولت دست نشانده و مزدور روس ها صورت نگیرد.
برادر و هموطن شما فرید عادل.

از اینکه این دوستدار را در زمره صاحب نظران اختیار کرده‌ و یادداشت مورخ ۲ مارچ را فرستادید یکجهان تشکر میکنم. نظر من عین نظر خود شما است که در مجله وزین آیینه افغانستان نشرشده است و منهم تشویش دارم که چرا داکتر نجیب الله گرد هم آیی بین الافغانی را پیش از تدویر کنفرانس ملل متحد پیشنهاد مینماید؟ عقیده من اینست که تا تدویر کنفرانس ملل متحد این گرد هم آیی صورت نگیرد زیرا حرفهای زیاد از آن برخواهد خاست که بنفع وطن و وطنداران صدیق نباشد. با تقدیم احترام. شیر علومی.

عید مبارک

برادر گرامی استاد هاشمیان　　　　　　مورخ ۱٦ مارچ ۹۲

یادداشت مورخ ۲ مارچ ۹۲ شما که بضمیمه آن کاپی مکتوب مورخ ۲٦ فروری ۹۲ نمایندگی حکومت کابل در ملل متحد فرستاده شده بود واصل و ملاحظه شد.

در قسمت تدویر گرد هم آیی بین الافغانی پیشنهادیه حکومت کابل و آنهم قبل از شروع کنفرانس پنج فقره یی تجویزی ملل متحد باید از عجله کار گرفته نشود - فکر میشود که احتمالا نمایندگی حکومت کابل در ملل متحد از تعدیلاتیکه ملل متحد در پیشنهادیه خود باساس نظریات یکتعداد افغانها بعداً صورت داده و مخصوصا پیشنهادیه تعدیلی جناب محترم پژواك که در خلاصه نظریات شان شوکت رژیم کابل را در کنفرانس مطروحه کاملا رد کرده بود، آنها آگاهی حاصل نموده اند وحالا قبل از اینکه این پیشنهاد نشر و واضح شود که برژیم موجوده کابل حق اشتراك داده نشده آنها تپ و تلاش مینمایند تا به تدویر یك کنفرانس مقدماتی موجودیت خود را ثابت وبعدا در ملل متحد بحیث یك سند غیر قابل انکار ارائه نمایند. اینکه در تلکس نجیب استنباط تشویش نموده اید کاملا درست و بجا است. برادرت با احترام .. ولی احمد فورمولی.

- - - - - - - - - - - - - - - - - -

چون خدا هرچه کند آن میشود　　　گاهی مشکل گاهی آسان میشود

پادشاهانی گدایی میکنند　　　آن گدایانی که سلطان میشود

یکورق یادداشت آنجناب و دو ورق فوتوکاپی پاسخ داکتر نجیب الله را که بالاثر پیام مورخ ٦ فروری شما منتشره مجله آئینه افغانستان بوده مطالعه کردم الحمدلله دوستان اینجا زیاد هستند ... با یك حلقه دوستان نزدیك بشمول آقای نواب موضوع را مطرح و نظریات مختلف شانرا اخذ داشتم که اینك بعد از ارزیابی دقیق در زمینه نظریات همه و خصوصا نظر خودرا بحیث یك دوست راستین شما ذیلا ارائه میدارم:

آنوقتیکه شما در نظر داشتید تا یك هیات افغانی بکابل بروند و مبنی بر استقرار صلح وحل قضیه وطن عزیز مان صحبت نمایند یك ابتکار عمل و بجا بوده، اما تحولات اخیر و شرایط فعلی آنرا ناسازگار ساخته و گویا دیر شده است زیرا که:

اول - شوروی از هم پاشیده. دوم - امریکا و روسیه ارسال اسلحه و کمکهای خود را بطرفین متخاصم قطع کرده اند - سوم - تلاشهای ملل متحد که در حقیقت گردانند آن امریکا و متحدینش است و روسیه آله دست آنها میباشد در مورد تامین صلح ادامه دارد وحتی یکتعداد تنظیمها و اکثریت مردم افغانستان از آن پشتیبانی شان را ابراز داشته اند ودیگر تنظیمها هم روی فشار و بطور غیر مستقیم و یا با شرایط آنرا قبول کرده اند و یا بالاخره قبول خواهند کرد. چارم - قبلا عدهٔ از سیلسیون سابقه دار وشاید هم بعضی از سران و دولتهای پاکستان و ایران در نهان وعیان با داکتر نجیب الله و یا وکیل و دیگر منسوبین دولت کابل مذاکره و مفاهمه نموده اند. پنجم - بعد از سوءقصد بجان محمد ظاهرشاه پادشاه سابق نام وی سر زبانها افتاده و خودش هم نیمه بیدار شده است و تنظیمهای میانه‌رو مستقیما باوی داخل تماس شده اند. ششم - پاکستان با نظر داشت روحیه جهانی و موقف ملل متحد و ملت افغانستان تغیر سیاست داده خاصتا برطرفی درانی رئیس استخبارات آن دولت در هفته گذشته دال بر این حقیقت است. هفتم - خود داکتر نجیب الله هم بصراحت اظهارداشته که بعد از فیصله ملل متحد قدرت را بدولت موقت آینده خواهد سپرد چونکه خودش میداند بایك خم ابروی ملل متحد وامریکا که یکه تاز میدان است از بین خواهد رفت (واگر چنین خم ابرو بمیان بیاید چراکه تا کنون خود آنها نجیب الله را نگاه کرده اند) پس روی دلایل فوق لزومی نخواهد داشت تا با داکتر نجیب الله چه در داخل ویا خارج کشور مذاکره صورت بگیرد و اگر هم این مذاکره جامه عمل بپوشد علاوه از آنکه تبصره های گوناگون مفسدین را بارخواهد آورد بهره برداری سیاسی آن به نفع داکتر نجیب الله و بضرر هیات افغانی میباشد. لهذا بهتر است عجالتا همان پیام اخیر تان را تاکید وتائید بدارید. والسلام خلیل الله باختری از هامبورگ مورخ ۱٦ مارچ ۱۹۹۲

- - - - - - - - - - - - - - - - - -

پروفیسر امان الله حیدرزاد از نیویارك گفت که با حلقه ای از دوستان بشمول آقای احمدشاه علم موضوع را مذاکره کردیم همه باین عقیده اند که مذاکره و مفاهمه با رژیم کابل تا ختم کنفرانس ملل متحد و معلوم شدن نتایج آن مصلحت نمیباشد.

- - - - - - - - - - - - - - - - - -

ورقه پیشنهادیه داکتر بشرمل سفیر حکومت کابل در موسسه ملل متحد مبنی برتدویر گردهم آیی بین الافغانی برایم رسید، ازاینکه درهمچو موضوع بس حساس از بنده طلب مشوره و نظریه کرده اید زیاد مشکورم. گرچه نجیب و همراهانش همه بازیگران و تماشاگران فاجعه میباشند، وی برای دریافت راه حل عادلانه وبرقراری امنیت و صلح در افغانستان اگر همراهیشان تماس گرفته بتوانید خدمت عظیم را ایفاء خواهید کرد. موفقیت مزید شما و دیگر وطندوستان و افغان دوستان را در راه حل مسئله افغانستان از دربار خداوند (ج) استدعا میکنم. عصمت الله میوند.

محترم هاشمیان صاحب – نظر من در مورد دیالوگ بین الافغانی و نشستن روی میز مذاکره با رژیم خونخوار دست نشانده روس در کابل که قاتل صدها هزار افغان بیگناه و مسئول در بدری و آوارگی ملیونهای دیگر و شکنجه روحی و جسمی صدها هزار دگر از هموطنان اند دربند (٦) و (٧) شعر ارسالی ام توضیح یافته که فکر میکنم کافی است. با عرض حرمت عزیزاحمد نوری (مهاجرافغان)

چه کرد پرچمی دون وخلقی منحوس   فروخت میهن خود بررفیق کافرخویش
ز خون بیگنهان دست وپنجه اشونگین   که کرده دامن عصمت سیاه ومنظرخویش

- - - - - - - - - - - - - - - - - - - -

دوست گرامی و محترم داکترصاحب هاشمیان

امیدوارم بافامیل محترم بسلامت باشید. آمین

یادداشت مورخ دوم مارچ۹۲ شما باکاپی نامه سفارت برایم واصل گردید. از لطف شما ممنون. اینك مطابق بتذکرشما نظریات دوستانه خود را درزمینه تقدیم میدارم:
بنظر بنده موضعگیری شما مبنی براینکه ملاقات باسرکارکابل وآن هم در صورتیکه به آن ضرورت افتد بعد از کنفرانس ملل متحد صورت بگیرد عاقلانه و عاملانه است. تاجائیکه بیاددارم یادو صاحب نظر افغانی نیز چنین وضعی را در قبال این مسئله اختیار نموده اند. من شخصا طوریکه با دوستان دیگر نیز در زمینه تعاطی نظر نموده ام اصلا چنین ملاقاتیرا باسران حکومت کابل لازم ویا مثمر نمیدانم. برعکس معتقدم که این ملاقات درشرایط بخصوص کنونی نتایج و عواقب ناگواری را ببار خواهد آورد. شما بهترمیدانید که حکومت کابل پس از اضمحلال امپراطوری شوروی با یاس و ناامیدی در تلاش است تا راه نجات باصطلاح آبرومندانه (!) جستجو نماید. بناء مذاکره ومفاهمه را که روشن فکران وطبقه های نزدیك بپادشاه سابق بنحوی از آن جانبداری میکنند پیشکش کرده است. تاجائیکه اطلاع دارید این مذاکرات ازطریق چینلهای مختلف با رهبران تنظیمها نیز صورت گرفته است. اما به عقیده بنده حکومت کابل مذاکره با روشنفکران را بنابردلایل آتی ترجیح داده و درصدد معامله گری های خود قرار داده است.

— روشنفکران تند روی وذهنی گرایی رهبران جهادی راندارند و امکانات وصول بیك نتیجه با یشان از احتمال دور نیست.
— روشنفکران قدرت و صلاحیت لازمه را درجهت توازن قوا حایز میباشند. بناء توافق ویا همسویی آنان برای هر حکومتی وزن خاص خود را خواهد داشت.
— روشنفکران احتمالا نقش برازنده ای را در کنفرانس ملل متحد بعهده خواهند داشت. این امر حکومت کابل را وا داشته است تا هرچه زودتر وقبل ازکنفرانس ملل متحد با روشنفکران مذاکراتی انجام داده وآنانیراکه ثبات سیاسی ندارند ویا در نوسان سیاسی قرار دارند با وسایل ممکنه جلب بدارد وبالنتیجه ازکنفرانس استفاده لازمه ببرد.

— روشنفکران باهمه امکانات بالقوه که در دست دارند تاکنون نتوانسته اند خودرا بحیث جناح قابل قبول برای سران مجاهدین مورد پذیرش قرار دهند. دوام این حالت موجب مقاطعه نسبی میان رهبران جهادی و تحصیلکرده ها گردیده و حکومت کابل کاملا براین واقعیت مستشعر است. لهذا سرکار کابل با موافقت واصرار برمذاکرات با روشنفکران جدایی میان تحصیل کرده ها و رهبران جهادی را بیشتر دامن میزنند. عواقب و نتایج ناگوار آنرا جناب شما حدس زده میتوانید.

— روشنفکران باپذیرش وانجام چنین مذاکرات اعتبار سیاسی خودرا در صفوف جهادوعوام الناس از دست خواهند داد و به سازشکاری و معامله گری متهم خواهند گردید. همچنان این گونه مذاکرات در طرزبرخورد وپالیسی کشورهای ذیدخل وذینفع دربرابر روشنفکران تحولاتیرا ببارخواهد آوردکه نتایج آن دردراز مدت قطعا به نفع تحصیل کرده ها نخواهد بود.

برادرگرامی – تا اینجا اهم دلایل علیه اشتراك روشنفکران درمذاکرات با حکومت کابل خدمت شما تقدیم گردید. اما مسایل دیگری نیز در این روابط وجود دارد که در موقع لازم تشریح خواهد شد.

اکنون چند سخن پیرامون ارزش و نقش روشنفکران :

روشنفکران درواقعیت امر محور وستون پرقدرت هر رژیم سیاسی قرار گرفته میتوانند. باین دلیل که رژیم ها بخاطر ثبات وپایداری سیاسی خود به نیروی روشنفکران ضرورت اشد دارد. اما ملتفت باید بودکه این ضرورت در یك مقیاس وسیعی بنحوه برخورد روشنفکران تبارز و سهمگیری آنان در قدرت عامه بستگی دارد. متاسفانه تحصیل کرده های کشور ما در طی جهاد چندین ساله بحیث یکقشر بهم بسته وحایز پایگاه مستحکم فکری تبارز نکرده و در پیکره جهاد موثریت لازم نداشته است. معهذا فقدان رهبریت واحد، عدم تظاهر یك قدرت قابل قبول برای همه و تضادهای ذات البینی رهبران جهادی موجب گردیده است تا روشنفکران کاملا از اعتبار سیاسی ساقط نشوند. بناءً بر قشر منورین است تا یگان اولتر بخود تکانی داده و با درك مسئولیت های ملی و رسالت تاریخی خودباین احتیاج جواب مقتضی بدهد ورنه دیر خواهد بود.

یکی از طرقیکه روشنفکران بتوانند بحیث یك قوت جهادی ابراز موجودیت نموده وباکسب اعتبارسیاسی بیشتر راهی در قدرت سیاسی آینده کشور بازکنند اشتراك تعداد بیشتر آنان درکنفرانس ماه اپریل

ملل متحد در رابطه به قضیه افغانستان است. منظور من از روشنفکران نه آن تحصیل کرده هایی است که آمال ومنافع ملی را درگرو قدرت طلبیهای شخصی و گروپی قرار داده وبا هرگونه تمایلات بمنظور غصب قدرت کنار می آیند.

جناب داکتر صاحب هاشمیان

من باشتراك روشنفکران در کنفرانس ملل متحد سخت علاقمند هستم مخصوصاً سازمان هائیکه مانند «جبهه آزادیخواهان» در بدترین شرایط مبارزات ملی را براه انداخته و تا اکنون ثبات و پایداری خود را از دست نداده است استحقاق بیشتر خواهند داشت. من طی یك نامه اعضای جبهه را بملل متحد معرفی و اشتراك آنان را در همچو صحبتهای سرنوشت ساز جدا مطرح نموده ام. از جناب شما نیز خواهش میبرم اگر موافق باشید ولازم بدانید طی نامه ای بملل متحد ضرورت اشتراك اعضای جبهه را در کنفرانس تاکید و توصیه نمائید.

برادر محترم در نشر این نظریات مانعی نیست انچه صواب میدانید مورد قبول من است.

با عرض حرمت. دکتور محمد طاهر هاشمی - کلفورنیای جنوبی ١٦ مارچ ٩٢

برادر همسنگر جناب دکتورصاحب هاشمی - ایینه افغانستان در فهرستی که بملل متحد فرستاده عمدتا روشنفکران بشمول اعضای «جبهه آزادیخواه» را معرفی کرده است. این موضوع رادرصحبتی با یك مامورعالیرتبه مللمتحد در (اوائل) مطرح کردم و گفتم از قراین برمی اید که شما درکنفرانس مجوزه ملل متحد بروشنفکران مملکت چندان سهمی قایل نشده و فقط میخواهید بمنظور رفع مسئولیت جناح های سیاسی را دور یك میز مذاکره بنشانید وافزودم که اگر اینطور شود البته شما ظاهرا مسئولیت تانرا انجام داده خواهید بود ولی تا جائیکه بافغانستان تعلق میگیرد شما افغانستان را ازیك خندق (کلمه انگلیسی dump را استعمال کرده بودم) برون کرده به خندق دیگر می اندازید. مامورمذکورکه شخص ظریف و صریح الصحبت است گفت «اگر مفهوم کلمه انتلیکچیول انطوریکه نزد ملل متحد موجود است اگر نزد هموطن ریش دار و تفنگدار شما هم موجود میبود مشکلی احساس نمی شد اما بدبختانه اکنون طرف معامله ملل متحد ریش و تفنگ است وآنها از روشنفکران برداشت خوبی ندارند (مقصدش کمونستها بود). وی خنده کنان افزود «ما سعی کردیم روشنفکران افغان مقیم ممالك غرب را با آن دوگروه نزدیك سازیم اما اینها از ریش و تفنگ دور میگریزند.»

- - - - - - - - - - - - - - - - - - - -

برادرمحترم داکترها شمیان

با عرض شکران ازحسن نظر تان بجواب پیشنهاد مذاکرات صلح وگردهم آیی دسته از برادران افغان با داکتر نجیب مراتب ذیل تقدیم میشود:

درین مرحله حساس هر اقدام که قتل و تباهی مردم افغانستانرا بانجام رساندقابل توجه است. مذاکرات صلح با داکتر نجیب باگاهی ازمقاصد وعواقب سیاسی آن بدون تردید بر خلوص نیات و اهداف طرفین روشنی خواهد انداخت. این تصدی اقدامیست مفید چه امکان راه حل مشکل کنونی دران مضمر است.

درباره انتخاب محل مذاکره بعرض رسانیده میشود که انتخاب محل دریکی از ممالك بیطرفی که علایق دیگری بجز قیام صلح در افغانستان آزاد نداشته باشد مناسب بنظر میخورد. درچنین محل امکان فشارهای مستقیم و غیر مستقیم سیاسی و فعالیتهای اثر اندازی بر اذهان توسط وسایل تبلیغاتی کمتر خواهد بود.

در مورد وسایط واسناد سفر (پاسپورت) وغیره باید گفت که مهاجر شدن معنی قطع روابطرا باماوای اصلی ندارد. حضرت پیغمبر اسلام (صلعم) اولین مهاجر اسلام از جهل وظلم است. درجهان کنونی به ملیونها مهاجر مسلمان در غرب زندگی داشته و امداد معتنابه معنوی و مادی با ماوای اصلی خویش مینمایند. مثالهای واضح وبرازنده آن مسلمانان افریقای شمالی در فرانسه، ترکها در المان غرب و اندونیزیائیها در هالیند، پاکستانی و هندیها در انگلستان و ملیونها مسلمان در امریکا و کانادا و استرالیا میباشند. تاپه زدن بردسته ای آنهم بمقاصد سیاسی مغایر منافع ملی است.

در باره وقت گرد هم آیی باید گفت که هرگاه جلسه برادران افغان پس از کنفرانس ملل متحد راجع بافغانستان صورت یابد، امکان بدست آوردن نتایج مثبت از گردهم آیی بیشتر خواهد بود.

برادرمحترم این اقدام وطنخواهانه شما را تقدیر و موفقیت تانرا ازخدا وندرجا مندم. بااحترام

داکتر باقی یوسفزی ١٦ مارچ ١٩٩٢

- - - - - - - - - - - - - - - - - - - -

هوالله

نامه جناب شما بتاریخ ١٠ مارچ ٩٢ رسیده است... تفصیل جناب شما در صفحه ٤ شماره ٢/٢١ آ مجله ایینه افغانستان برای بشر مل عالمانه میباشد: امید وار کننده برای بشر مل و در بر گیرنده نظر مهاجرین - مخصوصا که فرموده اید: ((هموطنان مهاجر که اکثرا زطرح ملل متحد حمایت دارند باین عقیده اند که چون مساعی جمیله سرمنشی ملل متحد برای دایرساختن اولین کنفرانس بین الافغانی بجدیت و سرعت براه افتیده و عنقریب تحقق خواهد پذیرفت هرنوع مذاکرات وملاقات قبل از کنفرانس ملل متحد اثرات و تعبیرات نامطلوب بارخواهد آورد.))

حقیقتا بعد از اقدام ماه اپریل ۱۹۸۸ ملل متحد که بینی خمیری برای خروج قوای شوروی از افغانستان گردید این دومین دخالت آن موسسه جهانی در بارهٔ افغانستان میباشد که حتما باید معطل بود و دید که این سلسله چه نتیجه را بار می آورد ؟ قرار ادعای بینان سیوان نماینده سرمنشی ملل متحد که از خلال خبر ها شنیده ام ((طرح پنج فقره ای مورخ ۲۱ می ۱۹۹۱ سرمنشی سابق در اثر سفرهای وی بکابل وتهران وپشاور واسلام آباد پیشرفت قابل ملاحظه ئی نموده وازپشتیبانی عده کثیر حلقه های افغانی هم برخوردار میباشد (طبعا بعضی حلقه ها درمخالفت ادامه میدهند) .درماه اپریل ۱۹۹۲ تعداد ۱۵۰ نفر نمایندگان سرشناس افغانی در ژنیو ویا ویانا جلسه مینمایند.)) در همچه موقع دخالت در سیر عادی جریان کوشش ملل متحد نامناسب بوده و دست آویزی برای بنیادگراهای پشاور قرارمیگیرد زیرا آنها قسمی که سه سال اخیر ثابت شده پیشرفت مرام اصلی خود یعنی بدست گرفتن قدرت را در کابل بزور تفنگ وقتل وقتال فیصله کرده اند ، مذاکره و دخالت اشخاص منور و دانشمند و رجال بر جسته افغانی را بضرر ادعای قدرت طلبی خویش میدانند.

از طرف دیگر، قراریکه حدس میزنم طرح صلح آیینه افغانستان همانست که در شماره دوم جنوری ۱۹۹۰ نشر شده است/ اما حالا بعد از گذشتن ۲ سال و ۲ ماه باین شدت پیگیری مینمایند ؟ چه معلوم که درین موقع جریان امید وار کننده، دستگاه کابل با این طرزالعمل خویش خواسته باشند پیشرفت فعالیت نماینده ملل متحد را بگونه ای نا ممکن ساخته و از طرفی نقاضت رهبران تنظیم ها را که فعلا حیثیت محسوسی دارند با طبقه منور و علاقه مند دیموکراسی حقیقی افغانستان در هجرت شدت بخشند - لهذا در پیام ها و طرزالعمل دستگاه کابل همه وقت باید جنبه احتیاط را در نظر داشت....

جناب شما بهتر میدانید که بعد از خروج قوای شوروی تعین سرنوشت افغانستان در سه محور افغانی میچرخد : دستگاه کابل - اجتماع تنظیمها در پشاور وطبقه منور و صاحب قلم در هجرت . درین چند سال اخیر کابل بارها بارهبران تنظیمها تماسهای مخفیانه برقرار نموده اما نظر به عدم همنوایی در رفتار وگفتار وطرز تفکر آنها از دوسال مایوس و ازابتدای سال ۱۹۹۲ توجه خود را بسوی طبقه سوم معطوف نموده است تا باین ذریعه اگر بتواند این نیروی سرنوشت ساز را باخود همنوا ساخته و اجتماع تنظیمهای فعال پشاور را در انزوای سیاسی قرار بدهد. با تفصیل نکات بالا باین عقیده هستم که تا معلوم شدن نتیجه قطعی تپ و تلاش بینان سیوان، هرگونه تشبث دیگری بضرر تمام میشود .

این بود نظر صادقانه ووطنخواهانه این موسپید مهاجر افغانی که خدمت شما توضیح گردیده. در خاتمه بادعای سرفرازی و کامیابی مجاهدین و مبارزین دانشمند و آرامی مردم زجرکشیده افغانستان باشما خداحافظی میکنم . با احترام مورخه ۱۲ مارچ ۱۹۹۲ . عبدالوهاب فرزانه .

محترم استاد هاشمیان - پیام شما و نامه سفارت کابل برایم رسید. ملتفت شدم مرا درعجیب موقف قرار داده اید که اگر بگویم بلی هم چطور و اگر بگویم نی هم چطور؟ بدلیل اینکه ضرب المثل است که "مارگزیده از ریسمان دراز میترسد" .چون قبلا چندین بار مذاکرات علنی وخفیه چه در واشنگتن و چه از اروپا و آسیا توسط اشخاص مختلف و منابع مختلف صورت گرفته که همه مردم ستم کش افغانستان چه در بیرون وچه در داخل انتظار نتیجه آنرا بصورت بیصبرانه میبردند ولی چون خونخواهیها و دستهای ناپاک اندر کاربود و عامه مردم هم خوش باور هستند، ازین لحاظ به احمد ومحمودمردم اعتماد خود را از دست دادند وحتی بسر وچشم می بینید که مردم ما از رهبرهای جهاد در پاکستان روگشتانده بالایشان بی عقیده شده اند .خلاصه در طول مدت تقریبا ۱۴ سال مبارزه علیه کمونستهای خونخوار چه لیل ونهاری نبود که ندیدیم وچه بدبختیها نبود که دشمنان وطن ما برمردم عادی و بیگناه ما روا نداشتند که تاریخ نظیر آنرا کمتر نشان میدهد. وتاامروز دست های غرض چه بسویه منطقه وچه بسویه جهانی و بین المللی همراه باپلان های شوم اسرائیل که باید مسلمانهای جهان درهرجا وهرمحل که هستند سرکوب شوند ونگذارند که باهم متفق گردند.

شما بهترمیدانید که شرایط امروز باشرایط دیروز دربازار سیاست فرق فاحش نموده است طوریکه در سابق قدرت نمایی خرسهای قطبی ازیکطرف واستعمارغربیها ازطرف دیگر ممالک خورد و ریزه بیچاره در کشاکش آن دوقطب بانشاندن گدیهای کوکی خود که در وجود هریک شان ذره ای از شرافت هم دیده نمیشد با وعده های دروغین برمردم بیچاره وبیدفاع ستم کردند که خداوند از در غیب برای آن وطنفروشان پست و فرومایه جزا بدهد. ولی امروز قدرت جهانی شکل یك پولی (قطبی) را بخودگرفته است طوریکه غربیها در راس آن امریکا بعد از سقوط کمونیزم بصراحت میگویند که ایشان برندهٔ جنگ سرد شده اند. فعلا هم قدرت دارند هم پول دارند وهم سلاح اتومی بدست دارند وحتی ملل متحد در ظاهر اگر ملل متحد است ولی در باطن وزیر پرده امریکا است طوریکه رویداد شرق میانه درسال گذشته خود بیانگر این مدعاست . وباوجود کیفیت موسسه ملل متحد این یگانه دروازه امید ما برای حل معضله افغانستان است و بس و هرنوع تلاش و پشتکار ازین طریق امید است که به نتیجهٔ برسد.

هاشمیان صاحب - اینرا هم میدانم که در طول مدت مبارزه حق بر باطل یکتعداد انسانهای شریف و باوجدان که شرافتمندانه وفی سبیل الله و فی سبیل الوطن چه با سلاح چه با قلم وچه بازبان

جهاد واقعی کردند اما متاسفانه توسط یکتعداد نوکرهای خارجی تحقیر شدند، متهم شدند، تهدید شدند وحتی کشته شدند که در هر مورد مثالها زیاد است - این نوکرصفتها نزدمردم شریف ما ونزد خالق متعال روسیاه و شرمنده بوده وهستند، خودرا رسوا وشرمنده ساختند فساد آنها جایی رانگرفت . واینرا برایت اطمینان میدهم که این مبارزه بر حق شما نزد مردم قهرمان افغانستان پوشیده نمیماند بلکه از پشتیبانی حقیقی مردم اصیل وطن و حفظ و رحمت خالق یگانه وبی نیاز برخوردار هستید. و آن کسانیکه از جهاد افغانستان در طول مدت مبارزه برای مفاد شخصی و کسب مقام سوء استفاده نموده اند و مردم عادی و بیگناه اعم از زن و مرد و پیر وجوان را بخاك و خون کشیدند بجزای اعمال شوم خود رسیدنی هستند زیرا منتقم حقیقی خداوند لایزال است و ما مسلمانان بقدرت خداوند و بقهر خداوند عقیده و ایمان مطلق داریم .

هاشمیان صاحب - یگانه شخصیکه از وطن برایم مینویسد برادرزاده یتیم من که پدرش توسط کرگسهای خلقی و خصوصا باند امین بشهادت رسید میباشد وحتما جناب شما هم چنین احوالات پراگنده ازمنابع مختلف ازداخل وطن و هم جاهای دیگر میگیرید. وضع فعلیه که در وطن جریان دارد به هیچ عقل انسان برابر نمی اید.قانون جنگل است . برادرکشی بحدی است که مردم حالت غیر نورمال را بخود گرفته اند. قیمتها سر باسمان کشیده - راکت پرانی یك ساعت تیری شده درحالیکه یکتعداد از لیدرها وبزرگان جهادما ازکباب مرغ تفاله میکنند. آیا اینها لحظه در باره ملت مظلوم وفقیر فکر میکنند؟ آیا پیش خالق یگانه در روز محشر ونزد رسول مقبول (صلعم) چه جواب خواهند داد؟ عقل کار نمیدهد - سرم بکلی گیچ است فقط معجره خداوند درکاراست . لهذا خواهش این برادرکوچك تان از شما اینست که بهر نحو و هروسیله ای که میشود این طلسم را باید شکستاند. ازبرای خدا تا یکی از محافظه کاری کاربگیریم چه در غیر آن دستهای اجانب بکمك مزدوران شان نهایت فعال است و بیم ان میرود که افغانستان تجزیه شده و از نقشه کره زمین پنسلپاك شود زیرا اشخاصی هستند که در بدل وعده های پولی و قدرت توسط باداران شان اینکار را هم میکنند زیرا ایشان از وجدان جو دان ساخته اند. لهذا یکباردیگر از شما خواهش جدی مینمایم بهر صورت وبهرقیمتی که میشود نه تنها جرات بلکه از تهور کارگرفته و درین ارمان مقدس ملی پیش شوید واین افتخاررا کمایی کنید وبرای تان اطمینان میدهم که مردم شریف وبادیانت افغانستان رادمردان وفرزندان اصیل خویشرا فراموش نخواهند کرد و همچنان درخاتمه دعای ما بیچارگان درین ماه مبارك رمضان این خواهد بود که همیشه سرفراز و موفق باشید .باامید آزادی افغانستان .باتقدیم احترام

احمد علی سلطانی استاد یونیورسیتی کنزاس .

- - - - - - - - - - - - - - - - - - - -

عزیزالقدر محترم داکتر سیدخلیل الله هاشمیان   مورخه ۲۰ مارچ ۱۹۹۲

متن پیام تاریخی ٦ فروری شما منتشره درصفحه ٤ شماره ۲۲/۲۱ آیینه افغانستان را قبلاخوانده بودم و امروز متن تایپ شده بایادداشت مورخ ۲ مارچ ۹۲ توام بایادداشت قلمی شما واصل گردید وانرا به دقت مروركردم .

دوست عزیزالقدرم - شما اهل مطبوعات وناشر یکی از وزین ترین نشریه های افغانی درحال جلای وطن میباشید مطبوعات درنظامهای اجتماعی برگزیده امروزی قدرت چارم شمرده میشود . موافقان ومخالفان هرچه بیندیشند وهرچه بگویند راه شما روشن است وآن تنویر افکار وانتشار آگاهیهای ضروریست . همیشه ودرحال حاضر مخصوصا ازین چه بهتر که با استفاده ازفرصتهایی چنین ملاقاتهای بین الافغانی وبین المللی را میسر سازید و درجهت بهم آوردن افکار واندیشه های عناصر ذیدخل سعی ممکنه را مبذول دارید و کوشش فرمائید که عوامل افتراق جوانب مختلف را ازاندیشه های آنان بزدائید و جوانب ذیدخل را بمحاسبات نادرست شان متوجه سازید وخطرات جانی ومالی انگونه محاسبات را برای شان حالی سازید.

در داخل افغانستان وضع سیاسی و اجتماعی و اقتصادی بسی بغرنج وگرایش ملی بملاحظه آنچه دران سرزمین گذشته است نهایت سر به مهر ولی آبستن انفجاراتی هم هست که اگر بدقت وبا احساس مسئولیت تامین وحدت باآن برخورد نشود، نه تنها تاریخ آن سرزمین بلکه جغرافیای آن هم دگر گون خواهد شد.

آنچه بیش از همه اوضاع داخل میهن را بغرنج میسازد، بیسوادی و فقدان آگاهی وقضاوت سالم دربین توده میباشد. انگلیسها با استفاده از همین خصلت باقیه از دوران استبداد امیرعبدالرحمن توانستند شاه محبوبی چون امان الله خان را نامراد وناکام سازند. دوران نادرشاه ودوره صدارت محمدهاشم بار دیگرهمان آش و همان کاسه را بمیان میاورد. درنتیجه مردم بخرافه پسندی و باصطلاح "گپ روی" و دنباله روی گرائیدند . اگر بیادتان باشد دراواخر سلطنت محمد ظاهرپادشاه مستعفی نمیدانم کدام منبع شایعه افگنی در بین مردم شایع ساخت که یك زن خر شده است - همه مردم در سراسرافغانستان باور کردند وحتی من کسانیرا هم دیدم که قسم میخوردند ومیگفتند: "من خودم آن زنی را که خر شده است بچشم خود دیدم ."

قوم گرایی و یا عصبیت قومی چیز دیگریست که به بغرنج بودن اوضاع میافزاید.درمدت دوصدسال اخیر اقوام پشتون ما هریك بقومیت خود عصبیت ورزیدند ولی اکنون غرورقومی در سراسرافغانستان دربین تاجك و ازبك وترکمن وهزاره ونورستانی ودیگران هم بیدار گردیده است واین پدیده سبب آن گردیده که قوماندان های خود مختاری بمیان آیدوباز در راس هر دسته ازین قوماندانها امیران منطقه یی

سربرا فراخته اند که بحق میتوان آنانرا سرداران نوین کشور بحساب آورد. مردم به آنان احترام میگذارند وازآنان اطاعت میکنند وفرمان میبرند.

عامل دیگریکه به پیچیدگی اوضاع داخل افغانستان افزوده است همانا جدایی مردم از روشنفکران صنعتی و نزدیکی آنان بدانشمندان سنتی میباشد. روی همین ملحوظ است که امروز همه انجنیران، نویسندگان، استادان پوهنتون و سایر دانشمندان صنعتی همینکه به پشاور میایند یا بطقه های دیگر جهادی می پیوندند، بحکم اجبار با یدریش بگذارند وبا شرایط دیگر آن طبقات توافق نمایند ورنه بیگانه شمرده میشوند. این فاصله بین مردم و دانشمندان صنعتی چیزنو نیست بلکه نتیجهٔ مستقیم گرایش نامعقول ونابخردانه سیستم معارف ما در نیم قرن اخیر است که مردم سنتی ما را با معارف و نظام تعلیمی و تربیتی صنعتی ما فاصله بخشید و در بین این دو عنصر ملی افتراق آورد. بحکم همین پدیده موجود دانشمندان سنتی ما توانستند چرخ جهاد را بحرکت آورند و مردم بدور آنان فراهم آمدند ولی حتی یکی از رجال صنعتی هم نتوانستند موقف استواری درآن گیر ودار برای خود دست و پا کنند.

بملاحظه این حقیقت که نود در صد مردم ما بیسواد وسنت گرا یند گمان نمیکنم افکار واندیشه های روشنفکران افغان مقیم امریکا واروپا بتواند تاثیرات موجود سرداران و قوماندان های محلی جهاد مناطق مختلف میهن را دگرگون سازد، بلکه در داخل افغانستان هر کس بهر تنظیمی که دل بسته است حاضر است حتی جان خود را برسر آن بگذارد و همین حقیقت تلخ است که امکانات انفجارهای آینده را هرچه مبرم تر و وخیم تر جلوه گر میسازد.

با همه پیچیدگیهای که دراوضاع داخل افغانستان مشهود است یك چیز خیلیها اکنون روشن گردیده وفردا وفرداهای دیگرهرچه روشنتر میگردد و آن سرنوشت آینده حکومت داکتر نجیب الله ویاران اوست که هر روزتیره وتیره تر میگرددو در پرده ابهام پیچیده و موجودیت آن دربرابر یك علامت بزرگ استفهام قرار میگیرد. شوروی ها در ابتدای تهاجم خود فکر میکردند افغانها هم نظیرمردم آسیای مرکزی چند سالی خواهند جنگید وانگهی مضمحل میگردند. امروز حکومت کابل بهمان سرنوشت دچار است. کشور بزرگ همسایه شمالی سابق اکنون خود پارچه پارچه گردیده و عنقریب دست داکتر نجیب الله خالی خواهد ماند وکسی نخواهد بود که قطره آبی هم به حلقش فروچکد بنابران ناگزیر است برای حفظ موقف خود از آخرین امکانات آشتی استفاده کند. بهرحال اگر بهوش آید و بدون خون ریزی مزید کشور را بکسی مثلا محمد ظاهر پادشاه سابق افغانستان بدون قید و شرط رها کند و ملل متحد هم درین مورد جدیت بخرچ دهد و شاه سابق را بداخل کشور بحیث یك موسفید و بزرگ قوم با احترام و یك پذیرایی گرم ببرد فکر میکنم در پرتو مذاکره وتفاهم و تدبیر همه جوانب ذیدخل در برابر یك عمل انجام یافته قرار گرفته باهم کنار آیند وائتلاف نمایند. با احترام

فتح محمد منتظر (آسمایی)

امید است درتلاش ومجاهدت در راه یابی مسیر صلح و سلم جهت اعاده استقلال سیاسی ومدنی افغانستان عزیز برای تدویر یك گردهم ایی افغانهای وطنپرست از مساعی خستگی ناپذیرتان نتیجه مطلوب بر وفق مرام حاصل نمائید. مکتوب مورخه ۹ مارچ ۹۲ شما که جهت ابراز نظر افغانها پیرامون نامه ۲٦ فبروری ۹۲ اقای دکتوربشرمل سفیر حکومت کابل در موسسه ملل متحد برای گردهم ایی بین الافغانی بود دیروز مواصلت کرد.

قرارا ظهار جناب شما چون وقت کمتربدسترس شما قراردارد تا این نظرخواهی بهیخواهانه تان بسمع اهل دانش ونویسندگان رسیده و از ورای نظرات شان طریق حل مطلوب را حاصل نمائید من هم با درك این نزاکت بطور بسیار خلص انچه در توان علمیت و فهم من است بجواب در خور مدعا میپردازم. من باین عقیده هستم هرگاه دوطرف معامله با درنظر داشت مفاد خود شان و احترام بحق رای همدیگر روی موضوع منازعه داخل مذاکره گردیده و خواهان راه حل عادلانه باشند میباید نظرات هردوجانب خواه بصورت مستقیم باشد و یا غیر مستقیم یعنی توسط شخص یا موسسه ثالث با تفکر عمیق شنیده شود تا از این افهام وتفهیم بنکات قابل دلچسپی جانبین ودرك آرزو و امیال همدیگر نایل شوند وسپس دیده شود که این امیال شان تاکدام اندازه از همدیگر فاصله دارد درصورتیکه بین نظرات شان آنقدرها فاصله وجود نداشته باشد میتوانند باکمی گذشت به نتیجه در خورمدعا برسند آنهم در حالیکه قدرت منازعه بین طرفین مساوی باشد ونتوانند یکدیگر را با جنگ و زور بقبول امیال خود وادارسازند و الا در مرور تاریخ دیده شده زورآوران خواهشات خود را بجبر و اکراه برطرف ضعیف قبولانیده است.

بناء چون در ظرف همین ۱۳ سال نتوانستیم بزورقوه رژیم کمونستی کابل را در اثربی اتفاقی سران مجاهد ازبین براندازیم وحالا که میخواهند روی مذاکرات سیاسی این موضوع را حل وفصل نمایند مراتب اتی را بعرض میرسانم:

درهمچو مذاکرات بیشتر بسیاسیون مجرب و اهل خبره و دانشمندان چیره دست وچیزفهمان حقوق‌مدنی وبین المللی موقع داده شود. ۱۰۰۰ ولترازهمه یك گردهم آیی افغانها داخل محوطه اساسات ملل متحد دایرگردد ودرآن بعد از استماع نظرات این کنفرانس مواد مورد نظررا تصویب نموده آنرا بطرف مقابل که رژیم کابل است بفرستند تاببینند که در بین نظرات شان توافق وجود دارد یا اختلاف

هرگاه اختلاف نظر آنقدر عمیق نبوده وکدام صدمهٔ سیاسی و حقوقی بر پیکر صلح و سلم وارد نمیکند
میتوانند باکمی گذشت آنرا مورد مداقه وغور قرار داده توسط رای عموم بقبول آن تن در دهند...
بعقیده من قبل از بتصویب رسیدن طرح ملل متحد باداير نمودن یك کنفرانس که دارای ٤٠ یا ٥٠
نفر زبده ترین شخصیت های سیاسی، دانشمندان، ژورنالستها، نویسندگان وحتی قوماندانهای محاذ
وسران مجاهد نمایندگان شان و نمایندگان مردم بیطرف و مهاجرین و اگر امکان داشته باشد از
داخل افغانستان گرد هم جمع شوند و مواد مذاکره را از روی تجارب گذشته ومقاولات و معاهدات
سیاسی ادوار سابق که متکی به عرف و عادت و مذهب بوده تهیه نموده و بتصویب ان مبادرت ورزند.
و سپس انرا بصورت یك پیشنهادیه به رژیم کابل ارسال نمایند تا آنها نیز نکات نظر خود را
ابراز نمایند ودر صورت موافقت جانبین آنرا ملل متحد در طرح چند فقره ای خود بگنجانند....
اما بهیچصورت با رژیم کابل ونمایندهٔ رژیم کمونستی شوروی که در چال و فریب دست شیطان را از
پشت سر بسته اند موقع ندهند که باز برای مفاد شخصی خود وگریز از این گناه کبیروطنفروشی
دست بکدام ابتکار نو بزنند و خود را فیروزانه از این معرکه مقدس و جهاد برحق وطن عزیزما
بکنار وسرافراز بکشند. زیرا هنوزهم خون یکصد هزار جوان مملکت ازپنجهٔ خون آشام شان میچکد
وهزاران طفل را یتیم ساخته و زنان جوان را بیوه و پنج ملیون انسانهای شریف وافغانهای
وطنپرست متدین را به بلاتکلیفی ومهاجرت بممالك بیگانه مجبور ساخته اند. ولازم نیست که باانها
بمذاکره مستقیم بپردازیم و با اوشان در یك کنفرانس بین الافغانی اشتراك نمائیم و اگراینطور
شود درحقیقت ما انها را برسمیمت شناخته میباشیم. آنها اگر میخواهند حیات شان حفظ باشد
باید بدون کشتار وخونریزی حکومت را بدورهٔ انتقالی تسلیم نموده خود نجیب و یاران همدست او
در ماسکو یا هندوستان مانند دیگر اعضای کمونست پناهنده شوند وآنهائیکه این گناه کبیره را
مرتکب نگردیده باشند وجبرا بنابرمجبوریت در دستگاه رژیم کابل وظیفه دار هستند با یك عفو
عمومی بخشیده شوند. با احترام احسان الله کهگدای از المیدا.

بارها در ضمن صحبت گفته ام که از بدو تشکیل خطه افغانستان زمام مملکت همیشه بدست اشخاص بی
سواد، نادان، خودخواه، زورگوی و تبعیض پسند بوده سرتا آخرزمامداران گذشته را دقیقا ازنظر
بگذرانید از نهایت بیکفایتی بودن شان سر به تن شان نمی ارزد.
آفرین بجوانان فداکار وطنخواه و ملت دوست که قد علم کردند وبساط ننگین سلطنت سرطانیبا مار
میانه آستین راچه کردند باید فداکاری شان وجان نثاری شان فراموش ملت نشود والا پنجاه سال
دیگر در بلای نول چنگها میماندیم. با زبرگشت استواری سیاست ما وسیله گفتن دزدان قدیمی بما
ننگ است که یعنی در مملکت قحط الرجال یا کولرای مروجی آمد که ما نفردیگر بجز همان پوده های
بی عرضه های خود خواه و خود پسندها و بیکفایت ها نداریم. ازین لحاظ بودکه من بقلم شما به
استعداد شما وبجرات شما تکیه کردم وگفتم برخیزید برویم و با نجیب بصحبت بنشینیم. داکتر
نجیب این لیاقت را دارد که برای خیر و بهبود ملت و وطن چنانیکه سرخود را بکف گرفته خون خود
را هم نثار و خودرا قربان کند چونکه نهایت بردبار وقناعت کار است. من میدانم که نفرقابل
اطمینان و باکفایت نمیباید والا دودسته تاج ریاست را نه از ضعف بلکه برای خیر وارامش ملت
تقدیم میکند. پس خود شما تقصیر دارید که بسخن من نشنیده و عزم راسخ نکرده اید وحالا درمیان
بزرگان نابزرگ ما تاچشم کارکند بپالید آنطور شخصیت باهمت و جدیت و حوصله و توان نمیابید
که کار را تسلیم شود واین عرابه خونین گرانبار مملکت داری را پیش ببرد ـ همان نفر کیست ؟

درین احوال خونبار انقلاب افسار گسیخته استقامت تنها وتنها داکتر نجیب میرساند که صاحب توان،
لیاقت، استقامت وهم جرات و دانشمندی است تا کار بی امتحان ونا چسپیده بیك کفن کش یا همکار
قدیمی اش بافتد بهتر است بتوان سرشار نجیب که درین طوفان حوادث ایستادگی کرده برسد ـ رفتن
و امتحان کردن رفع مسئولیت ملی است تشویش ندارد. یك اعتراض مهم ملت دربرابر نجیب اتهام
بالحاد و ارتباط او بتقوای سرخ وهمکاران ببرك است. ما ملت با ایمان را بلا نزده که یکنفر
ولوکه منحرف باشد اصلاح نتوانیم. اقدام شرط است بازهم نظرم این است که کاربدانشمند ومرد با
حرارت وجرات برسد مانند شما ویا داکتر ودانشمند با حرارت وجرات و استقامت دیگری. یکبار
امتحان این هر دو پهلو شرط است والا وطن نریان شد هرچه زودتر حرکت کنید به نفع مردم وابادی
وطن میرسد. درعزم ورفتن ازمرگ نترسید وطن این حق را بگردن همه دارد ـ بکجا بود که می
مراجعه نکردم حتی بهمان پوره سابقه که همت و مردی نداشت نداشته باشد، ما ازاین زخمی گلوله
سرخ خورده کارمیگیریم. بااحترامات برگزیده منتظر عزم شما هستم. محمدعلی چوپان ـ سکرامنتو
(خط اقای چوپان راخواندن تخصص بکار دارد انچه روی کاغذ بود رسم شده است)

د غزای پاك نه ستا او ستا محترم فامیل روغتیا غواړم. لوی لوی بریالیتوبونه دی نصیب شه. دا
هلی ځلی چه د وطن په حق له ته کوی او مونږ بی خبروی د خدای پاك په دربار کی بی له مکافات
نه پاتی کیږی. که چیری هریوه ستا په نیمایی مونږته زحمت ایستلی وای اوس به دمنطقی حالاتو
بل شکل درلود.
محترم داکتر صاحب ـ ستا سورالیگل شوی هغه دری پانی تیلفونی خبر چه په ملل متحد کی دداکتر
نجیب دایمی نماینده سره کړی وی را ورسیدی. هغه می د هیوستن افغانی ملګرو سره شریك کړه او
داسی یو نظر پیدا شو: که چیری داکتر نجیب لیدنه دمشرانو سره یو سیاسی چال اوبهره برداری

او دګان غټول اوپه مللمتحد کی دخپل اعتبار پخول وی نو لازم ندی . او که دی دخپلو اسلافو اعمالوته متوجه شوی او په هغه نادم او پښیمان او زمونږ د سیاسی مشرانو نظریه ته احتیاج لری دده سره لیدل او کتل ضروری راته ښکاری ، نوچه هغه رنځورملت ددوی له شرڅخه خلاص شی . ولی چه په مللمتحد کی به کله داسی د افغان زړه خوګی ناست وی چه سم لاسی د هغه غمجن ملت په پرهار رو پټی ولګوی . د مللمتحد سیاستمداران هریودخپل ملك د منافعو وظیفه لری ـ د دوی فیصله هم ددوی دنفع دپاره دی نه دخدای دپاره . د مللمتحد هغه فیصله چه دافغانستان په حق له وشوه لکه پرون داسی می په یاددی چه چا په روسانو باندی هیڅ هم ونکړل . اما په مقابل کی دهماغه موسسی عاجله فیصله د صدام حسین په مقابل کی تولو ولیده چه په څو هفتو کی د صدام کلیم ورټول او دومره پاتی وه چه دده دکور دروازه هم وتکولی وای چه بیا داسی به ونکړی. مونږ لاترا وسه د روسانو له شرنه خلاص نه یو او صدام له جزا نه .

ګرانه داکتر صاحب ـ زمونږ دغریب ملك د ازادی به نه دی لویو ملکوته څه ضرر ورسیږی که چیری مونږ خپله دخپل ملك غم اوخورو نباید نوروته هم ډیره توقع ولرو. داچه نجیب دازادو خبرو او ازاد انتخاباتو پیشنهاد کوی دابه د شرم ځای وی چه دده نه اوداړ شو او یا خان تری خنګ کړو. داکتر نجیب نه دمخامخ خبرو زور، اونه در ازادو انتخاباتو قدرت لری ـ صرف دا یوه پروپاګندی اسلحه دی چه زمونږ د سیاسی مشرانو په مقابل کی استعمالیږی . د خبرو میدان ته زمونږ د سیاسی مشرانو نه حاضریدل دنجیب دعمر اوږدیدل او د بیدفاع افغانانو ورځ پورځ کمیدل او دنفاق او د دښمنی د تخم له کرلونه بل څه مفاد نه ګورو . داوه زمونږ نظر. په درناوی . سید عمبر محبت

تلاشهای مداوم شما در راه حل صلح امیز قضیه افغانستان قابل قدر است مگر موانع ومشکلات فراوانی درین طریق موجود است، بازهم نباید مایوس بود چه هیچ کوشش و سعی که خاص برای منافع ملی باشد بیاری خدای بزرگ بی نتیجه و شمر نمیماند، چنانچه نشرات مجله وزین آیینه بارتباط این موضوع تاشیرات خوبی کرده است . شما بهتر میدانید قدرتهائیکه درین طریق سنگ اندازی میکنند نمیخواهند سیادت خیالی ومنافع مادی خودها را باسانی از دست بدهند وشب وروز دست اندرکارند تا جلوی این همه تلاشها وکوششهای صلح جویانه را بگیرند. اکثر سران بیدرد واحساس تنظیمها ازیکسو و کشورهای همجوار از سوی دیگر خوشبختی خودها را در بدبختی ما سراغ دارند مگربا رکج بمنزل نمی رسد. بهرحال معمولا وقتیکه موضوع مصالحه بین طرفین ویا اطراف ذیدخل درمیان میاید اولا هیات حکم یا میانجی باید از نظریات همه جوانب کاملا با خبر شوند تا بتوانند باستدلال درست ومنطقی کجروان را متقاعد سازند تاقضیه متنازع فیه حل شده بتواند تا درهنگام گردهم آیی درکوهای بی سروپا وقت حاضرین مجلس را ضایع نسازند چه همچنان که افغانها از جنگ و دربدری خسته شده اند مراکز صلح طلب جهان نیز از اعمال وکردار ما بستوه وفغان آمده اند.

فکر میکنم اگرملاقاتها دربین افغانها واطراف ذیدخل بعدازگردهم آیی اول ملل متحد صورت بگیرد بهتر خواهد بود چه افکار ونظریات شاملین خوبتر معلوم شده میتوانند ومشکل تراشان سنگ انداز و صلح جویان خیر اندیش بهمگان واضح و روشن میشود. دکتور نجیب فکر نخواهد کرد که گردهم ایی ملل متحد دایر نمیشود شاید از عدم اشتراك خود در اندیشه باشد. قرار مسموعی دوروزقبل ازیکی از رسانه های خبری خبری نشر شده است که دکتور نجب بعد از تشکیل دولت موقت عدم علاقه واشتراك خود را درتمام امور دولتی وسیاسی افغانستان اعلام کرده است اگرچنین باشد موضوعیکه قابلتوجه عمیق وجدی است رویکار آمدن دولت موقت است که از چه قسم عناصری باید تشکیل شود،گرچه ایینه افغانستان از مدتی است درین اندیشه بوده و تا یك حدی راهنمایی کرده است مگر اکنون موقع ان رسیده است که همه دانشمندان و اهل خبره بادرك وظیفه ایمانی و وجدانی خود درین فرصت حساس تنها منافع علیای کشور ستمدیده خود را درنظر گرفته من و تو را کنار گذاشته بدون تردد وپرده پوشی شخص اول را که منظور نظر اکثر طبقات شده بتواند با کمال صراحت کاندید نموده و ازان پشتیبانی کامل خود را اعلام نمایند، چه ما در حساسترین هنگامی قرار داریم که هر نوع دیده پوشی از حقایق و تردد سبب انخواهد شد که بهترین فرصت ووقت را ازدست داده ایم . مجله ایینه افغانستان که ترجمان نظریات و افکار مردم خود است انتظار میرود تا پیش از پیش درین مرحله سرنوشت ساز جدی تر شود تا باشد که با آن همه آلام و رنجهای روز افزون که دامن گیر ما است به توفیق خدا (ج) پایان یابد . ازمساعی جمیله ونیات خیر اندیشانه شما درین راه نیك بازهم اظهار سپاسگذاری میکنم . محمد عمر صدیقی از ساندیاگو .

(محترم صدیقی صاحب مضمون تان راجع بخرابیهای هرات رسیده انشاءالله در شماره اینده نشرمیشود)

خجسته نوروز باستانی را بشما خوانندگان محترم تبریک و تهنیت میگوییم ،

آرزوی سلامتی و موفقیت شما را در سال نو مینمائیم .

زندان پلچرخي

تالیف : پوهاند دکتور عثمان روستار

قیمت ۱۰ دالر.

مجاهدین بشکل دسته های گریلایي داخل شهر مزار شده و بعد از چور کردن دکانهای قالي فروشي، خوراکه فروشي و مغازه های لوکس بنجارگي خارج شده اند و یکعده که مقاومت کردند توسط قوای رژیم برون رانده شدند. اطلاعات بعدی تا تاریخ ۲۷ مارچ مشعر است که در حالیکه ادارهٔ نظامي شهر مزار شریف بدست قوای رژیم تحت قوماندهٔ جنرال نبي عظیمي میباشد، گروه های گریلایي مجاهدین وقتا فوقتا داخل شهر شده بعد از زد و خورد مختصر در نقاط مختلف شهر پراگنده میشوند. از جانب دیگر جنرال مومن بر حیرتان مسلط بوده و قرار اطلاعات تلفوني رسیده باروپا، گروه ائتلاف شخصي را بحیث والي مزار مقرر کرده که بیرون شهر ولایت میکند.

در عین زمان از پشاور بتاریخ ۲۰ مارچ خبر رسیده که شاغلی سیاف در پی تاسیس یک شورای جدید افتاده و اساسنامه آنرا بروسای سایر تنظیمها سپرده است. درین شورای که باید حکومت انتقالي را بسازد رؤسای تنظیمها شامل نبوده ولي گماشتگان شان کابینه را خواهند ساخت. راوی در تلفون گفت که سیاف انجنیر احمد شاه را بحیث صدراعظم پیشنهاد کرده است. وی افزود که بقرار افواه بازار قصه خوانی یکي ازمواد اساسنامه داشتن ریش را برای اعضای کابینه شرط گذاشته و بموجب ماده دیگر آن، زنهای افغان بغیر از مکتبهای زنانه، در بیرون از خانه اجازهٔ کار نخواهند داشت. (مقاله جناب مولانا درویش درباره حقوق زن در اسلام در صفحه 44 قابل مطالعه است)

اجتماع اخیر در روم

در شماره گذشته اطلاع دادیم که قرار بود روسای سه تنظیم پشاور (مجددی، گیلاني، محمدي) بمنظور یک ائتلاف سیاسي بروم بروند. متعاقبا خبر رسید که مجددي و محمدي تجویز این نشست را در مملکتي غیر از روم کرده اند. مبصرین گفتند که اینها باین ترتیب میخواهند در حکومت آیندهٔ افغانستان حیثیت مساوي با پادشاه سابق برای خود حفظ کنند و در نهایت حاضر گردیدند نمایندگان خود را بریاست سید احمد گیلاني بروم بفرستند. در پایان مذاکرات یادداشت چار فقره یي مورخ ۲۹ فروري ۱۹۹۲ مبتني بر تفاهم و همکاري میان تنظیمهای مذکور و پادشاه سابق صادر گردید که پیشنهاد پنج فقره ای ملل متحد را مطابق « باهداف جهاد و خواسته ها مردم افغانستان» خوانده و ماده چارم آن در باره زعامت سیاسي چنین آورده است: « تصمیم در مورد زعامت سیاسي افغانستان در دورهٔ انتقال مربوط به ارادهٔ اکثریت مردم افغانستان میباشد و از طریق آراء آزاد نمایندگان ملت مسلمان افغانستان در جرگهٔ اضطراري افغاني مطابق پیشنهاد موسسه ملل متحد تحقق میابد.»

رهایي اسیران جنگ

قوماندان جلال الدین حقاني حدود یکهزارنفر عساکر اجیر رژیم کابل مربوط بملیشیای(گلم جم) راکه بهنگام فتح خوست اسیر گرفته بود رها نموده و آنها را اجازه داد دوباره بخانه ووطن شان مراجعت کنند. این اقدام عاقلانه و صلحجویانهٔ قوماندان حقاني از جانب ملل متحد و سایر کشور ها بشمول رژیم کابل با تقدیر و تحسین استقبال گردیده و در بین گروه های مهاجرین افغاني نیز اثرات مثبت و خوش بیني ایجاد کرده است. در حال حاضر پنج جنرال و ۱۷۰ نفر کمونست نزد قوماندان حقاني اسیر میباشند.

پلان تنظیم مجدد اردوی افغانستان

بحوالهٔ ریوتر برای تنظیم مجدد اردوی افغانستان ملل متحد از مدتیست پلاني روی دست داردکه از تجارب مشابه در انگولا، نیکاراگوا و کمبودیا الهام میگیرد. مقامات ملل متحد گفتند اردوی منظم افغانستان از توافق سیاسي بین گروه های مختلف استقبال و پیروي خواهند کرد ولي جمع آوري اسلحه و متلاشي ساختن گروه های ملیشیا کار آسان نخواهد بود. قرار داد صلح و آتش بس کمبودیا و عملیات ملل متحد برای استقرار صلح در آنکشور در همین شماره نشر شده است.

افغانستان در پنج قرن اخیر

تالیف : میر محمد صدیق فرهنگ

جلد اول قیمت ۳۵ دالر جلد دوم قیمت ۲۰ دالر

۱۶ رمضان المبارک مطابق
۲۵ اپریل 1992

بسمه

برادر فاضل و دانشمند داکتر صاحب هاشمیان !

سلام های خود و تمام حاضرین مجلس را خدمت شما تقدیم داشته و صحتمندی تانرا از خداوند کریم و رحیم استدعا داریم محتوی مکتوب اخیر تان را با دوستان افغان مقیم شهر کلگری درمیان گذاشته و بعد از مشورت و تدقیق در زمینه اولاً تلاش مداوم و خستگی ناپذیر تانرا که در راه حل و اعادهٔ صلح و آرامش در کشور عزیز به انجام داده اید به دیدهٔ قدر و تحسین و احترام نگریسته و از خداوند بزرگ (ج) برایتان و سایر شخصیت های محترم و دانشمند که در راه حق و آزادی وطن عزیز از دست جباران و خون خواران می رزمند و رضای الهی را اتکاء قرار می دهند، موفقیت مزید میخواهیم و تا ما از دل و جان با شما درین راه صواب و حق همنوا می باشیم.

از آنجائیکه مردم مظلوم افغانستان بنا بر ستم و جور روسها اعم از داخلی و خارجی میهن مقدس شانرا برای موقت ترک گفته اند و به پاکستان، هند، ایران، اروپا، امریکا، آسترلیا و سایر نقاط جهان پناگزین شده اند، هر لحظه توقع دارند تا به زادگاه شان با صلح و صفاء و آرامی خاطر برگردند که این اکثریت مردم ستمدیدهٔ افغانستان را تشکیل می دهد.

چنین تجمع و گردهمائی بالمواجهه، که مراتب نیاکان پاک ما می باشد و اجتماع در مواقع بحرانی و اتخاذ تصامیم بزرگ با اشتراک جبهات متخاصم صورت می گیرد یک قدم نیک محسوب می شود.

نقطه نظر ذیل را ما مهاجرین افغانی مقیم شهر کلگری در البرتا - کانادا صادر می کنیم.

۱ - هر نوع گردهمائی و ملاقات های مشروع که بغرض حل مشکلات آیندهٔ مردم بیچارهٔ افغانستان صورت گیرد و جلوگیری و تفهیم از کشتار ناحق، خونریزی و ظلم بدارد، یک گام مثبت در بهبودی معضله شمرده می شود.

۲ - این نوع تجمع و یا ملاقات ها باید تحت تدویر کنفرانس ملل متحد با خلطه دار شناخته و اثرات این مجلس برای حکومت موجودهٔ کابل یک دستاویز باشد، و ازین ملاقات سوء استفاده صورت گیرد که در آنصورت این مجلس برای کنفرانس صلح ملل متحد سدی شده و ممکن آنرا خنثی سازد.

۳ - هرگاه تعداد از شخصیت های جهادی و مسلمان از داخل کشور عزیز، بر علاوهٔ شخصیت های مجاهد و مسلمان خارج از کشور، در چنین ملاقات دعوت شده، اشتراک کنند، موجودیت شان بالاترین یک امر مؤثر تلقی شده و راه را برای تدویر مذاکرات صلح ملل متحد سهل و هموار خواهد ساخت، مشروط بر اینکه رژیم موجودهٔ کابل به فیصلهٔ شخصیت های محترم و مجاهد تسلیم شده به حق تن دهد.

۴ - ما انتظار داریم که رژیم موجودهٔ کابل نه تنها حضور فزیکی را یک قدم مؤثر در راه براه انداختن مذاکرات بالمواجهه شمرده، بلکه در صورت حصول و یا عدم حصول یک نتیجهٔ قناعت بخش، اسلامی و مردمی ازین مذاکرات، متوقع باشد که تلاش ما مهاجرین دور از وطن در راه حل سازی و کلکوفه ساختن و منع کنونی تا آخرین رمق ادامه خواهد داشت.

۵ - این ملاقات به مفهوم شناخت رسمی رژیم کابل از صوب ما نبوده بلکه قدمی برای خلاصی از چنگال ظلم و وحشت و اعادهٔ صلح و آرامش در کشور عزیز محسوب شده، تدویری را اتخاذ می کنیم تا دست ظلم کوتاه و حق و عدالت اسلامی برقرار شود.

این بود نظریات ما و سایر برادران و خواهران افغان ما که خدمت شما نگاشته شد، امید است در جریان بعدی قرار داده ممنون سازید، کامیابی و پیروزی مزید تانرا در راه صلح و آرامش وطن عزیز ما از بارگاه ایزد منان آرزومندیم. با احترام

الحاج عبدالحمید فقیریار (مشاور انجمن)
(403) 2354281

- محمد طاهر ایاز (رئیس انجمن افغانهای کلگری)
- محمد ادیب شاعی (مسئول کمیتهٔ فرهنگی)
- سید النعیم عبدی (منشی انجمن)
- عبدالحکیم فقیریار (مسئول کمیتهٔ ...)
- احمد ضیاء ضیاء (مشاور انجمن)

مسلمان شدن آقای نیکلای عضو شورای عالی اتحاد شوروی توسط حضرت آیت‌ا...العظمی محسنی رهبر حرکت اسلامی افغانستان یک پیروزی مهم بود

انجمن اسلامی ... حرکت ... افغانستان

محترم عبدالقیوم پناه سابق وکیل اندراب در ولسی جرگه

هوالله — المان ۲۲ مارچ ۱۹۹۲

یادداشت شما را که بجناب محترم رئیس صاحب آقای سراج فرستاده و تذکر نموده بودید تا من هم آنرا خوانده و نظر بدهم موضوع را مطالعه کردم. بعقیده من مذاکرات بین الافغانی بهرسویه که باشد و با هر جناحیکه صورت گیرد برای برقراری صلح و آرامی در کشور عزیزمان مفید ثابت میشود. مذاکره با نجیب الله را بعضی ها بصورت مخفیانه انجام داده اند حتی بعضی ها با نجیب الله مذاکره نکرده اما بماسکو رفته و مسئلهٔ افغانستان را با روسها مورد مذاکره قرار دادند که هیچ نتیجهٔ لازمه ببار نیامد. عده ای ها صرف نظر از نجیب الله با کمونستان همردیف نجیب از قبیل شهنواز تنی، پاچاگل وفادار و امثال آن سرجنبانیدند و در پهلوی خود قرار دادند. پس هیچ دلیلی ندارد که یکعده افغانهای بیطرف وخیر خواه با نجیب الله داخل مذاکره و گفتگوی علنی نشوند و باو نفهمانند که مانند اعمال کمونستهای اروپای شرقی کرسی خود را ترک گفته و زمام امور را بیک حکومت مرکب از بیطرفان بسپارد که خوش بختانه درین چند روز این موضوع را قبول کرده، خدا کند نیرنگی درکار نباشد. با تحولات اخیری که در دنیا و در منطقه روی داده است رفتن یک هیات بکابل و مذاکره با حکومت آن خواه برای حقیقت جویی باشد وخواه برای قانع ساختن طرف مقابل، در این وقت که ملل متحد داخل اقدام است و میخواهد جلسه مذاکرات بین الافغانی را در اخیر اپریل دایر کند، بعقیده من رفتن یکتعداد از افغانها در کابل و مذاکره با نجیب الله صلاح نمیباشد زیرا اگر اقدامات ملل متحد ناکام میشود همه تقصیر آن بگردن همین هیات می افتد، چنانچه در بین ما مردم رواج است هیات را بخیانت و وطنفروشی متهم میسازند واگر ملل متحد بکار خود موفق میشود درآنصورت برای تطبیق طرح آن رفتن یک هیات از افغانهای بیطرف با فغانستان بغرض دیدن هموطنان و مذاکره با حکومت کابل و جستجوی طرق انتقال قدرت هیچکدام مانعی نخواهد داشت. امروز هرکدام منتظر نشسته اند تا ببینند که از طرف کی یک حرکت فداکارانه و مثبت صورت میگیرد خصوصا مهاجرین بیچاره ای که در پاکستان و ایران محصور مانده اند. این بود نظر عاجزانه ام که ابراز داشتم بامید موفقیت مزید شما. با احترام عبدالقیوم پناه

محترم محمد نذیر کبیر سراج از جرمنی

برادر عزیزم خلیل جان – یادداشتیرا که پیرامون دعوت داکتر نجیب الله از یک هیئت ژورنالستان بمن فرستاده بودی ودرضمن آن از من هم نظریه خواسته بودی خواندم. دراینباره یکبار پیشتر هم در شمارهٔ اول سال اول مجله آیینهٔ افغانستان من نظر خود را ابراز داشته بودم، اینک باردیگر تذکر میدهم که: درجنگها اساس آنست که هنگامیکه دوطرف متخاصم ازجنگ خسته شده وتمایل بقطع جنگ وبرقراری صلح نشان میدهند طرفین برای برقراری (اوربند) گردهم آمده وبالای میز مذاکره حاضر شده شرایط آتش بس و متعاقبا مقررات صلح و آشتی را تدقیق و تسجیل مینمایند. غیر ازاین برای رسیدن بصلح راه دیگری نیست. اگر ما مردم جنگ با حکومت کابل داریم ومذاکره را در ماسکو با رژیم فعلی روسیه بعمل میاوریم این طرز حرکت ما را بجایی نمیرساند و ممکن است سالهای دیگر بازهم خونریزی اولا وطن دوام پیدا کند.

در شرایط (capitulation) نیز یکطرف متخاصم حاضر به تسلیمی میشود و طرف دیگر قدرت را تسلیم میگیرد. بازهم طرفین متخاصم باید دور میز مذاکره نشسته و موافقات تسلیمدهی وتسلیم گیری را امضاء کنند. یعنی دوست و دشمن سابق بگفتگو میپردازند تا ازجنگ وخونریزی مزید جلو بگیرند. درجنگ دوم جهانی (capitulation) فرانسه بمقابل آلمان نازی، تسلیم شدن جاپان بمقابل قوای جنرال دگلاس مکارتر و همچنان تسلیمی آلمان نازی در برابر متحدین، نمونه های بارز دیالوگ دشمنان سابق بالای یک میز است.

امروز که داکتر نجیب الله به تسلیمی قدرت بیک حکومت موقتی که بالوسیله ملل متحد تشکیل شود تن در داده است وحاضر شده است که خودش و همکارانش همه کنار بروند و در آینده هم هیچ یک ادعایی برای اشتراک در حکومت نداشته باشند، چنین معنی میدهد که تحت شرایطی برای اجرای (capitulation) حاضر شده است. ازاین فرصت باید فوری استفاده شود. ما مردم باید همه به پشتیبانی از طرح ملل متحد برخاسته و زمینهٔ مذاکرات مستقیم را در بین تمام طرفهای درگیر قضیه افغانستان آماده سازیم. اینک یکبار دیگر آن زمانی رسیده است که از تعصب های خشک، خودخواهی ها و منفعت پرستی ها روگشتانده و برای رفاه افغانستان و مردم آن هرگونه قربانی و ایثار را متقبل گردیم.

بعقیدهٔ من در این وقت نازک، فرستادن یک هیئت حقیقت یابی بکابل درست نیست زیرا حساسیت ها خلق خواهد نمود وممکن است طرح صلح ملل متحد را اخلال نماید. بازهم ببینید دیگر محترمان چه می اندیشند. بامید بازگشت صلح در کشور ما. م. ن. کبیر سراج

تجدید اشتراک ششماهه ۱۳۷۱ هجده دالر

72

<u>محترم دکتورعبدالواحد (علومی) کریم — واشنگتن</u>

دوست دانشمند وگرامی ام دکتور هاشمیان

نامهٔ شمارا باضمیمه آنکه پیام داکتر نجیب الله توسط داکتر بشرمل بود گرفتم . متاسفانه زودتر جواب داده نتوانستم . اگرچه من تا امروز باب سخن را برای یك دیالوگ با حکومت کابل باز نکرده ام اما بشما عرض مینمایم که من طرفدار شروع یك بازنشستن با طرف های ذیدخل در معضله و بحران افغانستان هستم و نظام موجود در کابل یکی از طرف های ذیدخل است .

ولی در شرایط موجود که فعالیت هایی از طرف سکرترجنرال موسسه ملل متحد در جریان است وتماس هایی بین طرف های ذیدخل توسط نماینده شخصی سر منشی ملل متحد اقای بینان سیوان درحال تکوین میباشد چنین احساس میشود که شاید تماسهای دیگر یا ابتکارات دیگری نیز برای پیاده کردن صلح و ارامش در افغانستان بصورت مستقیم با حکومت کابل گرفته شده باشد و خدا کند این تماس ها اثرات منفی و ناگواری در پروسه صلح ایجاد نکند .

در حال حاضر من پیشنهاد میکنم انتظار بکشیم تا دیده شود ابتکاراتیرا که ملل متحد براه انداخته و امید میرود که تا اواخر ماه اپریل یا اوایل می سال جاری بشکل یک کنفرانس دایر شود تحقق یابد و البته توقع و دعا میکنم این تشبثات بجستجوی یك راه حل مسالمت امیز منتج گردد . ولی منحیث یك افغان وطندوست باید اعتراف کنم که حوادث و انکشافاتیکه درین اواخر در صفحات شمال افغانستان پدید امده این اندیشه را در من ایجاد نموده که خدا ناخواسته این حوادث از یکطرف اثرات منفی بر فعالیت های سکرتر جنرال ملل متحد نگذارد و ازجانبی هم در جهتی متمایل نشود که یکپارچگی و تمامیت ارضی افغانستان را بمخاطره بیندازد .

قابل تذکر میدانم که درحال حاضر جامعه افغانی در شرایطی قرار دارد که از یکطرف صلح و آرامش در کشور را نیازمند و طالب است و ازجانب دیگر ارزومند است تمام مردم افغانستان چه نورستانی چه بلوچ چه تاجك چه هزاره چه ترکمن و چه پشتون درین خانه مشترك با داشتن حقوق مساوی استقلال و تمامیت ارضی افغانستان عزیز را حفظ کنند تا خدا نخواسته نشود که بعضی گروه ها آله دست دیگران قرار بگیرند .

در حالیکه اینجانب فعالیت های ملل متحد را در راه پیدا کردن صلح و ارامش در افغانستان تائید مینمایم امید میکنم که کانفرانس مجوزه بین الافغانی ملل متحد بزودی دایر و منتج براه حلی گردد که قاطبه مردم افغانستان انرا قبول نمایند . چنانچه در بالا عرض کردم من شخصا باین عقیده میباشم که تمام اقوام وقبایل مختلفمردم دارای حقوق مساوی میباشند و این اصل باید در هر نوع توافقی که برای استقرار صلح بعمل می اید بحیث یك ضرورت گنجانیده شود و اشتراك و سهمگیری اقوام و قبایل افغانستان مبتنی بر اصل مساوات باید منحیث واقعیت های کنونی جامعه افغانی شناخته و پذیرفته شود .

من این نظر را عجالتا و برای اولین بار بحضور شما تقدیم مینمایم و اینجانب حاضر خواهم بود که در اینده با مجله ایینه افغانستان نظرات و ملاحظات خود را پیرامون اوضاع وطن عزیز وقتا فوقتا تقدیم کنم . و ممنون میشوم ازجناب شما که این یادداشت را به نشر برسانید . بااحترام .

در نظریات فوق که تا تاریخ ۲۸ مارچ رسیده نتیجه گیری ذیل بدست می اید :

طرفدار تماس فوری	مخالف تماس در هرنوع شرایط	طرفدار تماس بعداز کنفرانس ملل متحد
۷ نظر	۱۳ نظر	۲۸ نظر

قابل تذکر است که چنانچه در متن نظریات ملاحظه میفرمایند یکتعداد نظرات از حلقه های ۱۰ فامیلی و ۲۰ فامیلی نمایندگی میکنند . نظریاتیکه بعدازین تاریخ میرسد درمجله اینده منعکس خواهد شد، اگرچه تا آنوقت کنفرانس بین الافغانی ملل متحد (که قرار است بتاریخ ۲۸ اپریل دایر گردد) ختم و داکتر نجیب الله طبق وعدهٔ اعلان شده قدرت را بحکومت انتقالی سپرده خواهد بود . ولی در شرایط افغانستان اینهم امکان دارد که باوجودتصمیم قاطع ملل متحد مجاهدین شرایطی را ایجاد کنند که اصلا ضرورت انعکاس کنفرانس مرفوع گردد و یا اینکه مجاهدین افراطی ازقبول فیصله های ملل متحد سرباز زنند . در چنان صورت شاید این نظر یابی به درد بخورد .

بعضی از هموطنان از ملاحظه پیام مورخ ٦ فروری درشماره ۲۲/۲۱ و دریافت نامه داکتر بشرمل به هیجان و تشویش افتاده، خیال کرده بودند هاشمیان بکابل رفته باشد . ما اطمینان میدهیم که آنقدر سست عنصر نیستیم، ولی برای تامین صلح در وطن از کسی یا چیزی هم نمیترسیم (جزخداوند) . ما غیر از همین تماسهائیکه تلفونی بوده و نشر کرده ایم کدام تماس و مفاهمه مستقیم یا غیر مستقیم دیگری با رژیم کابل نداشته ایم وبدون مشورت و تائید حلقه روشنفکران افغانستان و همکاران و هم نظران این مجله تصمیم انفرادی و شخصی نخواهیم گرفت . اما ژورنالزم وخواندنی ساختن مجله مستلزم تلاشها وابتکاراتی ازین قبیل میباشد . ومن الله التوفیق

عبدالحمید مبارز

امحای اتحاد شوروی از نقشهٔ جهان و تأثیر آن بر مسألهٔ افغانستان

با از بین رفتن اتحاد شوروی نظم بین المللی که بعد از جنگ جهانی دوم بوجود آمده بود و رقابت زنان دو اول قدرت نقش داشتند از بین رفت. آشفتگی سیاسی و اقتصادی شوروی در حالیکه با دفن کمونیزم در پایان شکست قوای سرخ در افغانستان با عث راحت فکری اروپا و ایالات متحده امریکا گردید مگر جهان را در برابر مسایل بغرنجی قرار داده است. بیداری ناسیونالیزم و قیام آن در برابر انترناسیونالیزم ورشکسته اتحاد شوروی را پارچه پارچه کرد تا انکشیرف دامر و چکشانرا بقول خود شان بگورستان تاریخ سپرد و بر خلاف آنچه خروسچف ادعا میکرد نه صرف فرزندان کمونیست های روسی بلکه خود شان یعنی رهبران حزب کمونیست در آغوش کاپیتالیزم زندگی را آغاز کرده اند. این زندگی جدید روی ویرانه های کمونیزم به آسانی آباد نمیشود بلکه این بار نه بان قربانی و کشتار انسانها بلکه با فداکاری محدودی میتواند مردمانی را که سالها یوغ اسارت را بگردن داشتند به ازادی های اساسی برساند و با حل مسایل اقتصادی که دورهٔ انتقال از اقتصاد کمونیستی به اقتصاد بازار آزاد و سرمایه داری چون هر دورهٔ انتقال با خود میداشته باشد طی و روسها مثل غربیها حیات نورمالی را از سر بگیرند.

تجزیهٔ اتحاد شوروی از یکطرف در بین جمهوریتهای اروپائی کشور مذکور و از جانب دیگر در بین جمهوریتهای آسیائی و هم در بین این دو کتگوری کشورهای جدید الـتأسیس از لحاظ تقسیم میراث مشکلاتی را بمیان خواهد اورد که اگر از راه سیاسی و مذاکره و تفاهم حل نگردد زمینه را برای تصادم های خونین اماده خواهد ساخت با این مقدمه خوب است ببینیم تأثیر این تغییرات بر مسألهٔ کشور ما چه میباشد ؟

با امحای شوروی از نقشهٔ جهان دیگر روسها در همسایگی افغانستان قرار ندارند و جای انهارا کشورهای ترکمنستان، اوزبکستان، و تاجکستان گرفته است، مردمان این سه کشور با افغانستان دارای معیارهای مشترکی میباشند، با برادری مذهبی با هم پیوست بوده، از لحاظ فرهنگی وارث میراث مشترکی اند بناً استقلال سه کشور مذکور در حالیکه افغانستان را از موضع کشور حایل در بین دو امپراطوری روس و انگلیس که در قرن نزدهم داشت و در بین روس و پیمان سنتو یعنی امریکا و پاکستان در بعد از جنگ جهانی دوم فارغ میگرداند ولی در موقعیت جدیدی قرار میدهد که از لحاظ سیاسی و اقتصادی خاصتاً توازن قوا در ین منطقه کسب اهمیت میکند، از لحاظ سیاسی به این معنی که جهان دیگر در حالیکه از بلوک بندی نظامی رهائی یافته میرود به جوامع مشترک سیاسی ـ اقتصادی تحول نماید، این انکشاف تازه را اروپائی ها با قرارداد ماستریخت به جهت وحدت سیاسی قرار دادند این حرکت جدید بدون تردید بکشورهای دیگری تأثیر نمیاندازد امریکای مرکزی جنوبی و شمالی با حل مسألهٔ نیکاراگوا و از بین رفتن کاستروکه دیریا زود صورت خواهد گرفت جامعهٔ امریکائی را برهبری ایالات متحده و اشتراک کانادا استحکام خواهد بخشید. بناً کشورهای اسیائی با مشکلاتی که دارند در برابر قدرتهای واحد سیاسی و اقتصادی جدید قرار میگیرند که ناگزیرند خود را در چنان یک جامعهٔ اقتصادی ـ سیاسی قرار بدهند تا بتوانند برای قدرتهای نوین پارتنرهای مناسبی بگردند. البته در ین راه مشکلات زیادی وجود دارد.

مسایل مذهبی بعضی کشورها را و مسایل ارضی برخی دیگر را نمیگذارد در راه هماهنگی بسرعت قدم بردارند. جنگ ایران و عراق، مخالفت کویت و ایران، رقابت مذهبی عربستان سعودی و ایران روی لیدرشپ مذهبی جهان اسلام، وجود مسألهٔ کشمیر بین هند و پاکستان، مسایل اختلافی تاریخی افغانستان و پاکستان که متأسفانه اذهان بعضی را تا هنوز بخود معطوف داشته مثال های است قابل ملاحظه با نهم افغانستان ایران پاکستان تاجکستان اوزبکستان ترکمنستان قزاقستان و قرقیزستان در صورتیکه هر کدام مزمت طلبی را کنار بگذارند و استقلال طرف دیگر را احترام نمایند میتوانند هستهٔ اولی یک جامعهٔ اقتصادی را تشکیل نمایند و از یکطرف در برابر قدرتهای اقتصادی بزرگ مقاومت کنند از طرف دیگر برای ان قدرتها چون پارتنر مساوی عرض وجود نمایند و از منافع مشروع مردمان خود دفاع و در برابر عرضهٔ موادْ تکنالوژی مورد ضرورت خود را بدست بیاورند.

برای استقرار ثبات در منطقه ثبات سیاسی در افغانستان شرط استثنا در افغانستان صلح تأمین نگردد پاکستان نمیتواند با کشورهای تازه آزاد شده روابط اقتصادی قایم نماید بناً حل سیاسی مسألهٔ افغانستان دیگر منافع اقتصادی پاکستان را نیز محفوظ میدارد ولی اینکه پاکستان در ین راه کمک نمینماید شبهٔ مقاصد سیاسی را در فکر هر افغان بوجود میاورد و این اگر واقعیت داشته باشد برای روابط ایندهٔ دو کشور ضرر میرساند در حالیکه همه مردم افغانستان خواهان روابط برادرانه و صمیمانه با پاکستان میباشند زیرا عقیده دارند که روابط نیک میتواند در راه رشد اقتصادی و استحکام صلح منطقه مؤثر واقع گردد.

وضع رژیم کابل گرچه همه فکر میکنند که با از بین رفتن کمونیستها در مسکو و قطع ارسال سلاح رژیم نجیب را در کنار پرتگاه قرار داده و ممکن بزودی سقوط نماید ولی باید بخاطر داشته تا هنوز در جمهوریتهای اسیای میانه کمونیستهای دیروزی بقدرت میباشند و نجیب با همکاری این اشنایان سابق و همدالری که تجار افغان همکار آن از طریق ری اکسپورت به این جمهوریتها و جمهوریتهای اروپائی روسیه و شوروی شبیه مینمایند میتواند با پرداخت اسعار قوی لوازم نظامی را نیز اکمال نماید و این جنگ را برای دو سه سال دیگر ادامه بدهد و انچه از ابادی باقیمانده ویران شود و بهترین فرزندان مجاهد بشهادت برسند و دیگر فرزندان افغان که در قید رژیم اند کشته شوند بناً این جنگ ادامه پیدا میکند مگر اینکه اقدامات جدی تری از طرف سرمنشی جدید ملل متحد که یکی از سیاستمداران برجستهٔ مصر است که در حل سیاسی اختلاف مصر و اسرائیل نقش قاطع داشته صورت بگیرد، البته رهبران سیاسی افغان همه در ین لحظات حساس تاریخ که هر کشور بخود حق میدهد به سرنوشت وطن ما بازی نماید بسیار حساس بوده اینان را نه تنها در برابر تاریخ مسؤل میسازد اگر وضع دوام نماید قضاوت مردم را همین امروز در بارهٔ شان تغییر خواهد داد تعجب در ین است که سازمان ملل با ملاحظهٔ خطراتی که تمامیت ارضی افغانستان متوجه است باز هم اقدام قاطع و سریع بعمل نمیاورد حتی یکبار هم تمام رهبران سیاسی افغان را در یک تالار دعوت نمینماید تا لااقل مذاکرهٔ مقدماتی به انجام برسانند. مردم افغانستان به مقایسهٔ اقدامات سازمان ملل در کویت و در یوگوسلاویا موقف انرا در برابر مسألهٔ

بقیه در شماره آینده

تجلیل از عقب نشینی روسها

بسمه تعالی

پیام مهم ارشادی وسیاسی حضرت آیت الله العظمی محسنی

رهـــبر محبوب حرکت اسلامی افغانستان

وردالله الذین کفروا بغیظهم لم ینالوخیرا " ه قرآن کریم :

یوم العزه : روز ۲۶ دلو روز عقب نشینی ارتش شوروی (سابق) از خاک افغانستان به عنوان ـ یوم العزة در تمام جهان اسلام باید مورد تجلیل وبزرگداشت قرار گیرد.

جهادگران خالی دست افغانی بزرگترین سپاه کفر جهانی را منهدم ساختند یکبار دیگر تفوق ایمان را بر قدرت مسائل مادی به اثبات رسانیدند، خاصه اینکه جهاد ما زمینه ساز نابودی کامل دولت نام نهاد اتحاد جماهیر شوروی درجهان شد.

فجعلهم کعصف ماکول : قرآن کریم .

واما اینکه با اضمحلال تجاوز مجاهدین ما هنوز به هدف خودکه اقامهٔ حکومت اسلامـــی باشد نرسیده اند مسیرآنرا باید درمداخلهٔ دولتهای بیگانه ، وسازش پذیری گروههای ضعیف الایمان وسست اراده وسوسه ومداخلات غرب وضعف تقوی جمع ازمجاهدین جستجو نمود. نسوا الله فانسهم انفسهم. قرآن کریم .

بیداری ودرصحنه بودن مردم خصوصا " نسل جوان میتواند عامل بزرگ درتصحیـــح انحراف عناصر خودخواه وجاه طلب ومزدوران بیگانه از اهداف انقلاب اسلامی کشـــور بحساب آید وزمینه را برای تطبیق ارزشهای جهادوشهادت فراهم سازد وبرابر بین اساس وظیفهٔ اخلاقی واجتماعی وحتی اسلامی جوانان غیورما درداخل وخارج دربین دورهٔ سرنوشت ساز بسیار سنگین وتعیین کننده است وان لیس للانسان الاما سعی.قرآن کریم ودراینجا به نیابت یک ملیارد مسلمان جهان سرتعظیم را در مقابل ارواح مطهرهٔ ـ شهداء متدین انقلاب اسلامی خودخم میکنیم ، زیرا اینان : احیاهم عندهم ربهم یرزقون هستند وبسرخی خون معطرآنان سوگند یاد می کنیم که سیاهی انحراف وپلیدی وابستگی وذلت ترس را تحمل نمی کنیم تا با روی سرخ وجامهٔ سفیدبه آنان ملحق شویم .

بگذار بیدکه اسیران هوس درزندان آرزوهای باطل خود بلولند ولی آزادگان غیـــور ونترس ما درشکنجه گاه پلچرخی مقاومت حماسه وایثار را به ارمغان می آورنـــد و مرگ را هرچندکه وحشت آوراست بباد مسخره می گیرند وبرای روانشناسی وعلم الاخلاق کتاب تازه میگشایند وهمچون یوسف صدیق (ع) وامام کاظم (ع) مدرسه زندان را ـ تجدیدوتکمیل می کنند . ســــلام وصدســلام !

هان ای ! مزدوران بیگانه ، هان ای ! اسیران نفس اماره ، هان ای طالبان نام و نان ، آی ای ! ذلیلان ودلالان خون شهداء هان ای ! وابستگان به کفرجهانی، هـان ای ! ضعیف الاراده های بی هدف از امروزکه روزعزت است پندگیرید ، شوروی با آنهمه تمطـــراق وطنطنه خودهزیمت کردشما هم منهدم می شوید حق هرچندبا تانی مستقـــر شدنی است بخودآشیدکه : ان الباطل کان زهوقا " .

برای انتقام ازظالمین وبراندازی نظام الحادی ونفی هرگونه وابستگی وازبین بردن جهل وفقر ومرض وپراکندگی وبرای اقامهٔ حکومت اسلامی وعدالت اجتماعی واستقـــلال سیاسی وشکوفایی اخلاقی وتحکیم برادری وترقی اقتصادی ، صنعتی وزراعی وبازسازی کشوری واتحاد اسلامی جهانی اول باید به اصلاح وتهذیب باطن خود بپردازیم ومقام خودرا به عنوان خلیفهٔ قانونی خداوند (ج) درروی زمین درک کنیم وسپس با اخلاص وجدیت اراده وهمت بلند بسوی اهداف خوددرتلاش باشیم که صدای دلربای قرآن بر فراز کرهٔ کوچک خاکی ما بلند است که ای مسلمانان !

والذین جاهدوا فینا لنهدینهم سبلنا وان الله لمع المحسنین .

اللهم غفرانک ورحمتک اللهم غفرانک ورحمتک . قرآن کریم .

اســـلام آباد

محمدآصف محسنی

۱۳۷۰/۱۱/۲۶

ادامه گذشته

افغانستان بی اعتنائی تلقی میکند که به حیثیت سازمان ملل صدمه میزند . مردم افغانستان همه میخواهند تا تمام اقدامات یکه برای حل مسئلهٔ افغانستان صورت میگیرد باید تحت پوشـــش سازمان ملل صورت بگیرد ، اینکه ملاحظه میکنند که طیارات ایرانی با سکوت نجیب به اصطلاح بخواهش اهالی ولایت بامیان امداد ایران را برای شان میرساند فضای قلمرو افغانستان را تجاوز مینماید تکان میخورند چه یکبار دیدند که برژنف بعنوان انکه به اصطلاح حکومت افغانستان از وی کمك خواسته عساکر سرخ را به افغانستان سوق کرد ، اینك بعنوان تقاضای مردم یك ولایت افغانستان طیارات ایرانی بداخل قلمرو فضائی افغانستان پرواز مینماید ، البته مردم افغانستان از امداد بشری کشور برادر ایران متشکر میباشد ولی برای انکه نشود که فردا اسلام کریموف طوریکه در تهران ادعا کرد که چهار لك ازبك ازبکستان در افغانستان سکونت دارند که این ادعای وی از طرف محترم سیرت تا لقانی رد گردید بگوید برای ازبکهای افغانستان امداد میرساند ونبی یف برای تاجیکها قلمرو فضائی یا زمینی کشور ما را تجاوز نماید و به این ترتیب اقدام خیر ایران خطر بزرگی را به وحدت ملی و تمامیت ارضی افغانستان متوجه بگرداند بناءً تقاضا میشود امداد خود را از طریق سازمان ملل متحد و توسط طیارات یکه مارك سازمان ملل را داشته باشد ارائه کند البته بعداز حصول موافقهٔ حکومت عبوری که با پذیرائی ها یکه مقامات ایران از اعضای آن بعمل اورده ثبوت شناسائی ان بطور دیفاکتو میباشد تا نشود کارنیك نتایج منفی ببار اورد . ختم

ــ یا رئی

۱۷ جنوری ۱۹۹۱

ایام عید سعید فطر را تبریک میگوئیم

تجلیل از سومین سال مغلوبیت شوروی

افغانی تولنه په امریکه کښی

AFGHAN COMMUNITY IN AMERICA

Main Office: P.O. Box 311 • Flushing, New York 11352 • Phone (516)756-9198
Fax: (516)756-9236

بنام خداوند بخشاینده و مهربان

یک دهه و دو سال از آن روز تاریک در زندگی پر ماجرای افغانستان عزیز گذشت، روزیکه دژخیمان سرخ دست از بالاده قدرت با دستیاری انقلابهای سیاهروی خلقی و پرچمی در زیر لواهای خود فریبانه بر سرزمین پاک و یکتاپرست ما هجوم آوردند. یکی در طمع جهانگشائی و دیگری در هوای قدرت طلبی و وطن فروشی زادگاه کهن آزادمردان صیدی ناتوان و زود شکار پنداشتند. این اهریمنان آدم نما غافل از آن بودند که یَدُ اللّٰهِ فَوْقَ أَيْدِيهِمْ. این دشمنان پروردگار که در این تاریکی ها خدا پرستی سر داده اند غافل از آن بودند که آریانای باستان با کوهپایه های آسمانسای و دره های ژرف و بیابانهای سوزان طبیعی مرد آفرین دارد و جنگ آوران آن شجاعت و تهور را درس دلیری داده اند.

امپراطوری تجاوزگر تا بی بخشایش اخلاق شوروی بی بنیادی بوده و هر کدام آن جراحات التیام ناپذیری بر پیکر ملت و سرزمین ما بجا گذاشت: صدها هزار برادر و خواهر و فرزند و پدر و مادر ما در راه دفاع از یگانه پرستی و آزادی شهید شهادت نوشیدند و زخمهائی در دلها نهادند که تا ابد خون ماتم از آنها رخ چکد. ده ها هزار کودک و نوجوان و زن و مرد اعضای وجود شان طعمه جنگ افزار کمونیستان بیرحم شد، ضایعه ایکه تحمل گردیدند که چیزی قادر بجبران آن نیست. وطن ما صحنهٔ آزمایش اسلحهٔ شوروی شد و صدها شهر و ده و قریه ما بخاک یکسان شد. عده بیشمار ما در سراسر جهان آواره و محکوم بحرومیتها و حقارتهای گوناگون شد..... اما اینهمه جور و وحشیگری نتوانست خدشه ای در ایمان و خللی در احساسات آزادیخواهی ملت مسلمان و حریت پسند افغان وارد کند.

ملت نامدار که در مسیر زمان ذلت اسارت را هرگز نپذیرفته است با قبول همه مشقات یکبار دیگر علیرغم فقر وسائل جنگی ولی با غنای ایمان و عشق به آزادی دیو سرخ و باصطلاح شکست ناپذیر و سازمان سیاسی گویا برگشت ناپذیر را بچنان شکست و برگشت قاطعی مواجه ساخت که منجر به متلاشی شدن امپراطوری شوروی و سوانح خلقیها و پرچمی ها گردید. شکست اهریمن سرخ قرن بیستم که با آلات عصری جنگی و مکتب سیاسی و عقیدهٔ نوین خویش خدایان بزرگ جهان را تخریب نموده و بنیان عقیدهٔ بی خردان را متزلزل ساخته بود، شکستی عادی نبود، این انهدام حقانیت اسلام و ایمان را تائید و تفوق معنی را بر ماده تصدیق نمود.

اعتبار و تجدید جهانی پیروزی ملت افغان و تفوق افتخارات آن بر اتحاد شوروی و کمونیزم در سده های لحظهٔ عقب نشینی اردوی غارتگر سرخ از وطن عزیز ما به اوج خود رسیده و الهام بخش مردمان اسیر گردید. جهانیان که متفق القول پیشبینی نموده بودند افغانستان در مدت کوتاهی سقوط کرده و تسخیر خواهد شد، همه در برابر ملت قهرمان ما سر تعظیم فرود آوردند. مگر واحسرتا که خودخواهی و قدرت طلبی امیران تنظیمهای افغانی و تلاش وجهد شان در طریق اقناع خواسته های نفسی بجای اتحاد و سعی در راه برانداختن رژیم دست نشاندهٔ شوروی چهرهٔ جهاد را شکلی دیگر بخشید و تجلی این پیروزی عظیم قرن را کمدر نمود.

در این برهه طولانی مردم افغانستان در مقابل زندقه و استعمار جعفری و سنی و هزاره و تاجک و پشتون و ترکمن و دری زبان و پشتو زبان هر یک بحیث افغان در پهلوی هم جهاد مقدس را آغاز کرده و دوش بدوش با عزم راسخ و صفوف مشترک در راه خدا و آزادی وطن خونهای پاک شانرا بر ضای خاطر بخشیدند، چه مسلمانان نه برای اقناع امیال کدام امیر بخصوص یا تطبیق پلان کدام تنظیم بخصوص بلکه برای اتحاد کوه و اعادهٔ استقلال افغانستان عزیز جانبازی نموده و قربانی گردیدند. هر گاه بهای خون پاک آنها در پی نیل به اهداف نفسی باشد دست بارتکاب خیانت ملی زده است. هر کی با علم موجودیت رخنه ها در وحدت ملی بمنظور برآوردن منافع شخصی سعی نماید

بنام مذهب و نژاد و زبان و غیره همبستگی ملت را از هم بیشتر بپاشد دست بارتکاب خیانت ملی زده است. هرکه در این لحظات سرنوشت ساز عناصر تازه و بیگانهٔ تفرقه انگیز مانند مذهب و ... و غیره را بغرض ارضاء منافع شخصی در کالبد مجروح یگانگی ملی تزریق کند دست بارتکاب خیانت ملی زده است. هرکه با استفادهٔ ناجایز از دین مقدس اسلام و نام پاک جهاد اهداف کشوری اجنبی را مخفیانه از پیش برد دست بارتکاب خیانت ملی زده است. آنانکه با ظواهر آراسته با وطن خواهی سیاست ضد ملی اجانب را پنهانی تعقیب می کنند برای آزادی افغانستان کشنده تر از کسانی هستند که زنجیر غلامی اعداء افغانستان را آشکارا بگردن آویخته و از منافع آنها برملا دفاع می کنند چه با دشمن آشکار میتوان به آسانی مبارزه کرد. اما با دشمن متظاهر بدوستی و ملبس با قبای تدین و وطن خواهی نمی شود به آسانی مجادله نمود. هیچکدام ما شاید هنوز هم درک نکرده باشند ملتی که بغرض حراست آزادی خود ابر قدرتی را از پا درآورد هرگز زیر بار اسارت اقوام زبونی که خود روزگاری در بند القیاد ملت افغان بوده اند، نخواهد رفت. آنانکه بوطن خود خیانت میکنند باید از گذشته ها عبرت گرفته و بیقین بدانند که ملت افغان و تاریخ اعمال و کردار شانرا مورد قضاوت قرار داده و مجاهد و منافق را از هم تشخیص خواهد داد.

پیروزی بزرگ ملت جنگ آور افغان بر دیو وحشتناک سرخ طلسم شکست ناپذیری این هیولا را درهم شکست و مشعل آزادیخواهی را در سراسر امپراطوری شوروی شعله ور ساخت. باید شکر خداوند را بجا آورد که وظیفهٔ مقدس رهائی میلیونها مسلمان شوروی را از زیر یوغ و شکنجهٔ الحاد بملت با ایمان افغان تفویض نمود. امروز که دولتهای مستقل از جسد متلاشی شدهٔ اتحاد شوروی پا بعرصهٔ وجود گذاشته اند وظیفهٔ ملی ماست تا بجامعهٔ بین المللی و خاصتاً این دولتهای نو ظهور بتداوم و تاکید گوشزد نمائیم که چون مسئولیتهای بین المللی اتحاد شوروی را این دول نو بنیاد بعهده گرفته اند وجیبهٔ عواقب تهاجم اتحاد شوروی بر افغانستان، پاک سازی ماینها و تادیهٔ مصارف اعمار مجدد افغانستان را که جزء لاینفک مسئولیتهای بین المللی اتحاد شوروی است، نیز بعهده دارند.

حوادث و مصیبت آمده هر چند خونین و دردناک هم باشند نظر بطبیعت فراموشکار بشر با گذشت زمان کشنده و تیغ خود را از دست داده و از خاطره ها باهستگی محو می شوند. اما بعضاً حادثه ای اتفاق می افتد که از لحاظ اهمیت آن ملتی نمیگذارد مرور زمان آنرا بدریای فراموشی بپیوندند تا از تکرار احتمالی آن جلوگیری بعمل آمده و همدردی و مساعدتهای مطلوب بدست آمده بتوانند. با آنکه بیشتر از نیمهٔ قرن از سقوط آلمان نازی می گذرد و دولتی در آلمان بمیان آمده است که خود مشکورهٔ نازی را تقبیح می کند با آنهم از پایان جنگ جهانی دوم به اینسو با استفاده از هر وسیلهٔ قابل تصور یهودان نگذاشته اند رفتار نازیها بقربانیهای شان فراموش جهان گردد.

جنایات اتحاد شوروی علیه ملت و سرزمین ما از جنایات نازیها عقب نمی ماند. نتایج و تأثیرات و عواقب این جنایات هنوز در جریان بوده و تا آیندهٔ خیلی طولانی ادامه خواهد داشت. ما نیز بایست با شرح واقعیتها و داستانهای غم انگیز ملی و فردی خاطره ها و وحشتبارها و جنایات و خیانتهای اتحاد شوروی و کمونستان خلقی و پرچمی را در اذهان ملت خود و عامهٔ جهان زنده نگهداریم. نباید اجازه دهیم که انقراض اتحاد شوروی باعث شود که مظالم و گناهان آن کشور و کمونستان علیه مردم و وطن ویران شدهٔ ما بحیث یک فصل پایان یافتهٔ تاریخ جهان بطاق نسیان گذاشته شود. بیاری خداوند بزرگ معضلهٔ افغانستان راه حلی پیدا کردنیست اما برای بنای مجدد وطن عزیز ما بمساعدت وسیع بین المللی نیاز مبرم موجود است و در شرایط فعلی که هر روز غوغای تازه ای در گوشه و کنار جهان برپا میشود تازه نگهداشتن خاطرهٔ جنایات اتحاد شوروی در جلب همدردی و مساعدت تأثیر مثبتی خواهد داشت.

پلان پنج فقره ئی ملل متحد آغاز خوبی برای حل معضلهٔ کشور عزیز ما و تاسیس یک نظام اسلامی و ملی شده می تواند. کسانیکه عقیدهٔ راسخ برای خاتمه دادن به برادرکشی و تباهی و ویرانی بیشتر وطن داغدیدهٔ ما دارند بایست دست بهم داده و از این فرصت مساعد استفاده نمایند. لازم است تاکید نمود که موضوع افغانستان بایست حتماً در یک چوکات بین المللی نه بشکل منطقوی مطرح بحث و مذاکره قرار گیرد تا از نفوذ و خواسته های شوم کشورهای همسایه در تعیین سرنوشت افغانستان جلوگیری بعمل آمده بتواند.

کسانیکه حالت موجود را برای استفاده جوئی مفید دانسته و برای تداوم آن تلاش دارند گناه عفو ناپذیری را مرتکب می شوند و آنانکه در هوای سلطنت طلبی به اراکین قدرت تکیه زده هیچ

راه حل دیگری را بغیر از ریختن خون پاک فرزندان و برادران و خواهران ما نمی پذیرند باید
فراموش نکنند که «وَاللهُ یَعْلَمُ الْمُفْسِدَ مِنَ الْمُصْلِحِ».

مجاهدین واقعی و آنانیکه جان خود را به خدا سپرده اند تنها استعمال سلاح را شرط جهاد و وطن دوستی و آزادیخواهی می پندارند باید بخاطر بیاورند که سالار مجاهدین حضرت محمد مصطفی (ص)، وقتیکه لازم افتاد شمشیر از نیام برکشید و به نبرد پرداخت ولی هنگامیکه ایجاب کرد با دشمنان خدا و اسلام که دستهای شان با خون پاک مسلمانان آغشته بود، نشستند و حرف زدند و پیمان بستند. پس از گذشت اینهمه سالهای طولانی و مشقتبار و آمیخته با خون صدها هزار افغان بیگناه وقت آن رسیده است که در طریق جستجوی راه حلی برای مشکل افغانستان عزیز از سنت و تدبیر پیامبر بزرگ و مدرس سترگ در حدیبیه و انعقاد صلحنامهٔ حدیبیه سرمشق گرفت.

با آنکه عدهٔ کثیری از همراهان حضرت پیغمبر (ص)، بشمول حضرت عمر فاروق (رض)، خواستار رزم و مخالف عقد صلحنامه خاصتاً شرایط مندرج آن بوده و آنرا شکست فاحشی برای مسلمانان تلقی می کردند اما پیامبر بزرگ با صبر و شکیبائی با سهیل بحث کردند و عهدنامه را عقد کردند. مخالفان پیمان تنها با گذشت زمان دریافتند که بزرگترین موفقیت اسلام در انعقاد آن مضمر بود.

در این فرصت مساعد که خلقیها و پرچمیها حامیان و حامیان شان را از دست داده اند زمینهٔ آن فراهم شده است که بتوان بدون ریختن خون ناحق عدهٔ بیشتری از هموطنان ما رژیم دست نشاندهٔ شوروی را از راه مذاکره از میان برداشت. همچنین در این لحظات خطیر که شرایط جهانی برای حل منازعات از طریق صلحجویانه مساعد میباشد لازمست خودخواهی و انعطاف ناپذیری را بیکسو گذاشته با تبعیت از سنت حضرت پیغمبر (ص)، و با وسعت نظر و جهان بینی در چوکات حل قدم برای حل معضلهٔ افغانستان به مذاکرات موقع داد، زیرا امکان حل عادلانهٔ قضیهٔ افغانستان عزیز از راه گفتگو، [illegible] امروز بیشتر از هر وقت دیگر میسر است.

اگر ذهنیت را از قید احساسات آنی بخشیم در خواهیم یافت که توسل به مذاکرات نشانهٔ ضعف و علامت انحراف از جهاد مقدس نبوده بلکه عین اندیشه و خرد و نمایانگر جدیت بمنظور توصل بهدف از طریق مسالمت آمیز.

بر گمان زعمائیکه خود نمی خواهند و یا آنکه نمی توانند درک کنند که با انعطاف ناپذیری و انانیت مفیدیت شانرا از کف داده اند، از قافلهٔ زمان بعقب می افتند و جریان حوادث بر آنها سبقت جسته و ایشانرا بحیث فضلهٔ تاریخ در زباله دان روزگار فرو می ریزد. پیشوایانیکه بمنافع ملی ارجحیت و اولویت قایل شده و با استفاده از هر فرصت مساعد در رفع آلام مردم خود و حل مشکل کشور خود می پردازند، چه کسب موفقیت نمایند و چه تلاش شان ثمری نبخشد، نام ایشانرا تاریخ در ردیف قهرمانان و زعمای واقعی ثبت خواهد کرد.

وطن رنگین بخون شهدای ما دیگر توان از دست دادن فرزندان خود را ندارد. این ملت تا سرحد روح در کالبد مجروح وطن میدمد. با از دست رفتن هر فرد افغان بجای از این روح در جسم وطن می میرد. پس از دوران اینهمه کشته هم اکنون وطن ما نیمه جان است و برای احیا و اعمار مجدد آن بوجود قیمتدار هریک از افغانهای باقیماندهٔ جامعهٔ افغانی احتیاج حیاتی موجود است. عدهٔ بیشمار آنچه از مردم ما باقیمانده است در هر گوشهٔ جهان با مصائب و بلایای بی پایان مواجهند. وظیفهٔ اسلامی و ملی ماست تا در برقراری آرامش و صلح در کشور سعی نهائی بخرج داده و میلیونها تن از هموطنان ما را شب و روز از فقر و گرسنگی و [illegible] نجات بخشیم. چه در داخل افغانستان و چه در کشورهای همسایه در جوار قصرهای حکومتمداران و ایران و عزیزان شان بناز و نعمت و امنیت زندگی می کنند میلیونها طفل و زن و مرد افغان از گرما و سرما و گرسنگی و بی سرپناهی و گرسنگی و بیماری رنج می برند. غیرت و همت هر افغان توانگر باید از خجلت آب شود که هزاران فرزند و خواهر و برادر و مادر ما از فرط نیازمندی در کوچه و بازار پاکستان و ایران دست تکدی بسوی پاکستانی و ایرانی دراز می کنند. هر افغان صاحب احساس باید در آتش سرسام بسوزد چون در کشورهای همسایه ناموس ملت افغان برای خرید یک لب نان ناچاراً خود را می فروشد. قلب هر افغان صاحب فرزند با [illegible] بگدازد چون هزاران طفل یتیم در سرزمینهای بیگانه هر شب با شکم گرسنه بیاد پدر و مادر به تنهائی در بستر سرد بخواب می روند و هر صبح باز با یاد پدر و مادر چشمان شانرا یکبار دیگر بدنیا پرمحنت باز می کنند و قلبهای پاک و کوچک شانرا غم درد بیکسی و بدست آوردن لقمهٔ نانی میفشارد. دل هر انسان صاحب عاطفه باید از ماتم ببرد چون هزاران هموطن بیمار و معیوب و نیازمند تیمارداری و پرستاری ما در زیر خیمه ها

بقیه در صفحه ۵۱

پروگرام ملل متحد برای حل منازعهٔ کمبودیا

هموطنان محترم در هفته اول مارچ ۹۲ خبرهای مربوط به تصویب تاریخی شورای امنیت ملل متحد برای شروع عملیات کمبودیا را شنیده خواهندبود . موسسه ملل متحد وجوهی بمقدار دوبلیارد (دو هزار ملیون) دالر را با لشکری ۲۲ هزار نفری برای مدت ۱۸ ماه جهت حل منازعه ۱۲ ساله کمبودیا واستقرار صلح در ان مملکت تصویب نموده است . اینه افغانستان احصائیه و اسناد مربوط بجریان را در دوقسمت ذیلا بخوانندگان مجله تقدیم مینماید:

قسمت اول : احصائیه ها و پلان عملیاتی که از جراید امریکا تلخیص شده است :

قوای موجوده ملی کمبودیا متشکل است از چهار جبهه که یکی از طرف هانوی در پنوم پن حمایت میشد و با سه جبهه دیگر در جنگ بود . قوای نظامی چهار جبهه مذکور حدود ۲۰۰ر۰۰۰ عسکر مسلح در ۶۵۰ موضع تخمین شده و حدود ۲۵۰ر۰۰۰ ملیشیا مربوط بجبهات مذکور درسر تا سرمملکت فعالیت دارند. اسلحه جبهات مذکور حدود ۳۰۰ر۰۰۰ وسله و ۸۰ ملیون کارطوس تخمین شده است . در اثر تطبیق پلان صلح، ملیشیای کمبودیا اسلحه خود را تسلیم و بقریه جات خود مراجعت میکنند اما عسکر مسلح کمبودیا در کمپهای موقتی تحت مراقبت قرار میگیرند.

انتخابات :

پرسونل ملکی بمردم کمبودیا درباره چگونگی و تدویر انتخابات تدریس و رای دهنده گان را ثبت و فهرست خواهند کرد. هرفرد ۱۸ ساله متولد در کمبودیا و یا طفل شخص دیگریکه در کمبودیا تولد شده حق رای خواهد داشت . حدود چهارنیم ملیون نفر از جمله هشت نیم ملیون نفوس کشور مستحق رای دادن میباشند. ملل متحد احزاب سیاسی را ثبت و برای آنها امتیازات لازم را علی السویه قایل خواهد شد وهمچنان امور انتخابات را در ۱۴۰۰ محل مراقبت خواهد کرد.

درماه اپریل ۱۹۹۲ راجستر شدن احزاب سیاسی شروع میشود .
در ماه می ۱۹۹۲ فعالیت کامل عملیات صلح شروع میشود.
درماه اکتوبر ۱۹۹۲ شروع میعاد سه ماه برای ثبت رای دهندگان است .
در ۳۱ دسامبر ۱۹۹۲: تاریخ متوقعه خلع سلاح کردن تمام عساکر و ملیشیای کمبودیا .
در ماه اپریل ۱۹۹۳ : انتخابات برای تاسیس شورای قانونگذار بمنظور تسوید قانون اساسی جدید.

قوای نظامی موسسه ملل متحد متشکل خواهد بود از :

۲۰۴ پرسونل نظامی در مرکز عملیات در پنوم پن .
۲۰۰ر۱۰ عسکر در ۱۲ فرقه پیاده .
۵۸۳ نفر در یک واحد بحیث عمله شفر ومخابرات .
۵۴۱ نفر شامل واحد خدمات صحی.
۸۷۳ نفر شامل فرقه لوژستیک .
۴۸۵ مشاور نظامی .
۲۲۰۰ انجنیر نظامی.
۳۲۶ نفر عمله هوایی .
۱۶۰ نفر ژاندارم نظامی.
۳۷۶ نفر شامل عملیات بحری متشکل از ۹کشتی دریایی – ۳ بحریه ۴ طیاره بردار و ۱۲ کشتی مخصوص .

اداره ملکی کشور :

موسسه ملل متحد کنترول مستقیم امور خارجی، دفاع ملی، امورمالی، امنیت ملی و اطلاعات را بدست خواهد داشت . صدور پاسپورت وتوزیع امداد خارجی نیز بدست ملل متحد خواهد بود. درحقیقت امور کشور راملل متحدازطریق ۲۱ دفتر ایالتی تدویر خواهد کرد. یک تبعه جاپانی موسوم به (یاسوشی اکاشی) بحیث نماینده خاص سرمنشی ملل متحد برای کمبودیا در راس عملیات ملل متحد قرار میگیرد درحالیکه اقای ساندرسن از استرالیا آمر عملیات نظامی خواهد بود. امور امنیت و پولیس نیزتوسط ملل متحد تدویرمیشود به نحویکه قوه پولیس ملل متحد امور امنیت را مراقبت میکنند.

بقرار تخمین ملل متحد زاید از ۳۰۰ر۰۰۰ پناه گزین که در حال حاضر از ده سال بابینطرف درکمپهای سرحدات تایلیند زندگی دارند بکمبودیا مراجعت خواهندکرد. ملل متحد برای آنها زمین، خانه و وسایل کشت و زرع را تهیه و برای مدت یکسال غذا و مصارف آنها را تامین خواهد نمود.

دوبلیون (دوهزارملیون) دالر مصارف ملل متحدرا ممالک عضو قرار ذیل میپردازند :
ایالات متحده امریکا ۴ر۳۰٪ – جاپان ۵ر۱۲٪ – روسیه ۴ر۱۱ ٪ – جرمنی ۹ر۸ ٪ – فرانسه ۳ر۷ ٪ برتانیه ۱ر۶ ٪ و سایر ممالک ۴ر۲۳ ٪ .

تجدید اشتراک ششماهه ۱۳۷۱ هجده دالر

چوکات موافقتنامهٔ جامع سیاسی برای حل منازعهٔ کمبودیا

قسمت دوم :

79

بخش اول : ترتیبات حکومت انتقالی برای اداره کشور کمبودیا در دوره قبل از انتخابات (پاراگراف ۱ تا ۱۲).

بخش دوم : ترتیبات نظامی در دوره انتقالی (پاراگراف ۱۳ تا ۱۹).

بخش سوم : انتخابات زیر نظر موسسه ملل متحد (پاراگراف ۲۰ تا ۲۳).

بخش چارم : حفاظت حقوق بشر (پاراگراف ۲٤ تا ۳۰).

<u>بخش اول : ترتیبات حکومت انتقالی برای اداره کمبودیا در دورهٔ قبل از انتخابات :</u>

۱ – بمنظور تامین واستقرار صلح درکمبودیا جلوگیری از ادامه منازعه، تشویق آشتی ملی و سعی برای تحقق دادن حق تعیین سرنوشت از طریق انتخابات عمومی آزاد وعادلانه، تاسیس یک اداره قانونی واحد منحیث یک منبع صلاحیت ضروری است تا این اداره در دوره انتقالی حاکمیت ملی و وحدت را تمثیل کرده بتوانند.

۲ – در روشنی مذاکراتیکه در جریان پنج جلسه صورت گرفت و با درنظرگرفتن تمنیات جانبهای ذیدخل، پنج کشور میانجی (شامل کنفرانس پاریس) باین عقیده رسیدند که تاسیس هرچه زودتر شورای عالی ملی کمبودیا یک امر ضروری میباشد.

۳ – ترکیب شورای عالی ملی کمبودیا، بشمول برگزیدن اعضاء و تعداد آن، باید از طرف احزاب کمبودیا ازطریق مذاکره و مشوره صورت بگیرد. هیچ حزب دربین عملیه تفوق بر دیگری داشته نمیتوانند.

٤ – شورای عالی ملی باید مرکب از افراد ممثل باشد که در بین مردم کمبودیا صلاحیت داشته باشند. اینها باید برای همدیگر قابل قبول باشند. آنها مشتمل برنماینده های ممثلی خواهند بود که انواع نظریات ملت کمبودیا را دربر بگیرد. اعضای شورای عالی ملی باید انعقاد یک انتخابات آزاد وعادلانه را بحیث اساس تشکیل یک حکومت جدید و قانونی متعهد باشند.

٥ – در صورتیکه شهزاده نورودوم سهانوک بحیث رئیس این شورا انتخاب شود هرپنج کشور میانجی ازین تصمیم استقبال خواهند کرد.

٦ – تمام کشورها باید توافقی را که بین احزاب کمبودیا دربین مورد صورت میگیرد احترام کنند.

۷ – شورای عالی ملی باید دربرگیرنده استقلال، حاکمیت ملی و اتحاد کمبودیا باشد واین شورای باید ازکمبودیا در امورخارجی نمایندگی و چوکی کمبودیا را در ملل متحد و شعبات اختصاصی آن اشغال نماید.

۸ – شورای عالی ملی در حالیکه منحیث اداره قانونی واحد و منبع صلاحیت درکمبودیا در دوره انتقال میباشد، زمانیکه موافقتنامه جامع سیاسی بامضاء میرسد تمام قدرت خود را باداره انتقالی موسسه ملل متحد در کمبودیا (UNTAC) انتقال خواهد داد تا از آن برای تطبیق موافقتنامه جامع بشمول صلاحیت های مربوط به تدویر انتخابات آزاد و عادلانه و جنبه های مربوط به اداره، کشورکمبودیا، کارگرفته بتوانند.

۹ – شورای عالی ملی باید باداره انتقالی ملل متحد در کمبودیا مشوره بدهد واخیرالذکر درصورتیکه در تطبیق این مشورات میپردازد که راجع بانها بین اعضای شورای عالی ملی کمبودیا موافقت موجود باشد وهمچنان این مشورات باید مطابق باهداف موافقتنامه جامع سیاسی باشد. نماینده خاص سکرترجنرال ملل متحد تصمیم خواهد گرفت که آیا چنین مشورات مطابق بموافقتنامه جامع سیاسی میباشد یا خیر. این نماینده باید درجلسات شورای عالی ملی‌کمبودیا اشتراک نموده و به اعضای آن همه معلومات لازمه را درباره تصمیمات اتخاذشده از جانب اداره انتقالی ملل متحد در کمبودیا خواهد داد.

۱۰ – بمنظور تامین یک فضای سیاسی بیطرف برای تدویر انتخابات آزاد وعادلانه نمایندگیهای اداری و تاسیسات و شعباتیکه مستقیما بالای نتایج انتخابات تاثیر دارند باید تحت اداره مستقیم یا کنترول و مراقبت ملل متحد گذاشته شوند. درچنین قرینه ای، توجه بخصوص بامور خارجی، دفاع ملی، امور مالی، امنیت ملی و اطلاعات عامه معطوف خواهد گردید. بمنظور منعکس نمودن اهمیت این موضوعات برای اداره انتقالی ملل متحد درکمبودیا لازم است چنان کنترول و مراقبت را بکاربندند که برای تامین بیطرفی مطلق اشخاص مسئول شعبات مذکور لازم میباشد. ملل متحد با مشوره با شورای عالی ملی تشخیص خواهد داد که کدام نمایندگی، تاسیسات یا دفاتر برای جریان حیات عادی روزمره در کشور بفعالیت خود ادامه داده میتوانند.

۱۱ – در محتوی و مواد موافقتنامه جامع سیاسی برای تطبیق و اجرای فعالیت های قانونی تحت نظر اداره انتقالی ملل متحد در کمبودیا باید مراتبی در نظر گرفته شود.

عید مبارک

پیام جناب بابا ظاهر پادشاه سابق افغانستان بمناسبت سال نو ۱۳۷۱ شمسي

بسم الله الرحمن الرحیم

هموطنان عزیز ، ملت مسلمان و مجاهد افغانستان

ورود سال نو هجري شمسي را مصادف با نیمهٔ دوم ماه مبارک رمضان که ماه نزول قران کریم وماه رحمت وبخشایش خداوند وماه آزادي از قید خواهشات نفس و خودخواهي است، بشما ملت مسلمان و مجاهد افغانستان تبریک میگویم.

از موفقیت جهاد تاریخي ملت افغان با اخراج قوای عسکري شوروي از افغانستان بیشتر از سه سال سپري گردید. طي این مدت، جهان بصورت کل و منطقهٔ کشسور ما بصورت خاص شاهد چنان تحولات سیاسي بود که بازتاب روشن موفقیت جهادمردم افغانستان در آن تحولات سیاسي بخوبي احساس میگردید : نه تنها قوای شوروي از کشور ما بیرون شدند بل مفهوم اتحاد شوروي و ساختمان سیاسي آن از قاموس سیاسي جهان امروز کشیده شد و جزء اوراق تاریخ گردید.

با چنین پیمانهٔ موفقیت جهاد مردم افغانستان متاسفانه اهداف اساسي آن جهاد تاریخي تا امروز تحقق نیافته و مردم شجاع و صبر پیشهٔ کشور ما هنوز هم از رنج و آوارگي رهایي نیافته اند.

در ساحهٔ ملي وبین المللي قضیهٔ کشور ما واقعیت های مثبت و منفي بوضاحت دیده میشود و عوامل ناگواری بوده که رسیدن باهداف جهاد افغانستان را بتاخیر کشانیده است.

هموطنان عزیز، بمنظور رسیدن باهداف جهاد که شامل آزادي کامل افغانستان و تمامیت ساحه و اعادهٔ صلح و استقرار و ایجاد یک نظام سیاسي قایم بر مبادي اسلام از طریق احترام به ارادهٔ آزاد مردم افغانستان است ، و نیز بمنظور خاتمه دادن برنج و آوارگي مردم افغانستان دو ضرورت مبرم حیاتي وجود دارد :

یکي فراهم نمودن یک فضای واقع بینانهٔ همکاري و تفاهم میان حلقه های مربوط بجهاد و شخصیت های موثر افغاني اعم از قوماندانان جهاد؛ علماء و شخصیتهای سیاسي و قومي ود یگر حمایت کامل وحدت ملي افغانستان بدون در نظر داشت هر نوع اعتبار قومي، زباني ، منطقوي و مذهبي میباشد.

ایجاد چنین فضای همکاري و تفاهم میان افغانها وتحقق کامل وحفظ وحدت ملي افغانستان و جلوگیري از هر نوع خطریکه خدا نا خواسته موجب تفرقه، تجزیه وخانه جنگي در افغانستان گردد، وظیفهٔ ایماني و ملي هر فرد ملت افغان خواهد بود. مساعي خستگي نا پذیر اکثریت مردم ما در حل قضیهٔ کشور شان با تحولات سیاسي اخیر در منطقه و جهان و همچنان مساعي ملل متحد که دارای یک عدهٔ ارزشهای موافق باهداف جهاد و آرزو های مردم افغانستان میباشد، امید حل قضیه را از طریق احترام به ارادهٔ آزاد مردم افغانستان تقویه مي بخشد.

باختتام این مناسبت یکبار دیگر بارواح پاک شهدای جهاد افغانستان دعای رحمت و مغفرت مي نمایم و از بارگاه خداوند بزرگ (ج) نیاز مندم تا سال نو مردم ما سال ختم رنج و درد و آوارگي شان باشد. آ مـــین.

روم - مورخ ۱۸ مارچ ۱۹۹۲.

افغانستان در مسیر تاریخ

تالیف : میر غلام محمد غبار

قیمت ۴۵ دالر

زندان پلچرخي

تالیف : پوهاند دکتور عثمان رو

قیمت ۱۰ دالر

۱۲ - نماینده مخصوص سکرترجنرال باید به شکایات واتهامات ناشی از اعمال تاسیسات اداری موجود درکمبودیا بپردازد، خصوصا اگر این اعمال مخالف اهداف موافقتنامه جامع سیاسی باشد و یا با اهداف آن متضاد واقع گردد.

بخش دوم : ترتیبات نظامی در دوره انتقالی

۱۳ - رول ملل متحد ایجاب تاسیس یک اداره انتقالی ملل متحد (UNTAC) در کمبودیا راکه دارای شعبات نظامی و ملکی خواهد بود مینماید.

۱٤ - وظیفه شعبه نظامی تطبیق جنبه های امنیتی مندرجه در موافقتنامه جامع سیاسی میباشد.

۱۵ - وقتیکه آتش بس عملی میشود اداره انتقالی ملل متحدآتش بس و مسایل مربوط به آنرا بشمول مراتب ذیل نظارت و وارسی خواهد کرد:

الف) وارسی خروج همه واحدهای قوای خارجی، مشاورین و پرسونل نظامی و سلاح، جبه‌خانه و مهمات و سامان آلات آنها و عدم برگشت شان به آن کشور.

ب) قایم ساختن ارتباط با حکومات کشورهای همسایه دربارهٔ بروز هرنوع واقعات بداخل آن کشورها یا درنزدیکی سرحدات آنها که تطبیق موافقتنامه جامع سیاسی را بخطر بیندازد.

ج) دیده بانی بر قطع کمکهای نظامی خارجی بهمه جوانب کمبودیائی.

د) کشف و ضبط تمام ذخایر اسلحه و مواد نظامی در سراسر کشور.

هـ) بعهده گرفتن پروگرامهای تربیوی برای کشف و پاک کردن ماین ها و پروگرام آگاه‌ساختن مردم کمبودیا از موجودیت ماین ها.

۱٦ - شعبه نظامی این اداره متشکل از یکتعداد قطعات نظامی میباشد که از طرف کشورهای عضو نظر بخواهش سرمنشی ملل متحد موظف میشوند. این قطعات نظامی بمشوره با جوانب ذیدخل ومنظوری شورای امنیت ملل متحد انتخاب میگردند.

۱۷ - پنج کشور میانجی کنفرانس پاریس مستشعرند که آتش بس عنصر چاره نا پذیر برای رسیدن بیک موافقتنامه جامع میباشد. در قدم اول آنها از همه جوانب داخل منازعه تقاضا میکنند تا ازحد نهایی از خودداری کار بگیرند. بمنظور سهل گردانیدن سهیم ساختن ملل متحد که برای تطبیق موافقتنامهٔ جامع لازم است، باید یک حالت آرامش در کمبودیا حکمفرما باشد. در موقع امضای موافقتنامه تمام قوه ها باید متارکه نموده از هرنوع تحریک یا حرکتیکه باعث توسعهٔ قلمرو تحت کنترول آنها گردد یا باعث آغاز مجدد جنگ شود خود داری نمایند. آتش بس رسمی مورد توقع باید همزمان با تطبیق موافقتنامه جامع سیاسی عملی شود.

۱۸ - باساس یک تقسیم اوقات عملیاتی که بموافقت رسیده باشد تمام قوه های نظامی شروع به تجزیه و اسکان مجدد در قشله های مخصوص در مناطق معین تحت نظر اداره انتقالی ملل متحد نباشته میشود.

۱۹ - آنگاه ادارهٔ انتقالی ملل متحد در کمبودیا مراحل تدریجی کنترول و تقلیل سلاح ها را به نحویکه وضع امنیت را تحکیم بخشد و اعتماد را بین جوانب داخل منازعه مستقر بسازد، مدنظرمیگیرد. غایه نهایی خلع قواهای عملیاتی و اسلحه آنها اینست تا اهداف موافقتنامهٔ جامع سیاسی تامین و خطر اعاده جنگ کمتر شود.

بخش سوم : انتخابات تحت نظر ملل متحد

۲۱ - عملیه انتخابات روی اساسات ذیل استوار میباشد :

الف) سیستم و مقررات وضع شده باید مراقبت شورتا کاملا بیطرف باشد، در حالیکه ترتیبات آن از نظر اداری حتی المقدور ساده و با کفایت باشد.

ب) تمام رای دهندگان مشترک در انتخابات باید دارای عین حقوق، آزادیها و فرصتهای اشتراک در انتخابات باشند.

ج) همه جوانب ذیدخل باید خودرا مکلف بقبول نتایج انتخابات بدانند.

۲۲ - مقررات مربوط برای گیری آزاد وعادلانه تحت نظر ملل متحد که جزء موافقتنامه جامع سیاسی میباشد باید مواد آتی را هم در بر داشته باشد :

الف) تطبیق یک سیستم قوانین، مقررات و ترتیبات اداری که برای انتخابات آزادوعادلانه وتدویر انتخابات ضروری میباشد.

ب) طرح وتطبیق یک پروگرام تعلیمی رای دهی (ازقبیل محرمیت رای دهی ومقررات رای دهی و غیره) بمنظور حمایت از عملیه انتخابات و عملیه ثبت نام رای دهندگان تا از ساختکاری

جلوگیری شده و حق رای دهندگان مستحق برای ثبت نام محافظه شود.

ج) ترتیبات وارسی و فراهم آوری تسهیلات برای سهمگیری کمبودیائیها در انتخابات مبارزات سیاسی و مقررات رای دهی.

د) ترتیبات منسجم از طرف ملل متحد بمشوره شورای عالی ملی تا برای حضور مشاهدین خارجی که خواهان مشاهده مبارزات انتخاباتی و رای دهی باشند، سهولت پیش شود.

هـ) تشخیص و تفتیش شکایات در مورد خلاف رفتاریهای انتخابات واقدامات لازم برای اصلاح آنها.

و) دسترسی عادلانه بوسایل ارتباط جمعی بشمول مطبوعات، تلویزیون و رادیو برای همه کاندیدها.

ز) برنامه دیدبانی مراکز انتخابات و شمار رای.

ح) تصدیقنامه ملل متحد مبنی بر اینکه انتخابات آزادانه وعادلانه بود یا نه، با فهرست اسامی انتخاب شوندگان.

ط) تجویز و تطبیق یک قانون تنظیم سهمگیری در انتخابات بطوریکه آمال حقوق بشر مورد رعایت قرار گیرد و همچنان منع صرف پول و رشوت دهی بمقصد نفوذ بالای رای دهندگان شامل آن باشد.

۲۳ – موافقتنامه جامع سیاسی باید یک مدت معین را که در آن انتخابات صورت بگیرد دربرداشته باشد. دوام مدت تدویر انتخابات باید با موافقتنامه جامع همنوا بوده و حتی المقدور کوتاه باشد. انتخابات باید منجر بانتخاب یک شورای قانونی گردد تا قانون اساسی جدید را تسوید وتصویب نموده و متعاقبا خود را بیک شورای قانونگذاری متحول بسازد تا حکومت جدید را تشکل بدهد. اساسا تیکه قانون اساسی جدید کشور کمبودیا بالای آن قرار میگیرد جزء ضروری موافقتنامه جامع سیاسی خواهد بود.

بخش چارم : حمایه حقوق بشر

۲۴ – تاریخ غم انگیز اخیر کمبودیا ایجاب مقررات مخصوص را برای حمایه حقوق بشر مینماید. بنا براین موافقتنامه جامع سیاسی کمبودیا را مکلف به تطبیق مقررات بین المللی حقوق بشر ولاحقه های آن وهمچنان فیصله نامه های اسامبله عمومی ملل متحد مینماید. اقدامات مقتضی بمنظور احترام و رعایت حقوق بشر و عدم رجعت بپالیسی ها و اعمال گذشته باید گرفته شود.

۲۵ – مواد ۵۵ و ۵٦ چارتر ملل متحد مقرر میدارد تا همه اعضای ملل متحد باقدامات مشترک وانفرادی برای ارتقای احترام جهانی و مراعات حقوق بشر وآزادیهای اساسی برای همه، بدون تبعیض نژاد، جنس، زبان و مذهب متوسل گردند.

۲٦ – همه مردم کمبودیایی وانهائیکه در کمبودیا زندگی میکنند وتمام مهاجرین کمبودیایی و اوارگان از حقوقی که در اعلامیه جهانی حقوق بشر و دیگر اسناد ملل متحد راجع بحقوق بشر بسویه بین المللی تذکر رفته باید مستفید شوند. مراعات حقوق اساسی و ازادیها باید منحیث جزء اساسات قانونی در قانون اساسی بداخل موافقتنامه جامع سیاسی قبول گردد.

۲۷ – با احساس ضرورت برای ارتقای احترام بحقوق بشر در کمبودیا وبرای همه مردمان کمبودیایی، موافقتنامه جامع سیاسی باید حاوی مقرراتی باشد که در دوره، انتقالی مواد ذیل را زیر نظر ملل متحد تضمین نماید:

الف) انکشاف و تطبیق یک پروگرام تدریس حقوق بشر بمنظور ارتقای احترام ورعایت وتفهیم حقوق بشر.

ب) فروگذاشت عمومی حقوق بشر از هر قبیل که باشد از طرف حکومت انتقالی.

ج) تحقیق و تفتیش شکایات مربوط بحقوق بشر و اصلاح آنها در مواردیکه میسر باشد.

۲۸ – بعد ازانتخابات، کمیسیون حقوق بشر ملل متحد باید بمراقبت نزدیک وضع حقوق بشر درکمبودیا ادامه بدهد، در صورت لزوم، بشمول تعین یک راپورترمخصوص که مشاهدات خود را سالانه بکمیسیون حقوق بشر و اسامبله عمومی راپور بدهد.

۲۹ – بحیث جزء موافقتنامه جامع سیاسی، سایر دول اشتراک کننده باید عهده دار احترام وتشویق به مراعات حقوق بشر و آزادیهای اساسی در کمبودیا شوند که در اسناد مربوطه بین المللی مندرج است تا ازوقوع مجدد تخطی از حقوق بشر جلوگیری شود.

۳۰ – در صورت تخلف های جدی درآینده ازحقوق بشر درکمبودیا، سایر دول باید مطابق بمقررات بخش تضمینات بین المللی از ادارات موظف ملل متحد تقاضا نمایند تا اقدامات مقتضی باساس اسناد مربوطه بین المللی در زمینه اتخاذ نمایند.

بخش پنجم : تضمینات بین المللی

۳۱ – هدف مقررات این بخش باید متوجه باشد به : حفظ آزادی و موقف بیطرفی کمبودیا – جلوگیری از تجاوز خارجی بالای کمبودیا یا مداخله در امور داخلی آن کشور – صیانت از حقوق بشر در کمبودیا و جلوگیری از برگشت سیاستها و عملیات گذشته – فراهم آوری تسهیلات برای انعقاد موافقتنامه جامع ودوام مداوم رسیاسی مبتنی بر حق تعین سرنوشت مردم کمبودیا وحصول اطمینان ازاینکه موافقتنامه جامع منعقد شده در قلمرو آن تطبیق گردد.

۳۲ – کمبودیا جدا متقبل خواهد شد که استقلال، حاکمیت ملی، تمامیت ارضی و عدم تخطی گرایی و اتحاد ملی کشور را حفظ و دفاع نموده و سیاست بیطرفی مشهود را که در قانون اساسی کمبودیا مندرج بوده و بعد از انتخابات آزاد و عادلانه تطبیق خواهد شد، دوام بدهد.

۳۳ – کشورهائیکه در کنفرانس پاریس اشتراک ورزیده بودند یك موافقتنامه چند جانبه نظامی را بحیث جزءموافقتنامه جامع سیاسی امضاء مینمایند که استقلال، حاکمیت ملی، تمامیت ارضی و عدم تخطی گرایی، بیطرفی و اتحاد ملی کمبودیا را احترام و برسمیت میشناسند. این موافقتنامه برای قبول و اشتراك همه کشورهای عضو موسسه ملل متحد باز خواهد بود.

۳۴ – تشریحات تعهدات مربوطه کمبودیا وسایر کشورهای شرکت کننده متکی به توافقی خواهد بودکه در کمیته دوم کنفرانس پاریس راجع به کمبودیا حاصل شده است، بشمول تعهدات خاص ذیل در مورد:

الف) اجتناب از دخول در اتحادیه های نظامی و سایر موافقتنامه های نظامی بین کمبودیا و دول دیگر که با بیطرفی کمبودیا مباینت داشته باشد، بدون هرنوع تبعیض به حق دریافت یا حصول مهمات لازمه، نظامی، اسلحه، جبه خانه و کمکهایی که کمبودیا را برای تطبیق حقوق قانونی اش برای دفاع از کشور و تطبیق قانون و مقررات بداخل کشور قادر سازد.

ب) اجتناب از هرنوع مداخله در امور داخلی کمبودیا.

ج) لغو تمام آن معاهدات و موافقتنامه هائیکه با استقلال، حاکمیت ملی، تمامیت ارضی و عدم تخطی گرایی، بیطرفی و وحدت ملی کمبودیا مباینت دارد.

د) حل و فصل همه منازعات بین کمبودیا و سایر دول از طرق مسالمت آمیز.

ه) باساس چارتر ملل متحد اجتناب از استعمال قوه یا تهدید استعمال قوه یا استعمال قلمرو خودشان یا قلمروهای دول دیگر بمنظور اخلال استقلال، حاکمیت ملی، تمامیت ارضی و عدم تخطی گرایی، بیطرفی و وحدت ملی کمبودیا.

و) اجتناب از معرفی یا جابجاکردن قوه های خارجی یا تاسیس پایگاه های نظامی خارجی یا تسهیلات مربوطه در کمبودیا باستثنی مواردیکه ملل متحد برای تطبیق موافقتنامه جامع سیاسی اجازه بدهد.

ز) احترام بحقوق بشر در کمبودیا بشمول مراعات سایر اسناد مربوطه بین المللی آن.

۳۵ – دول اشتراك کننده (پنج دولت شامل کنفرانس پاریس) از سایر کشورها تقاضا خواهد کرد تا استقلال، حاکمیت ملی، تمامیت ارضی و عدم تخطی گرایی بیطرفی و اتحاد ملی کمبودیا را بتمام معنی احترام نموده و برسمیت بشناسند و از هر عملیکه مخالف پرنسیپ مذکور باشد اجتناب بنمایند.

۳۶ – در صورت تخطی یا تهدید به تخطی استقلال، حاکمیت ملی، تمامیت ارضی بیطرفی و وحدت ملی کمبودیا ازسایر تعهدات مندرجه این سند، بشمول موادیکه بحقوق بشر مربوط است، دول اشتراك کننده فورا بمشوره های لازمه بمنظور اتخاذ اقدامات مقتضی خواهند پرداخت تا احترام و رعایت تعهدات مذکور تامین گردد. این اقدامات علاوه بر دیگر تشبثات شامل مراجعه به شورای امنیت ملل متحد یا توسل بوسایل مسالمت آمیز حل منازعات که در ماده ۳۳ چارتر ملل متحد درج است، بوده میتوانند. دول اشتراك کننده همچنان مساعی جمیله معاون کنفرانس پاریس برای کمبودیا را مطالبه نموده میتوانند.ختم. (یادداشت: "عدم تخطی گرایی" ترجمه دری کلمه انگلیسی INVIOLABILITY میباشد)

یادداشت – در ترجمه این سند از انگلیسی به دری هموطنان محترم آقایان کوشانی و ذبیح الله همکاری نموده و متن نهایی توسط هاشمیان مقابله و تکمیل گردیده است. ازهمکاری شان تشکریم.

تقاضا از هموطنان

این سند را بخاطری درین فرصت تهیه و نشر مینمائیم که حل سیاسی قضیه افغانستان انشاءالله عنقریب بوساطت موسسه ملل متحد (اغلبا دراخیر ماه اپریل ۹۲) براه می افتد. ازهموطنانیکه در رشته های سیاسی و مناسبات و حقوق بین الدول مطالعه داشته و بوساطت ملل متحد در قضیه افغان علاقمند میباشند خواهشمندیم متن و محتوی این سندرا بدقت مطالعه نموده نظر بدهند که کدام بخش ها و مواد آن اصلاً قابل تطبیق در حل قضیه افغانستان دانسته میشوند.

بخش مسایل ذات الافغانی

عنوان	نویسنده	صفحه
حشمت کیهانی و سرور مزدوریار	اداره	۸۳
قباله روباه و ملل متحد		۸٤
صدارت رژیم کابل دروغ میگوید	اداره	۸۵
امداد به نیازمندان درجهنم دهلی	اداره	۸۵
صندوق دهلی	اداره	۸۵
خاکیشاه مداری	خلیل الله باختری	۸٦
انچه نباید گفت	سعید فیضی	۸۷
اعلان فوتی (اقتباس از مجله شوخك کابل)		۸۸
وجد شکران	اداره	۸۸
اعلامیه پیرامون شارتی شمع	(شوخك ـ کابل)	۸۸
اعلامیه اداره مرکزی کنترول بازارسیاه	رر	۸۹
خواهش برادرانه ازژورنالستان خارج	رر	۹۰
کاندید یکعده روشنفکران برای کنفرانس بین الافغانی توسط اینه افغانستان		۹۰
میخواهند ازما نمایندگی کنند	داکتر اختربرکی	۹۰
تبصره بر پروگرام رایگیری رادیوصدای افغانستان		۹۱
هم مثبت است هم منفی	احمدقیوم افشار	۹۵
ضایعه علمی وجهادی (وفات پوهاند داکتر ذهین)		۹٦
پیشنهاد ذهین روغتون	اداره	۹۷
وفات میرمن میوند وال		۹۷
شکایت افغانهای مقیم اروپا ازنشریه ترگمی		۹۸
درباره نهضت اتحاد دیموکراسی افغانستان	ولی نوری از پاریس	۹۹
محمد ظاهر شاه دجهادملگری دی	محمدقاسم کرزی	۱۰۰

مکاتیب وارده

محمد عظیم ازکانادا		۱۰۳
سید قاسم رشتیا از سویس		۱۰۳
انجنیر امین الله رفعتی از فرانسه		۱۰۳
اعتراض قانونی	محمد یوسف عثمانزاد	۱۰۵
توضیح و تصحیح	عبدالعزیزفروغ نیویارك	۱۰۵
وضع ابتر افغانها دردهلی	عبدالصمد پغمانی	۱۰٦
توضیح اداره		۱۰٦
بجواب دکتور بهشتی صاحب احمدصدیق حیاء		۱۰۸
	غلام حسن محسن زاده	۱۰۸
نامه دکتور زکریا بهشتی از پاریس		۱۱۰
د سترگو لیدلی حال	رحیمداد از نیویارك	۱۱۱

آرشیف ملی

از افسانه تا حقیقت	محمدهمایون	۱۱۲
تجلیل اولین جشن استقلال درقصر دلکشا	م ن ٠رشاد	۱۱۵
صفحه ای از تاریخ : گذشته های مردم ما	اداره	۱۱۸
جاسوس اجنبی (تغاره شاه)	غبار ـ اداره	۱۱۸
افغان مومن با یکدست می جنگید	غبار ـ اداره	۱۱۸
داماد قهرمان و ایثار زنهای افغان	اداره	۱۱۹
ختنه کردن زنها	اداره	۱۱۹
توضیحات برای دو هموطن	محمد ناصر رشاد	۱۲۰
بجواب برادران سه گانه	کریم پیکار ازکانادا	۱۲٤
اعلامیه خُپی : پناهندگی پرچمیها به المان		۱۲٦

حشمت کیهانی اخراج شد

نماینده اتحادیه افغانهای مقیم انتاریو ازکانادا وسیله تلفون اطلاع داد که دولت کانادا در اثر مقاومت افغانهای مقیم انتاریو واصرار انها برای محاکمه واخراج حشمت کیهانی پولیس کانادا دوسیه اورا تکمیل ومحاکمه اورا بجرم ((جنایات بشری)) تعین کرده بودند. اما وکیل دعوی بکیهانی گفته بودکه بموجب اسناد وشواهد ثبوت جرم او قطعی بنظر میرسدکه در انصورت درکانادا حبس عمری خواهد شد. همان بود که کیهانی اخراج قبل از محاکمه را قبول کرده در اواسط مارچ خودش ازکانادا برامده بکشور نامعلومی رفته است اما خانم وعایله اش هنوز در کانادا میباشند.

همبستگی و مقاومت افغانهای کانادا درزمینه قابل تقدیر وتمجید میباشد درحالیکه افغانهای نیویارك بخاطر جاسوس روس وجنایتکار معروف جلاللر حتی حاضر بیك مظاهره نشدند چونکه پسران جلاللر ملیونر بوده و برای جلوگیری از مظاهرات تحفه ها ومهمانی ها حتی دو سه عراده موتربخشش داده شده است

قاچاقبری سرورمزدوریار

سرورمزدوریار که سفیر رژیم دربوداپست هنگری میباشد بااستفاده از امتیازات دپلوماتیك از اروپا سگرت و شراب وارد و بنام سفارت ازگمرك معاف و ببازارسیاه می فروخت ودوجوهه مال صدهزاردالری را بهمین نهج هضم کرده بود اما غافل ازاینکه دولت هنگری ازماجرا اطلاع یافته جوپه سوم مال را که ازکمپنی دنمارکی (OSTERMANN) بقیمت ۹۹ هزار دالروارد گردیده بود بعداز انکه باثر درخواست رسمی سفارت ازگمرك برون کردند نماینده مزدوریار تحت تعقیب بوده وقتی مال را بدونفر دلالان محلی میداد گرفتار وبعدازگرفتن اقرار دولت هنگری موضوع را برژیم کابل اطلاع دادومتعاقبا سف . . خود را کابل کرده وتقاضای اخراج مزدوریار رانموده است . قرار مسموع مزدوریار ازرفتن بکابل اباورزیده و از یك دولت ثالث پناهندگی خواسته است

علاوه بران مزدوریار قبلا ازدولت هنگری خواهش صدور ویزه به ۱۲ نفرقاچاقبرهندی رانموده بود که دولت هنگری اسم وهویت انها را در فهرست پولیس بین المللی انترپول یافته از داده ویزه معذرت خواسته بود دولت هنگری این درخواست رسمی سفیر رژیم رابکابل ارسال داشته که ثبوت غیرقابل انکار مزدوریار ودیگراعضای حزب وطنفروشان در شبکه قاچاقبران بین المللی میباشدکه صمد ازهریکی دیگر از انها است . صمدا ظهرا کنون درکیف پایتخت اوکراین یك مغازه بزرگ بازکرده است. مزدوریار ببلاگ یك شرکت بنام فریدلیمتددرکابل تاسیس ودیرای آن امتیازات حزبی گرفته توسط این شرکت بین اروپا وکابل تجارت میکرده است.

(بقیه درصفحه ۱۲٤)

قبالهٔ روباه و ملل متحد

هفت نفر افغان از ایالات فلوریدا، اتلانتا (جارجیا)، واشنگتن و کلفورنیا (ارنج کونتی) بما تلفون کردند و گفتند که امضاهایی در یک وثیقه انگلیسی گرفته شده و بمردم گفته شده که این وثیقه برای حمایت از زعامت و بازگشت اعلحضرت محمد ظاهرشاه بافغانستان میباشد و بملل متحد فرستاده میشود. آنها علاوه کردند که "ما از شنیدن نام نامی اعلحضرت پادشاه افغانستان و اینکه اقارب پادشاه وثیقه را بخانه های ما آورده بودند بکمال خوشی و رغبت آنرا امضاء کردیم ولی بعداً خبر شدیم که وثیقه در بارهٔ اعلحضرت ظاهرشاه نبوده بلکه چند نفر خود را ازطرف افغانها وکیل و نماینده ساخته امضاهای ما را بی خبر از اصل موضوع گرفته اند چونکه ما انگلیسی یاد نداریم و متن وثیقه را نخواندیم و برایما نگفتند."

آیینه افغانستان باثر مراجعات مذکور درزمینه جستجو و تحقیقات نموده رویداد ذیل را بدست اورده است:

اقایان توریالی عثمان و نعیم مسکینیار (که شوهر خواهر توریالی میباشد) درشهر جکسون ویل فلوریدا وثیقه ایرا بزبان انگلیسی بعنوان ملل متحد ترتیب و در آن خود را بحیث نمایندهٔ افغانها برای اشتراک در کنفرانس بین الافغانی معرفی کردند. آنها امضاء های اقارب و یکتعداد دوستان خود را بطور خصوصی گرفته سپس وثیقه را برای اقارب خود بواشنگتن غرض گرفتن امضاء ارسال کردند. درواشنگتن اسم اقای فیض احمد زکریا قرار مسموع دروثیقه اضافه و فامیلهای زکریا ومسکینیار مقیم واشنگتن از اقارب و دوستان خود بعین طریق امضاء گرفته، سپس برای فامیل مسکینیار بکلفورنیا ارسال داشتند. در آرنج کونتی نام آقای تواب آصفی (داماد شعیب خان مسکینیار) نیز دروثیقه اضافه شده، اعضای فامیلهای مذکورخصوصاً الیاس مسکینیار وثیقه را خانه بخانه گشتانده بنام حمایت و پشتیبانی از اعلحضرت محمدظاهرشاه سابق ازمردم امضاء گرفتند.

باین ترتیب چهارنفر ذیل که ازقوم محمدزایی و ازاقارب خاندانی پادشاه سابق میباشند، بدون آنکه پادشاه سابق خبر داشته باشد یا اجازه داده باشد، وثیقه خصوصی وکالت ونمایندگی مردم را برای خودشان با استفاده ازنام وحمایت پادشاه سابق، بدست آورده این وثیقه خصوصی را بموسسه ملل متحد ارسال کرده اند:

آقای توریالی عثمان (پسرمامای عزت الله جان مجددی و پسر غلام فاروق خان عثمان سابق وزیر داخله)

آقای نعیم مسکینیار (بردار ستار والیاس مسکینیار وپسر محمداسمعیل خان مسکینیار سابق علاقه دار بوله غین)

آقای فیض احمد زکریا (فیضی کابلی - وپسر فیض محمدخان زکریا سابق وزیر خارجه وعضوتسانَد)

آقای عبدالتواب آصفی (داماد شعیب خان مسکینیار وعضوموسس جرگهٔ بیاندوار و سابق وزیر معادن و صنایع در کابینه لیونی سردار)

قابل تذکر میباشد که براه انداختن انتخابات و کاندید شدن برای اشتراک در کنفرانس بین الافغانی یک کارمشروع و حق هر افغان میباشد، اما وثیقه متذکره و کاندیدان شامل در آن بدلایل ذیل مجاز، مشروع و قانونی نمیباشد:

۱) برای انتخاب کاندید ها کدام انتخابات درولایات مذکورصورت نگرفته وامضاها خصوصی گرفته شده است.

۲) تاریخ و محل و موضوع انتخابات قبلاً اعلان نشده است.

۳) بمردمیکه انگلیسی نمیدانند گفته شده که در وثیقه بحمایت اززعامت وبازگشت اعلحضرت محمد ظاهر شاه امضاء کنند.

٤) از موضوع متن وثیقه که کاندیدکردن چار نفرمذکور بکنفرانس ملل متحد میباشد باکثر امضاء کنندگان چیزی گفته نشده است.

هویت و نمبر تلفون هفت نفرافغانی که ازموضوع این وثیقه خصوصی بدفتر آیینه افغانستان اطلاع داده وتعهدنموده اند که درصورت مراجعهٔ ملل متحد عین جریان را به آن موسسه نیز خواهند گفت نزد ما محفوظ است. موضوع قرار فوق نشر میگردد تادرآینده قبل از امضای یک سند از محتویات آن اطلاع حاصل نمایند. افغانهای شریف که ازین جریان خبر دارند امید است نظر خود را مردانه و باجرأت برای نشر بفرستند.

ناگفته نماند که موسسه (تساند) در واشنگتن و (جرگه بیاندوار) درکلفورنیا ازین تشبث وامضاء گیری های خصوصی اطلاع داشته اما چونکه اعضای خودشان دخیل می باشند نه تنها اعتراض نکردند بلکه یکعده اعضای انها درگرفتن امضاهای خصوصی تپ و تلاش کرده اند.

افغانستان در مسیر تاریخ
تألیف : میر غلام محمد غبار
قیمت ۴۵ دالر

خجسته نوروز باستانی را بشما و خانواده محترم تبریک و تهنیت گفته، آرزوی سلامتی و موفقیت شما را در سال نو مینمایم.

صدارت رژیم کابل دروغ میگوید !

هموطنان محترم در شماره ۲۲/۲۱ (ص ۱۰۲) مکتوب شماره ۲۲۵۱ مورخ ۱۳۷۰/۱۰/۲۵ دفتر مطبوعاتی صدارت رژیم کابل را با تبصره ایکه در عین صفحه تحت عنوان «یادداشت اداره» نشر شده بود ملاحظه نموده و بخاطر خواهند داشت . ما اظهار امید کرده بودیم که خداکند اول کاسه درنبراید.

همانطور که نوشته بودیم سه پاکت کلان هرکدام محتوی دو مجله شماره ۱۹/۱۸ و ۲۰ بوزن اندکی بیشتر از یك کیلوگرام که محصول پستی هرکدام هجده و نیم دالر شده بود در حالیکه کاپی نامه دفتر مطبوعاتی صدارت بالای هر پاکت سرش شده بود تا وزارت مخابرات رژیم بملاحظه امر و فیصلهٔ رسمی صدارت از ضبط و سانسور کارنگرفته مجله ها را بمرسل الیه ها یعنی دفتر مجله (وحدت) و (یا حق) و(پلوشه)تسلیم کنند توسط پسته هوایی بکابل ارسال نموده بودیم . از ان تاریخ تا امروز حدود سه ماه سپری شده اما بقرار نامه هائیکه از کابل رسیده مجله های مذکور به مرسل الیه ها تسلیم داده نشده است . نه تنها مجلات مذکور بلکه هیچکدام از چند مکتوب دیگری که بمراجع مذکور ارسال داشته ایم نرسیده و این عمل سخیف نمودار دروغگویی و دو رویگی صدر اعظم و صدارت رژیم مزدور میباشد. علاوتا درین اواخر مراسلاتیکه از جراید مذکور بامریکا رسیده هر یك ان باز و سانسورشده و سپس دهن پاکت توسط سکاچ تیپ بسته شده است .سه پاکت کلان محتوی اخبارها درجائیکه دهن پاکت باز و سانسور گردیده مهر وزارت اطلاعات و کلتور چند جا در سر پاکت برنگ سرخ خوانا میباشد و این نمودار این واقعیت است که بین وزارت های مطبوعات و مخابرات رژیم بارتباط سانسور و ضبط مرسولات همکاری رسمی و علنی موجود است که نه تنها مرسولات وارده بکابل (از امریکا و اروپا) سانسور و ضبط میشود بلکه مرسولات صادره از کابل همه سانسور (و شاید هم عده ای ضبط و قبض) گردند.

بمشاهده این حالت ما از ارسال مرسولات و مجلات بهمکاران مطبوعاتی خود در کابل از طریق پسته منصرف گردیدیم ولی بکمك دوستان و هموطنان از طریق‌ترافیك سرحدات آزاد باین کار مبادرت می ورزیم و سعی میکنیم هرماه تعداد بیشتر مجله اینه داخل افغانستان شود. رژیمیکه بقول و تصمیم خود پابند نباشد ـ رژیمیکه از یك مجله افغانی که منعکس کننده نظرات روشنفکران افغانستان است ترس و تشویش داشته باشد ـ رژیمیکه مردم را از طریق انفاذ اعمال ترس و ترور اسیر و محصور نگه داشته و دروغ میگوید ـ رژیمیکه توسط یك حزب خاین و مزدور و اشخاص فروخته شده اداره میشود و صدراعظم ان مانند یك گدی لته ای به تصمیمات حزب وطنفروشان میرقصد این نوع رژیم محکوم بمرگ و فنا است و از عمر و اعتبار آن چیزی باقی نمانده است . ۱۵ مارچ۹۲

امداد به نیازمندان افغان در جهنم دهلي

با مسرت اطلاع میدهیم که یکعده هموطنان خیر خواه بملاحظه صفحات ۹۵/۹۴ شماره ۲۲/۲۱ آیینه افغانستان و استحضار از حال ابتر مهاجرین افغان در جهنم دهلی یکمقدار پول نقد به انها کمك کرده اند که فهرست کمك دهندگان با وجه امداد ذیلا زیر عنوان (صندوق دهلی) نشرمی شود . صندوق دهلی را بمنظور دوام این کمك افتتاح کرده ایم تا هموطنان مقیم کمکهای خود را به نیازمندان دهلی دوام بدهند تا علاوه بر دو هموطنیکه نام شان در شماره گذشته نشر شده بیك عده نیازمندان دیگر نیز کمك شده بتواند. در نظر است از هموطنان مقیم دهلی هریك اقایان سید احمد میوند علومی ـ احمد صدیق حیاء و یعقوب مسعود خواهش کنیم که کمکهای آینده را بیك عده محتاجان که توسط خود آنها تشخیص میشود برسانند (البته در صورتیکه امداد کافی برسد که در هر شماره نشر خواهد شد) . امدادیکه درین شماره نشر میشود بدو فامیل معرفی شده فرستاده خواهد شد. یك عده هموطنان وعده داده بودند که فطر روزه را بقسم امداد به نیازمندان دهلی خواهند فرستاد و ما منتظر آن هستیم .

از ذواتی که بدرخواست هموطنان نیازمند خود بصورت فوری لبیك گفته اند و از احساس بشری و هموطنی و غریب نوازی انها تقدیر و تشکر مینمائیم .

صندوق دهلي

هویت کمک دهنده	برای ارشدد حسیی		برای مادرودخترمریض	
محترمه خانم اقای عبدالواسع روشن ـ نیویارک	۱۰۰	دالر	۱۰۰	دالر
محترم نجیب الله پوپل ـ کلفورنیا (لاندیل)	۲۰	رر	۲۰	رر
محترم حاجی عبدالفتاح ناظری از سان هوزی	۱۰	رر	۱۰	رر
محترم گل محمد فقیری از سان هوزی ـ کلفورنیا	۱۰	رر	۱۰	رر
محترم احمد علی سلطانی	۱۵	رر	۱۵	رر
سامعه هاشمیان	۲۵	رر	۲۵	رر
مجموع (تا ۲۷مارچ)	۱۸۰	رر	۱۸۰	رر

یك قطعه چك بابت ۳٦۰ دالر باقای احمد صدیق حیاء ارسال شد تا بهرکدام از هموطن فوق مبلغ ۱۸۰ دالر (معادل انرا بکلدار بنرخ روز) داده رسید بفرستند که درشماره اینده نشرمیشود.

خاکیشاه مداری

محترم خلیل الله باختری‌ها مبورگ

چند روز قبل در محفل نکاح یکی از دوستان که آنرا بطور مختصر بخانه خویش ترتیب داده بود اشتراک کرده بودم . بعد از انجام مراسم صحبت روی اوضاع جاری و رقتبار کشور عزیز ما کشانیده شد از جمله ۲۰ نفر مشمولین محفل مذکور ۱۹ نفر با اتفاق نظر شکوه وشکایت کردیم که از بر آمدن روسها مدت سه سال سپری شده اما هنوز هم نجیب بر اریکه قدرت باقیمانده وروزانه و شبانه صدها تن افغان در جنگ تحمیلی جانهای عزیز خود را از دست میدهند و وطنداران ما در داخل مملکت به قحطی و قیمتی مواجه هستند و با مرگ تدریجی دست و پنجه نرم مینمایند ومهاجرین ما در کمپ های پاکستان و ایران حالت کمتر از آنها را ندارند حتی اختطاف و ترور میشوند وما پناهندگان دیار غرب اگر ظاهر آراسته داریم دلهای پر خون و شکسته داریم وتاچه وقت رنج دوری وطن را متحمل شویم در حالیکه پرچمیها و خلقیهای ملحد و وطنفروش را دشمنان مشترک خود میدانیم باز هم بین خود ها اتحاد و اتفاق نداریم و نجیب ازین ضعف ما استفاده برده و در تخت دلکشا تکیه زده و دلقک نما میخندد ـ طوریکه از رسانه های خبری شنیده ایم ملل متحد میخواهد تا هرچه زودتر صلح در وطن بخاك و خون کشیده ما بر قرار گردد و اخیرا روسها هم گفته که در دولت آینده افغانستان پرچمی ها و خلقیها حق اشتراك را ندارند پس علتی موجود است که خودما افغان ها دست بکار نمیشویم و خاموش و بی تفاوت و غافل هستیم، و در اخیر گفتیم فرض کنیم اگر تنظیم های جهادی اعم از تسنن و تشیع بشمول قوماندانهای جهادی با یك وسعت نظر به علماء، فضلاء، سیاسیون روشنفکران و ظاهر شاه حق اشتراك را بحکومت موقت آینده که جانشین حکومت نجیب باشد بدهند و ملحدین مردود قرار داده شوند، زعامت حکومت موقت آینده را الی انتخابات چه کسی بدوش داشته باشد ؟

پنجنفر از رئیس دولت موقت حکومت فعلی مجاهدین پشتیبانی شانرا ابراز داشتند ـ ششنفر بطرفداری ظاهر شاه ابراز نظر کردند ـ چارنفر از قوماندان احمد شاه مسعود ذکری بعمل آورد ـ دو نفر دکتور محمد یوسف را و دونفر استاد عبدالستار سیرت را شایسته دانست . وقتی نوبت به نفر بیستم رسید که نامش زمری احساس است و از اول خاموش و بی تفاوت بوده و ظاهرا در مقابل کمونستان باما وجه مشترك داشت ـ وی بدون مقدمه گفت : زعیم موقت حکومت انتقالی آینده یکی رئیس دولت فعلی مجاهدین نباشد، یکی از سران شامل حکومت موقت فعلی نباشد، یکی از سران تنظیمهای نیمه رسمی پاکستان نباشد (مقصدش از قاضی وقاد ، مولوی منصور و مولوی موذن بود) یکی از سران تنظیم های اهل تشیع نباشد یکی ظاهر شاه نباشد یکی از طرفداران ظاهر شاه نباشد یکی از قوماندان های جهادی نباشد، یکی از مامورین و رجال گذشته نباشد، یکی از علماء نباشد، یکی از فضلاء نباشد، یکی از سیاسیون نباشد، یکی از روشنفکران نباشد..." و از بس یکی یکی گفت که حوصله همه بسر رفت وبالاخره اعتراض کنان گفتیم پس بنظر خودت کی باشد ؟ جواب داد همین هایی که گفتم نباشد .

میگویند سالها قبل یکنفر بنام خاکیشاه (بعداً معروف به خاکیشاه مداری) به هندوستان رفته و بعد از آموختن فنون مختلف شعبده بازی با دست افزار بوطن مراجعت و درکابل و دیگر ولایات با چالاکی دست وصفایی زبان نمایشات خارق العاده را اجرا مینمود. بطور مثال از ریسمان مار و از مار ریسمان ساختن، تخم کفتر را بکفتر و کفتر را به تخم کفتر تبدیل نمودن ـ درشکم خودچاقو و در گوشهای خود سیخ را فروبردن و غیره عملیات و حرکاتیکه تعجب آور بوده و تماشاچیان را به حیر وامیداشت اجرا میکرد .دریکی از روزهائیکه این نوع عملیات و حرکات را درولسوالی خان آباد بمعرض نمایش قرار داده بود، در ختم نمایشات چون تماشاچیان به تحیر افتاده بودند، دربین شان زمزمه شد و گفتند که این کار ها چشم بندی است، خاکیشاه مداری با شنیدن این حرف ها با زرنگی خاصی گویا که هیچ چیزی را نشنیده، تخم مرغی را بکف دست خود گرفته و بصدای بلندی گفت میخواهم همین اکنون این تخم مرغ را به شتر بزرگی تبدیل نمایم و با یك مژه بهم زدن تخم مرغ از کف دستش غایب گردید. بعد از غایب شدن تخم مرغ خاکیشاه از شاگردش پرسید : " جمبوری دیدی که چطور تخم مرغ را به شتر تبدیل کردم ؟ " جمبوری بجوابش گفت " بلی استاد من بعمر خود شتری باین بزرگی ندیده بودم." از اینکه تماشاچیان حتی موشی را بصحنهٔ نمایش نمی دیدند همه فریادکنان گفتند کجاست شتر ؟ ما کدام شتری را نمی بینیم . خاکیشاه مداری بدون انکه روحیهٔ خود را باخته باشد بجوابشان گفت " این شتر را یکی مجرد ها دیده نمیتوانند و یکی زندارها، یکی دختر ها دیده نمیتوانند ویکی شوهر دار ها، یکی اطفال دیده نمیتوانند و یکی جوانها و کلان سالها، یکی زنها دیده نمیتوانند و یکی مرد ها ...."

آری، خاکیشاه مداری با استفاده از گفتار خود تماشاچیان، آگاهانه وبطور غیر مستقیم بانها خاطر نشان ساخت که من فن چشم بندی را هم بلد هستم . لیکن هموطن ما آقای زمری احساس (که میتوان او را هموطن بی احساس خواند) با قساوت قلب و مستقیما طرفدار جنگ و خونریزی است تا باشد باد شود و باران شود و خوشه چین حاصل بردارد . خداوند(ج) افغانستان را از شرفتنه انگیزان نگه دارد. امین . و من الله التوفیق . خلیل الله باختری از ها مبورگ

ایام عید سعید فطر را تبریک میگوئیم

آنچه نباید گفت

محمد سعید فیضی

ترس مایه وحشت است و ما مردم افغانستان نسل اندر نسل با این کابوس روبرو بوده ایم. در عصری ران ما، ترس از جباران و خشونت حاکمان، امرا و سلاطین، خواب را از آنها می ربود. آنها نباید بهشان آنچه لازم بود می گفتند و این ضرب المثل آویزه گوششان بود (زبان سرخ سرسبز می دهد بر باد). ولی با آنهم زبان گوشتی در دهان چرخشی داشت و حرف وکلمه ای را ادا می کرد؛ وچون دیوارها موش داشتند و موشها گوش، وسخن هرچند در خفا گفته شده بود، از چار دیوار خانه بیرون می رفت و گوینده می دانست وعقوبت کلامی که از دهنش خارج شده بود.

چند سال قبل در روزنامه انیس سرگذشت مردی از اهالی کابل به نشر رسیده بود که بسیار جالب و بیانگر این واقعیت بود؛ اسم آن مرد معمر با محاسن سفید، چشمان گود رفته وچهره استخوانی در زیر عکسش چاپ شده بود که متاسفانه فراموشم گردیده اما داستان آن به خاطرم است. این مرد در زمان صدارت سردار محمد هاشم خان در عنفوان جوانی بود ودر شهر قدیم کابل زندگی می کرد. یک شب در منزل خویش برای همسرش گفت: امروز در شهر کسی برایم گفت طرفهای مزار بی امنیتی است. فرد اقصه به گوش زن همسایه رسید وسه روز بعد، مرد در حالیکه دستانش بسته بود خود را به معیت محمد شاه خان رئیس ضبط احوالات به حضور صدراعظم یافت. سردار ازوی پرسید: چرا گفته ای در طرفهای مزار بی امنیتی است؟ مرد درحالیکه از ترس می لرزید گفت: قربان من فقط به عیال خود گفته ام؛ وصد قسم یاد کرد که به هیچکس دیگری از این بابت چیزی نگفته است. سردار فرمود: تو باید خودت بروی وهمه افغانستان را بگردی، هرجایی بی امنیتی بود برایم احوال بیاور؛ وامر کرد مرد را پای پیاده در معیه پولیس از یک ولسوالی به ولسوالی دیگر ودر افغانستان بگردانند. سفر او از طریق چوکی ارغندی آغاز وبه سوی میدان — غزنی — قلات — قندهار — فراه — هرات — کوتل سبزک — میمنه — شبرغان آقچه — مزارشریف — سمنگان — پلخمری — دوشی — دره شکاری — غوربند — چاریکار ادامه یافت و یکسال بعد بکابل رسید. یکی دو روز بعد او را با همان وضع فلاکتبار در حالیکه رمق در جان — لباس برتن وپاپوش به پا نداشت، به حضور صدراعظم پیش کردند. صدراعظم فرمود: افغانستان را دیدی، در کجا بی امنیتی بود؟ آن مرد که رنج ومشقت سفر توانی برایش نمانده بود، خود را به پاهای سردار انداخت وگفت: صاحب از برکت سر شما در همه مملکت خیر وخیریت بود. صدراعظم فرمود: پس چرا دروغ گفتی؟ مرد خاموش بود. امر شد او را ببرید. او را بردند ودر محبس انداختند ودر آنجا می بود تا هاشم خان از جهان رفت و او آزاد شد. ولی ۱۸ سال عمر او با یک سخنی که اجازه گفتن آنرا نداشت بر باد شده بود.

این وضع پایان نیافت. در دوره های بعد حال بدین منوال بود. مخصوصاً بعد از سیطره کمونست ها چه سرهایی سبزی برای هیچ وپوچ برباد رفت وچطور وطن به ویرانه ووطنداران به مصیبت ها مواجه گشت. وهنوز هم حال به همان منوال است. اندیشه ها وبینش ها همان است که بود. گویی در رفی ما ضمیر ما محرکه هایی موجود است که ما را رها نمی کند وناخودآگاه ما را به سوی ناباوری، عدم اعتماد، بدبینی وخودغرضی می کشاند. در برابر مسئولیت ها و تصامیم نوعی رخوت وناتوانی سراپای ما را فرا می گیرد. در چنین حالت در جستجوی پناگاه هر می رویم ودر انتظار مهدی موعود تمنایی وجود ما را فرا می گیرد که دستی از غیب برون آید وکاری بکند؛ واز اینجاست که قضاوت ها سرسری وخودبینانه می شود. عوامل ونتایج نادیده گرفته می شود وعلتها فدای معلولها می گردد. مثالها خیلی زیاد وفراوان است که به طور نمونه، اظهار نظر یک هموطن دانشمند خود را از نظر می گذرانیم.

محترم داکتر اخترمحمد بره کی که نوشته های شان را در مجله پرمحتوای آئینه افغانستان مطالعه می نماییم در شماره اخیر این مجله مضمونی زیر عنوان (اگر کنفرانس ملل متحد ناکام شود) نوشته اند که جالبست و با تخیل رویائی به خواننده این فکر را تزریق می نماید که اگر فعالیت های بنان سیوان ارملی که امروز نزد عده حیثیت ناجی افغانستان را پیدا کرده است در تشکیل یاتند وپرجرگه (۱۵۰) نفری ناکام شود، افغانستان به چه مصائب دچار خواهد شد و حداقل به ۱۲ پارچه تقسیم خواهد گردید، یعنی در این کشور فاتح که در طول ۱۳ سال جنگ با بزرگترین نیروی نظامی جهان، حماسه قرن را آفرید، جز آن عده ایکه در حول وحوش بنان سیوان پرسه می زنند، دیگران یعنی همه ملت افغانستان مجسمه های بی احساس، فاقد شعور، بی اتفاق، قدرت طلبی

هستند که فقط برای چور وچپاول، قاچاق بری وفروش زمرد ولاجورد در این ۱۲ سال بار گران جهاد را به دوش کشیده اند.

آنچه حقیقت وغیرقابل انکار است عدم توافق واتحاد میان این تنظیم هاست وهر طفل وکودک ومرد وزن به آن واقف است، ولی برای یک نویسنده ویک تحلیلگر که در پرتو وقایع جاری خطوط آینده را ترسیم نموده وبه آن جان می بخشد وبه معرض دید مردم قرار می دهد کاری نیست که از آن سرسری گذشت. اگر قرار باشد در این مقطع زمان به این مسایل پرداخت باید پی علتها رفت، ریشه ها را پیدا کرد وآنرا تحلیل نموده با خط سیر جریانات وفق داد، واز آن نتیجه گرفت. ملت ما ۱۳ سال درگیر یک جنگ خانمانسوز وبربادکن است، یک تجاوز عریان، ظالمانه ونابرابر را دفع کرده ونابود ساخت ونقش این امیران و رهبران وقوماندانان یعنی همین مردمی که امروز مورد توهین وتحقیر قرار دارند، غیرقابل انکار است. آنها در یک جنگ واقعی برنده شدند ودر جنگ نان وحلوا تقسیم نمی شود؛ در آنجا خشونت، قساوت وبیرحمی، کشتار وخون وگلوله حکمرواست و منطق آن (بکش تا کشته نشوی) است. بنابران حالت موجوده یعنی این ابرهای مکدریکه فضای کشور ما را فرا گرفته است نتیجه اجتناب ناپذیر این جنگ لعنتی است ودر طول تاریخ همچنین بوده وهمه کشورهای درگیر جنگ آنرا پشت سر گذاشته اند وجلوه های آن هنوز در هند — الجزایر — کانگو — بنگلادیش — اروپای شرقی و تحولات اخیر در اتحاد شوروی سابق به خوبی آشکار ونمایان است. مخالفت ونفاق در مسایل ملی در کانگرس امریکا و پارلمان انگلیس، احزاب مختلف سیاسی هند نیز به همه دنیا معلوم است وچندی قبل راجیوگاندی روی همین اختلافات قطعه قطعه شد. در افغانستان نیز بی سابقه نیست وکودتای ۲۶ سرطان ۵۲ حتی بر مبنای اختلافات خانوادگی مسیر تاریخ را عوض کرد ودر آینده نیز بدون این اختلافات وموجودیت احزاب مخالف حکومتی وجود نخواهد داشت وباید چنین باشد زیرا ملت گوسفند نیست که هر کسی به میل خود اورا براند.

در مقاله متذکره از تشکیلات ۱۳ گانه منابع طبیعی، معادن وبند وانهار نیز از همین دیدگاه تقسیم بندی شده است، مثلاً می نگارند: آب پغمان را سیاف به حیث مال موروثی خواهد گرفت. جمله «قشنگی است وچنگ به دل میزند ولی اگر گفته شود زمانی همه افغانستان به حیث ملک موروثی میان چند برادر تقسیم شد وتر که خط آن در صفحه (۵۱۲) "افغانستان در مسیر تاریخ" چاپ شده است، واگر گفته شود در زمان شگوفایی، ثبات و آرامش — دموکراسی و رونق تجارت وعاید سرشار ملی، برف کوه های پغمان به عنوان کوه سلطانی به اجاره داده می شد، خواهند گفت (وقت این گپها نیست)؛ در مورد احجار کریمه گفته می شود که صادرات لاجورد زمرد، یاقوت و بیروج وغیره در انحصار یک تنظیم ویک قوماندان است وتاکنون هم آنها استفاده های شایانی از آن کرده اند، اگر گفته شود در گذشته تحویلخانه این احجار کریمه در ارگ مبارکه بود وهیچ وزیر مالیه، رئیس بانک ومدیر کنترول وزارت معدن گفته نمی تواند که در نیم قرن گذشته چند پول سیاه از مدرک فروش این احجار کریمه به خزانه دولتهای افغانستان تحویل گردیده است وصادرات آن چه مقدار بوده است؟ همه از چو اول لاجورد حرف می زنند ولی اگر گفته شود جنگلهای پکتیا و کنرها ونورستان نیز کلی از بین رفته ودر بازارها تان به فروش می رسد، با زهم چشم ها از حدقه می برآید ومی گویند: "وقت این گپها نیست، توسقوی هـ ویبراه دیگر!

اگر گفته شود بعد از اینکه موافقات ژنیو به امضا رسید عده ای گفتند ونوشتند این موافقات یکجانبه وتوطئه آمیز است ومتضمن قطع جنگ وحل معضلات نیست، از سقوط رژیم دست نشانده کابل وتادیه غرامات جنگ وویرانی های افغانستان سخنی در این موافقات نرفته است، ناصحان فریاد برآوردند "وقت این گپها نیست، نباید در برابر شوروی بزرگ از این مقوله ها حرف زد؛ ولی اکنون که افسانه شوروی بزرگ جزو تاریخ شده است وهیچ مرجعی خود را مسئول ویرانی کشور و قتل میلیونها انسان افغانستان نمی داند، آن ناصحان خم به ابرو نمی آورند. اگر گفته شود در افغانستان شخصیتی پیدا نمی شود که شایسته زعامت افغانستان باشد وتنها حضور مبارک که چهل سال به ما مردم افغانستان مرحمت فرمودند وپادشاهی کردند واکنون هم از اعتبار سیاسی بین المللی برخوردار هستند وعده ای در افغانستان طرفدار شان هستند، می گویند: صحیح گفتی، احسنت. ولی اگر اضافه شود که این در حق یک ملت بی انصافی است، چطور در یک ملت ۱۵ ملیونی وقهرمان، زعیم پیدا نمی شود وجناب پادشاه سابق با اطرافیان شان اشتباهات فرموده اند وقانون احزاب را توشیح نکردند و بنا بر عدم موجودیت قانون احزاب وتشکیلات سیاسی دیگر در افغانستان تشکل نکرد وتنها کمونستها رشد نموده

بقیه در صفحه ۵۱

اعلان فوتی

روزنامه ملی انیس پدر مجله ژوندون برادر روزنامه هیواد کاکا کمکیانوانیس برادر زاده احبار هفته و مجله سباوون شوهران عمه مجله جوانان امروز سرخاله جریده باحق وپلوشه خسره برزه های برادر مجله شوخک ماما جریده پامیرهمسایه کاکا جریده وحدت نواسه خاله نسبت وفات مجله آوازپشتون زغ زاده به اطلاع دوستان میرساند که جنازه ازمد یریت مسئول مجله واقع تعمیرافغانظم برداشته شده ودرگدامهای مطبعه دولتی بخاک سپرده میشود .

فاتحه مردانه برای یکروزدر ریاست نشرات وزارت اطلاعات وکلتورو فاتحه زنانه درغرفه های فروش کتب بیهقی گرفته میشود .

((یتیم بچه))

(اقتباس از مجله وزین شوخک)

وجد شکران

آیینه افغانستان ایوراندر همشیره مجله (پشتون زغ کمونستی) ازشنیدن خبر سقوط آن بوجدآمده یک کیلو کشمش نخود را منحیث "نذر مشکل کشا علی" به عربهای مسجد لاس انجلس خیرات داد و در محراب مسجد بند بسته کرد که هرگاه "پیام کمونستی" و "انیس کمونستی" و "هیواد کمونستی" نیز سقوط شوند و(شوخک) این خبر را برساند مقدار یک کیلو خرما و یک کیلو انجیر و یک کیلو زیتون را همرای دو کیلو هفت میوه امریکا مخلوط نموده بمجله شوخک ارسال خواهد داشت تا مساویانه در بین جراید ملی و غیر دولتی نذر گویا تقسیم کنند.

اعلامیه پیرامون شارتی شمع

پنتل نویس دکورطلوع

کلیه هموطنان عزیز ما میدانند که همه ساله بعلت آفات ارضی وسماوی برق کابل برای مدت نامعلومی قطع میگردد مخصوصاً در فصل زمستان .

مقامات مربوط بمنظور پیشگیری ازهمچو حوادث کنفرانس میز گرد تشکیل کرده که در آن کنفرانس تصمیم اتخاذ گردید که مشکل زمستان راازنظر تنویر وتسخین حتی پخت وپز بکلی حل ساخته که بمنظور آرامش خاطرهمشریان کابل اسرار میز گرد راقبل ازرسیدن زمستان فاش میسازیم . درکنفرانس فیصله شد که فامیل ها در تهیه شمع زمستان پیشبین باشند .

زیرا اهالی شهرکابل درطول زمستان به پنجصد هزار گز شمع ضرورت دارد که شرکت برق ازتهیه آن عاجزاست .

قرار برآورد متخصصین روشنائی برای تنویر وتسخین هرخانواده اقلاً چهار کیلو شمع ضرورت است . میز دور . بمنظور کومک معنوی همشریان محترم مقرره استفاده معقول ازشمع روشنائی یا شمع حرارتی مواد آتی رابه تصویب رسانیده است که حضورتان ذیلاً تقدیم میگردد .

متن مقرره استفاده معقول ازشمع
وطرق جلوگیری ازشارتی آن

۱/ فامیلها مکلف اند که برای فی اتاق یکدانه شمع تهیه نمایند

تبصره ــ جنسیت شمع دان مطرح نیست که کرستل باشد یا فلزی یا سفالی یا چینی منتها سعی شود که ازتهیه شمعه دان پلاستیکی وچوبی که ممد حریق است اجتناب شود .

۲/ به آن اعضای فامیل که مصاب به امراض تکلیف ریه وی واطفال مصاب به سیاه سرفه ویا برنشیت مزمن توصیه گردد که حتی الوسع ازنشستن بمقابل شمع خودداری نمایند تاخدا نخواسته دراثر ضربات سرفه ناگهانی شمع فروزان جان به جان آفرین نسپارد .

۳/ ازآنهائیکه اعتیاد به نصوار بینی دارند خواهش شود که مقابل شمع ننشینند که مبادا به اثر عطسه شدید زنده گی شمع رابه خطر مواجه سازند .

٤/ ازاتاقهائیکه ازشمع بغرض تنویر استفاده میشود باید به اعضای فامیل تفهیم گردد که ازتکان دادن دستپاک یا پارچه پیراهن یا تنبان نو وکهنه پیاره

بقیه در صفحه (۷)

(شوخک)

بقیه صفحه (۶)

کمپل ولحاف های برقی یا ملا نصرالدین جداً خودداری کند تاخدا نخواسته به مرگ شمع منجر نشود .

۵/ افراد باسواد وعاقل فامیلها مکلف اند که هرشب به اخبار اوضاع جوی رادیوی ترانزیستوری گوش فرا دهند تا ازانقلابات اوضاع جوی وبروز طوفان ها که با شعله شمع در تضاد باشند معلومات کافی حاصل کنند .

ودرصورت احتمال جریان های شدید هوالازم است که پرده های کلکین اتاق رامثل دفاع ضد هوایی مسدود بسازند .

٦/ ازاطفال تضمین گرفته شود تاازپروانه بازی در اطراف شمع اباورزند ویا باکاندن پروانه های هوائی خویش موجب سقوط شمع وحمله تاریکی در اتاق نشوند . وهمچنان ازاشخاصیکه ازشمع بمنظور تسخین در زیر صندلی کار میگیرند باید متوجه نکات آتی باشند .

۱/ پیره داری زیرصندلی .

پیره داری زیرصندلی مساویانه بالای افراد فامیل تقسیم گردیده وهریک موظف گردند دوساعت مراقب تحولات زیرصندلی باشند تاخدا نخواسته باثر شارتی شمع حریق رخ ندهد آنها موظف اند که درصورت وقوع شارتی قضیه رابه اطفائیه یک شری اطلاع بدهند .

۲/ اشخاصیکه ازچوکی افتاده یا تقاعد کرده ویا به علت نداشتن واسطه خواب آرام ندارند ازفرط هیجانات روحی بصورت غیرارادی لنگک میزنند باید درو ترور ترازصندلی خواب کنند .

۳/ اشخاصیکه درخواب راه میروند برای آنها اجازه خواب کردن زیرصندلی داده نشود زیرا ممکن است که هنگام راه رفتن اولین گام اوبالای شمع باشد وآتش سوزی جبران ناپذیری رابار بیاورد .

تبصره ــ روانشناسان معروف به این عقیده اند - که عاشقان تنگ حوصله - قاچاق بران - محتکرین پول دوست وتاجران پروانه وجرنگانه بصورت عموم درخواب حرف میزنند .

دست می اندازند وپای میکوبند . بنابراین آنها اجازه ندارند که حتی زیرصندلی بنشینند چه رسد به خواب کردن .

تبصره ۲ ــ بعضی اشخاص مغرض وبدگو چی بایک دنیا خصومت اظهار میدارند که شرکت برق راباشمع چه غرض؟ .

مردم خود میدانند که ازشمع چگونه استفاده کنند اگرشرکت برق دلسوزی دارد چرا

بقیه در صفحه (۹)

(شوخک)

بقیه صفحه (۷)

جنراتورهای عظیم برای تولید برق کافی خریداری ودر رکابش بکار نمی اندازد ؟
مادر جواب این گروه یاوه سرا میگوئیم که شمع واحد روشنائی ماست هر گروپ از (۲۵ — ۳۰ — ۱۰۰ — ۵۰۰ وغیره) همه بنام شمع یاد نمیشود ؟
بنابراین برای آنها برای آخرین بار اعلام میکنیم که شمع واحد روشنائی ماست ما با — شمع هستیم وشمع با ماست چشم حسودان کور باد •

(شوخک)

اعلامیهٔ ادارهٔ مرکزی کنترول ونظارت بازار سیاه کابل

به اطلاع عموم همشهریان کابل احتراماً رسانیده میشود که بمنظور رفع مشکلات هموطنان عزیز وجلوگیری ازمطلق العنانی محتکرین د وابرد ولتی نرخنامهٔ برج عقرب بازار سیاه کابل حسب ذیل تثبیت گردیده است :

۱/ یک بوری آرد کوپونی سرفج شده — ۱٤۰۰۰ — افغانی،
۲/ یک گیلن پطرول خالص بدون آب اضافه بستی ازتانکهای دولتی — ۳۰۰۰ — افغانی،
۳/ یک گیلن دیزل — ۱۸۰۰ — افغانی،
٤/ سیر بیه (۵۰۰ کیلوگرام) ذغال سنگ — ۱۵۰۰۰ — افغانی،
۵/ نان پخته یک کیلوئی سیلو — ۱۵۰ — افغانی،
٦/ رر رر نیم رر رر — ۱۲۰ — رر،
۷/ گوشت گوسفند وبزیک کیلو — ۱۷۰۰ — رر،
۸/ رر گاو وشتر رر — ۱٤۰۰ — رر،
۹/ روغن نباتی رر — ۱۰۰۰ — رر،
۱۰/ کچالوی سیر — ۹۰۰ — رر،
۱۱/ پیاز رر — ۸۰۰ — رر،
۱۲/ بامیه مزاری — فی پاو — ۳۰۰ — رر،
۱۳/ رر پاکستانی رر — ۲۵۰ — رر،
۱٤/ برنج پلوی وطنی فی سیر — ٤۰۰۰ — رر،
۱۵/ رر رر پاکستانی رر — ۳۰۰۰ — رر،
۱٦/ ترکاری ازقبیل ملی سرخک — نعنا — گشنیز اوداسی نوربه موافقه جانبین •

درصورتیکه اگر محتکرین د وابرد ولتی بخواهند استقرار نرخ بازار سیاه رابرهم زده وگران فروشی نمایند ازهمشهریان محترم وگرامی صمیمانه خواهشمندیم که جریان رابسرعت برق های انحصاری مکوریان هایه ادارهٔ مجله ماماشوخک یایکی ازجراید آزاد کشوراطلاع فرموده ممنون سازند •

بااحترام
ادارهٔ مرکزی کنترول
(نظارت بازار سیاه)

خواهش ادارهٔ ازژورنالیستان افغانی درخارج کشور

مجله شوخک — ازاین ژورنالیستان محترم افغانی که درخارج کشورمصروف خدمت ژورنالیستی اند صمیمانه خواهشمند است که آدرس مکمل شانرا اد راامریکا توسط محترم دکتورسید خلیل الله (هاشمیان) مدیرمسئول مجله آیینه افغانستان ویا بصورت مستقیم به آدرس (مجله ماماشوخک یاجراید آزاد یاحق ، پلوشه ، وحدت ، سلام) مطبعه دولتی ، کابل ، افغانستان بفرستند تاباد له نشریه شان فرستاده شود •

الف — در ایالات متحده امریکا •
۱/ آقای محترم صفی الله (ثبات) مدیرمجله (قلم) درخدمت جهاد •
۲/ آقای محترم دکتورعلی (رضوی) مجله (نامه خراسان) در شمال کلیفورنیا •
۳/ آقای محترم مدیرمسئول (ندای مهاجر) درانتاریو کانادا •
٤/ آقای محترم محمد فاروق تیمزناشر (رادیوصدای افغانستان) در لاس انجلس •
ب — در اروپا •
۵/ آقای محترم دکتورعبد الحکیم (طبیبی) ناشرمجله (عروة الوثقی) در لوزان سویس
٦/ آقای محترم عزیز (نعیم) ناشرمجله (رستاخیز) در لندن •
۷/ آقای محترم مجید ملک مدیرمسئول مجله (فرهنگ) در بن •
۸/ آقای محترم محمد حسن (ولسمل) ناشرجریده (مجاهد ولس) در اسلو ناروی •
ج — در آسیا
۹/ آقای محترم عبدالرسول (امین) ناشرمجله (خپلواکی در پشاور پاکستان) •
۱۰/ آقای محترم حبیب الله (رفیع) ناشرمجله (قلم در پشاور پاکستان) •
۱۱/ آقای محترم دوکتور سید یوسف (علمی) ناشرمجله (افغانستان در جهان) •
۱۲/ آقای محترم سید محمد نعیم (مجروح) امرادارهٔ مرکزاطلاعات افغان درپشاور •
۱۳/ آقای محترم سید احمد (میوند) ناشرهفته نامه (میوند) در دهلی جدید •

---

۲٤ مارچ ۱۹۹۲

برادر محترم عبدالعزیز مختار
مدیر مسئول مجله شادمان کنندهٔ شوخک :

بااقتباس چند صفحه مجلهٔ خواندنی شما خوانندگان آیینه افغانستان را بشما در تماس میگذاریم و این شیوه رادوام خواهیم داد.

مجلات شوخک شماره های ٦ — ۷ — ۹ — ۱۰ و ۱۱ جمعاً پنج مجله در دوپاکت که هر دوی آن باز و سانسور شده و بالای آنها مهر (نشرات خارجی — وزارت اطلاعات و کلتور) مسجل است، رسیده است. ازلطف وهمکاری شما تشکر مینمائیم.

مجلات شماره ۱۸ — ۱۹ و ۲۰ آیینه افغانستان را سه ماه قبل بپوسته هوایی دریک پاکت کلان بوزن بیشتر از یک کیلو (محصول پستی ۱۷ دالر) بشما ارسال داشته بودیم ولی خبر داریم که به هیچکدام ازجراید مرجع مرسل الیه (وحدت — یاحق و پلوشه) نرسیده است. نمیفهمیم که آقای خالقیار رندی میکند و دروغ میگوید یا اینکه در یک حکومت تحت اثر حزب کمونست امر او برابر ملی اهمیت ندارد. مفقود شدن یک پاکت کلان بوزن یک کیلو ناممکن است و بالای پاکت کاپی مکتوب دفتر مطبوعاتی صدارت را نیز سرش نموده بودیم ولی چنین بنظر میرسد که بین وزارت های مخابرات و مطبوعات سروسری موجود است وبگمان اغلب بشیر روئیگر که شخص ملحد و کمونست کثیف است جرأت اخلاقی و احساس مسئولیت بمقابل فیصله صدارت ندارد و از کمونستهای وطن فروش نباید جز این توقعی داشت.

برای اطلاع شما مینگارم که بشیر روئیگر در صدد گریز از کابل میباشد. وی خانم و فامیلخود را در اواسط ماه مارچ بماسکو اعزام داشته وقرار اطلاعیکه از ماسکوبما رسیده خانم روئیگر پول زیاد وهم یک تعداد آلات انتیک (شاید از موزیم ؟) را باخود بماسکو برده در صدد فروش آن میباشد. این منابع گفتند که بشیر روئیگر تا یکماه دیگر بماسکوخواهدآمد.

بنابراین تا معلوم شدن سرنوشت حکومت کابل ازارسال مجلات خود داری نمودیم. ما حاضریم مجلات شما را بسفارت رژیم در واشنگتن یا نیویارک بفرستیم، شما با خالقیار حرف بزنید و از او بخوائید تا بخاطر حفظ و دوام مراوده و مخابره بین افغانها این طریق را بپذیرد وبسفارت خود امر تسلیمی و ارسال آنها را صادرنماید بشرطی که دروزارت خارجه کابل ضبط وسانسورنشود.

فرار مغز ها

کشور های پیشرفته صنعتی بخصوص پس از جنگ جهانی دوم بمراکز جلب و جذب سرمایه های پولی و انسانی در سراسر جهان مبدل گردیدند. ممالك عقب مانده دنیای سوم بکمیت معتنابه بمنبع صدور مواد اولیه و در معیارکوچکی به منشا صدور سرمایه انسانی بممالك صنعتی تبدیل شدند. صدور سرمایه انسانی از جهان سوم بکشورهای پیشرفته صنعتی بدلیل تاثیرات تراژیك خود در رشداقتصادی اجتماعی ممالك روبانکشاف به ،، فرار مغزها ،، مسمی شد. آهنگ این فرار با ملاحظه شرایط صلح و جنگ و ثبات و عدم ثبات در سطح ملی و بین المللی بطی یا سریع گردید.

جنگ قریب ۱۳ سال در افغانستان ،، فرار مغزها ،، را بیکی از مبرم ترین معضلات دوران آینده صلح تبدیل کرده است . درمیان پنج ملیون آواره افغانی در سراسر جهان بتعداد کثیر کدرهای فنی و متخصصین وجود دارد که غالبا در کشورهای لیبرال غرب پراگنده شده اند. افغانستان آینده برای اعمار مجددخود بدانش و تخصص این گروه اشد ضرورت دارد. مطالب ذیل پیرامون فرارمغزها در خور ملاحظه میباشند:

۱ - عوامل فرار از افغانستان : این عوامل را میتوان روی ملاحظات امنیتی، کلتوری، اجتماعی، اقتصادی وسیاسی بررسی کرد. درحالیکه شرایط خراب امنیتی درداخل کشور بعوامل کلی فرار برای همه مهاجرین تلقی شده میتواند، سایر عوامل دراجزای انفرادی خود ممکن زمینه فرارکتگوری های جداگانه کدرهای متخصص را مساعد ساخته باشد.

الف) عامل امنیتی : ترس از حمله حکومت و ،، وا ددا ،، از تهاجم ملیشاهای وابسته بدولت برجان و مال، ازحملات راکتی برشهرها وبخصوص شهرکابل از درگیری های احتمالی نظامی بین دولت ومخالفین درشهرها، همه اسباب فرارمغزها را ازداخل کشورمساعدساخت . در پهلوی عوامل متذکره این را نیز باید علاوه کردکه بسیاری از فامیلهای شهری بدلیل اینکه یکی از منسوبین شان تحت شرایط جلب واحضار اردوی اجبر قرارمیگرفت فرار را برقرار ترجیح دادند.

ب) عامل کلتوری واجتماعی : دنیای غرب با زرق و برق کلتور و تظاهرات خوشرنگ زندگی اجتماعی خود برای کسانیکه مدتی در آنجا تحصیل کرده اند جذبه اغواگرانه دارد. حتی قبل ازاشتعال آتش جنگ در افغانستان، شیفتگان ادامه تعلیم و تحصیل درممالك لیبرال، نام بورسهای تحصیلی غربی را ،، چانس ،، گذاشته بودند. بدست آوردن چنین چانس مترادف ،، حصول نعمت ،، تلقی میگردید وبفال نیك گرفته می شد و درنهایت روزنه های پیشرفت را در نظام بوروکراسی کشور بروی حاملین دپلوم غربی بازمیکرد. پس ازآغاز جنگ درافغانستان، اکثریت فارغ التحصیلان مراکز تعلیمی خارجی با داشتن آگهی قبلی از زبان و کلتور کشور های غربی بممالك مختلف لیبرال غرب پراگنده شدند.

ازآغاز تهاجم شوروی بکشور تاخروج قوای آن، جبین کشور های میزبان مهاجرین تکنوکرات دربرابر مهمانان بسیار کشاده بود و موجب فرار بخش عمده کدرهای متخصص بممالك غرب گردید. بعد ازاخراج قوای شوروی از افغانستان، پذیرایی از مهاجرین سیاسی افغانی ازنظر سیاست غربغیر قابل توجیه شد ومتقاضیان افغانی مهاجرت درغرب دراستفاده از سهولتهای پیشین محروم شدند. از معضله افغانستان بالوسیله ممالك غرب بمثابه مواد منفـ برای متلاشی ساختن دنیای کمونزم استفاده شد ونتایج مطلوبی در ازای قربانی ملتی بدست داد. از آن بعد پروبلم افغانستان با آوارگان آن درحاشیه دور افتاده سیاست بین المللی جاداده شد.

ج) عامل اقتصادی : تورم بیدریغ پول وافزایش سرسام آور قیمتها که ازنتایج ادامه جنگ واستقرار حکومت کمونست بود، دوام زندگی را ازقشر متوسط تحصیل کرده، مکتب و پوهنتون در داخل کشور سلبکرد. تعداد معدودی ازین تکنوکراتها، یعنی عده یی بیروکراتها توانستند با سرمایه مکفی ناشی از نخابر بانکی و فروش جایداد های شخصی بخارج پناهنده شوند. اکثریت کدر های متخصص تقریبا با دست خالی بامید دریافت امداد بین المللی کشور را ترك کردند.

د) عامل سیاسی : بخشی از کدر متخصص افغانی باین دلیل از افغانستان خارج شدتا بشیوه مسالمت آمیز که پاسیفهم بود بر استقرار حکومت کمونست واشغال نظامی کشور توسط قوای شوروی احتجاج کرده باشند. فقدان امکان مبارزه فکری مسالمت آمیز در داخل کشور(شکلی از مبارزه که با امکانات کدر های متخصص سازگار است) برضدهیات حاکمه کمونست وقوای مهاجم روسی، اهل معارف و پوهنتون را بامید پوچ و کاذب تقویت قوت الظهر مقاومت مسلحانه بفرار در پاکستان وایران تشویق نمود.

مقاومت مسلحانه تنظیمهای جهادی برای جلب وجذب کدرهای متخصص روی خوش نشان ندادند وحتی در بسیاری موارد با آنها از موضع رقابت سیاسی برخورد کردند. درین میان از حربه آزموده شده مذهب و دین در سیاست استفاده شد. دین و مذهب درخدمت سیاست قرار گرفته این سیاست دربسیاری جهات پهلوهای ماکیاولیستی پیدا کرده بود. در بسیاری موارد دانشمندان و متخصصین معروف باتهام ناوارد گرایش کمونستی و کفر و الحاد شدند وحتی ترور گردیدند. خلاصه اهل معارف و پوهنتون ازجرگه

کاندید یکعده روشنفکران برای کنفرانس بین الافغانی

مجله آیینه افغانستان که در جبهه مقاومت ملی از داعیه جهاد ملی و اسلامی افغانستان از زاویه دید روشنفکران کشور نمایندگی نموده در پیامی که بجلالتماب سرمنشی ملل متحد پیرامون کنفرانس تفاهم بین الافغانی ارسال داشته اشتراک روشنفکران افغانستان را سفارش و فهرست حدود دوصد شخصیت روشنفکر مبارز را بحیث کاندید تجویز نموده است. اصل پیام بزبان انگلیسی در بخش انگلیسی این شماره با فهرست کاندیدان نشر شده ترجمه دری پیام مذکور ذیلا تقدیم میشود:

جلالتماب بوتروس بوتروس غالی
سرمنشی موسسه ملل متحد در نیویارک

افتخار دارم باطلاع شما میرسانم که مجله آیینه افغانستان قبلا در سرمقاله مورخ ماه جولای ۱۹۹۱ (شماره مسلسل ۱۵ - ۱۶ جلد دوم شماره ۳ - ٤) خود طرح صلح پنج فقره ای سرمنشی سابق ملل متحد را تائید نموده است. بعد از آن تاریخ آیینه افغانستان صدها پیام تائیدیه روشنفکران و مهاجرین افغان را که درکشور های مختلف پراگنده میباشند در شماره های ۱۷ - ۲۲ خود نشر کرده است.

مجله آئینه افغانستان یك نشریه مستقل و غیر حزبی بوده وقف داعیه افغانستان میباشد. این مجله در بین جمعیت های مهاجرین افغانی در پنج قاره خواننده زیاد دارد. اکثریت بزرگ نخبگان افغانستان راعقیده برین است که کنفرانس قریب الوقوع تفاهم بین الافغانی که زیر نظر موسسه ملل متحد در اروپا دایر میشود، قدم درستی است برای اعاده صلح و دیموکراسی در افغانستان. نظرات حلقه های وسیع روشنفکران افغان که در مجله آیینه افغانستان نشر گردیده نشان میدهد که آنها معتقدند در کنفرانس قریب الوقوع ملل متحد باید به دانشمندان افغان سهم عادلانه نمایندگی و سهمگیری داده شود.

مجله آیینه افغانستان بطور عمومی از جبهه روشنفکران افغانستان نمایندگی دارد - این مجله افتخار دارد اینك فهرست کاندید هائیرا که در مقاومت ملی بانواع مختلف مبارزه فعالانه داشته اند غرض ملاحظه و توجه شما میرساند.

ائینه افغانستان از عده کثیر روشنفکران افغان در امریکا - اروپا هند و پاکستان که با این مجله مکاتبه نداشته و ادرس هایشان نزد ما نیست معذرت میخواهد که اسامی انها را درین فهرست شامل نتوانسته است. خواهش ما از همه روشنفکران کشور اینست تا اسم و ادرس مکمل خود را بما بفرستند تا دیگر چنین موارد حق شان ادا شده و از قلم نمانند.

در ترتیب این فهرست اشتراك در مجله معیار قرار نگرفته زیرا: (۱) تعداد زیاد مشترکین مجله در ان شامل نیست (۲) یك عده شخصیت های افغانی که بمجله ایینه اشتراك نداشته حتی با ما مراوده نداشته اند درین لست شامل میباشد (۳) اکثر روشنفکرانیکه در جمعیت های سیاسی شامل و فعال میباشند درین لست شامل نشده اند.

میخواهند از ما نمایندگی کنند

محترم داکتر اختر محمد بره کی

دو روز قبل یکتن از وطنداران من که تقریبا ششماه او را ندیده بودم نریعه تلفون با من حرف زد وگفت باید حتما باهم ببینیم. گفتم بفرمائید تشریف بیاورید از دیدن تان خوش میشوم. بعد ازچند دقیقه بمنزل من امدند وبعد احوالپرسی و صحبت از اینطرف و انطرف گفت باوجودیکه چندین مرتبه ازشما قبلا خواهش نموده بودم تا باجتماع ما "حرکت برای حکومت انتخابی" امده و عضویت حاصل کنید اما شما قبول نکردید. اینك اینبار که موضوع بسیار مهم است و سرنوشت اینده مملکت ما قریب تعین میشود امید است خواهش مرا رد نکرده ودرین کار نیك که بمفاد شخصی شما هم خواهد بود باما همکار شوید و یا اگر تشریف نمی آورید درین کاغذ (ورق کاغذی را ازجیب خود کشید) که بسیاری از وطنداران ما در آن امضاء نموده اند شما نیز امضاء کنید. ورقه کاغذ را که چندین امضاها داشت دیدم اکثر امضاها بیك قلم منقوش گردیده بود مثل اینکه یکنفر چندین امضا ها رابالای صفحه سفید سیاه ساخته باشد. گفتم برادر باور کنید از نام (حرکت برای حکومت انتخابی) تاحال خبر نداشتم واین نام برایمن نو میباشد. گفت قسمت بالایی صفحه کاغذ را بخوانید. گفتم مثلیکه بخواندن آن ضرورت نباشد شما بفرمائید چه نوشته است؟ گفت چند نفر از شخصیت های حکومت ما که در جنوب کلفورنیا زندگی میکنند بحیث نماینده افغانها در گردهم ایی بین الافغانی که باساس طرح ملل متحد دراروپا منعقد میشود اشتراك مینمایند و این موضوع بملل متحد هم اطلاع داده شده است.

عید مبارک

گفتم من روز اول بشما عرض نموده بودم که از ٤٥ سال باینطرف بر ضد کلمهٔ کمونست مخالف بوده و مبارزه نموده ام وبا ساسات کمونستی ولو بهر شکلی زیب و زینت داده شده باشد مخالف میباشم. گفت ما کمونست نمیباشیم و از کمونستی نفرت داریم شما میدانید که در جمله اعضای این حرکت معاون صدارت، وزرای نامدار، والیهای معروف، رئیسان و غیره مامورین زمان اعلحضرت محمد ظاهر شاه و رئیس صاحب جمهور شهید سردار محمد داود خان شامل میباشند و برعلاوه یکتعداد از ملیونر ها و سرمایه داران معروف افغان هم عضویت دارند. گفتم برادر میدانم و شما هم میدانید که اکثر ازین وزراء و والیها در زمان جمهوری سردار محمد داود خان هم گاهی وزیر وزمانی والی بودند یعنی در کابینه حسن شرق کی جی بی ملعون شامل بودند یعنی نوکر نوکر کمونست های خارجی و داخلی بودند من اکثر ازینها را که معیار شخصیت های اجتماعی خود ها را خود شان تعین نموده اند، میشناسم. اینها از کسی پیروی کرده و بکسی خود را وابسته دانسته و میدانند که بکمك شوروی و کاسه لیسان داخلی شان مملکت را بخاکدان خاك برابر ساخت یعنی همان رئیس جمهور لیونی سردار که برای رسیدن بقدرت چند روزه وطن را بشوروی فروخت اما این کسانیکه شما ازآنها نام میبرید هنوزهم رئیس صاحب جمهور را وطنپرست میگویند پس شما قضاوت نمائید آیا کسی که برای گرفتن قدرت با شوروی و کاسه لیسان داخلی اش متحد گردید و بکمك آنها بیشرمانه در حالیکه اعلحضرت محمد ظاهر شاه بوطن تشریف نداشتند شبانه بالای ملکه در ارگ شاهی حمله بردند وخود را ‚‚رابر‘‘ و بعد ها رئیس جمهور معرفی کرد وطنفروش نیست؟ آیا وطنفروش باید شاخ و دم داشته باشد؟ و این معاون های صدارت، وزیر صاحبان (که اکثرشان هم شهید هم غازی هم سلامت بخانه لقب گرفته اند) و والیها ئیکه در محافل عام گفته اند (اگر افغانستان آزاد میشود ولی برای من چوکی و مقام نمیرسد، خدا ابداً آزادش نکند) و رئیسانیکه در ظاهر کورنش و در باطن ناسزا میگفتند و غیره و غیره که از لیونی سردار پشتیبانی نمودند واکثر اینها بصورت علنی ولینعمت سابق خود یعنی اعلحضرت پادشاه سابق را بصورت علنی مانند مردم کوچه و بازار دشنام میدادند وحتی امروز هم که این اشخاص در امریکا میباشند و لیونی سردار بجزای اعمال خودرسیده و موجود نیست، مثل همان وقت سابق بپاس باداری اش مثل سابق بپادشاه دشنام میدهند، خودم بگوش خود شنیده ام، آیا اینها در جمله خاینان وطن و نوکران کی جی بی محسوب نمیشوند؟ پس وای بحال ما که درزمان لیونی سردار رئیس جمهور تا حال بانواع و اقسام گروه بندیها معرفی شده، کشته شدیم، زندانی شدیم، تحقیر شدیم و میشویم، توهین شدیم و میشویم و بنامهای لگه و بگه، فیلمرغ ها، غلامان و غیره یاد شده و میشویم، هنوزهم در خواب خرگوش بوده و جلو این مداری های سیاسی و داربازیها را نمیگیریم. اینها که امروز خودها را طرفدار اعلحضرت معرفی میکنند وبنام ایشان مجادله میکنند تقلب بوده وبرای اینست که سوابق سیاه کاریهای سابق خود را بپوشانند وعلاوتا درینوقت هم ضربه ای بشخصیت اجتماعی پادشاه وارد سازند و بمردم نشان بدهند که کودتای لیونی سردار بمصلحت خود اعلحضرت صورت گرفته بود تا به پسر عمویش هم نوبت رسیده باشد. بلی این شخصیت های شناخته شده در زمان شاه هم معاون صدارت و وزیر بودند حتی رفیق خصوصی پادشاه بودند اما بروز اول کودتای لیونی سردار نزد او رفتند دست ‚‚را بر‘‘ را بوسیدند تبریك دادند و گفتند که ‚‚الحمد لله که افغانستان را نجات دادید‘‘ اینها و والیان ورئیسان جاه طلب اشخاص بی خاصیت بودند که مانند آب در هر قالب می در آمدند، قالب بشکل آن قصور پادشاه نبود، پادشاه بنام تعلیم یافته بالای اینها اعتماد کرده یك اراده مملکت را برای هرکدام سپرده بود اما تملق و بی مسلکی و بی عقیدتی خود آنها سبب تباهی مملکت گردید. واقعیت اینست که نه کودتای شرم آور و تباه کن لیونی سردار ساختگی بود و نه اعلحضرت پادشاه افغانستان از آن اطلاع قبلی داشتند حتی یکعده از همان خاینان برای پادشاه اطلاعات غلط از رویداد داخل افغانستان بروم آوردند و باو مشوره غلط دادند و او را مجبور باستعفی ساختند که البته درین قسمت اعلحضرت غور و تعمق کافی نکرده و از عجله کار گرفته و مسئول میباشند.

ازینها که بگذریم از میان این حرکت جرگه و این حرکت برای حکومت انتخابی همه کاره وخوجه ئین و راهنمای این جرگه شخصی برآمد که با دین و آئین مردم بازی گری را اختیار کرده که عقاید دینی همه ما افغانها را جریحه دار ساخته و با چنین یك عمل شنیع بیدینییعنی انکار از متن قران و حقیقت معراج رسول خدا (ص) مقاله ای زیر عنوان (سکه معراج) نوشت و به نشر رساند وی درین نوشته خود از آیات قران مبارك ومجید واحادیث سرور کاینات محمد مصطفی (صلعم) انکار ورزیده معراج را بلا تشبیه دروغ تخیلی معرفی کرد. وباچنین عمل بی دینی خواستند پادشاه سابق را که شخص مسلمان و متدین است بدنام سازند تا دشمنان و مخالفین پادشاه برای تبر خود دسته پیدا کنند که اینك منکرین خدا و پیغمبر او در جمله حامیان و پیروان پادشاه قرار گرفته، در حالیکه پادشاه بافکار الحادی این شخص آشنایی نداشته و نه بحمایت یك شخص ملحد ضرورت دارد. سخنان من بطرف مقابل در همینجا خاتمه یافت.

وطنداریکه بدیدن من و دعوت اشتراك من بجرگه آمده بود باخنده و خوشرویی گفت ‚‚والله داکتر صاحب شما هنوز هم بمفکورهٔ سابق تان محکم میباشید اما سیاست ایجاب میکند که بعضی چیز ها را همانطور که هست قبول کنیم. نزد ما بی تفاوت است که شخص کمونست باشد یا از طرفداران سابق داود خان یا بدین و مذهب عقیده داشته باشد یا نباشد. نزد ما و جمعیت ما تعداد اعضاء وتعداد رای اهمیت دارد باید تعداد اعضای ما زیاد شود حتی از کمونستهای سابق یا از اعضای حزب اسلامی حکمتیار و سیاف وهابی هم اگر بجرگه ما داخل واساسنامه ما را امضاء کند قبولش داریم تاکه ما بملل متحد امضاهای زیادتر پیش کرده بتوانیم و علاوه کرد که دوکتر صاحب اینقدر راست نگوئید هم صحیح نیست بعضی روزتان تمام میشود. اینرا بگفت و برخاست و رفت.

تبصره بر پروگرام رای گیري راديو صداى افغانستان

راديو صداى افغانستان در لاس انجلس كه بروز هاى سه شنبه هفته يكساعت پروگرام شبانه داشته و توسط شاغلى محترم فاروق تميز اداره ميشود از ششسال باينطرف براى مهاجرين افغانى در كلفورنيا (و همچنان منطقه واشنگتن) خدمات مفيد و شايسته انجام داده است . اكثر مصاحبه هاى شاغلى تميز با روساى تنظيمهاى پشاور و رجال افغانى كه جنبه خبرى يا اهميت سياسى داشته در مجله آيينه افغانستان منعكس شده است و اقاى تميز پيوسته لطف نموده مصاحبه را طور مجانى بدسترس ما گذاشته كه ازين سخاوت و همكارى شان اظهار شكران و امتنان مينمائيم .

معلوم و مشروع است كه هر دستگاه نشراتى گاه و بيگاه دست بيك سلسله نو آوريها و ابتكارات ميزنند. ابتكار اخير آقاى تميز شايد اين باشد كه يك هموطن (اقاى دكتور داود نظار) را بحيث مشاور و مبصر در مصاحبه هاى زنده راديو سهيم ساخته است . از قراين معلوم ميشود كه راجع به پروگرامها قبلا صحبت و تصميم ميگيرند و اينهم يك روش شايسته و قبول شده است . ولى از چند مصاحبه اخير ـ بشمول سه مصاحبه راى گيرى در باره اعلحضرت پادشاه سابق ـ خلا هاى جدى بارتباط فرهنگ افغانستان بمشاهده رسيده كه در مورد آنها مردم بما (و همچنان بخود اقاى تميز) تماس گرفته و ما منحيث يك دوست و همكار آقاى تميز و همچنان منحيث يك اورگان نشراتى باساس مراجعات افغانها مجبوريم اين خلاء ها را مورد تبصره قرار بدهيم .

راديو صداى افغانستان بتاريخ شام سه شنبه ۲۵ فرورى ۹۲ بدون اعلان قبلى و بطور غير مترقبه راى گيرى در باره اعلحضرت ظاهر شاه پادشاه سابق را براه انداخت و از افغانهاى اطراف لاس انجلس نظر خواهى نمود .قبل از شروع رايگيرى شاغلى تميز در صحبت خود با آقاى نظار(مشاور و مبصر راديو) چنين گفت :

"حتى اگر در لاس انجلس اگر اين آدم (مقصد پادشاه سابق است)نداشته باشد ۷۵ فيصد طرفدار، دگه باز ادعاى اون كسانيكه ميگويند پادشاه اكثريت مردم را با خود دارد بايد رد شود...."

اگر داكتر صاحب نظار راجع بطرز العمل رايگيرى (چه جامع باشد چه نمونه اى) معلومات كافى ميداشت بايد خلاء بيانيه مذكور را منحيث مشاور راديو اينطور پر ميكرد كه باساس يك رايگيرى غير مترقبه، فيصدى كه بدست مى آيد، چه بلند باشد چه پايان، مدار اعتبار قرار گرفته نميتوانند. بهمين ملحوظ بود كه هاشميان در نوبت گفتار خود رايگيرى بدون اطلاع قبلى و غير مترقبه را علمى و مدار اعتبار نشناخت . هاشميان در نوبت گفتار خود توسط تلفون چنين گفت :

هاشميان ـ من ميخواستم عرض كنم كه خود شما مسلكاً اقتصاد خوانده ايد و درس هم ميدهيد اين مضمون را . احصائيه جزء اقتصاد است و احصائيه گيرى يك كار علمى است، بخصوص احصائيه گيرى سمپلنگ يك كار مشكل علمى است و اين بايد روى معيار هاى علمى گرفته شود. بطوريكه ما وشما تجربه داريم درين نيم ساعت راديو بمجرديكه شما يك موضوع را اعلان ميكنين يك گروه خاص نوبت ميگيرند وتا آخر وقت ميشنويم كه هفت هشت ده نفر از يك گروه بخصوص صحبت ميكنند ونوبت بهمه نميرسد . بطور مثال در هفته گذشته شما يك پروگرام داشتين با برادرما اقاى حليمى ازنيويارك و من در اونجه فقط در يك مورد تلفون كردم و منتظر ماندم، اما بمن نوبت نرسيد و آن مورد اين بود كه برادرما سابقهٔ جرگه را در افغانستان، نه تنها از صدسال اخير جرگه ها را كل شانرا رد كرد و غير مردمى و غير قانونى شمرد، بلكه جرگه هاى احمد شاه بابا و ميرويس نيكه را هم گفت كه قابل قبول نيست و اينجه مى بينيد شما كه اين برادرهاى ما ميخواهند تاريخ نو راهم بالاى ما تحميل كنند و اين درست نيست . ازين خاطر است كه سمپلنگ يا احصائيه گيرى بايد طورى باشد كه گويا اول شما يك سروى كنيد، يك اعلان قبلى كنيد، بنظر من مثلا از مردم بخواهيد كه يك هزار نفر بشما نمره تلفون روان كنند و شما بصورت تصادفى يك صد تاى شانرا از مابين هزار نفر انتخاب كرده تلفون كنيد .

تميز ـ داكتر صاحب اين كار يك قوهٔ كار ميخواهد ما خو متاسفانه در غم نان پيداكردن اينقدر غرق هستيم كه نميتوانيم وقت كافى صرف كنيم ...

نظار ـ آقاى هاشميان من ميخواستم پرسان كنم كه خودت چطور امشب توانستى كه خود را اول (نوبت قرار بدهى) ؟

هاشميان من بخاطريكه هفته گذشته محروم شدم و در انتظار ماندم و نشد و آن پروگرام گذشت . در موضوعاتيكه يك اشتباه تاريخى ميباشد آنرا بايد آدم باساس يك وظيفه ملى تصحيح كند . در غير آن هر افغان حق دارد نظر خود را بدهد.

تميز ـ داكتر صاحب هاشميان، بحث هفته پيشتر را خو گذشته ميدانيم . راجع بظاهرشاه نظر خودت چيست ؟

هاشميان ـ من خودم احصائيه گرفته ام در پشاور .

تميز ـ نظر خودتانرا كار دارم .

هاشميان ـ من ميگويم محبوبيت ظاهر شاه باساس اعتماد مردم از هشتاد فيصد بالا است .

تميز ـ نظر خودت چيست ؟

ها شمیان – من طرفدار تجدید موسسه سلطنت در افغانستان نیستم، اما ظاهر خان بحیث یك زعیم در دورهٔ انتقالی یگانه آدمیست که افغانستان را ازین فلاکت و ازین بد بختی نجات داده میتواند.

....

نظار – یك خواهش یگر هم از شنوندگان باید بکنم . خواهش میکنم که از ریسرچ دیگران را راپور ندهید. وظیفه ما اینست که نظریه شخصی شان را ... اگر فرض کنیم آقای ها شمیان فرمودند که احصائیه گرفته شده ما نمی فهمیم که چه وقت شده و سوابق اون احصائیه چطور است... ،،

بعد ازین رای گیری شروع و ختم شد و از جمله ۲۷ نفریکه خودشان تلفون کرده و رای دادند یکنفر ایرانی بود که رای مشار الیها را نباید در شمار آورد . از جمله ۲٦ نفر افغان ۱۵ نفر بطرفداری و ۱۱ نفر بمخالفت ظاهر شاه رای دادند. در اخیر این صحبت آقای تمیز از داکتر نظار نظرش را پرسید واو گفت ،، من کدام نظریه ندارم راجع به ظاهرشاه.،،

با رتباط تبصره های فوق آقای داکتر نظار توضیح میشود که برای شخصیکه در یك پروگرام رادیویی بحیث مشاور و مبصر اشتراك میورزد نفهمیدن و خبر نداشتن (خصوصا درموضوع مطروحه پروگرام) نقص و غفلت است . شخصیکه بحیث مشاور و مبصر یك چنل مخابراتی اخذ موقف میکند باید با مور مملکت و فرهنگ خود بلد و وارد باشد. در مورد احصائیه های قبلی، نه تنها ها شمیان بلکه متعاقبا انجنیر حمید صدیق تذکر داد که بسویه وسیع در پاکستان صورت گرفته است. درسنه ۱۹۸۷ مرحوم پوهاند سید بها والدین مجروح از طریق (دفتر اطلاعاتی افغان در پشاور) یك سروی و احصائیه گیری وسیع و علمی را براه انداخت و از تمام کمپهای پاکستان احصائیه گرفت ونتایج آن رسما نشرومورد قضاوت و مدار اعتبار اکثر ممالك جهان قرارگرفت که نشان میداد اضافه از ۷۱ فیصد افغانها از زعامت پادشاه سابق حمایت دارند. در همان سال ها شمیان نیز بسویه محدود تر در کمپهای پشاور نظر خواهی نمونه ای انجام داد که نتایج آن در نشریه ای بعنوان ،، فورمول ستراتیجی فتح جهاد ،، نشر گردیده وحدود ۸۰ فیصد بطرفداری ظاهرشاه بوده است . اینکه داکتر صاحب نظار این نشرات را نخوانده غفلت وی مدار اعتبار و قضاوت قرار گرفته نمیتوانند. همچنان در پروگرام قبلی، وقتی هموطن ما اقای طیمی نماینده حزب اسلامی حکمتیار راجع بسوابق جرگه توضیحات یکجانبه میداد برای مشاور و مبصر رادیو لازم بود در پروگرام آینده راجع بسوابق جرگه ها در افغانستان باساس واقعیت های تاریخ یك تبصره مختصر میکردند و حد اقل کتابیرا که درین موضوع بعنوان ((جرگه های بزرگ ملی افغانستان)) تالیف اقای (محمدعلم فیض زاد) نشر شده تذکر [1] میدادند. اگر احزاب پشاور به نفع اهداف خود شان برای مردم افغانستان تاریخ نو بسازند اینکار با کمونستهای افغان که به پیروی از لیننستهای روسی تاریخ لیننزیم را در افغانستان پیاده کردند چه تفاوت خواهد داشت ؟ یك اورگان نشراتی افغانی راجع بواقعیت های تاریخ افغانستان بی تفاوت مانده نمیتوانند !

در جائیکه آقای دکتور داود نظار در یك پروگرام رأی گیری راجع بظاهرخان فرمود که ،، من کدام نظریه ندارم راجع بظاهرخان ،، تعجب آور بنظر رسید زیرا نا ممکن بنظر میرسد یکنفر افغان راجع بیك موضوع ملی ومهم روز اصلا نظر نداشته باشد، خصوصا که وی مشاور و مبصر یك اورگان نشراتی باشد، بلکه حتما نظر مثبت یا منفی میداشته باشد.

دو هفته قبل ازین، همشیره ای باسم پروین از منطقه هالیود با ادب و نزاکت موضوع جهاد را مطرح ساخت و بعد ازآنکه خودش جهاد را ،، مبارزه در راه خدا ،، تعریف کرد از داکتر نظار یکبار سوال کرد که ،، آیا جهاد هنوز هم در افغانستان هست یا نه ؟ ،، و بار دوم از او تعریف جهاد را خواست . آقای دکتور نظار بجواب این بانوی دانشمند نه تنها توضیح قناعت بخش ارائه نتوانست بلکه مطالب مغشوش و بی ربط از قبیل اینکه ،، بعد از خارج شدن روسها اگر جهاد اعلان کنیم شاید یك افغان بمقابل افغان دیگر بخیزد ،، یا اینکه ،، غیر از مملکت افغانستان یا موسوی یا عیسوی آیا ما میتوانیم کلمه جهاد را بالای انها تطبیق کنیم ؟ ،، و در جای دیگر جهاد را به کلتور مرتبط ساختند و گفتند که بعضیها شاید مخالف باشند با کلمه جهاد ،، . ولی پروین خانم با متانت و شکیبایی پیهم میگفت ،، جهاد یعنی تحقق دادن دین حق ،، و ،، جهاد یعنی مبارزه در راه خدا نه در بعد کلتوری ،، و ،، جهاد تغیر نا پذیر است، جهاد ما ادامه دارد و ختم نشده است . ،، ازین صحبت که داکتر نظار در تعریف کلمه، جهاد بداخل چوکات ارزشهای اسلام بندمانده بود، شنونده های وارد در فرهنگ افغانستان بخانم پروین نمره کامیابی دادند.

مسلم است که اقای دکتور داود نظار در یکی از رشته های علوم تخصص و داکتری دارند ولی ازین مثالها که مشت نمونه خروار ارائه گردید معلوم میشود که اوشان در باره افغانستان و مسایل مربوط بفرهنگ و جهاد آن معلومات کافی ندارند و ملامت هم نیستند زیرا قراریکه خود گفتند در دوره صدارت شهید میوندوال (منحیث یك عضو حزب مساوات) بورس تحصیلی بامریکا گرفته حدود ۲٦ سال قبل در سن جوانی از صنف اول پوهنحی حقوق بامریکا آمده ودرین مدت طولانی دوباره بوطن نرفته و از فرهنگ دور مانده است . برای آنکه پروگرامهای زنده، رادیو صدای افغانستان مجهز، موثر و باکفایت تلقی گردد دوراه موجود است : یکی اینکه داکتر صاحب نظار در مورد پروگرام و موضوع مطروحه قبلا مطالعات کافی انجام داده مجهز و آماده عرض اندام کنند و دیگر اینکه شاغلی تمیز در بخش مصاحبه های زنده هربار یك تن از موسفیدان با فرهنگ و دانشمند را دعوت کنند تا بقسم مشاور پهلوی او نشسته بسوالات مردم جواب و توضیحات قناعت بخش ارائه نماید.

---

[1] آثار محمدعلم فیض زاد [illegible] بیرون افغانستان و [illegible] .

درپروگرام سه شنبه سوم مارچ ۹۲ که رای گیری راجع بپادشاه سابق دوام داشت، بقرار حسابیکه ما از کاست ثبت شده گرفته ایم، ۵۹ نفر بطرفداری شاه سابق و ۲۹ نفر بشمول اقای تمیز رای منفی دادند (که شهامت و جرأت اخلاقی محترم تمیز قابل ستایش است). یکنفر (آقای داود نظار) باوجود اصرار آقای تمیز گفت "رای من هم مثبت است هم منفی" و یك خانم ایرانی هم رای داد که درجمله نتایج شامل نشده است. اما شنوندگان رادیو صدای افغانستان با تعجب در پایان پروگرام شنیدند که اقای دکتور داود نظار مشاور و مبصر رادیو گفت: "من یك حساب گرفتم خدا کند غلط نباشد: ۵۳ مثبت - ٤۱ منفی." فردای آنروز و روز های بعد ده ها افغان بما تلفون کردند و علت این غلط شماری آقای نظار را جویا شدند ولی ما جواب قناعت بخش نداشتیم و سفارش کردیم تا پروگرام آینده رادیو انتظار بکشند. در حالیکه شاغلی تمیز درین شش سال کار رادیو را با کمال امانت داری پیش برده است، به عجله ارقام غلط را از امواج رادیو پخش کردن به پرستیژ دستگاه صدمه میرساند. خصوصا که در پروگرام هفتهٔ آینده شاغلی تمیز ارقام و نتایج رای گیری را طوری بیان و نشر کرد که آقای داکتر نظار را مخاطب خود قرار داده بود، لازم و ضروری بود آقای نظار از اشتباه هفته گذشته خود از هموطنان معذرت بخواهد، ولی او درین مورد بکلی سکوت اختیار نمود. و متعاقبا بار دوم برای توضیح موقف خود ((هم مثبت است هم منفی)) دلایلی ارائه کردند که هم بیلزوم وقت زیاد رادیو را گرفت و هم هیچکس معنی آنرا فهمیده نتوانست، یعنی ((هم مثبت است هم منفی)). هموطنی بنام قیوم افشار از لاس انجلس از شنیدن پروگرام مذکور انتباهی گرفته وبرای نشر فرستاده که در همین بخش نشر شده است. درین عصر و زمان در مسایل ملی نظر نداشتن عیب است ولی نظر داشتن و نظر خود را بجرأت اظهار داشتن صفت بشمار میرود، چه مثبت باشد چه منفی - حتی نظر ممتنع داشتن مقبول است، ولی نظریکه هم مثبت باشد و هم منفی با منطق برابر نمی آید.

نتایج این رأی گیری که محترم تمیز در پروگرام هفته سوم ارائه نمود بنظر ما درحالیکه از مجموع ۱۱٦ نفر در دو پروگرام، (چون دونفر ایرانی حق رای ندارند لهذا رای ۱۱٤ نفر افغان مورد بحث است) که ازین جمله ۷٤ نفر بطرفداری پادشاه سابق و ۳۹ نفر بمخالفت و یکنفر "هم مثبت و هم منفی" رای داده اند. اما بنظر آیینه افغانستان اگر درین نوع رایگیری نتایج آن ۱۰۰ فیصد بطرفداری یا مخالفت پادشاه سابق میبود، باز هم باساس معیار های علمی احصائیه گیری مدار اعتبار شناخته نمیشود. و ما درین باره با نظر آقای تمیز که در پروگرام سوم گفت که "..... یك سر شماری و نظر گیری وقتی میتواند واقعیت های اجتماعی را تمثیل نماید که وسیع باشد و اصول احصائیه گیری در آن رعایت گردد که ما نمیتوانیم نظر گیری خود را راجع باعلحضرت پادشاه سابق قاطع و مطلق قلمداد نمائیم....." موافقت داریم.

در قسمت مشاهدات آقای تمیز در جائیکه گفتند ۷۷ فیصد خانمها بطرفداری پادشاه سابق رای داده اند دو نکته را قابل تذکر میدانیم. یکی مقوله معروف مولوی یونس خالص را که گفته بود ((ښځه په کور کښې د داخله وزیر ده)) و دیگری زاید بودن تعداد زن در شرایط کنونی افغانستان و بهمین ملحوظ است که تنظیمهای افراطی حق رای دادن را بوای زنها در انتخابات قایل نمیشوند چونکه میدانند زنهای افغانستان بطرفداری افراطیون رای نخواهند داد.

عقیده داکتر صاحب نظار که زعیم اینده افغانستان "اگر ۹ر۹۹ فیصد آرای مردم را حاصل کرده نتواند، حتما باید ۹۰ فیصد آراء را داشته باشد" باب نوی در دکتورین دیموکراسی بازکرده است، اما دیموکراسی مبتنی بر اکثریت در دنیای ما ۵۱ / ٤۹ قبول شده است.

ولی تذکرات آقای تمیز در باب نقاط ضعیف زعامت پادشاه سابق اکثر وارد است. عدم تحرک، مهم ترین نقطهٔ ضعیف پادشاه سابق است که طلقه مشاورین نزدیك او درزمینه سهم بارز دارند. ولی تائید از زعامت پادشاه سابق درنزد روشنفکران افغانستان فقط در دورهٔ انتقالی بمنظور حفظ اساسات دیموکراسی و تامین وحدت ملی است ورنه هیچ روشنفکر افغانستان طرفدار تجدید موسسهٔ سلطنت در افغانستان نمیباشد. آنچه داکترصاحب اختر محمد بره کی در نوبت گفتار خود در شب اول رایگیری گفت که "زعامت پادشاه سابق را تنظیمهای پشاور بالای ما تحمیل کرده است" مورد تائید ما است.

پیشنهاد اقای دکتور داود نظار که باید غیر از پادشاه، از طبقه روشنفکر افغانستان شخصی کاندید و حمایت شود نیز مورد تائید ما است. ایکاش دکتور نظار از چند کاندید نام میبرد تا مردم بالای آن فکر میکردند. یك چنین کاندید، شخصیت روشنفکر و نیك نامی است - جناب پوهاند محمد اصغر - رئیس جمعیت رستگاری ملی افغانستان که در شرایط مشکل داخل افغانستان بمقابل رژیمها و حکومتهای کمونستی مبارزه ملی خود را دوام داده است. آیا دکتور نظار وديگرروشنفکران افغانستان از زعامت او حمایت میکنند؟ و آیا خود پوهاند صاحب این زعامت رامی پذیرد؟ من شك دارم، زیرا او جامعه و مردم و عنعنات آنها را بلد است. او میداند که در یك جامعه کم سواد دارای عنعنات قبایلی، هیچوقت یك شخص روشنفکر زعامت نکرده بلکه زعامت این جامعه باساس معیار های بخصوص خودش تثبیت شده است (که اکثر روشنفکران با آن موافق نبوده و نیستند). کسانیکه فکر میکنند درنتیجه جهاد ۱۳ ساله، افغانستان بیك جامعه روشنفکر تبدیل شده در اشتباه اند. بنظر ما وضع کاملا معکوس است ونهضت روشنفکری که در دههٔ ۱۹٦۰ در کشور پدید آمد با کودتای داود خان وحکومت مطلقه او وکودتای کمونستی برچیده شد وجای آنرا افراط چپ و افراط راست گرفت که منتج به تباهی مملکت گردید.

هم مثبت است هم منفي

داکتر صاحب هاشمیان :

هفته گذشته گوش همه طرف رادیو بود. عجب خان که خدمتگار صادق وطن است در باره حل سیاسی موضوع افغانستان بسیار سوالها داشت اما وقت پروگرام رادیو تمام شده بود و نوبت نیافت . بیچاره به حال مایوسی بسراغ رجب خان رفت و او که از صحبت رای گیری رادیو چیز های نو اموخته بود بسوالات عجب خان جوابهای پخته داده که اینك کاست آن بشما تقدیم میشود .

احمد قیوم افشار از لاس انجلس .

عجب خان	رجب خان
آیا در کوه قاف درخت شلغم وجود دارد ؟	هم مثبت است هم منفی .
آیا از نور آفتاب شیریخ ساخته میشود ؟	هم مثبت است هم منفی .
آیا در مریخ درخت خربوزه می روید ؟	هم مثبت است هم منفی .
آیا از پشم واسلین بدست می آید ؟	هم مثبت است هم منفی .
آیا تره به مار تبدیل شده میتواند ؟	هم مثبت است هم منفی .
آیا در مارگیری میتوان داکتری گرفت ؟	هم مثبت است هم منفی .
آیا از عسل قیماق ساخته میشود ؟	هم مثبت است هم منفی .
آیا جلغوزه یورانیوم دارد ؟	هم مثبت است هم منفی .
آیا در بولغین معدن تلخان کشف شده ؟	هم مثبت است هم منفی .
آیا در معدن لاجورد یخمالك زده میشود ؟	هم مثبت است هم منفی .
آیا درخت چارمغز زمرد بار می آورد ؟	هم مثبت است هم منفی .
آیا میتوان رگ سنگ یاقوت را با بوته گلاب پیوند زد ؟	هم مثبت است هم منفی .
آیا در بدخشان معدن روغن زرد وجود دارد ؟	هم مثبت است هم منفی .
آیا خشت پخته سنگ مر مر میشود ؟	هم مثبت است هم منفی .
آیا رجیو گاندهی سنت شده بود ؟	هم مثبت است هم منفی .
آیا از برف پطرول بدست می آید ؟	هم مثبت است هم منفی .
آیا تاج محل به شیگاگو انتقال یافته میتواند ؟	هم مثبت است هم منفی .
آیا تنگه کابلی در لاس ویگاس چلش دارد ؟	هم مثبت است هم منفی .
اگر فیل با پشك جوره شود موش خرما تولید میشود ؟	هم مثبت است هم منفی .
آیا سمنك برای ایدز مفید است ؟	هم مثبت است هم منفی .
آیا از قند خشتی نت و بولت ساخته میشود ؟	هم مثبت است هم منفی .
آیا سنگ بقه را میتوان اماله کرد ؟	هم مثبت است هم منفی .
آیا از سیماب نوشادر ساخته میشود ؟	هم مثبت است هم منفی .
آیا در کشتی نوح (ع) "ایزك" وجود داشت ؟	هم مثبت است هم منفی .
آیا از تخم بقه جلاب گسترابیل ساخته میشود ؟	هم مثبت است هم منفی .
آیا در پطرول جلبی پخته میشود ؟	هم مثبت است هم منفی .
آیا ریش داران رقص لوگری بلد هستند ؟	هم مثبت است هم منفی .
آیا از کوکنار میتوان نصوار دهن ساخت ؟	هم مثبت است هم منفی .
آیا از کلپوره میتوان مربا ساخت ؟	هم مثبت است هم منفی .
آیا آدم برفی امیر شده میتواند ؟	هم مثبت است هم منفی .
آیا از سرگین میتوان عرق گلاب کشید ؟	هم مثبت است هم منفی .
آیا شتر چپه چه میرقصد ؟	هم مثبت است هم منفی .
آیا زن و مرد فرق دارد ؟	هم مثبت است هم منفی .
آیا خر دُم دارد ؟	هم مثبت است هم منفی .
آیا به منطق بلد هستید ؟	هم مثبت است هم منفی .
آیا ازدواج مثبت و منفی امکان دارد ؟	هم مثبت است هم منفی .

ضايعهٔ علمي و جهادي

با تاثر عميق اطلاع يافته ايم كه يک خدمتگار صادق افغانستان ، يک مجاهد دلير ويک مسلمان معتقد و متدين ، پوهاند داكتر ضياء احمد ذهين، باثر سكتهٔ قلبي در پاريس وفات يافته است . انا لله و انا اليه راجعون

پوهاند داكتر ذهين از مدتي بحيث رئيس انجمن پوهنتونهاى جهادى افغانستان در پشاور خدمت ميكرد، مرحومى خود را از سياست و كثافت دور ساخته در پي چوكي وقدرت نبود وتمام وقت خود را صرف تدريس و تنظيم امور علمي ساخته باوجود تلاش متداوم براى تعميم علم وحضور در محافل علمي به ندرت نامي از او شنيده ميشد چونكه شهرت طلب نبود. پوهاند ذهين در اثر سكتهٔ قلبي در پاريس برحمت حق پيوست و مراسم جنازه و تدفين مرحومي باشتراک عدهٔ غفير افغانهاو علما و دانشمندان فرانسوي محترمانه در پاريس انجام يافت .

آيينهٔ افغانستان براى داكتر ضياء احمد ذهين از بارگاه او تعالي طلب مغفرت نموده مراتب تسليت خود را بمحترمه خانم ذهين وساير بازماگان مرحومي تقديم داشته وفات نا بهنگام پوهاند ذهين را يک ضايعهٔ بزرگ ميشمارد.

مختصر سوانح مرحوم پوهاند داكتر ضياء احمد ذهين

بقلم محترم پوهاند دكتور محمد نادر عمر از فرانسه

مرحوم داكتر ضياء احمد ذهين در سال ۱۹۳۲ در شهر كابل در يک فاميل منور چشم بجهان كشود. پس از ختم تحصيل در ليسهٔ استقلال و پوهنحي طب كابل و اخذ درجهٔ تخصص در رشتهٔ عقلي و عصبي از شهر ليون فرانسه مدارج علمي را در كادر علمي پوهنحي طب كابل طى نموده برتبهٔ پوهاند ارتقا يافت . قبل از خروج از افغانستان بحيث رئيس صحت دماغي در وزارت صحت عامه ايفاى وظيفه مينمود.

پس از كودتاى كمونستي در افغانستان داكتر ذهين كه از الحاد نفرت داشت هجرت نمود وبصف مجاهدين پيوست؛ و نظر بعلاقهٔ كه بوطن خود داشت زندگي نا مساعد در پشاور را بمنظور انجام خدمت بهموطنان ترجيح داد. مدتى بحيث رئيس انجمن صحي اتحاد اسلامي مجاهدين افغانستان خدمت نمود. همچنين در پوهنحي طب پوهنتون دعوت و جهاد و پوهنحي طب پوهنتون جهاد تدريس نموده از فيض دانش خود شاگردان افغان را مستفيد ميگردانيد. از جانب ديگر چون در بين استادان پوهنتون در پشاور هم لياقت و هم محبوبيت داشت، بحيث رئيس انجمن پوهنتونهاى جهادي افغانستان انتخاب گرديد. مرحومي در همه وظايفيكه انجام ميداد موفق و نيكنام بود.

داكتر ذهين باين مفكوره بود كه جنگ مصيبت بار ۱۴ ساله افغانها را بامراض روحي مصاب ساخته ازينجا ضرورت تربيهٔ متخصصين امراض روحي را بيشتر احساس مينمود كه بهمين علت پروژهٔ تربيه متخصصين امراض روحي را بسازمان صحي جهان پيشنهاد نمود.علاوتا مرحوم داكتر ذهين براى ايجاد وحدت نظر بين رهبران جهاد صرف مساعي كرد و قوماندانهاى جهاد را باتحاد و هم آهنگي تشويق مينمود و لحظهٔ از مجاهدت و تلاش برا پيشرفت و موفقيت جهاد فروگذاشت نكرد.

داكتر ذهين شخص خوش صحبت و خليق بود، بدوستان و همكاران محبت داشت و از انجام خدمت بانها احساس مسرت ميكرد. شخص متدين، مرد صادق ، وفادار و سخاوتمند بود.داكتر ذهين از وضع آشفتهٔ وطن رنج ميبرد و براى نجات و آزادي افغانستان پيهم تلاش ميكرد و زندگي در جوار مجاهدين را خوش داشت. چون عشق بوطن داشت با وصف حملات مكرر قلبي پهلوى مجاهدين را ترک نكرد وتا لحظات آخر زندگي در كنار انها بود. خيلي آرزو داشت آزادي افغانستان را مشاهده كند و ميگفت وى از همه اولتر بوطن خواهد رفت اما دست اجل باو فرصت نداد

این آرزو بر اورده شود . مرحوم بعمر ۶۰ سالگي برحمت حق پیوست و منسوبین و دوستان خود را عزا دار ساخت . او بحق یکي از قربانیان جهاد است و هر آیینه در قطار شهدای پاک مقام خواهد داشت . خداوند توانا (ج) اجر جهاد را برایش عنایت فرماید و او رادر زمرهٔ شهدا و بندگان صالح خود حشر نماید . روحش شاد و خشنود باد . انا لله و انا الیه راجعون. (تصویر مرحوم پوهاند ذهین وقتی رسید که مجله در مطبعه زیر چاپ بود و در صفحه چاپ شده)

داکتر ذهین ازجواني مبارز بود

داکتر عزیز آرام در کلفورنیا که یکتن از همصنفان مرحوم ذهین میباشد از شنیدن خبر وفات او بسیار متاثر شده افزود که داکتر ذهین در دورهٔ تحصیل یک محصل بیدار وحساس بوده و در اولین مظاهرهٔ محصلان پوهنحي طب برای رفع تبعیض و بیعدالتیهای آنوقت که بسردار زاده ها امتیازات بیشتر داده میشد ، اشتراک داشت . داکتر آرام افزود که مرحوم داکتر ذهین در تمام دورهٔ ماموریت و کار در افغانستان در چوکات تماسها و صلاحیت خود بمقابل رفع تبعیضات قومي و زباني و مذهبي مبارزه میکرد و در حلقهٔ داکتران بحیث یک مبارز شناخته میشد .

پیشنهاد: ذهین روغتون

هموطنان خبر دارند که امیران جهادی پشاور بتاسي از مقولهٔ « بخشش از کیسهٔ خلیقه» میخواستند پوهنتونها و شاهراه ها و مساجد تاریخي افغانستان را بنام زعمای پاکستاني مسمي بسازند که به عکس العمل شدید ملت افغان مواجه و ظاهرا خاموشي اختیار کرده اند (اگرچه متاسفانه در بعضی نشرات هنوز هم این بخششها بنظر میخورد).

اینک وقت آن رسیده است که از خدمات اولاد صالح وطن تقدیر بعمل آید. داکتر ضیاء احمد ذهین را هر مجاهد در پاکستان میشناسد و خدمات او را هیچ تنظیم انکار کرده نمیتواند . آیینهٔ افغانستان بپاس قرباني که داکتر ذهین بجهاد داد — و چه ذیقیمت تر قرباني از حیات وجود دارد ؟ — پیشنهاد مینماید تا شفاخانهٔ عقلي و عصبي علي آباد که یک مرکز تحقیقات علمي است و مرحوم پوهاند داکتر ذهین مدتی آنرا تدویر میکرد بنام « ذهین روغتون » مسمي گردد. نظرات و حمایت دانشمندان و مجاهدین را ازین پیشنهاد انتظار داریم .

وفات میرمن میوندوال

باتاثر عمیق اطلاع گرفته ایم که محترمه میرمن سلطانه (ملکیار) میوندوال بیوهٔ شهید محمد هاشم میوندوال سابق صدراعظم افغانستان در اثر مریضی که از مدتی عاید حال شان بود درساندیاگو برحمت حق پیوسته و بتاریخ روز یکشنبه بیست و ششم ماه مبارك رمضان درحالیکه جمع‌غفیری از اقارب دوستان و علاقمندان فامیلهای ملکیار و میوندوال حضور بهمرسانیده بودند محترمانه بخاك سپرده شدند .

مرحومه سلطانه میوندوال اخرین یادگار شهید میوندوال بود که ماجرای حبس استنطاق و زجر و شکنجه جسمی و چگونگی شهادت شوهر خود را خبر داشت و یگانه شخصی بود که جسد زجر دیدهٔ شهید میوندوال را دیده بود. این بانوی مومنه وشریف در دورهٔ جمهوریت قلابی لیونی سردار نه تنها جنازه و محل دفن شوهر خود را ندید بلکه مدتی دراز در توقیف خانه بسر برد — برادرانش جنرال عبدالجبار ملکیار وجنرال عبدالسلام ملکیار و دگروال عبدالقهار ملکیار را بدون محاکمه و شبوت جرم لیونی سردار بزندان انداخت ویك فامیل نام نیك و خدمتگار را بناحق مضمحل و سوگوار ساخت که بار بیشتر زجر معنوی بالای مرحومه سلطانه میوندوال افتاده بود. ولی این بانوی شریف صبر و استقامت کرد وتمام ان سالها را شرافتمندانه در منزل خود سپری نمود و بعد از استیلای کمونستی بود که با برادران خود راه هجرت به پیش گرفت وبامریکا پناهنده شد. مرحومه سلطانه میوند وال یك بانوی متدین و نمازگذار بود وپیهم برای نجات و آزادی وطنش دعا میکرد و در ارزوی مراجعت بوطن جان بحق سپرد. انا لله و انا الیه راجعون .

اینه افغانستان نسبت وفات مرحومه ببازماندگان و فامیلهای محترم ملکیاروميوندوال تسلیت عرض مینماید و ازبارگاه خداوند متعال برای مرحومه امرزش طلب میکند . امین .

تجدید اشتراک ششماهه ۱۲۷۱ هجده دالر

شکایت افغانهای مقیم اروپا

رحم

۸ فبروری ۱۹۹۲

کاپی تعداد صفحه های آواره از وطن بی نوشته، متن ابراز و تعجب آمیز را برای شما فرستادیم تا آنرا نشر کنید تا مردم وطن بیچاره ما خبر شوند که یکعده اشخاص فضول و بی وجدان میخواهند در بین ملت افغانستان بی اتفاقی را زیاد تر سازند.

مردم غیور پشتون افغانستان هیچ یک از افراد پشتون را مسؤول نمیدانند زیرا این کارها نیز بنام پشتون ها به این شکل مغرضانه تحریر شده است.

اگر برادران پشتون میخواهند از این اتهام رهائی یابند باید که فوراً با نشریات متقابل از محتویات آن فاصله گرفته از سایر اقوام و مردم شریف وطن معذرت بخواهند و به هیچ فرد اجازه ندهند که بنام ایشان و بنام قوم شان چنین نشریات خائنانه را انجام دهند.

با احترام

مجموعه افغانهای آواره مقیم اروپا

نویسندگان، علما، روشنفکران، ناموفقان و سیاستمداران پشتون!

خود را از متهم شدن به نوشتن چنین نامه و یا موافق بودن به آن، دور نگهدارید! از آن فاصله گیرید! در غیر آن هم با شما دشمنی خواهند شد و در وحدت شما عناصری را خواهند دید که برای تجزیه افغانستان در فعالیت اند. از دور عمل کنید و این خائنین را افشا سازید!

هموطنان محترم مهاجرین
مقیم اروپا

شکایت شما را عینا نشر کردیم ولی نشر جریده ء ((ترگمی)) را لازم ندانستیم چونکه ان قسمت این نشریه که از تبعیض قومی و زبانی نمایندگی میکند مورد حمایت ما نمیباشد. ما بهمه اقوام وقبایل افغان و زبانهای افغانستان احترام و حیثیت مساوی قایل هستیم و از روش و مفکوره ء علویت یك زبان یا قوم بر دیگری پیروی نمیکنیم وهرشخص گروه یا حزبی که از چنین مفکوره پیروی نماید ان را خاین ملی و دشمن افغانستان و تمامیت ارضی آن میشماریم .

در همین شماره میخوانید که خوجه شین ربانی قرارداد علویت زبان فارسی را با کشور های ایران و تاجکستان امضاء نموده و اینه افغانستان این نوع افراط گرایی گروه های افراطی وجاه طلب راکه منافع علیای افغانستان را برای اهداف و امیال ناپاك شخصی خود قربان میکنند بشدت تقبیح مینماید.

زبانهای پشتو و فارسی واقوام پشتون و فارسی زبان هزاران سال در افغانستان با شناخت احترام و حقوق متقابل یکدیگر بصورت مسالمت امیز زندگی و رشد نموده و بهم مخلوط شده اند ویقین کامل داریم که مردم افغانستان باین نوع تفرقه افگنیها بعد از استقرار یك حکومت ملی موقع نخواهد داد.

نشریه "" ترگمی "" باشخاص و مراجع مختلف درامریکا رسیده و همه بشمول هموطنان پشتون از خواندن مندرجات تبعیض طلب آن اظهارنفرت و انزجار کرده اند. لهذا ما بانشر عنوان ان اکتفا ورزیدیم .

عید مبارک

بسم الله الرحمن الرحیم

ترگمی

د لوی افغانستان تیوله

نشراتی کال (۲) گڼه (۵) اوگست (۱۹۹۱)

څه ساده دی دا پښتون چې تر بکنی کـــــا
زه دزره وینې پــــــی څښم د ی د ښمنی کـــا
خلکو لاندی تر پښـــــوستوری سپوږمی کړ ل
دی لادوو میږ و تــــــه تا ست دی او ښینی کا

کړد پښتون له کندهاره تراټکه
سره یو دننګ په کاریټ اوآشکار

خوشحالخان

دپښتنو بنکاره دښمنان اودلستونی ماران

محترم ولی نوری از پاریس

در بارهٔ نهضت اتحاد و دیموکراسی افغانستان

چون سپوزمی زریاب مدتی است در فرانسه زندگی میکند ، یکمان اینکه پناهنده خواهد بود قطعنامه' افغان های مهاجر را که جهت محکوم کردن سوء قصد بالای اعلیحضرت محمد ظاهر شاه ، پادشاه سابق افغانستان تصویب گردیده بود ، برای وی ارسال کردم تا در صورت موافقت با متن آن ، آنرا امضاء نموده بمن واپس بفرستد .
در جواب ، نامه ای از شوهر سپوزمی زریاب (محمد اعظم رهنورد زریاب) دریافت کردم که در زیر به مطالعه' هموطنان می گزارم

بسمه' تعالی

۲۸ نوامبر ۱۹۹۱

آقای ولی احمد نوری ،

نامه' مؤرخ هژدهم نوامبر شما را همراه با متن (قطعنامه' مهاجرین افغان در فرانسه) که عنوانی همسرم ، سپوزمی زریاب ، فرستاده شده بود ، خواندم .
این جانب ، رهنورد زریاب ، نویسنده و از پایه گذاران (نهضت اتحاد ، آزادی و دموکراسی افغانستان) همنوائی کامل خویش و نهضت یاد شده را با این قطعنامه ابراز میکنم .
لازم به یاد آوری میدانم که (نهضت اتحاد ، آزادی و دموکراسی افغانستان) اخیراً در کابل پایه گذاری شده است و شما همراه با این فشرده نبشته ، نسخه یی از اعلامیه' نهضت را که پایه گذاری آن در رسانه های گروهی جهان بازتاب یافت ، دریافت میکنید .
این نکته را نیز شایسته' یاد دهانی میدانم که منظور ما از واژه های (شخصیت محوری ...) که در متن اعلامیه آمده است ، همانا محمد ظاهر ، شاه سابق کشور ماست . این نکته نیز در رسانه های گروهی جهان بازتاب یافته است .
در صورتیکه اعلامیه' ما در نظر شما مقبول افتد ، لطفاً آن را تکثیر نمایید و در اختیار مهاجران افغانی قرار دهید . امید وارم از عقاید مهاجران افغان در فرانسه ، در مورد نهضت و اعلامیه' آن ، مرا آگاه سازید . من مدت کوتاهی در فرانسه خواهم بود .
لطفاً سلامهای گرم مرا به مهاجران افغان برسانید .

با تقدیم احترامات فایقه
رهنورد زریاب
سخنگوی نهضت اتحاد ، آزادی ودموکراسی
افـغـانـسـتـان

نشانی :
M.RAHNAWARD ZARIAB
13,RUE DARU
34000 MONTPELLIER
FRANCE
تلفون 67.60.77.42

من بجواب این مکتوب نپرداختم و لازم دیدم تا جواب خود را ذریعه' آئینه' افغانستان به اطلاع همه مهاجران کشور خود برسانم .
تا جائیکه اطلاع دارم شخص (محمد اعظم رهنورد زریاب) از اعضای سابقه' حزب دیموکراتیك خلق (حزب کمونیست) ، جناح پرچم می باشد که با تسلط حزب خلق در کابل و اعزام ببرك کارمل و همکاران وی به حیث سفراء بخارج ، در جمله' تعداد دیگر پرچمی ها (رهنورد زریاب) نیز محبوس گردید و بعد از اینکه ببرك کارمل و نجیب با عساکر سرخ وارد کابل شدند و ببرك کارمل توسط تقتون شوروی و هدایت لیونید بریژنف چون به اصطلاح رئیس شورای انقلابی بقدرت رسید و فرمان رهائی محبوسین سیاسی را صادر کرد (رهنورد زریاب) هم با دیگر محبوسان رها شد و قرار شنیدگی از آن تاریخ ببعد زریاب دوباره به عقاید مذهبی رو آورد و از حزب دیموکراتیك خلق فاصله گرفت تا آنکه به حیث عضو اتحادیه' نویسندگان در کابل و بعداً به حیث رئیس آن اتحادیه مقرر و دوباره مسلمان گردید .
موصوف نویسنده و شاعر بوده و اینك در جمله' رهبران این حزب نوین تبارز کرده است . بناً' با این سابقه و با روش های تاکتیکی که نجیب در پیش گرفته است تا حال در کابل صرف احزاب چپی یعنی کمونیست ها چون سازا (سازمان زحمتکشان افغانستان) ، سفزا (سازمان انقلابی زحمت کشان افغانستان) وکجا (کمونیست های جوان افغانستان) که بعد از تغییر سیاست ، خود را (کارگران جوان افغانستان) می نامند اجازه' فعالیت داشته اند که تمام شان از طرف کمیته' مرکزی حزب دیموکراتیك خلق (حزب کمونیست) طور غیر مستقیم اداره میگردد و هم از طرف همین حزب دیموکراتیك خلق یعنی حزب کمونیست تمویل میشود .
نمیدانم که این حزب جدید چطور اجازه' فعالیت پیدا کرده و بکدام ترتیب و از کدام منبع تمویل میگردد ، مگر عقیده دارم که نجیب وجود این جریان را مخالف منافع خود نمی داند ورنه چون جریان اتحاد ملی که توسط بناغلی پوهندوی محمد محسن فورملی سابق وکیل چارد هی در ولسی جرگه' زمان سلطنت اعلیحضرت محمد ظاهر شاه ، که فعالیت سیاسی را آغاز کرد و بلا فاصله سرکوب شد و بنیان گذاران آن محبوس گردید ، این ها هم به همچو سرنوشتی گرفتار می شدند . یعنی نجیب یك اپوزیسیون واقعی را که بتواند خطری برای وی یا حزب وی بوجود بیاورد تا هنوز اجازه' فعالیت نداده است و نخواهد داد .

ممکن فکر شود که نهضت فلاح که تمام اعضای آن بر خلاف اعضای نهضت اتحاد ، آزادی و دیموکراسی افغانستان که اکثر شان از اعضای سابق حزب دیموکراتیك خلق (حزب کمونیست) میباشند ، شخصیت های اجتماعی اند که در تمام طول تسلط حزب دیموکراتیك خلق با (قدرت) همکاری نکرده اند و خود را از اداره و سیاست دور نگهداشته اند ، چطور رشد است که اکنون می توانند فعالیت نمایند ، می توان گفت که نهضت فلاح فعالیت محدود داشت و فعالیت محدود دارد ورنه دو بار حزب سوسیالیست فرانسه از پوهاند داکتر محمد اصغر رئیس نهضت فلاح دعوت کرد تا در جلسات سالیانه حزب مذکور اشتراك نماید ولی نامبرده اجازه' آنرا نتوانست بدست آرد و برای مسافرت به آن کشور مساعدت نشد و بالاخره نتوانست به پاریس بیاید و در جلسه' سالیانه' حزب سوسیالیست فرانسه (حزب بر سر اقتدار) اشتراك نماید . بناً' نهضت فلاح را به تناسبی مجاز ساخته اند که از یکطرف فعالیت منظم حزبی نداشته باشد و از طرف دیگر با نشریکان بیانیه و نظر وجود داشته باشد . این تاکتیك نجیب است تا به این ترتیب افکار جهانی را گول بزند و چنین نشان بدهد که گویا در افغانستان دیموکراسی و تعدد احزاب مجاز می باشد . بناً' ، این دلایل است که مرا در باره' نهضت اتحاد آزادی و دیموکراسی و اهداف آن مشکوك می سازد .
واقعیت هر چه باشد امکان دارد این نهضت درین فرصت برای انجام کاری به نفع صلح بوجود آمده باشد ، یعنی نجیب می خواهد از وجود این نهضت طوریکه قبلاً ذکر شد استفاده کند و این نهضت ممکن اراده داشته باشد تا خود را با استفاده ازین فرصت خود را برای بعد از نجیب آماده بگرداند تا بیك تناسب در آینده' کشور نقشی داشته باشد و یا اینکه نجیب میخواهد با وجود تعدادی بنام حزب در داشتن کرسی های متعدد در لویه جرگه' آینده' کشور که عنقریب انشاء الله تشکیل شدنی است استفاده ببرد . بهر صورت این گفته ها همه از امکانات بدور نمی باشد و آینده آنرا روشن می سازد ولی واقعیت این است که تا موقع ایکه یك حکومت بیطرف به اساس همه پرسی بین الافغانی در کابل تشکیل نشود با اینکه نیات چنین دسته های سیاسی مثبت هم باشد برای فعلاً " مصدر خدمتی به نفع صلح و سعادت ملی شده نمی تواند و حتی ممکن به نفع رژیم دست نشانده' روس ها در کابل انجام شود .
در اخیر باید افزود که صلح و سعادت مردم افغانستان صرف در صورت انتقال قدرت به یك رژیم مورد قبول و خواست اکثریت قاطع مردم افغانستان از طریق انتخابات آزاد ، سری و همگانی میسر خواهد شد و بس . با عرض احترام و دعای نجات و سعادت افغانستان عزیز .
ولی احمد نوری

اینك متن اعلامیه' (نهضت اتحاد ، آزادی و دیموکراسی افغانستان) را که ضم نامه' بناغلی رهنورد زریاب ، دریافت کرده ام برای مطالعه همه' هموطنان خود جهت نشر به مجله' وزین آئینه' افغانستان می سپارم .

عید مبارک

مدعیان «اهل حل و عقد» رانده شد وبدبار فرنگ (فرهنگ) آواره گردید. در کشور های میزبان مهاجرین در مجاورت افغانستان تعادل سیاسی در ترکیب گروه بندی های مقاومت به نفع گروپهای مسلح تنظیمی برهم خورد. روشنفکران مکتب و پوهنتون درسراسر جهان پراگنده گردیدند وازداشتن مرکزیت جغرافیایی برای تفاهم، سازماندهی و سهم موثر در جهاد محروم ساخته شدند.

ج) عوامل خروج از پاکستان و ایران: عوامل متعددی در خروج تکنوکراتها وکدرهای متخصص افغانی از ایران و بخصوص از پاکستان ذیدخل بوده است. برخی ازین عوامل با آنچه را درقسمت فرار اهل معارف و پوهنتون از داخل کشور قبلا ذکر کردیم مشابهت دارد. اسباب اختصاصی مهاجرت کدرهای فنی واهل معارف و پوهنتون از دوپایگاه عمده مقاومت یعنی پاکستان وایران جانب کشورهای غربی چنین خلاصه شده میتواند:

الف- فقدان زمینه ادامه فعالیت مستقل سیاسی: ارزیابی های آگنده ازتنگ نظری وتعصب برخی گروهای تنظیمی حتی مجال خدمت را در صفوف مقاومت مسلحانه ازشخصیتهای سرشناس ملی وعلمی سلب کرد و امکان فعالیت مستقل سیاسی را ازایشان منتفی ساخت. بعداً برخی از این علاقمندان مبارزه سیاسی از امکانات کشور های میزبان لیبرال برای ادامه فعالیت سیاسی استفاده محجوبانه وغیرموثر کردند.

ب- فقدان امنیت و مصئونیت: روشنفکران از سه جبهه معروض بحملاتی شدند که بعضاً طی آن جان خود را ازدست دادند:

— خاد یا واد.
— مقامات امنیتی کشور های میزبان مهاجرین.
— تنظیمهای جهادی.

دوجبهه اخیر غالبا دشمنان مشترکی در میان روشنفکران داشتند. با اینهمه درمواردی هدف ضربه شخصیت یا گروه وابسته از هدف کشور میزبان جدا بود.

ج- فقدان زمینه کار وتامین معیشت: کار درچوکات تشکیل تنظیمها و حکومت موقتی عمدتا به متعهدین قبلی سیاسی و بعضا باقارب و دوستان شخصیت های مهم برجال تنظیمی اختصاص داده شد. با آنهم تعداد معدودی بخدمت تنظیمها وحکومت موقتی در آمدند. موسسات خارجی مامور کمك بمردم افغانستان توان جلب وجذب مازاد ضرورت تنظیمها رانداشتند. از کدرهای متخصص آنچه بالوسیله موسسات خارجی جذب گردیدند اکثرا بوظایف خارج ساحه تخصص گماشته شدند.

نبودن مرکز واحد تنظیم امداد خارجی واتلاف بخشی از این کمکها در چینل اداری ممالك میزبان مهاجرین عامل مزید برفقدان زمینه کار وفعالیت فنی و علمی کدرهای متخصص در ایران وپاکستان گردید.

د- گرانی روز افزون سطح زندگی در ایران و پاکستان و اینکه کمکهای بین المللی بمهاجرین شامل حال روشنفکران شهر نشین (برخلاف مهاجرین کمپ نشین) نمیشد، آنها را مجبوربمهاجرت بکشور هایی ساخت که در آنجا امکان دریافت کمك موجود بود. این نکته را باید علاوه کنیم که صرفا بخشی از تکنوکراتان و اهل معارف و پوهنتون بقصد مبارزه سیاسی از افغانستان بیرون شده اند. تعداد کثیر آنها نسبت بفعالیت سیاسی بی اعتنا هستند وازپاکستان وایران بمثابه پایگاه «فرار به غرب» استفاده نموده اند. برای فراریان غرب که دارای ایدیال سیاسی و احساس دلسوزی نسبت بوطن نیستند اعادهٔ صلح انگیزه قوی عودت نیست. صلح باید محتوی ثبات سیاسی رفاه همگانی و نیروی قوی جاذبه باشد.

۳- مساله بازگشت کدر متخصص بکشور: از قراین برمی آید که بخشی از کدر های فنی افغانی مقیم در کشور های اروپایی نسبت بمهاجرین افغانی در امریکا، تمایل زیادتری برای بازگشت بافغانستان دارند. به تعبیر دیگر امریکا (قاره پرجاذبه برای کلیه مهاجرین) امکانات وسیعتری برای اسکان و انتیگریشن دراختیار مهاجرین گذاشته است. مهاجرین افغانی اکثرا بمقصد زندگی دایمی درامریکا اقامت اختیار کرده وغالبا تابعیت دولت امریکا را بدست آورده اند.

الف- عوامل انصراف از بازگشت بوطن عبارتند از:

— ادامه جنگ.
— تنظیم تعلیم فرزندان در کشور میزبان بشکلی که بازگشت بوطن به تسلسل آن صدمه غیر قابل جبران وارد می نماید (درحالیکه مطمئنا کیفیت آنرا افغانی میسازد). فرزندان بسیاری ازمهاجرین افغانی مقیم امریکا و اروپا بدون اکمال دورهٔ ابتدایی و متوسط مکتب درافغانستان، بخارج مهاجرت کردند. آنگاه مدتی دروس مکاتب مهاجرین افغانی پاکستان وایران را تعقیبکردند ودرنهایت شامل مراکز تعلیمی کشورهای غرب شدند. این آوارگی موجب پراگندگی کافی در ادامهٔ تعلیم فرزندان مهاجرین شده است. ازآن گذشته عدم آشنایی به نوشت وخوان بالسنه ملی برای اطفالیکه بسن شمول مکتب کشور

عید مبارک

شمارهٔ مسلسل ۲۳ ـ ۲۴ February–March 1992
Volume 2, No. 11–12 (Serial No. 23–24) Daloa–Hoot 1370

آیینهٔ افغانستان

AFGHANISTAN MIRROR

اتفاق په پښتانه کښې پیدا نشه   کنه ما به د مغل گریوان پاره کړ
خوشحال خټک

بیا د توحید په منارو کښې د تکبیر چغې دي
د حریت په مند اعلان دی د قیلم قیلم
د بت شکنو په حرم کښې واویلا ده د دین
د لوی وارو په خوله ناریدی د اسلام اسلام
عبدالله غمخور

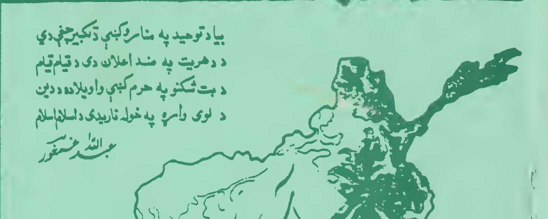

یاری آری کبوتر شری؟!   آفتاب و اختران دیگری!
تو ز خورشید و مه یاری اشتی   سبزه زار و کهساری داشتی
یاری آری گزین جا نیستی؛   تو ازین معموره دنیا نیستی!
هست دنیای تو دنیای دگر   خاک دیگر هست و دریای دگر
خلیلی

ائینهٔ افغانستان شمارهٔ مسلسل ۲۳ ـ ۲۴
AFGHANISTAN MIRROR
شمارهٔ یازدهم ـ دوازدهم سال دوم

عنوان	صفحه

بخش نجات و آزادی افغانستان

فهرست صفحه اول را ببینید ۲ – ۸۲

بخش مسایل ذات الافغاني

فهرست صفحه ۸۳ را ببینید ۸۴– ۱۲٦

مکاتیب وارده آرشیف ملي

صفحات ۱۰۳ – ۱۱۱ صفحات ۱۱۲ – ۱۲٦

بخش زبان و ادبیات

فهرست صفحه ۱۲۷ را ببینید ۱۲۸ – ۱۵۰

بخش دیني و تربیتي

فهرست صفحه ۱۲۷ را ببینید ۱۵۱ – ۱٦۵

بخش نقد و معرفي آثار

فهرست صفحه ۱۲۷ را ببینید ۱٦٦ – ۱۷۰

اعتذار

مساله کنفرانس بین الافغانی و مقالات مربوط براه حل قضیه افغانستان نسبت باهمیتی که این موضوعات دارند درین شماره قدامت گرفته ویکتعداد مقالات دیگر که قدامت زمانی داشتند متاسفانه از نشر بازماندند تا در آینده بدست نشر سپرده شوند.

آیینهٔ افغانستان
ماهنامهٔ مستقل، غیر حزبی، ملی و اسلامی
مجلهٔ آیینهٔ افغانستان یک نشریهٔ غیر انتفاعی است اعانه و مساعدت تنها با کمال امتنان پذیرفته میشود

موسس و ناشر:
دکتور سید خلیل الله هاشمیان

وجه اشتراک

در امریکا	میعاد	در اروپا آسیا
٦۰ دالر	سالانه	۱۰۰ دالر
۳۰ دالر	ششماهه	۵۰ دالر

قیمت یک شماره ٦ دالر در امریکا

آدرس:
P.O.Box 408
MONTCLAIR, CA 91763
Tel. (714) 626 8314

مقالات وارده باید هویت مکمل نویسنده را دارا باشد
مقالاتیکه نشر نشود مسترد نمیشود

مقالات منتشره از نظریات ناشر و هیئت تحریر نمایندگی نمیکند.

آيينهٔ افغانستان

AFGHANISTAN MIRROR

AFGHANISTAN MIRROR

AN INDEPENDENT NATIONAL AND ISLAMIC MONTHLY

AFGHANISTAN MIRROR IS A NON PROFIT PUBLICATION.

WE ACCEPT DONATIONS WITH GRATITUDE.

Founder & Publisher:

Sayed Khalilollah Hashemeyan (Ph.D.)
Professor of Kabul University (in exile)

Address: P.O.Box 408
Montclair, CA 91763, U.S.A.

- (714) 626-8314

Articles published here do not represent the views of the publisher or the board of editors.

Articles sent for publication should bear a full identity of the writer.

SUBSCRIPTION:

U.S.A.	Duration	Europe/Asia
$ 60	Yearly	$ 100
$ 30	Six months	$ 50

$6 per issue in U.S.A.

Articles not published shall not be returned.

AFGHANISTAN MIRROR

بخش انگليسي

Title	Page

Editorial:

Letter to U.N.Secretary General Suggesting Intellectuals' Participation in the Forthcoming U.N.Sponsored Conference in Europe 1 - 5

The Greater Jehad
Bruce Richardson 6 - 8

Dari & Pushto Section, pp. 2- 170:

Chapter: Salvation & Freedom of Afghanistan : 2 - 82

Cahpter: Inter - Afghan Relations : 84 -126

Chapter : Language & Literature : 128 -150

Chapter : Religion & Education : 151 -165

Chapter : Book Review : 166 -170

مراجع فروش آيينهٔ افغانستان

Afghanistan Mirror is available at the following Afghan Retail Stores:

1. New Kabul Market
   512 B.S. Van Doran St.
   Alexandria , VA 22304 (703) 823 5213
2. Afghan Market
   5709 Edsall Road
   Alexandria, VA 22304 (703) 212 9529
3. Kabab House
   2800 South Eads St.
   Crystle City
   Arlington, VA 22202 (703) 836 5450

Volume 2, No. 11-12 (Serial No. 23-24) Daloa-Hoot 1370

February-March 1992

به یاد یار و دیار

شدست چندی که از دیارم ، از آن دیار شگوفه زارم
چه شد عزیزان ، بران گلستان چه آتش افتاد به کوه و دامان
ز بلخ و بامی زنو بهارم ، خبر ندارم ، خبر ندارم
چگونه پاییز نمود تالان ، بساط سبزه گل بهارم ؟

چرا بیالود هوای پاکم ، طرب نخیزد دگر زخاکم ؟
کسم نگوید که این جنون چیست ، به کوه و صحرا نشان خون چیست
خمیده قامت فتاده تاکم ، چه غصه خون کرد دل انارم ؟
به دست غمها چنین زبون چیست عروس کابل مهی تخارم ؟

چه رفته آخر به بامیانم که برده از کف غمش توانم
نکرد لطفی فلک به داغم ، به چنگ خشکی فتاده باغم ،
مدد نماید مگر فغانم ، کز اشک خونین گلی بکارم ؟
نه دست ابری نواخت راغم ، گهر زباران نه شد نثارم

به خانه ام بود ز روزگاران ، درخت پیری چو راز داران
پیام یاری نکرد یادم ، نوای مهری نکرد شادم ،
فگنده اکنون ز چشمه ساران ، تبرزن هیهات کهن چنارم
به دام هجران عجب فتادم ، ز دست غمها عجب فگارم

ز مرگ یاران دلم غمین است ، حیات الوای مگر همین است
بریز ساقی شراب نابم ، ببر زخویشم بکن خرابم
چسان بگویم گناهم این است که درد و غم را چو غمگسارم
که از بهاران نشان نیابم ، چه غصه زا بود بهار پارم

درخت عمرم زباغ هستی ، نبست باری زخود پرستی
نبود هستی به غیر محنت ، ندید چشمم چو خواب راحت ،
کنون به پیری ز ناز و مستی ، به سان کودک هوس نگارم
نشان تلخی ز روی الفت ، کفن بدوزید زبرگ خارم

دلم اسیر هوای کشور ، چرا بمویم که تا به محشر
ببارد ابری بهار پرور ، چراغ لاله سر مزارم

م . ا . نگارگر

خط از اقای سراج وهاج

تصویر منار میوند در قندهار

شمارهٔ مسلسل ۲۲ – دلو ۲۲ – حوت ۱۳۷۰ – فروری – مارچ ۹۲

AFGHANISTAN MIRROR

آیینه افغانستان
ماهنامه مستقل ملی ، اسلامی و غیر حزبی